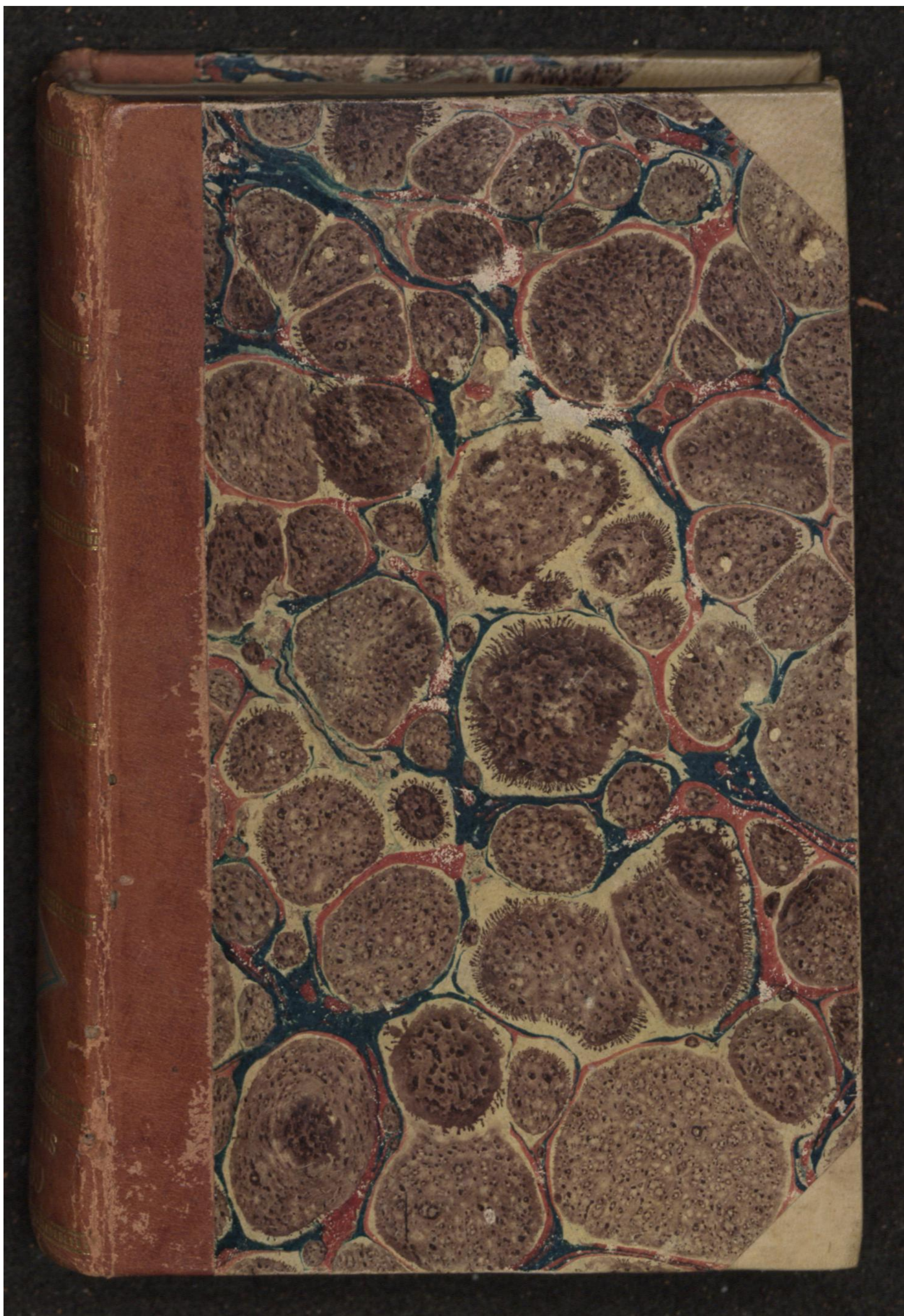
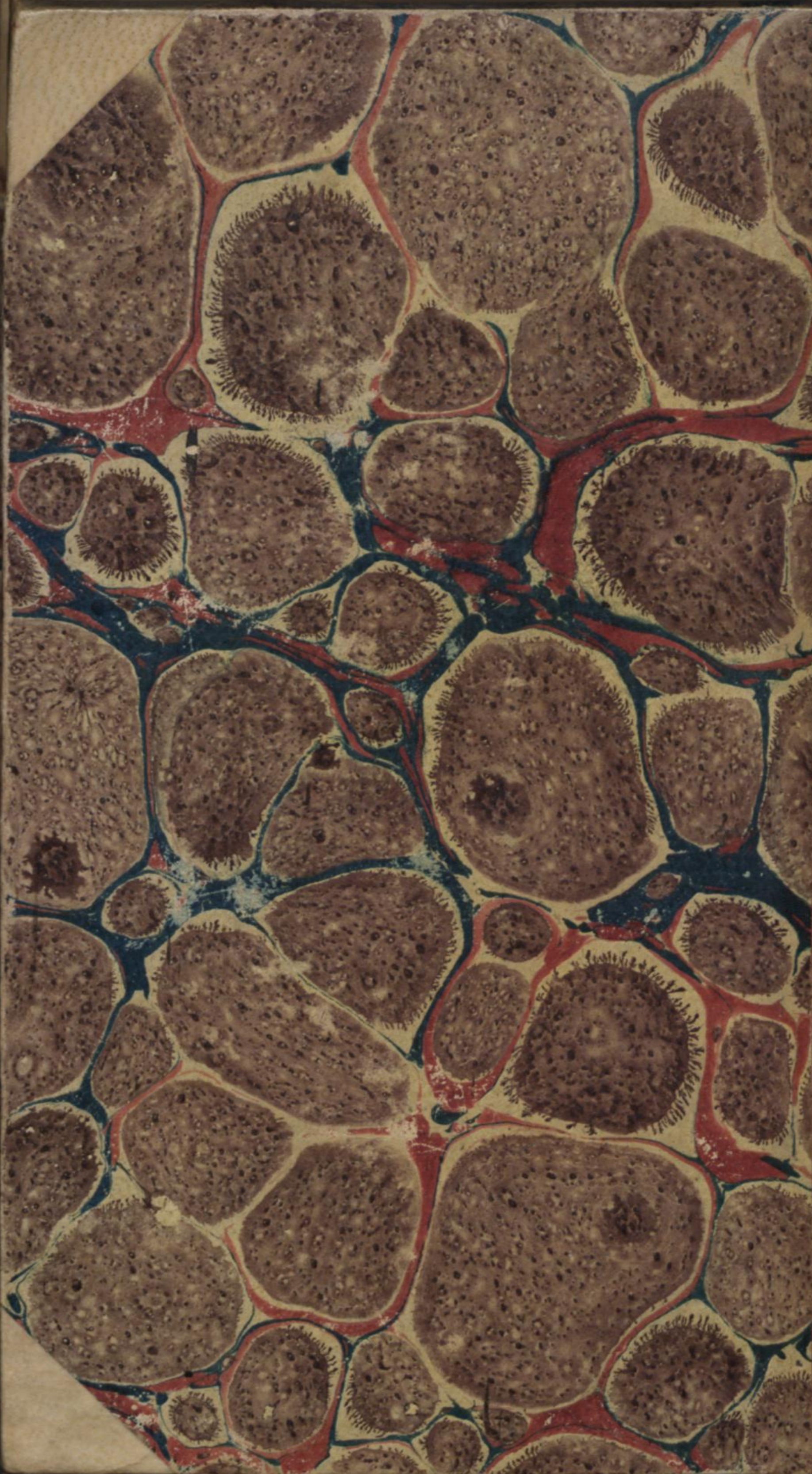
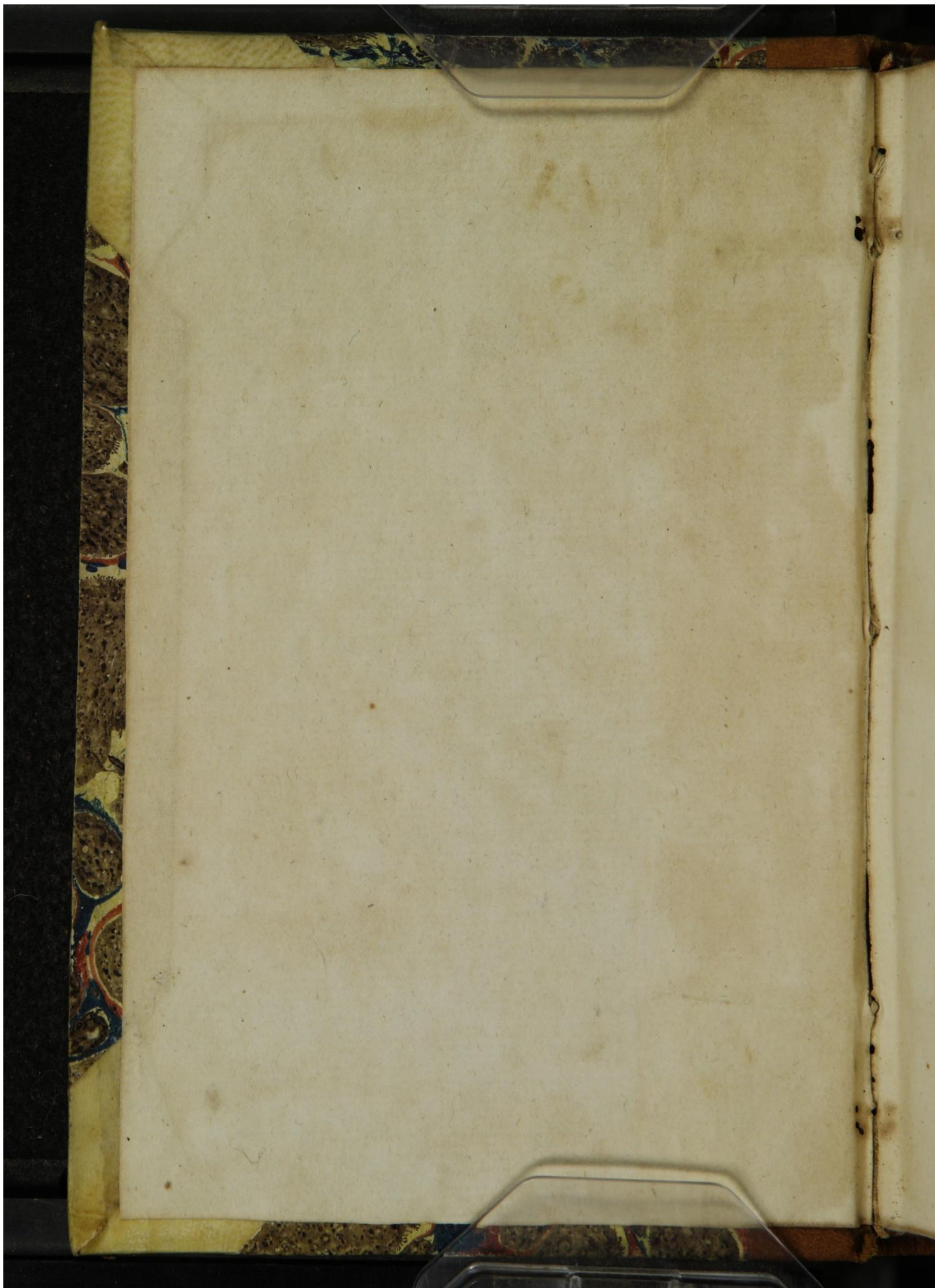

V·III
S. ANTONINI
DEFECERUNT
3
K7
3
VENETIIS
1499

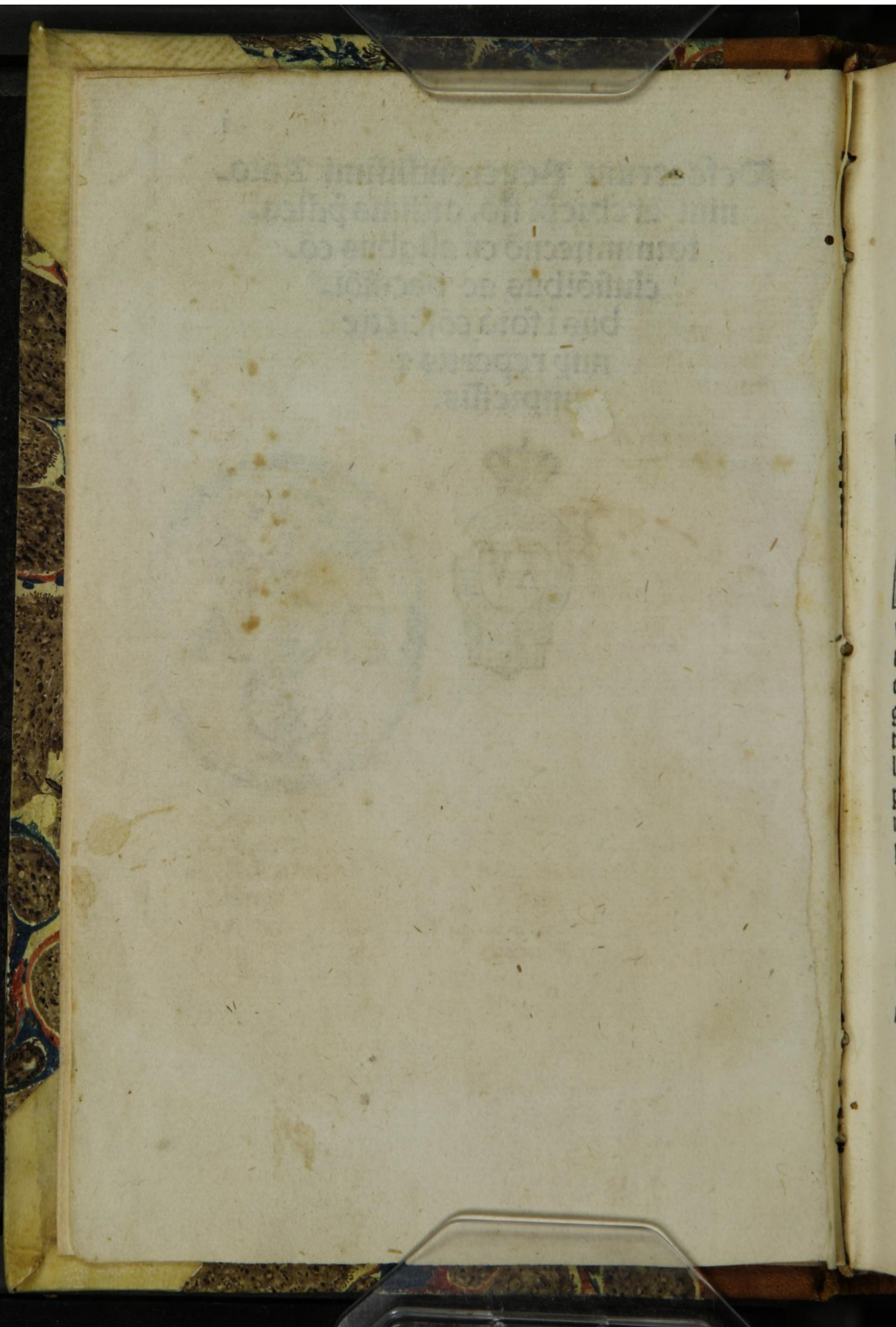

Defecerunt Reuerendissimi Antonini archiepi flo. ordinis pdicatorum. necnõ cũ aliqbus cõclusiõibus ac decisiõibus ĩ foro cõsciẽtie nup repertis ꝛ impressis.

Incipit sūmula cōfessio nalis vtilissima. i qua agit quō se habere debeat ꝯfes sor erga penitētē3 i cōfessio nib⁹audiēdis. quam edidit reuerēdissim⁹vir ac in Chri sto pater dn̄s frater Anto- nius archiep̄s floreñ. ordis fratrum predicatorum.

Efecerūt scrutātes scrutinio Psal. lx iij. Scru tiniū qdē ē cōfessio vel inquisitio in quo ꝛ peni tēs scrutat ꝯscientiā suā: ꝛ cōfessor cū eo. Scrutās er go est ꝯfessor qui in hoc pōt triplicit deficē. q2 vel p ma litiā absoluēdo. quē scit nō posse. vel per ignorantia3. nesciendo discernere iter le prā ꝛ leprā. ꝛ quē possit vel nō possit absoluere. vel p in firmitatē cōscientie inde su mēdo occasiōes maloꝝ ex auditu dū incaute se hab3. Vn̄ aug. de peni. di. vj. c. j. Caueat spūalis iudex. vt si cut nō cōmisit crimē nequi tie. ita nō careat mūere sciē tie. Ex qbus verbis innuit ꝙ ꝯfessor siue sacerdos de bet hr̄e ista tria ex auctori- tate aug. p̄allegata. Prio potestate i foro ꝯsciētie. vt s. sit iudex spiritualis. Scđo ꝯseruare puritatē vite sue: ne ꝯmittat crimē nequitie. Tertio habere sufficientem scientie claritatem vt nō ca reat munere scientie.

De ptāte seu auctoritate ꝯfessoris ꝛ qs possit vel nō possit audire ꝯfessiōes. C. j.

n Otādu3 pmo est ꝙ n̄ sacerdos. ꝛ si pos sit audire ꝯfessiōes i casu mortis. nō tn̄ absol- uere pōt. alias si absoluit vt sacerdos idicatiue h3 quos dam icurrit irregularitatē. sic si celebraret. Hoc tn̄ est dubiū. q2 nō est in iure ex- pressū sicut de celebrāte. vn̄ nō videt irregularis. Extra de sen. excō. c. Is qui. li. vj. Ibi. n. dicitur ꝙ nō icurrit quis irregularitatē ppt ali quod delictū. qn̄ nō ē i iure expressū. ꝛ cōfessus tali nō

sacerdoti tenet iterum cōfi teri. rō est. q2 solis sacerdo- tib9 dictum est: quo2 remi seritis pctā 7c. Jo. xx. Nec tñ a quolibʒ sacerdote pōt qs absolui: sʒ a ppo aut al- tero de lnia eius. Vñ dr̄ de pe. 7 remis. i. c. Ois q quili bet sexi āno ɔfiteat oia pec cata sua ppo sacerdoti. 7 ḋ pe. di. vj. c. Placuit. rō est. q2 nō pōt quis soluere vel ligare eū q sibi cōfitet: nisi habeat iurisditionē sup eū. Si aūt sit ppriꝰ p̄latus 7 nō sacerdos: sicut curat9: 7 eps nō sacerdos: pōt absol uere p alium cōmittēdo h̄ alteri. ¶ Sed nota q ppri us sacerdos alit itelligitur cū dr̄: q qlibet dʒ ɔfiteri p prio sacerdoti: 7 alit cū dr̄: q de licētia pprij sacerdo- tis pōt alteri confiteri. Nā in p̄mo casu dicit ppri9 sa- cerdos. quicūqʒ hʒ ptātez absoluēdi ordinariā vel de legatā: siue sit cōis: siue sit singularis: q2 acto2 sequit fo2 rei: sʒ est i electiōe eius quē fo2 de multis seqt: nī si sit actio realis i q̄ seqtur fo2uʒ rei de qua agit. Et q2 i foro pnīe idē est acto2 7 re us: idē est q idē seipsū pōt accusare corā quocūqʒ con fessore de oib9 q illuʒ possit absoluere de crīe vbicunqʒ ɔmisso: q2 h9i absolutio nō respicit territoriuni: sꝫ alia rōne rei vel delicti. ppt qḋ dicit Host. q quilibet hēt tres sacerdotes pprios o2 dinarie. s. curatū de cui9 par rochia est: epʒ suū 7 papā. Sed i scḋo casu pprius sa- cerdos de cui9 lnia pōt alte ri ɔfiteri: intelligit strictius ille qui ḋ iure suo o2diario hoc hʒ nō ex ɔmissiōe: 7 sic intelligit. c. Ois vtriusqʒ se xus equoce loq: ḋ pprio sa cerdote ꝯm oēs. ¶ Nā con stat q ad implēdū illḋ p̄ce ptū de ɔfitendo semel i an no oia pctā sua pprio sacer doti: ita sufficit ɔfiteri vica rio curati: sicut ipsemet cu- rato: 7 tñ ad ɔfitēdū alti. ñ sufficeret accipe lniam ab ei9 vicario: sꝫ sufficeret ab ipsomet curato. Vñ respe- ctu p̄mi vicari9 est ppri9 sa- cerdos: sed nō respectu scḋi

vñ ⁊ si possit qs ꝯfiteri vicario curati: tamē ip̄e vicari⁹ non potest dare licentiā illi ꝙ alteri ꝯfiteat̄. Hec ī Pet. de pal. in. iiij. distin. xvij. q. iij. ar. ij.

¶ De ordiario ꝯfessore quo ad eccl'iasticas ꝑsōas. ca. ij.

Liēdū ē ꝙ papa. q₂ nō habet superiorē a xp̄o: nec a ꝯcilio q̄ cūq₃ hēt ꝓꝑiū confessorem que duxerit eligēdū: qui auctoritate xp̄i pōt euʒ absoluere vl' ligare ī foro penitentiali: nō āt in foro exteriori q₂ ipse nō pōt ligari vinculo excōicationis a quo indigeat absolui: ⁊ ꝑꝑ hoc non oʒ a xp̄o sibi cōmitti. Quia tamen potest ligari vinculo peccati sicut ⁊ alij. ꝓpterea īdiget remedio sicut ⁊ alij: q₂ nec xp̄s dimisit eum sine remedio: iō hoc ꝯcessit vt sicut a principio qlibet poterat quēlibet volentē se sibi subijcere absoluē: ita ⁊ nūc quo ad illū q nulli ē s̄biect⁹ sic papa. ¶ Si v̄o excōicat⁹ eligat̄ in papā. anteꝗ̄ ꝯsentiat superiorē hēt a q̄ absolui pōt: sʒ si prius assentiat: absolui postea nō pōt sʒ nec indiget: q₂ nulli legi subest. Unde lex positiua: q̄ arcet excōicatū a cōione fideliū ⁊ ꝑceptione ⁊ collatōe sacrorū ipsum nō ligat: propter qd̄ excōicatio non impedit electū nec electōʒ ip̄aʒ. Qui v̄o sunt de familia pape: habent sūmū penitētiariū pro priū sacerdotē cū papa: q₂ nulli alij subsunt. Secus est aūt de capellanis ei⁹: q per mūdū sunt dispsi: q ꝓpter hoc ñ sunt ab alijs exēpti.

¶ De cardinalibus āt q sūt episcopi. ipsi non minus habēt ꝗ̄ alij ep̄i: ꝙ. s. libē pn̄t eligere. Idē si sūt legati: q₂ sunt prelati vl' exēpti. Si vero sūt simplices cardinales nec ep̄i: nec legati: dic̄ Ho. eos non habere nisi papaʒ ⁊ sūmū pēitētiariū. Et quāuis īmediate: sint sub p̄p̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s exēpti. nō tñ possunt sibi eligere confessoreʒ sine ipsius aut summi penitētiarij lnia. q₂ non sunt prelati. sʒ coadiutores prelati ⁊ pastoris. licet sint ꝑsbyteri car

dinales. iō tutius ē q habeant licētiā a papa. Familia vero cōmēsalis eoꝝ. de licētia eorūdez cardinalium possunt sibi eligē ꝯfessorez qa de ꝯsuetudie sunt sb diti eis siue sacerdotes sint sine nō: vel forte sūmus penitētiari⁹ ē quasi curatus respectu oim mansionarioꝝ curie pape: quoꝝ ipe papa ē qsi eps ꝓprius. Hec Pe. de pa. i. iiij. di. xvij. q. iij. ar. ij. ¶ Pīarche: archiepi: epi: habēt ꝓꝓos sacerdotes suos imediate supiores: vt eps archiepm: ille pmatē: ille patriarchā: ille papā: ꝛ hoc nisi sint exēpti. Nihilominꝰ oēs isti pnt sibi eligere ꝯfessorē. Extra de peni. ꝛ remis. c. fi. q pnt eos absoluere nō solū de occultꝭ: sed ēt de manifestis ꝛ notoriis ēt archiepo inuito: ꝛ ēt a viculo excōicationis maioris ꝛ minoris: ꝛ mutare vota: relaxare iuramēta: ꝛ oia alia pp q nō esset ꝯsulēda sedes apostolica: lꝫ Hosti. dicat ꝯrium: ꝛ illud ꝯrium tꝫ frat Barto. in pisanella: ꝯfessio. iij. §. xvi. Nec obstat q in illo. c. fin. non fit mentio nisi de absolutiōe a pctis: qꝛ cū intētio pape sit ipsis epis qbus esset graue semper ad archiepm recurrere ꝛ grauiꝰ ad papā: ita ꝓuidere eis p ꝯfessorez ab eis electū. sicut ꝓuisuꝫ est inferioribꝰ episcopoꝝ: per ipos epos. Ideo de oi peccato ꝛ vinculo de quo pōt eps absoluere inferiorē: ꝛ electus ab eo pōt ipm absoluere: ꝛ in oi casu in quo pt eps dispēsare. cū iferiori: ꝛ ille cū epo: qꝛ vbi eadē rō ꝛ idem ius. Et sic bn dicit Hostiē. Istud priuilegiū nō perdit per hoc q venit Romā: qꝛ ibi nō distinguit vbicunqꝫ sit: sꝫ si desinit eē eps: puta qꝛ cedit loco ꝛ dignitati de lnia pape forte pdit priuilegiū datuꝫ eps: qꝛ ipse non plus hēt epi dignitatē. Si vo cedit loco ꝛ nō dignitati: nō pdit. Rō qua aliqui ꝓbāt. q ꝯfessio ab epo electus nō pōt eū absoluere a viculo excōicatiōis ē: qꝛ nō hēt ptātem nisi ex electio-

ne epi. Sed ad hoc respon
det. ꝙ nō ab epo eligēte: ſꝫ
a iure cōmittente. hꝫ ptātē
iste sicut qui eligunt ab il-
lis qui ꝑ litteras penitētia
riorū habent: ꝙ possint si
bi eligere ꝯfessorē ab ipsis
penitētiarijs: ⁊ nō ab eligē
tibꝰ hꝫ auctoritatem. sic cū
epus committit fratribꝰ qs
prior eligit ipsi sunt cōmis
sarij prelatoꝝ nō eligentiū.
Et qđ ēt dicunt ꝙ si ille ele
ctus ab epo in confessorem
esset excōicatus miori nūꝙ
cū eligeretur ad hoc: posset
absoluere: qꝛ ligatꝰ minori
lꝫ possit cōferre sacramēta
nō tn̄ eligi. Respondet ꝙ
nō valet istud: qꝛ itelligit đ
electiōe iuris ad dignitatē.
Immo ⁊ si qn̄ ab epo eligi
tur cōfessor: eēnt tūc ambo
ipse ⁊ electꝰ ligati maiori:
adhuc nō ipediret factum:
dūmō electꝰ ille q absoluit:
n̄ sit ligatꝰ maiori nec suspē
sus. Hec ꝑ Pet. de pal. i. iiij.
di. xvij. q. iij. ar. ij. ¶ Prela
ti ēt exempti hn̄t simile pri
uilegiū cuꝫ epis in eligēdo
libere ꝯfessorem. Nam ex
quo sūt exēpti ⁊ ꝑlati: sicut
multi sūt abbates: ex h̄ ipo
habent istud priuilegiū: qꝛ
graue eēt eis semꝑ adire pa
pā nouū: ꝑ licentia ꝯfiten-
di. Si aūt sic sunt exēpti ꝙ
nō ꝑlati: nō hn̄t istud priui
legium. Verbi grā. Oēs
subditi collegij exēpti. secu
lares vel regulares qđ ē exē
ptū in capite ⁊ i membris.
Hi. n. imediate suis ꝑlatis
cōfiteri pn̄t nō alijs: nisi de
lr̄ia ipoꝝ. Si aūt sic sūt exē
pti ꝙ citra papā. nec deca-
nū nec ꝑpositū hn̄t: q hēat
curā ipsoꝝ. ⁊ ad h̄ nō pn̄t si
bi eligere: sed petāt h̄ ipsū
a papa vel eiꝰ pniario: cum
alias nlls possit eos absol-
uere. ¶ Silr̄ abbatissa ꝗs-
uis iura epalia exerceat po
nēdo officiales. nisi i h̄ hē-
at spāle ꝑuilegiū alias quā
tūcūqꝫ exēpta nō pōt h̄ hr̄e
qꝛ nō est prelata nec prela-
tissa cū nō hēat claues iuris
ditiōis. ¶ Et ꝙ eiꝰ officialis
excōicat: qđ per se ipsa non
pōt: nō est auctas ipsius: ſꝫ
pape. Similiter qcūqꝫ ꝑest
qbuscūqꝫ ex ꝯmissione al-

terius:⁊ eſt delegatꝰ:nõ ꝑt
dici prelatus. Uñ quantũ-
cunqꝫ exẽptus : qꝛ tñ nõ eſt
prelatꝰ:nõ habet hoc priui
legiũ:puta ſupprioꝛ i religi
gione:vl̃ prioꝛ nõ cõuẽtual̃:
aut ꝯuẽtualis ſub abbate:ñ
ꝑ electionẽ:ſed ab ipſo ab-
bate ex ꝯſilio ſenioꝝ poſitꝰ
vl̃ inſtitutus niſi forte quan
do moꝛtuo abbate vel ꝓoꝛe
ipſi fuerint quaſi oꝛdinarij.
qꝛ tc̃ actio ſubꝛogata. hẽt ꝓ
uilegiũ eius in loco cuiꝰ ſub
rogat̃. Sꝫ ꝓoꝛ qui per ele-
ctionẽ canõicã inſtituit̃ pre
latus eſt.⁊ ideo ſi eſt exẽptꝰ
hꝫ idẽ ꝓuilegiũ. ꝑꝑ qͦ non
oꝫ ꝙ cõfirmãs det ſibi po-
teſtatẽ eligendi ꝯfeſſoꝛeꝫ ſi
cut nec cõfirmans vel conſe
crans epm̃. Nec obſtat de
cretalis. Ne pro dilaõte.ex
tra de pe.⁊ re. Iſtud.n.ꝓui
legiũ de eligẽdo ꝯfeſſoꝛeꝫ:
equalr̃ concedit̃ epiſcopis ⁊
minoꝛibus prelatꝭ exẽptis.
Unde cum epi lꝫ imediate
ſubſint archiepis.nihilomi
nus ſine eoꝝ licẽtia hoc poſ
ſunt ẽt qui ſunt non exẽpti.
ergo ⁊ prioꝛes hoc poſſunt

lꝫ ſubſint abbatibus vel ma
ioꝛibus ſine licẽtia eoꝝ cuꝫ
ſint oꝛdinarij. Si aũt ſunt i
dignitate ꝯſtituti.nõ tamen
ꝑlati.ſicut cãtoꝛ.theſauriꝰ.
ſacriſta.⁊ hꝰ i perſone ñ hñt
ꝓuilegiũ ꝗuiſ exẽpti. ¶ Si
vero eſſent ꝑlati.ſꝫ nõ eſſent
ꝑlati in foꝛo pn̄iali.ſicut ſũt
archidiaconi de pari con-
currẽtes cũ epis i foꝛo cãꝝ
adhuc non puto eos hẽre h
ꝓuilegiũ.ſꝫ ſolos ꝑlatos. h
dico q hñt curã aiaꝝ.Sicut
ãt diri de epis.ꝙ ꝗdiu ſũt
epi.q̊ ad dignitatẽ retinent
hoc priuilegiũ.ita ⁊ de iſtis
ꝗdiu ſunt in ꝑlatiõe.⁊ ſimi
liter electus ab eis põt age
re cũ eis abſoluendo ⁊ di-
ſpenſando qcqd poſſet epiſ
copꝰ ſi ei ſubeſſent.Sic ele
ctus ab epo põt rãtuꝫ quan
tũ archiepſ.excepto i ſnia la
ta a ſupioꝛi ꝯ eos. puta ab
archiepo cõtra ſuffraganeũ
ſuum.ab abbate cõtra prio
rẽ ꝯuentualẽ ſibi ſubdituꝫ.
ab huiuſmodi.n. nõ põt ab
ſoluere electus talis confeſ
ſoꝛ. ¶ Quicũqꝫ.n.põt elige
re vno electo ſiue moꝛtuo.ſi

ue nō mortuo. pōt aliū mu
tare ad placitū. ꝛ eoipso ꝙ
talis qui pōt eligere cōfiteꝝ
alicui. videꝝ ipm eligere. qꝛ
plus est factis ꝛ mētis intē
tione eligere. ꝙ verbis. iij.
q. vi. c. i. ꝛ de ma. ꝛ de obe.
c. legebaꝝ. Hec Pe. de pa.
vbi. s. di. xvij. ¶ Inferiores
plati ñ exēpti ſi subsūt ime-
diate epo. ipm solū habent
cū supiorib⁹ ei⁹ pro ꝓprio
sacerdote sicut abbates. dca
ni. ꝑpositi. ꝛ archipsbyteri
rurales. ¶ Curati vō dcanos
rurales ꝛ epz. qñ ille deca-
nat⁹ est annexus cure. Simi
liter priores q sunt sub ab-
batib⁹. illis subsunt ꝛ epis.
Nō plati vero ꝛ non curati
subsunt imediate suis cura
tis. siue abbatib⁹. siue pori-
bus. siue decanis. qñ sunt d
collegio vl simpliclb⁹ cura
tis. qñ in procbijs suis cō-
moranꝝ. Clerici vero chora
les subsūt ei. qui pest choro
siue sit cātor. siue succētor i
exteriorib⁹. Sed ꝙtū ad fo
rū ꝯscie solus decanus vr
curatus coꝝ. Hec Pet. de
pa. vbi. s. di. xvij. q. iij. ar. ij.

¶ Cui dēant laici ordina-
rie ꝯfiteri. Cap. 3.

Imperator ſz Ho. de antiqſſima ꝯsue
tudie ꝯfiteꝝ capella
nis suis. Sz sicut dr extra d
pe. ꝛ re. c. ij. li. vi. Nulla cō
suetudie itroduci pt. vt pter
ꝓprij sacerdotꝭ liciaꝫ aliqs
possit sibi eligere ꝯfessorē.
nisi de lnia pape. ¶ Rex hz
epm siue archiepm. i cui⁹ ci
uitate ē sedes regni. Diciꝝ
āt sedes vel metropolis re
gni. nō i qua pl⁹ moraꝝ ſz in
q inūgiꝝ ꝛ corōaꝝ. ¶ Prin
cipes miores si hñt sb se ci
uitates plures. simil'r a sede
pncipali ducat⁹ vl comitat⁹
domiciliū sortiūꝝ. Sz si nō
hñt vnā ciuitatē. alia pncipa
liorē ab vtroqꝫ epo vel me
tropolitano lniaꝫ ꝯfitēdi ca
piāt ſz Ho. Sz h nō ē veꝝ
ꝙtū ad metropolitanū. qꝛ
null⁹ sbdit⁹ suffraganeoꝝ ē
ei sbdit⁹ imediate. nisi qñ vi
sitat ſz solū ipsi suffraganei.
Vñ cū dñs duaꝝ ciuitatū i
tpalib⁹. ita sberit episi i spūa
lib⁹ acsi eēt hu⁹. sic dñs castri
sbest i spūalib⁹ curato. Jō

ſicut metropolitan⁹ ñ poſſꝫ
dare licẽtiã ꝯfitẽdi homi-
ni hñti domos i dioceſi ſuf
fraganeoꝝ:ita nec ꝑncipi.
De illo vo ꝑncipe q hꝫ dñi
uꝫ i diuerſis dioceſib⁹:ſꝫ ñ
ſup ciuitates.vĩ ꝙ ipe mul
tomagꝭ ab ipis epis petere
dẽat hoc ab illo.ſ.i cui⁹ dio
ceſi hꝫ ꝑncipalr dñiũ:vl ab
vtroqꝫ ſi eq̃lr i duab⁹. Nã
abſurdũ eẽt ꝙ a tot curatꝭ
hẽret h petẽ q̃t i ſuo dñio i
cludũt. ¶ Dñi vo q i eadẽ
dioceſi i diuerſis villis hñt
dñiuꝫ:ſi i vna hñt ꝑncipale
dñiuꝫ i q̃ nõ ſit niſi vna par
rochia tm̃: ſiue vn⁹ curat⁹:
tm̃ illi vñr ſbeſſe.ſꝫ qñ nul-
lũ hꝫ dñiũ i illa villa ꝙ ſb ſe
nõ ꝯtineat plꝛes procbias:
maxie ſi vna ñ ẽ ꝑncipalioꝛ
altera:tũc nlli curato ſbeſt:
ſꝫ imediate epo. Si vero in
vna villa ſit ꝑncipale dñiũ:
i q̃ ñ ẽ niſi vna procbia tm̃:
vl ſit mlte ⁊ vna ꝑncipal:cu
rat⁹ illi⁹ ẽ ſibi ꝓpꝛius ſacer-
doſ citra epꝫ. ¶ Baliui ⁊ ſe
neſcalchi ſi nullibi hñt mã
ſionẽ niſi ſꝫ ꝙ aſſiſtẽ regrũ
tur:mõ huc mõ illuc diſcur

rẽdo vbiqꝫ cõfiteri pñt: vel
epis ciuitatũ: vel curatꝭ in
quoꝝ procbijs hoſpitiũ eli
gũt. Si vero ꝑncipalit ali-
cubi degũt: ibi curatũ hñt
illũ in cui⁹ parrochia hoſpi
tiũ ſuũ ſitũ eſt. Et ſic de pꝛe
poſitis: lꝫ habeant domos
pentũ extra balliuiã ⁊ ſeneſ
chaliã vl ꝑpoſiturã: qꝛ per
hoc oſtm̃: q̃ſi ꝯhendo ſoꝛ-
tiũt foꝝ. ¶ Ceteri vero bur
gẽſes ⁊ alij laici nõ in pote
ſtatibus ꝯſtituti : illis cura
tis ſubſunt:i q̃ruꝫ procbijs
degũt ꝑncipaliter: vel ſi in
duabus equaliter : in q̃ tũc
manẽt qñ ꝯfiteri volũt illi⁹
procbie ſunt. Hec Pe. de
pal. vbi ſupꝛa di.xvij.q.iij.
Regularit ergo ꝯfeſſio fiẽ
da eſt ꝓpꝛio ſacerdoti. Vñ
dicit Inno.i.c. Ois.extra ꝺ
pe.⁊ re. Si qs alieno ſacer
doti.iuſta ꝺ cã ꝯfiteri pctã
ſua voluerit:licẽtiã pꝛi⁹ po
ſtulet:⁊ obtineat a ꝓpo ſa-
cerdote:cũ alr ipe nõ poſſꝫ
ſoluere vel ligare. Hec ibi.
¶ Caſus octo i qbus quis
ꝑt alteri ꝯfiteri q̃ ꝓpꝛio ſa
cerdoti ſine ei⁹ lnia. Ca. 4.

c Et nota sz Pet. de pal. vbi. s. ar. iij. casus octo i qbus qs põt alteri ꝯfiteri q̃ ꝓpo sacerdoti sine ei' lnia: q̃s põit Hosti. i sũma. ¶ Primus pp indiscretionẽ sacerdotꝭ ꝓprij. Et sub hoc casu ꝯprehẽdit qñ ipse sacerdos proprie' ẽ sollicitator ad maluz: vel reuelator ꝯfessiõis: vel est talis ꝙ ex ꝯfessione imminet periculũ ꝯfitenti vl' confessori. In hoc igitur casu dic̃ Host. ꝙ eoipso hẽt licẽtiã a iure aliũ adeundi. De pe. di. vi. c. Placuit. Sz alij dicũt ꝙ tũc dz petere licentiã ab eo vl' a supiori: qr. c. oĩs dicit ꝙ q ex iuxta cã voluerit alteri ꝯfiteri petat licẽtiã a proprio sacerdote. Et quis qdã hoc itelligãt nisi ex culpa sua hoc ꝓcedat: videtur tñ melius ẽt si hoc sit ex culpa sua: qr culpa sua ñ dẽt alteri nocere: puta supeniori: sicut ꝓprio sacerdote mortuo: vl' excõicato: ñ eo ipo lz ire ad aliũ sz oz recurrere ad epz. Sed si superior adiri non põt: vel etiã si põt ẽ eque ꝯfectuosus: tũc qr ad papã nõ ẽ facilis recursus: coipo ad aliũ ire p̃t. ¶ Quãdo ergo ꝓpri' sacerdos oĩo indiscret' ꝛ inept' est, p tũc põt adiri sine licentia petita: vel saltem cũ lnia petita ꝛ si ñ obtẽta põt ire ad aliũ: dico ãt petita: qr ꝛ si sit indign' p se audire: nõ ẽ tñ ipotens ꝯmittere: ꝛ in hoc. s. ꝙ dẽt petere lniam ab ipso: vel ire ad supiorez: ꝯcordãt. Tho. Pe. Al. Inno. ꝛ Vul. ꝙ si negaẗ ab eis lnia: tũc dicũt p̃dicti ꝙ idez iudiciũ ẽ de eo qđ ꝛ de illo q ñ habet copiã ꝯfessoris. Vñ magis dẽt eligere laico ꝯfiteri: nec i hoc trãsgrediẗ p̃cepta ecclesie: qr precepta iuris nõ se extẽdũt vltra caritatẽ: nec ẽt fit iiuria sacerdoti: qr p̃uilegiũ meretur amittẽ q ꝯcessa sibi abutiẗ p̃tãtẽ. Hec tho. i. iiij. di. xvij. q. iij. ar. iij. Itẽ dic̃ ibi Tho. ꝙ peccaret sacerdos si ñ eẽt facilis ad p̃bẽdã licẽtiã alteri ꝯfiteri. Sz Pe. de pal. dicit ꝙ tũc p̃t libere ire ad aliuz vt pz supra. Et

ſi nõ poſſʒ aliũ hẽre ⁊ neceſ
ſitas iminea t: dicunt p̃dicti
doctores ꝙ ꝯfiteat̃ peccata
ſua i genere. ſine eo de quo
poſſet malum prouenire.
¶ Secũduſ caſus ẽ: qñ par
rochian⁹ trãſtullit domicili
uʒ ſuũ: q2 tc̃ ꝺſinit eẽ prochi
an⁹ p̃mi ſacerdotiſ. ⁊ ſit par
rochian⁹ illi⁹ ad cui⁹ parro
chiã ſe trãſtulit. Sʒ ſi i dua
bus prochijs hẽret domũ:
⁊ i vna mãeret tpe eſtiuali:
in alia võ tpe hyemali: vtro
biqʒ ſortit̃ foꝝ nõ ſimul: ſʒ
ſucceſſiue ẞʒ ꝙ habitat mo
do hic: mõ illic: ⁊ hic tũc re
cipiat ſacramẽta vbi tũc ha
bitat alias alibi.
¶ Tertius caſus eſt cũ ẽ va
gabũdus nec hñs nec petẽſ
domiciliũ: tũc iſte põt cõfi-
teri cuilibet curato: vl' ep̃o i
cui⁹ parrochia ẽ: imo etiam
nõ curato vr̃ q2 nulli ſubdi
tuſ: ſb̃dit ſe cui vult. ¶ Nã
oĩs ſacerdos ptãtẽ hẽt ordi
nis ⁊ iuriſditionis ex ſua or
dinatione: ſʒ ſb̃ditos hẽt ſo
lũ eos: qui ſe ei ſubmittũt:
niſi ꝙ ẞʒ iura: qui ſe ſemel
alicui ſubmiſit: fact⁹ ẽ eius
prochianus: nec p̃t ſe alijs
ſubmittere quouſqʒ de prio
ſe ſubtrahat ſimplr̃: niſi de
volũtate illi⁹: vnde dicitur
extra de pe. ⁊ re. c. ſi. p̃mitti
mus eligere. q. d. iure diuo
licebat ẽis eligẽ: ſʒ electiõe
eis ſubtracta: p̃mittim⁹ rela
xãtes retẽtionẽ ꝙ poſſint eli
ger̃. Vñ in. d. c. Placuit. ꝺ
peni. di. vi. dr̃. ſine ꝯſenſu e⁹
cui p̃mo ſe ꝯmiſit: ⁊ poſtea
cui penitẽs ꝯfeſſus ẽ. ¶ 4⁹
caſus ẽ ſi querit domiciliuʒ
quo ſe ꝯferat quouſqʒ ſe ali
cui ſubdat. Et de p̃egrinis
qdẽ dñdũ ẽ ꝙ ſi ſine lnia cu
ratorũ ⁊ ep̃oꝝ profecti ſũt.
nil p̃uilegij hñt in hoc. Con
cor. i hoc. ſ. ꝙ p̃egrini ⁊ ne-
gociatores ⁊ alij viatores. ſi
nõ hñt licẽtiam a ſuis cura
tis vl' ep̃is: vl' ſine lnia eorũ
iter arripiũt nõ p̃nt ab alijs
abſolui. Inno. Ho. ⁊ Guil.
Si autem de licẽtia ep̃oꝝ ⁊
curatorum p̃fecti ſunt: eo-
ipſo hñt licentiã interpreta
tiuã ꝯfitendi. cũ ſine ꝯfeſſio
ne digne p̃egriari nequeãt.
Si ẽt ſuperueniat paſcha:
cõicare p̃nt pp eandem li-

centiā īplicitā ⁊ de casu epi-
scopali absolui: qꝛ eṕs ſi re-
tinēdo sibi auc̄tatē lniando
pegrios: ex h̄ ipo vi eis da-
re licentiā ꝯfitēdi ve casib⁹
eṕalib⁹: ſicut curat⁹ de pro-
chialib⁹. ¶ De mercatori-
bus āt ſi nusq̄ h̄rent domi-
ciliū niſi ſemp ſequēdo nū-
dinas: idē iudiciū ē qđ đ va-
gabūdis: ⁊ idē ſi i loco ſuo
tenēt hoſpitiū: ſꝫ nō decli-
nant illuc in paſcha cōiter.
Nō. n. tūc videt̄ ibi h̄re do-
miciliū q̄ ad ſacr̄a. Et ideꝫ
de familia p̄ncipis vel bali-
ui q nūq̄ i eodē ſtatu pma-
nent: ex q̄ lꝫ ipſi teneāt ho-
ſpitiū alibi. nec tñ ad illđ đ-
clināt niſi ad horā. iſti vaga-
būdi cēſēt̄. Idē de familia
eṕi laica. qꝛ nō ſic hꝫ ius in
ea ſic̄ cardiales. Sꝫ ſi eēnt
de dioceſi ipſa: de ei⁹ lnia
ꝯfiteant̄. Si āt de alia ex q̄
ei⁹ hoſpitiū dimiſerūt: qꝛ p
dioceſim vagāt̄ reſpectu il-
li⁹ dioceſis vagabūdi repu-
tant̄. vt de lnia eṕi illi⁹: vel
cuiuſlibet curati. ad c⁹ pro-
chiā veniūt ꝯfiteri poſſunt.
¶ Quit⁹ caſus ē de rōe deli-
cti. vj. q. iij. c. placuit. ꝙ gdā
dicūt eē vex. tūc ſolū qñ pp
h̄ eſt excōicat⁹: qꝛ ſi eēt ex-
cōicat⁹ a p̄lato loci illi⁹ ꝓpt
illud pctm̄ ſicut ꝯſueuit fie-
ri vt in furtis ⁊ h⁹i quorꝫ
ignorant̄ actores: mittēd⁹
eſt talis ad excōicatorē ab-
ſoluend⁹ ab eo. Sed ſi pec-
catū eſt occultū. ⁊ pp h̄ non
ſit excōicat⁹: pōt de h̄ ꝯfite-
ri ꝓprio ſacerdoti. vt dr̄ in
ſūma piſana. frā. ꝫaba. re-
fert laudē. tenere ꝙ curati.
⁊ ēt fratres admiſſi ad au-
diēdū ꝯfeſſiōes ſm̄ formaꝫ
cle. dudū pñt audire ⁊ ab-
ſoluere pctā ꝯmiſſa: ñ ſolū
i dioceſi: ſꝫ ēt extra territo-
riū dioceſis. dūmō tñ ꝯfitē-
tes ſe poſſint illis ꝯfiteri. i.
ꝙ ſint illius dioceſis vel
parrochie quo ad curatos.
¶ Sext⁹ rōne ſtudij vt ſcho-
lares ēt ſi nō ſint moraturi
niſi p ānū i ſtudio: vel qꝛ ñ
h̄ent plus de ſpacio vel ab
eṕo vel capl̄o. de cui⁹ lnia
ibi ſt: vl̄ qꝛ ſic diſponūt vel
de parrochia i parrochiam
mutant̄. De illis v̄o ſchola-
ribus q veniūt de oi parte

regni ad plamentū parisi⁹ cū rex reputet se fiscū. nō re cognoscēs superiorē i toto orbe. videt̄ ꝙ ibi possint cō fiteri epo ⁊ curato i quorū parrochijs domos ꝯducūt sicut olim in tpe imperato rū Rome. erat ibi cōis pa tria. ⁊ qcūqꝫ illuc veniebat hēbat iudicē suū.s.ꝓtorē pe regrinū. Sꝫ ꝯriuꝫ ē veꝝ .s. ꝙ nō pñt absolui rōe parla mēti si nō hñt licētiā a suis ꝓlatis. qꝛ rex Parisius nō hꝫ potestatē i spūalib⁹. nec i ceteris ꝑtibus regni. Eps aūt pōt in spiritualibus so li sue diocesi. Solū.n. Ro me vbi ē sedes pape. i spūa lib⁹ oīb⁹ est patria cōis sicut ecclīa cathedralis omnib⁹ de diocesi. Unde i curia ro mana sicut curato suo sum mo penitentiario de omni loco mūdi pōt ꝯfiteri. ⁊ pe nitentiarijs simplicibus si cut vicarijs sui curati.

¶ Septimus casus ē rōne necessitatis. quādo esset in mortis articulo. tūc oīs sa cerdos ab ecclesia nō ꝓci sus. auctoritate iuris. fit ꝓ prius sacerdos. Extra ð of. or. c. pastoralis. Ex h̄ qð hr̄ de conse. di. iiij. c. Sanctū. videt̄ ꝙ ēt laicus in huius modi necessitate. possit etiā excōicatū recōciliare eccl̄e. si nō est precisus. nō tamen potest absoluere a peccatis audiendo confessiones.

¶ Octauus casus quē pōit Hosti. est si sacerdos nō ꝓ prius pōat spē i ratibabi tione ꝓprij sacerdotis. Sꝫ vt dicit̄ i summa pisana ⁊ bñ. iste casus cōiter non te net̄. cuius rationē assignat Pe. de pal. Nulla.n. rati babitio ꝯfirmat sacramētū qð nullū fuit. qꝛ in nō sacra mentis ratibabitio. saltem pape valere pōt. qñ ille so lēnitatē mutare pōt. sicut ð ecclesia per non epm dedi cata solū ratibabitōe pape. dedicata vel recōciliata re putatur. Extra de cōse. ec. vel al. c. Aqua. tñ in sacr̄is valere nō potest. qꝛ illa pa pa mutare nō potest. qꝛ re gula iuris ē ꝙ ratibabitio retrotrahitur. ⁊ mādato/cō parat̄. qñ solo mādato ⁊ a

pncipio res agi pōt. In ta
lib⁹ aūt locū nō habet quā
do. s. eētia sacri deficit. qa
tūc totū iterandū ē. De es-
sentia āt absolutionis ē po
testas iurisditōis. quā pote
statē erga talē nō hēt. ex h
q ponit ipē i ratihabitiōe.

¶ Quis possit cōmittere. et
quis non audientiā confes
sionum. Cap. 5.

N Ota scōz Jo. Pe. ō pal.
in. iiij. di. xvij. q. iiij.
q ois sacerdos ppri
us q iure ordiario pōt au-
dire cōfessionē: potest hoc
ipm alteri cōmitterre: quia
habet cām meri impij. Et
qr qcūqz p electionē habet
curā aiarū ē ordinari⁹. Jō
ois talis pōt licētiare quē
libet subditū cure sue alte
ri cōfiteri. Item ordinarius
ē qcūqz ex offō sibi annexo
hoc habet. lz nō sit per ele-
ctionē. Itē gerēs vicē cura
ti per legē vel cōsuetudinē
sic fact⁹ pōr per abbatez. q
viuēte abbate. erat ōlegat⁹
nō potēs subdelegare. eo
mortuo vl amoto ei⁹ vices
in oibus obtinēs. est quasi
ordinarius ōlegatus qtū
ad hoc vnde licētiare pt si-
bi subditos ō cōfessiōe. Idē
videtur de suppore amoto
pore. vel vicario cū conuen
tus non habet priorem.
¶ Archipresbyter ciuitatis
de q iura loquūt. vr q sit
ordinari⁹. sicut si eēt prebē
da sacerdotal' cui ex officio
eēt ānexū offm audiēdi cō
fessiōes illoz de diocesi ex
tra ciuitatē et multomagis si
de ciuitate. Sz si penitētia
rius nō hēt officiū ex sua p
benda sz ex cōmissione viue
vocis epi: qui reuocat qn
vult: qr iudiciū soluit. vetā
te eo q iudicare iussit: talis
ē delegat⁹ et nō ordinari⁹.
¶ Archidiaconus lz sit iu-
dex ordinari⁹ de cōsuetudi
ne: nō tamē in foro cōscien
tie nisi sit sacerdos: et tc au
dit ex cōmissione: vnde non
pōt subdelegare. ¶ Legat⁹
ē ordinari⁹ in vtroqz foro:
vn sicut in exterioribus ad
iudices ōlegatos: ita et hz
suos pniarios. ¶ Sūm⁹ pe
nitētiari⁹ est ordinarius in
spūalibus tantum. Unde

bꝫ pēnitētiarios suos: ꝛ cō cedit etiam licentiā eligēdi confessorez. Sed simplices pēitētiarij pape: Quis sint delegati pape: qui solꝰ eos ponit nō summus peniten tiarius: pñt quidez eos audi re de toto mundo: ſꝫ ñ pñt sumere adiutores: nec etiā dare lniaꝫ eligēdi ꝯfessorē. ¶ Decanꝰ ruralis q ēt ar- chipresbyter vocat: si iste decanatꝰ est annexus alicui cure speciali: reputat ordi narius i parrochijs sui de canatus post epm. supra cu ratos ēt. videt etiā ordina rius curatoꝝ: ꝛ sic curati ꝺ licentia eiꝰ nō solum episco pi pñt ꝯfiteri. ¶ Si āt epi scopꝰ seu archidiaconꝰ con- fert illū decanatū mō huic mō illi curato: videt dele- gatio: ꝛ hoc respectu cōiuꝫ casuuꝫ. Nam respectu casu um episcopaliū tam de cu- rato q̄ de decano: qbꝰ de speciali grā cōmittit absol- uere: de illis videt distiguē dū: an sint retenti ꝺ iure vł ꝯsuetudie: ꝛ tunc i illis nul lum ius hꝫ de se īferior epi scopo. Unde cuicūqꝫ illos committit auctoritate dele gata: illos absoluit. ¶ Itez nota. q qñ potestas iurisdi tionis est vna apud plures ꝛ nō apud quēlibet isolidū. tūc non pōt quilibet per se eam cōmittere sine cōsensu alioꝝ. Sꝫ qđ oēs tangit ab oibus dꝫ approbari. Un- de si capitulum sede vacan te. gerat vices epi in tpali- bus: nullus de capitulo ēt decanus pōt poneř officia lem sine ꝯsensu alioꝝ: ſꝫ ca pitulū de cōsensu maioris partis. Potestas āt absol- uendi a pctis vna ꝛ eadē pt eē apđ plēs vt sūt vnū ꝛ nō penes vnū: sicut penes ca- pitulū sede vacante. quādo hꝫ potestatem in spirituali bus: dico quantū ad ꝯmis- sionē nō quātū ad executio nem: qꝛ cōfessio soli ē fien- da. vnde totū caplm nō vnꝰ canonicus ponet peniten- tiarium. Sed quādo iuris- ditio pfecte isolidū remāet apud quēlibet eoruꝫ: ita q vnꝰ sine alio pōt p seipsum de cā cognoscere. tunc vnꝰ

sine alio cui vult potest cō-mittere ⁊ minor sine maior multomagis ecōuerso. ¶Et qr ptās absoluēdi q̄ ē apud curatū: papā ⁊ epm: non ē vna: sed qlibet potest p se audire sine consensu alteri us: ita ēt qlibet eoꝝ sine cō sensu alteri⁹. potest cōmit-tere alteri. Uñ vicari⁹ cura ti. sine lnia epi: potest audir cōfessioné illoꝝ. s. q sūt sub diti curatoꝝ ⁊ non alioꝝ: ⁊ multomagis ecōuerso. s. ō lnia epi: audire eoꝝ confes sioné illoꝝ. s. qui sūt subditi curatoꝝ ⁊ nō aliorū: ⁊ mul to magis ecōuerso. s. ō lnia epi: audire eorū ꝯfessiones qui sūt subditi curatoꝝ sine lnia vel cōsensu eorū. ¶De hoc extat bullata ōclaratio clemētis ⁊ Alexan. post cu-ius bullationē nullus pari ius bullationē nullus pari sius dixit ꝯtriuṁ. Qui autē ex cōmissione solū audit cō fessiones: nō pōt alteri com mittere audiētiā ꝯfessionū. Hec Pe. vbi supra. ar. iij. ¶Quō ⁊ qñ curat⁹ vl' p̄sbr prochialis possit dare vel negare lniam alteri ꝯfitēdi subdito si petat illā. Cap. 6.

n Ota fm Pe. ō pal. i. iiij. di. xvij. q. vbi. ō qp si prochianus pe tat lniam alteri ꝯfitendi ide termiate: non det curat⁹ nisi sit visile qp penitēs nō elige ret nisi eque bonū vl' melio rē. Si vo noiat sibi aliū de q̄ verisile est qp sit eque bo-nus vel melior ad ꝯfessiōez audiēdā: nō neget: qr forte hz pctm̄ qō erubescit cōfite ri sibi: ⁊ pus moreret sine cōfessione q̄ sibi cōfiteret. Si vo appet qp nō est eque bon⁹: aut p famā: aut p vi-sum sue psone: p cōuersatio nem psonaꝝ sibi cōfitentiū. q̄ min⁹ religiose cōuersant. tūc simplr dz negare: inote scēdo qp ille nō pōt eū absol uere: qō tñ itelligē cum ille ad quē vult accedere pro-chian⁹: nō hz auctatem nisi ex ꝯmissiōe ipsi⁹ curati: de-clarādo ēt qp ipse parat⁹ est eū audire. si tñ ē talis qp ad hoc sit sufficiēs: vel ēt qp est parat⁹ sibi dare vnū aliū lo co sui: in q̄ casu bñ videat vt det sibi ad hoc sufficiētem. ¶Nā si isufficientez daret sibi iputaretur detrimētuz.

qđ inde sequeret oui sue. qꝛ ꝯm iura. q pa diligēti socio suā rez custodiēdā ꝯmi sit. facilitati sue iputari dꝫ si periit. Si aūt ille petitus a ꝑrochiano. vel diffamatus bꝫ ꝑtātē superioris. puta qꝛ est vicari⁹ epi vel ꝯfessoꝛ deputat⁹ i ordine minoꝛū vel predicatoꝝ ꝛ h⁹i. nō ꝑpt h̄ prohibendus est simplr̄. qꝛ iudex malus. ordinari⁹. vel delegat⁹. nō ꝑdit iurisditionem suā. sed dꝫ dicere petēti. nō expedit tibi vt tu vadas ad illū vel ad aliū. nec ibis de voluntate mea. nec assensu. nec licentia. sed ipse bꝫ potestatē ab alio maioꝛ. vñ nō possum tibi ꝓhibere. sed parat⁹ sum te audire vl̄ ꝑ vicariū. vel extraneū idoneū. ꝛ ꝯm hoc soluitur istātia illi⁹ regule. s. ꝙ nō pōt eē pastoris excusatio si lupus oues cōedit. ꝛ pastoꝛ nescit qꝛ h̄ veꝝ est qñ pastoꝛ scire dꝫ ꝛ pōt. Et lꝫ aliqs sēp debeat reputare aliū meliorē se simplr̄. nō tñ ꝙtū ad oia puta quātū ad officiuꝫ hoc vel illud. Itē suspitiōes hr̄e possum⁹. nō ad iudicanduꝫ primū sed ad cauendū nobis. Nā si video pauperez n̄ iudicabo furē. tñ ne forte sit fur. custodiā rez meā ab eo. Et sic i ꝓposito. Tñ si ꝯrium nō appet plus dꝫ hō ꝑsumere de his q̄s papa vl̄ eps ꝑ totā diocesim ꝑfecit. ꝙ de se qui deputatur ad vnā paruam parrochiam.

¶ De religiosis q nō possunt audire cōfessiones sine lnia ꝑlati sui. Cap. 7.

Nota ꝙ religiosus n̄ dꝫ audire cōfessiōes ēt illoꝝ q haēt licētiā sibi eligēdi ꝯfessorē quēcunqꝫ. ēt si hñt a papa. sine licentia ꝛ auctoꝛitate sui superioris. qꝛ sine suo superioꝛi velle ꝛ nolle nō habꝫ. Patet hoc per sile extra de elec. c. Si rligiosus li. vi. ad h⁹i officiū. vbi dr̄ ꝙ electioni de se facte non debet nec pōt assentire sine lnia superioris sui. Sed vbi papa nominatim eligit religiosum ad aliqđ officiū. ꝑsumit nosceꝛe ꝑsone industriā vnde nō requiritur alteri⁹ lnia. sine pro inqsitione. siue pro ꝑdicatione. siue ꝓ audiētia

ꝯfessionū. siue ꝑ platiōe siū alio quocūqȝ officio. Sȝ ex hoc ꝙ papa daret alicui licentiā ꝙ posset sibi eligere quēcūqȝ ēt religiosū. ꝑ audiendo ꝯfessiōes: vel ꝑ p̄dicatione: ex ista tali lnia n̄ dȝ religiosus audire ꝯfessiōes vel p̄dicare sine lnia sui superioris vel prelati vel abbatis. Ar. ad hoc. extra ď iu de. c. Q̄ sit laudabile. Si tn̄ i dicto casu audiret religiosus sine lnia sui sup̄ioris vł p̄lati: tenēt absolo ita ꝙ nō eēt r̄iterāda tal' ꝯfessio: Q̄uis male facēt tal' sic audiēda. ꝯ Pe. de pal. vbi. s̄. q. iiij

¶ De ptāte au⸗ Car. iij. diēdi ꝯfessiōes tributa frib' p̄dicatorib' ꝛ minorib' a iure ꝑ textū cle. dudū. §. ij. de sepult. quō fieri possit ꝛ quō exponit̄. Cap. 8.

N Ota text. cle. dudū. §. j. de sepul. vbi dī Statuim' ꝛ ordinamus vt i singulis ciuitatib' ꝛ diocesib' i qb' loca fratrū ordinis p̄dicatorū ꝛ miorū ꝯsistere dignoscūt̄: ꝛ i ciuitatib' ꝛ diocesib' ꝛ locꝭ ipsis vicinis, in quib' loca h'i n̄ habent̄: magister: priores prouintiales ordis p̄dicatorū: aut eoꝝ vicarij: ꝛ gnāles ꝓuinciales: ministri: ꝛ custodes minoꝝ: ad p̄ntiā p̄latorū eorūdē locorū: se cōferant ꝑ se vel ꝑ frēs q̄s ad hoc idoneos fore putauerint būiliter petituri: vt frēs q ad h electi fuerint i eorūȝ ciuitatib' ꝛ diocesib' ꝯfessiones suorū subditorū cōfiteri sibi volentiū audir̄ libē valeant: ꝛ h'i ꝯfitentib' ꝑut ƀm deū expedire cognouerint pnias iponere salutares: atqȝ eisdeȝ absolutiōis bn̄ficium īpendere de lnia gr̄a ꝛ bn̄placito eorūdem. Deinde p̄fati magr̄i: ꝓuinciales ꝛ mīstri ordinū p̄dicatorū eligē studeāt ꝑsonas idōeas ꝛ sufficiētes: vita ꝓbatas: discretas. modestas atqȝ ꝑitas ad tā salubre ministeriū exequēdū. q̄s sic ab ipsis electas. rep̄sentēt. vel faciāt rep̄sentari p̄latis. vt ď ipsorū lnia. gr̄a ꝛ bn̄placito in eorūdē ciuitatib' ꝛ diocesibus h'i persone sic electe cōfessiōes audiāt sibi cōfiteri volentiū. ꝛ iponāt pnias

ſalutares ⁊ bñficiū abſolutō
nis ipendāt,ꝑut ſupi⁹eſt ex
preſſū. Extra ciuitateſ ⁊ dio
ceſes i qb⁹fuerit deputate.
ꝑ q̄s eas ⁊ nō per ꝓuincias
volum⁹deputari. ꝯfeſſiōes
nullaten⁹auditure. Nume-
rus aūt pſonarū aſſuméda
rū ad h⁹i officiū exercēduꝫ.
eſſe dꝫ,ꝑut diuerſitas cleri
ac ppli multitudo vel pau-
citas exigit eorūdē. ¶ Et ſi
idē p̄lati petitam lniam cō
feſſionū audiendarū ꝯceſſe
rint.illam p̄fati magr̄i ⁊ alij
recipiāt cū grāꝝ actōe. Qꝫ
ſi forte dicti p̄lati quēq̈ꝫ ex
h⁹i fratribus preſentatꝫ eiſ
dem:ad h⁹i officium nollēt
hr̄e.vel nō ducerent admit
tenduꝫ eſſe. quo amoto vel
ſubtracto loco ipſius.ſimilr
eiſdem p̄ſentand⁹poſſit ali
us ſubrogari. Si vo idē p̄-
lati p̄fatis fratrib⁹ad cōfeſ
ſiōes:vt p̄mittitur audien-
das electis h⁹i exhibere li-
centiā recuſauerint. nos ex
nūc ipſis.vt ꝯfeſſiones ſibi
ꝯfiteri volētiū libē liciteqꝫ
audire valeāt.⁊ bñficiū ab-
ſolōnis ipēdē gratioſe cōce
dim⁹ de aplīce plenitudine

poteſtatis. ¶ Per h⁹i aūt
ꝯceſſionē neq̈ꝫ itendim⁹ꝑ
ſonis ſeu fr̄ibus ipſis ad id
taliter deputatis. ptātem i
h̄ impēdere ampliorē. q̈ꝫ i
eo curatis ſeu prochialibuſ
ſacerdotib⁹eſt a iure ꝯceſſa
niſi forſan eis eccliaꝝ p̄lati
vberiorem i hac pte gratiā
ſpecialē ducerent faciendā.
Petituri. Pau. Pōt peti
hec lnia a p̄latis extra ſuuꝫ
territoriū.q2 ē volūtarie iu-
riſditionis cuſtodes. Glo.
¶ Priores ḡ ꝯuētuales q̊
ad p̄dicatores ⁊ guardiani
quo ad minores.h̄ nō pn̄t.
Humiliter. Pau. Si petat̄
iſta lnia aſpere.nō vꝫ ſatiſ-
factū ꝯſtitutiōi. ⁊ iō iteꝝ eē
repetēda ꝓpter omiſſoneꝫ
forme. Miniſtri. Gloſa.
¶ Nō q̈ d̄ vicarijs p̄oꝝ ꝓ
uincialiū ⁊ d̄ cuſtodib⁹ñ re
petit de qb⁹p̄miſit. lꝫ ḡ illi
petitionē poſſint facere. de
q̈ p̄miſit:nō tñ electionē. de
q̄ hic loqꝛ̄. Pn̄tari. Glo.
Ergo pſonal' pn̄tatio fieri d̄
bet. Nā dꝫ pn̄s.q prebetur
ſenſib⁹corporis. facit d̄ pe
ni.di.j.in prin. Idem dicit
Pau.ſup verbo repreſen-

tent. Erigit. Glo. ¶ Si vo eps ꝯtēdat cū fratribus di cēs: minorē numeꝝ sufficere: recipiat eps numeꝝ. qui sibi videt de reliqs recurratur ad arbitriū bōi viri. i. iudicis. ff. de verb. ob. ꝯtinu⁹. Cōcesserit. Glo. Quā licētiā sine cā reuocare non pōt. c. decet. de re. iu. li. vj. Subrogari glo. Si nō recipit iusta de causa: qꝛ. s. nō est talis qlis supra describit. sibi imputent q malū elegerūt: ⁊ sic posset oēs recusare. cū ñ sint apti. Sꝫ si sine cā h faciat: succedit licētia pp. Recusauerint glo. Si nō recusat expsse. sꝫ nō dat nec negat videt ꝙ locū hēret hoc puilegiū post trinā monitionē vel reqsitionē. per. c. j. ext. de suple. ne pla. Uolentiū. gl. Forte nō intellexit de rligiosis: q scdꝫ statuta suo rū ordinū: plātis suis cōfiteri dēbēt. Libere. gl. Denotat ꝙ nō ē necesse hēre licētiā sacerdotꝫ parrochialis. Cui⁹ ꝯtrariū dicit Jo. mo. sꝫ ei nō stat. Impartiri. glo. Absoluti ergo ñ habēt necesse vlteri⁹ cōfiteri pprio sacerdoti. nec obstat. c. ois i pn. de pe. ⁊ re. qꝛ illō itelligit d eo qui alteri nō ē ꝯfessus legitie. Jo. mo. dicebat ꝯtrariū sꝫ male dixit. Idē Pau. s. ꝙ absqꝫ lnia prochialis sacerdotꝫ: pt qs alteri ꝯfiteri nec tñ ex hoc sequit ꝙ sint curati isti. Nō est fm gl. qꝛ nec ipsi fres sūt astricti ad executionē: vl exercitiū istorū actuū. nec fidels sunt astricti: vt i his ad eos recurrāt. ¶ Itē nota vt dicit in sūma pisana ⁊ hñ: ꝙ potest eps acceptare fres ad audientiā cōfessionū: ⁊ hoc sine solēnitate pdicta presentationis. si vult: cōmitēdo eis iurisditionē suā: qꝛ etiā sine isto puilegio posset eis dar licentiam audiendi.

¶ De effectib⁹ q sequūtur ex ꝯmissiōe audiētie ꝯfessionis alteri facte. Cap. 9.

Ex ꝯmissione aūt alteri facta de audiētia ꝯfessionū siue p dicto mō siue p aliū modū sequūt isti effectus: vt dicit Pe. de pal. i. iiij. disti. xvij. ¶ Primus quidē: qꝛ talis ꝯmissarius pōt audire ⁊ ab

solucre: alteri⁹ licētia mini
me reqsita: nec ille qui vult
ꝯfiteri tenet̃ petere lniam
a ꝓpo sacerdote. ar. efficax
ext. de ꝓcur. c. Is q lib. vi.
¶Nec obstat ꝙ curat⁹ debet
cognoscē vultū pecoris sui.
¶Nā vultū exteriorē poterit
cognoscere sicut ꝑus: ⁊ etiā
ītueri ⁊ corrigere fraterna
correctiōe ⁊ pn̄a admōitio
ne sicut ꝑus. Et quantū ad
exteriorē vultū attinet n̄ mi
nus hōeste viuūt: qui ꝯfiten
tur fratrib⁹: ꝙ̄ q ꝯfitentur
secularib⁹ curatꝭ. Quātū ve
ro ad interiorē vultū: meli⁹
poterūt reddere rōnē de cō
fessis fratrib⁹ ⁊ hmōi: ꝙ̄ de
ꝯfessis sibi vel suo vicario:
qr de iteriori vultu ꝓrochia
nor̄ q seipsū respuerūt: ⁊ si
ne licēcia sui: vicariū pape
vel epi elegerūt: nō hn̄t red
dere ratiōnē: qr ꝑ eū nō ste
tit q̄minus eos audiret ⁊ in
strueret: sꝫ ꝑ superiorē qui
eis coadiutores dedit ⁊ ꝑ
ꝓrochianū qui cum elegit.
Hec pe. d̄ pal. vbi. s̄. Dicit
tn̄ Tho. i. iiij. di. xviij. q. iij.
ar. iij. q. v. ꝙ si alicui ꝯcedat̃
ptās a supiori iudice cōfes
siones audiēdi ꝓrochiano-
rū alicui⁹ curati: ex hoc non
fit illi ꝑiudiciū: qr ptās iu-
risditionis nō est ꝯmissa ali
cui i fauorē sui: sꝫ ad vtilita
tē ꝓximi ⁊ populorꝫ ⁊ dei
honorē. Idem ēt tenet Io.
an. i. c. si eps̄. de pe. ⁊ re. li.
vj. in ꝑma glo. Idē etiā tꝫ
Io. an. in cle. dudū d̄ sepul.
vt supra patuit. s. ꝙ n̄ tenea
tur petere lniam a suo cura
to q vult ipsis frib⁹ ꝯfiteri.
Idē tꝫ exp̄sse. ¶Pau. vn̄. gl.
Ber. que hoc dicebat: dā-
nata fuit tanꝙ̄ falsa ꝑ Cle-
mentē. iiij. i quoddā ꝑuile
gio qd̄ incipit. Quidā teme
re. ¶ Secūdus effect⁹ hui⁹
ꝯmissiōis ꝭꝫ dcm̄ ¶Pe. est.
ꝙ cōmissarius pōt audire
ꝯ̄. ꝓhibitiōes alterius p̄lati
in q̄ est dr̄ia iter superiorē
⁊ inferiorē. ¶Nā inferior cō
tra inhibitionē superioris
nō pōt alicui cōmittere si-
cut nec ꝑ se ip̄m audire euꝫ
ita sit ꝙ posset eū suspēdere
ad audiētiā ꝯfessionū ꝑ ali
um. sicut pōt ꝑ semetipsuꝫ
⁊ ecōuerso aūt ꝯ̄ inhibitio-
nē iferioris superior p̄t ita
cōmittere sicut p̄t audire eo

inuito. Similr si eent duo curati ō pari: ⁊ vterqȝ isoli dū. vnus ꝯ inhibitionē alte ri⁹ pōt audire ⁊ ꝯmittere. q: par in parē nō hēt impe riū. ¶ Quādo ergo iferior ꝓhibet ne subditus ꝯfiteat̃ cuicūqȝ sine sui licētia. dēt excipe nisi supiori vl' ei⁹ vica rio. alias temer̃ agit. nisi lo queret̃ talib⁹. q bene sciunt ꝙ nō intēdit. vel nō pōt ꝓhi bere qn ꝯfiteant̃ tales. supi ori suo sicut i religiōib⁹. cū pōr ꝓhibet. ne qs ꝯfiteatur de tali peccato sine lnia sui. Certū ē oīb⁹. ꝙ nō intendit qn possit ꝯfiteri magrō or dinis. vel ꝓuinciali. vel eoꝝ vicarijs. q: si ꝓhiberet spue remus ei. i faciē. ⁊ mltoma gis superior q nō pōt dare licētiaȝ alteri ꝯfitēdi cuȝ sit vicarius hois q̈diu pōr vi uit. si ihiberet neqȝ sine sui licētia ꝯfiteret̃ ⁊c. ōrideret̃ Sȝ mortuo vl' amoto prio re vices eius gerit p ꝯstitu tiōes. vñ reputat̃ ordinari⁹ curat⁹. ergo ꝓhibēs subdi to suo. ne alij ꝯfiteat̃. debet excipe epȝ. papā. legatū. sū mū pniarium ⁊ archiepm dū visitat. ⁊ habētes ab eis potestatē. Eps vero debet excipere oēs p̄dictos: nisi se ipȝ. ⁊ sic qlibet excipiat su os superiores a tali ꝓhibiti one. ¶ Terti⁹ effectus hui⁹ cōmissiōis ē. ꝙ tenet̃ cura tus ei eucharistiā mīstrare ⁊ ēt alia sacramenta ex quo dicit se ꝯfessuȝ illi q potuit eū absoluere. Nec ē absur dū ꝙ det eucharistiā illi. cu ius tñ cōsciētiā ignorat. sed cū eque bōa ⁊ tuta ꝯsciētia. imo tutiori. pōt eū cōicare. q ꝯfessus ē sine sui licentia hñri ptātē. sicut illū q con fessus ē de licētia sua. vl' si bi. q: nec ēt vicarius curati reuelat sibi ꝯfessionē. cū idē curatus dat illi cōione. Vñ equaliter scire dēt ꝯsciētiā ꝯfessi vicario supioris. sicut scit ꝯsciētiā talis ꝯfessi vi cario suo. ⁊ ōbet curat⁹ p̄su mere ꝙ meli⁹ ꝯfessus ē. qui ꝯfessus est ei. quē papa vel eps elegit in ꝯfessorem per totū mūdum. vel diocesim suā. q̈ qui cōfessus est illi. quē elegit ipse ꝓuidēdo de ipso suis subditis cum eps nō dēat hoc cōmittere ni

si viris potētib⁹ ope ꝛ s̄mo ne vt de offi. ordi. c. inter cetera. vel etiā ꝙ ei qui cōfessus ē illi: quē elegit ipse ꝓprio arbitrio de licētia curati generalis: ꝛ hoc nisi cum esset excōicatus vel notori⁹ peccator: nā tunc āteꝙ det eucharistiā: d̄bet ei clare cōstare de absolutiōe ab h⁹i. ¶ Quartus effectus est ꝙ pctā ꝯfessa habēti talē cōmissionē nō tenet̄ itez confiteri proprio sacerdoti: vt declarat Jo. xxij. in extrauagā. que incipit. Uas electionis. ¶ Quint⁹ effect⁹ ē ꝙ per hāc ꝯmissionē fit iudex ꝗ prius nō erat. Cū eniȝ ad absoluendū requirat̄ potestas ordinis ꝛ iurisditōis: licet ab habente ordinē ꝛ iurisditionē vel iurisditionez tātū. possit hec audiētia cōmitti hn̄ti ordinē: licet non hēat iurisditionē. puta simplici sacerdoti. ita n̄ curato sicut curato. n̄ tn̄ ecōuerso. Sacerdos nō curatus. pōt h̄ cōmittere: vel curato. vel sacerdoti. Et rō diuersitatȝ est. qꝛ nō equaliter he due ptātes trāsfundūtur. Habēs eniȝ ordinē ex sola cōmissiōe. nō trāsfert ordinē. sed solū ordinatio sacramētalis trāsfert. siue sit iudex siue nō. Sȝ iurisditio ab habēre eā ordinarie. sola commissiōe trāsfert̄ idifferēter ꝓuato qui nullā hēbat. ꝛ ei ꝗ hēbat aliquā. sȝ nō istam respectu ipsi⁹. ¶ Sext⁹ effectus ē ꝙ qui audit cōfessionē nō iure suo. perdit potestatē suā. delegāte mortuo vl̄ amoto ꝛ idē forte ē ipso excōicato vl̄ suspēso. nisi in ꝯfessiōe iā inchoata quā audit ex tūc q̄si iure suo. sicut etiā perdit potestatē illo reuocāte. qꝛ soluit̄ iudicium. ꝓhibente illo qui iudicare iussit. ¶ Un̄ sicut epo mortuo vl̄ trāslato. officialis cessat i causis. sic d̄bet cessare penitētiarius i ꝯfessionib⁹ audiēdis. nisi ꝙ absoluē potest de peccatis iā auditis glo. c. ḡtū. ꝛ. c. relatū d̄ off. ꝛ po. iudi. dele. qꝛ mādatū expirat p mortē mandatoris. Similiter si dedit ꝯfessorē monialibus expirat potestas: nisi esset rector earū cui ex officio q̄si prioratus

vel rectorie eēt audiētia an
nexa. ⁊ tūc eēt quasi ordina
rius. Videret̃ tñ ꝙ nō simi
liter ita expiraret ptās de
legati dlegāte excōicato: vl̃
suspēso. sic mortuo vl̃ amo
to. q꞉ in ꝑmo cāu retinet d
legās iurisditionē licet nō
vsuꝫ. i scđo aūt neutrū reti-
net. Ad hoc aūt ꝙ dlegat⁹
vtat̃ iuriditiōe. requirit̃ ꝙ
delegat⁹ in delegādo qdeꝫ
hēat iurisditionē ⁊ vsū ei⁹.
q꞉ delegare ē vsus iurisditi
onis. Sꝫ postq̄ dlegauit. ñ
requiritur ꝙ hēat vsum. q꞉
vsus ei⁹ nihil facit. ergo ⁊c̃.
Posset tñ dici ꝓbabilr̃ ꝙ
ñ eps ñ existēs excōicatus.
vel suspēsus istituit officia
lē vel pniariū ⁊ postea excōi
cetur. nihilominus vterqꝫ
ꝑt ꝓcedere i officio suo. q꞉
vtit̃ vice ei⁹ q iurisditionem
habet licet nō vsuꝫ ꝑ se. Si
aūt iā erat excōicatus. offi-
cial̃ nihil agit: q꞉ istitutō vl̃
ꝯmissio ñ tenuit. ¶ De pe-
nitētiario vero videt̃ secus.
q꞉ ētnō sacerdos vel nō cō
secratus qui minus hēt q̄
excōicat⁹ ꝯmittere pōt. q꞉ ñ
minus est cōmissio q̄ per-
missio. q꞉ iur̃ suo sacerdos
audit cōfessionē. ⁊ cōmittēs
tm̄ ē causa sine qua non ꝑꝑ
ꝓrochiaꝝ distinctionē ⁊ ec
clesie ꝓhibitionē. Quando
aūt cōmittens moritur vel
amouetur nō ē differētia in
ter ꝯmissariū in foro penitē
tiali aut iudiciali. q꞉ vtrinsqꝫ
ꝗꝫ ptās expirat q̄ntū ad ne
gocia ñ icepta. Hec Pe. d
palu. di. xvij. qōe. iiij. ar. iij.
¶ Differētia iter fr̄es pñta
tos ſꝫ formā cle. dudū ⁊ sa
cerdotes curatos. Ca. 10.

F Ratres ꝑdicatores
f hñt ꝑuilegiū ꝙ epis
mortuis. q ipsis su
am dederūt auctoritatē vel
ꝯmisserūt. pñt vti ea aucto
ritate. quousqꝫ fuerit ꝓuisū
ecclie de pastore. ¶ Itē no
ta qđ ꝑ istos effect⁹. nō hēt
ꝯmissio effectū. in personis
ordinū reprobatoꝝ. de qui
bus dr̃. de reli. do. c. i. li. vj.
Hec Pe. de pal. vbi supra.
¶ Nota vlteri⁹ differētiā in
ter ꝑdictos fr̄es sic presen-
tatos ⁊ curatos. Nā ꝑdicti
fr̄es ex tali presentatione ⁊
cōmissione pñt audire oēs
ꝓrochianos omniū curato

rũ illi⁹ diocesis vbi sunt pre
sentati sꝫ nõ aliaꝝ diocesũ:
⁊ nõ pñt hoc ꝯmittere ali-
cui. Sꝫ curati: nõ pñt audi
re in quãtũ curati nisi pro-
chianos suos tantũ: alios ñ
nisi cũ licẽtia epi vel cura-
toꝝ eoꝝ: pñt hoc cõmittere
alteri. s. audire suos parro-
chianos. ¶ Nota ẽt aliam
dñiaꝫ ꝑꝫ Lan. ⁊ frã. zaba. in
cle. dudũ. Nam curati pñt
audire ꝯfessiões ⁊ eoꝝ vica
rij sibi ſbditoꝝ i diocesi sui
epi: ⁊ ẽt extra diocesim: sed
fratres electi ⁊ pñtati scdm
formã cle. dudũ. de sepul. d
q̃ supra non pñt audire seu
absoluer̃ extra diocesiꝫ: vbi
sunt pñtati: ⁊ si secus fieret
cõfuis ꝯfessi possent ex igno
rãtia excusari: tñ q̃ ad eccle
siã nõ essent absoluti. Sꝫ si
ꝯstaret eis: deberẽt iteꝝ cõ
fiteri eis ⁊ infra diocesiꝫ ab
solui a p̄dictis. Sꝫ sine pre
dicta solẽnitate cõmitteret̃
frib⁹ ab epo vel a curatis au
ctoritas audiẽdi ꝯfessiones
simplr̃ tũc possent ẽt extra
diocesiꝫ audire sicut alij vi
carij eorũdẽ. ¶ De casibus
epis reſuatꜭ: nec curati nec
dci fratres pñtati: pñt absol
uere. nisi in cõtũ fuerit a dio
cesanis cõcessum.

¶ De casib⁹ multiplicibus.
epis reſuatꜭ. ca. II.

DE casib⁹ episcopis
reſ. de qbus dicit̃
in fine cle. dudũ. varie sunt
opiniões doctoꝝ. Aliqui. n.
ponũt plures: aliq paucio-
res. Vñ materia ipsoꝝ ca-
suũ nõ ẽ bñ clara. Et in sum
ma pisana dr̃ q̃ Bñdictus
papa xi. i extrauagã. iter cũ
ctas dclarauit q̃ttuor eẽ ca
sus epales de iure. ¶ Pri
m⁹. s. pctm̃ clerici ꝑ qd in
currissꝫ irreglaritatẽ. ¶ Se
cũdus d icẽdiarijs. ¶ Ter
tius de pctõ: ꝑꝑ qd indicen
da eẽt solẽnis pnia. ¶ Quar
tus de excõicatis maiore ex
cõicatione. ¶ Ideꝫ declara
uit qnqꝫ esse casus epis re
seruatos: d approbata ꝯsue
tudie. ¶ Prim⁹ ẽ pctm̃ ho
micide volũtarij. ¶ Secun
dus ẽ peccatũ falsariorum.
¶ Terti⁹ ẽ pctm̃ violẽtiũ ec
clesiasticã libtatẽ. ¶ Quar
tus ẽ peccatũ violentiũ ec-
clesiasticã imũitatẽ. ¶ Qui
tus ẽ pctm̃ sortilegioꝝ diui

natoꝝ ⁊ icãtatoꝝ. Quãuis
aũt dicta extrauagãs fuerit
ꝛ̃uocata ꝑ cle. dudũ. extra ð
sepul. tñ quãtũ ad dictos ca
sus nil inouatũ fuit: ⁊ si alia
ibi ꝯtẽta sint. ⁊ sic videt̃ ꝙ
adhuc illi ꝛ̃maneãt. Et addi
tur i pisanella ꝙ pñt nihilo
minꝰ episcopi i suis episco-
patibꝰ casus eis reſuare ꝓ
ut vr̃ eis expedir̃: sic pñt cõ
stitutiões facere: ⁊ mxtoma
gis ꝯciliũ synodale vel pꝛo
uinciale: a q̃rũ sentẽtijs: re
ligiosi nõ valẽt absolue̅. Jo.
an. in. c. si ep̃s. ð pe. ⁊ ꝛ̃mis.
in glo. iij. li. vj. p̃dict̃ casibꝰ
addit post crimẽ enoꝛme: ⁊
publicũ hõicidiuz: ⁊ soꝛtile
giũ: opp̃ssionẽ pueroꝝ etiã
ex casu: icestũ: coꝛruptionẽ
monialiũ: coitũ cuz bꝛutis:
mr̃imoniũ clãdestine ꝯctũ
vel ꝯ̃ interdictum ecclesie:
ꝑiurium: falsuz testimoniũ:
blasphemiã dei ⁊ sanctoꝝ.
¶ Hostiẽ. vero in sũma po
nit oẽs p̃dcõs casus ⁊ ad-
dit pctm̃ ꝯ̃ naturã: ⁊ etiam
quodlibet enoꝛme. qꝺ pti-
cularis vel gñalis cõsuetu
do ꝛ̃seruat ipsis ep̃is: i qbꝰ
aliqñ ep̃i remittũt peccato
res ad sedẽ apostolicã ꝑꝑ
enoꝛmitatẽ crĩnuz: ⁊ ad ter
roꝛẽ alioꝝ. hec Hostiẽ. Ego
tñ nõ legi adhuc eẽ aliquod
pctm̃ p̃cise ita enoꝛme: a q̃
nõ possit absoluere ep̃s sub
ditũ: dũ tñ nõ habeat aliq̃
sniam excõicatiõis annexã.
Quãuis aũt possint absol-
uere: si aliqñ ad curiaz mit-
tãt: bñfaciũt. ¶ Guil. durã.
Speculatoꝛ i ꝛ̃pertoꝛio suo
vltra p̃dictos casus: addit
alios. s. deflorãtes virgies
vi opp̃ssas vl' seducta. Cõtra
hẽtes post votuz castitatis
emissuz. Foꝛnicationẽ cũ iu
dea vel sarracẽa. Cõcipiẽtẽ
ꝓlez per adulteriũ: quã vir
credit suã. Procurãtẽ ab-
oꝛsuz vl' sterilitatẽ in se vel
alio. Cõtrahẽtes matrimo
niũ post spõsalia iuramẽto
firmata. Cognoscẽtẽ carna
liter baptizatã ab eo: vel cꝰ
ꝯfessionẽ audiuit. Tenẽtez
ad baptismũ vel ꝯfirmatio
nẽ filios vel filias extra ne-
cessitatẽ. Verberãtẽ pr̃ez vl'
mr̃ez: ⁊ vsurarios. Et tãdez
sic ꝯcludit. Tot casus pone
re: nihil aliꝺ ẽ: q̃ sacerdotũ
ptãtẽ restrigẽ: que eis ple-

narie data ē a xpo. Uñ bre uit dico: sacerdotes oia pos se i occultis quo ad forum pnia le q̄ non sunt spāliter in iure epis reseruata: et que nō sunt ipsis sacerdotib⁹ dire cte vl' p aliq̄ pñaz iterdic ta: ar. ex. de iudi. c. Et si cle rici et c. nup d̄ se. excōi. Hoc tñ fateor. q vbicūq fuerit aliqd graue delictū vl' enor me: supior is iudiciū regrēdū est. Et idē dico i oib⁹ casib⁹ i qb⁹ ē gnālis ɔsuetudo ec clesie: q sint ipis epis reser uati. ¶ Jo. d̄ lig. i d̄claratōe quā facit sup. c. ois de pe. et re. pbat et ɔcludit ex dcis i mediate p Guil. Spe. et ex cle. dudū fr̄es pdicatores et miores pñtatos p audiētia ɔfessionū posse absoluer ab oib⁹ casib⁹ pctōr: exceptis p̄ cise illis q i iur reseruāt epis. Sz a casib⁹ quos epi sibi re seruāt: vl' d̄ ɔsuetudie sue dio cesis: vl' ex suo bñplacito vl' p ɔstitutōes suas synodals vl' puincials posse absoluē: et si epi dcōs casus nō ɔce dāt. Et pbat sic cle. dudū: d̄ sepul. Statuit q dci fr̄es ñ possint absoluer: nisi a casi b⁹ a qb⁹ pñt curati absoluē: q eis pmittūt i iure: nisi ipi epi vellēt aliqd plus ɔferre eis. Sz Guil. dic̄ q nō ob stāte q doctores ponāt ml' tos casus epis reseruatos: cu rati. n. pñt absoluer ab oib⁹ occultis q̄ non sunt in iure epis reseruata et nō sunt ipis sacerdotib⁹ directe vel p ali quā cōsequentiā interdicta. ¶ Licet g° epi possint reser uare certos casus: q d̄ iure cōpetunt inferiorib⁹: nō tñ hoc pñt simplr nisi in duo bus casibus s3 Guil. s. di recte vt cū aliq fuerit legiti me in crimine dephensi. q merito fuerit tali ptāte puā di. Scdo indirecte. s. p ali quā ɔñam: vt cū aliqs ca sus euenerit in quo ad vtili tatē cōem expediat: q tales casus r̄tineat: et nō aliter. ex v. q. ij. c. d̄ ecclīasticis. Nō āt expedit vtilitati cōi reser uare tot casus. Sz h̄ est po nere laqos i via salutis. Sz si aliqs pur velit defendere plures casus posse epos rō nabiliter reseruare quo ad sa cerdotes prochiales: cū sint de foro epor et eor cōstitu

tioib⁹ subdi: tñ h̃ nõ pñt facẽ
epi erga p̃dictos fres: q exẽ
pti sũt nec eoꝝ ordiatioib⁹
subdi vt extra de exces. p̃la. c.
nimis praua. Cũ g° nõ pos-
sint dicti fres absoluer̃ a ca
sib⁹ reseruatis i iure epis vt
dr̃ i dicta cle. dudum: ergo
pñt ab oib⁹ alijs absoluere:
videlz reẜuatis de ꝯsuetu-
dine pticularis loci: vel sy-
nodali cõstitutione. qr vnuz
negãdo: aliud tacẽdo cõces
sit. di. xxv. c. q̃lis. nec pñt p̃
lati dictã ꝯcessionẽ reuoca
re vel defalcare: nõ directe
negãdo licẽtiã audiẽdi: qr ni
hilomin⁹ hñt eã p cle. dudũ
nec idirecte ꝓhibẽdo parro
chiãis ne cõfiteãt̃ eis extra
de p̃uile. c. q̃sto. nec p reten
tionẽ multoꝝ casuũ: qr fie-
ret i fraudẽ legis q̃ fieri nõ
dz. vt. c. cõstitut⁹. extra d̃ cõ
ces. pbẽ. ¶ Sileat g° Jo. mo.
hic q dicit: q̃ si eps põt ar
tare ptãtẽ ordiariã curato-
rũ. põt multomagis artare
ptãtẽ extraordiariã ipsoruz
fratrũ: qr qd̃ p supiorẽ cõce
dit̃ p iferiorẽ artari vel reuo
cari nõ põt. vt di. xxi. c. iferi
or. ¶ Ad ꝯstõnẽ aũt cle. de
p̃uil̃. religiosi. vbi dr̃ q̃ a ca
sibus ordiarijs reseruatis:
quẽq̃ absoluẽ nõ p̃sumant.
rñdendũ est q̃ h̃ itelligẽdũ
est de casib⁹ i iure reẜuatis
sic itendit cle. dudũ. nõ aũt
p ꝯsuetudinẽ vl̃ statuta alio
rũ p̃latoꝝ: qr illa remouet
papa i dc̃a cle. dudũ. a qb⁹
pñt dicti fres absoluer̃: ⁊ p
ꝯñs videt̃ qcq̃d dicat̃ p mo
dernos vel antiq̃s d̃ talib⁹
casib⁹ p epos reẜuatis: totũ
reuocat̃ p cle. dudũ. spãlit
quãtũ ad dc̃os fres. Si. n.
ꝯstitutio posterior lz nõ fa-
ciat mẽtionẽ de p̃ori ipsam
reuocare noscãt̃. c. licet. de
ꝯstitu. li. vi. multomagis re
uocare dz dicta dictoꝝ si in
ꝯtrariũ ꝓmulgent̃ hec. Jo. de
ligna. Sz frã. zaba. p⁹ Lã.
dicit q̃ de casib⁹ epalib⁹ nõ
põt dari doctrina: cũ depẽ
deat ex ꝯstitutionib⁹ ipsorũ
epoꝝ ⁊ doctrinis. Et q̃uis
Lã. dicat. q̃ hñs irregulari
tatẽ quã solus papa tollere
põt. non põt absolui a pctõ
añ dispensationẽ frã. zaba.
dicit ꝯtrium. s. q̃ põt absol-
ui a peccato remanẽte ma-
cula irregularitatis. ¶ Q̃

ergo nõ est clarrum q̃ sũt ca
sus epĩs reseruati i iure cõi
Ideo tutior via est in h⁹i : ꝙ
fratres si possunt sciant ab
epõ: quos casus vult sibi re
seruare: ⁊ de illis nõ se im-
pedire: oẽs v̈o alios casus
faciant sibi ꝯcedi. ¶ Certũ
est aũt ḃm oẽs ꝙ absolutio
ab excõicatiõe maiori. reser
uat̃ epĩs. Itez dispensatio
vel ꝯmutatio votoꝝ. Itẽ re
laxatio quorũdã iuramẽtoꝝ.
Dispẽsatio v̈o i certorũ an
ptineat ad epm̃ vel ad aliũ:
hẽs supra i scđa pte summe
ti. ij. de resti. c. q̃rto. ⁊ ibi dif
fuse. ¶ fran. zaba. i cle. du-
dum. i glo. sup verbo cõces
sa. dic̃ glo. Io. an. Lã. Pa.
Stepha. ⁊ Zenzen. tenere ꝙ
ep̃s possit reseruare casus
de qb⁹ curati poterant ante
hanc ꝯstõnem dudũ absol-
uere. ita ꝙ reseruatio p̃iudi
cet fratrib⁹. i. ꝙ ẽt non pote
runt tunc ab ipsis reseruatꝫ
casib⁹ absoluere: qđ est ꝯ h
qđ hic dicit Io. de ligna. Et
itelligit̃ ista reseruatio casu
um epalium. de actib⁹ exte
riorib⁹ cũ effectu: ⁊ non de i
teriorib⁹ videlꝫ siquis desi-
derauit: vel ẽt q̃sivit aliũ oc
cidere: istud homicidiũ cor
dis nõ est de casib⁹ reserua
tis epĩs. Dicit ẽt Pe. đ pa.
i. iiij. di. xxxiij. q. ij. ar. j. ꝙ in
cest⁹ q̃ cõmittit̃ a pueris q̃
nõ hñt vsũ rõnis. ñ ẽ de res
uatis epĩs: q̃ nec p h tollit̃
virgitas nec cãtur affinitas
¶ De sacerdote qui absol-
uit aliquem a casu a quo nõ
potest. Cap. 12.

E Tnota ꝙ si cõfessor
q̃cũq̃ꝫ: aliquẽ absol
uerit đ aliquo pctõ
a q̃ nõ põt siue q̃ est de res
uatis epõ siue q̃ nullaꝫ hẽt
auctãtẽ (Quis breuiter pec
cet precipue qñ absoluit sciẽ
ter vl̃ ex ignorãtia iuris cras
sa.) tñ ex hoc nõ icurrit ali-
quã censurã vel excõicatio-
nẽ siue sit cl̃ic⁹ secularꝫ siue
r̃ligiosus talis absoluẽs ḃꝫ
fran. zaba. ⁊ zẽze. sꝫ tenet̃ il
lũ quẽ sic absoluit auisare đ
errore suo: si cog̃scit vel põt
iuenire. Ille tñ q̃ ad deũ ex
cusat̃: dũ hoc ignorat. ⁊ qđ
dictũ est ꝙ confessor dꝫ il-
lum auisare quẽ absoluit cũ
non posset itelligit̃ qñ fieri
potest sine scãdalo notabili

¶ Unde in cōcilio Basilieñ. qdā multū periti habita sup hoc collatione dixerūt q talis ꝯfessor petat auctoritatē a superiori sup hoc casu a quo ñ potuit absoluere. ⁊ tñ absoluit. q̄ habita vocet illum quē absoluerat cum nō posset: ⁊ p aliquē modū coopertū iterroget de aliquib⁹ q̄ sibi est ꝯfessus quasi volens se meli⁹ ñ formare: ac si plene nō intellexisset: ⁊ si q alia crimina postea cōmiserit ⁊ sic ab oibus iterū absolnat: ꝺ tūc ⁊ pri⁹ alias audit; Uel si magnū scādalū ex h timeret: sic q predict⁹ modus seruari nō posset: absolnat absentē: si ab vltima cōfessione credit ꝑseuerasse talē i grā. Aut vt alijs placuit si ex hoc timeret: nōbile scādalū euenire: ꝯmittat christo sūmo sacerdoti. ꝑbti qñ m̄ltitudo est sic neglecta: vl' multū distat a loco vbi ē cōfessor. ¶ Sed si religiosus absolueret aliquē ab aliqua snia excōicatōis: suspēsiōis: vel iterdicti i iure posita: īcideret i excōicationē: a q̄ non poss; absolui circa sedē apl'i cā extra ꝺ pui. rligiosi. i cle. Secus si absoluēt a snia hominis: q2 tūc nō icurrēt ꝺm Pau. Cōis tñ iter peccaret. S; cl'ici seculares absoluendo a sententijs iur; : q̄uis ⁊ ipsi male faciāt: nō tñ aliquā icurrūt censuram.

¶ An i gnāli ꝯcessione ꝯtineat spālis. Cap. 13.

N Ota ēt q vt dic̄ Jo. an. sup ca. Tua nobis i glo. extra ꝺ of. vica. Si eps dedit vicarium gnālē: ⁊ i mādato aliqd expressit de his q̄ reqrūt spāle mandatum: secuta gnāli clausula: ⁊ oia alia q̄ p nos possum⁹: ēt si mādatū exigāt spāle: ꝺm Hostiē. satis videt q tal' ēt possit spālia ad istar ꝓcuratoris. Secus si aliqd de spālib⁹ nō fuisset ibi expressū. h Jo. an. qꝺ videt itelligendū. quātū est ꝺ virtute verbo2: ⁊ i foro ꝯtētioso. Nā si i foro ꝯscie alicui ꝯstaret de itentione ꝯferentis auctoritatē: q ille ītēderit hoc: ēt si nō expressiss; aliqd i gnāli ꝯcessiōe: itelligerent spālia. xxij. q. v. c. humane. ⁊ hoc ide; dici potest

de auctẽ data ab epõ ꝯfes-
sorib⁹: qꝛ.s. dñdo: do vobis
auctatẽ meã i cõfessione: nõ
itelligit̃ ꝓpter hoc ꝯcessisse
casus suos nisi alicui cõsta
ret ꝙ p hec v̄ba gnãlia iten
dit casus suos concepe. sed
dicẽdo istũ ⁊ illum ⁊ oẽs
alios meos casus: tunc in-
telligitur totum dedisse.

¶ Quin possint penitẽtia-
rij curie romãe. Cap. 14.

E nõ ꝙ pniarij mi
norẽs i curia pñt ab
soluer̃ vndecũqꝫ ve
niẽtes ab oib⁹ casib⁹ pctõꝝ
⁊ suijs epis reseruatis. Ha
bẽt.n. auctoritatẽ q̄si epalẽ
in foro pnie ⁊ maiorẽ: quo
ad quosdã casus excõicatio
nis ⁊ dispẽsatiõis. Sũmus
v̄o penitentiarius: adhuc
hꝫ maiorem in plurib⁹ alijs
casibus excõmunicatiõis ⁊
dispensationis.

¶ Quid fiẽdũ q̄n cõfessor n̄
itelligit penitẽtẽ. Cap. 15.

N Ota v̄o ꝙ cũ cõfes-
sor nõ itelligit peni
tẽtẽꝫ: aut ex ipitia li
gue: aut ex dormitione: aut
ex distractiõe mẽtꝭ ad alia
applicate: vl' ex alia cã ſꝫ io.
de neap. i q̄lꝫ: ꝙ cũ sacr̃alis
cõfessio p̄erigat confessiõeꝫ.
cõfessio v̄o iportat reuela-
tionẽ: q̄ nõ pt esse sine rela
tione vni⁹.s. cõfitẽtis ⁊ pce
ptiõe alteri⁹.s. cõfessorꝭ: qꝛ
si alteꝝ istoꝝ deficit i p̄fato
casu: credo de illo pctõ non
esse factã confessionẽ: ⁊ per
consequens non ipẽdi abso
lutionẽ. hec ille. Et ſm hoc
tener̃ dicere illi: ꝙ iteret cõ
fessionẽ. Si tñ non hoc fac:
⁊ confessus q̄dẽ de h̄ nõ p-
pẽdit. absolut⁹ est corã deo
nec tener̃ iterare q̄usqꝫ sci-
at illũ non pcepisse seu itel
lexisse pctã sua. Et hec vera
sũt de pctis grauib⁹.i. mor
talib⁹ q̄ sũt de necessitate cõ
fitenda: non aũt de veniali
bus: ad que quis non tener̃
d̄ necessitate: ⁊ vbi talia mo
dica raro obaudiuntur ab
eo qui alias cognoscit per-
sonam.

¶ Explicit prima pars que
fuit de potestate seu aucto-
ritatate confessoris.

¶ Incipit 2ᵃ pars q̄ erit d̄
scia ipsi⁹. ⁊ hꝫ. v. §. primus
§.s. ꝙ duplex est clauis or-
dinis.s. sc ẽtie ⁊ potentie.

d Icto ꝺ ptãte con fessoꝝ nẽ vidẽdũ est de ipsoꝝ scia. Est.n. duplex clauis oꝛdis. s. clauis scie ⁊ clauis potẽtie. Vñ xps ĩ Petro dixit. Tibi dabo claues regni celoꝛum. Mathei.xvi. ¶ Nota tñ ꝙ ista scia nõ dicit᷑ clauis: sed ipsa ptãs discernẽdi atq; examinãdi siue cognoscendi ĩ foro cõsciẽ ⁊ ptãs determinãdi: seu diffiniendi cãm. i. ligandi ⁊ soluẽdi. dꝛ clauis potẽtie. Ista vo duplex ptãs est vna ĩ essẽtia. sꝫ duplex ĩ effectu. Scientia ãt acqsita nõ ẽ clauis sed bñ iuuat vti claui: ⁊ de his clauib⁹ hẽs di. xx. p totũ

¶ Quanta scientia requiratur in confessore. §. ij.

d E quantitate scie cõfessoris quãtam. s. oporteat eũ hꝛe piciã. Dicit Aug. ꝺ pe. dis. vj. c. j. Oꝫ vt spũalis iudex sciat cognoscere pcqd oꝫ iudicare. Dicit Tho. ĩ. iiij. dist. xvij. q. iij. ar. v. ĩ fine. ĩ expositione littere. Hec scia ⁊ si ñ sit maioꝛ: tñ oꝫ esse tãta: vt sciat discernere iter pctm̃ et non peccatũ: ⁊ pctm̃ moꝛtale ⁊ veniale: ⁊ si ĩ aliquo eẽt dubitatio sciat dubitare: vt possit ad peritioꝛes r̃currere. Alb. autẽ in. iiij. dicit ꝙ non tenet᷑ sacerdos scire discernere nisi ĩ cõi. q̃ sint capitalia: ⁊ q̃ moꝛtalia cõia. et que venialia ex genere. Sꝫ hec nesciẽs dicit idem: puto ꝙ peccat moꝛtalr̃ talis audiendo ꝯfessiões. ⁊ eum istituens. plus peccat q̃ ipse. ⁊ eũ ꝑmittẽs institutũ ministrare. si sua iterest talẽ ꝓhibere. ¶ Dicit ẽt ꝙ ĩ ꝑplexis casib⁹ sacerdos ecclesie parrochialis oꝫ esse ita discretus. vt talia difficilia eẽ sciat nec eẽ ꝓcedẽdũ ĩ eis. sine sup̃ioꝛis cõsilio vel auctoꝛitate. hec Albe. ĩ. iiij. ¶ Durãdus oꝛdis minoꝛuꝫ ĩ sua sũma cõfessoꝛũ. li. j. pte. j. di. s. dicit ꝙ quotiẽs ꝯfessoꝛ se ingerit ad ꝯfessiões audiẽdas totiẽs se offert ad r̃ndẽdũ ꝺ quolibet. ⁊ iterdũ de casib⁹ inopinatis. ⁊ alias inauditis ⁊ q̃onib⁹ seu casibus valde ꝑplexis. Oꝫ ergo ꝯfessoꝛ scire discernere iter pctã ⁊ differẽtias peccatoꝝ. ¶ Unde

scire dꝫ ꝯfessor: si ea que exp̄mit sibi penitens: sint pctā vel nō: puta an bella p̄ncipū ⁊ ipsoꝝ exactiōes sint licita vel ne: ⁊ vtrū ꝯct⁹ qui fiunt sint liciti vel illiciti. ⁊ qñ ad restitōnem teneat̄: ⁊ qñ nō: ⁊ an ei debeat ꝓhibē cōionē vel concedere: q2 si cōfessor iudicat licitum. qđ est illicitū: tam ꝯfessor ꝙ̄ penitēs i foueā cadūt: nisi forte ꝓbabilis ignorantia eū excuset: puta si hꝫ aliquē doctorem autēticū ⁊ famosū: cui⁹ opioni innititur. Unde si ꝯfessor nō ē exp̄t⁹ i casib⁹: ita ꝙ nec nouit dubitare: nec p se iudicare cuꝫ periculo anime sue audit cōfessiones. Hec Durandus. Pe. de palu. i. iiij. dis. xix. ostendit maiorē sciētiam requiri i eo qui se ingerit: ꝙ̄ i eo qui ponitur ad h̄ a superioribus suis ex obedientie iniunctione. De primo pōt itelligi dictū rigorosum Duran. de scđo dictuꝫ Tho. ⁊ Alb. dicit. n. ipse pe. di. xix. q. j. ar. j. Ois sacerdos habet clauem scientie ⁊ potētie. i. auctoritatē descernēdi: ⁊ potētiā ligandi: ⁊ soluendi. lꝫ multi nō habēt scientiam debitā. Et ecōuerso. Multi non sacerdotes hn̄t sciam: qui nō habēt auctoritatē discernēdi. Secundi q̄dem sine pctō: sed primi cū peccato suo: si hoc procurarent: alias si inuiti ponerentur excusati sūt: si proposuerunt ipedimentum nec sunt auditi. Munus. i. officiū iudicandi necium est. Et pōt ad hoc ꝯpelli. s. ad officium iudicādi ⁊ ad p̄latione: carēs scia. ⁊ tunc nō peccat: sic i religionib⁹ cōsuetū ē fieri. Et qđ dicit Grego. ꝙ si idign⁹ est. nō dꝫ obedire: ⁊ si dign⁹ vix dꝫ obedire. itelligendū est de illo q hꝫ defectus q sunt iuris: videlꝫ irregularitatis: ⁊ tunc non dꝫ obedire nisi ab eo p dispensationem amoueat̄: alias tenet̄ religiosus obedire alioquin quilibet religiosus bon⁹ qui reputaret se idignū refugeret. ⁊ sic soli idigni ꝓmouerēt̄ ⁊ ponerēt̄. Qui vō non coact⁹: sed spōte accipit p̄tātem siue p̄latōis: siue audiēdi ꝯfessiones: nō hn̄s sufficientem sciam: peccat. Sed

q̃ invitus ꝛ coactus nõ acci- pit: sed suscipit: nõ peccat. Unde siue pctõ ab inscio bñ̃ et suscepi põt: sed accipi si põt ptãs iudicãdi vbi. s. hec pe. Si tñ i eo esset tanta igno- rantia: ꝙ oĩo ieptus esset qꝛ nec ẽt scit: q̃ Tho. ꝛ Alb. di cunt supra: credo ꝙ nõ excu saret a pctõ: ẽt si ex obedien tia iniuncta poneret se ad id ad quod oĩo ieptus est cuȝ periculo aĩarum.

¶ An ꝯfessor teneat̃ scĩr an pctã i ꝯfessione audita sint mortalia vel venialia. §. iij.

Utrũ aũt ꝯfessor te- neat̃ scire de oĩbus q̃ sibi dicunt̃ i ꝯfes siõe: an sint mortalia vel ve nialia? Hẽric⁹ i q̃lȝ sic rñdẽ do distinguit. Pctã sunt in duplici genere. Quedã sũt pctã: qꝛ prohibita: qꝛ si non essent prohibita non essent pctã: vt sunt oĩa que sũt me re de iure positiuo. vt audi re missam die dñico: semel i anno ꝯfiteri ꝛ cõĩcare ꝛ h⁹i. Et talia tenetur q̃libet ꝯfes sor scire: nisi hẽat cãm ratio nabilẽ que eum excuset: vt si forte tp̃e ꝓhibitõis: erat in terra longinqua vel i carce- re. Alia sunt pctã: non qꝛ ab hoĩe ꝓhibita: sed qꝛ de nã̃ sui mala sunt: ẽt si nõ ꝓhibe ant̃ ꝛ hoꝝ quedã sunt capi talia. ꝛ ista tenet̃ q̃libet ꝯfes sor scire. saltẽ i gnãli. s. ꝙ sũt septem pctã capitalia. vt su pbia. luxuria. ꝛc̃. Hec. n. sũt quasi elementa ꝛ ꝑncipia q̃ de nec̃itate quẽlibet confes- sorem scireoȝ. Quedaȝ võ sunt pctã q̃ sunt species pec catoꝝ capitaliũ. vt illa q̃ re- cipiunt hoꝝ predicationeȝ. vt fornicatõ ꝛ ebrietas ꝛ h⁹i fornicatio võ luxuria q̃daȝ est. ꝛ ebrietas. q̃dã gula. Et hoꝝ pctõꝝ que sunt species quedã sunt que iportãt ma lũ de substãtia sui act⁹. eo ꝙ statim nolta hẽant annexuȝ malũ. vt fornicatio. ꝛ de ta- libus ẽt ꝯfessor scire tenet̃. vtrum sint mortalia vel nõ. Quedaȝ võ de substãtia sui actus nõ habent deformita tem. sed ex libidine faciẽtis sic cognoscere vxorẽ ꝓpriaȝ nõ est pctũ de se. tñ posset qs vxorem cũ tanta libidie cognoscere ꝙ eẽt pctũ mor tale. vt si eã cognoscẽt etiam

si nõ essz vxor ei⁹ ⁊ de talib⁹ nõ oz q̄ confessor. sciat vtrū sint mortalia vel vẽialia. qr nec ꝯfitentẽ frequẽter scire oz. ¶ Alia sunt peccata que sunt filie pctõꝝ capitaliũ. vt illa pctã q̄rũ fines t̄minã tur ⁊ ordinãtur ad fines ca pitaliũ. sic dolus ⁊ acq̄sitio rei iniuste. ⁊ de talib⁹ pctis frequẽter opiniões sunt cõ trarie inter doctores. ⁊ ꝺ ta lib⁹ nõ tenet̃ simplex curat⁹ nõ ordinari⁹ scire vtrũ sint mortalia vel ñ. ¶ Curat⁹ ãt ordiari⁹. vt eps̄ ⁊ archieps̄ ⁊ ceteri alij supiors̄ p̄lati. te net̃ scire. qr ipsi sunt purga tores ⁊ tenẽt alios purgar̃. pfice ⁊ illuminare. ⁊ iõ tenẽ tur scire nouũ ⁊ vet⁹ testm̃ ꝟ ille. ¶ Caueat ãt ꝯfessor ne sit p̄ceps ad dãdũ sniaz de mortali. qñ nõ ẽ cert⁹ ⁊ clar⁹. Et vbi in aliqua ma teria varie opiniões sunt q̄ꝫ pliũ ⁊ solẽniũ doctoꝝ. vtrũ sit licitũ vel illicitũ: sicut de nõ soluẽdo decias vbi non est ꝯsuetudo. parati tñ sunt ad dãdũ si ecclesia peteret. qꝺ q̄dã dicũt eos eẽ in sta tu dãnatiõis. vt Inno. Alij vero dñt q̄ nõ vt Tho. Jo. an. Archi. ⁊ de ẽptiõe iuriũ mõtis florẽtie. vel ipꝛestitis venetoꝝ q̄ q̄dã dñt eẽ vsu rã. alij licitũ dñt ⁊ i multis b⁹i. ꝯsulat tñ sp̄ q̄ tutius ẽ s. a talib⁹ abstinere. extra de spõ. c. Juuenis. Non tñ cõ dẽnet ꝯ̄riũ faciẽtes seu ꝯ̄ riã opinionẽ tenẽtes. nec p̄ pter hoc deneget absolutõ nẽ. Sz vt dicit Gui. dicat ꝯfessor q̄ illud faciẽdo nõ ẽ tutũ. sz dubiũ. ⁊ iõ bene sibi p̄uideat. ¶ Si ãt omnino ꝯsciẽtia ꝯfessorz dictaret il lud eẽ mortale. ⁊ ñ possz cõ sciẽtiã deponere. qꝺ tñ de beret ad ꝯsiliũ sapiẽtũ. nul lo mõ debet facere ꝯ̄ ꝯscien tiã. qr peccaret mortalr̃. xx viij. q. j. c. deiceps. §. vlt. ex bis iũcta glo. Sz cũ illꝺ ta le esset ꝯ̄ cõem opinionem doctorũ: ⁊ cõiter sic seruat̃ sapientiorib⁹ q̄ꝫuis aliquez doctorẽ audiret ꝯ̄riũ tenẽ: nõ dẽt illi ꝺ leui adherere. Quõ vero qs debeat depo nere in hoc ꝯsciẽtiã errone am vl' scrupulosã habes in j. pte sũme. ti. iij. c. ꝺ cõscia. ¶ Qꝺ iteranda ẽ confessio

in sex casib⁹.§.iiij.

S Cire etiam tenetur confessor quae sunt illi casus in quibus tenetur quis iterare confessionem. quae sunt quattuor secundum pe. de pal. i. iiij. di. xvij. q. v. ar. iij. Duo vero sunt ex parte confitentis. ¶ Primus secundum Pe. Tho. Ray. host. et omnes alios. scilicet quando advertenter tacet aliquod quod est mortale. vel credit. vel probabiliter dubitat esse mortale ex verecundia vel alia causa iniusta. tunc etiam mortaliter peccat. committendo fictionem in sacramento et notabilem irreverentiam et iterare tenetur talem confessionem. Si tamen talis confitetur eidem cui et prius. et ille habet in memoria peccata eius sufficit dicere illud occultatum et illam fictionem secundum Duran. ordi. minorum: imo etiam si non haberet in memoria ut patet in fi. v. casus. Sed si dimitteret ex aliqua iusta causa. puta. quia probabiliter dubitat eum sollicitantem ad malum de quo confitetur. vel revelatorem confessionis. vel dicendo id cum sit confessor manifestaret penitenti. quod audivit puta si iniuste absolvit cum non deat et in his casib⁹ non habendo contritionem: nisi talis confessoris cui confitendo. aliquid praedictorum sequeretur: tunc satis videtur quod sit excusatus. Dicit etiam praedictus Durandus. quod si ex ignorantia crassa et supina aliquod retinuit mortale: quia noluit cogitare de suis peccatis: tenetur totum iterare: secus si ex ignorantia probabili: quia tunc solum illud quod dimisit. ¶ Secundus est secundum Tho. et pe. quando non implevit penitentiam seu satisfactionem iniunctam pro mortalib⁹: ex contemptu: vel ex negligentia et est oblitus eius. Si. n. eius recordaretur adhuc posset perficere: et tunc perficiendo iterare non tenetur: et praecipue quando non est sibi praefixus terminus quem non possit transgredi: quamvis sibi sit declaratum in quo ipsam debeat facere. vel in alio tempore ipsam supplere. Eo ipso autem quod facit sibi propositum non implendi penitentiam sibi iunctam pro mortalibus ex negligentia: vel contemptu: peccat mortaliter. quia tenetur ad illam sub praecepto. Secus vero est: de penitentia iniuncta pro venialib⁹: ad quam non tenetur de necessitate secundum Tho.

Idē si pniam iniunctā pro mortalib⁹ dimitterz ex ipossibilitate: puta īfirmitate ⁊ h⁹i. Posset tn̄ pnia iniūcta ab vno ɔfessore mutari ab alio cui ɔfitet̄: ēt sine audiētia ɔfessiōis pctōꝝ illoꝝ ꝑ quib⁹ erat imposita: ƀm pe. de palu. De hoc vide in. iij. p. sum. ti. xiiij. c. xviij. §. fin. ¶ Terti⁹ casus ƺ pe. Tho. Ray. ⁊ host. est ex pte ɔfessoris: videlicet qn̄ notabilr̄ est ignorās sacerdos: ita ꝙ nescit discernere īter mortale ⁊ vēiale de cōib⁹ pctis ⁊ ꝑcipue cū penitēs hēt cas⁹ intricatos ⁊ difficiles. Concor. Durā. ⁊ addit hoc nisi penitēs sit perit⁹ ⁊ instruat ɔfessorē. Cū aūt vadit ad eū quem scit idiotā ⁊ ignorantē: tenet̄ iterare. Hec Durā. qđ vr̄ itelligēdū qn̄ pōt hēre aliū sufficiētē. Nam si aliū hēre nō pōt: ⁊ multo/ magis qn̄ ē i periculo mortis: pōt ⁊ dēt ɔfiteri ei quē hēt: Vn̄ augu. dicit. de pe. di. vj. c. cui āt. Qui vult ɔfiteri vt īueniat grāz. sacerdotē querat sciētē soluere ⁊ ligare. ¶ 4⁹ casus est ex pte confessoris. Est āt ex in impotētia absoluēdi ƺ pe. tho. Ray. ⁊ hosti. ꝙ pt eē duplr̄ ƀm Pe. de pal. ⁊ Durā. vl̄ qꝛ hēt ptātē artatā absoluēdi: qꝛ. s. ab aliqbus peccatꝭ n̄ pōt absoluere. supiore reseruāte sibi illos: ⁊ tn̄ ab illis de facto absoluit. Et cōfess⁹ illi cū ei hoc ɔstat: tenet̄ iterū confiteri: nō qdē oia ƀm Pe. de pal. sed illa tm̄ de qbus n̄ potuit absoluē. aut hoc ē qꝛ nullā habuit potestatē: ⁊ hoc qꝛ nō erat sacerdos. Quis reputaret̄: vl̄ qꝛ nō subditus: vel qꝛ ītrusus. aut qꝛ excōicatus vel suspēsus ab officio hmōi: ⁊ absolutus a tali. cū illi hoc ɔstat tenet̄ iteꝝ ɔfiteri: qꝛ realr̄: nō ē absolutus. Quis ignorātia facti excuset eū in conspectu dei ac si eēt absolut⁹ dū nescit ƀm Tho. in quolibet. j. q. ix. ad. iij. Sƺ pe. de pal. i. iiij. di. xvij. q. vj. sic distiguit ⁊ notabilr̄. Quia aut impedimētū qđ habet absoluens: est iurꝭ diuini vel humani: si iuris diuini: videlƺ qꝛ nō fuit baptizat⁹ talis: vl̄ nō ordinatus: ⁊ in hoc casu

absolut⁹ a tali: tenet̃ iteꝝ cõfiteri: h̃ scito: nec papa posset de ꝯ̃trario dispẽsare. Si vero ipedimñtũ ẽ iuris humani: puta q2 suspensus ẽ vel excõicat⁹ ⁊ hmõi: ⁊ tũc ipedimẽtũ aut ẽ notoriuȝ: aut occltũ. Si notoriũ puta q2 mãifeste vel publice verberauit clericũ: ꝓpter qꝺ ẽ excõicat⁹ notorie: aut mãifeste itrusus. s. pp ꝯcessionẽ secularĩu posit⁹ in ecclesia curata ⁊ nõ per canonicã ꝯcessionẽ: ꝓpter qꝺ titulũ non hẽt nec potestatẽ sup parrochiãos illi⁹ ecclesie: talis cõfessus isti. tenet̃ iterũ ꝯfiteri hoc scito. Si vero ipedimẽtũ ẽ occultũ: tũc ãt confitens scit illud ipedimẽtuȝ: aut nescit. Si scit. ꝯfitẽdo illi tenet̃ iteꝝ ꝯfiteri. ⁊ peccat mortalr̃ ꝯmunicãdo illi in diuis. Sed si nescit ipedimẽtũ qꝺ ẽt aliȷ̃s occultũ tũ est ⁊ hoc ignorãtia facti puta pcusserat clericũ nullo vidẽte: tũc nõ tenet̃ iterare. Argumñtũ ad hoc de sententia serui. q liber putabatur publice que rata ẽ. Sed si hoc nesciret. ignorãtia iuris puta q2 scit illũ percussisse clericũ. s3 credit nihilominus ip̃3 posse audire ꝯfessiones. nõ excusat̃ ꝓpter hoc qn teneat̃ iterare ꝯfessionẽ s3 Pe. de pal. ℭ 5⁹ casus i quo quis tenet̃ iterare confessionẽ s3 Pe. de pal. vbi supra. ẽ impedimẽtũ ex pte ꝯfitẽtis scitũ vel oblitũ. vel ignoratũ ꝓbabilr̃. puta. q2 erat excõicat⁹ maiori vl̃ minori excõicatiõe: licet nesciret. ⁊ cũ postea sciuit tñr iterũ ꝯfitẽri sic absolut⁹. q2 ligatus excõicatiõe absolui non potuit a pctis. ⁊ ꝓbabilis ignorãtia p̃uat a culpa ⁊ a pena irregularitatis. s3 ñ facit eũ nõ esse excõicatũ. ꝓpt qꝺ si tũc eligeret̃. vl sibi beneficiũ ꝯferet̃ ignorãtia nõ faceret. ꝙ sibi aliqꝺ ius acqret̃. c. aplice. extra ꝺ cle. exc. mi. in glo. Est aũt minus capax sacrorum. a quoꝝ participatiõe directe excludit̃. ꝙ̃ qrũcũq3 alioꝝ. ⁊ iõ absolutio nulla. ℭ Et dicit ide3 Pe. ꝙ i hoc casu ẽt in aliȷ̃s i qbus quis tenet̃ iterare cõfessionẽ. si ꝯfiteret̃ eidẽ. nõ oporteret iterare peccata ex

plicite ſʒ ſolũ iplicite: dicen
do: peccaui i illis que alias
vob dixi: ſicut ſi nulla fuiſſʒ
abſolutio ꝺ facto. Dilata. n.
abſolutio ꝑ multos dies ſi
eri pt: ēt ſi ipe oblit⁹ fuerit:
dũ tñ pnia ei⁹ ꝑus innotue
rit qꝛ ſi nõ taxaſſet pniaʒ: tẽ
oporteret ad mẽoriã redu-
cere: vt modereret iuſte: ꝑꝑ
qꝺ remittẽs ad epm ſi non
abſoluat: dẽt pniato innote
ſcere ꝙ poſt reditũ abſoluẽſ
iniũget: dicẽs faciaſ qꝺ tibi
dixi: qꝛ ligar nõ dʒ añquam
abſolueret: ita ⁊ in ꝓpoſito.
Hec pe. di. xvij. q. v. ar. iij.
guil. ẽt dicit ꝙ pnia nõ req
rit tãta ꝯtinuitatẽ agẽdoꝝ
⁊ dicẽdoꝝ ſicut alia ſacra.
Sed in vna die põt fieri ꝑs
ꝯfeſſiõis ⁊ in alia die alte-
ra: vel in vna die ꝯfeſſio au
diri: ⁊ in alia impẽdi abſo-
lutio: ⁊ iniũgi penitẽtia pec
catoꝝ. ¶ Sextus caſus eſt
quãdo qs facit cõfeſſionem
ī mortali ſine propoſito ab
ſtinẽdi. Sed quia iſte caſus
habet varias opiniones ⁊
eſt ſatis difficilis: declara-
bit in ſequẽti. §.

¶ An valeat ꝯfeſſio ab in-
contrito facta: vt eã iterare
non oporteat. §. v.

v Ma ex cõditiõibus
cõfeſſionis eſt ꝙ ſit
lachrymabilis. i. cũ
dolore ſeu diſplicẽtia ꝺ pec
catis: ſaltẽ ſʒ rõnẽ. ¶ Vn-
de querũt doctoꝛs: vtrũ cõ
feſſio facta a nõ ꝯtrito: qꝛ. ſ.
nõ dolet ſufficiẽter: vel nõ
ꝓponit ſe abſtinere a pecca
tis: valeat ita ꝙ ñ teneat eã
iteraſ. Et rñdet Pe. ꝺ pal.
i. iiij. di. xvij. q. viij. ꝙ ad hãc
queſtionẽ ẽ triplex modus
dicẽdi. ¶ Primus ẽ: ꝙ nõ
valet ad remiſſionem culpe
nec pene. nec tũc nec recedẽ
te fictione. vnde ⁊ tũc teneẽ
iterare: ⁊ hec ẽ opinio gof.
in ꝗlibet. Ray. ⁊ Hoſti. in
ſũma. Bonauẽ. in. iiij. Du-
rã. Rob. Olcbot. ⁊ Vincẽ.
in ſpeculo hiſtori. ¶ Secũ
dus modus dicẽdi eſt: ꝙ ta
lis ꝯfeſſio valeat ad remiſſi
onẽ culpe. qñ ipenitens cõ-
fitetur ⁊ abſoluiẽ. licet tũc
nõ recipiat fructũ ꝯfeſſiõis
tñ recedẽte fictõe recipiet ſi
cut diciẽ de baptiſmo. Et
rõ hui⁹ opinionis forte eſt.
qꝛ ſicẽ i baptiſmo imprimiẽ

caracter ad quē recedēte fi
ctiōe sequit̄ gratia. ita in pe
nitētia imprimit̄ qdam or-
natus ad quē recedēte fictō
ne sequit̄ gratia. Et hec est
opinio. Pe. Tho. Ricar.
in. iiij. di. xvij. Jo. & ber. i gl.
videt̄ ēt eē Gratiāi de pe.
di. i. c. mensuram. Jn. §. se-
quēti dicit. n. q̄ nō ē neces-
se q̄ pctā q̄ semel sacerdoti
cfessi sumus: eadē denuo
cfiteāur. ¶ Est & terti⁹ mo-
dus dicēdi cōcordans am-
bas. Aut. n. tal̄ nō habeat in
tētionē cfitēdi sacramenta
liter & absoluēdi. s3 deriden
di. aut hēt intētionē cōfitē
di. In primo casu nō libera
tur a precepto diuino d̄ cō
fessiōe. q2 sine intētione nō
pōt suscipi essentia sacri qd̄
cōsistit in vsu. vñ tenet̄ iter
cōfiteri. Si aūt intēdit. tūc
distinguēdū ē. q2 intendēs
implere p̄ceptū & suscipere
verum sacramentum quod
ecclīa confert. aut nullam
hēt pniam de suo peccato.
aut aliquam. si nullam tunc
penitētie sacramētū nō su-
scipit. quia potestas hui⁹ sa-
cramēti essentialis que con
sistit in actu suscipiētis est
actus interior. vnde sine eo
non est. sicut non esset ma
trimoniū si quis intende-
ret verū sacrm̄ suscipere. si
tñ cōsentire nisi in carnalem
copulā & ad tps. S3 si ali-
quā habet pniam de pecca
tis suis. tūc iterū distinguē
dū ē. q2 aut talē h3 pniā q̄
sufficit cū sacro. puta attri-
tus accedit ad cfessionē ex
quo fit sibi ctrit⁹ vi clauiū.
vnde fugat̄ fictio. & sic ñ ha
bet dubiū. q2 & sacramētum
suscepit & effectū ei⁹. s. rmis
sionē peccator̄. vnde ñ tene
tur iterare. & similr imo for
tius. si accedit ctrit⁹. Si ve
ro habet talē pniam. q̄ non
sufficiat cū sacramēto ad gra
tiā. q2 nec ēt attritus acce-
dit. tūc ē vera opinio. Tho.
s. q̄ recedēte fictiōe tūc inci
pit valere cfessio. & nō tene
tur cfiteri nisi fictionē suā.
puta si habuit quendā dolo
rē ipfectū. sed q2 nō sufficiē
ter discussisset cōsciētiā suā.
putabat āt discussisse quan
tū sufficiebat. vel si dolebat
de pctō p̄terito nō pponēs
cauer̄ i futuro. aut ecōuerso

vel dolor nõ erat maximus sicut debebat:ipse tñ b3 ꝯsci entiã suã non erat fict⁹ licet scḋm veritatẽ esset ⁊ sic ni- hil celauit.qḋ crederet mor tale.p ꝯñs secũdum suũ iu diciũ ꝯcurrebãt oĩa q̃ erant necessaria.postea ãt certifi catus ḋ errore sue ꝯsciẽtie. peniret de illo defectu.

¶ Potest igit̃ opinio tho. multiṡ mõis saluari.¶ Uno modo loquẽdo de eo qui fi ctus est priuatiue nõ positi ue.q2.s.habet dolorẽ s3 ita imꝑfectũ ꝙ nec cũ sacro ac tu suscepto sufficit ad ꝯtri- tionẽ.nihilomin⁹ tamẽ hãc imperfectionẽ q̃ est fictio ñ ꝯfitet̃.quia credit eẽ sufficiẽ ter dispositus.⁊ sic nõ scien ter celat pctm̃.quod fuit in hoc.q2.s.nõ examinauit cõ scientiã suam sicut debuit. ⁊ sic q2 erat error iuris diui ni nõ tollit fictionẽ respectu vltimi effectus sacr̃i.q2 im probabilis vnde nõ excusat s3 eo ip̃o quo error tollit fi- ctionẽ que excludit essentiã sacramẽti.vnde verꝫ sacr̃m fuit.Tali ergo qui verũ sa- cramentũ suscipit ornatus imꝑmit̃.s3 gratia nõ datur. sed postea qñ redit ad cor ⁊ recolit se nõ bene fecisse de bitũ suũ ⁊ ex negligẽtia sua aliqua oblitũ.tũc incipit va lere confessio.⁊ non tenetur confiteri illa q̃ prius cõfes- sus fuit sic fictus.q2 nõ fuit dimidiata ex intẽtione.sed solum illã fictionẽ tenetur iterũ cõfiteri.Si aũt fuisset fictio positiue.q2.s.nõ do- let.⁊ sciẽter celat.fuiss3 ꝯfes sio nulla.vl' si ꝯfessus fuiss3 nõ debuisset sibi dari abso lutõ.S3 si data ei fuit.dubi um est vtrũ ornatus sit im pressus.in q̃ casu Tho.nõ põt intelligi.¶ Scḋo mo- do põt intelligi opi.Tho. qñ ẽ positiua fictio q̃tũ ad hoc qḋ nõ dolet.nec ꝓpõit abstinere.tũc ista fictio non occurrit sibi vt ꝯfitẽda nec actu cogitauit.ꝙ teneat̃ eã ꝯfiteri.tũc.n.ẽ sicut ḋ pecca to qḋ occurrit q̃de3.s3 non credit ꝙ sit pctm̃.aut ꝙ sit mortale ⁊ ḋ necessitate ꝯfi- tẽdũ ꝑinde est ac si fuisset oblitus ꝑ negligẽtiã.nec fe cisset debitũ suũ ḋ scrutãdo ꝯsciẽtiã suã in quo casu so-

lũ illud ꝯfitẽdũ est. ⁊ est ve rũ sacr̃z. licet sit hec ignorã tia iuris diuini ibi facti ⁊ h̃ mõ põt sustineri dictũ tho. i. iiij. di. xxj. q. ij. ar. ij. i solu tiõe vlti. ar. vbi dic̃ ꝙ igno rãtia iuris diuini ñ excusat a fictiõe. ⁊ sic talẽ vocat fi ctũ. ¶ Tertio mõ põt susti neri opi. Tho. loquẽdo de illo q ꝯfitet̃ eidẽ cui prius: ⁊ tũc nõ oꝫ iterare ꝯfessio nẽ primã factã. ei licet fictã etiã si ipse sacerdos nõ re colleret pctã p̃us sibi dicta. qꝛ nec qñ ꝯfessio integra ẽ oꝫ ꝙ recolat actu a p̃ncipio vsqꝫ ad finẽ: ⁊ maxime quia hoc sufficit. s. absoluet̃ ab oi bus ⁊ iniũgere pniam ꝓ fi ctione: ⁊ ꝓ alijs ꝙ faciat pe nitẽtiã sibi iniũctã: Itẽ pau lopost dic̃ idẽ ꝑPe. d̃ pal. ꝙ cũ ꝯfitẽs exprimit fictionẽ suã: puta dicit se ñ posse: vl̃ nõ velle ꝓponere abstinẽ in futurũ qñẽ absoluit sacer dos: q̃uis nullo mõ dẽat absoluer̃ alias peccarꝫ abu tẽs claui nec valerꝫ sibi tũc illa absolutio: tñ ex q̃ itẽdit absoluẽ: ⁊ sacr̃z verꝫ ꝯferre: vr̃ ꝙ ꝯferat: ⁊ si tẽ nõ hẽt ef fectũ ꝓpter illius indispoſi tionẽ: hẽbit tñ postea qñ cõ teret̃ vl̃ ex pactõe vl̃ disposi tiõe ornat⁹ manẽte. Et si di cat̃: ꝙ q̃uis sit ibi forma ñ tñ materia: ergo nõ ẽ sacr̃z: materia. n. est peccator ꝯtri tus. Dicẽdũ ꝙ quando sibi sua fictio nõ occurrit: vt ꝯfi tẽda: tũc nõ ẽ cõfessio dimi diata: ⁊ quãdo suã dicit fi ctionẽ cũ alijs peccatis est confessio integra: ⁊ sic mã perfecta cui materie p̃t im primi forma. Quod si fiat verꝫ sacramẽtũ erit: q̃uis fieri nõ debeat: sicut sacer dos habẽs hostiã sup alta re pollutũ nõ deberet q̃deꝫ celebrare. Si tñ celebrãdo verba ꝓferret: eucharistia vera esset. ꝑPeccator. n. est materia. sed imũda: nisi sit saltẽ attritus: vel ꝯfessio si ne attritione ẽ materia im mũda: hec ꝑPe. d̃ pal. i. iiij. di. xvij. q. viij. ar. ij. ⁊. iij.

¶ De attritiõe ⁊ ꝯtritiõe.

e T qꝛ dcm̃ ẽ de con tritiõe ⁊ attritiõe q̃ mõ penitẽs sup ip sis debeat istrui a cõfessore. Iõ de ea clarius dicẽdũ ẽ.

Nota ergo sm Tho.in.iiij. di.xvij. q differentia est iter attritionē & ɔtritionē. Naꝫ attritio iportat quādam displicētiā de pctis: sed imperfectā. Unde attritum.i.aliq̄ modo tritū. sed ɔtritio importat perfectam displicentiam de pctis: vnde ɔtrituꝫ .i.simul totū tritum & i pulverē redactū. Est aūt ɔtritio sm Pe.i.iiij.dist.xvij. dolor voluntarie assumpt⁹ pro pctis cum proposito confitendi & satisfaciendi & scdm eūdem ea.di.oportet q contritio habeat de omni pctō mortali. & ratio est. q in oi pctō mortali est actualis aversio voluntatis a deo. Et q̄ ɔ̄ria ɔ̄rijs curantur: ideo oportet q i omni remissiōe pctōrum sit actualis ɔversio ad deū & aversio a pctō: & hec dr̄ contritio. De peccatis autem oblitis sufficit ɔtritio gnālis cum conatu ad recordandū & dolenduꝫ. dolere etiam dꝫ de oblivione pctōꝝ: que ɔtingit ex negligentia. Si autem querat̄ si specialis contritio de quolibet pctō requiratur: vl̄ sufficiat vna gnālis pro oībus. sicut respondet Tho .i.iiij. di.xvij. q quātū ad pncipiū ɔtritionis.s.cum qs de peccatis suis cogitans dolet: & si non dolere ɔtritionis saltem dolore attritionis: oꝫ q sit specialis dolor de peccatis que quis hꝫ in memoria: sed quantum ad terminum qui est dolor iam gratia informatus sufficit q sit vna cōis contritio de oib⁹: tunc eni motus ille agit virtute omnium dispōnum p̄cedentium. Et q̄ nemo scit vtrum habeat gratiam que requiritur ad ɔtritioneꝫ: iō nemo pōt esse certus de sua contritione: nec per ɔñs de remissione. Et dicit Ricar. in.iiij.dist.xvij. q si ɔfitens i peccato mortali est attrit⁹ de suo pctō vt probabiliter possit presumere se esse dispositum: non peccat absolutionē recipiēdo: imo frequēter virtute clauiū p susceptionē absolutionis. formatur sua attritio: & fit contritio. ¶ Iteꝫ nota q duplex ē contritionis dolor sꝫ Tho. & Pe.i.iiij.di.xvij.scilicet in

tellectualis.qui est quedã p
secta detestatio peccati secũ
dum ratioñe.ꝛ dolor sensi-
bilis.q̃ est dolor excitatus i
parte sensitiua cũ alteratiõe
ꝛ afflictiõe corporis.¶ Pri
mus dolor requiritur de ne
cessitate ad rẽissiõez peccati
ꝛ ille ẽt solus est sufficiens;
qꝛ sicut peccatũ mortalesuff
ciẽter cõmittit̃ p solũz actũ
voluntatis.ꝛ per ꝯplacẽtiã
deliberatam rõnis: ita suffi
cienter destrui põt p ꝺtesta
tioné volontatis ꝛ displicẽ
tiam rõnis:ꝛ h̃ est ẽt i ptãte
nr̃a p̃suppposita gr̃a.¶ Se-
cũdꝰ dolor.i.sensibilis ẽt va
let ad remissioñe pcti: ſꝫ nõ
est nccĩus ſꝫ ꝺ pfectiõe ꝯtri
tõis:nec est i ptãte nr̃a ẽt p̃
supposita gr̃a. Jtẽ dolor in
tellectualis nõ põt eẽ nimiꝰ
sic nec charitas a q̃ pcedit
põt eẽ nimia.ſꝫ sensibil' põt
eẽ nimiꝰ;ꝛ iõ oꝫ ꝙ sumat̃ p
mẽsura debita ad ꝯſuatio-
ne subi:sic ex ieiunijs ꝛ ali-
is corpis afflictõibꝰ.¶ Jteꝫ
no.ſm Tho.i.iiij.dis. xvij.
ꝙ vera ꝯtritio semp dꝫ re-
manere in habitu.i.ꝙ sp dꝫ
hr̃e istã dispõnẽm ꝙ qñ re-
cordat̃ de pctis ꝯmissis hẽ
at displicẽtiã:saltẽ ſꝫ rõnẽ.
¶ Jtẽ ſm Pe.in.iiij.disti.
xvij.dolor maior itellectual'
debet esse ꝺ maiori peccato
habitualiter nõ actualit̃: si
considerentur pctã i cõmu
ni iquantũ sunt offensa dei;
sed etiã i speciali dolor de-
bet esse maior ꝺ maiori pec
cato:qꝛ maiorẽ rationẽ do
loris habet maiꝰ pctm̃. Do
lor ṽo sensibil' ꝯueniens ẽt
est vt sit maior ꝺ maiori; q̃s
uis non sit de necessitate.
¶ Item ſm Tho.i quolibꝫ
.j.q.v.ar.j. Jdẽ Pe.ꝺ pal.
i.iiij.dis.xvij.q.j.ar.vj.ꝛ Jn
no.Contritꝰ dꝫ magis dili-
gere deum q̃s seipsum.cul-
pa aũt est ꝯ deum: pena ve
ro est contra seipsum. Jdeo
dꝫ contritus eligere potius
oẽm penam sustinere: q̃s de
um offendere. Descẽdere ãt
ad hanc penã vel ad aliã nõ
tenet̃;imo faceret fatue de
scẽdendo ad ista pticularia
vel aliũ sup h̃ sollicitãdo.

¶ Sexdeciꝫ ꝯd tões q̃ req
rũt̃ i oĩ bõa ꝯfessiõe

P Onit ãt Tho.i.iiij.
di.xvij.q.vlt.ar.iiij.

q.iij.ad.iiij. φ cōfessio bona dʒ hēre sexdecim ɔditōes que his ɔtinent versibus.

¶ Sit simplex humilis: cōfessio: pura fidelis. Atqʒ frequens: nuda: discreta: libēs verecūda. Integra: secreta: lachrymabil'. accelerata. fortis ꝛ accusās ꝛ sit parere parata. ¶ Sit simplex. i. nō reci tet i confessionē nisi id qđ ptinet ad declarationeʒ sui pcti: ꝛ ēt q̄titate ꝛ non alie historie misceantur.

¶ Sic hūil': vt se miserū ac pctōrē cognoscat sine fictōe

¶ Plura. i. recta itentiōe ñ vt reputetur bonus: vel laudetur ab hominibus.

¶ Fidelis. i. vera ꝛ sine vlla falsitate: vt nō dicat que nō fecit: vel ēt habeat fidem de remissione pctōꝝ suorum si vere ipsum penitet.

¶ Atqʒ frequēs. i. sepe ɔfiteat'. istō tñ est ō bñ eē ɔfessionis ꝛ nō de necessitate.

¶ Nuda: vt. s. ñ iuoluat obscuritatē vboꝝ: sʒ dicat verba vt itelligat' pctm̄, suū: cū circūstātijs saltē necessarijs

¶ Discreta: vt maiora cum maiori pōderositate dicat: vel nō plura sit: sed distincta loqnēdo ꝛ dicendo nūeꝝ si fieri vel scire pōt. vl' ēt vt di screto ꝛ sufficiēti: ac pito cō fessori confiteat' pctā sua.

¶ Libens. i. voluntaria nō coacta timore verberuʒ: vt pueri: vel tiore penaꝝ tpalium vel ifernaliū pncipal'r.

¶ Verecūda: vt erubescat ꝛ nō se iactet vel mēte gliet' propter seculi vanitatē aliquam ꝛ precipue ibi cōfundatur i ratione respectu diuine maiestatis offense.

¶ Integra vt nihil retineat de his que ɔmisit precipue de mortalibus.

¶ Secreta: vt nō publice sʒ occulte sacerdoti dicat pctā sua q eum possit absoluere.

¶ Lachrymabil': vt doleat de pctis ɔmissis: ꝛ detestet' ea saltē itellecturōnis.

¶ Accelerata: vt q̄ citi' pōt ɔmisso pctō ħ ad bñ esse ē.

¶ Fortis. vt nihil dimittat pre verecundia.

¶ Et accusans. i. accusās se ꝛ nō alios: nec i ɔfessione se exculet ꝛ alios iculpet.

¶ Et sit parē parata. i. adimplere pniam sibi iiūctā:

⁊ facere: ea que h₃ necessa rio facere vt aliena restituer͂ si habet ⁊ huiusmodi.

¶ Explicit secūda pars que est de scientia: que requirit͂ i confessore.

¶ Incipit tertia pars d̄ bonitate confessoris. Et primo qualem ipsum oporteat esse in exercitio talis officij. §. primus.

De bōitate ꝯfesso ris i se: ⁊ i exercitio tal' officij. Dic August. de peni. di. vj. c. Qui vult confiteri. Sacerdos ante quē statuit͂ ois languor. in nullo illoru₃ sit iudicandus: que i alio iudicare est promptus. Iudicans. n. alium q est iudicandus: cōdēnat seipsum. Cognoscat igr͂ se: ⁊ purget i se qd̄ videt alios sibi offerre. Curet vt a se proijciat: quic qd i alio dānosum reperit. Animaduertat qdem qd̄ di: Qui sine peccato est vestrū ⁊c. ideo. n. liberauit peccatricem: q₂ non erat q proijceret lapidē. Quō lapidar₃ q se lapidandū cognosceret Nullus. n. erat sine pctō in quo itelligitur omnes fuisse reos. Na₃ venialia peccata semp remittebant͂ per cerimonias. Si qd̄ ergo pctm̄ i eis erat crimiale erat. Deteriores ergo i hoc sūt sacerdotes (se ꝑus nō edificantes) illis q dn̄m obs͂uabāt i sidijs. hec Aug. Scdm̄ eni Tho. in. iiii. ⁊ Alb. audiens ꝯfessionē cū ꝯsciētia mortal' peccati. mortalit͂ peccat. Tamen effectum sacramēti cōfert cum sacramento: si non est ꝑcisus vel suspensus q̄n tūcūq₃ alias malus. Unde August. j. q. j. c. dictum. Dictum est a domino in Numeris ad Aaron. Uos ponite nomen meum super filios israel: ⁊ ego dominus bn̄dicam eos: vt gratiā traditā per misteriū ordinati: transfundat hoibus nec volūtas sacerdotis ꝓdesse vel obesse possit: sed meritū bn̄dictionē poscētis. Qr ante₃ di ea. q. Remissionē peccatorū nō dāt auari: ⁊ similia itelligit͂ sm̄ glo. vel simplr̄ de precisis: vel si itelligat͂ d̄ tolleratis: tales nō dant ex merito vite. s. n̄ sꝫ digni dat͂

¶ Duo q̄ dȝ hr̄e confessor.

D Ebet aūt ꝯfessor p̄cipue hr̄e duo .s. timorez vñ fiat circū pect⁹: ⁊ zelū aiarū. vnde sit ollicit⁹ circa ea q̄ necessaria unt. ¶ Quarum ad p̄mum ꝯsiderare dȝ ꝙ ipse ē vt mare eneum i templo dñi: vbi laudabant sacerdotes ⁊ leuite aīalia offerenda i sacrificium. Unde ex imūdicijs a q̄b⁹ illa abluebant: efficiebat imundum. Uñ Greg. i pastorali dicit: ꝙ fit plerūqȝ vt aius pastoris audita tentatione ouis ⁊ ipse tentetur: ⁊ iō cuȝ timore ⁊ tremore dȝ poni ⁊ non se igerere: ⁊ cū leuitate ⁊ cum risib⁹ ibi stare. Unde i signrā Moyses vt dr̄ Exod.xxxviij. fecit labiuȝ eneū de speculis mulierū i quo lauarent sacerdotes sancta sanctoꝝ ingressuri: ⁊ significat scripturaȝ: vbi sunt exempla sanctaruȝ aiarum ad quā dȝ sepe ispicere ad vidēdū maculas suas ⁊ itelligendū isidias diaboli. Unde subdit Gre. vbi supra. Hec nequaꝗ sunt timenda pastori qr deo peusante cūcta subtiliter: tanto facilius liberat q̄s a sua: ꝗ̄tomagis tentatione fatigat aliena. ¶ Quantū vo ad zelum dicit Grego. ꝙ nullūȝ sacrificium ita deo acceptū est: vt zelus aiaꝝ. Et fructū h⁹i ostendit Jaco.ca.v. vbi post promulgationē ꝯfessionis dic. Qui ꝯuerti fec peccatorē ab errore vie sue: saluabit aiam eius a morte: et charitas operit multitudinem pctōꝝ. Nō aūt minus trahunt ad deū p ꝯfessionē aīe qñ diligenter fit ꝗ̄ p p̄dicationem: moderno tēpe (vt experientia docet) Debet ergo nō tardare qui vocatur ad huiusmodi.

¶ Quō ergo se habere debeat confessor erga penitentem. §.ij.

D Icit Augu. de pen. di.vi.c.j. post medium. Diligens igsitor: subtilis inuestigator: sapienter ⁊ q̄si astute iterroget a pctōre q̄ forsitan ignorat: vel preuerecundia velit occultare. Cognito aūt crie varietates eius inuestigare nō dubitet ⁊ locū ⁊ tempus

&c. quibus cognitis adsit beniuolus paratus erigere: et secu onus portare. Habeat dulcedine in affectione. pietate in alterius crimine. discretione in varietate. Adiuuet confitente orando. et alia pro eo bona faciedo. Semper iuuet leniedo: consolando: spem promittedo: et cum opus fuerit etiam increpado. Doleat loquendo: instruat opando: sit particeps laboris. si vult esse particeps gaudij doceat perseuerantiam. Hec Aug. ¶ Ex verbis Augu. patet quod non sufficit audire quae sibi dicuntur a peccatore et ipsum non interrogare nisi esset persona in his bene perita et conscientiata: que sufficienter scit dicere que oportet. Sed cum persone coiter sint grosse in istis: etiam ille qui sunt in alijs negocijs mundi vel scientijs acuti. ideo permittendum est dicere vnicuique id quod vult: et eo ordine quo vult: et de peccatis que per se sufficieter dicit. non est iterum interrogandus: ne molestes eum in quo non oportet. Sed si aliquid non bene intellexisset. precipue de mortalibus: faciat sibi iterum declarare vt melius itelligat. De his vero que non plene dixit: puta quia non dixit circumstantias necessarias: vel numerum: iterroga eum: vt plene dicat quantum est necessarium. De illis vero peccatis que non dixit: nec scit per se dicere interroga eum. ¶ Quo ordine fieri debeant interrogationes et de quibus Ray. et Hosti. in summa dicunt: quod interrogationes fieri debent de septem vitijs capitalibus et eorum speciebus et filiabus de quibus habes infra diffuse in secunda parte interrogatorij. et in secunda parte summe per totum. Non tamen est interrogadum de omnibus: sed plus et minus secundum conditione personarum. Sic autem qui confitetur non habet necesse tenere magis vnum ordinem quam alium dicendo peccata sua: ita nec confessor iterrogando. Tamen ad melius memorie commedadum. de quibus debet iterrogare: et de quibus iam interrogauit ne amplius habeat triplicare: congruum est tenere aliquem ordine. Et si plus iterroget de decem preceptis. quam

cōtinent in istis versibus.
Unū cole deū: nec iures va
na p ipm. Sabbata sanctifi
ces: habeas i honore paren
tes. Nō occisor eris: fur me
chus testis iniqꝰ. Nō vlli
nuptā: nec rē cupias alienā
Declaratione hoꝝ versuū
hēs infra. Post vō interro
gationē sup decē pceptis:
ꝯueniēs erit iterrogare sup
septē vitijs capitalibus que
i hoc versu cōtinēt. Ut tibi
sit vita semp saligia vitta.
In ista dictione. Saligia st
septem lrē: a qbus incipiūt
noia septem capitaliū vitio
rū. Per S vō intelligit su
pbia sub qua comprehendi
tur vna gloria. Per A aua
ritia. Per L fetida luxuria.
Per I iuidia. Per G gu
la. Per I ira. Per A acci-
dia. Sed anq̄ iterroget de
pctis: prius qrat de excōica
tione maiori. Et si inenit eū
aliqua sententia irretitum:
si habet auctoritatem super
hoc: absoluat pus. Si vero
nō hz auctoritatē: remittat
ad eum q pōt eū absoluere
¶ In interrogationibꝰ fien
dis tria debent obseruari.

¶ Tho. in. iiij. di. xix. l. si. di
cit ꝙ ꝯfessor tria dz obsuar
i iterrogationibus fiendis.
¶ Primū est ꝙ nō iterro-
get oēs de oibus: sed iterro
gent psone de pctis: q̄ con
sueuernnt reperiri i hoibus
illius conditionis ⁊ statꝰ: vt
stipendarij de rapinis ⁊ in
cendijs. Clerici de simonia
⁊ horis ōmissis. Adolescen
tes de luxurijs ⁊ hꝰi. Unū a
principio confessiōis decēs
est iterrogare ꝯfitentē de cō
ditiōe sua: de exercitio ⁊ sta
tu: an clericus: an laicus: an
solutus: vel ꝯiugatus: ⁊ hꝰi
vt prudentius ide possit for
mare interrogationes: ⁊ q̄n
tum est temporis ꝙ fecerit
vltimā ꝯfessionem: ⁊ si fecit
pniam sibi iniunctā ⁊ vtruz
i statu gratie vel pcti morta
li. ¶ Secūdū ꝙ dz obserua
re confessor est, vt interrogē
tur ipsi pctōres a remotis d
pctis: ⁊ in genere: nō in vl-
tima specie ⁊ mō pcti subi-
to: vt si nesciebat tale pctū
cōmitter. illud adiscat. ⁊ sic
ducat intentatione. Verbi
gra. Si fatet se cōmisisse vi
tiū luxurie: nō statim iterro

get ꝯfessor si seipsuȝ mãib⁹ polluit ꝛ h⁹i: sed ita paulatim interroget de mõ ꝛ circũstantijs talis pcti ꝯmissi ꝛ h⁹i. ¶ Tertiũ est ꝙ i peccatis carnalibus nõ descendat nimis ad particulares circũstantias nõ necessarias qꝛ hꝫ est seipsũ in tentationẽ iducere ꝛ ad inuẽtionẽ pctõrum docere eos: qui ignorant: ꝛ aliqñ postea talia referunt i plateis i derisum ꝛ scandalũ sacerdotũ. ver. g. Si vir fatetur polluisse mulierem extra vas debitũ nõ vlterius querãt ꝯfessores i q̃ parte corporis ꝛ quõ. Iã enim hꝫ vltimã spẽm pcti. Alias vero turpitudies q̃s miseri hoies inueniunt ipsimet si volunt. exprimant.

¶ De circunstantijs pctoꝝ ꝛ ibi versus earum: ꝛ ꝙ circunstantie sunt i quintuplici specie. §. iij.

Ed nota ꝙ cõfessor nõ solũ dꝫ interrogare ꝺ mortalib⁹: sꝫ ẽt ꝺ circũstãtijs que aggrauant vel alleuiant. Vñ Inno. i. c. ois. de pe. ꝛ re. dicit. Si discret⁹ sacerdos ꝛ cautus: vt more periti medici, supinfundat vinũ ꝛ oleum vulnerib⁹ sauciati: diligẽter inqrens pctã ꝛ eoꝝ circunstantias: qb⁹ diligẽter ꝛ prudẽter inqsitis: itelligat q̃le ei debeat pbere ꝯsiliũ: ꝛ h⁹i remedium debeat adhibere. diuersis vteudo experimentis ad sanaudũ egrotũ. hec ibi. Ad illud facit quod dicit Aug. de circũstantijs pctõrũ. ꝺ pe. di. v. c. ꝯsideret. Cõsideret q̃litatẽ criminis i loco: i tpe: in perseuerãtia: in ꝑsone varietate: q̃li hoc fecerit intentione. ꝛ ipsi⁹ vitij mltiplici executiõe. Ois ista varietas ꝯfitẽda ẽ ꝛ dicẽda Dolẽdũ ẽ nõ solũ qꝛ peccauit: sed qꝛ se virtute ꝛ grã ꝓuauit. Doleat alioꝝ vitã in suã fuisse corruptã. s. suo exẽplo: ꝛ cõmodũ qꝺ dedisset ꝑprimo suo exẽplo bono. doleat de tristitia quã itulit boni peccãdo: ꝛ ꝺ letitia quaꝫ eis nõ adhibuit. Hec Aug. que oia intellige ꝭm ꝙ ꝺclarant hic. ¶ Illas ãt circunstantias: q̃ trahũt pctm̃ i alterã spẽm. oportet necessario ꝯfiteri ꝭꝫ Th. Alb. ꝛ ali-

os doctores. Alias. n. circũstãtias ꝯfiteri: cũ sint pctã venialia. pfectioris est virtutis. nõ tñ est neciũ. Pe. de palu. i. iiij. dis. xvi. q. iij. ar. i. dic ꝙ numerus circũstantiarũ ꝯprebendit hoc v̄su. ¶ Quis. q d. vbi. qbus auxilijs. cur. quõ. qñ. Ray. vo addit octauũ. s. qriẽs. Et vbi i v̄su dr̃ qb⁹ auxilijs: ipe dic̃ p q̃s. dr̃ ḡ qs. ꝑ varietate ꝑsonaꝝ ꝛ stat⁹. etatis. sapientie ꝛ ordis. ꝛ sic fuit ĩgruissimũ pctm̃ Ade. qꝛ qñ grad⁹ altior. tãto casus grauior. ꝛ igratitudo maior. ¶ Quid. Vtꝝ malũ qꝛ ꝓhibitũ. vl̃ ex gnẽ suo. Vtrũ mortale vel veniale. an occultũ vel manifestũ. ꝛ quãtũ ad hãc ꝯditionẽ. ḡui⁹ fuit pctm̃ Caim ꝙ̃ Ade. ¶ Quantitas. n. gñis hõicidij grauior ẽ pctõ gule vel sꝑbie. Vbi. qꝛ i loco sacro graui⁹ peccat. Per q̃s. qꝛ trarit alios ad peccãdũ. qδ est propriũ diaboli. vl̃ q̃s posuit mediatores ad malum perpetrandũ. qꝛ pctõꝝ illoꝝ est particeps. vel cũ q b⁹ ꝑ qb⁹ ꝛ ꝯ̃ quos. ¶ Quotiẽs. nõ solũ quãtũ ad ꝯsuetudinẽ. sed ẽt ꝙ̃tũ ad nũeꝝ q numer⁹ refert ad actiõez. nõ ad obm̃ actiõis. v̄. g. Si hõ i iniusta ꝯtrectatione accipiat saccũ plenũ mille florenis est tm̃ vnũ furtũ. si autem tres floreños accipiat diuersis tpibus ꝛ actib⁹ successiue. erunt tria furta. qꝛ i ipso actu est pctm̃ semꝑ essentialr̃. ꝛ iõ nõ põt cẽ vnũ i pluri b⁹ actib⁹. ¶ Cur. an ex ĩfirmitate vel ignorãtia vel electione vel quali intentiõe fecerit. qꝛ mortalia pctã trahũt spẽm a fine. Jõ h̃ diligẽter est explicãdũ. Qui. n. furatur vt mechet. magis dicẽd⁹ ẽ mech⁹. ꝙ̃ fur. Tamẽ vnũ pctm̃ ẽ in vno actu. sed hñs plures deformitates. ¶ Quõ. naturali mõ vel innãli. qꝛ semꝑ est grauius in eodem gnẽ. s. agẽdo ꝙ̃ patiendo. ¶ Qñ. si i sacro tpe. puta dieb⁹ festiuis vl̃ alio tẽpore. ꝛ de pseuerãtia i pctõ. ¶ Circũstãtie pctõꝝ ꝯfitende sunt i qntruplici genere.

Ad declaratione h⁹i . s. qñ circunstantie peccatorum sunt cõfitẽde. sic dic̃ Pe. de palu. i

iiij. di. xvi. q. iij. Circũstãtie
sunt in qntuplici genere.
¶ Prime sunt q̃ nõ alleui
ant nec aggrauãt: sicut ille
q̃ nullã importãt ɔueniẽtiã
vel discõueniẽtiã ad rõnẽ:
nec ex se nec ex suppositiõe:
vt furari cũ manu dextra vel
sinistra: ⁊ istas ɔfiteri est su
perfluũ. ¶ Secũde sũt: que
alleuiãt. s. q̃ iportãt ɔueniẽ
tiã: vt facere malũ ex bona
intẽtione vel ignorantia: ⁊
istas ɔfiteri ẽ impfectũ: nisi
timeret scãdalũ cõfessorũ.
¶ Tertie sunt q̃ important
discõuenientiã ex supposi-
tione. vt furari multũ ⁊ istas
ɔfiteri est pfectũ: quia ag-
grauãt peccatũ: nisi immi-
neret piculo sui vel cõfesso-
ris. vel alteri⁹ tertij. Sed qꝛ
nõ mutãt specieȝ nec aggra
uãt i ifinitũ: nõ ẽ necessariũ
eas ɔfiteri ſm Tho. in. iiij.
di. xvj. q. iij. ar. ij. ad. iij. q. sȝ
Pe. dicit ꝙ quãuis ista sit
ɔmunis opinio: tutior ta-
mẽ est alia. s. vt confiteatur
eas. s. cũ notabiliter aggra
uãt. vt furari cẽtũ: multo g̃
ui⁹ ẽ ꝙ furari vnũ. ¶ Quar
te sũt: q̃ aggrauãt ⁊ mutãt
spẽm. nõ tñ i ifinitũ g̃uãt ⁊
mutãt vt qñ vtrũqȝ est vẽia
le. vl' qñ pmũ ẽ mortale scdȝ
veniale: vt in specieb⁹ gule:
quaꝝ vna aduenit alteri: ⁊
sũt qñqȝ vẽiales ⁊ qñqȝ mor
tales: ⁊ istas ɔfiteri nõ ẽ ne
cessariũ. Nec illd. ẽ ɔ̃ hoc
qd dic̃ Tho. ⁊ cõiter alij. s.
ꝙ q̃ mutãt spẽȝ necessario
sũt ɔfitẽdi: qꝛ loquũt d illis
que sunt mortalia. Nõ aũt
q̃re nõ ẽ necessariũ eas ɔfi-
teri ẽ ista: qꝛ circũstãtia ẽ cõ
fitẽda necessario nõ qꝛ mu
tat spẽm: vt pȝ i veniali: sed
qꝛ mutat in infinitũ vt pȝ in
mortali. Sȝ circũstãtia non
mutãs in infinitũ: nũꝙ ag
grauat in ifinitũ: qꝛ intẽdit
pẽas ⁊ nõ extẽdit. Extẽsio. n.
est ifinita nec pt crescere: sȝ
intẽsio ẽ infinita: ⁊ semp pt
crescere. Nulla ergo tal' q̃
non mutat seu aggrauat. in
infinitũ: est necessario confi
tẽda. ¶ Quinte mutãt ⁊ qñ
ꝙ aggrauãt in infinitum:
vt quãdo vẽiali actui: puta
laute ⁊ studiose pparatiõi ad
dic̃ ebrietas vl' notabil' ãtici
patio hore. i ieiũio siue cã.
¶ Sed vtrũ in religioso sit

mortale qđ alteri ē veniale dicēdū ꝙ nō: puta dicendo verbum ociosum ⁊ h'i nisi speciē mutaret: q: nubeř vł velle nubere: qđ secularib' nō ē pctm̄. si hoc fiat causa prolis generādę: vel veniale pp voluptatē: est mortale religioso pfesso clerico vł ordinato: q: sacrilegiū. non aūt pmi mot' luxurie: furti: vel inuidie: q: null' vouet se nō habiturū pmos mot' q nō sunt in nostra potestate: hec ꝯ Pe. de pal. vbi supra.

¶ Circūstātie q̄ trahūt pcm̄ ad aliđ gen': sunt cōfitēde.

Et nota s3 tho. opusculo. xij. i q̄dā epła ꝙ ille circūstātie dicunř trahere pctm̄ ad aliđ genus (⁊ iđ de necessitate ꝯfitende) que hn̄t spālē repugnātiā ad aliqđ pceptorū diue legis: sic̄ furtū simplex repugnat huic pcepto. nō furtū facies. Si v̄o fiat furtū i loco sacro circūstantia loci: iā repugnantiā hēt ad aliđ pceptoꝝ qđ ē de veneratiōe sacroꝝ ⁊ sic addiř noua spēs pcti: ⁊ sic đ aliis.

¶ Pctm̄ cōmissum die festo trahiř ad circūstātiā aliā

Sicut Nic. đ lyra super Exo. ꝙ peccatū mortale ꝯmissū die festo hēt spālem repugnantiā ad aliud pceptū đ sctificatiōe festoꝝ ⁊ sabbati: q: magis ē opus seruile opus pcti: q̄ op' manuale. Op' aūt seruile ibi phibeř: ⁊ sic mortale vltra ppriaз defor mitatē sue materie: ex h ꝙ cōmittiř in die festo: hēt aliam đformitatē ex ista circūstātia quā o3 ꝯfiteri. Et in fine illius opusculi dicit idez tho. ꝙ illđ qđ dr̄ circūstātias nō trahētes pctm̄ ad aliud gen' siue spēm: non eē de necessitate ꝯfitēdas: nō esse referēdū ad numeruз pctoꝝ ⁊ eiusdē spēi: q: numeꝝ teneř ꝯfiteri si potest: q: nō ē vnum sed multa: ⁊ hoc nota diligenter.

¶ Nota tertio ꝙ cū cogitatio cū delibatiōe rōnis in actū pcti mortalis. s. deliderādi illū actū agere: etiam absq3 ope sit pctm̄ mortale ideo ad singulas pctoꝝ species post pctā opis: interroga ēt de pctis cogitationuз

illi⁹ pcti tantū: ꝛ de pecca-
tis. Et cū op⁹ alicui⁹ pecca-
ti: ꝛ deliberatio mētis: ad il
lud agendum absqꝫ ope sit
eiusdē spēi spālissime: sꝫ dif
fert ħꝫ mai⁹ ꝛ min⁹: vel pfe
ctū ꝛ impfectū: qꝛ. s. maius
pctm̄ est in opere q̄ȝ in sola
cogitatōe: ideo ēt de circun
stantijs huiusmodi cogita-
tionū iterrogādū ē: puta: si
dicit penitēs se ꝯsensisse co
gitatiōib⁹ luxuriosis: qꝛ p̄t
hoc esse multipliciter. ꝛ i di
uersis spēbus: ideo interro
get̄ de q̄litate ipsaꝝ cogita
tionū: vt si deliberauit tale
pctm̄ ꝯmittere cum soluta:
qꝛ tūc fornicatio ē: si ipse so
lut⁹ ē: aut cū ꝯiugata: qꝛ tē
adulteriū ē: aut cū ꝯsangui
nea: qꝛ tūc incestus ē. ꝛ sic
de alijs luxurie specieb⁹ ꝛ
aliorū vitiorum.

¶ Peccatū diuidit̄ i tria.

Ro aliq̄li declara-
p tōe p̄dictoꝝ nota q̄
dicit tho. p̄ ᵃ scđe. q.
lxxij. ar. vij. q̄ pctm̄ diuidit̄
ꝑ hec tria. s. peccatū cordis.
oris: ꝛ opis. ñ sicut ꝑ diuer
sas spēs ꝯplectas. sic̄ diffe
rūt spē bos ꝛ leo ꝛ capra. sꝫ
per diuersos gradus pcti si
cut domus in fundamētuꝫ
diuidit̄. in parietē ꝛ tectuꝫ
sic̄ in spēs incōplectas. Cō
sumatio igit̄ pcti ē i opere.
Vñ pctm̄ operis hēt spēm
cōpletā. sꝫ prima incohatio
ei⁹ est q̄si fundatio i corde.
¶ Secūdus ḡdus ei⁹ est in
ore. ħm q̄ hō ꝓrūpit facile
ad manifestādū ꝯceptū cor
dis. ¶ Terti⁹ gradus ē i cō
firmatōe opis. ¶ Patet ergo
q̄ hec tria ꝑtinēt ad vnā ꝑ
fectā peccati spēꝫ. cū ab eo-
dē motiuo ꝓcedāt. Iracun
dus. n. ex eo q̄ appetit vidi
ctā. p̄ᵒ turbat̄ i corde. scđo i
verba contumeliosa ꝓrūpit
tertio ꝓcedit ad facta iiurio
sa. vt ꝑcussionem ꝛ h⁹i. ꝛ sic
đ alijs q̄buslibet ꝛ de luxu
ria. Nec tñ sic itelligēdū est
pctā cordis eē spēs incōple
tas q̄si ñ sint mortalia. imo
q̄ñ i eis ē ꝯsensus delibera
tiuus ad act⁹ qui de se sunt
pctā mortalia. tales cogita
tōes sūt pctā mortalia. ꝛ si
nō ita grauia sicut peccata
opis vt dictū ē. Et quando
sunt simul cogitatio cū lo-
cutiōe ꝛ ope. vnum est pec-

catū. vt patet de luxuria ⁊ alijs peccatis. Et quādo vero quodđā tēpore delibe-rat fornicari ⁊ alio tpe di-uerso ⁊ distāti. fornicat᷑: sūt duo peccata mortalia. De delectatiōe vero morosa ali qđ dicetur suo loco.

¶ Regule qnqꝫ cognoscē di pctm̄ mortale a veniali.

D cognoscēdū vo qndo pctm̄ ē mor-tale vel vēiale. nota qnqꝫ regulas. ¶ Prīa est qñ amor vel affectio ad ali quā creaturā. s. se vel aliā tā tuꝫ crescit. vel ē taꝫ magnꝰ qđ in eo ꝯstituit᷑ vltimꝰ fi-nis. i. ꝙ nec actu nec habitu ordiat illā creaturā. aut eiꝰ dilectioné aut ēt seipꝫ secū dū deū ⁊ vellet cū tali crea tura ꝯtētari. ⁊ nō curarꝫ de um offēdere aut eiꝰ pcepta trāsgredi pp illā creaturaꝫ ita ꝙ ibi ē aliqlis ꝯtēptus dei. ⁊ si nō est formal᷑. tñ in terptatiuꝰ ⁊ est fruitio crea ture. qꝛ preponit᷑ creatura deo. Unde cū aliquis vel-let hic cū creatura semp ma nere nō curando de eterna btitudine. licet nō sint sem per rudes de h interrogan di vel tētandi. tamen talis amor creature semp est pec catū mortale. Quādo autē aliqs diligit aliq̄ creaturā plus quam debet. sed pp h nollet deuꝫ offendere. aut eo carere nec eiꝰ amicitiam perdere talis amor creatu re. nō semper est pctm̄ mor tale. ¶ 2ª regula satis con cordat cū pcedēti. s. cum no tabiliter ꝯ dilectionem pro ximi aliquid cōmittit᷑. tunc est mortale pctm̄. Qñ vero non. tūc est veniale. Qñ vo aliquid fit ꝯtra dilectioneꝫ dei: potest attendi penes h qđ repugnat charitati vel amicitie. quā dēmꝰ ad deū hre sup oia. Qñ āt aliqd fit ꝯ dilectioneꝫ pximi. pt attē di penes ista pcepta legꝭ na ture. s. qđ tibi nō vis fieri. alteri ne facias. ⁊ qđ tibi rō nabil᷑r ⁊ ex debito vis fieri. alteri facias ⁊ pōt ēt attēdi penes scādalum actiuū qđ ego ifero pximo meo p ma la exēpla. Sꝫ inq̄tū iportat aliqđ ꝯ dilectionē. vl᷑ q̄ntū fit illud scandalum. ad hoc ꝙ fit mortale. nō precise de

terminatū eſt. qꝛ i modico
facere ꝯ̄ ꝓximū nō ē moꝛ-
tale. aut in paruo ſcādaliza
re. Unde qlibet attēdat ad
ſeipm qđ ſibi vellet fieri et
qđ ſibi nollet fieri. ⁊ ꝑ qđ fa
ctū ⁊ nō factū ſoluere inter
ſe ⁊ amicū ſuū amicitiā q̄
ſimľ hñt. ℭ 3ª r̄gula. qñ om
mittūtur ꝯtra p̄ceptū dei ⁊
eccleſie vľ legis natur̄ vľ ſu
perioꝛis. que p̄cepta ſūt de
neceſſitate ſalutis. vel ꝯtra
votū publicū vel p̄uatū: vel
ꝯ̄ iuramētū licitū: ⁊ tunc eſt
moꝛtale peccatū. qñ vero ci
tra: tūc nō ē moꝛtale. ℭ 4ª
regula: cū aliquid fit vľ cō-
mittit̄: vel ōmittit̄ ꝯ̄ ꝯſcien
tiā vere vel falſe dictātē ali
quod pctm̄ moꝛtale vel ꝯ̄
conſcientiā foꝛmidantē ꝓ-
babiliter vel dubitatiue: an
aliqđ pctm̄ ſit moꝛtale: tūc
ſemꝑ eſt moꝛtale. ſi ꝯſcien-
tia nō ſit ſufficiēter inſtru-
cta. ℭ Quīta regula ē de ac
tib⁹ intus manētibus. Qñ
quidam habet ſolā cogita-
tionē de aliquo quātūcūq̄
turpē vel malaꝫ abſq̄ com
placētia ſeu delectatiōe vel
ꝯſenſu tūc nunq̄ eſt pctm̄
moꝛtale vel nullū vel venia
le. Qñ vero ē ꝯſenſus in ac
tū qui eſſet peccatū moꝛta
le: tūc ſemꝑ eſt pctm̄ moꝛta
le: qꝛ de⁹ volūtatē pꝛo facto
acceptat. Qñ āt cū cogitati
one aut ꝯplacētia ē delecta
tio moꝛoſa i aliq̄ turpi. ſpā
liter i libidinoſis: tūc ē moꝛ
tale. ſꝫ dcm̄ Aug. Eſto q̄ ñ
ſit conſenſus in actū ſm̄ ħ
dictū Aug. iudiciū ē de pec
catis interioꝛib⁹ ad qđ ēt fa
cit diſtinctio ſupꝛapoſita de
ſenſualitate ⁊ actione: ⁊ de
peccatis p̄uenientib⁹ ⁊ ſe-
quētib⁹ delibatione. Appli
cādo igit̄ ſeptē vitia capita
lia q̄ ñ ſemꝑ ſūt moꝛtalia: ſꝫ
ſūt male radices i hoie ex q
bus oꝛiūtur ſeptē venialia.
ℭ Que dēat ſeruare ⁊ ſcire
ꝯfeſſoꝛ vtilia ⁊ neceſſaria in
ipo exercitō ꝯfeſſiōis. §. iiij.

(v) Ltra excōicationeꝫ
iurꝭ cōis: ſciat cōfeſ
ſoꝛ ſi penitēs inci-
diſſet in ſniam ꝯſtitutiōis ſi
nodalis. Ideo dꝫ iueſtigar̄
de ꝯſtitutōib⁹ illi⁹ dioceſis
ſi quas hēret: vľ ēt ꝓuicie vľ
legatiōis: vt melius poſſit pe
nitētib⁹ ꝓuidere. ℭ Diligē

ter querat de numero pcti. quotiés incidit in id vel illud. qr hoies sepe trāseūt illud leuit. Et de circūstātijs nō necessarijs. et de peccato qd alteri iam rite confessus est nō querat cū non teneat nisi in cāu in quo tenet confessioné iterare. de quo plene supra i pce. pte. §. iiij. et ñ solū de peccatis opere ppetratis. sed ēt d pctis cordis et de numero eorum que psone paruipédūt iterrogādū est. ¶ Et qr bz Tho. pma. ij. q. lxxij. pctm̄ cogitationis et opis i cadē mā sūt vnius et eiusdē spēi: sz differt bz magis et min⁹. qr. s. pctm̄ opis est gūius pctō cordis. iō ēt iterrogādū ē d spē et circunstātijs necijs pcōrum cordis. Verbigratia. Si dicit se in mēte soluz deliberasse mulierē cognoscere. interrogādū ē vtrū solutā vel nuptā. virginē vel aliā. et qua die: et hoc qr ista faciūt illud peccatū eē diuerse spēi. ¶ Et si mulier ē facias eaz ex transuerso stare. nec in faciē ei⁹ aspicias. qr facies earum. vēt⁹ est vrés ait pphœta. ¶ Sz nec vir dcet frequēter aspicere i faciē. nec eū erubescere facias vltra q oz. Viros qz graues et sapiētes dulci⁹ et vrbanius oz reprehendere. Rusticos grossos ac idiotas duri⁹. ne pctā sua puipendant ex leuitate sermōis. Stimulatos vero ex dolore. et desperatiōe. qntūcunqz peccata cōmissa sint grauia cōfortare. et animare expedit iducēdo exēpla. David. Magdalene. Pau. pe. Latrōis. et h⁹i. Induratos et se excusātes aggrauat peccata eorum. ondēdo pericula. exēplo. Ade. Saul. Jude et h⁹i que seipsos dspauerūt. ¶ Nota bm. m. Uber. i li. de. of. or. q illorum cōfessiōes prius sunt audiēde et libentius. qui magis idigere putāt. vel qr raro venire solēt. vel qr sunt extranei. vel qr sunt in maiori statu. vel de quorum cōfessione sperat maior vtilitas futura.

¶ Quomodo se hēre dēat cōfessor audiēdo mulieres.

Dez diē de audiēti i h⁹ mulieres. Caueāt ne nisi i publico au

diãt. ⁊ nisi ab aliq̃ videant̄. nec multũ imorent̄. nisi q̃n tũ necessitas ↄfessiõis req̃rit. Et eis q̃ nimis frequẽ ter ↄfiteri volũt. assignent certũ tp̄s. extra qđ ipas nõ audiãt: nec alijs colloquijs se eis exponant: ⁊ sp̄ duris verbis ⁊ rigidis vtãt̄ circa illas poti⁹ q̃ⁿ molib⁹: h̄ ille. Et hoc ē ↄtra illos: q quotidie audiũt mulierculas ⁊ faciũt eis lõgas p̄dicatiões vñ amittũt mltũ tp̄is ⁊ scã dalũ seq̄t̄ cõiter i ipsis ⁊ in pp̄lis. ❡ Qual̄ ⁊ q̃ⁿta, dẽat iniũgi satisfactio seu pnia a ↄfessore penitẽtib⁹ ⁊ eq̃lr se hẽre dẽat pnias iniũgẽdo.

n Ota q̄ p̄ quolibet pctõ mortali eẽt re gulariter septẽnis pnia iniũgẽda: seu, imponẽ da vt habet̄. xxij. q. j. c. p̄di cãdũ. i gl. ⁊. xxxiij. q. ij. c. h̄ ip sũ. §. se. qđ h̄uabat̄ ãtiquit⁹ ⁊ ista septẽnis pnia mag͡s vl̄ min⁹ aspera h̄m varietatem criminũ maiorꝝ vl̄ minorꝝ ⁊ circũstãtiarũ ⁊ cõpunctões erat: qa vt dicit ibi Hiero. apud deũ nõ tm̃ valet tp̄is mẽsura: q̃ⁿ doloris. nec tm̃ abstinẽtia ciborꝝ q̃ⁿ mortifi catio criminũ. de. pe. di. i. c. mẽsurã. Sꝫ hodie pnie oẽs sũt arbitrio ↄfessor͡ taxãde. ↄsiderat͡ circũstãtijs crimi nũ ⁊ p̄sonarꝝ: ⁊ h⁹: extra đ pe. ⁊ re. c. ds qui. ❡ Dicit ẽt Leo papa. xxvj. q. vij. c. tp̄a. Tẽpora penitudis tue mo deratiõis arbitrio sunt ↄsti tuẽda: prout cõuersorũ ani mos p̄spexeris eẽ deuotos. ❡ Ray. Guil. ⁊ Spe. i suo reptorio hoc tenẽt ⁊ gnãlis ↄsuetudo sic se hꝫ. Nec est ↄ̃ id qđ dicit Greg. de pe. di. v. c. falsas. falsas pnias dicim⁹: que nõ h̄ꝫ auctorita tẽ sanctorꝝ patrum pro qua litate criminũ iponũt̄. Hoc enim itellige h̄m Ray. cum sine necitate rõabili dimit teret̄ pnie antiq̄tus taxate. Nã vltra illã cõem pniam septẽne, p q̃lꝫ pctõ mortali i genere ponũt̄ alie pnie ma iores vel minores p̄ certis pctis: p̄ut h̄r in diuersis ca pitulis decretaliũ ⁊ decretorꝝ: q̃ qr cõiter nõ dant̄: h̄ nõ pono q̃ pleni⁹ habentur in sũma ↄfessorꝝ. li. iij. ti. xx iij. q. cxxv. t. đ pe. ⁊ re. vbi po

nunc casus.xlvi.de h'i. Est aūt satis rōnabil' cā nō dandi h'i pnias i dispositōe penitētiū: ⁊ ēt aliqn̄ nō sufficeret tp̄s vite. Nā vt Ray.⁊ Hosti. dicūt: dēt ꝯfessor talē dare pniaꝫ: quā verisimiliter credat illum implere: ne ipsaꝫ violādo deteri' sibi ꝯtingat. ¶ Qd̄ si magna pctā ꝯmisit ⁊ dicit se penitere: sꝫ nō posse aliquā durā pniaꝫ facere. animet euꝫ ad h̄ ꝯfessor. ei oñdēdo grauitatē pctōꝝ: ⁊ p̄ ꝯsequens pniaꝝ ⁊ penaꝝ sibi pp̄ hoc debitaꝝ ⁊ sic tādeꝫ iniūgat ei pñiam: quā libēter suscipiat. Et si sacerdos ñ p̄t gaudere de oīmoda purgatiōe ei': saltē gaudeat. ꝙ libatū a gehēna: trāsmittit ad purgatoriū. ¶ Jtaqꝫ vt dic̄. hosti. ꝯfessor nullo mō dēt p̄mittē peccatorē desp̄atuꝫ a se recedē. ar. xxvj. q. vj. c. p̄sbyter: sꝫ poti' ipōat ei vnū p̄r noster. vel aliud leue. ⁊ alia bōa q̄ fecerit vl' mala q̄ tollerauerit sint ei in pniaꝫ. Concor. Tho. in h̄. Hoc tñ sane itellige. videlicet si ipꝫ alias pēitet. ⁊ dicit sic patū facere qd̄ dēt sꝫ h̄ onus penitētie sufferre nō posse. tūc pp̄ hoc ꝙ̄tūcūqꝫ deliquerit nō dēt dimitti sine absolutiōe. ne se desp̄et. Sꝫ si dicit se nō posse dimitter odiuꝫ vl' caste viuer. vl' alienū ñ velle restituer. vl' artē dimittere quā sine mortali peccato exercere nō p̄t. vel aliud h'i cū possit. nullo mō dēt absolui p̄ꝫ Tho. ⁊ Pe. d̄ pal. ⁊ alb. q2 vt dicit Greg. cā. xj. q. iij. c. Tūc v̄a ē absolutio sacerdot̄. cū iterni seq̄r arbitriū iudic̄. i. di. q nūꝙ̄ absoluit ipenitētē. de pe. di. j. c. Perfecta. §. neminē. sacerdos aūt nullā dēt cōmittere falsitatē i sacramēt̄ veritat̄. Vñ de pe. di. v. c. fratres. fratres nostros admonemus. vt falsis penitētijs aīas laicoꝝ d̄cipi nō patiantur. falsas pnias dicimus cū sic agir de vno. vt nō recedat ab altero. ¶ Vex ⁊ si talis pctm̄ pur vult ꝯfiteri dēt audiri ei' ꝯfessio. vt dr. ext. de pe. ⁊ re. c. ꝙ qdam. ⁊ sic aliqd dꝫ iniūgi. non tñ absoluēdo eū. sꝫ ei d̄clarando ꝙ pp̄ h̄ nō est absolut'.

s3 tñ satisfaciet p̄cepto eccl'e annualis ꝯfessiõis fiendet ⁊ hortet eũ q̃ faciat omne bonum qđ põt: vt deus cor ei⁹ illustret ad pniam. vt dr̄ de pe. di. v. c. falsas. ⁊ sic si ē dimittẽdus sine ꝯfessione ne desperet. Or si instet ꝑ absolutione: ostẽdendo scandalũ ⁊ desperationẽ si nõ absoluat: nullo modo dz ei assentire. Lz tñ ei declarare q̃ fieri nõ põt: nec iuuare eũ.

¶ Et si permanet in scandalo nõ est curãdũm: qr ē scandalum pharisẽorum. xj. q. iij c. Inter verba.

¶ Qualiter se habere debeat ꝯfessor penitentias iniungendo penitentibus.

In iponendo penitẽtias ne vilescat auctoritas eccl'e arbitret ꝯfessor: ⁊ ne ptãs clauium ꝯtẽnat. de pe. disti. j. c. Multiplex. §. sunt qui arbitrant. l. di. c. absit. ⁊. c. si qs ꝑpostera. Minus malũ est si pur ꝯtingat errare. q̃ erret dãdo nimis paruã q̃ nimis magnã. vt dic̄ Chriso. xxvi. q. vij. c. alligant. qr vt ibi dr̄. Meli⁹ ē deo reddere rõnẽ de nimia mĩa: q̃ de nimia seueritate. Si eni benignus est de⁹: vt quid sacerdos vult eẽ auster⁹. ¶ Exẽplũ hẽm⁹ a xpo vt dic̄ Ray. q nulli vnq̃ graue3 iposuit pniam: s3 dixit. Uade ⁊ amplius noli peccare: ⁊ ad hoc maxie dz attẽdere cõfessor. excidere ab eo cãs ⁊ occasiones pctõꝝ. puta si ꝯuersatõ eius cum aliquo vel aliqua ē occasio ei alicui⁹ ruine: dz imponere sibi qđ dimittat si potest. ⁊ h⁹i. de pe. dis. iij. c. satisfactio. Aliqñ iponere põt ei loci mutationẽ: q ei ē ad scandalũ: si fieri põt dis. lxxxi. c. valet. Aliquando tñ res sic se habent: quod fieri nõ potest.

¶ Contraria penitentia dẽt imponi delicto.

ITẽ iponẽda ē pnia ꝯtria ad malũ qđ cõmisit s3 Ray. videlicet supbo opa. humilia guloso ieiuniũ: auaro elemosyne. ⁊ h⁹i: qr ꝯtria ꝯtrijs curãtur. de pe. di. ij. c. ij. Qđ itellige si credit illũ velle ⁊ posse perficere. Hoc eni est ad hñ esse ipõere. magl istã q̃

ſtlã. ¶ Itẽ ſi eſt negligẽſ ad
audiẽdũ v̄bũ dei: ſibi põt i
iũgere ſm Io. ꝙ audiat cer
tũ numerum predicationũ.
Debet tamẽ cauere ꝯfeſſor
ne det talẽ pniam per quaꝫ
fiat alteri preiudiciuꝫ: puta
ſi ſeruo iniungatᷣ peregria-
tio vl̄ ieiuniũ ꝓlixũ ita ꝙ ei⁹
dñs recipet detrimentũ de
ſuitio ſuo: ſi ẽt ipõeret vxo
ri vt daret multas elemoſy
nas: dabit de bonis viri ſi
parafrenalia non habet.

¶ Item ꝓ pctõ occulto non
eſt manifeſta pnia iniungẽ
da. ſ. talis: vt poſſit inde ori
ri aliq̃ ſuſpicio pcti cõmiſſi.

¶ Itẽ nota ſm Io. an. ſup
cle. dudũ. de ſepul. ſup v̄bo
audire. ꝙ prius dꝫ ſacerdoſ
iponere pniaꝫ ꝗ̃ facere ab
ſolutionem a pctis. qđ pro
bat ex ipſo textu cle. que pri
us loquitᷣ de pnia iniungen
da: poſtea de abſolutiõe. tũ
ẽt ex rõne probat. qꝛ cũ ab-
ſolutio ſit ꝯplementũ ⁊ for
ma in pnia. prius dꝫ eẽ ſatiſ
factio. que eſt vt pars mate
rialis pnie. ſaltem i ꝓpoſito
actuali. vt exp̄ſſa ſatiſfactõe
que dꝫ imponi per ſacerdo
tem acceptet eã penitẽs ſiᷣ
ꝯfeſſus eſt ⁊ doluit. ⁊ ide ſe
quitᷣ abſolutio. Sꝫ ꝯ̃riũ dr̄
eſſe de cẽſi. c. ſi. vbi dr̄ ꝙ ar
chiep̄i pñt i viſitatiõe abſol
uere. ⁊ pnias iponere. ergo
de neceſſitate nõ p̄cedit. Qꝛ
tñ cõiter ſit ꝯ̃riũ. vt. ſ. prius
abſoluatᷣ ⁊ poſtea iniungatᷣ
pnia. quõcũqꝫ fiat vel ante
vel poſt. ſufficit. ¶ Preſuppo
nit. n. ꝯfeſſor illum hr̄e ꝓpo
ſitum faciendi qđ ſibi iniũ
get. cũ ipſum peniteat. Se
cundũ Io. ſi penitẽtẽ abſol
uis. cuius gñalẽ ꝯfeſſionem
audiuiſti abſoluas eũ. etiaꝫ
a penitẽtijs oblitis. iniũctis
ab alijs ſacerdotibus. Et ſi
aliq̃ꝝ pniaꝝ iniunctaꝝ me
mor ſit ꝙ nõ ipleuerit eas:
ſi indicaueris expediẽs cõ-
mutes eas. niſi eſſet in caſu
a quo nõ poſſes abſoluere.

¶ De p̄mutatiõe pnie hẽs i
iij. pte ſũme. ti. xiiij. c. xviij. ⁊
xix. vbi ẽt mlt̄a đ ſatiſfactõe

¶ Memoriale dicẽdũ peni
tẽti circa pniam ſiẽdam.

Autũ ẽ ẽt ſibi decla
c rare ⁊ p̄mittere ꝙ ſi
aliq̃ die ex obliuiõe
vel negligentia dimitteret

pniam impositã.puta ieiu-
niuȝ vel orones ⁊ hꝰi.ꝙ pos
sit alia die remittere. ¶ Et
ꝭm ꝑPe.de pal.in.iiii.di.xx
q.iii.ar.iii.ix.iiii.ↄsulenduȝ
est diuitibꝰ ⁊ nobilibꝰ ꝙ que
rant participationẽ bonoꝝ
que fiunt in religionibus in
quibꝰ sũt ⁊ plures penalita
tes ꝙ̃ alibi.⁊ magis deo ac
cepte ⁊ ꝙ ĩ pniam ĩponatur
eis ꝙ nõ solũ bona q̃ faciẽt
ꝑ seipsos.sed ẽt q̃ ꝑ alios ꝓ
curabunt ⁊ ab aliis.⁊ oia q̃
rum specialiter sũt partici-
pes. ¶ Dicit ẽt ꝑPe.de pal.
in.iiii.di.xx.q.ii.ar.i.q̃d dȝ
ↄfessor cũ minorẽ pniaȝ d̃bi
to imponit:inotescere ei ꝙ
illa pnia sibi imposita nõ ẽ
digna.ne d̃cipiaẽ putãs suf
ficere.sȝ ꝙ deberet ꝓ quolȝ
mortali septẽnẽ agere peni
tentiã.quã si hic nõ ꝑficiet ĩ
purgatorio luet. Si tñ ꝑ il-
lam declarationeȝ crederet
eũ incidere in desperationẽ
non dȝ sibi hoc dicere.

¶ Quid fiẽdũ qñ pẽitẽs ñ
ↄfiteẽ pctm̃ aliq̃d mortale
q̃d ↄfessor scit eẽ ĩ eo
d E confitente aũt qui
non ↄfiteẽ aliq̃d mor
tale.q̃d nouit de eo confes-
sor.ex eo ꝙ nõ reputat illud
peccatum.dicit Gof.ĩ quo
libet.ix.ꝙ si est certum illud
esse mortale.tũc qui cũ ꝙ cõ
fessor dȝ ei facere ↄsciam de
eo:cũ ↄfessor ordineẽ ad vti
litatẽ eiꝰ:sed vtilitas eiꝰ est
ꝙ sciat statũ suũ:nec dȝ euȝ
absoluere:sed reputare euȝ
ĩdignũ ⁊ ĩdispositũ ad reci
piẽdũ absolõnẽ:dũ manet ĩ
tali statu. ¶ Sed si dubiuȝ
est vtrũ sit mortale:⁊ opio-
nes doctoꝝ sũt diuerse:vi-
delicet vtrũ sit licitũ emere
redditꝰ ad vitã:tunc aut cõ
fessor est ordinariꝰ eiꝰ:ita ꝙ
teneẽ cõfessionẽ eiꝰ audire:
⁊ tũc si sit opionis illiꝰ ꝙ il
lud nõ sit pctm̃. debet eum
absoluere simplr. Si auteȝ
credit ꝙ sit pctm̃ dȝ ei facẽ
ↄsciam ꝙ confitens se dili
genter ĩformet de illo facto
vtrũ sit pctm̃. Sed dato ꝙ
ille nõ vellet r̃cognoscere il
lud esse pctm̃:nihilominꝰ ex
quo est ordinariꝰ teneẽ eum
absoluẽ:nec dȝ eũ reputare
ĩhabilẽ ad absolutionẽ:qꝛ h̃
ex errore ⁊ nõ proterua opi
nione ꝓcedit. ¶ Ordinari-

us aũt absoluendo. dʒ sequi cõmune iudiciũ ecclesie nõ suũ. Si aũt sit ↄfessor dele gat⁹ q i nullo tenet̃ ↄfitenti nisi velit. si credit illud esse mortale nõ dʒ eũ absoluere qꝛ ex mera volũtate depen det vt absoluat vl' dimittat. Dʒ. n. sequi ꝓprium iudiciũ i absoluẽdo. ⁊ peccaret si ab solueret. Hec Gof.

¶ Sacerdos dĩ soluere vel ligare triplr̃ ⁊ de mõ ⁊ for ma absoluendi. §. vi.

Nota tãdẽ ₛm Ray. ꝙ sacerdos dĩ solue re vel ligare triplr̃. ¶ Uno mõ ꝑ ostensionem .i. ostendẽdo solutum vel li gatum. Dico ligatũ cum nõ absoluit. Lʒ. n. sit peccator ꝑ ↄtritionem a deo absolu tus. tñ i facie ecclesie adhuc manet ligatus. ⁊ sic intelli gitur. c. Multiplex. §. quan tuslibet. de pe. di. j. ¶ Alio mõ ligat sacerdos dãdo pe nitentiã ad quã obligat pec catorem ⁊ soluit eũ qñ ð pe nitãtia sibi debita dimittit. vel ꝑ eam purgatũ ad sacra admittit de pe. di. j. c. multi plex. ¶ 3° mõ ꝑ excõicatio nem ⁊ absolutionẽ ab ea. ff. q. j. c. nemo. Tñ fit ₛm Pe. absolutio a pctis realiter. ꝑ ministeriũ sacerdotis., nõ q dem ꝑncipaliter ⁊ auctori tatiue. qꝛ hoc ẽ propriũ dĩ. de pe. di. j. c. Multiplex. §. vbũ. nec solũ ostensiue: qꝛ ⁊ hoc faciebant sacra veteris legis siue testi. nec solũ deꝑ catiue. qꝛ sic magis absolue ret bonus laicus. ꝙ̃ malus clericus. nec solũ ꝑ ↄtritio nem ↄfitentis. qꝛ tunc nũꝙ̃ qs efficeret̃ ibi de attrito cõ tritus. Sʒ opat̃ instr̃aliter absolutio ad remissionẽ. dis ponẽdo ad gratiã. ⁊ nisi po nat̃ obstaculũ. fit de attrito ↄtritũ. ⁊ iã ↄtritio adauget gratiã. Hec Pe. ð pal. cui ↄcor. Tho. i. iiij. di. xviij. q. iij. ar. v. ad ꝑ^{m}. ⁊ fit ħ virtu te clauiũ que dñr plures in effectu. qꝛ vna ẽ ptãs discer nẽdi. alia diffiniẽdi. Una tñ est cẽntialr̃. s. ptãs iudicãdi in foro aie collatata a deo ⁊ i aia impssa indelebiliter. ꝑ susceptionẽ sacerdotij. Hec Pe. Scðm vero Ray. no ta ꝙ triplex ẽ iudiciũ. s. dei. Petri. ⁊ celi. ¶ In ꝑmo ab

soluitur pctōr per ꝯtritionē. ¶ In scdo .s. iudicio Petri .i. ꝯfessiōis: p absolutionē: si tñ pus sit absoltus adeo sal tē ordine: aliogn nō. Unde dicitur .xxiiij. q. j. c. manet. Manet Petri priuilegium: qñ ex eqtate fertur iudiciū. ¶ In tertio .i. iudicio celi .i. curie celestis absoluitur per approbationē. de pen. di. j. nūqd cain. ¶ Alio mō et ali is verbis dicit̄ triplex iudiciū. Primū dei. Scdm Petri in ecclesia militanti. Tertium sursum i ecclesia triumphanti. ¶ Primū ē quo de' mūdat animā in ꝯtritione: et hoc precedit reliqua duo. scilicet tempore. dignitate. et effectu. Est eni ille q claudit et nemo aperit et nemo claudit. ¶ Secundū qꝫ seqt̄ post illū: ē iudiciū sacerdotis. qui auctate clauiū ligat vel sol uit eo mō q̄ pauloañ dcm ē. ¶ Tertiū qd sequit̄: ē iudiciū approbatōnis .s. celestis curie et angeloꝝ. ¶ Mō etiā fm Pe. de palu. i. iiij. disti. xix. q. i. ar. i. qꝫ ē triplex clauis regni celoꝝ. ¶ Prima ē auctoritatis: et hanc hꝫ sol' de' quia cum clauis sit potestas aperiēdi celum: et deus qui solus pricipaliter pōt remittere peccata quib' celū claúditur: et gratiam infundere q̄ aperitur: ideo habet hāc ipe solus. ¶ Secūda est excellē tie. Hanc habet solus christus inquantū homo. Ipse enim merito passionis aperuit celū: tollens impedimē tū nāe: qd nullus tollere potuit. ¶ Tertia ē clauis ministerialis: hāc hñt sacerdotes q ministerialit̄ et dispositiue agūt ad āmonitionē obstaculi .i. vectis seu pcti: et apertionem .i. collationē gratie. ¶ Clauis aūt ministralis ē duplex: vna di ordinis: alia iurisditionis: et forte sūt realiter distincte: qr lꝫ clauis iurisditiōis nō sit aliqd reale: tñ clauis ordinis est aliquid reale et indelebile: et clauē ordinis hꝫ ois sacerdos: sꝫ clauem iurisditiōis non hꝫ nisi hēat subditū: vñ et curat' nō sacerdos. hꝫ clauē iurisditionis et nō clauē ordis. Item clauis ē duplex .s. clauis scie: et clauis potētie: vna tñ ē cētialr. ¶ Forma vboꝝ absol

nendi penitētem.

d Dicit Pe. de pal. di. xxi. q. ij. ar. ij. ix. iij. φ bō q2 ignorat vtruʒ vnq̄ fecerit vnā pfectā ↄfes sionē: expedit φ ī oi ↄfessio ne sacrāli post oīa sua pctā spāliter enūmerata: sequaꝶ generalis clausula. s. de oib⁹ aliis mortalib⁹ ⁊ vēialib⁹ cō fessis ⁊ nō ↄfessis ac oblitis dico meā culpā: ⁊ sic sequiꝶ absolutio: ⁊ sic valebit ad re missionē culpe ⁊ pene etiaʒ mortalis ⁊ scite ac ēt oblite: ad quā tn̄ nō tenebaꝶ alias in spāli confiteri iteꝝ: q2. s. sufficiēter confessus est.

¶ De forma ⁊ vi ṽboꝝ que requiruntur ī absolutione.

f Forma aūt absolōnis ſ̄ʒ tho. i opus. i trac. de forma absolutōis est hec. quantū ad substātiā. Absoluo te: ⁊ cōsueuit addi ego ⁊ a pctis tuis: ⁊ si nō di cereꝶ subintelligereꝶ: q2 .n. i sacris verba hñt efficaciā ex institutione diuina. Tenēda sunt determinata verba: cō sonātia institutioni diuie di cēti. Quecūq̄ solueritis ⁊c. Ista verba conueniunt: ego te absoluo. Itē Inno. ⁊ Ho sti. ⁊ melius addiꝶ ſm Pe. de palu. i. iiij. di. xxj. q. ij. ar. ij. ab oib⁹ pctis tuis. q̄ dicē a pctis tuis ↄfessis ⁊ oblitis ⁊ melius di ab oib⁹ pctis q̄ confessus in generali vl̄ spe ciali de quibus intendis.

¶ De ista ⁊ aliis formis di uersis absolutionis ab excōi catiōe ⁊ pctis: diceꝶ infra in fine iterrogatorij. Solet āt papa aliqñ tantā facē grām quibusdā: vt ab oib⁹ censurꝫ ⁊ pēis simplr̄ iuris: ⁊ ab ho mine latis possint absolui in foro salt ēscie: ⁊ tūc ↄfessor pōt ista forma vti quā a cu ria romana habui ⁊ vsus sū.

¶ Forma absolōnis ab oib⁹ cēsuris ⁊ penis tā a iure q̄ ab homine latis.

d Ex plenitudine ptātꝫ aplīce: cui⁹ auctori tatem pro presenti gero: ab soluo te ab oib⁹ censuris ec clesiasticis: suis: ⁊ vinculis excōicationū: suspensionū ⁊ interdicti: tā ab hoie q̄ a iu re latis: necnō ab oib⁹ negli gētijs ⁊ defectib⁹ cōmissis i sacroꝝ admistratiōe officijs ⁊ actibus tuis: vel noie tuo:

factis supplendo de solita
aplice sedis clemētia: oēs de
fect⁹ eorūdē. Aboleo ēt oēm
maculā īfamie ⁊ īhabilitatꝫ
vndecūqꝫ ꝯctā: dispensoqꝫ
tecū sup oī irregularitate si
monia in ordine ⁊ bñficio ac
tiue vel passiue q̄cūqꝫ occa-
sione vel cā. ēt circa te in col
latione ordinū ⁊ alioꝝ sacro
rū ꝯctis seu cōmissis. Resti
tuo te ⁊ habilito te ad statū
famā honorē ⁊ executionē
officiorum ecclesiasticorum
quorūcūqꝫ. ac ad oēs grad⁹
dignitatum ⁊ honoꝝ: ad bñ
ficia eccliastica habita ⁊ ha-
benda: ⁊ tibi de his que ha
bes. de nouo ꝓuideo. relaxā
do tibi fruct⁹ quos male pce
pisti seu lesa ꝯscia ex eisdē:
ac alia q̄ in ludo ex successio
ne ac alias ad te superuene
runt: que subiacēt restitutōi
vage ī forma plenissima. In
nomine patris ⁊ filij ⁊ spūs
sancti amē. ¶ Si aūt aliqs
dubitat: an pro istis specialr
exigat for⁹ absoluēdi neces
saria: qui a sede aplica hēnt
priuilegiū ꝙ ī articulo mor
tis dūtaxat semel possint ab
solui ⁊ hēre plenā remissio-
nem oīum suoꝝ peccaminū
.i. a culpa ⁊ a pena vt alij ex
primūt: rñdet ſm ꝙ a magi
stris tā ī ꝯcilio ꝯstantiēsi q̄
basiliēsi dictū fuit ꝙ nō: sed
sufficit ꝙ ea oīa ⁊ singula fa
ciat ꝓ quib⁹ prefata idulgen
tia dat: ꝓut ī bullis vel pri-
uilegijs talium exprimitur.
¶ Nec putet aliqs ꝙ qñ in
articulo mortis fuit sel abso
lut⁹ plenarie: ⁊ vsus ē semel
illo puilegio: ꝙ postea ī alio
articulo mortis vti illo iterꝫ
valeat: nisi papa latiorē au-
ctoritatem daret q̄ dat: qñ
ponit ꝙ ī articulo mortꝫ dū
taxat sel: ⁊ ita rñsum ē in cō
cilio ꝯstantiēsi a clarissimis
viris plurib⁹ de hoc reqsitꝫ.
Nec mirum qꝛ priuilegiū
de indulgētijs tātū valet vl
dat: quantū sonat: nō antē
extēdi dꝫ vltra. ¶ Quid fien
dum qñ ꝯfessor absoluit pe
nitētē de quo nō debuit.

s Ed quid de confes
sore qui absoluit cō
fitentē: de quo nō
debuit: aut ex ignorantia: vl
verecundia: vel festinatiōe:
vel huiusmodi: ⁊ cōfessor po
stea experitur se errasse: nū-

quid tenetur confitenti hoc dicere. Rñdet̃ ẽm oẽs ꝙ cõsensus excusatus est: ꝛ coraꝫ deo absolutus interim ꝙ nescit: sꝫ ꝯfessor nõ. quid ḡ faciet. Collatio facta fuit de h cum multis notabilib⁹ doctorib⁹ theologie i cõcilio basiliẽsi. Nã quidam dixerũt ꝙ confessor dꝫ auctoritatẽ a supiore ipetrare absoluendi eũ: ꝛ si sine magno scandalo fieri põt vocare nõ absolutũ ꝛ sibi dicẽ ac eũ absoluere post auditã ꝯfessioneꝫ. Vel si magnũ scãdalũ timeret̃: absoluat eũ abñtẽ. si ab vltima ꝯfessiõe adhuc sperat̃ur eẽ in grã. Adhuc ãt ꝛ aliis placuit: si notabile scãdalũ timeret̃. sũmo sacerdoti deo ꝯmittat: ꝛ solã ꝯdignã pniam pro ei⁹ negligẽtia p̱agat ꝯfessor: p̃sertiꝫ qñ multitudo sic ẽ neglecta vel multi eorum distant a loco vbi est confessor.

Quid de confessore q̱ nõ intelligit penitentem.

Quid ẽt sentienduꝫ est de eo qui cõfitet̃ ꝛ ꝯfessor nõ ĩtelligit eũ: aut ex dormitione aut ex imperitia, ligue vl̃ distractione nimia mẽtis vel simili cã: Rñdet Jo. de harteberg is antiqu⁹ doctor in quolibet suis. Sacramẽtalis absolutio p̃exigit ꝯfessionem. Ois vero ꝯfessio iportat reuelationẽ: que nõ p̃t eẽ sine relatiõe vni⁹ ꝛ pceptiõe alterius. Cum ergo alteꝝ istoꝝ d̃ficiat. s. pceptio sacerdotꝭ: in p̃fato casu de illo pctõ nõ credo eẽ ꝯfessionẽ: ꝛ p consequẽs nec ipendi absolutionẽ. Hec ille. Sꝫ illud vꝫ debere intelligi: vbi obaudita sunt pctã grauia: q̃ sũt d̃ necessitate salutꝭ ꝯfitẽda nõ d̃ aliis q̃ cadũt sub cõsilio vt venialia: ꝛ vbi talia modica obaudiũt̃ raro ab eo q̱ alias noscit p̱sonã. Dẽt ergo ꝯfessor facere iterare ea q̃ ex somno non intellexit.

An penitẽs teneat̃ iterare penitentiã ei iniũctã in peccato mortali factã in toto vel in parte: ꝛ an dicta pnia talit̃ facta ei valeat in foro militãtis ecclesie. §. vii.

Vtrũ vero pniaꝫ seu satisfactionẽ impositã per absolutioneꝫ

debitā ĩ pctō mortali factā: vel in toto vel ĩ parte teneatur hō iterare. Sup hoc sūt varie opiniões. In hoc tamē oēs ꝯcordāt: ꝙ satisfactio facta ĩ mortali nō valet sicͣ nec alia opa fcā in mortali valēt in foro dei ad tollēdū vel minuēdū debitū pene ꝓ pctis ad qđ ordinatur ois satisfactio: qꝛ cū nō sit ĩ amicitia cū deo: nō pōt esse acceptū tale opus ipi đo sic factū. ¶ Sȝ vtrū valeat in foro ecclesie militātꝭ: ita ꝙ nō teneat͛ eā iterare. In hoc est varietas opionū. Aliqui dicūt: ꝙ tenet͛ iterare: qꝛ cū nō potuerit satisfacere deo: nec ēt potuit satisfacer͛ sacerdoti: q in psona dei: illud sibi iniūrit. Sed Pe. tarā. ⁊ Jo. peri. videtur simplicit͛ dicere sine distictione: ꝙ talis nō tenet͛ iterar͛ tales satisfactões. qꝛ satisfecit in foro ecclesie militātis in quo date sūt: ⁊ vbi nō iudicatur de dispositōe interiori. Idē videtur sētire Vincē. in speculo historiali li. xx. ⁊. d. Anibal. in. iiij. ¶ Et ꝓ ista opinione vr͛ satisfacer͛ ipositio se ptēnis penitētie: q̄ regulariter fiebat ꝓ quolibet mortali antiqtus vt. xxij. q. i. c. pdicādū. Et verisimile ē ꝙ ĩ tāto iteruallo aliqđ mōtale cōmittebāt. vñ si oportuisset iterare fuisset laqueū iponē aiabus. Tho. vero cū Alb. i iiij. distinguūt de satisfactionibꝰ ĩ qbus remanet aliqs effectus in satisfaciētibꝰ etiā postq̄ actus satisfactionis trāsijt: vt ex ieiūio remanet corporis maceratio: vl' đbilitatō: ⁊ ex elemosyna sbstātie diminutio: ⁊ tales satisfactiones in pctō nō oȝ iterare: qꝛ q̄tū ad illđ qđ ex eis remanet per pniaȝ sequēteȝ accepte sunt. Alie vero satisfactiões sunt: q̄ nō reliquūt effectū in satisfaciēte postq̄ transijt actus sicut in orone ⁊ hmōi. Actꝰ. n. interior qui tollitur: transit nullo modo viuificat͛: vñ oȝ ꝙ tales satisfactiões iterēt͛. Eādē opinionē tenet Pet. de pal. in iiij. di. xv. q. j. ar. iii. magꝭ đclarās. Dicit. n. ꝙ in satisfactiōibꝰ habētibꝰ effectuȝ derelictū post opꝰ: vt elemosyna priuationē eris. ieiuniuȝ

corporis debilitationē ⁊ hu
iusmodi: si posteā pēiteat ⁊
pseueret: sicut baptismalis
character hꝫ effectū recedē
te fictiōe: sic ⁊ istud ꝺrelictū
ex sacro qꝺ operaṫ ex opere
opato: icipit valere ex sequē
ti ei⁹ approbatiōe ⁊ sacerdo
tis ratihabitione: cū illū ve
re penitet ⁊ non ex simplici
viuificatione: quia op⁹ ope
rās mortuū nūq̄ʒ viuificaṫ:
⁊ sic illa pnia satisfacit: ñ so
lum in foro ecclīe: sed ēt in
foro dei q̄ʒtū ad illud ꝺreli
ctū: vt nō oporteat iteraṙ si
cut ieiuniū: elemosyna ⁊ hu
iusmodi. Sꝫ si nō hñt effe-
ctū derelictum vt oōo: talis
pnia fcā i mortali nullo mō
satisfaċ gn hic vl̄ alibi opor
teat satisfacere: qꝺ vꝫ intelli
gēdū i foro dei: qꝛ nec rōne
ip̄ius opis cum faciat rōne
derelicti cū postea pēitet eū
cū si hēat effectū derelictū:
sꝫ in foro ecclesie satisfacit:
qꝛ nō est necesse eā iteraṙ si
vult eē i statu salutꝭ: postea
pēitēdo: sicut necesse hēbat
ip̄sā implere cū fuit sibi im
posita. Unde idem Pe. di-
cit paulo superi⁹: qꝫ qñ hō

est de oībus ꝯtrit⁹ ⁊ ꝯfessus
⁊ accipit pniam cū absolu-
tiōe: si recidiuās pagat eaꝫ
in mortali: ipse qdē se libe
rat ab iniūctiōe sacerdotis
nec incurrit pctm̄ inobediē
tie: qꝺ icurreret si eā nō p-
fecisset. qꝛ nō est forti⁹ vincu
lū ꝯfessoris q̄ʒ dei vel eccle-
sie. Sꝫ in mortali existēs im
plēdo preceptū dei. s. ꝺ ho
nore parētū vel p̄ceptū ec-
clesie: vt de ieiunio q̈drage
simale ⁊ de elemosyna ab il
lo absolute se liberat: g° ⁊c.
hec Pet. vbi. s. Cū g° pnia
iniūcta ordineṫ ad tollēdū
vel diminuēdū debitū pene
tpalis: talis q pniaꝫ sibi im
positā nō habentē effectum
derelictū. vt oōnes: pfecit
in mortali: si reuertiṫ ad pēi
tētiā ⁊ tandē moriṫ in statu
gratie: ex quo illā nō itera-
uit: cū p ip̄am nil sit solutuꝫ
de debito pene tpalis: sol-
uet eā i purgatorio: nisi per
alia bōa hic satisfaciat. Qꝺ
si nō reuertaṫ ad pniaꝫ. qui
pniaꝫ pficit i mortali quācū
qꝫ: siue habentē effectū siue
non habentē derelictū: sol-
uet illud ꝺbitū i iferno sem

per: sic ille q moritur cum mor talib9 et venialib9: de vtrisqz soluet penam eternam i iferno. Quamuis.n. pro veniali de beatur pena temporalis: que finem het: tn p accidens est qd veni ale puniatur in inferno pena eterna. s. rone stat9: qz i infer no nulla e redeptio: Non.n. est ille stat9 expiandi culpam: ad quam sequitur pena et ideo sem per remanente culpa veniali durat et pena. Ita tz Tho. in iiij. di. xxij. Sed d pena tpa li dbita pro mortali post co tritionem Pe. de pal. sic de clarat i. iiij. vbi. s. ar. iij. ad pmum. Peccator postquam e deo recociliat9 e debitor pe ne finite: no qlitercuqz sol uende: sz in statu gre in q so lu; est deo accepta. aliogn e dbitor pene tante: quanta me retur culpa: et illa est infinita. Vn peccatori per se dbeba tur qdem pena ifinita si erat in mortali: sz mutata fuit. in temporalem: supposito qd per seuerar; i amicicia. Accepta uit eni de9 absolutionem a pe na eterna: et impositionem pe ne finite sub oditioe: si i gra fieret. Et si queratur. quare de9 magis acceptauit abso lutionem a culpa sine oditioe: qm absolutionem a pena: dndu est qd culpa transit et macula transit: et gra i momento ad uenit: sz satisfactio futura e. futuris aut solet oditio ap poni: no aut psitibus nec p teritis: vel si apponatur: cer ta est: qz sic e in gra p tunc no pt esse sine gra. Ideo remis sio culpe fit sine oditoe: vel fit simpliciter: qz oditio no existit. Vn sicut p sacramen tu no remitteretur culpa nisi adesset gra: sic nec postea p satisfactionem remittitur pena ni si adsit gra. Talis ergo di missa culpa punietur in iferno pena ifinita: no ppter comu tationem finite in infinitam: sz qz debitor e pene ifinite: ex quo no soluit penam finitam sub oditioe q debuit: Sicut pdens puilegium clericale icidit de foro mitti ad fop sangui nis: sic qui dclinat fop eccle sie icidens in mortale: ad fo rum iustitie exterminatis iue nit penam eternam. Hoc qd di cit Pe. vr intelligendum de eo q penam iniunctam no ha bente effectum drelictum factam

in mortali:scito ab eo:vl' de quo dubitat: ptēnit iterare vel ēt credit vl' dubitat se debere iterare:ex negligentia dimittit ⁊ ex labore recusās hoc: ⁊ in purgatorio faciet emēdā de eo. ¶ Sȝ si qs dimittit iteratiōnē talis pnie ex īpossibilitate: qꝛ ei dficit tps:vel credit se eā fecisse in statu grē: vel si fuerit ī mortali ī cognito tn̄ ab eo:vl' ēt si scit se eā fecisse ī mortali: iterare facit ꝑ aliū quē credit bonū:vel etiā si nec ꝑ se nec ꝑ aliū iterat: credit sibi sufficere ad salutē ꝙ ī̄plevit sibi iniūctā:itēdēs ꝙ h' minus fecit:satisfacer' ī purgatorio:⁊ sic d' eo facere emendā per hmōi omissionē: tal' nō dānat'. ¶ Vñ ⁊ ipse Pe. dič di.xlv.q.ij.ar.ij.pclusione.iij.ꝙ q facit pniaȝ iiūctā in mortali ꝑ se:ꝑ tāto non tn̄r iterare:qꝛ p̄t in purgatorio satisfacer'. Et si dicat' ꝙ videt' icōueniēs qd tātū qs puniat' ꝓ pctō dimisso: sicut ꝓ nō dimisso.qꝛ pena eterna: ⁊ sic nō vr̄ in aliquo pro fuisse contritio ⁊ confessio. Rñdet Pe.ꝙ licet tn̄ puniat' extēsiue:nō tn̄ intensiue:sič ꝓ vno pctō : ita diu punit' ꝙ̄ pro mille:sed non tā acerbe. Si etiā parteȝ penitētie fecit.s.in statu grē:⁊ vnus dies remāsit: pro illa die:eternā luet penā:si ñ penitet:tn̄ ñ tā acerbe:ac si nū ꝙ̄ ptrit' nec pfessus eēt:nec ī aliq̄ satisfecissȝ alias pctm̄ rediret. Hec Pe.d.xv.q.j. ¶ Remediū tuti' siue cōsilium dādū penitēti qualiter pficere debeat penitētiā sibi iniunctā: ⁊ que penitētia debeat sibi dari securior.

Nota tn̄ ꝙ dū qs fac pniaȝ sibi iniūctā:si labat' ī mortale: ꝙ̄uis bonū sit ꝙ̄ citi' pfiteri: tn̄ cū ꝑ solā ptritionē pctm̄ dimittat' ⁊ grā r̄stituat': ꝙ̄ cito ipe pterit':ēt anteꝙ̄ cōfiteat',ꝓseq̄ndo dcāȝ pniaȝ: ēt si sit talis pnia q̄ nō relinquat effectū p' se ī foro dei realiter satisfaciat:qꝛ ī statu gratie ē:vñ in nullo tenetur iterare. Ad tollēdū aūt omne dubiū:tuti' vr̄ ꝙ pfessor ⁊ si dat pnias diutinas:det pnias vt ieiunioꝝ:elemosynaꝝ:peregrinationū ⁊ hu-

husmodi: put reqrũt pecca ta: nõ tñ iniũgat diuturnas penitẽtias orationũ: ⁊ p̄ci pue his: de qbus potest du bitari de recidiuo celeri.

¶ De celatiõe ꝯfessionis: ⁊ de penitẽtia sacerdotis con fessionem reuelãtis. §. viij.

B Otat Tho. i. iiij. di. xxi. q. iij. ar. p̄rio. ꝙ audiẽs ꝯfessionẽ: te nẽt celar̃ audita i ipa: q2 in sacris: id qd̃ gerit̃ exterius est signũ ei⁹ qd̃ gerit̃ interi us: vñ sicut de⁹ homini cõfi tẽti tegit peccatũ iteri⁹: ita ⁊ sacerdos d3 celare exteri⁹: vñ tãq̃ violator ẽ sacramẽti: reuelator ꝯfessiõis. ¶ Est ⁊ alia rõ: q2. s. p hoc hoĩes ma gis trahunt̃ ad ꝯfessionez: ⁊ simplici⁹ ꝯfitẽt̃. Vñ ⁊ si ex hoc aliqd̃ piculũ futuꝝ imi neret: ⁊ hoc solũ sciret p cõ fessionẽ: vt de hr̃tico q cor rũpit fidelẽ: vel de mr̃imo nio illicito: qd̃ aliq volunt ꝯhere: vl' de pditione ciui tatis fienda: nõ pp hoc dẽt reuelari ꝯfessio ad impedi endum malũ: vt quidã dixe rũt. s3 falsũ est. ¶ D3 ãt mo nere eos qui confitentur vt obuiẽt vel desistãt: ⁊ p̄lato dicere ꝙ vigilet sup gregẽ suũ ⁊ huiusmõi: sine vlla re uelatiõe. Hec Tho. i. iiij. d. xxi. q. vbi. s. Quid si iudex i quireret ab aliq̃: an sciat ali qd de illa mã p ꝯfessionez: vel per aliũ modum: dicit Guil. ꝙ si nõ p̄t alio modo declinare iniquũ iudicẽ: p̃ot rñdere nihil ide scio: qd̃ s' itelligit̃ vt hõ: vl' ẽt nihil scio per confessionem q2 subin telligit̃ tibi reuelandũ. Sic expõit̃ illd̃ Math. xxiiij. c. d̃ die illo ⁊ hora nẽo scit: nec filius hoĩs: ⁊ subĩtelligit̃ re uelãdũ nobis. Pet. ⁊ h' iu rare. Homo. n. nõ adducit̃ in testimoniũ nisi vt hõ. Et ideo absq3 lesiõe ꝯscie: põt iurare se nescir̃ id qd̃ scit tm̃ vt deus. S3 neq3 etiam hm Pe. de pal. i. iiij. di. xxj. p li centiã vel p̃ceptũ cuiuscũq3 supioris factu3 ẽt pape sub pẽa excõicatiõis: licet reue lare cõfessionẽ: q2 sigillũ cõ fessionis ẽ de iure diuino ⁊ õ necessitate sacri. ¶ Papa aũt licet aliqñ dispẽsẽt i p̃re ceptis diuinis. vt i votis: q̃ rum redditio ẽ de iure diu

no: nõ tñ põt dispẽsare in sa
cramẽtis. s. vt qs ñ baptizet
vel ꝯfirmet: vel nõ ꝯfiteat.
Et qδ dictũ ẽ celationẽ con
fessionis eẽ δ necessitate sa
cramẽti: nõ sic intelligit qn
sit verũ sacrm: ẽt si ipsa ꝯfes
sio ñ celaret: qꝛ vtiqꝫ eẽt sa
cramẽtũ ẽt si sacerdos reue
laret: qꝛ nec sic ẽ de necessi-
tate ꝙ de⁹ tegat: ꝙ si ñ satis
faciat de⁹ ñ tegit: sꝫ reuelat
ad penã: aut ñ accidat fict⁹
de⁹ nõ tegit: ⁊ nihilominus
sacerdos tenet celar. Sꝫ di
cit celatio ꝯfessiõis de ne-
cessitate sacri qꝛ de nã sacri
necessitat eũ ad celãduꝫ. na
tura dico ⁊ quãtũ ad id qδ
est sacrm: qδ fit i occulto so
lus cũ solo: ⁊ qñtũ ad id qδ
sacrꝫ ⁊ res. scilꝫ pnia iterioꝛ
que est occulta ⁊ quantũ ad
rẽ tm̃: que ẽ remissio pctõꝝ:
per q̃ tecta sũt pctã. ¶ No.
ſm Pe. de pal. i. iiij. di. xxi.
q. iij. qꝛ qδ dic Tho. ꝙ occl
tatio ꝯfessionis ẽ de eẽntia
sacri: ñ sic ẽ itelligẽdũ ꝙ sit
ei⁹ mã vel forma: sꝫ ꝙ ẽ de
essentia. i. nã eius obligatio
ad occltationẽ: sic si dicere
m⁹ de eẽntia mrimonij ẽ red
dẽ δbitũ. i. obligatio ad ipꝫ
⁊ de eẽntia leuis ferri sursũ:
¶ Est ãt pctm̃ mortale reue
lare ꝯfessionẽ: qꝛ ẽ ꝯ ius di
uinũ ⁊ positiuũ: vñ ⁊ graui
ter ponitur ab ecclesia.
¶ Penitẽtia ꝯfessoris con
fessionẽ reuelãtis.

Sacerdos reuelãs cõ
fessionẽ: de iure ãti
quo dꝫ deponi ⁊ to
to tpe vite sue ignominios⁹
pegrinari: de pe. d. vi. c. sa-
cerdos. Sꝫ scδꝫ. c. ois δ pe.
⁊ re. dꝫ deponi ⁊ ad agẽdã
perpetuã pniaꝫ in monaste
rio arto detrudi. Sꝫ ſꝫ Ho
sti. faciet pmã pniam certo
tpe: ⁊ exide aliã: Sꝫ hec pe
nitẽtia imponẽda ẽ: qñ qs i
iudicio ꝯuincit de hoc: vel
fatet δ iure: nã alias i foro
pnie: vꝫ eẽ arbitraria sic pro
alijs peccatis. ¶ Quãuis ãt
possit cõfessor de lnia peni
tẽtis mãifestare ei⁹ peccatũ
alteri ſꝫ Tho. ⁊ pe. vbi. s. ñ
tñ dꝫ vti lnia tali: nisi ad eui
tãdũ aliqδ malũ. Tenet tñ
ille cui aliqd reuelat de licẽ
tia penitẽtis: illud celare: ni
si forte pctõꝛ velit ꝙ ille ab
solute ⁊ libere sciat. Licẽtia

in quā dat penitēs ꝯfessori de reuelatiōe pcti ꝗtūcūqꝫ generalis: nō itelligit̄ nisi ad bonū cōfitētis ſm Pe. de pal. ¶ Sꝫ nota ſm eūdē: ꝙ si iudex diceret alicui capto pro maleficio: da licētiā cō fessori ꝙ dicat: si tu es ꝯfes sus de hoc vel ꝺ illo: nō te net̄ dare: nec ex hoc ꝯtra eū dēt hēri suspitio de ꝺlicto: qꝛ forte hoc facit ꝓpter vitā dū scādalū. Sed ⁊ si daret licētiā: sic licētiatus nō dēt dicere peccatū illud si est cō missuꝫ. ¶ Itē si pciperet ꝑ lat' alicui cōfessori ꝙ dicēt sibi peccatū alicui' qꝺ ē om nino occultū: ēt si cōfessus dedisset lniaꝫ illi ꝙ diceret: nō tenet̄ dicere neqꝫ obedir̄ vt reuelet illud: qꝛ ꝑlat' nō est iudex occultoꝝ: imo ēt si ꝯfessus eēt diffamat' ꝺ illo pctō: ⁊ ꝑ infamiā pueniret illud ad cognitiōeꝫ iudicis: Quis ipe ꝯfessus iterrogat' a iudice siue ꝑlato tenet̄ se manifestare: tn̄ ꝯfessor ei' ēt habita lnia ab eo dicēdi: nō tenet̄ dicere iudici sibi pre cipiēti vt dicat si scit: nec de bet dicere: qꝛ fori nō sunt cō miscēdi. s. pnial' ⁊ ꝯtētiosus. Sed si ꝯfessor scit pctm̄ ali cui' nō solū per ꝯfessionē sꝫ ēt per aliū moduꝫ. puta qꝛ vidit vel audiuit: per talem ⁊ talem modū: pōt dicere ꝙ illud vidit vl' audiuit: dū modo nō dicat se scire illud per ꝯfessionem. Nec refert vtrū prius ꝑ cōfessionē au diuerit: ⁊ postea ꝑ aliū mo dū sciuerit: ⁊ ecōuerso. In q̄ casu. s. si pri' sciuit pctm̄ an̄ ꝯfessionē: nō oꝫ ꝙ ꝓtestet̄ se nō recipe illud in ꝯfessione: qꝛ sine ꝓtestatiōe pōt dice re inquātū scit extra ꝯfessio nē: nec tn̄ dꝫ hoc dicere sine magna cā ⁊ rōnabili. ¶ Itē ſm eundē Pe. cum cōfes sio nō auferat cōfessori ius suū: nec ꝯferat ei ius nouū in alio foro: quicqd videtur cōfessori faciēdū vel omittē dū pro bono ipsius ꝯfitēt̄: vel pro bono cōi: pōt facere vel omittere: dūmodo ꝑ hoc nō reuelet̄ confessio ad qꝺ solū obligat̄: licet alias illud nō eēt facturus. Vñ sit ꝑ ꝯfessionē pori̇s vel alteri us: scit abbas ꝙ nō expedit pori tenere mōasteriū: ⁊ sit

talis qui alias ad libitũ põt
ãmoueri : expectet q̃usq; si
ne nota reuelatõis possit eũ
amouere: ⁊ tũc stati amoue
at. Cũ.n.ex audiẽtia ꝯfessiõis
nõ obliget̃ ad aliq̃d nisi ad
celãdũ: ⁊ si obligaret̃ ad ali
q̃d h̄ eẽt ad medẽdũ aĩe pe
nitẽtis: sicut medicus: absq;
tamẽ reuelatione ꝯfessiõis:
ex q̃ aliquẽ ĩ cura suscipit: te
net̃ sibi dare remediũ ꝯ re
cidiuũ. ⁊ sic ĩ ꝓposito: q̄ ci
to põt amouere : amoueat:
quẽ ẽt sine hoc amouere po
terat. Si ãt talis erat. q nõ
sine iusta cã amoueri pote-
rat: cũ audiẽtia cõfessionis
nullũ ius sibi p̃beat in alio
foro in quo nõ cõstat sibi vt
iudici: amoueri nõ põt. Idẽ
Tho. ¶ Itẽ q2 p̃lat⁹ licen-
tiã intrãdi ciuitatẽ siue villã
subdito dare p̃t ad libitũ vl'
negare: licet alias nõ eẽt ne
gaturus: ꝑ ꝑiculũ quod ex
sola ꝯfessiõe nouit : negare
p̃t : dũ tñ ex hoc suspicio nõ
oriat̃. In occulto tñ semper
mõere põt illũ q confessus
est: q2 hoc nõ est reuelare cõ
fessionẽ. ¶ Similiter cura-
tus ꝑꝑ ꝯfessionẽ ñ põt ne-
gare cõionẽ ꝯfesso q̃ñ eã da
re alias tenet̃: vt in pascha-
te: alias sic dicens. Tibi nõ
teneor nũc dare ⁊ ñ obijciẽs
de crimine ꝯfesso : nõ ꝑꝑ h̄
dr̃ reuelare confessionẽ. Sz
si alicui conquerenti contra
suuz parrochialẽ sacerdotẽ
q2 nõ vult sibi dare euchari
stiam: ipse sacerdos corã ali
is dicẽt q̄ hoc facit: q2 habz
peccatũ a quo nõ põt absol
uere: ⁊ ipse ñ vult ire ad ep̃z
hoc esset reuelare confessio
nẽ: q̄uis ipse nõ intẽdẽt h̄:
q2 grauitatez pc̃ti expressit.
Hec ꝑe. di. xxi. q. iij. arti. i.
Et idẽ ẽ cũ dicit se audiuis-
se quẽdã noiando eũ: ⁊ non
absoluisse. ¶ Silr̃ de ep̃o q
ꝑ confessionẽ nouit corrup-
tionẽ monialis: q̃ petit bñ-
dictionẽ: q2 aut ẽ casus in q̃
tenet̃: ⁊ tũc negare nõ dz q2
si per confessionẽ eiusdẽ sibi
ꝯstat tñ sibi nõ constat vt iu
dici in illo foro: in quo sicut
ab ordinario: monasterium
petit mõialib⁹ bñdictiõnẽ: ⁊
qualibet ꝓ se ipsa. Si autez
hoc scit ꝑ ꝯfessionẽ ei⁹ q vi-
dit: vel q eã corrupit : nõ suf
ficiẽter ꝯstat: ẽt si extra ꝯfes

fionē dicat: vñ negare non
dꝫ. Si aūt aliter scit: nō tene
tur bñdictionē ipartiri: ⁊ ꝑt
sine reuelatione ꝯfessiōis ne
gare. ¶Pōt ꝯfitēti negare si
cut nō ꝯfitēti. ¶Et qđ dcm
est de bñdictiōe monialiuꝫ:
s. virginū: idē ē de bñdictōe
abbatissaꝝ: vbi virgines cōi
ter bñdicuntur: ꝫm quosdā
qui dicūt ꝙ licet aliqua pos
sit esse abbatissa vidua sicut
¶Paula mr̄ Eustachij. Ta-
men absurdum eis videt̄ ꝙ
mōialib⁹ bñdictis potest ab
batissa preesse carēs illa bñ
dictiōe: sic̄ ēt ꝫm iura ꝓfessis
nō dꝫ nouitia ꝓ̄ferri in abba
tissam: imo nec ꝓfessa tacite
nō expꝓsse. de ele. c. idēnitati
bus. i prin. li. vi. qꝛ tñ qđ nō
est ꝓhibitum: ꝯcessum ē: iō
videt̄ ꝙ bñdictio abbatissa
rum quarūcūqꝫ. nō requirat
virginitatē magis ꝙ̄ abba
tum: cū nō sit ita iure cautū
sicut de bñdictiōe virginuꝫ.
¶Petrus de pal. di. xxi. Si-
militer: qꝛ hō hꝫ liberā ele-
ctionē: lꝫ ꝑ solam ꝯfessionē
sciat aliquē indignū ad pre
lationē ad quā eligit̄: quem
alias putabat dignū: nō de-
bet eliger̄ ex ꝯscia sibi sic di
ctante: qꝛ eligēdo sciēter di
gnū vel idignū: negociū ge
rit̄ inter ipm ⁊ deuꝫ. Unde
pōt ēt ex his que scit vt de⁹
iudicare: ita ⁊ i ꝓposito. Sꝫ
hoc bñ putareꝫ: ꝙ nō pate-
retur penas iuris: puta ꝙ es
set priuatus iure eligēdi: ⁊ a
fructibus per triēniuꝫ suspē
sus: q eligeret illū quē scit:
vt de⁹ idignū: sꝫ nescit vt ho
mo: qꝛ de his q̄ scit homo vt
deus: solū deū hēt vltorem:
nō hoieꝫ: ⁊ huiusmodi ¶Pe.
Quāuis auteꝫ dimidiando
ꝯfessiōeꝫ ñ sit ibi sacramētū
tenetur tñ sacerdos celare:
qꝛ pars est sacramenti. ¶Pe.

¶Qui teneātur ad sigilluꝫ
confessionis. §. viij.

Dicit ¶Pe. de pal. dis. xxi. q. vbi supra: ꝙ ad
celandum ꝯfessionē
tenetur is ad quem ꝯfessio
peruenit licite vel illicite me
diate: vel imediate. Uñ ⁊ nō
sacerdos q in casu necessita
tis audit ꝯfessionē: de mor-
talib⁹ ⁊ venialibus. Itē inter
pres: quem pro se penitēs
adhibet. Itē qui cāu audit.
Item cui de licentia ꝯfiten-

tis reuelatur. Itē qui se cō-
fessorē fingit. Itē q latenter
abscōditus ɔfessionis audit:
qđ est sacrilegiū: ꝛ iniuriam
facit sacramento. Itē ɔfes-
sor añq̈ absoluat: ꝛ ēt qñ nō
absoluit tenetur celare. Itē
nota ꝙ cū quis recipit aliqd
sub sigillo ɔfessiōis: q̈uis ei
nō fuerit ɔfessus dicēs: illđ
tñ dꝫ ita secretum tenē: ac si
hēret in confessiōe: nō qdeꝫ
rōne sacramēti quod ibi nō
est: sed rōne promissi. si pro
misit illud sic celare. Hec ẜꝫ
tho. d. xxi. q. iij. ar. i. ꝛ Pet.
de palu. Dicunt tñ Tho. ꝛ
Pe. ꝙ homo nō debet ali-
quid de facili recipere i con
fessione. Addit quoqꝫ Pe.
de pal. ꝙ q tradit vl' accipit
i ɔfessiōe aliqd qđ nō est cō
fessio: videt̃ facere irreuerē
tiam sacramēto: cum nil sit
eq̄ celandū eo ꝙ scit̃ i con
fessione. Similiter cū quis
accipit ab aliquo consiliuꝫ:
recomendās vt illud teneat
secretū: tenet̃ ad celandū: ꝛ
frangens quodlibet istoꝝ si
gillorum siue secreti siue cō
fessionis: peccat mortaliter.
¶ Ea tamē que quis recipit
sub sigillo cōfessionis ꝛ non
in confessione: nō plus obli
gāt q̈ si quis iurat tenere se
cretum aliquid. ¶ Unde cū
aliqs quādo iurat celare ali
quod malum: quod manife
stando (cū alias non possit
impediri) illud malū aufer
tur: vt ꝓditio aliqua ꝛ hꝰi:
tenetur manifestare nō ob-
stante iuramento. xxij. q. iiij.
c. Inter cetera. Ita ꝛ qđ ac-
cipit sub sigillo confessionis
ꝛ non in confessione.
¶ Ad que se extēdit sigilluꝫ
confessiōis. §. ii.

Dicit Tho. i. iiij. dis. xxi. q. iij. ꝙ directe ñ se extēdit nisi ad illa
que cadūt sub sacrali ɔfessio
ne. Indirecte aūt. nō solū se
extēdit ab ea que audiuit ẜđ
confessione vt pctā: sed oia
alia per q̄ possit pctōr vl' pec
catuꝫ deprehendi: vt si dice
ret ꝙ nō absolui eum: vel ta
lis (cuꝰ ipedimētū cogno-
uit ꝑ ɔfessionē solū) nō ē ta
li vxor. Nihilominꝰ. alia ēt
que i confessiōe dicunt̃ non
ptinentia ad ɔfessionē: sum
mopere sunt celāda: tuꝫ pp
scandalū: tū ꝓpter pronita-

tẽ que ex ꝯsuetudine sequit̃
ad dicendũ audita ĩ cõfessio
ne. Th. vbi. s. ¶ Pe. de pa.
meli⁹ ꝓsequit̃ illã mãm di-
cens: ꝙ directe ꝛ principalr̃
pctã confessa ꝛ circũstantie
inquantũ h⁹i: vnde ꝛ perso-
na tertia cũ qua qs ꝯfitetur
se peccasse: cadit sub sigillo
ꝯfessionis: lʒ qdã hoc negẽt
de ꝑsona cũ qua quis cõfite
tur se peccasse: qð tñ ipse re
probat. Et qñ ꝑ locutionem
de peccatis cõfessis põt ðue
niri ꝑ se: vel ꝑ accñs: directe
vel indirecte: vel ꝑ quẽcũqʒ
aliũ modũ ĩ aliquã cognitio
nem: vel dubitationem: vel
opinationẽ: vel suspitionez
de confesso: vel inquantũ ꝑ
hoc põt ei euenire detrimen
tũ in anima: siue in corpore.
siue ĩ fama: possessiõib⁹: vel
amicꝭ: vel põt ꝓpter hoc scã
dalum in populo gnãri: vel
ꝯfessio magis odiosa vel mi
nus dilecta: vel magis one
rosa: vel min⁹ p̃ciosa reputa
ri dʒ ꝯfessor ab h⁹i locutiõi-
bus abstinere. Et qꝛ raro vl'
nunq̃ pt̃ cõtingẽ: qn ex re
uelatione peccatoꝝ ĩ ꝯfessio
ne scitoꝝ: ꝛ nõ per aliam vi-
am: possit seq aliqð ð p̃dc̃is
in cõueniẽtibus: Quis for-
te qñqʒ nullũ ꝯtingat: dʒ in̄r
tũ cauere ꝙ nõ dicat pecca-
ta audita ĩ ꝯfessione: quãrũ
cũqʒ generaliter loquat̃: vl'
quõ dicat. Hec Pe. d. xxi.
q. iij. Et magister Vmbert⁹
dicit ꝙ cauendũ est: ne vnq̃
dicat qs: in s̃mõe vl' alia lo
cutione: ego audiui hũc ca-
suʒ in ꝯfessiõe: nec vnq̃ etiã
debet dicer̃: ꝙ in illa abba-
tia: vel castro: vel villa: vl' ci
uitate in quibus audiui ꝯfes
siões: fiũt mlt̃a pctã ꝛ h⁹i qꝛ
ꝓpter hoc credũt simplices
ꝙ hoc sit reuelare ꝯfessionẽ:
Quis nõ reuelet̃ ꝑ talia ver
ba s̃ʒ Pe. nisi ex huiusmodi
locutiõe posset peccatuʒ ali
cuius dep̃hẽdi. ¶ Dicẽdo
aũt: iste est mihi ꝯfessus sua
pctã nõ est reuelare: qꝛ nihil
ponit ĩ palaʒ: qꝛ si dixerim⁹:
qꝛ peccatũ nõ habemus ꝛc.
sʒ dicẽdo sibi fuisse ꝯfessum
de magnis ꝛ multis pctis:
hoc est reuelare ꝯfessionẽ s̃ʒ
Pe. Bona aũt alicuius ope
ra que qs scit ex ꝯfessione:
puta qꝛ ẽ virgo: vel qꝛ nũq̃
peccauit mortaliter ꝛ h⁹i:

lʒ dicẽ:nisi qꝛ ex hoc ꝙ vnus
laudaꝫ de huiusmodi:q̃si al
terius peccatũ reueletur:cũ
nõ laudaꝫ de eodeʒ:qꝛ ꝙ de
vno dicitꝫ de alio negaꝫ:di.
xxv.c.qualis.Unde si de du
obꝰ cõfitentibꝰ dicit cõfessoꝛ
de vno ꝙ est virgo:eẽt stati
suspicio cõtra aliuʒ:si idẽ nõ
diceret hec ·Pe.de pal.Uñ
ꝛ magister Umbertꝰ dicit:
simpliciter abstinendum ab
huiusmodi locutionibꝰ:ad-
dẽs ẽt ꝙ cõfessoꝛ ðbʒ caute:
ne vnq̃ ꝑ aliqð genus pcti
ostẽdat ꝯfitẽti minoꝛẽ fami
liaritatẽ:vel signuʒ minoꝛis
dilectionis.Alia q̃ dicuntur
in ꝯfessione nec pctã nec va
lẽtia ducerꝫ i manifestationẽ
confitẽtis:puta:ꝙ i tali ter-
ra sunt bona vina:ñ cadunt
sub sigillo confessionis.

¶Quid fiendũ qñ confessoꝛ
indiget cõsilio sup vno casu.

Nota ẽt ꝙ qñ cõfessoꝛ
idiget ꝯsilio alteriꝰ
nisi habeat licẽtiã a
ꝯfitente de ꝑsona manifestã
da:debet loqui ita obscure
ꝛ caute ꝛ a remotis:vt nul-
lo modo consulens vnquaʒ
possit imaginari de ꝑsona
Uñ debet ꝯsiderare ꝑsonaʒ
ꝛ tps idoneũ.Nã si qs au-
dierit vnũ clericũ aduẽiẽteʒ
si ꝯfessoꝛ vadat subito ad in
terrogãdũ ð aliq̃ simonia ꝛ
huiusmodi nõne satis ꝓba-
biliter ꝛ quasi violẽter hẽbit
ille suspicari ð illo clerico:ꝛ
iõ i huiusmodi magna cau-
tela est adhibẽda. Qð si cõ
fessoꝛ nesciret vel nõ posset
casum exprimere sup quo in
diget ꝯsilio:qn ille cõsultoꝛ
intelligeret ꝑsonã:ꝛ illa non
vult sciri:debet ire ad alium
pro consilio:ꝙ si aliũ suffici
entẽ habere non potest:non
se intromittat. Uñ ·Pe.de
pal.di.xxi.q.iij. dic̃ si nõ pos
set ꝯfiteri pctm̃ ꝓpꝛium nisi
dicendo aliqð pctm̃ ꝑ quod
manifestaꝫ ꝯfessio alteriꝰ: ñ
dʒ illud ꝯfiteri ẽt si eẽt moꝛ
tale:qꝛ sufficit tũc ꝯtritio cũ
ꝓposito ꝯfitẽdi qñ ipse hẽ-
bit copiaʒ talis sacerdotis:
cui illud pctm̃ suũ cõfitẽdo:
nõ manifesteꝫ alteriꝰ ꝯfessio
Nõ est:qꝛ foꝛtioꝛ ẽ obliga-
tio ad cellandũ q̃ ad ꝯfiten
dũ. ¶Si qs aũt reuelat in
ꝯfessione debita sua ꝛ credi
ta sua ꝛ hꝰi:vtrum ꝛ quãdo

⁊ an sacerdos possit aliās re
uelare: vide de hac materia
plene i tertia pte sūme.i.c.
de confessione ti.xiiij.§.qui
incipit decima.

¶ Explicit tertia pars d̃ bo
nitate ꝯfessoris.

¶ Incipiūt.xxxvi. excōicati
ones reſuate sedi apostoli-
ce tā a iure ꝙ per ꝓcessuȝ.
siue p̲ extrauagātes: ⁊ bre-
uiter recollecte. Deinde se-
quunt̃ excōicatiōes reſuate
ep̄is vniuscuiusq; diocesis.

d E iniijciētibus ma-
nus violētas vel te
merarias in clericū
vel religiosuȝ vł mo
nialē vel alterā religiosaȝ p̲
sonā: papalis est absolutio
si iniuria ē enormis. Hui⁹
tñ declarationē vide i tertia
p̲te in ti.xxv.de excōicationi
bus: ⁊.xvij.q.iiij.c.siqs sua
dente diabolo in decretis.

¶ De incēdiarijs ecclesiaꝝ
vel alioꝝ locoꝝ sacroꝝ: vel
religiosoꝝ: vel cimiterioꝝ.
ē papalis excōicatio postꝙ
sunt denūciati: sȝ p̲ epȝ pñt
absolui añ denūciationē de
hac vide in.c.cōquesti ⁊ i.c.
tua nos extra de sen. excō.

¶ De effractorib⁹ p̄dictorū
locoꝝ sacroꝝ q̲ etiā postꝙ
fuerint denūciati: ē absolu
tio papalis: sȝ añ denūciati
onē ep̄alis est absolutio ex-
tra de sen.excō.c.cōquesti.

¶ De icēdiarijs alioꝝ loco
rū nō sacrorū. de cōsulētib⁹
aut fautorib⁹. q̲ tales nō sūt
excōicati aliquo iure cōi. sȝ
sūt excōicādi. Si tñ fuerint
excōicati aliquo iure p̲ticu-
lari: puta excōicatiōe syno-
dali vel ꝯstitutōe: vel ab ho
mine: ⁊ si fuerẽt denūciati ē
casus papalis extra de sen.
excō.c.tua. ¶ De falsantib⁹
lr̃as papales: vel falsis sciē
ter vtētib⁹ extra de crimine
falsi.c.durāte. ¶ De appo
nētib⁹ manū ad corrigēduȝ
ēt minimā lr̃aȝ: vel punctū
minimū. i his lr̃is exceptis
his qb⁹ est cōmissuȝ: est pa
palis absolutio ſȝ Hostiē.
p̲ sniaȝ curie latā. ¶ De he
reticis fingētib⁹ nouā here
sim vel iā dānataȝ sequēti-
b⁹.xxiiij.q.j.c.j.⁊.ij.extra de
here.c.ad abolēdū: ⁊ nūc ē
casus papalis p̲ extrauagā
tē. Martini qnti vt pȝ in ꝓ
cessu ipsius annuali vide in

prima parte in.c. ꝺ hereti. ¶ De scismaticis ⁊ ꝑcipue de sequētib⁹ scisma Petri de luna. ⁊ successoꝝ eius ⁊ fautoꝝ ipsi⁹ scismatis: ē papalis absolutio ꝑ ꝓcessum curie. ¶ De credētib⁹: receptatorib⁹: ꝺfensorib⁹ ⁊ fautorib⁹ hereticoꝝ: est papalis absolutio: ⁊ quō itelligātur ista noīa: vide ti. xxv. de excōmunicationib⁹ in tertia pte sum. ¶ De cōmittentibus simoniā siue ꝓ ordinib⁹ siue pro bñficijs: vel p̄laturis eccl'iasticis: vel pro ingressu i religionē vl' ꝓ alijs spūalib⁹: ē absolutio papal' ꝑ extrauagātē Martini qnti: Vide de hac i. ij. pte sū. ti. ꝺ simonia. ¶ De facientib⁹ pactū vel ꝓmissionē vl' recipiētib⁹ ex pacto vel ꝓmissiōe occulta vl' māifesta aliqd: ēt puū ꝓ aliq̄ iusticia vl' gr̄a pro alio vl' ꝓ se i causis iudicialib⁹: seu pro lr̄is obtinēdis ab ap'lica. sede: ē papalis absolutio ꝑ extrauagantem Bonifacij octaui. ¶ De sciēter vtētib⁹ talib⁹ gratijs vel lr̄is sic obtētis: ē absolutio papalis ꝑ extrauagantē Bonifacij. ¶ De piratis ⁊ qbuscūqz alijs in mari dep̄dātib⁹: ē papalis absolutio ꝑ ꝓcessum curie. ¶ De ipediētib⁹: dep̄dātib⁹: vl' iuadētib⁹ adducētes victualia seu alia advsūz romāe curie necīa: vl' ne talia ꝯferant aut adducāt ad curiā ⁊ ꝺ defēdētib⁹ talia faciētes: ē absolutio papal' ꝑ ꝓcessū curie. ¶ De capiētib⁹ detinētib⁹: dep̄dātib⁹ romipetas ⁊ ꝑegrinos ad vrbez romā accedētes tā cā deuotiōis q̄ꝫ ꝑegrinatiōis: ⁊ sil'r i ea morātes ⁊ recedētes ab ipa ē absolutio papal' ꝑ ꝓcessum ānualē q̄ fit i curia.

Et sil'r de dantib⁹ ꝯsiliū ⁊ fauorez ad talia supradicta faciēdū: ē papalis absolutio ꝑ ꝓcessū. ¶ De portātib⁹ arma equos ⁊ alia necīa ad ipugnādū xp̄ianos vel trāsmittētib⁹: seu galeas ⁊ naues vēdētib⁹: vel i piraticis sarracenoꝝ nauib⁹ gub'natōēz exercētib⁹: vel dātibus auxiliū cōsiliū ⁊ fauorē in dispēdiū terre sancte extra de iudeis capitulo ad liberādā ⁊ ē casus papal' ꝑ

extrauagātē Clemētꝭ: ꝛ p.p cessuꝫ curie. ¶ De portāti/ bꝰ ēt victualia ꝛ alia q̄cūq̄ꝫ mercemonia in Alexādriaꝫ vel in alia loca sarracenorū fre egypti: vel mittētibꝰ ipa vel de suis portubꝰ: vt eis deferant̄ extrahētibꝰ: vl̄ ex trahi ꝑmittētibꝰ aut dātibꝰ auxiliū ꝛ fauorē ꝛ ē papalis p.ꝓcessuꝫ curie. ¶ Nota tn̄ sic̄ veneti in hoc hn̄t licētiā i.ij.p.iij.ti.xxv.c.xxx. ¶ De portāti bꝰ p̄dicta: vl̄ aliquo mō p̄dictoꝝ: ꝛ ad hoc ope rātibꝰ ad oēs terras solda no subiectas: ē papalis ab solutio p extrauagātē Cle/ mē. ¶ De euntibꝰ ad terrā sctāꝫ ēt cā deuotiōis seu vo ti sine licētia sedis apostoli ce: ꝛ ē absolutio papalis: p ut reperit̄ i libro penitētia rie sūmi penitētiarij: qui ꝛ ipe h pōt. ¶ De isecutori/ bꝰ cardinaliū hostilit̄: ꝛ ē ex cōicatio papalis: p.c. felicis d penis li. vi. ¶ De bānietī bꝰ epos: vel capiētibꝰ. ꝛ ise cutoribꝰ: vel hoc fieri man dātibꝰ aut fcā ab alijs rata hn̄tibꝰ vel in his dātibꝰ ꝯsi liū: ꝛ fauorē vel scient̄ tales

defendētibꝰ ē papalis abso lutio: p.c. siqs: de penis in cle. ¶ De exēterātibꝰ: vel i frusta ꝯcidētibꝰ seu decoq̄ re vel icidere: aut ossa d car nibꝰ euellere p̄sumētibꝰ cu iuscūq̄ꝫ defuncti: vt eiꝰ ossa ad ptes alias deferant̄: est papalis absolutio: p extra/ uagātem Bonifacij. ¶ De occupātibꝰ vel detinētibus vel hostilit̄ discurrētibꝰ p se vel p aliū directe vel idire/ cte sub quocunq̄ꝫ titulo vel colore ciuitates: tras: loca: vel iura ad rōanaꝫ ecclesiā ptinētia: ꝛ adherētibꝰ: fau toribꝰ ac defensoribꝰ eoruꝫ est absolutio papalis p pro cessuꝫ curie. ¶ De his q oc casione snīe excōicatiōis: su spēsionis vel iterdicti late: dāt licētiaꝫ eos grauādi: q eā tulerūt vel suos imper/ sonis: rebꝰ: vel bōis illoruꝫ quoꝝ occasiōe late sunt: vl̄ q eos obseruāt vel qui tali ter excōicatis cōicare volūt nisi licentiā ipaꝫ integre re uocēt. ¶ Similiter q dicta licētia vsi fuerint vel ēt sine licētia hoc fecerit suo motu excōicationē icurrūt in qua

ſi ꝑmãſerint ꝑ duos men-
ſes: eſt papalis abſolutio.
Uide ď hac in capi. de do
minis in ſcđa ꝑte tertie ti.
xxv. c. xxiiij. ℭ De his q co-
gũt aliquẽ celebrare ĩ loco
ĩterdicto: vl' ad audiẽdũ di
uina ꝯuocãt excõicatos: vl'
ĩterdictos: vel ꝓhibent eis
ne moniti exeãt: ⁊ de his q
moniti ñ exeũt cle. c. grauis
de ſen. excõ. ℭ De his q i-
ponunt in terris ſuis noua
pedagia vel augẽt antiq̃: ⁊
eſt excõicatio papalis ꝑ ꝓ-
ceſſuʒ curie. ℭ De laicis re
cipiẽtibꝰ ĩ romana curia lit
teras dñi pape ď manu ali
cuiꝰ: niſi de manu dñi pa-
pe vel bullatoꝝ. vel nuncij
nõ recipiẽtes ď manu p̃di-
ctoꝝ incidunt in eandem.
ℭ Excõmunicationes pa-
pales cõcernentes religio-
ſos religioſaſq̃ʒ.

d

E clericis ⁊ religio
ſis ĩducẽtibꝰ ad vo
uendũ: iurãdũ: vel
ꝓmittẽdũ de eligẽdo apđ
eos ſepulturã: vl' vt eã vlte
rius nõ mutẽt iã electã: ex-
cõmunicatio ẽ papalis per
cle. cupiẽtes ď pe. ℭ De re
ligioſis q abſq̃ʒ ſpãli licen
tia ꝓprij ſacerdotꝫ ſolẽniza
rẽt mr̃imonia: aut miſtra-
rẽt ſacr̃m eucbariſtie: vl' ex
treme vnctõis: eſt excõica-
tio papal' extra ď p̃uile. reli
gioſoꝝ ĩ cle. ℭ De religio-
ſis q excõicatos a cãnõe ab
ſoluũt a caſibꝰ nõ cõceſſis:
aut q abſoluũt a ſententijs
ꝑ ſtatuta ſynodalia vel ꝓui
cialia ꝓmulgata: aut abſol
uũt a pena ⁊ a culpa: ẽ excõ
municatio papalis. per cle.
j. de p̃uile. ℭ De iq̃ſitoribꝰ
bereticoꝝ: q odio: gr̃a: vel
lucro: ⁊ amoꝛ ꝯtra iuſtitiaʒ
⁊ ꝯſciaʒ omiſerit ꝯ̃ quẽpiã
ꝓcedere: vel ĩpaʒ bereſim
alicui ĩponerẽt: ꝙ ĩpedirẽt
offm̃ ſuũ: eſt excõicatio pa
palis: ꝑ cle. multoꝝ̃ de he
re. ℭ De mẽdicãtibꝰ ꝓfeſ-
ſis qui trãſeũt ad aliquã re
gionẽ monacbaleʒ excepto
oꝛdine cartuſiẽſiuʒ ⁊ recipi
entibꝰ talẽ ſcienter: eſt excõi
catio papalis per ꝯſtitutio
nẽ Martini factã Cõſtãtie.
ℭ De clericis ſciẽter ⁊ ſpõ
te cõicantibus excõicatis a
papa in diuinis: eſt excõi-
catio papalis ſm̃ Hoſtien.

¶ Ista excommunicatio tñ hēt dubiū: extra đ sen. exco. c. significasti. ¶ De pticipā tib⁹ in crimine pp qđ aliqs est excōicat⁹ aliqua p̄dicta- rū excōicationū: ē excōicatō papalis: p. c. si. cōcubine ex tra de sen. excō. ¶ De his q absoluūtur ab aliq̄ p̄dicta- rū excōicationū citra sedez apostolicā p̄terq̄ i articu- lo mortis: q taliter absoluū tur si nō repsentāt se q̄ citi us possunt ei a q̄ pñt absol ui: vel mittāt ꝓ⁹ absolutōe: reincidūt in eandē. s. papa lē excōmunicationē: per. c. eos de sen. excō. li. vi.

¶ Excōicationes episcopis ex iure reseruate.

De v̄berātibus cleri cos: religiosos vel mōiales: seu talib⁹ man⁹ violētas iniȷ ciētib⁹ seu temerarias: ē epalis excōi- catio: si fiat leuis iiuria tali bus: p. c. puenit extra đ sen. excō. ¶ De his q initunt or dinatiōib⁹ seu aliēaticibus a scismaticis fact: ē epalis p. c. ext. đ scisma. ¶ De his q vsurpāt de nouo vacan- tiū ecclesiaꝝ: mōasteriorūz vel alioꝝ pioꝝ locoꝝ custo diā: seu guardiā titulū ad- uocatōis: seu đfensiōis que ꝓprie sūt noia patronat⁹: vl' ipsoꝝ locoꝝ vacātiū bo- na occupāt: vl' regalia. i. col lectā q̄ fit rōne regis vel im peratoꝝ: seu tributū regi đ bitū: vt. c. generali. de elec. li. vi. ¶ De clericis vl' mōa chis ipsoꝝ locorū vacātiuz q hoc fieri ꝓcurāt. ⁊ hec ex cōicatio cū priori hētur: ex cōicatio ē epalis: p. c. gene rali de elec. i. vi. ¶ De his q ab⁹ ecclesiȷs ⁊ vl' psonis ec- clesiasticis p se vel p alium suo noie vl' alieno ꝓ psonis vel reb⁹ quas nō cā nego- ciatōis deferūt vel deferri faciūt seu trāsmittūt: exigūt aliqđ pedagiū vl' guidagiū: est excōmunicatio epalis: p c. q̄ q̄ đ cēsi. li. vi. ¶ De his q fecerūt statuta ꝯ liberta- tez ecclesie: ⁊ qui scripserūt ea q sūt potestates: ꝯsules: rectores ⁊ ꝯsiliariȷ locorū vbi dicta statuta seu ēt con suetudies edite sūt vl' serua re ⁊ q seruare ea fecerint: ⁊ ꝰm ea iudicauerit: ⁊ vl' q in publicā formā redegerit iu

dicata:ē excõicatio e͞palis: p.c.nouerit.ex.de sen.excõ. ¶ De rectorib⁹ ciuitatū fa ciētib⁹ exactiones īdebitas clericis:religiosis:vł eccl'ijs eorū:si postq̄ fuerint mōi ti nō desistāt:est e͞palis ex= cōicatio p.c.nō minus ext. de imu.eccle.ꝛ.c.aduersus ꝯsules.¶ De his q absolu tionē ab aliqua excõicatiōe: vel reuocatione ei⁹ suspēsio nis vel iterdicti extorquent p viꝫ vel p metū:neqꝫ valet absolutio:sꝫ incurrūt nouā excõicationē:est e͞palis ex= cōicatio p.c.i.de his que vi metu siue causa fiūt:lib.vi. ¶ De his q p assassinos.i. quosdā īfideles q ex falsis suis opinionib⁹ ō facili mit tebanť ad occidēdū christia nos ꝛ q īterfici fecerit:vel mādauerit aliquē christia= nū:ēt si mors nō fuerit sub secuta:ꝛ de receptatorib⁹ꝛ defēsorib⁹ꝛ occultorib⁹ co rū:ē excõicatio e͞palis p.c. p hūani ō hōici.li.vi.¶ De ptātib⁹:capitaneis:rectori bus:ꝯsulib⁹:iudicib⁹:con= siliarijs:ꝛ alijs officialib⁹q statuta faciūt:scribūt vł di ctant:p que qs cōpellať sol uere vsuras vel solutas nō repetere:est e͞palis excõica tio in cle.ex graui ō vsuris. ¶ De his q occasione snīe excõicatiōis vel iterdicti la te:dāt licētiā grauādi illos q tulerūt eas:vel suos i p= sonis vel reb⁹ Hic tamē ca sus est e͞palis vsqꝫ ad duos menses ab incursione sēten tie:ab inde vero est papalis excõicatio:per.c.quinqꝫ de sen.excõ.li.vi.¶ De his qui iudicāt ꝺm statuta edita in fauorē vsurariorū:ꝛ qui ha bent super hoc potestatem nisi statuta ipa deleuerint. aut si ea pmisserint obserua ri.extra de vsuris.c.Ex gra ui i clemētinis. Vñ illi qui faciunt capitula cū iudeis: vt domini in cõitates ꝛ ꝯti nentia ꝙ possint fenerari:ꝛ ꝙ nō possint repeti.i iudi= cio vsure extorte ab eis ꝛ hu iusmodi videntur incidere in hanc excõicationē:ꝛ do= mini qui ea faciūt ꝛ ciues qui ꝯsulūt:in cle.c.ex graui de vsuris.¶ De his qui cō cedūt re͞psalias ꝯtra psõas ecclesiasticas specialiť aut

generaliter:est ẽpalis excõi
catio per.c.Et si pignora-
tiones:de in iuris ꝛ dãda.
li.vi. ¶ De rectoribus secu
laribus:vel quibuscũq; offi
cialibꝰ eorũ : q cognoscerẽt
de crimie hꝛ̃sis:aut captos
liberarẽt:vł diocesanorũ vł
inqsitorũ officiũ impedirẽt
est ẽpalis p.c. Ut inqsitõis:
de here.l b.vi. ¶ De his
q sciẽter ɔ̃hunt matrimõia
i casibus nõ cõcessis ꝛ ꝓhi
bitꝭ ɔsanguitatis ꝛ affinita
tis:ꝛ de ɔ̃hentibus cũ mo
nialibus:ẽ ẽpalis:vt in cle.
c.eos de ɔsan.ꝛ affi. ¶ De
dñis tẽporalibꝰ q subditis
interdicũt:ne p̃latis vł ꝑso
nis ecclesiasticis qcquã ven
dant.vł emãt ab eis:bladũ
molãt:panẽ coquã:ꝛ hmõi
obseqa exhibere p̃sumant:
est ẽpalis excõicatio : p ca.
eos de imu.eccl.li.vi. ¶ De
his q impediũt quin coraꝫ
iudicibꝰ ecclꝛiasticis vel lega
tis:vel ordiarijs:i causis q̃
ad eos ꝑtinẽt.illi qui ɔque
runt iustitiã possint obtine
re: excõicatio ẽ ẽpalis p.c.
quoniã de imu.eccle.li.vi.
¶ De his q cõpellũt impe
tratores litterarũ aposto-
licaꝝ:vł alios ɔ̃currẽtes ad
forũ ecclesiasticũ in causis:
que de iure vel antiq ɔsue-
tudine ad ipm ꝑtinẽt:vł ad
desistẽdũ vel litigandũ de
eis in foro suo seculari:gra
uãdo iudices ecclꝛiasticos:
vł ipetrãtes seu litigantes:
seu volẽtes corã eis litigaꝛ:
vł grauãdo ꝓpinquos eorũ
vł capiẽtes res vł ecclꝛias ta
liũ:vel q̃cũq; alio modo vt
in.d.c.qm̃ est ẽpalis ꝛ simi
liter de dantibꝰ ɔsiliũ ꝛ fa-
uorẽ:ꝛ auxiliũ ad oia p̃di-
cta in duobꝰ paraphis p̃ce
dẽtibꝰ. ¶ De his q p̃latos
capitula:seu alias ꝑsõas ec
clesiasticas ɔpellũt ad sub
mittẽdũ laicis:vł ad alienã
dũ bona.imobilia seu iura
ecclꝛiarũ: ꝛ similiter laici q
vsurpãt sibi illicite hmõi et
si nõ destiterint postq̃ fue
rĩt admõiti:ẽ ẽpalis excõi-
catio per.c.hoc ɔsultissimo
de re.ec.nõ alie.li.vi. ¶ De
his q fingũt fraudulẽter ali
quẽ casum per quẽ aliquis
iudex mittat ad aliq̃ mulie
rẽ ꝓ testimonio:est excõita
tio ẽpales p.c.mulieres de

indi.li.vi. ¶ De his q vocā tur ad derigendas mōiales in electōibus: nisi abstineāt ab his p que possit. discor dia nutriri: ē excōicatio epa lis: p.c. indēnatib9 de elec. li.vi. ¶ De his q grauāt cle ricos vl' alias psonas eccle siasticas ad q̄s spectat aliq̄ electō: p eo q rogati seu ali as iductꝫ: icū p quo rogabā tur seu inducebātur nolue rūt eligere. vel ꝯsanguineos eoꝝ aut ipsas ecclias seu lo ca bñficijs seu alijs bōis spo liādo. seu alias iiuste pleq̄n do.c. sciāt. de elec.l.vi.ꝛ est epalis excōicatio. ¶ De his qui loquūtur secrete. vl' mit tūt scripturas vel nūciū ali cui cardinali qñ sunt reclusi occasione electōis pape. est epalis excōicatio p.c. vbi pi culū extra de ele.li.vi. ¶ De dominis ꝛ rectoribus ꝛ offi cialibus. qui iminente dicta electiōe non seruant ipsam ꝯstitutionē. per.c. vbi peri culum. ¶ De his qui procu rāt q ꝯseruatores dati eis intromittāt de his qui nō li cent.i. de alijs q̄ȝ de manife stis iniurijs ꝛ violētijs. ē ex cōmunicatio epalis. p.c. sta tuim9 d offi. dle. li.vi. ¶ De dñis. rectorib9 ad regimen vrbis rome electꝫ ꝛ fautori bus. q fecerint ꝯtra cōstitu tionē sup hoc factā. ē epalis excōicatio. per.c. fundamen ta. de elec.li.vi. ¶ De electꝫ magistrꝫ. doctorib9. vl' scola rib9 tractātib9 cū aliquo ci ue Bononiēsi de cōducēdo hospitiū irreq̄sitis inq̄linis nisi tps ꝯdutōis fuerit elap sū. est epalis excōicatio. per c. ex rescripto. extra de loca to. ¶ De doctorib9 seu ma gistrꝫ q sciēter illos religio sos q dimiserūt habitū do cēt lr̄as. s. legē vl' physicam est excōicatio epalis. p.c. vt periculosa. ne cle. vl' mo.li. vi. ¶ De dominis vl' recto ribus tpalibus qui nō fece rint obsuari ea q̄ statuūtur cōtra i secutores cardinaliū seu alicuius de familia eo rum vel pape. est excōicatio epalis p.c. felicis. de pe.li. vi. ¶ De his q ipediunt vi sitatores monialiū vl' cano nicoꝝ. si moniti nō dsistant est epalis excōicatio per cle. attēdētes d statu mo. ¶ De

impugnātib⁹ litteras pape ante in coronationē eius: ⁊ est bn̄dicti pape.xi. ¶ De qbusdā mulierib⁹ que beghine dicūt ⁊ de religiosis fauētib⁹ eis i illo statu. ⁊ erāt iste certū habitū assumētes nulli obediētiā ꝓmittentes nec renūciātes ꝓprijs nec regulā habētes. licet qbusdā religiosis spūaliter inhereant. de her.c.ad nostrū i cle.

Nec intelligunt sub hoc noie ille que ēt beghine vel vestite dicunt de penitētia beati Dn̄ici: vt pꝫ i declaratione. Jo.xxij. ⁊ idē dicitur de tertio ordie beati francisci: imo ex illa cle. vident dici beghine: ille excōicate q̄ habēt illos errores ibi positos: q cū sapiant heresiꝫ ⁊ ē hodie forte casus papal' ⁊ ē ꝯtra tales vegbinas. ¶ De his q absoluti ab excōicatione in articulo mort' vel ꝓpter aliud īpedimētū nō representāt se q̄ citi⁹ ꝯmode possunt ei a q̄ debeāt absolui: qꝛ reincidūt in eādē: de sen.excō.li.vi.c.eos q a sententia. ¶ De participātib⁹ cuꝫ excōicato i crimine pp qd est excōicat⁹: dādo ei cōsiliū ⁊ fauorē.c.si cōcubine extra de sen.excō. ¶ De his q absoluūtur a sede apostolica vl' legatis ⁊ iniūgit eis q̄ se repsentēt ordiarijs vel alijs suscepturi pniaꝫ ⁊ passis iniuriā seu aliàs obligatl eis qb⁹ sciēter satisfaciāt: si hoc n̄ faciūt cū primū commode potuerūt: vl' nō curauerit adiplere reincidūt in eādē sniaꝫ: vt pꝫ i di.c.eos ¶ De his q ꝯtumaciter asserunt romanā ecclesiā non eēt caput oim ecclesiaꝝ nec ei tāq̄ capiti eē obediēduꝫ di.xix.c.nulli fas. ¶ De his q sepelliūt corpa in cimiterijs tpe iterdicti i casib⁹ nō ꝯcessis in iure.in cle.c.eos de sepul. ¶ De his q excōicatos publice aut noiatim iterdictos. vl' vsurarios māifestos sciēter sepelliūt i cimiterijs i d sepl'. d.cle.c.i.eos q. ¶ De clericis q māifest' vsurarijs ad exercēdū sen⁹ domos locāt. vl' alio titulo ꝯcedūt: ē excōicatio epalis: p.c.vsura.d vsu.li.vi. ¶ De eo q nō est electus a duab⁹ ptib⁹ cardinaliuꝫ ⁊ se gerit

ꝓ papa.c.lȝ ex.ď ele. ¶ De
monachis ⁊ canõicis regu
laribus:archidiacõis:deca
nis ꝑpositis:plebanis:can
toribꝰ ⁊ alijs clericis ꝑsona
rũ habentibꝰ:aut etiã qui-
buscũqȝ ꝑsbyteris q audi-
unt legis vel physicã:ẽ epa
lis excõicatio:p.c.ñ magno
pere extra ne cle. vel mo.
¶ De religiosis q temera-
rie vbicũqȝ habitũ siue reli
giõis dimittũt:excõicatio ẽ
epalis p.c.vt periculosa ne
cle.vel mo.li.vi. ¶ De reli
giosis q accedũt ad studia
nisi a suo ꝑlato cũ ꝯsilio ma
ioris ꝑtis ꝯuẽtus lnia sibi sit
ꝯcessa.i.di.c.vt ꝑiculosa li.
vi. ¶ De religiosis q deci-
mas debitas eccl'ijs sibi ap
propriãt vel vsurpãt:siue q
nõ ꝑmittũt solui ecclesijs ď
cimas de aialibꝰ familiariũ:
⁊ pastorũ suorũ:vel aliorũ
imiscẽtiũ ipa aialia gregi-
bus eorũ:tales si ñ hñt ad
mistrationes ⁊ beneficia sũt
excõicati:si hñt sũt suspensi
nisi reqsiti destiterint infra
mẽsem.in cle.c.religiosi: ď
deci.Et est epalis excõica-
tio. ¶ De mõachis ⁊ cano
nicis regularibꝰ nõ habẽti-
bꝰ aliquã administrationẽ: q
se ꝯferũt ad curias ꝑncipũ
sine lnia suorũ ꝑlatorũ: vt
dãnũ aliqď iferãt suis pre-
latis aut mõasterijs:⁊ q si
ne licẽtia arma tenẽt ifra se
pta mõasterij:est epalis ex
cõicatio p'cle.c.ne i agro de
sta.mo. ¶ De religiosis vel
mõialibꝰ ꝓfessis ⁊ cle.i sac.
ordibꝰ ꝯstitutis: qui ꝯhunt
matrimõiũ:de facto ẽ excõi
catio epalis:cle.eos de ꝯsã.
⁊ affi. ¶ De inqsitoribꝰ hẽti
corũ q ꝑtextu officij inqsi-
tiõis qbusuis modis illici-
te pecuniã extorquẽt.vl' sciẽ
ter bõa ecclesiarũ ob ďlicta
clericorũ fisco eccl'ie appli-
cant nec pñt absolui nisi q-
bus extorserit plene satisfa
cerit ď pecũia sic extorta est
epalis excõicatio i cle. cap.
nolentes de here. ¶ De re
ligiosis q nõ seruant inter-
dictum quod seruat matrix
ecclesia siue catedralis:vt i
cle.c.ex frequentibus ď sen.
excom. ¶ De religiosis qui
confitentibus sibi nõ faciũt
cõsciẽtiã sciẽter de decimis
soluendis:tales ab officio

pdicatiões sunt suspẽsi: do nec cõmode possint: faciãt eis ↄscientia: ⁊ si interi pre dicãt: sũt excõicati epali ex cõicatiõe: ⁊ similiter de reli giosis q dicunt aliqua ver ba vt retrahãt audientes a solutiõe decimarũ: est epa lis excõicatio: per cle. c. cu pi͂ẽtes ꝺ pẽis. ℭ De rligio sis mẽdicãtibus q domos ad habitãdũ vel loca ꝺ no uo recipiũt aut de nouo re cepta mutãt: vl' alienãt. c. i. de exces. pla. li. vi. ℭ De fra tribus minoribus q tempo re iterdicti: recipiũt ad diui na fratres vl' sorores de ter tio ordine scti francisci: est epalis excõicatio. c. cũ ex eo. de sen. excõ. i cle. ℭ Ingre diẽtes mõasteria mõialiũ ordinis predicatorũ extra cãus necessarios q ꝺclarãt in ↄstitutõib⁹ suis: puta ad dãdũ sacra infirmis: ad me dẽdũ eis ad reparãdũ edi ficia: ⁊ hmõi: nõ habita licẽ tia a papa vl' a magistro or dinis: sũt excõicati: nec pos sunt absolui nisi a papa vl' a magistro ordis vl' ab alio cui fuerit ↄcessa talis abso lutio: vt p3 i bulla ipi⁹ ordi nis: cui⁹ bulle trãsumptum vidi ego. ℭ Ingredientes mõasteria monialiũ: ordis minorũ extra casus necessa rius ↄcessos i ↄstitutiõib⁹ suis sine lnia pape vl' mistri ordis: excõicationẽ diocesa nis reseruatã incurrũt put audiui a qbusdã fiꝺ dignis. ℭ Nota ꝙ ab excõicatõib⁹ que fiũt ab hoie siue a iudi ce: regulariter nõ põt quis absolui nisi a suo excõicato re vl' ab hñte pleãriã iurisdi tionẽ sup eũ a supiori suo: nisi i articulo mort3. ℭ Itẽ nota ꝙ fres pdicatores ex volẽtes igredi eorũ religio nẽ: pñt absolui a plat3 ipius ordis: a snijs excõicatiõis; suspẽsiõis ⁊ interdicti latis ab hoie vel a iure: saltẽ ab illis qrũ absolutio resuat epo. ℭ De materia oim su pradictarũ excõicationũ tã põtifici sũmo ꝙ epis vniuscuiusqꝫ diocesis resuatarũ tã a iure ꝙ p extrauagãtes ⁊ ꝓcessus curie: vide pleni⁹ ⁊ clari⁹ ac diffusius si vis vi dere in titulo. xxv. de censu ris eccl'iasticis in tertia pte

summe: siue cõpilate p me fratrẽ Antoniuz archiepm floretinũ. Et sic ẽ finis omnium casuũ tã summo ponti fici q epis reseruatorum.

¶ Itẽ notandũ q sunt due species excõicatiõis. s. maio ris 7 minoris. Excõicatio maior sp ẽ peccatũ mortale: 7 talis pino est separat⁹ a deo idio non põt cõicare pro aliqua vtilitate aie sue. secũdo est separatus a sancta eccl'ia. i. a cõione 7 ptici patõe fideliũ except̃ his ca sib⁹ q. s. in. iij. pte summe ti. xxv. specificati sũt. Et sũt qnqz in qbus ipse excõicatus nõ põt pticipare q cõti nent̃ in hoc versu. ¶ Pro de lictis anathema qs efficiat̃.

Os orare vale cõmunio mẽsa negat̃. Qui sic intelli gunt̃. Os. i. locutio. Orare i. orõ cũ alijs in ecclesia. Cõ munio. i. cõmunicatio sacra mentoꝝ. Vale. i. salutatio. Mẽsa. i. cib⁹ 7 pot⁹. Excõi catio vero minor: aliqñdo ẽ mortale peccatũ aliqñ vẽia le. Sed anteq̃ dicat̃ qñ fit mortale vel vẽiale: nota p⁹ us q nouẽ mõis homo põt incurrere excõicationẽ mio rẽ. ¶ Primo qñ quis partici pat cũ excõicato excõicatio ne maiori aliquo illoꝝ mo doꝝ supius dictoꝝ. Secũ do qñ quis ꝯmittit sacrile giũ: sicut q furat̃ in eccle sia. vel in ea illicitũ qd fac̃. Tertio qñ qs ẽ public⁹ con cubinarius vel fornicator. Quarto qñ quis acceptat aliquã eccl'iaz a laico 7 illaz sic tz vt. xvi. q. vij. c. Siqs deinceps. Quinto qñ quis ẽ simoniacus q est ẽt excõi catus excõicatione maiori. Sexto ƀz quosdã cũ i bello iniusto contra christianos exercet qs artẽ balistaꝝ aut sagittaꝝ. Septio oppssoꝛs inopũ: 7 pauperũ: publici p dões publici vsurarij: mere trices: q oẽs largo mõ loqn do pñt dici excõicati, p qñto taliũ oblatiões nõ debz ad mitti ad altare sanctũ dñi. Octauo illoꝝ quibus dene gat̃ ecclesiastica sepl'tura: si cut sunt illi q moriunt̃ i tor neamẽtis: qui dato q peni tẽtes moriant̃ nõ ponũtur in cimiterio. Similr ẽt dici tur de illis qui non cõicant

semel in āno sine necessita te ꝛ cā:vt.c.oīs de pe.ꝛ re. Nono oēs publici pcōres. Oēs āt casus supradictos poīt Inno. Ray.ꝛ Hosti. ꝛ i q̄lib; p̄dictoꝝ casuū pōt absoluer simplex sacerdos eps p̄ter q̄ forte i simonia ꝛ excōicatōe maiori. In pri mo ergo casu.s. in pticipati one cū excōicat maiori ex- cōicatiōe potest hō peccare mortalr ꝛ venialr. Morta liter triplr. Prio qñ pti cipat in eodē crimine pro- pter qd ipe ē excōicat⁹: dā do ꝯsiliū: auxiliū ꝛ fauore; rōne cuius pctm̄ cōmittit.

Scdo qñ pticipat cū ex- cōicato in aliq̄ alio crimine mortali ab illo pp qd ipe ē excōicat⁹: Sed in prio casu nō.ꝙ pticipās cū excōicato in eodē crimine: vt dcm̄ ē: icurrit excōicationē maiorē sed in scdo mō cadit tātu; i minorē excōicationem ēt si mortalit peccat. Tertio qñ cōicaret cū excōicato ma iori excōicatione in sacris: puta accipere corp⁹ xpi:cu; eo vel sacros ordines: icur rit excōicationē minorē.pec cat tñ mortalr. In alijs aūt casib⁹ supradictis: nō pec- cat qs pticipādo cū excōica tis. nisi pro quāto aliquis i cōtēptu p̄cepti:ꝛ pbibitio nis facte audacit cū excōica to ꝛ ad libitū ꝯuersaret aut i salutādo vel i comedēdo aut i loq̄ndo sine necessita te:aut i orādo vel cōicādo. S; nō ꝙ sacerdos recipiēs aliquē excōicatu; maiori ex cōicatōe ad offm̄ eccl'ie:aut ad sacra:aut ad ecclesiasti- cā sepulturā nō solū morta lit peccat:s; subito ē suspē- sus ab administratōe ꝛ sibi ē iterdict⁹ itroit⁹ eccl'ie quo- usq; sit absolut⁹:ꝛ efficit q̄ si irregularis. ¶ Et si talit interdict⁹ moriat nō debet poni in cimiterio:nec deb; pp timorē sacerdos desistē qn talē excōicatū expellat d eccl'ia:qr nō excusat :rōne ti moris:nisi talis eēt timō q posset cadē in cōstantē virū tūc.n.ēm quosdam excusat ab iterdicto. Hosti.āt di cit ꝙ beat⁹ erit talis sacer- dos si se p̄paret ad marty- riū. Nota igit q̄uo bñisti ꝙ in noue; casib⁹ hō cadit

In excōmunicatōēȝ minorē rōne cui⁹ separatus est ab effectu sacroꝝ ꝛ quātū ad deū. Nā peccatū mortale aiam separat a deo. ꝛ ex cōicat⁹ qūocūqȝ: est in peccato mortali: pterq̄ pticipando cū excōicato maiori excōicatōe in loquēdo: salutādo: ꝛ orādo cōicādo: ꝛ comedendo: in qbus casibus ƀȝ Tho. i. iiij. disti. xviij. q. ij. ar. iiij. hō nō peccat mortalit̄ nisi pp cōtemptū dato ꝙ excōicatiōeȝ icurrat: iō qui est in pctō mortali qūocunqȝ aliter est excōicat⁹: ēt quātū ad ecclesiā ē separatus ab effectu. i. a gr̄a ꝛ sacramētis: qꝛ null⁹ qui est in pctō mortali: cū sit idisposi situs pōt cōsequi gr̄am spiritus sancti. ¶Potest tñ itrare ecclesiā stare in officio diuino: ꝛ ēt cū alijs in alijs pticipare. sȝ nō pōt pacē i ecclesia recipe: cū par ipsa sit loco cōionis sȝ hec oia pleni⁹ habenẗ i decretis: ꝛ decretalib⁹: ꝛ i sūmis: iō cū expedit vidē q̄re diligenti⁹ in ipis. ¶Postq̄ ille q vult cōfiteri dixit ex se ea q̄ volu't de pctis suis: si nō dixit sufficient: qō q̄si sp accidit: interrogādus ē plene de his q̄ nō dixit ꝑut videbiẗ fore expediēs. Si vero modicū vel min⁹ dixit: potes interrogare ƀm ordinē ifra positū: videlicet prio de decē p̄ceptis: postea de vicijs capitalib⁹: nō āt oēs de oib⁹ sȝ de illis que solēt i talib⁹ repiri: ꝛ nō solū ꝺ istis peccatis iterrogādi sūt: sed ēt de oib⁹ circūstātijs pctōꝝ ꝑut supra facis ostēsuȝ est. Nō tñ ē necesse ꝺ q̄lib; peccato mortali oēs circūstātias p̄dictas ꝯfiteri sȝ solū illas: q̄ trahūt pcm̄ i aliā spēciē q̄. s. hȝ spālē deformitatē oppositā alicui p̄ceptoꝝ Sed ꝛ de numero pctōꝝ mortaliū. s. q̄tiens mortale pcm̄ cōmissuȝ est in q̄libet peccatorū specie: diligēter interrogandum est.

Incipit prima ps de modo interrogādi penitētes a cōfessore secundum decem precepta legis.

¶Primum preceptuȝ continet tria capitula.

Unū cole deū. Circa hoc

primū pceptuȝ sic potes in
terrogare. ⁊ pmo de votis.

¶ De votis pmū capitulū

Vota secūdū magi-
strū sniaꝝ. l. iiij. di.
xvij. ꝙ votū ē testifi
catio q̄dā pmissiōis spōta-
nee q̄ fit deo. ⁊ d his q̄ dei
sūt ⁊ fieri dȝ. Uel breui⁹ ꝑȝ
Tho. ꝑa ꝑe. q. lxxxviij. ar. j.
Uotū est pmissio deo fcā
de aliq̄ qd sit deo acceptuȝ
ad qd redeūt tria. s. delibe
ratio volūtatis: ppositū: ⁊
pmissio. Ultimuȝ orit̄ ex
scdo: ꝑȝ ex pmo. Si trās
gressus est seu omisit iplet̄
aliqd votū licitū: ⁊ si aduer
tēter cū posset ē sp mortale
⁊ totiēs quotiēs frāgit. Se
cus si ex obliuiōe. vel qr nō
poterat: vt infirm⁹ ieiunare
⁊ hmōi. Si vouit se aliqd
mali facturꝫ vt vindictā: vel
maioris bōi ipeditiuū: vt ñ
igredi religionē: hoc ē mor
tale: ⁊ sine aliq̄ dispēsatiōe
dȝ illud ifringere. Si ni-
mis tardauit iplere pp qd
a memoria excidit oīno. vel
venit ad statuȝ nō valēdi i-
plere. cū pri⁹ potuisset: mor
tale videt̄. Ideȝ qñ dimisit
ppositū iplēdi cū tñ possȝ:
alias mora iplēdi votuȝ qñ
sibi nō pfixit tps nō videt̄
mortale: nisi mora eēt val-
de nimia: ⁊ nisi ex h ei imi-
neret piculū nō valēdi iple
re: vt de voto igrediēdi re-
ligionē: cuȝ tñ nō hēt cām
legitimā. cogentē dilatōis
tūc ēt est mortale. Si fe-
cit votuȝ de re licita: vt de
elemosina: ieiunio ⁊ hmōi:
ſȝ ob malū finē. puta vt pos
sit facere vīdictā: adulteriū
⁊ hmōi mortale pctm̄ ē nec
tenet̄ illud iplere. Si fe-
cit votuȝ abstinētie ⁊ hmōi
⁊ dubitat vtrū possit iplere
vel nō ⁊ sine dispēsatōe vel
cōmutatōe supioris cū pos
sit facilit̄ recurrere ad euȝ:
vel ad ꝯfessorē suū p ꝯsilio
frāgit: mortale videt̄. No
ta tñ ꝙ viri pñt irritare vo
ta vxorꝫ. s. abstinētie: pegri
natiōis: elemosine: ⁊ acces
sus ad talē locū: ⁊ maxie vo
tū elemosinaꝝ: si nō hñt ni
si dotē: absq̄ alia supiorꝫ
dispēsatōe: ⁊ si fiat talis ir-
ritatio ēt sine cā rōnabili a
viro: āmō ñ tenet̄ vxor iple
re talia vota. Dubiū ē de

voto hierosolimitano: q2 h
i fauorē fidei emitit. ¶ De
irritatiōe votoꝝ ipuberū ⁊
filioꝝ familias ⁊ religioso
ruꝫ vide i scđa pte sūme ti.
xi.c.ij.§.vj. ¶ Si hñs votū
castitatis vel religionē itrā
di: ⁊ mrimoniū ꝯxit: morta
le ē ⁊ nō pōt cōsumare illđ
absqꝫ mortali pctō: q2 ad-
huc pōt illđ iplē: ⁊ dꝫ añ cō
sumationē mrimōij. ¶Post
ꝯsumatōeꝫ vero reddē tene
tur debitum ēt iterptatiue
petēti. Sꝫ exigēdo sp pec-
cat mortalr. Unde ꝯsulen
dū esset ei petē sup hoc dis
pensationē a papa sed ꝭm
Guil. posset ēt eps dispē-
sare nisi eēt talis ꝯtinens ⁊
obſuās ipꝫ. ¶ Si fecit vo
tū stultū ⁊ irrationabile: vt
ieiunare i dñica die: vel nō
pectinare caput vel lauare i
sabbō: ⁊ hmōi mōtale nō ē.
sꝫ ꝓhibēdus est illđ iplere.
¶ De trāsgressione voti.
¶ Et nota ꝙ a trāsgressiōe
votoꝝ pōt de iure cōi ⁊ cō
suetudine. ꝯfessor absoluerꝫ
q2 nō est de casib9 reſuatꝫ.
Sed de dispēsatōe ⁊ cōmu
tatiōe votoꝝ: nō pōt se in-
tromittē sine spāli cōmissi
one diocesanoꝝ: vel alteri9
q possit illā dare. Episco-
pi aūt i oib9 pñt cōmutare
vel dispēsare nisi in voto ca
stitatis vel religiōis ⁊ trib9
votis peregrinatiōis. s. hie
rosolymitani: ad sanctū Ja
cobū: ⁊ ad limina aploꝝ. s.
Romā: in qb9 votis. papa
vel summ9 pniarius soli di
spensauit: vel cōmutant
¶ De votis habes in scđa
parte summe ti. xi. per totū
ibi vide.
¶ De supstitionib9. c. ij.

Si fec ipe vel fieri fe
cit aliqđ maleficiū
seu iuxta vulgar ma
lias. i. facturas in qb9 semp
fiūt occulte vel manifeste đ
monū iuocatiōes: qđ semp
est mortale ⁊ dignū morte
corpali. ij. p. sūme. ti. xij. c. j.
§. xij. ¶ De icātationib9.
¶ Si fecit vel fieri fec vel ꝓ
curauit aliquā incātationeꝫ
cū sacris vel sacramentali-
b9 ecclesie: vt aq̄ baptisma
li: vel oleo sctō ⁊ hmōi ob
sanitatē vel aliā causaꝫ: est
mortale ⁊ grauissimuꝫ i. ij.
p. sūme. ti. xij. c. j. §. fi. i fine.

¶ De adoratõe creaturarꝫ.
¶ Si adorauit aliquã creaturã faciẽdo orõnẽ ad eaꝫ: vt ad lunã: solẽ: ⁊ stellas cũ primo apparẽt ⁊ huiusmo di: est mortale peccatuꝫ.
¶ De diuinationib⁹.
¶ Si fecit vel fieri fec̃ aliquã diuinatiõeꝫ ad inueniẽ dũ furta: vl̃ ad sciẽdũ occulta vel futurũ qđ sibi cõtingere potest: ẽ mortale.
¶ De arte notoria.
¶ Si didicit artẽ notoriã: vel vsus ẽ ad sciẽdũ aliq̃ vel si vsus est arte nigromãtica: mortale ẽ: ⁊ si hẽt libruꝫ inducendus est: vt eũ cõburat: alias nõ est absoluend⁹ sicut est liber Almades Serisoras ⁊ alij libri cõburẽdi sunt qꝛ mortale est vti eis vide i. ij. p. sum. ti. xij. c. j. §. x.
¶ De cõstellationibus.
¶ Si ex cõstellationib⁹ vel planetis sub qb⁹ nat⁹ est aliqd iudicauit determiate de ꝯuersatione ei⁹. Ideꝫ si ex phisonomia. Credẽ. n. hoieꝫ ex fato: vel ꝯstellatione vel cõplexione cogi ad bonuꝫ. vel ad malũ: est hereticũ.
¶ De sortib⁹.
¶ Si vsus ẽ sortib⁹ diuinatorijs qđ ẽ mortale: ex leuitate aũt veniale. Si dedit aliqd turpe vxor viro ad comedẽdũ vel alteri: vt amaret eã vel fec̃. vel dixit aliqd turpe ad hmõi est mortale. Et iterrogandus est qđ fuit illud. ¶ De incãtationib⁹.
¶ Si fecit vel fieri fecit aliquã icantationẽ ob sanitatẽ ꝯseq̃ndaꝫ: ⁊ qñ h̃ fit sciẽdo esse ꝓhibitũ: ẽ mortale cõiter. Qñ vero ex simplicitate fieret putãdo esse bõas orões: dr̃ veniale. Sed si nollet in futurꝫ abstinere: negãda ẽ ei absolutio: qꝛ ex obstinatione ⁊ malicia videt̃ esse mortale. ⁊ interrogandũ est de verbis qbus vtunt̃: ⁊ de obs̃uantijs q̃s addunt.
¶ De breuibus.
¶ Si fecit vel fieri fecit vel vsus est breuib⁹: que cõiter sunt supstitiosa ex v̄bis: vel carta in q̃ fiũt: vel modo iponẽdi: vel portãdi: vel tpe scribẽdi: ⁊ iuenta supstitiõe carũ: iponendũ est ꝙ cõburãt ⁊ si nollẽt: nõ sũt absoluẽdi: qꝛ tũc est mortale. Si vero putabãt talia esse lici

ta tāꝙ orones ueniale ur. ¶ De obſuationib⁹ tēpoꝝ. Si obſuauit unā diē magis ꝙ aliā: in nō icipiendo aliqd tanꝙ maluȝ: ut dies egyptiaticos: uel diē i quo occurrit ꝺcapitatio ſcti Jo. baptiſte. uel diē aſſenſiōis i colligēdis herbis ⁊ hmōi: ueniale uidet̃ qñ ex ſimplicitate h fit ſiue ſcribēdo aliqua uel portādo ad ſuſpendenduȝ i aliq̄ loco. Si uero h crederet aio obſtinato: tc̄ mortale eēt talia obſuar̃.

¶ De ſomnijs.

¶ Si obſuauit ſomnia faciēs aliq̄s orationes ⁊ obſuationes ⁊ poſtea ex his q ſomniat volēdo de futuris ⁊ occultꝫ indicare: ⁊ ꝓnūciare. mortale ē alias ā̄t ſine obſuatione adiuncta nimis adhibē fidē ſomniſs: pctm̄ ē ⁊ ſi ex ſe nō fit mortale. tñ pͥculoſum eſt: q2 ſic dyabolus multos decipit. ¶ Si ex effuſione olei de lucerna vel cratitatōe aliqꝝ aiū: vl ululatu canū: vel magnitudine ⁊ ꝯtinuitate ventoꝝ: ⁊ hmōi exiſtimauit aliqd mali eventuruȝ ꝗ fatuum eſt.

¶ Si exiſtimauit mulieres ꝯuerti in gattas: vl alia aīalia: ⁊ ire de nocte ⁊ ſugere ſanguinē pueroꝝ ⁊ hmōi: qđ ē ipoſſibile: niſi đo: ⁊ iō fatuuȝ ē credere. ¶ De hac mā. ſ. diuinationū: icantationū ⁊ omniū ſuperſtitionū vide luce clarius in decretꝫ xxi. c. j. per totum.

¶ De blaſphemia mltiplici dei ⁊ sanctorum. c. iij.

Si blaſphemauit đuȝ videlicet dicēdo cuȝ nō eſſe iuſtū ⁊ oīa inuiſte diſponer̃: ⁊ eē acceptorē pſonarū: vel nō videre que fiūt vel nō curare de actib⁹ hoīum: vel ꝓditorē: vel ſine merito punire ⁊ flagellare eum: vel nō poſſe iſtud vel illud facer̃: ⁊ hmōi: qđlibet hoꝝ ē mōtale: cū aduertit: qđ dic̄ ⁊ itelligit. ¶ Si blaſphemauit deū l' aliquē ſcūȝ: que proprie dr̃ maledictio: vt maledict⁹ ſit. ⁊c̄. vt fit ex ira: ſemp eſt mortale: ſi aduertit ipſa verba.

¶ Scđꝫ ꝓceptū đ iuramtꝫ ⁊ piurijs. ⁊ hȝ. c. duo. Ca. j.

Ne iures vana p ipm Prio de piurio: ſi

iurauit in aliq̄ curia coram
iudice mēdacioſe: mōtale ē
q̄ntūcūq; alias haberet in-
ſtā cām. Et qui iducit ad h
aduertēter: vt iudex: aduo
cat⁹: ꝓcurator: ⁊ hmōi: mō
taliter peccat. ¶ Si iurauit
etiā extra iudiciū in cōi ſer-
mone quacūq; ex cā vel ſe
uitate: vel vtilitate: vel ioco
ſitate: vel q̄licūq; mō. nō ſo
lū ad ſancta dei euāgelia: ⁊
ꝑ corpus xpi ⁊ ſanctoꝝ: ſed
ēt per fidē: ⁊ per deū: ſi de
us me adiuuet: per virginē
Mariā: ꝑ crucē: per animā
ſuā: ⁊ hmōi: hoc ſemper eſt
mortale qn̄ aduertit ſe iura
re: ⁊ falſū dicere: ⁊ totiēs
quotiēs ſic iurando aduer
tit. ¶ Si iurauit aliqd pro
certo: de quo dubitat vtrū
ſic ſit mortale eſt: ⁊ p̄cipue
iurādo i iudicio. ¶ Si iura
uit ꝑpetrare aliqd qđ ē mō
tale: vt facere vīdictā: nō di
mittere ꝯcubinā ſuare in-
iuſta ſtatuta: tenere ſecretā
iniquā ꝯiurationē: mortali
ter peccauit: nec debet illđ
ſuare. ¶ Si iurauit tenere
ſecretū aliqd qđ ē tractatū
in ꝯſilio: vel aliud qđ nulli
eſt nociuū: ſi aduertent ma
nifeſtat peccat mortalr ip̄e
⁊ qui ſtimulat eū ad māiſe
ſtandū ſciēs illud eē ſecre-
tū. ¶ Si iurauit ſuare ſtatu
ta alicui⁹ ciuitatꝭ: vel vniuer
ſitatꝭ. aliquid ſciēter ex illiſ
ſtatutꝭ trāſgrediēdo peccat
mortalit. Si tn̄ aliqđ ſtatu
tū eſt abrogatū per ꝯriā cō
ſuetudinē: q2 q̄tidie ꝑ oēs
fit ꝯriū ⁊ diu: non videt̄ ꝑ
iur⁹ ſi nō ſeruat illud: eo ꝙ
nō h; vim ſtatuti. di. iiij. §.
leges. ¶ Si iurauit per ali
quē modū opprobrioſū ꝑ
dei mēbra: l' ſcōꝝ: vt faciūt
ribaldi: mortalit peccauit:
q2 blaſphemia r̄putat̄. xxij.
q. j. c. ſiqs ꝑ capillū. Si ꝓ
miſit ſe aliqd facturū licitū
ſi nō intēdebat obſeruare:
mortaliter peccauit. Si aūt
intendebat obſeruare: ſed
veniēte t̄mino quo d; iple
re nō ſeruat ꝓmiſſū: cū tn̄
poſſet. l; cum icomoditate
ſua: peccauit mōtalit. niſi il
le cui ꝓmiſit: ante terminū
relaxet iuramētū: qđ facere
pōt ſi ꝓmiſſū: i illi⁹ vtilita
tē tm̄ cedat. Nā ſi in vtilita
tē alioꝝ: vel in honorē di ⁊

sanctorum: nō pōt ille relaxare: sȝ ad epȝ vł papā ptinet relaxatio vel ꝯmutatio. Si aūt nō pōt iplere: excusat a peccato pro tūc: cū nō pōt. ¶ Si qs ēt pmittat cū iuramēto se aliqd facturū qḋ nō est alicui⁹ iportantie bōi vel mali: vt mater de verberando filiū. vel de bibendo vel nō ꝛ hmōi vī veniale iuratio ꝛ piuratio. ¶ Si iurauit sine cā rōnabili pro quibuscūqȝ minimis: dicendo ēt vitatē. veniale est: nisi faceret in ꝯtemptū: ꝛ iducendus est vt abstineat: pp piculū piurij. ¶ Si idurit aliquez ad iurandū: quē oīno credebat falsuȝ iuraturum mortalit peccauit. nisi esset iudex hoc faciens ex officio suo bm iuris ordinem.

¶ De adiuratione. c. ij.

De adiuratiōe: q̄ est iducere aliquez ad aliqd faciēduȝ: ob inuocationez alicui⁹ rei sacre vel diuini nois. Et si est per modū coactōis itendēs eū obligare p modū iuramēti ad aliqd faciēdū: vt ad supiores ꝛ alios in qb⁹ nō habȝ ptātez: est mortale. sicut adiuratio Caiphe ꝯ dn̄m. Ad sibi subditos vō ē licita: eo casu quo liceret eis pcipe. alit nō ꝛ tūc adiuratus tenet illḋ facere: vel dicē: alias eēt mortale: sic trāsgressio pcepti. ¶ Si adiurauit platos: vel socios: vel iferiores p modū depcationis: itendens iducere adiuratū p reuerētiā diuini nois vel alicui⁹ rei sacre ad aliqd boni faciendū: nō est malū: vł vēiale. Si leuit fit: ꝛ sine cā ꝛ adiurat⁹ nō faciēs illḋ: nō peccat Tho. ꝺa ꝺe. q. xc. ad pmū. ¶ Si adiurauit ḋmones p modū pcis: vel ad sciendū aliqd ab eis: vł aliqd obtinēdū auxilij: est mōtale nisi qs faceret ex familiari ꝯsilio spūs scti: vel nisi ex q̄dā simplicitate: q̄rēs ab obsessis a dyabolo. Sȝ p modū coactionis: lȝ eos adiurare ne nob noceant. ¶ Si adiurauit creaturas irrōnales ne dyabolus eis vtat i nr̄um nocumentū: licet. Si aūt fit vt demō operetur in eis: mōtale ē: vt icantatōes spentiū. ¶ Si in cantilenis

⁊ turpibus fabulis miscuit deũ ⁊ sctõs: ⁊ i narratiõib⁹ turpib⁹ ⁊ amatorijs: ẽ mortale. alias veniale nisi faceret in contemptum dei.

¶ Tertiuȝ pceptũ de obseruationẽ festorũ ꝯtinet duo capitula primum. c.

Sabbata scifices. Quãtũ ad determinationem dieꝝ: istud pceptũ est de iure positiuo. iõ hic annectere põt de ieiunijs ecclesie: ⁊ de auditiõe misse. ¶ Primo ergo si fecit aliqd manuale op⁹ diebus dñicis ⁊ alijs festis pceptis ab eccl'ia extra casũ necitatis: q2 mortalr peccauit: si p notabile spaciũ. Secus si fueret aliq pũcta. ¶ Si vero ex necitate: videlȝ q2 hostes expectãt: vl' veniũt inũdationes aquarũ: ⁊ h⁹i: tũc liceret remouere blada ⁊ supellectilia ⁊ h⁹i Ray. ⁊ debẽt obseruari d vespere ad vesperã. i. sero ad serum: de ꝯse. di. iij. c. pnũciãdũ. Hic reqritur magna prudẽtia i ꝯsulẽdo. ¶ Si vẽdidit vel emit dieb⁹ festiuis nisi comestibilia de die in diem: vt panẽ: vinũ caseũ: carnes ⁊ h⁹i mortaliter peccauit: si p modũ negociatiõis: nisi in cãu magne necitatis. In nũdinis tñ ex q prelati ecclesiaꝝ tolerãt: si nõ dimittũt audire missã fȝ pe. de pal. videt posse excusari: q mercãtur i dieb⁹ festiuis. s. a peccato mortali. ¶ Si fieri fec aliqd pdictoꝝ a suis filijs: discipul': fuis: laboratorib⁹ sine necitate: peccat mortalit mãdãs ⁊ exequẽs. ¶ Si tñ mãdãs seu magr: vel patronus ñ hȝ necessitatẽ ipse sȝ discipul⁹ ei⁹: vel seruus: vel rusticus hẽt necessitatẽ ita ꝙ aliter ñ posset viuere: vl' q2 si discipul⁹ nõ obedit aliqñ magro i h⁹i dieb⁹ vendẽdo. vel faciẽdo aliquod exercitiũ ei⁹ artis p quo tpe nec iste nec ali⁹ de illa arte vult ꝯducẽ eũ secũ: ⁊ aliud exercitiũ nescit facer. videt ipe excusari. Nã si i obsequȝ ecclesiaꝝ paupculaꝝ aliqndo licet aliqd laborar diebus festiuis fm doctoꝛs: qnto magis licet p sustẽtatiõe vite ei⁹ i necessitate. Tutius tñ eẽt eligere aliquã artẽ si

posset. Similiter de scriptorib⁹ p ꝑcio ꝯ ꝯfitentibus instrā tpaliū ꝯ iudicātibus ꝯ faciētib⁹ lōgas dietas nō cā cupiditatis: ſꝫ necessitatis q̄ nō bene aliter p̄t fieri Barbitōsorib⁹: cbirugicis: ꝯ hmōi: medicinalia autem sp licet facē ꝯ medicari: ꝯ talia vēdere Papa Eugeni⁹ dispēsauit cū barbitōsorib⁹ vt laborare possint p duas horas noctes i uigilijs magnoꝝ festoꝝ. ij. pte sūme ti. ix. c. vij. §. iiij. i fine. ¶ Si p totū diē festū uacauit ludis venatiōibus: aucupijs: choreis: ꝯ alijs vanitatib⁹ mūdi. frequēter. n. i bis occurrunt mortalia pctā: ꝯ si ō se ista nō sint mortalia. ¶ Q̄ō ēt mortale pctm̄ dieb⁹ festinis cōmissum sit graui⁹ pꝫ: ꝯ iō de hmōi ꝯfitendū est.

¶ De auditiōe misse dieb⁹ dn̄icis ꝯ festiuis.

Sī nō audiuit totam missā dieb⁹ illis: ſꝫ ōmisit vł ex ꝯtēptu: vł ex cupiditate lucrādi: vł cā eūdi ad solatiū vł ad ꝯuiuia: seu ex negligētia: vł ignorantia crassa mortalr peccauit: ꝯ totiēs q̄tiēs dimisit. Ideꝫ si audiuit: ſꝫ n̄ totā dimittēdo notabilē ptē: de ꝯse. di. i. c. missas. Sec⁹ vero ē si modicā ptē misse dimisit. ¶ Q̄ō aūt qs audiat in parrochia sua vł alibi missā ꝑpam de die: vł aliā audiēdo: vel nō intelligēdo v̄ba: vł nō audiēdo: q̄ ſb misse dicit: vel audiat alibi seu a ꝯcubiario vel symōiaco: ꝯ hmōi: vel n̄ symoniaco: ꝯ ꝯcubinario: exquo p̄lati nō ꝑuidēt sup hmōi: nō vident simplices sollicitādi: ſꝫ dimittēdū cōsciētijs eoꝝ: vbi talia abundāt ſꝫ pe. ō pal. ꝯ guil. durā. ¶ Dimittētes v̄o auditō nē misse ex infirmitate: vel ex tali occupatiōe quā n̄ pn̄t dimittē vt ſuire ifirmo: vel alia iusta de cā: puta q̄ manēt in castri: excusāt. ¶ Excusant ēt puelle: que dimittunt a parētib⁹ domi: nō tn̄ eūtes ad choreas. Vidue ēt q̄ manēt in domo clause p mēses nō excusāt. Secus si per dies quindeciꝫ: vel per mensem ꝯ huiusmodi.

¶ De obseruatione ieiuniorum. c. ij.

Si qs dimittit ieiunia ecclesie: vt q̃dragesime. iiij. tpoꝝ: ⁊ vigilias festoꝝ xpi: ac sctoꝝ q̃ de p̃cepto sunt. post. xxi. añũ: peccat mortaliter: nisi hẽat cãm legitime eũ excusantẽ: vel saltẽ existiet se habere: puta cũ ẽ satis d̃bilis vel vr̃ sibi eẽ: pp qd̃ credit ñ posse ieiunare sine notabili corpis detrimẽto: lꝫ secũdũ veritatẽ possit: talis ñ videt̃ de facili ↄdẽnãdus de mortali: ex quo parat⁹ erat obedire precepto: si credidisset se posse: alr̃ ẽ mortale: ⁊ totiens q̃tiens dimisit aliquẽ diẽ ieiunij: quia quilibet. n. dies: ẽ sub vno p̃cepto. Sꝫ añ. xxi. ãnũ inducẽdi sunt iuuenes ad ieiunãduꝫ. Etiam iterrogãdũ ẽ hic de numero dierũ: quos dimisit: ⁊ q̃ de cã. ¶ Si v̾o notabiliter ãticipauit horã comedẽdi: puta circa horã tertiã: sine causa legitia: non ẽ ieiuniũ. vñ ⁊ mortale. Hora aũt cõgrua: est circa nonã. Tardare ãt post nonã nõ est vitiũ: nisi fiat ex superstitione.
¶ Si cũ ieiunauit ex statuto ecclie vel ex voto: vl̃ ex iniũctiõe ↄfessoris: comedit d̃ sero frustum panis: vel de plib⁹ fructib⁹: aut ↄfectionib⁹ vel de vno genere tm̃: sꝫ i magna q̃titate: ieiuniũ fregit. i. ij. p. sũme. ti. vi. c. ij. §. ix. ¶ Si vero aliq̃d ↄfectionũ sumit in p̾ua quãtitate ñ solũ ieiuniũ: nisi fieret i fraudẽ ad nutriẽdũ. Sed sumẽdo aliquid fructuũ p modũ medecine. ne. s. vinuꝫ lauet stomachũ: nõ videt̃ eẽ malũ. ¶ Põt ãt qs i die plures bibere sumpto prãdio ⁊ ñ frãgit ieiuniũ nisi fiat in fraudẽ: vt dictuꝫ est. ¶ Debiles ⁊ multũ laborantes: itinerãtes: peregrinantes: nutriẽtes: paup̾es: ⁊ huiusmodi quomõ ⁊ quando a ieiunio excusent̃: vide plenius i. ij. p. sũm. t. vi. c. ij. §. vi.

Quartũ preceptũ de honore pentũ: ⁊ habet duo capitula. Cap̃. primum.

Habeas in honor̃ parẽtes. Quere p°. si dixit verba cõtumeliosa: vel obprobriosa p̾entib⁹: mortalr̃ peccauit: ⁊ multo magis si v̾berauit: ẽt le

uiter. Idē si parētes irrisit. ¶ Si blasphēauit: vl' male dixit ipsis defūctis ⁊ viuis. ¶ Si ñ obediuit eis i licitis ex cōtēptu: peccauit mortalit: ēt i puis reb⁹. Sec⁹ si ex negligētia i reb⁹ ñ mlti ponderis. Si nō puidit necessitatib⁹ eoꝝ: cū posset: mortale ē. ¶ Si ñ ipleuit legata fcā ab eis ad pias cās: s mlt tū distulit pp icōmoditatē: cū tñ possz: peccauit mortaliter vid i. ij. p. t. j. c. xxi. §. iij ¶ Si ñ reuerēter se hūit: s ptēpsit: vl' dur locut⁹ ē. vl' puocauit ad irā: l' ñ supportauit eos: l' diligētñ puidit: veniale ē. ¶ De gubernatōe familie. c. ij.

Si nō puidit magnis necitatib⁹ vict⁹: ⁊ vestit⁹ filioꝝ: vxoris: suoꝝ cuz posset ex auaritia: vl' crudelitate: mōtale ē. iij. d. c. si qs. Idē si pp h illtios filios misit ad hospitale: l' suos q sibi hñ scriuebāt. ¶ Si ñ adhibuit diligētiā ad h vt hōiecēnt: ⁊ mādata dei ⁊ ecclie obsuēt: vt d ofessiōe: cōione: auditiōe misse: d hōestate ⁊ h⁹i ⁊ si notabilē i h cōmisit negligētiā: nō curādo vl' ñ corrigēdo mortale ē vl' vēiale graue. ¶ Si dixit vxori vba ptumeliosa: vocādo scortū ⁊ h⁹i: vl' vberauit aspe sine cā rōnabili s ex iniuria mortale ē. Sec⁹ si alias ei dura ⁊ aspa vba loqtur. ¶ Si vxor ptēdit cū viro i licitis reb⁹ nollēs obedir ⁊ ex h puocās eū ad blasphemādū deū vl' sctōs: vl' ad aliud grāde icōueniēs mortale. pmittit si ē occasio data ad h. Si vir pmittit vxorez facē plimas vanitates aut ornat⁹ vl' trepudiat⁹ ⁊ hmōi ⁊ alia multū puocātia ad lasciuiā: mortale vr. Si vero non sit multus excessus veniale videt. ¶ Mater que mittit filias ad choreas ⁊ alias mūdi vāitates: ⁊ non ducit ad missā: ofessionē: ⁊ cōionē. nō vr posse excusari a mortali. ¶ Si dñs vl' dña nō puidit necessitatib⁹ corporalib⁹ suoꝝ ⁊ ācillaꝝ: ⁊ ifirmos mittit ad hospitale ⁊ nō curat d necitate vel honestate vite coꝝ vel nō dat eis habilitatē ad ofitēdū cōicādū: audiēdū missā cū pos

sit: vel faciat i festis laborarẽ mortale ẽ i qlʒ hoꝝ. ¶ Si nimis dure: vł nimis: remis se alias se hñit i gubnatiõe familie: in q̃ oẽs delinquũt ẽt pfecti: cõiter vẽiale ẽ. di. xxv. c. qualis.

Quintũ preceptũ de homicidio. Cap. vnicum.

n On occisor eris. Et prio q̃re: si occidit extra ordinẽ iurꝭ ali quẽ volũtarie: vł pter ĩtẽtionẽ a casu: dãdo opaʒ rei illicite: vt i ludo norio: sic ad saxa: vł ẽt rei licite: ſʒ ñ adhibẽdo debitã diligẽtiã: vt p ĩsciẽdo regulas d̃ tecto mõ tale ẽ: ⁊ casꝰ epis resuatus. Jõ si ex necitate euitabili ⁊ ẽt ieuitabili ad quã puenit ex clpa: puta qr adulter ẽ inuẽtus a viro mlierꝭ adultẽ: q vt mortẽ euaderet eũ occidit. Interrogãdũ ẽ d̃ cã homicidij. ¶ Si iudex occidit aliquẽ inocẽtẽ scd̃ʒ iura: vel aliquẽ nocẽtẽ: ſʒ pter ordinẽ iurꝭ: vł scd̃m pcessuʒ ordinariuʒ sed nõ hñs legittimũ dominũ vł hñs ptãteʒ: sed nõ ex iustitia: sed ex vindicta: vel auaricia: vel crudelitate: ⁊ ẽ casus epalis nisi in vltimo puncto i. ij. pte sum. ti. vij. c. viij. §. i. ¶ Si mulier grauida q̃siuit aborsuʒ p medecinas vł labores vel per aliũ modũ: ẽt si non sequatꝰ effectꝰ ẽ mortale in ea: ⁊ in quocũqʒ ꝯsulente ⁊ operãte ad hͦ: nõ tñ est calꝰ epalis. Si vero seqꝰ effectꝰ ⁊ puerperiũ erat formatuʒ in vtero: homicidiũ ẽ in ea ⁊ cooperãte ⁊ ꝯsulẽte: vnde casꝰ epalis ẽ. In aliqbꝰ ẽt locis si no seqꝰ effectꝰ per synodales ꝯstitutiones: est epalis: ⁊ alicubi ẽ excõicatõ. ¶ Si occidit mater filiũ vł filiã spõte ad occultãdũ crimẽ suum: grauissimũ est: ⁊ multo plus si ñ baptizatũ. ¶ Si pater filiã vel frater sororeʒ fornicantem: vł si vir vxorẽ: pp adulteriũ si vxor virũ pp odiũ vel amoreʒ ad aliquẽ aliũ: si filius patrem vel matrẽ ex ira vł auaricia: vł fratrẽ frater: grauissima sunt ⁊ digna magna pnia: ⁊ epo reseruata. Et nota q epi solent cõiter eos mittere qui ire pñt pro casu homicidij ad penitentiarios

curie ad terrorē incutiēdū.
Si tn̄ nolūt:possūt absolue
re tales p se. vel palios. iō
pape n̄ reseruat⁹. ¶ Si ma
ter:vel nutrix suffocat filiuȝ
vl' filiā quē tȝ iuxta se: n ad
uertēter opprimēs : morta
le ē pp negligētiā ⁊ est ep̄a
lis. ¶ Si mulier grauida p̄
ter itētionē abortit̄: si ꝯmi
sisset ibi notabilē negligen
tiā:puta qꝛ nimis saltauit:
vel qꝛ nimis iordīate labo-
rauit : vel pp inordinatas
lasciuias nō eēt absqȝ pctō
mortali. Idē i viro vel alio
pcutiēte eā: vn̄ hoc sequit̄.
Secus vero si nō eēt in cā.
¶ Siqs ēt nō occidit. tam̄
mutilat aliqd̄ mēbꝝ. vl' red
dit inutile alteri extra ordi
nē iuꝛ:vl' vl'nerat:vel alias
pcutit aliquē ex iniuria:pec
cat mortal'r. Idē si iniuste
icarcerat: vel tȝ p violētiā:
ne liber possit abire. nisi fa
ceret per punctū tpis ad i-
pediēdū malū eius. Si cle
ricū ēt habētē tantum pmā
tonsurā:est excōicat⁹. ¶ Si
quis verbo vel mandato. s.
mādando:psuadendo: con
sulēdo:ratificādo vl' incitā
do: cooperat̄ aliqd̄ p̄dicto
rū vel mortē:vel corpalē le
sionē:peccat mortaliter. ēt
si nō sequat̄ effect⁹. Sȝ si se
quit̄ effect⁹ grauius est ⁊ si
pcussus vel incarceratus ⁊
h⁹i esset clericus vel religio
sus:in quolibet predictorū
casuū pcutiētes:vel inclu-
dēs:est excōicat⁹:nisi eēt p̄
lat⁹ ei⁹:q hoc faceret cā cor
rectōis. Et vbi i p̄dictis .s.
mādato:ꝯsilio:coopatione
vel facto si eēt enormis iiu
ria fcā clerico vel religioso
nō p̄t absolui citra sedē apo
stolicā:vl' legatū vel sūmū
pniariū. Secus vero si non
eēt enormis iniuria. ¶ De
h⁹i mā habes diffuse i ter-
tia pte sum. ti. xxv. c. i. Enor
mis iiuria dr̄ qn̄ ad mutila
tionē mēbri : seu effusionē
sanguinis magnā. s. p vul-
nus illatū. pcessum fuerit.
Aut si in epȝ:vel in abbatē
pprium manus violenta in
iecta sit vt. c. cū illorū. extra
de sen. excō. Aut. n. dr̄ enor
mis arbitrio hōi viri ex cir
cūstātijs locorū:tporū:per
sonarū. ut insti. de iure nāli.
§. atrox. Vel si est facta reli

gioso: q2 nō absoluit̃ tallis
citra sedē apostolicā uel le
gatū ei⁹: uel ei⁹ summū pe=
nitētiariū: secus uero ē si nō
esset enormis. Siqs inter=
fecerit uł mādauerit: uel fe
cerit iterfici aliquē xpianū
p assassinos: ēt si nō sequat̃
effectus: est excōicat⁹ ⁊ dpo
situs omni gradu: ordie ⁊
dignitate seculari: uel eccle
siastica. Similiter receptor
⁊ defensor huiusmodi assas
sinorum. c. p humani: d ho
mi. li. vi. ¶ Dicūtur assassi=
ni qdā heretici: uide de h
in. iij. p. sum. ti. xxv. c. xxxvi.
¶ Siqs desiderat mortē
alterius deliberata rōne. in
malū alteri⁹: siue ex odio
siue inuidia siue ex auaricia
ut habeat ei⁹ bōa: uel ex lu
xuria: ut aliā accipiat. uł ex
superbia: ut in plationē suc
cedat: uel ex accidia. ne ha
beat cām siue laborē guber
nādi eū: uł ut fit magis lib:
⁊ nō habeat corripientē in
quolibet horū ē mortale.
Secus āt si hoc desiderat
ne ipsemet uł ille deū āpli⁹
offenderet: uł ne peior effi
ceret̃ aut ne bōis psōis uel
eccłie dei noceat: sic̃ tyrāni
¶ Si vō qs ex ipatiētia ⁊
ira pcutit seipsū iniuriose:
peccat mortalr: ⁊ si cleric⁹
sic: ē excōicatus. Sec⁹ si ex
zelo deuotōis ad reprimen
dam carnē uel tētationes:
Nō tñ licet abscidere aliqd
mēbrū: alias peccaret mor
talr ⁊ efficeret̃ irregularis:
⁊ si eēt cleric⁹ esset excōica=
tus. ¶ Si occidisset uel uul
rasset aliquē i loco sacro: eēt
sacrilegiū ⁊ ecclesia uiolata.
Si p uiolētiā ēt si sit offi
cialis eduxerit malefactorē
uel debitorē de loco sacro:
uel fecerit capi eū peccauit
mortaliter. ¶ Si fecit uel
fieri fecit torneamētū: uł ali
ud spectaculū ubi sit picu=
lū uite mortale peccatū ē.

Sextū pceptū d luxuria
actuali ⁊ spēb⁹ ei⁹. c. unicū.

N On mechaberis. lu
xuria actualł q̄ ɔmit
tit̃ extra mrimōiū:
semp ē mortale peccatū in
oibus spēbus suis: que oēs
hic ponūtur. q2 distincte oz
eas confiteri. uel interroga
re ɔfitētes si a seipsis nō di
cunt. Nullo tñ mō necesse

est iterrogare de his oib⁹: nisi necessitas cogat: ne qs adiscat qđ nescit: sꝫ ꝓut con uenit psonis que ↄfitentur Et cũ habet vltia species: nõ est vltra descendẽdum ad alias pticulares circun= stãtias nõ necessarias: ⁊ cau to ⁊ honesto mõ interr ogã dũ ẽ. ¶ Si cognouit solut⁹ solutaꝫ que dr̃ fornicatio: ⁊ si ẽ meretrix. vl̃ hua sua vel alteri⁹: vel vidua: ⁊ ẽt si ta= les iduxit ad pctm̃ ¶ Si te nuit ↄcubinã ⁊ qñto tpe: qꝛ vltra fornicatioñe: ẽ ibi scã dalum ꝓximoꝝ qꝛ publicũ: licet sit fornicatio. ¶ Si vir ginẽ đfloraũit extra mr̃imo niũ: qđ dr̃ stuprũ. ⁊ si sedu xit eã ꝓmittẽdo ducere in vxorẽ: cogẽdus ẽ in foro cõ sciẽtie. vel ducere eã in vxo rem sibi: vel eã dotare si p̃t ⁊ iniuriatus ẽ parẽtib⁹ eius dẽ: si hoc nescierunt. ¶ Si ipse solut⁹ cognouit vxoreꝫ alteri⁹: vel ipe vxorat⁹ co= gnouit solutã. qđ dr̃ adulte riũ: ⁊ ẽ duplex qñ vterqꝫ est ↄiugat⁹. ¶ Si itulit violen tiã alicui qđ dr̃ raptus: ⁊ si ꝯ voluntatẽ parentũ: gra= uius ẽ. ¶ Si intulit violen tiã nupte vl̃ ṽgini: l̃ mõiali grauissimũ ẽ. ¶ Si cogno uit ↄsanguineã suã: vel ↄsã guineã vxoris sue vsqꝫ ad q̃rtũ graduꝫ ↄsanguinita= tis vel affinitat̃. ⁊ dr̃ ince stus. ¶ Idẽ de muliere: q̃ pmittit se cognosci a cõsan guineo viri sui. ¶ Si cũ mo niali scel⁹ ẽ opatus: vel cuꝫ habẽte ꝓfessionẽ castitatis ⁊ dr̃ sacrilegiũ. ¶ Idem si mulier cũ clerico: r̃ligioso: p̃lato ordinato: ⁊ hmõi: ¶ Si cognouit ↄmr̃eꝫ vel quã tenuit ad baptismũ fili aꝫ spũalẽ vl̃ chrisma. vel q̃s audiuit i ↄfessiõe: ⁊ dr̃ ince stus vel sacrilegiũ. Ideꝫ de muliere q̃ cũ cõpatre se mi scuit voluntarie. ¶ Si p se metipsũ vigilãs ⁊ volũta= ri⁹ se polluit: ⁊ dr̃ molicies. siue manib⁹ ꝓpriis vel aliis modis. De mõ nõ est inter rogãdũ. ¶ Si cũ masculis opatus est turpitudinẽ: vel femia cũ femia: vel vir cum muliere extra uas debitũ: ⁊ dicit̃ uitiũ sodomiticũ. Si cũ brut̃ opat⁹ est nephas: ⁊ cũ qb⁹: ⁊ dicit̃ uitiũ bestia

litatẽ. Si dieb⁹ festiuis ali qd̾ horuȝ opatus est q̄ gra uius ē. Scd̾ȝ aliquos vero necesse ē ɔfiteri hmōi circū stantiā: q̄ mutat spēȝ pcti. Si in ecclesia vel i loco sa cro aliqd̾ p̄dictorū cōmisit qd̾ dr̄ sacrilegiuȝ: ꝛ p h̄ vio lat̄ ecclesia: ꝛ si istd̾ eēt ma nifestū eēt recōciliāda eccle sia. De pctis vero que cō mittūt̄ in cōiugio. s. tactib⁹ ꝛ actib⁹ inhonestis ꝛ oscu lis ac v̄bis ꝛ hmōi dicet̄ in fra i. c. de luxuria. Nō. tn̄ q̄ d̾ iure cōi pctā luxurie nō sūt refuata epis: nec p ali quo illoꝝ ē lata snia excōica tiōis a iure: s; cōit̄ per sino dales ɔstitutōes epoꝝ: ali q̄s ex dictis casib⁹ sibi ma gis refuāt: vt icestū: sacrile giū. s. cū monialib⁹. Aliqui vero epi: viciū bestialitatis Alij etiā: vitiū sodomiticū: ꝛ q̄daȝ alia in quib⁹ est lata snia excōicationis per syno dales ɔstitutōes. Et iō que re in diocesib⁹ in quib⁹ au dis confessiones.

Septimū p̄ceptū d̾ furto n̄ faciēdo: ꝛ d̾ vsura q̄ diuer sis mōis fit: ꝛ h; c. viij. c. j.

f Urtū nō facies. De vsurpatōe rei alie ne q̄ i h̄ p̄cepto phi bet̄. Nota q̄ i oib⁹ ifrascri ptis spēb⁹ est mortale pcm̄ ꝛ tenet̄ ad restitutionem ei a quo res capta est. Qd̾ si il le ignorat̄ vel n̄ iuenit̄: pau perib⁹ erogāda est: ꝛ nō so luȝ q accipit. s; ēt heres ei⁹ si tn̄ de bōis ei⁹ ad eū pue nit. c. michael extra d̾ vsurꝭ. Circa vsurā q̄re primo si mutuauit pecuniā nūeratā vel aliq̄d eoꝝ q̄ vsu ɔsumū tur: vt frumtū: vinū ꝛ oleū ꝛ hmōi: itētōe aliq̄d recipiē di vltra suuȝ capitale: ꝛ istd̾ plus qd̾ accepit tenet̄ resti tuere. Si mutuauit sup pign⁹ rei mobil̄ puta vestis eq̄ ꝛ hmōi: vel imobilis: vt dom⁹: agri ꝛ hmōi: ꝛ iteriȝ accipit vsu fructū pignoris dū ali⁹ tenuit pecuniā suā: vsura ē. Excipit̄ tn̄ casus qn̄ gener accepit possessio nē i pign⁹ a socero suo quo usq; dat sibi dotē: ꝛ sustiet onera mr̄imonij nutriēdo vxorē suā. extra de vsu. c. sa lubrit. Si posuit pecūiaȝ penes mercatoreȝ vel artifi

ce3:cũ intẽtiõe aliqd pcipiẽdi vtilitat3. l3 nõ fiat pactũ de hoc:s3 ponit i discretiõe ei⁹ volẽs in oĩ casu capitale suũ saluũ: vsura ẽ s3 si vult ita pticipare de dãno sicut de lucro: tunc l3 etiam cu3 pacto: ⁊ in hoc solẽt ẽt offẽdere mulieres de dotib⁹ suis: ⁊ dicũtur vulgariter de posita. s3 vsura ẽ ca. plericq3 xiiij. q. iij. in ter. ⁊ glo.

¶ De soccedis aialium.

¶ Si in soccedis aialiũ pecorum: bonum ⁊ hmõi ita paciscitur vt capitale sit saluu3. est vsura: sed si nõ ẽ saluu3: sed nimis grauatᷣ vna pars: nõ est vsura: sed iniusticia. ¶ Si in emptiõe fructuũ terre vel aliarũ rerum ex eo ꝙ añ ꝑ aliquos menses ꝙ̃ recipet fruct⁹: vl' alias res soluit pciũ: ⁊ ꝑꝑ hoc emit min⁹ iusto pcio: vt si valebat decẽ emit ꝓ noue3 vsura ẽ. Sec⁹ si faceret hoc: q2 verisimiliter põt etiã minus valere. ꝙ̃ illud qđ soluit videlicet octo.

¶ De vẽditiõe ad terminũ

¶ Si vẽdidit ad credentiã seu terminum pannos laneos: lineos: de serico: vel alia q̃cũq3: maiori pcio ꝙ̃ ad ꝯtantos: quia si vendidit sic plus iusto pcio rõne dilatõis: vsura est. Si vero nõ vẽdidit plus iusto pcio: sed non vult facere ita bonũ foru3 ei sicut illi qui dat pecuniã numerata3 sibi: nõ est vsura Tho. in opusculo lxxvij. ⁊ extra đ vsuris. c. nauiganti ⁊. c. in ciuitate tua.

¶ De cambijs.

Si fecit cãbia ⁊ si minuta: puta de vno floreno auro ad monetã: vl' ecõuerso accipiẽdo aliqd ẜm cõmunem cursu3: nõ est illicitu3.

Si fec cãbia realia ꝑ lr̃as đ loco ad locũ ⁊ ñ ficta: ẽ licitũ. moderatũ lucꝝ. Si fecit cãbia q̃ vulgaritᷣ dñr sicca: ꝑ venetos a libre đ grossi usura ẽ: q2 realitᷣ ibi ẽ mutuũ ⁊ sub spe lucri. Hec frequentãtᷣ florẽtie. Si tutor uel curator pupilloꝝ: vl' ꝓcurator ⁊ factor cuiuscũq3: pecuniã pupilloꝝ vel pxonoꝝ dedit ad vsurã i vtilitatẽ illoꝝ. ultra pcm̃ mortale ꝯmissũ i casu q̃ illi nolit uel nequeãt restituere: q2 illi q

habuerũt vtilitatẽ pncipalr tenẽt: sƷ nõ restituẽtib⁹ illis tenet pcurator: tutor. ꝛ curator ꝛ hmõi. Si qs emit agrũ vel domũ multo maiori pcio ꝙ̄ valeat. itendẽs ꝙ uẽditor reemat ab eo deducens hoc in pactũ ꝛ ipse interim fruct⁹ recipiat: usura paliata est.

De mutuãtibus sub spe.

Si quis ꝓpter pecuniaƷ mutuatã aliquando petit: uel sperat principaliter hrẽ ab eo aliqđ obsequƷ uel utilitateƷ: q̃ pcio possit estiari ut opa laboratoꝝ. l' bõuƷ ad collẽdũ fras: uel mutuationẽ iumtoꝝ: uel aliqđ donũ uel ut ꝓcuret ei offm̃: ul' bñficiũ eccl'iasticũ uel seculare uel ꝙ det sibi pp̱ ħ plus de fructib⁹ tre eius quã colit: usura est. Et qñ pp̱ ħ nõ ab eo cui mutuauit: sƷ ab alio ut a dño uel a cõitate recepit utilitatẽ exinde dƷ illud pauperibus erogare.

De accipiẽtib⁹ ad usurã.

Si qs accipit mutuo ad vsurã non ad prouidenduƷ sue necessitati. sƷ vt det ipe ad usuraƷ. uel ludat. uel alias male vtat. peccat mortaliter. hec vide in. ij. parte sũme ti. j. c. viij. §. vltimo. Idem si enƷ inducit. qui alias nõ erat feneratur⁹. Pe. de pal.

De facientib⁹ statuta i fauorem usurariorum.

Si fieret statutuƷ in aliq̃ ciuitate uel castro uel loco ꝙ usure soluãtur. uel ꝙ solute ñ possint repeti. aut repetite nõ debeãt restitui. excõicati sũt qui faciũt hmõi statuta ꝛ qui iudicãt secundum ipsa. Unde illi qui faciunt capitula cum iudeis. ut dñi ꝛ cõitates ꝯtinentia ꝙ possint fenerari. ul' ꝙ nõ possint repeti i iudicio usure extorte ab eis ꝛ hmõi uidentur incidere in hanc excommunicationeƷ. domini uero qui hoc faciũt ꝛ ciues qui hoc consulunt extra de usuris in cle. c. ex graui.

Capitulum. ij.

De emptione uero denarioꝝ mõtꝭ vt' florẽtie. vel ipꝛestitorũ ut Uenetijs. l' locoꝝ vt ianue. qꝛ aliq ponunt ꝯctũ eẽ usurariũ. alij vo nõ. s. ꝯtriũ tenẽ

ces iō nemī ꝯsulas vt faciat ꝯctū: fcm̄ vero si potes iducere vt post morte ipsi⁹ vel vnius alterius finiat: vl' satisfaciat cōitati: l' det paupērib⁹: bonum erit: Si vō nō vult adherēs opiniōi ꝯrie: nō facile cōdemnes: qr in hmōi scōm doctores. nō est precipitanda snīa. De his ꝛ alijs supradictis hēs in scda pte summe. ti. j. c. xj. de vsuris.

De fraudulētia que multis modis cōmittitur. c. iij.

d E fraudulētia que fit: vl' i rei suba. vēdēdo vnā rez ꝓ alia vt vinū liphatū ꝓ puro: carnes pecudias ꝓ castrat: cera ꝛ aromata cū alijs mixtur vel i ꝙtitate. dādo mēsuras ꝛ pōdera dīminuta: pu tavncias nouē ꝓ libra: vel i ꝗlitate: vt rē prauā ꝓ bōa: vt pānū ferrū coriū: aromata: anialia defectuosa: fructus ꝛ hmōi: ꝛ in his si notabilr dānificauit ꝓxiꝫ. peccauit mōtalit ꝛ tenet ad restitutōēꝫ. Si pax nec plus intendēs: venialit: ꝛ paupib⁹ erogef. Si vendidit rē aliquā mlto maiori pcio ꝙ valebat scōꝫ cōeꝫ estimatione illi⁹ tpis aduertent. peccauit mōtalit: ꝛ tenet ad restitutōēꝫ: si ꝓxim⁹ notabilit ledif. sec⁹ si parū. Idem si emit minori pcio ꝙ valeat ex ignorātia vēditoꝝ. Si fraudauit iustas gabellas ꝛ pedagia. tenet cōitati resti tuē: si multū vel ēt pax sed tm̄ itendes multū: mortale est de hac mā uide in. ij. p. sum. ti. j. c. xiij. ꝟ. vi. ꝛ. vij.

Dñi q grauāt subditos i collect iniustis. tenent ad restōneꝫ: ꝛ q distribuūt prestātias scient ꝗuantes aliquē ultra debitū: tenef pro damnis. Et de hoc hēs in tertia parte. ti. iij. c. iiij.

De falsificatione. c. iiij.

f I qs falsificauit aliqd istruꝫ: uel falso scient utitur: ultra mortale tenef ad oē dānū qd ide seqt. Si qs falsificauit lras papales: uel falsificatis scient utif: ē excōicat⁹: cui⁹ absolutio pape reseruaf. Si qs ex falsa cā suggesta q̄ erpīssa nō obtinuiss bñficiū qd recepit: ls

nō sit excōicat⁹. tñ tenet ad restōnē ei⁹ qđ sic r̄cepit seu ad renūciatōez bñficij uł resignatiōez ⁊ hmōi. Siqs falsificauit monetas ultra pctm̄. tenet ad restitutōez. Idez si falsis sciēter utit ⁊ ēt ipe q hmōi fuit decept⁹.

Siqs falsat mēsuras vel pōdera ciuitat ꝫ vel cōitatis vel falsis sciēter utit. ultra mortale tenet ad restōnez ⁊ oiuz dānoꝝ ide seq̄ntiuz. ¶ Siqs falsat l̄ras platoꝝ uel sigilla uel aliorū: ultra mortale tenet ad satisfactionē oiuz dānorū ide seq̄ntium. Idē đ falsificāte libros uł alias scripturas i dānuz alioꝝ. Et nō ꝙ ꝯ falsificātes istr̄a vel l̄ras uel alia in aliqb⁹ locis lata ē snia excōicatōis. p ꝯstōnes sinodales

¶ Excōicatio papalis.

¶ Si qs i bullis papalib⁹ apponit. vel remouet unaz l̄raz vel pūctū scđz Hosti. ē excōicat⁹ excōicatiōe papali q̄ fit i curia ꝫ nā in iure cōi nō hētur ꝫ ⁊ h̄ si bulle hñt vigorē. Nā si expirasset earuz valor: puta q₂ erat gr̄a ad tp̄s ⁊ expirassꝫ. si totū raderet ñ icurrēt qs excōicatiōez: nec i aliq̄ penā. Ricardus. ¶ De iniusticia q̄ fit in iudicio. Cap. quintuz.

De iiusticia v̂o q̄ fit a iudicibus assessoris: aduocat ꝫ pcuratoribus ⁊ notarijs ⁊ đ qb⁹ dñt interrogari. dicet ifra. ¶ Si officialis qcūqꝫ dat iiustaz sniaz scient vel ex ignorātia crassa ⁊ supia: tenet pti lese ad satisfactōez oīs dāni: nisi satisfaciat ille: pro q̄ est lata snia: ⁊ silr assessor vel ali⁹ q ad h̄ coopat: ⁊ peccāt oēs mortalit aduocat⁹ ⁊ pcurator: q scient đfendit iniustā cām. ¶ Si obtineāt similit tenet pti lese ad satisfactōez isolidū si ñ satisfaciat clientulus. Idē si pdidit iustā cāz ex igr̄ātia crassa vel negligētia. ¶ Accusator ⁊ testis scient pcedētes ꝯ aliquē falso tenet đ oi dāno ipi accusato ⁊ peccant mortaliter.

¶ De furto. c. vj.

Si qs rē aliquā oclte inito dño: nō soluz si abstulit ab extraneo: sꝫ ēt fili⁹ parētib⁹: vxor viro suo: dño: discipul⁹ magro:

soci⁹ socio: ꝯsanguine⁹ ꝯsan
guineo. furtũ ẽ: si ẽ qd nota
bile dãnũ: vñ ꝛ mõtale. ꝛ te
neť ad restõnez. Sec⁹ si qd
minimuz: vt aliq̃s fruct⁹: ꝛ
q̃trinũ ꝛ hmõi. ¶ Si rẽ sibi
mutuatã retinuit: vľ aliã rẽ
alteri⁹ veniẽtẽ ad man⁹ ei⁹
nõ restituit furtuz feč: nisi il
le tm̃ dẽ hr̃et de suo certitu
dinaliť: qꝺ ñ vult restitueř.
¶ Si iuẽta. q̃ nõ habenť ꝓ
ꝺrelicto nõ restituit: sꝫ sibi
retinuit. Et si post iq̃sitiõez
nõ repiať cui⁹ sũt iuẽta: dꝫ
paupib⁹ errogare: alias eẽt
pctm̃ mortale: nisi ipsi vt i
digẽti dareť. ¶ De thesau
ris iuẽtis: multũ stať ꝯsue
tudini. de hac mã vide i. ij.
pte sũ. ti. j. c. xv. §. ij. ¶ Si
vsus ẽ pignoř: ad sui vtilita
tẽ. ꝯ dñi rei volũtatẽ. ¶ Si
vsus ẽ re ꝯmodata ad aliũ
vsuz q̃ȝ fuerat ꝯmodata: vľ
re ꝺposita sine lĩa ꝺponẽ
tis: nisi p̃sumat dñꝫ rei esse
ꝯtẽtũ teneť ꝺ hmõi vtilitate
¶ Si rľigiosus ꝺdit de bo
nis monasterij sine lĩa su
pioꝝ: habita vel p̃sumpta.
Idem si aliq̃d occulte rece
pit vel retinet qꝺ ẽ mortale
ꝛ ꝓprietari⁹. ¶ Si p̃lat⁹ ex
pendit bona eccľe i turpes
vsus deputata repatiõi ec-
clesie vľ paupib⁹: vel bona
mõasterio ꝝ: peccat mõtaľr
¶ Si aliq̃s ř cipit a religio
sis aliq̃d siñ cã rõnabili: vľ
ꝓ turpitudie: vel lucri acq̃
sitiõe: vel cã amicitie ꝛ pa-
rentele sine aliq̃ idigentia.

¶ De sacrilegio qꝺ cõmit
tiť circa res sacras. c. vij.

De sacrilegio qꝺ ẽ cir
ca res sacras. ¶ Si
iposuit vel dedit sup
h̃ ꝯsiliũ: vt iponerenť colle
cte clericis siue ecclesiasti-
cis ꝑsonis nõ hĩta lĩa a ro
mano põtifice: ꝛ si secut⁹ ẽ
effect⁹ vltra mortale: teneť
ad restõnez. ꝛ nisi post ad-
monitiõez desistat: ẽ excõi-
cat⁹. ¶ Si feč vel fieri fecit
statuta ꝯ lib̃tatẽ ecclesiasti
cam: vel ꝯsuluit fieri. vltra
mortale teneť de dãnis fa
ctis: estq̃ꝫ excõicat⁹ ip̃e: nec
nõ scriptores ꝛ iudicantes
ƀm ea. ¶ Si vsurpauit p̃io
natũ ꝺ nouo alicui⁹ ecclesie
vacãtꝭ vel mõasterij: vel lo
coꝝ pioꝝ: vel bõa ip̃oꝝ lo
corũ vacãtiũ: est excõicat⁹.

¶ Si abstulit res sacras vl calices ꝛ paramēta ō loco sacro aut rē sacrā ō loco ñ sacro ꝛ furās i ecclesia res nō sacras. ¶ Si effregit locū sacrū vt portas ecclesie: vel locū religiosū. vel portas ꝯuent⁹: vltra pcm̄ ꝛ obligatōe ad restōnē. tenet ō iniuria ꝛ ō dāno: ꝛ ē excōicat⁹: ꝛ añ denūciatōe pōt absolui a diocesano. Post dnūciatōe vero. solū a papa vl pniario. c. ꝯquesti. extra de sen. excōi. ¶ Si fecit icēdiū studiose i loco sacro vel religioso: idē indiciū est sicut de effractores vbi supra p idē. c. ꝑuenit. Incendiarij aūt aliorū locorū: de iure cōi nō sūt excōicati. In aliq bus aūt locis sic: p synodales ꝯstitutōes. ¶ Si legata facta ecclesijs vel alijs pijs locis aut paupib⁹ nō soluit itegre. ꝛ si nimis differt ex negligētia vel auaricia qꝛ ē ei icomodū: peccat mōtalr nisi ipossibilitas eū excuset ꝛ alicubi ē excōicatio synodalis vide i. ij. pte sū. ti. j. c. xx. §. iij. ¶ Si cleric⁹ recipit bñficiū simoniace: vltra vitiū simonie. oēs fruct⁹ illi⁹ bñficij: furtiue accipit ꝛ tenet ad restōnē. ¶ Si pla t⁹ eccle ex dolo l lata culpa amittit bōa eccle: tenet ad restōne. ¶ Si nō dedit laicus decimas vbi cōsuetū ē dare: tenet ad restitutiōe.

¶ De rapina violēta. c. viij.

Rapina est qñ res iniuste aufert ꝛ p violentiā. Si rē alterius rapuit: vltra mortale ꝛ restōnē ad quā tenet: deb etiā petere veniā si ꝯmode pōt de iniuria violēter illata. ¶ Si qs ē pirrata predās in mari q̄scūq indifferēter: vltra mortale ꝛ restōnē ad qua tenet. est excōicat⁹ papali excōicatiōe: vt p p ꝑcessum qui fit ānuatim in curia ꝯtra hmōi. Secus vero ē de illis: q faciūt hoc p̄cise: ꝯ illos cū qbus habēt bellū. ¶ Si qs est depredat⁹ romipetas vel eūtes vel redeūtes ab vrbe roma vel depdat⁹ est portātes necessaria ad vsū curie est excōicat⁹ a papa. ¶ Si i bello iniusto depdat⁹ est ēt inimicos vltra mōtale ꝛ restitutōe:

nō dz absolui: nisi dispōat in illo ꝛ i oi alio iniusto nū q̄s se repire. ¶ Si i bello iu sto abstulit ab amicis sic fa ciūt stipēdiarij: vel ab eccle sijs inimicoꝝ. tenet̄ rstituē ¶ Si iuasit hostilit̄: vel dis currit ꝑ tras eccl'e: vltra pec catū ꝛ restōnē: ē excōicat⁹ ex cōicatiōe papali: ꝑ ꝓcessuz curie ānualē. Nota q̄ oēs dātes ꝯsiliū ad aggredien dū. siue sūmendū aliq̄d bel lū iniustū: sine quoꝝ cōsilio nō fuisset factū vel fieri n̄ po terat: tenent̄ isolidū de oi bus dānis ide secutis. hec Ray. ꝛ alij. ¶ Si ꝑticipa uit i crie rapine vel furti vel alteri⁹ iniuste dānificatōis i aliq̄ ifrascriptoꝝ modoꝝ: q̄ ꝯtinent̄ i his v̄sib⁹. Iussio: ꝯsiliū: ꝯsensus: palpo: rcur sus. Participās: mut⁹: nō obstās: n̄ manifestās tenet̄ insolidū. i. in totuz de oi dā no secuto quousq3 isti. qui passus est: satisfactū sit. In tellige tn̄ h̄ cū distinctōe: vi delz ad ꝓmū v̄suz d̄ tali ius siōe vel ꝯsilio: vel ꝯsensu co opatiōis. vel palpo. i. adula tiōe vel recursu. i. receptiōe latronū vel rerū ablataruz: tali dico adulatiōe ꝛ rcursu q̄ sine hmōi nō fuiss3 fcā ra pina vel dānū: alias n̄ tene tur nisi iquātū puenisset ad eū de re rapta: vel ob quā to dāno fecisset cū suis: vel quātuz plus fuisset fcm̄ ꝑꝑ aliq̄d ꝑdictoꝝ ab eo fcōꝝū. ¶ Quātū ad s̄m v̄suz nota q̄ n̄ obstās nō manifestās: ꝛ ēt mut⁹: tenent̄ qn̄ sūt of ficiales ꝛ pn̄t ipedir dānuz ꝛ nō faciūt: al's n̄ tenent̄ ad restōnē: lz peccēt si pn̄t ipe dire dānū ꝛ n̄ faciūt Tho. in. iiij. di. xv. q. i. arti. v. q. iij. Itez ha he. q. lxij. vij. Pe. ꝛ Alber. ¶ Itē ēt plura dicit vel plura d̄ his referūt̄ sup c. sic dignuz de homicidio. ¶ Quantū ad ꝑticipationē istō fieri potest multiplicit̄. Uno mō cooperādo cum alijs ad rapieñ. ꝛ tūc ad illō tenet̄ q̄d recepit: vel dānifi cauit si nō fuit in cā ꝑncipa li vel q̄si. Scd̄o mō recipi endo per viā doni de rapi na: ꝛ ad illō tenet̄ q̄d rece pit. Tertio modo per cō sumptionē rapine: vt vict⁹ vestit⁹ ꝛ hmōi: sicut famuli

raptorũ. ⁊ famuli usurario
rũ q̄ habẽt oĩa de rapina ı ꝟ
usura ⁊ tenēt ad illđ qđ cō
sumũt. Quarto mō ꝑ dota
tionē ut marit⁹ q̄ sciebat so
cerũ nō habere nisi bōa ra-
pta ⁊ usuraria. nō p̄t recipe
re dotē. ⁊ si recipit tenet re
stituere. Si aũt filia remãet
uidua tenet restituere dotē
q2 de alieō ē: s3 si nesciebat
eē: tũc diuersa est opinio in
ter doctorēs. utrũ teneat ma
rit⁹ ei⁹ uel filia: s3 filia uidet
teneri. Quinto ꝑ emptionē
rei rapte uel furate ⁊ si sciē
ter fecit ob sui utilitatē ul-
tra mortale. tenet ad resti-
tutione3 si iuenit dñ3 rei. si
uero ñ reperit paupib⁹ ero
gare tñr. uel p̄ciu3 eius ēt si
iã ↄsumpsisset. Si uero igno
rãter siue ignorãtia iuris si
ue facti. a peccato p̄t excu-
sari s3 qñ scit: tenet ad resti
tutionē si nōdum distraxit
ēt sine p̄cio petito a dño rei
s3 repetat a vēditore si pōt.
Idē de oibus qui successi-
ue emerēt re3 hãc nisi ꝑus
distraxerint illã rē. q2 bona
fide distraxerũt. uēdēdo. nō
tenēt ipsi. s3 emens eã. De
hac materia. vide in. ij. p. sũ.
ti. j. c. xij. §. xi. ⁊. xij. Itē t. ij.
c. i. § v ij. ¶ Qui ipedit aliũ
iniuste a ↄsecutōe alicui⁹ of
ficij: vel bñficij vel officij ec
clesiastici vel secularis: vbi
sibi erat iã ius acq̄situ: tene
tur ad satisfactionē talis dã
ni. Si aũt nōdum erat sibi
ius acq̄situ s3 erat i via acq̄
rēdi: tenet ad arbitriũ boni
viri q̄tũ pōt illđ dãnum in
ipso dubio estimari. Simi
liter ⁊ q̄ deijcit iiuste aliquē
ab obtento iuste: vel aliter
ꝑcurat eijci. Sec⁹ cu3 iuste
ꝑcedit Tho. ẜa ẜe. q. lxij.
ar. ij. ad. iiij. ¶ Qui ifert dã
nũ qđ i spe restitui nō pōt:
ut mutilatio mēbri cũ quo
ille lucrabat: videlicet ma-
nũ i scribēdo: virgitatē alti
auferēdo p̄cipue ꝑ violen-
tiã ⁊ seductionē: mortē ife-
rēdo alicui q̄ suo labore nu
triebat familiã: tenet satis-
facere ad arbitriũ bōi viri.
¶ Qui sciēter dãdo ad ve-
cturã: vl vēdēdo equũ clau
dicãtē: vel aliter nociuũ ⁊ ñ
illi indicãdo: vnde emptori
vel ↄductori sequit nocumē
tum: tenetur satisfacere de

b⁹i ad arbitrium boni viri. Si mulier suppõit sibi alienũ partũ: vel ꝯcepit ꝺ adulterio nesciẽte viro: tñr viro de oĩb⁹ expẽsis factis filio putatino ⁊ ꝯsanguineis. s. filijs vl' alijs heredib⁹ ꝺ bis bonis q̃ ꝑuenerunt ad eam Nõ tñ tñr mulier illa: manifestare factũ cũ ꝑiculo vite sue Ray. sʒ quõ ageñ. sit: vide in. ij. ꝑte sũme. ti. ij. de restitutionibus. c. vij. §. iiij. ¶ Si existẽs camerari⁹ siue thesaurarius cõitatis: q vulgariter dr camerlẽgus: seu notarius seu aliqꝺ habens officiuʒ ꝑ quo est sufficiẽter salariat⁹: ⁊ nihilominus ab his ꝑsõis cũ qb⁹ exeqt offm̃ suũ: puta faciẽdo cedulas ⁊ h⁹i aliqd exigit: vsurpatio ẽ: nec puto ꝙ excuset eũ consuetudo sic̃ nec a rapia. ꝑꝑ hoc. n. statuũt salaria: ne peccat ab illis: vñ ⁊ peccat ⁊ dʒ pauperib⁹ erogare. Hoc dico qꝛ difficile esset dare tale qd ꝓprijs personis cum qd modicũ sit: ar. xiiij. q. v. c. si sane. ¶ Si cũ pecunijs cõitatis quas hʒ in deposito, negociat: ⁊ si qd cũ eis lucrat pẽr ꝯctus vsurarios tenet restituere vsuras ei a quo accipit. Si vero ꝑ ꝯctũ licituʒ videt teneri cõitati: saltẽ ꝓ parte. vel partẽ pauꝑibus erogare. ¶ Si qs ingressum in religiõẽ bonam educit: vel ꝑ violentiã. vel ꝑsuasiones: vltra peccatum mortale ꝯmissum: est excõicat⁹ cũ violentiã infert ꝑsone. ⁊ tenet illũ vel aliũ inducere ad religionẽ in satisfactionẽ. vl' tenet ipse igredi si nõ hʒ ipedimẽtũ ꝭʒ Pe. ⁊ Jo. De eovero q omnino intẽdit igredi religionẽ sed nõduʒ ingressus reuocat ꝑ aliquẽ ab illo proposito idẽ dicũt quidã: qñ. s. nõ est cã iusta: puta qꝛ in illa religiõe male viuit: sʒ ex cã irrõnabili. hec in scꝺa ꝑte sũme ti. ij. c. ij. §. primo

¶ Octauũ preceptũ. Non eris testis iniquus. c. i.

De mendacio. Si dixit mẽdaciũ ꝑnicio sum. i. ꝙ sit ꝯ bonorẽ di: vt i his q̃ sunt fidei: vl' dãnũ notabile ꝓximi spũale: vl' tẽporale: mortale ẽ ꝭʒ Tho. sa ꝭe. q. cx. ar. iiij. Ver

bigratia. Si dixit fornica ō nē vel vsurā non esse pctm̄ mōtale. Si negat qđ ipe vl' alius dz dare, primo suo ꝙ ipse nouit: ⁊ huiusmōi. Si dixit mēdaciū in iudicio interrogat⁹ a iudice piur⁹ ē: ⁊ mortalr̄ peccauit ſm btūm Tho. ſa ſe. q. cx. ¶ Si dixit mendacium i ꝯfessione de necessario ꝯfitēdis: mōtale est. Idē si i p̄dicatōe studiose mortale ē: nisi ex surrexti one vel subita locutiōe imp meditate. ¶ Si pſona q̄ di cit mēdaciū ēt officiosuz est pſona auctoritatis ⁊ magne reputationis seu pfectiōis: posset p accidēs tale mēdaciū esse mortale. si inde seq̄ret graue scādalū in menti b⁹ hominū. ¶ Si dixit mēdaciū iocosum. i. cā solacij: vel officiosū. i. ad vtilitatez aliquā ꝯsequendā spiritualē aut tpalē sine nocumēto alteri⁹: semp est veniale peccatuz. Tho. scđa scđe. q. cx. ¶ Si dixit falsuz testimonium cōtra aliquem in iudicio. vel accusauit iniuste: vltra mortale peccatū tenet' de omni dāno leso ⁊ ēt ad restitutionem fame vt scili cet dicat se falsuz dixisse sz postꝙ ille ē punit⁹ nō tenet' pp periculū qđ ei imineret.

¶ De detractione. c. ij.

Dᴇtractio est p quaz aufertur fama alti us ⁊ mltiplr. ¶ Si quis impōit alteri aliqd falsum qđ sit notabile: mortaliter peccat: ⁊ tenet' ad restitutionē fame: nisi ex hoc immineret ei magnū periculū Tho. scđa scđe. q. lxxiij. ar. ti. ij. ⁊ q. lxij. ar. ij. ¶ Si ad peccatū alterius quod narrat: addit aliqd notabile: vltra peccatū tenetur ad restitutionē fame: si illud dictuz iportat ifamiā. ¶ Si pctm̄ alteri⁹ mortale cū eēt occultū ad diffamādū manifestauit aliis: peccauit mortalr: ⁊ tn̄r ad restitutionē fame i quātū potest: nisi illđ crim̄ postea per aliā viā esset publicatum. ¶ Si peccatū alteri⁹ occultū māifestauit nō itēdēs diffamar̄: vl' al's nocē sz ex q̄dā loq̄citate ñ vr̄ mōtale: nisi paccn̄s videlz: si ex h̄ seq̄ret' diffamatō illi⁹: puta q2 audiētes publicāt. si ac

cusauit i indicio vel denũci auit plato: crimẽ alteri⁹ nõ zelo iustitie sꝫ maliuolẽtia: peccauit mortalr: sꝫ ad resti tutionẽ fame nõ tñr seruato ordine iuris. ℭ Si fecit libellos famosos. i. cedulas siue scripta: i detractõꝫ alteri⁹ ponẽs i loco publico vt legãt: aut cãtiões: ꝛ h⁹i mõ taliter peccauit ꝛ tñr ad restitutionẽ fame. Si peccatũ alterius ẽt manifestum narrat ex odio. ꝛ ĩtẽtõe nocẽdi: peccat mortalr: sꝫ ad restitutionẽ fame nõ tenet. ℭ Si aũt ex loq̃citate narrat: peccat vẽialr. ℭ Si dfectus alioꝝ qui sunt peccata vẽialia cõiter recitauit ex loquacitate: vl aliqua idignatiõe: ñ est mortale peccatũ: nisi ex hoc intẽderet ẽt diffamare. ℭ Si significauit pctm̃ alteri⁹ mortale ꝛ occl tũ prelato: vel parentibus: ꝯfessori: vel alijs q sunt persone nature ut possit meli⁹ ꝓuideri: qđ p̃cipue hẽt locũ: cũ timetur de recidiuo: nõ est peccatũ sed caritas. Nota tñ cũ qs tenet ad restitutionẽ fame: si falsũ dixit. dꝫ dicẽ bis quib⁹ dixit se falsuꝫ dixisse nec excusat. qꝛ sit ei verecũdia magna. Si ãt dixit veꝝ: nõ dꝫ dicere illis se falsũ dixisse: qꝛ eẽt mẽdaciuꝫ: sꝫ iniuste ꝛ male dixisse. Si quis narrat crimẽ alteri⁹ ꝑut audiuit: dicẽs se audiuisse sic ab alio dicilicet occultũ. ex loq̃citate vel leuitate: nõ videt mortale nec tñr ad restitutionẽ fame: vl si ẽ: dubiũ ẽ de restitutione. ℭ Si qs bõa facta ab alio: dixit mala itẽtione eẽ facta: videlꝫ ꝑp hypocrisiꝫ ꝛ supbiã ꝛ h⁹i intẽdens eũ diffamare: peccat mortaliter. Idẽ si negat bona facta ab aliquo. Si etiã tacet bõa q̃ scit: cũ est necessariũ ad liberãdũ ꝓximuꝫ. ℭ Si audiuit ifamatiões ꝛ diffamatões alioꝝ. Naꝫ si h facit qꝛ delectat de infamia eoruꝫ peccat mortalit Si aũt hoc facit: qꝛ delectatur de loq̃citate: sꝫ displicet ei ifamatio alioꝝ: nõ videt mortale. In prelatis auteꝫ q pñt hmõi prohibere. ꝛ ñ faciũt: mortale vr: di. xxv. §. alias õmũ i glo. De hac

materia vide ad plenũ i se-
cũda pte sum.t.ij.c.ij.§.iij.
itẽ ti.viij.c.iiij.ꝺ ꝺtractiõe.
¶ Nonũ pceptũ ꝺ luxuria
mẽtali ⁊ ei⁹ spẽb⁹.c.unicuꝫ.

T nota ꝙ cogitatio
e nes ꝯmittẽdi pctm̄
luxurie q̃ sunt cum
ꝯsensu rõnis: sp sunt pctã
mortalia: ⁊ ꝯ̃ hoc preceptũ
Nõ desiderabis vxorẽ pxi
mi tui: ⁊ sũt diuersaꝝ specie
rũ: sicut sunt opa carnalia:
licet nõ ita grauia mortalia
sicut opus exteri⁹ cõmissum.
Et cũ dixit penitẽs se huius-
se cogitatiõs qb⁹ ex rõne cõ
sensit: interroget ꝯfessor er
ga quas psonas ⁊ cũ qbus
hũerit: qꝛ si erga ꝯiugatam
ẽ adulteriũ. ¶ Si ad soluta
⁊ ipse sit solut⁹: ẽ fornicatõ.
¶ Si cũ ꝯsanguinea: ẽ ince-
stus. Si cũ masculo: ẽ sodo
miticũ. Si cũ virgine extra
matrmoniuꝫ: est stuprum.
Si cũ religiosa: est sacrile
giũ. Si per violentiã: est
rapt⁹. Interrogandũ ẽt est
quotiẽs habuit hmõi cogi
tationes ad aliquã. qꝛ toti-
ens peccauit mortalr. Si p
interualla tpoꝝ h fecit: vide
licet rõne desiderat fornica
ri cũ aliqua postea vero se
occupat i aliq̃ negocio: vel
cogitat de gubnatõe dom⁹
⁊ hmõi: ⁊ exide iteꝝ delibe
rat fornicari. peccat denuo
mortalr: ⁊ sic deiceps. Sꝫ
si ꝯtinue versat̃ i tali cogi-
tatiõe p horas. vnũ tm̄ pec
catũ est. sꝫ tãto graui⁹ quã
to diuti⁹ pseuerat cogitãdo
¶ Itẽ si mutat cogitatões
de vna psõa ad aliã: vel ad
diuersã speciẽ cũ eadẽ pso-
na deliberans de p se. de q̃
libet: sp de nouo peccat mõ
taliter. Vñ si cẽtũ mulieres
videret vnã post aliã: ⁊ ad
quãlibet spãliter animum
ꝺterminatũ: cẽtũ mõtalia cõ
mitteret. Sec⁹ si vna cogitati
one h appetit: qꝛ vnũ ẽ: ha
bẽs ꝺformitatẽ tot peccato
rũ. ¶ Interrogãdũ ẽ si die
b⁹ festiuis discurrit p eccle-
sias pcando mulieres: ⁊ si
phylocat⁹ ex aliqua secut⁹ ẽ
eã ⁊ quãto tpe vide in.ij.
pte sum.ti.i.c.xxi.§.vi: Q ꝺ
dr̃ de viro idẽ dicẽdũ ẽ de
muliere erga viꝝ. ¶ De de
lectatione morosa in cogita
tione: ifra dicet̃ in capitulo

de luxuria: et plenius habetur in
ij.p sum.ti.v.c.i.§.v. ¶ Si
mulier cõtetat habere ama
tores: et cũ ppendit aliquem
vel aliquos pcari vel eam
amare carnalr. ponit se ad
fenestrã vel vadit p aliquẽ
locũ vt videat ab eo: vl' po
nit se in eccl'ia: vel alio loco
publico vbi discurrũt iuue-
nes ad pcãdũ: mõtale ẽ: ẽt
si nõ appetat peccar cũ tali
b': qr occasionẽ ruine pstat
extra d' iiurijs et dã.da.c.si.
¶ Decimũ pceptũ d' dside
rio habẽdi res alienas.c.i.

n On ocupisces rẽ p
ximi tui. Ultra pce
ptũ opis iiuste vsur
patõis diuersa p speciep d'
qb' dictũ ẽ: ẽt interrogãdũ
est de desiderio habito cir
ca res aliẽas habẽdas seu
acqrẽdas iiusto mõ: qd de
siderĩu siue cogitatio si ẽ cũ
ɔsensu rõnis et alicui' rei no
tabil': semp est peccatũ mor
tale eiusdẽ spẽi cui' ẽ opus
illi' iniuste acqsiticis: sicut
v'bigratia desiderãs haber
p vsuras: ẽ spẽs vsure. Si
p rapias: ẽ rãpina. Si p vi
am occultã: est furtũ. Si rẽ
sacrã ẽ sacrilegium: et sic de
alijs. Ideo interrogandũ ẽ
quõ dsiderauit rẽ alienã: ut
habeat species pcti que ne
cessaria ẽ ɔfiteri. In his tñ
pctis cordis nõ tenet ad re
stitutionẽ. Nota ẽt cũ qs
dãnificat primũ i minimo
si hẽt ppositũ dãnificãdi in
multo si posset: peccat mor
taliter. Uñ emẽtes et vẽdẽ
tes qñcũq parati sũt deci
pere primũ in multo si pos
sũt ɔmode: mortalr peccãt
lz actu i modico decipiant:
¶ De auaricia q est primum
vitium capitale.
¶ Incipit scda ps interro
gatorij in q tractat de mo
do interrogãdi penitẽtes a
ɔfessor d' septẽ vitijs capita
lib' et eop specieb': et primo
de auaricia et habet.c.ix.

a Uaricia triplici-
ter ppetrat .s.in
iuste acqrẽdo: te
nacit retinẽdo: et
inordinate amãdo. Hẽtq
mltas spẽs: et filias. ¶ Pri
mus mod'.s.iniuste acqrẽ
di est de q supra dictum est
i pcepto. Nõ furtũ facies.
Restant tamen aliqua de

quibus nunc dicemus.
¶ Secũdus mod⁹.s.retinẽ
di tenacit ꝛ terti⁹.s.amãdi i
ordiate.postea īferi⁹ ponẽt.
¶ De simonia.c.i.
Jmonia q̃ est circa
1 spũalia ꝛ est semp
pctm̃ mortale in oi
casu. Nota ꝙ pecunia que
recipit simoniace:nõ debet
restitui ei q dedit. sȝ de ne-
cessitate dȝ paupib⁹ eroga
ri:vel illi eccl'ie i cuius inu
ria data ẽ. ¶ Si dedit pecu
niã vel aliqd aliud qd̃ p̃cio
possit existimari ꝑ habẽdo
aliquo sacr̃o vt baptismo:
eucharistia bñdictione nup
tiaꝝ.penitẽtia:ordinatiõe:
chrismate:ꝛ extremavnctio
ne quasi p̃ciũ huius sacr̃i:cu
ius signũ est qñ datur vt p̃
ciũ ꝛ fit pactio cũ dãte. Jdẽ
presumitur qñ negat sacrȝ.
si nõ dat pecunia simonia
est:nec excusat ꝯsuetudo.
Secus vero est si dat vt ele
mosinã ꝛ gratis nõ coact⁹:
sȝ spõte ꝛ ad seruãdũ ꝯsue-
tudinẽ. non ex actus extra
de simõia.c.tua nos. ¶ Si
clericus existẽs:accipit ali-
qd tẽporale pro aliquo sa-
cramento dato vl' dãdo:vt
preciũ eius:vel q̃ aliter nõ
dedisset:simonia est. ¶ Si
dedit aliqd:qd̃ p̃cio possit
existimari ꝑ aliquo bñficio
ecclesiastico simplici:l' cura
to obtinẽdo:simõiã ꝯmisit
sȝ soluẽdo taxã curie ꝛ bul-
las ñ reputat simõia. ¶ Si
pro aliq̃ bñficio eccl'iastico
vel dignitate habẽda aliqd
tpale dedit simoniã ꝯmisit
ꝛ idẽ de ꝯferẽtib⁹ beneficia
ꝛ officia hmõi. ꝑ tẽporali-
bus. ¶ Si emit vel vendi-
dit aliquã capellã ecclesie:
simonia est. ¶ Si emit l' vẽ
didit sepulturã eccl'iasticaȝ
siue sepl'chrũ vbi põit cada
uer:siue officiũ eccl'iasticũ.
simoniã ꝯmisit. ¶ Si pr̃o
nus existẽs. ꝑ pecunia ele-
git vl' pñtauit instituẽdũ in
eccl'ia sua simoniã ꝯmisit.
¶ Si emit vl' vẽdidit aliqd̃
iuspr̃onat⁹ alicui⁹ capelle vl'
eccl'e:simõia ẽ. ¶ Si porre
xit p̃ces carnal's.i. ꝑ aliq̃ in
digno ordinãdo:vl' bñficiã
do simõia ẽ:si itẽdebat ꝙ p̃
lat⁹ rõe p̃cũ principalr' atte
tiret. ¶ Si fuit mediator
ad procurandũ alteri aliqd̃

spũale. ut beneficiũ ordinez ꝛ hꝰi pro aliquo tpali simoniã ꝯmisit. Si cõduxit aliquẽ ad pdicãdũ pactiõe pecunie ꝛ huiusmodi: simõiã cõmisit: ꝛ similiter pdicator q hoc mõ acceptauit. simoniã cõmisit. ¶ Si filiã: vel ꝯsanguineã: vel seruam misit ad mõasteriũ pactiõe facta de certa quãtitate ꝓ ingressu monasterij: simoniã ꝯmisit: necnõ mõiales: nisi forte mõasteriũ esset a deo tenue qꝫ ñ sufficeret illi pro videre. De simonijs clericorũ vide in tertia pte interrogatorij. c. de clericis.
De hac võ materia simonie: habes pleniꝰ in secũda pte ti. primo. c. v. de simõia per totum.

¶ De proditione. c. ij.

P Roditio frequẽter ex auaritia fit. ¶ Si ꝓdidit ciuitatẽ: l' castrũ. vl' psonã inimicis: vltra mortale: tñr de oĩ dãno inde secuto. ¶ Si ꝓdidit res alteriꝰ: iniuste auferẽtibꝰ: idẽ. ¶ Si ꝓdidit secreta alteriꝰ iniuste: vltra mortale tñr ð dãnis inde secutis. Secus si essent secreta iniq̃ ut cõiuratione: ꝛ tractatus contra ciuitatẽ: vel nocumẽta psonaꝝ iniusta mãifestat: qꝛ tũc bñfacit ꝛ facere tenet̃ ð hac materia vide plenius in. ij. pte sũ. ti. j. c. xxij. §. v. ¶ Si r̃cipit aliqd sub sigillo ꝯfessionis: sꝫ nõ in ꝯfessiõe. si reuelat. peccat mortalr̃: nisi illud eẽt qd iniquũ cui posset obuiari manifestãdo: ꝛ si ð hoc ppendit: qñ ꝓmisit peccauit mortaliter: sꝫ nec dẽt tenere secretũ: qꝛ ẽt tũc peccaret. ¶ Si legit litteras alterius clausas vr̃ mortale: nisi poneret spẽ i ratihabitione mittẽtis: vel eiꝰ cui mittit̃. h̃ vide i. ij. p. vbi supra.

¶ De accep. psonaꝝ. c. iij.

S I accepit psonã i iudicio: videlꝫ qꝛ magis audit vnã psonã q̃ aliã: vl' credit vni magis q̃ alteri ñ seruato ordie iuris: vl' magꝭ decliat ad vnã ptẽ q̃ ad alterã rõne amicitie ꝛ hꝰi: posset eẽ mortale. ¶ Si in distribuẽdis beneficijs vl' officijs eccl'iasticis vl' secl'ibus admittit indignos: peccat mortalr̃ ꝛ te.

neƀ de dānis ide secutis ꝑ
sonis. ¶ Si in faciēdis ce-
dulis q̄ vulgarit̃ dicūt̃ scru
tinia officialiū scient̃ admit
tit idignū: vel q ꝓhibet̃ ad
mitti: vel excludit dignuȝ:
peccat mortalit̃. ¶ Si in di
stribuēdis onerib⁹: vel i po
nēdis collect꜖ ciuitat꜖: sciēt̃
g̃uat aliquē ꝯ vel vltra de-
bitū vel alleuiat: peccat mō
taliter: ⁊ si soluȝ ex ei⁹ deter
minatiōe fieret talis distri
butio: tenet̃ dānificatis de
dāno sec⁹ vero est si ponūt̃
cū eo plures alij. Et sic cuȝ
hēet distribuer̃ elemosynas
alicui⁹ societatis vel testam̄
ti ⁊ hmōi nō fidelr̃ distribu
it: ⁊ si dedisset nō indigēti-
b⁹: vltra mortale tenet̃ ad
restōnē. in. ij. ꝑte sūme. ti. j.
c. ij. §. ij. in fine.

¶ De turpi lucro. c. iiij.

Si iudex accepit pe-
cuniaȝ vt iudicaret:
aut bñ iudicaret. aut
nō iudicaret: aut iiuste iudi
caret: peccat mortalit̃ ⁊ te-
net̃ illā restituere dāti: nisi
ꝺdissȝ vt male iudicaret: qꝛ
tūc tenet̃ dar̃ paupib⁹. Idē
de teste ꝓ testimonio falso
ferēdo: qꝛ peccat mortalit̃
⁊ tenet̃ restituere. ¶ Si fec̃
instr̄m in fraudeȝ vsurariū:
vt notari⁹: peccauit morta
lit̃ ⁊ mercedē quā accepit.
dȝ paupib⁹ errogare. ¶ Si
ꝯuiuit vsurario i arte vsura
ria: peccauit mortalit̃. Et si
oīa bona vsurarij eēnt obli
gata restitutioni. nō posset
retinere salariū: sed dȝ re-
stituere creditorib⁹ vsurarij
alias āt posset: sȝ illꝺ dȝ da
re paupib⁹ de honestate tm̄
nō de necessitate. nisi ipe es
set paup. ¶ Si recepit pe-
cuniā ꝓ turpitudine: vt me
retrix vel alia mala mulier.
dȝ illā paupib⁹ erogare: nō
tm̄ ꝺ necessitate sȝ de ꝯsilio
⁊ honesto. ¶ Si qs fac̃ ali
quā artē: vel artificiū cuius
vsus vt plurimū ē ad mor-
tale: vt facē taxillos vl̃ char
tas ⁊ hmōi: peccat mortali
ter: nec dȝ absolui nisi dis-
pōat illꝺ dimittere. Lucrū
vō ex h̄ factū: dȝ paupibus
dare: ex cōsilio nō precepto
vide hāc māȝ in. ij. ꝑte sum
me ti. j. c. xxiij. §. xiij. ¶ Si
dieb⁹ festiuis emit vel vēdi
dit negociādo nisi fōte i nū

dinis: vel fecit ctus alias nō necessarios tūc vel scripsit vl' fecit aliqd manuale pro lucro: vltra peccatū secundū aliquos dz illud lucrū pauperib⁹ dare: et hoc potius videt de honestate q̄ de necitate. ¶ Si tpe messium vl' vindemiarum emit bladū: vel vinū: vel fruct⁹: vt alio tpe vēdat cari⁹ nō existens talis rei negociator: neq; propter aliquē honestū finē s; pp cupiditatē: turpe lucrum est: non tamen tenet in aliquo de h vide i.ij. pte sū. ti. j. c. xxiij. §. xvj. ¶ Si accepit aliqd vt aliquē eligeret ad dignitatē aliquā tēporalē: vel offm̄ seculare: uel uēdidit hmōi officia secularia: turpe lucrū est: nō tn̄ tenet ad restōnem aliquam. ¶ Si mercator vl' ali⁹ portauit vl' portari fec ferrū: ligna et q̄cūq; mercimonia ad terras infideliū nō habēs liām a sede aplica est excōicat⁹ excōicatiōe papali: incurritq; alias penas vt habes i.iij. pte ti. xxv. c. xxx. p totū. Idē de dātib⁹ in h auxiliū et cōsiliū. ¶ Si negociator exercet negociatiōes nō ad aliquē finē honestū: videlicet gubernatōis familie: vtilitatis prie et hmōi: sed principaliter ob imēsam cupiditatē: cōmittit turpe lucrum. Nō tn̄ tenet de necessitate dare lucrū paupib⁹: s; unam ptē de ꝯsilio et honestate.

¶ De ludo multiplici. c. v.

Si lusit ad taxillos ul chartas: uel ad alium ludū fortune. Si uicit p fraudē: uel p falsos taxillos: uel mēdaciose. tenet illud q sic uicit restituē amittēti: ultra mortale ꝯmissum nisi sit qd paruū. ¶ Si uicit ab eo q alienare nō potuit: ut huo: religioso: uxore filio familias. et hmōi: tenetur restituer his qui hnt curā illorum: et est mortale: si est qd notabile: et si ex cupidite acqrēdi ludit. ¶ Si per multā iportunitatem traxit aliū q nō itendebat ludere: vel retinuit uolētē recedere ultra mortale tenet illi si ē qd notabile. ¶ Si acqsiuit seu uicit p ludū hmōi: in locis ubi phibet ludus et mādat fieri restitutio siue legi

bus iperialib⁹ siue municipalib⁹: ⁊ seruat quantū ad utrūq₃: d₃ tūc fieri restitutio illi q amisit. Secus si leges ille sunt ab rogate p ɔ̄riam consuetudinē₃. ¶ Si uicit p ludu₃ in aliis casib⁹ except{ ꝑdictis: ſi tenet illi restituē q amisit: Quis possit elemosinari si scit paup elargiri: sed d₃ pauperib⁹ erogare de bonestate ⁊ ɔsilio. Et₃ aliqs tenet de necessitate qd tutius est. Non oportet tñ tales restringeſ ita ad certam restōnē: sicut i furtis: usura ⁊ buiusmōi.

Scđm vero Ray. sūt quedā₃ ꝑsone qbus indistincte tenet qs restituere quicqd ab eis lucrat⁹ fuerit in alce ⁊ tarillo ludo: videlicet furiosi: ꝓdigi: minores. xxv. ānoꝝ ⁊ maxie pupilli. Ite₃ mētecapti: surdi: muti: ceci ⁊ q ꝑpetuo morbo laborāt: q₂ tales reb⁹ suis supēesse. i. ꝓuidere nō pñt pp qđ dandi sūt eis tutores ⁊ curatores. Idē vr̄ diceñ. de ſuis: mōachis: ⁊ ceter{ claustralib⁹ ⁊ filiis familias: qui nō bñt peculiū castrēse uel q̄si ⁊ de vxore que nō b₃ bona parafrenalia: ⁊ ēt d administratorib⁹ rerū ecclesiasticarū q̄ sunt paupeꝝ: ⁊ de filiibus ꝑsonis: tñ tales pecunie nō sunt restituēde ꝑdentibus: sed tutori: curatori: patri: monasterio: dño: marito: ecclesie: ⁊ buiusmodi

¶ De restitutione taliū vide pleni⁹ in summa in scđa pte ti. j. c. xxiij. de restitutiōe ludi. De aliis vero que cōtingūt in ludis vt fraudes: blasphemie. amissio tēporis ⁊ buiusmodi babes in aliis capitulis.

¶ De iqetudine circa tpalia acqrēda ⁊ ɔſuāda. c. vj.

Si babuit immensa₃ sollicitudinem circa bmōi tpalia: ⁊ pp h dimisit aliqnid necessariu₃ ad salutē: vt missam ⁊ buiusmodi mortale est. Si vo nō dimisit necessaria s₃ remissius fuit quo ad spūalia veniale est. ¶ Si babuit nimiā sollicitudinem circa bmōi ex parua confidentia auxilii dei: in se nō ē mortale: sed uidet veniale: est tamen multū impeditiuū de

notionis ꝛ alioꝝ bonoꝝ spiritualium.

¶ De inhumanitate retinẽdi tenaciter. c. vij.

Avaritia i retinẽdo tenacit̃ seu ĩhũanitas ñ faciendi elemosynas corpales indigentib⁹ quando potest h̃ versu ꝯtinet̃. s.

Uisito poto cibo redimo tego colligo ꝯdo. Si hñs superflua quo ad naturã ꝛ quo ad decentiã statu sui pro se ꝛ familia sua: nõ subuenit necessitatibus alioꝝ. ẽt nõ extremis: sꝫ magnis q̃s nouit: mõtale est. ¶ Si hñs de supfluo quo ad nãꝫ ꝛ si nõ quo ad decẽtiã stat⁹ pro se ꝛ familia sua. nõ subuenit patiẽtib⁹ extremaꝫ necessitatẽ quos nouit: mortale cõiter iudicat̃: sꝫ hic opꝫ multa ꝯsiderare. Ad bñ itelligẽdũ: vide de h̃ in secunda pte summe ti. primo. c. xxiiij. §. iiij. ꝛ. v. ¶ Si ñ subuenit idigẽtib⁹ de industria ꝛ arte sua cũ potuit: vt medic⁹ medẽdo: ꝛ visitãdo ĩfirmos paupes. sine salario: aduocat⁹ i aduocãdo: ꝓcuratoꝛ ꝓcurãdo ꝛ hmõi vide tur mortale. ¶ Si qs ñ subuenit paupib⁹ nõ necessitates extrẽas patiẽtib⁹ cũ posset: vel tardauit dare: ꝛ exasperauit paupes: veniale ẽ. ¶ Si parauit paupib⁹ nimis sũptuosa: vel nimia q̃ stuãtib⁹ sine cã vrgente: vel vtentib⁹ male elemosynis: pcm̃ ẽ poti⁹ q̃ᵹ meritũ. Si laboꝛãtib⁹ pro eo in quocũqꝫ misterio. nimis distulit dare eis mercedẽ vltra cõuẽtiones factas: cũ tñ posset soluer̃: posset eẽ mõtale si icurreret g̃ue dãnũ vl̃ scãdalũ. Jdẽ si aliqd ꝺ̃frauda uit. ¶ De auaritia amãdi res inoꝛdinate. c. viij.

Ota ꝙ siqs res etiaꝫ iuste acqsitas ita ioꝛdinate amat vt ibereat ei vt fini: cui⁹ signũ est qñ ꝑꝑ eas nõ amittendas eẽt parat⁹ facere ꝯtra aliqͦd ꝑ̃ceptoꝝ dei: peccat mortaliter: qꝛ plus diligit creaturã q̃ᵹ deũ. ¶ Si ãt nullo mõ vellet facere ꝯtra salutẽ suaꝫ ꝑꝑ hmõi temporalia q̃ᵹuis ioꝛdinate afficiatur seu amet ea: veniale est.

¶ De ꝓdigalitate. contra

ria auaritie.c.viiij.

I superflue expēdit suā subāz: vel i edifi cijs sumptuosis: vel i eq̄s. vel in ꝯuiuijs delitio sis vel frequētibꝰ: vel pale stris vel ludis: vel i ornamētis: ⁊ p̄cipue mulieꝝ: vl' tur pitudinibꝰ vel i ensenijs: vl' histrionibꝰ ⁊ hmōi peccatū est: ⁊ qñ est notabilis exces sus scd̄3 ꝓportionez sui sta tus: est mortale: alias i mo dico est veniale. Descēdere aūt ad pticularia: puta de terminare quādo ē morta le: vel veniale non de facili pōt dari iudicium certu3 a quo cognoscatur.

¶ De inuidia que est scd̄m vitiū capitale ⁊ eius specie bus ⁊ h3 capitula. iiij. ca. j.

Inuidia ē tristitia de alieno bono iquātu3 ꝯsiderat' vt diminu tiuū ꝓprie excellētie: ⁊ si fit ex ꝯsensu rōnis mōtale est: nisi eēt de aliq̄ re pua: sicut puer: qui iuidet alteri pue ro ꝙ hēat plure fructꝰ ⁊ hu iusmodi. Sed si sit secūdū motū sensualitatis: ⁊ cū di splicētia rōnis ē veniale: vl' nullū ēt de re notabili. In terrogādū est scd̄3 statū de hmōi iuidia. s. si platꝰ alteri p̄lato iuidet de maiori p̄la tiōe vel dignitate. Si ē offi cialis: d̄ maiori ⁊ digniori offō. Si doctor: de maiori scia ⁊ ꝯcursu. Si scholaris: de acutiori igenio alterius scholaris. Si ciuis: de ma iori honore ⁊ reputatiōe al terius. Si spūalis: de ma iori fama alterius. Si mu lier: de alteriꝰ marito: filijs ornamētis: pulchritudie ⁊ hmōi. Si artifex: de artifi cijs artis sue ⁊ lucro: ⁊ sic de alijs. ¶ Si q̄s tñ dolet de bono ꝓximi sui: nō ex eo ꝙ ille hēat: s3 de d̄fectu suo q2 ip̄e illo caret. ꝯtentꝰ tñ ꝙ ꝓximꝰ hēat: nō ptinet ad i uidiā: ⁊ silr' si doleat de bo no inimici: ex hoc solu3 q̄a timet ide sibi nocumentu3: nō ꝓprie ptinet ad iuidia3 Tho. ſa ſe. q. xxxvj. ar. ij.

¶ De odio ⁊ alijs filiabꝰ in uidie: ⁊ p̄mo de odio. c. ij.

I habuit odiū ad de um: q2 flagellauit eū vl' ipediuit mala d̄si deria eiꝰ: vel alia de cā: m

tale ē. ℂ Si hūit odiū ad p
rimū desiderās malū ei⁹ vt
malū: ⁊ si ē malū notabile:
qđ illi appetit rōne delibe
rata: mortale est. siue malū
sit i ꝑsona: vł fama: uel sub
stantia uel alio mō: sec⁹ aūt
si nō ɔsensit rōne. uel sit qd
nō multū dānosuʒ. Si ue
ro desiderauit malū alteri⁹
uidelicet ifirmitatē i bonuʒ
eius: ut. s. bon⁹ efficiaꝛ: uel
nec peior uel ne aliis noce-
at: nō ē est odiū. Interrogā
dū ⁊ inuestigādū ē hoc cau
te. Naʒ laici omnē displicē
tiā solēt appellare odium:
que tamen nō est nisi dicto
mō. Itē odiū cōtra vnū: re
putāt tm̄ unū pctm̄. Sʒ nō
ꝙ sicut in aliis sic in isto: q̄
tiens. n. reuocando iniuriā
mēti de nouo habuit odiū
ad illū cuʒ consensu rōnis:
totiēs peccauit mortaliter.
ℂ Interrogandū est ēt de
tēpore. s. quātuʒ perseuera
uit ⁊ quō frequēter odiuit.
Itē ꝙ dimittat omne odiū
sed nō oportet imo nō dʒ il
li peterē ueniā quē odiuit: si
peccatū est occultuʒ nisi pu
blice cū vbis uel aliis mo-
dis offendisset. in. ij. pte sū.
ti. viii. c. iii.

ℂ De susurratiōe que ē po
nere dissensiones iter ami
cos ꝓpter malam intentio
nem. c. iii.

SI quesiuit ponerē di
scordiā iter amicos:
uł ɔsanguineos. di-
cēs maluʒ uni de altero uel
eō: uel referens studiose q̄
possunt cāre hmōi: q̄r mor
tale ē: ⁊ nur⁹ erga socruʒ: ⁊
socr⁹ erga nuꝝ solēt his ua
care. ℂ Si dixit aliq̄ uerba
unde orta ē discordia inter
amicos uł ɔsanguineos: sʒ
nō hoc intēdēs: sed in cau-
te de se nō ē mortale: sʒ pos
set eē rōne scādali. Si qs
intēdit dissoluē malas ami
citias: uel cōuersatiōeʒ ali-
cui⁹ cū aliis ne decipiaꝛ. cō
gruis remediis: nō ē malū.
Vide i. ii. pte sū. ti. viii. c. v.

ℂ De exultatione in aduer
sis. c. iiii.

SI uidēs dāna eueni
re ⁊ mala his qb⁹ iui
det: uel odiū hʒ: leta
tur deliberato aio de malo
illi⁹: mortale ē. Secus aūt
si nō deliberato aio. Letari

aũt de malo inimici: nõ in quantũ malũ ei⁹: sed ĩquã tũ nõ poterit ei nocere: uel alias iniuste eũ opprimere potest esse sine peccato.
¶ De tristitia i ꝓsperis: q̃ in h̃ differt ab iuidia: q꞉ in uidia tristat̃ d̃ bono ꝓximi ꝛ pp hoc cogitat qũo male hẽat ꝛ desiderat: sed cõtin git sepe ꝙ nõ patit̃ ille dã na que ei appetit: ſꝫ magis ꝓsperat̃: ꝛ de hoc tristat̃. ꝛ est mortale vbi est cõsen sus rõnis. Uide in. ij. parte sum. ti. viij. c. vj.
¶ De ira que ẽ tertiũ vitiũ capitale: ꝛ habet. c. duo. c. j.
IRa ẽ appetit⁹ vindi cte ꝛ vitiuꝫ capitale: ꝛ frequent̃ miscet̃ cũ odio. Si pp aliquẽ defectũ in se vl̃ i altero ꝯmissuꝫ: de siderauit vidictã seu puniti onẽ qũocũqꝫ vt p se vl̃ a d̃o vl̃ ab alio: itẽdẽs solũ satis facẽ aĩo suo irato: ẽ mõtale qñ. s. solũ itẽdit punitiõeꝫ p̃ ter ordinẽ rõnis: si notabile malũ est: ꝛ cũ ꝯsensu rõnis al̃s veniale: vt ira q̃tidiana i gubnatiõe fãilie. ¶ Si ira t⁹ i seipm pp aliquẽ defectũ turbat̃ ꝯ se veniale est cõit̃.
¶ Si irat⁹ ꝯ deuꝫ pp aliq̃d flagelluꝫ: murmurat corde vl̃ ore: ĩpatient̃ ferẽs, ꝛ põt eẽ mõtale ꝛ vẽiale ſꝫ modũ ĩpatiẽtie. ¶ De ĩdignatiõi bus ꝛ alijs filiab⁹ ire. c. ij.
Idignat⁹ ꝯ aliquẽ nõ valẽs audire eũ: vel videt̃. reputãs ĩdi gnũ eo ꝙ sibi displicuerit: cũ debuit ſuire poti⁹: ẽ ve niale cõit̃. Et si pp hoc reti net sibi loq̃lã: vl̃ aliq̃ signũ oñdit displicẽtie (q̃ auferẽ da sũt) pp scãdalũ ꝓximo rum ꝛ opinioneꝫ odij: pos set esse mortale.
¶ De tumore mẽtis.
Si excogitauit diuersas vi as ꝛ modos ad vindicãdũ se de iniuria ꝛ hic ĩplicauit mentẽ cogitationib⁹ alter catinis: secũduꝫ ꝓcessuꝫ po test esse mortale ꝛ veniale.
¶ De clamore.
Si ex ira clamauit ꝯtra ali quẽ iordinate ꝛ ꝯfuse: ꝛ fu riose loq̃ndo: ẽ veniale cõit̃.
¶ De cõtumelia.
Si dixit alteri ṽba cõtume liosa vel iniuriosa ĩportan tia vitia: vel opprobria ani

mo iniuriandi notabilit: vt vocando eũ ꝓditorẽ: vel in honestã personã: ⁊ dicẽdo mala de parẽtibus ⁊ hmõi mortale est. Si dixit vᷓba opprobriosa fãilie sue vl' discipul⁹ vl' sibi subditꝭ cã correctionis: si fit mõ debito ⁊ hõesto ẽ ⁊ sine pctõ: vl' cõit est veniale: nisi ifamatoria diceret ⁊ sequeret scandalũ magnuꝫ. Vide in. ij. pte sum. ti. vij. c. vj. §. ij.

¶ De blasphemia ⁊ maledictione creaturarum.

Si blasphemauit aio deliberato aliqueꝫ: vt pcuteret tali maledictiõe in malum ei⁹ esset mortale: nisi hoc affectaret in emẽdationẽ ei⁹. Si vero h non desiderauit scđꝫ rõnẽ: sed scđm subituꝫ motũ ire ei⁹: cui⁹ signuꝫ: est qꝛ si h ꝯtingeret: valde doleret sicẽ fit a parentib⁹: cõiter veniale ẽ. ¶ Si maledixit creaturas irrõnales: qꝛ si fecit i detestatõeꝫ creatoris: vel in dãnũ dñi eius: ẽ est mortale: al's vẽiale ⁊ ociosum. ¶ Si blasphemauit aias defunctoꝝ suorũ parẽtum vel alioꝝ hoiuꝫ: videt mortale: qꝛ vĩ itẽdere notabile malũ. ¶ Idẽ cũ seipm maledixerit ex impatiẽtia. ¶ Si blasphemauit diabolũ: malũ est: qꝛ ociosuꝫ saltẽ vide de hãc mã i. ij. pte sũ. ti. vij. c. v. §. iij. ⁊. iiij.

¶ De maledictõe đi ⁊ scõꝝ dictũ ẽ. s. in pmo pcepto.

¶ De rixa.

De rixa p quã ex ira se inuicem hoies pcutiunt. i. cum fit aio nocẽdi vel iniuriãdi vt in adultis: ẽ mortale in incipiẽte. Ideꝫ in ꝓsequente anio vindicatiuo. Secus si anio defendendi se tm̃: vel etiã ad exercitium vt pueri.

¶ De seditione.

De seditiõe que est qñ vna ps ciuitatꝭ isurgit ꝯtra aliã ex parte ei⁹ que iniuste mouet. est mortale cũ oib⁹ seq̃cib⁹ ei⁹: ⁊ tenetur de oibus dãnis ide secutis alteri pti. Ex parte aũt eius qui resistit seditiõi iniuste mote cõtra se: vel bonũ ciuitatꝭ: nõ est scđꝫ se pctm̃: nisi misceãtur odia ⁊ vindicatiões: ꝓut cõiter accidit. Quãdo ex resistẽtia alteri parti sequerẽtur multa picula ⁊ mala:

cedēdū eēt:alias nō euade
ret multa pctā que in ꝯfli⸗
ctu ꝑtiū sequerēt. ¶ Siqs
ēt ita partialis ē vt guelph⁹
⁊ gebelin⁹:seu aliter ꝑtialis
ita obstinatio aīo ꝙ appe⸗
tit exterminiū alteri⁹ ꝑtis:
seu exiliū ꝑ phas ⁊ nephas
parat⁹ ēt in malis se q par
tē suā:nō est sine mortali:⁊
in malo statu perditionis.
De hac materia vide i scđa
ꝑte sum. ti.iiij.c.viij.§.iij.
¶ De bello.
Siqs mouet bellū iniustū
mortalr̄ peccat:⁊ oīs q dat
auxiliū:ꝯsiliū ⁊ fauorē. silr̄
peccat⁹ mortaliter. De dā⸗
nis aūt que ibi fiunt:⁊ đ re
stitutionib⁹:⁊ quid sit iustū
vel iniustū bellū.vide in.iij.
ꝑte sum.t.iiij.c.ij.De homi
cidio dcm̄ ē.S.in.v.p̄cepto.
¶ De accidia q̄ est.iiij.capi
tale vitiū:⁊ hēt.c.v.ꝓmū.c.
a Ccidia iportat tedi
um bene operandi.
¶ Si ita ꝯtristat⁹ ⁊
tediat⁹ ē ꝙ hūit i horrorem
bōa dina:⁊ in abominatio
nē spūalia ⁊ opa bōa ad q̄
tenet̄:vt p̄cepta dei ⁊ eccle
⁊ h⁹i:qn̄ adest ꝯsensus rō⸗
nis est mortale. Sꝫ si hꝫ ta
lē motū tm̄ scđm sensuali⸗
tatē cū displicētiā rōnis:ē
vēiale. ¶ Si⁹ ita ꝯtristat⁹ ē
de morte ꝯsanguinei:l' alio
casu ꝙ penitet eū bn̄ fecisse
vel ꝓponit amplius nō bn̄
facē: mortale est. ¶ Si ita
ꝯtristat̄ ꝙ vellet nūꝙ̄ fuisse
creat⁹ a deo: seu nō eē nat⁹
in mūdo:vel eē sicut brutū
animal vel mori qūocūqꝫ:
siue bn̄ siue male disposit⁹
dūmodo hinc exiret:tal' tri
stitia cū cōsensu rōnis ē mō
tale. ¶ Si ēt ita ꝯtristat̄ de
aliq̄ casu aduerso.ꝙ icurrit
grandē infirmitatē ꝑꝑ ni⸗
miā tristitiā:ꝑdens somnū
dimittēs cibuꝫ ⁊ hmōi:vr̄
mortale qn̄ p̄t se iuuare cō
tra hmōi. ¶ Si ꝯtristat̄ ex
ꝯsideratōe bonoꝝ que hn̄t
alij:qb⁹ ipse ē priuat⁹:vili⸗
pēdēs oīa sibi data a deo:
⁊ inde sumēs tediū bn̄ ope
rādi scđꝫ ꝯsensū rōnis:illa
accidia ē cōiter veniale:⁊ i
ꝑsonis spūalibus reperit̄.
¶ Si ꝯtristat̄ ex hoc ꝙ bo
na ꝓposita q̄ fecit sepe⁹ frā
git ex hoc incurrit tediū bn̄
operādi:q̄si sibi videat̄ nō

posse pficere: accidia ē ꝛ in spūalib⁹ incipiētib⁹ deo ser uire repit. ¶ Si ex frequētia tētatōnū attediat̄ i laborādo ꝛ resistēdo vēiale ē si tñ r̄sistat. In icipiētib⁹ ꝯtingit sepe. Si attediat̄ in bonis operib⁹ vl̄ bñ operādo orādo: audiēdo: legēdo lectiōes: vl̄ pdicatiōes aut dicendo officiū ꝛ h⁹i: non tñ dimittit ꝺ necessitate fiēda cōiter ē veniale: ꝛ satis ēt in spūalib⁹ reperit̄. Si tristat̄ de aliquo defectu magis ex eo ꝙ apparet defectuosus coram hominib⁹ ꝙ̄ coram ꝺo: accidia ē ꝛ frequēter veniale pcedēs ex supbia.

¶ De filiab⁹ accidie. c. ij.

De filiab⁹ accidie in quib⁹ difficile ē cognoscē qñ ibi sit peccatū mōtale. nisi qñ miscet̄ cū aliquo pctō: vt cū ōmittitur aliqꝺ pceptū: nisi deprimat ita mentē ꝙ tollat caritatē dei ꝛ proximi.

¶ De desperatione.

Si despauit de mīsicordia dei existimās eū ñ posse vl̄ nō velle ei pcere ēt reuertēti ad pniaꝫ: vl̄ ñ posse absti neī a pctis cū adiutorio ꝺi: ē mortale ħꝫ deliberationē ꝛ ꝯsensuꝫ. Secus si ħꝫ aliquē ipulsuꝫ tētatōis. Si despauit se nō posse euadere aliqs miserias mūdi: vl̄ pericula pp q̄ decreuit se occidere. ē mortale. Et si aliqd ad hoc fecit multo magis.

¶ De malitia.

Si ꝯtēpsit dina ꝛ spūalia bōa ex tristitia aggrauante mētē mixta cū accidia: mortale ē: h i. ij. p. sum. t. ix. c. ij. §. ij. Si aūt ꝯtēneret ꝛ refugeret ea p q̄ posset vitare pctm̄: qꝛ tūc ptinet ad blasphemiā in spūm sctm̄: ut infra dicet̄. in. ij. c. de supbia.

¶ De pusillanimitate.

Si subtraxit se ab illis bōis ad q̄ erat apt⁹ timore ꝺficiendi: vt a ieiunijs: ab igressu religiōis: a p̄latione iniuncta: ab offō p̄dicatiōis ꝛ audientia ꝯfessiōis iniuncte ꝛ h⁹i: ē cōiter veniale nisi eēt p̄ceptū in eo qꝺ dimittit̄.

¶ De rancore.

Si hūit in displicētiā ꝛ tediū corrigētes eū pꝑter correctionē: ē vēiale: nisi illos odiret ꝛ tūc odiū est mixtū.

¶ De ociositate que ꝓcedit
ex tedio.
Si stetit ociosus nihil boni
operãs corꝑale vel spũale.
vñ amittit tp̃s irrecupabile
vr̃ vẽiale: nisi ex ocio addat
aliqđ vitiũ qđ frequẽter ac
cidit. ⁊ q̃nto tꝑe stetit ocios⁹
¶ De torpore seu pigritia
bene operandi.
Si fuit tardus ad bñ opan
dũ: licet illud fecerit. ut tar
dus ad eccl'iã ad orañ. ad ele
mosynas dañ. ⁊ h⁹i cõiter ẽ
vẽiale: nisi ex tarditate õmit
teret p̃ceptũ: vt qꝛ cito non
subuẽit patiẽti extremã ne
cessitatẽ cũ tenet: vt ĩfirmo
vñ seqtur mors ⁊ h⁹i tunc
est mortale.
¶ De euagatiõe mentis.
Si hũit distrationẽ mẽtis
in orõne ⁊ fuit in eã: vl' cum
volũtate euagat: vl' i audiẽ
do p̃dicatiões ⁊ dina vel ẽt
extra dina mente cogitauit
vana ⁊ inutilia: ẽ cõiter vẽi
ale: nisi addat aliqđ spãle
pctm̃ vl' si hoc faciat ꝑ totũ
offm̃ ad qđ obligat ex p̃ce
pto. Si audit noua: l' si loq
tur inutilia: l' ex tedio mutat
loca hinc inde: vel distrahit
sensus, ⁊ mẽbra diuersimo
de est veniale cõmuniter.
¶ De negligẽtia seu tepidi
tate q̃ est remissio volũtatis
circa ea q̃ dꝫ facere. c. iij.
In hac q̃tidie oẽs
i offendũt: sꝫ veniali
nisi õmittat aliqđ
necessariũ. ¶ Si fuit negli-
gẽs circa opa mie spũalia
que hoc versu cõtinẽtur.
¶ Cõsule: castiga: dimitte:
solat: fer: ora. ¶ Nõ ꝙ sub
ↄsulo ↄprehẽdit doctria. i.
docẽ igrãtẽ: p̃cipue ad salu
tẽ vtilia. ¶ Si fuit negligẽs
ad discẽdũ necessaria ad sa
lutẽ: vt p̃cepta dei ⁊ eccl'ie
generalia: qꝛ h⁹i ignorãtia
nõ excusat: vel ad eũdũ ad
p̃dicationẽ: ⁊ vtile ẽ in iũgẽ
idiotis. vt p̃dicatiões aliq̃s
audiãt. ¶ Si fuit negligẽs
ad ꝓcurãdũ sacra sibi ⁊ sue
familie. Et si ex negligẽtia
⁊ dilatiõe mortua est prols
sine baptismo ẽ mortale.
¶ Si infirm⁹ mortu⁹ ẽ sine
ↄfessiõe ⁊ cõione: vel extre-
ma vnctõe: cũ ex negligẽtia
crassa ꝓcedit: vꝫ mortale vl'
graue vẽiale sꝫ ꝙ pl⁹ ille in
digebat. ¶ Si fuit negligẽs

ad pcurādū sacrꝫ ꝯfirmatō nis. ¶ Si iterꝫ fecisse dare sacra baptismi ꝯfirmatōis vel ordinē sciēter sacrū: est mortale ꝛ ꝯbiꝫ irreglitas i suscipiēte. ¶ Si fuit negligēs ad frnaꝫ correctionem cū tenet: videlꝫ de pctō occulto ꝛ mortali ꝛ idē sperabat emēdationē illi⁹: tūc esset mortale dimittēdo oino illā: vēiale vero retardādo: vl ō his q̄ ñ sunt mortalia. ¶ Si nō seruauit ordineꝫ debitū in frna correctione: vl nimis aspe: vl in tpe vel loco i debito: pctm̄ ē. vide de hac mā in. ij. p. t. ix. c. iij.

¶ De negligentia confessionis. Capłm. iiij.

Si ōmisit admin⁹ semel i āno ꝯfiteri vl ex negligētia l' igrātia: mortalr peccauit. Sec⁹ si ex impotētia. videlꝫ qꝛ ñ hꝫ copia ꝯfessoris. Sꝫ si postea cū hēt copiā ꝯfessoris ñ suppleuit ōfectū: mōtale est vide hāc mām in. ij. pte sum. t. ix. c. viij. §. ij. ¶ Si fecit ꝯfessionē fictā: sciēter dimittēs aliqđ mōtale: vl qđ dubitat: l credebat eē mōtale: et si nō eēt mortale. mortalr peccat: ꝛ tenet iterare ꝯfessionē. ¶ Si dixit eē ꝯtritū de oibus pctis ꝛ dispositū ad abstinēdū ꝛ satisfaciēdū: cū hoc non intenderet: mortalr peccauit: ꝛ tnr iterare ꝯfessionē. ¶ Si pniaꝫ sibi iniūctā p mortalib⁹ ex negligētia ōmisit facer: peccauit mortalr ꝛ tenet iterare ꝯfessionē: si ē illi⁹ oblit⁹. ¶ Si scienter ꝯfessus est ei quē sciuit excōicatū: vl suspensum. vl nō hñtē auctoritatē: puta qꝛ simōiace accepit hñficiū: vl qꝛ itrusus est p laicā ptātē: peccauit mortalit: ꝛ tnr iterare ꝯfessiōꝫ. ¶ Si ꝯfessus ē in excōicatōne maiori existēs: q̄ nesciuit ipe nec ꝯfessor ei⁹: absolut⁹ tñ fuit a pctis oꝫ iteruꝫ ꝯfiteri. qꝛ nō fuit capax absolutiōis tūc: pp excōicatiōnē. ¶ Si ꝯfessus ē ei q non hꝫ sufficiētēꝫ sciētiā: peccat. Et si fuit adeo ignorans q nesciuit discernē pctā eius precipue cōmunia tenetur iterare cōfessionem. hec vide i. ij. p. s. ti. ix. c. viij. §. iij.

¶ De negligentia circa cō-

munionem.c.v.

Si omisit cõicare se mel i ãno.s.in pas-cha r̃surrectiõis pꝰ ãnos discretionis:peccauit mortalr̃:nisi fuissꝫ ltie ipe-ditꝰ:vt qꝛ alteratꝰ stomaco: vl̃ excõicatꝰ.querẽs tñ abso lutionẽ:vel de licẽtia ꝓprij confessoris ꝑ aliquot dies differret:⁊ in hꝰi casibꝰ dẽt supplere defectum qñ põt. ¶ Si nõ cõicauit ieiunus: ita.s.ꝙ post mediã noctem aliqd sumpsit ꝑ modũ cibi vel potꝰ:peccauit mortalr̃: nisi esset grauiter infirmꝰ. qꝛ tc̃ lꝫ. ¶ Si cõionẽ sum-psit cũ staret cũ ꝓposito ali cuiꝰ pcti mortalis:vel cũ es set excõicatꝰ:hoc sciens vel ignorãs ĩgrãtia crassa: pec cauit mortalr̃. ¶ Si nõ con fessus ꝺ aliq̃ mortali pctõ ꝯmisso:vl̃ aduertẽter ex ve recũdia:vl̃ in aduertẽter ꝓ pter idiscussionẽ ꝯscientie: vl̃ ex ignorãtia crassa ⁊ supi na sũpsit cõionez : peccauit mortalr̃. ¶ Et nota.ꝙ siqs õmittit ꝯfessionẽ vel cõionẽ in tꝑe statuto:cõari dꝫ ꝯfes sor vt inducat eũ ad supplẽ dũ defectũ:nisi sit oĩno nõ bene dispositus. Uide i.ij. ꝑte sum.ti.ix.c.ix.§.i.⁊.iij. ¶ Itẽ cũ reperit aliquẽ de ditũ vitijs turpibꝰ ⁊ alijs q stat vsqꝫ ad finẽ q̃dragesi-me:cautũ vr̃ ne sbito admi tat eũ ad cõionẽ: sꝫ ꝓlõget sibi tp̃s ꝑ aliq̃s hebdoma-das. ¶ De alijs v̾o defecti bus q cõmittũr̃ circa cõio-nẽ ⁊ missaꝫ vide i.iij.ꝑte in terrogatorij i.c.de clericis ⁊ i.iij.p.sum.t.xiij.c.vj.iteꝫ scđa p.ti.ix.c.x. ¶ Si existẽs excõicatus maiori:⁊ sciẽter ꝑticipauit audiẽdo diuina in ecclesijs aut sacr̃a ꝑcipiẽ do:peccauit mortalr̃. ¶ Si ꝑticipauit i crimine cuꝫ ali quo ꝑꝑ qđ ille cũ quo ꝑtici pauit erat excõicatꝰ : videli cet qꝛ v̾berauit cl̃icũ: vt.c. si ꝯcubie extra ꝺ snia excõi catõis.vl̃ si aliqs cl̃icus sb ijcit se alicui laico verberan dũ ad placãdũ eũ de iniu-ria sibi illata:cl̃icus ille effi cir̃ excõicatꝰ: qꝛ ꝑticipat in crĩe eũ v̾berãte:ꝑꝑ ꝙ est ex cõicatꝰ ⁊ mõtale ẽ:vt.c.con tigit ꝺ sen.excõ. ¶ Si exñs excõicatꝰ maiori.sciẽter ꝑti

cipauit cũ alijs fidelib⁹ ẽt ex tra diuina: ꝑcipue i his q̃ ↄti nẽt͛ hoc vsu. Os: orare: va le: cõio: mẽsa negat͛. Et si sfe cit ex ↄtẽptu ↄ̃ ꝓhibitionez superiorꝝ peccauit mortalr alias venialr ꝛ efficit͛ excõi cat⁹ minori: a qua põt absol⸗ uere ois q̃ hẽt eũ audire in ↄfessiõe. ij. p. t. iiij. c. vi. §. iij. Excipiũt͛ tñ qnq3 casus in qb⁹ licet pticipare cũ excõi⸗ catis: q ↄtinẽtur in hoc ver su. ¶ Utile: lex: hũile: res: ignorata necesse. ¶ Nec anathẽa qdẽ faciũt ne pos⸗ sit obeẽ: qs vid i. iij. p. s. ti. xxvi. c. i. ꝛ. ij. p. t. iiij. c. vi. §. iiij. ¶ De inanigl͛ia ꝛ h3. iij. capitula: ¶ Primũ capl͛m.

E inanigl͛ia que est v. capitale vitiũ: im portãs iordiatũ ap petitũ laudis hũane: seu in ordiatã ↄplacẽtiã ei⁹ cũ of⸗ fert͛. Et cũ sit aliqd op⁹ ꝑn cipalr pp laudẽ ꝓpa3: amit tit͛ ei⁹ merces ꝛ pctm̃ incur rit͛. Et interrogãdũ ẽ ẞ3 sta tũ hoiu3 de diuersis mate⸗ rijs i qb⁹ hoies. q̃runt sibi laudẽ videl3 a doctorĩ d̃ scia ꝛ doctria: a scholari de ige nio ꝛ disputatõe: a r͛ctore d̃ regimie: a mulierib⁹ d̃ orna tu ꝛ h⁹i. ¶ Si q̃siuit laudẽ ꝛ gl͛ia3 de ope pcti mortal͛ mortalr peccauit: si ẞ3 rõnẽ deliberatã h egit. Secus si ẞm modũ sensualitatis l͛ ẽt si de aliquo veniali gloriat͛. ¶ Si opa sua d̃ genere bo norꝝ: vt ieiũia: elemosynas: ꝛ h⁹i q̃si oia ad laudẽ hũa nã fecit: mõtale vi: cũ ibi cõ stituit finẽ puta: q2 ꝑncipal͛ intetio ei⁹ ẽ vt laudẽ acqrat humanã ꝛ nõ pp deũ. Sec⁹ si aliqd hoꝝ aliqñ facit alio fine bono. Si ita inordiate appetiuit laudẽ d̃ aliq̃ ope. ꝙ pp eã ↄsequẽdã. pat⁹erat facere ↄ̃ aliqd ꝑceptoꝝ pec cauit mortalr. In alijs aũt casibus videt͛ veniale.

¶ De imodẽstia ornat⁹. c. ij.

E imodestia ornat⁹ q̃ ꝓcedit freq̃uẽter ex inanigl͛ia: licet ẽt ex alijs cãis possit ꝓcedẽ. ꝛ ꝑcipue mulieres iuuenes d̃ hoc iterrogãde sũt. s. d̃ orna tu capilloꝝ: fucorũ: gẽmaꝝ vestiũ ꝑciosarũ: ꝛ foderatu ris ꝛ caudis eorũ: ꝛ planell͛ nimis alt3 ꝛ corõis capit3 ꝛ

b⁹i:in qb⁹ aliqñ ē mortale aliqñ veniale. ❡ Si vsus vl' vsa ē fucis: vl' alijs ornamē t₃ad ostētationē ⁊ ianēglo riā: si de b⁹i supbiuit vl' glo riata ē: mortale ē: si tātā de lectatōꝫ būit ad laudē ⁊ glo riā illā ꝙ si curauit trāsgre di mādata đi ⁊ eccl'e. ❡ Si vsus vl' vsa ē fucis: ⁊ alijs or namītis ad inducēdū hoīes ad sui ꝯcupiscētiā extra mrī mōiū: mōtale ē idubitatū. ❡ Si ita iordiate đlectať i b⁹i ita ꝙ ēt si sciret hoīes ex sui ornatu scādalizari.i.tra hi ad sui ꝯcupiscētiā non cu rās đ ruia primi: mōtale ē. Si ad ꝯplacēdū viro suo: vl' ad inueniēdū virū si ē inup ta: l' ne đspiciať ab alijs l' ex aliq̄ leuitate vsa ē fucis: vel alijs ornamītis supfluis đ se ñ ē mōtale: s₃ poti⁹ vēiale: nisi hic sit nōbil' excessus in b⁹i: vt possit indicari đ oc casiōe data alioꝝ ruie ⁊ nō tm̄ accepta qđ ē difficile iu dicať. ❡ Si būit nimiā dili gētiā ⁊ studiū ⁊ tp̄s ad or nādū se: l' fec̄ excessū i porta tura vestiū vltra suū statū vl' ꝯditionez: vl' nō b₃ morem patrie: vl' vestib⁹ nimis deli catis peccatum est.

❡ De filiab⁹ inanisglie. Et primo de hipocrisi.c.iij.

Si simulauit sctitatē hēre p ieiuniū: orō nē ⁊ b⁹i cū mal⁹ eēt. si hoc egit ad ꝯsequēdā lau dē hūanā. ꝯstituēs ibi fineꝫ mōtale ē: al's vēiale: nisi ali ud vitiū adiūgať. ❡ Si si mulauit sctitatē p hipocre si₃ itēdēs aliqd qđ sit ꝯ ho norē dei: vel vtilitatē primi vt leiare erroꝝs: adipisci in dign⁹ eccl'asticā dignitatē: đcipe.n. primū tpal'r l' spūa lir: mōtale ē. ❡ Si simlauit sctitatē exñs mal⁹ vt đeť ei elēosyne sic̄ scō viro: l' pcura torib⁹ eccl'iarū vt cerretāi ⁊ silia. mortal'r peccauit. Si si mulauit maiorē sctitatē ꝙ̄ būit: l' occltauit suū defectū ad edificatōꝫ primorū: ñ est pccm̄: l' leue: vl' vēiale ē: aut si h̄ fac̄ ob aliꝗ̄ vanitatē vl' inanēgloriā: ē veniale.

❡ De iactantia.

Si laudauit seip̄m de aliq̄ ope pci mortal: mortal' pec cauit. Si āt đ ope veniali: venial'r peccauit quātū est

de se. ¶ Si laudauit se de aliq̄ o[…]e bono: videlȝ d̄ v̄tu te: d̄ scia: d̄ idustria: vł viui tijs vł potētijs ꝛ hꝰi ex sup bia ꝛ inanisglia: mortale ē: vł veniale: ƀȝ radicē ipsiꝰ su pbie vel inanisglie vñ ꝓce dit. ¶ Si laudauit se ꝯtenē do alios: vt pharisēꝰ publi canū: mortale ē. ¶ Si āt ex aliq̄ leuitate vł vtilitate ꝯse quēda: veniale vł nullū ē.

¶ De ironia.

Si vilificauit se v̄bis vel fa ctis plꝰ q̄ sētiat i seipo i mē te: dicens aliq̄ mala de se: que i se nō cognoscit: venia le est ꝛ dicitur ironia.

¶ De contentione.

Si qs ꝯtēdit aduersꝰ aliuȝ ꝯ veritatē sciēter i rebꝰ alicu ius iportātie: mōtale ē. Se cus ē i rebꝰ ꝑuis ꝛ in aduer tēter. ¶ Si ꝯtēdit ꝓ verita te sȝ nimis iordinate: cōiter ē vēiale: sȝ posset ibi eē tan ta iordiatio q̄ rōne scādali sequētis: esset ibi mortale.

¶ De discordia.

Si bñs trāctaꝝ aliq̄ cū alijs in cōi nolit cōcordare cum alijs de his que ordinanꝝ ad honorē dei: vł ꝓximoꝝ vtilitatē. ex eo. q̄ male affici tur ad eos: vł vt ostēdat se plꝰ scire q̄ alij: mortale est. Secꝰ āt si ñ ꝯcordat: videlȝ qꝛ sibi vꝛ eē magis scd̄ȝ de uȝ ꝛ rōnē quod ipse intēdit qꝛ tūc vel nō ē peccatū: vł le ue: nisi sit nimis ꝑtinax.

¶ De pertinacia.

Si fuit ꝑtinax in sententijs suis: discrepās a cōi cetero rū ꝯsilio vł iudicio: cōiter ē veniale ꝑiculosuȝ tamen. ꝛ inductiuum erroris.

¶ De singularitate nouita rū. Si fē singularitates: vł nouitates i ꝯuersatiōe vi te ł vestibꝰ: vł cerimōijs: vł alijs ad iuētiōibꝰ: peccatuȝ ē: ꝛ si ad iuenit aliquā ma lā consuetudinem omnia ei imputantur.

¶ De inobediētia.

Si nō obediuit supioribus suis spūalibꝰ vł tpalibꝰ: le gibꝰ canōicis: vel ciuilibus rōnabilibus: ꝛ si quidē trās grediꝝ supioꝝ ordinatiōes hñtes vim p̄cepti: vt quan do mādaꝝ ſuari verbo vel scripto i v̄tute sctē obedien tie: vel sub pēa excōicatiōis vel carceris: vel alijs penis

grauib⁹: ⁊ hmōi equipollē tijs peccauit mortalit. In alijs vero ordinatiōib⁹ sim pliciter factis transgrediē do: est veniale: nisi fiat ex cō ceptu: q₂ tūc mortale quā tūcunq₃ leuibus.

¶ De gula ⁊ hab₃. c. iij. pri mum. c.

Gula ē sextū capitale vitiū: ⁊ iportat iordi natū appetitū seu de lectatiōe₃ circa cibū ⁊ potū ¶ Hō. v. spēs seu modos q cōtinent in h versu. ꝑPre propeř: laute: nimis: ardē ter: studiose. ¶ Si comedit vel bibit extra horā ðbitā si ne rōabili cā ⁊ vrgēte. ¶ Si est vsus cibis vel potib⁹ lau tis nimis. i. ðlicat₃ vltra cō ditione₃ sui stat⁹. Aliř. n. de cet comedē ifirmū ꝙ sanū: ciuē ꝙ rusticū. ¶ Si come dit vel bibit in minima quā titate ꝺm exigentiā sue com plexiōis. Qð. n. vni parū ē: nimiū ē alteri. Et plus co medere in die ieiunij ꝙ al tera die: nō ē de se malū ꝑ vna comestiōe. ¶ Si come dit vel bibit cū nimio ardo re gule: seu cū nimia ꝯpla cētia. ꝯtēt⁹ magis satisface re delectatōi gule: ꝙ neces sitati ꝓuidere. ¶ Si adhi buit vel adhiberi fec̄ nimiū studiū ⁊ diligētiā circa ciba ria delicata ꝑparāda: vt cū varijs saporib⁹ ⁊ diuersis mōis: ⁊ hmōi. In his oib⁹ spēb⁹ vel modis gule: tūc ē mortale: qñ delectatio gu le q̄riř vt finis. parat⁹ facere ꝯ ꝑcepta vt satisfaciat dele ctatiōi gule: vel cū comedit vsq₃ ad crapulā vl' vomitū aduertēter sic̄ fit a plerisq₃ in carnisꝑriuio: vl' vtiř aliq̄ cibo ex quo verisiliř credit i currere magnā lesionē ꝑso ne. In alijs vero casib⁹ cōi ter ē veniale. ¶ Si comedit carnes i q̄dragesima: vel i alijs ieiunijs eccl'e: vel i. vj. feria aut in sabbato per to tū ānū nisi vrgēte cā necessi tatis vel ifirmitatis: pecca uit mortaliter si sine ꝯsilio medici. ¶ Si vsus ē lactici nijs tpe q̄dragesime siñ cā ifirmitatis: ⁊ de ꝯsilio me dici: peccauit mortalit. In alijs vero ieiunijs: eccl'e ser uari pōt mos patrie: quan tū ad vsum latrociniorū: q

mos si nõ appareat tuti⁹ ẽ abstinere. De hac mã vide in.ij.pte sum.ti.vj.c.ij.
C De ebrietate.c.ij.
Si bibit vsqꝫ ad ebrietatẽ aduertens se nimis bibere: vel potẽtiã vini sufficiẽtez ad inebriandū: vel de h̃ dubitãs ꝓbabilit: peccauit mortaliter Sec⁹ si ignorauit potentiã vini vt Noe. C Si fuit cã i ebriatiõis alteri⁹ aduertent iducẽdo ad nimiũ potũ vel ponẽdo sal invino: ꝛ hmõi: mortalr peccauit. Secus si fecit cã medicine. C Si induxit aliquẽ ad frãgẽduz ieiuniũ eccl'e sine cã legitia sui s ꝑsuasiõib⁹: peccauit mortalit. C Si iduxit pueros: ꝛ iuuenes ad lãbacitates ꝛ tabernas ꝛ hmõi vt ꝑuertat ad turpia. C Si freqntauit tab̃nã siñ cã rõnabili: vel cõuiuia dissoluta: pctm̃ est.
C De insensibilitate.
Si abstiuit se nimis a cibo ꝛ potu ꝛ alijs necessarijs vite: pp qđ icurrit ifirmitatẽ cõit ẽ veniale: nisi fiat notabil' excessus: ꝛ addat obstinatio ꝯ admonitões i hmõi defectib⁹: qꝛ tũc vꝫ mortale rõne periculi inde sequẽtis
C De filiab⁹ gule ꝛ primo de ebetudine.c.iij.
Si ex fumositatib⁹ inordinate comestiõis ꝛ pot⁹: icurrit obscuritatẽ seu grossiciẽ itellect⁹ ꝛ ex h̃ ineptitudinez legẽdi orãdiqꝫ: est veniale cõiter.
C De loquacitate.
Si nimis locut⁹ est: seu dixit v̾ba ociosa ꝛ sine necessitate ꝛ rõnabilitate: cõmuniter est veniale.
C De scurilitate.
Si fecit act⁹ seu gestus iordinatos: ꝛ si sint ꝓuocãtes ad libidinẽ extra m̃rimonium: est mortale. Si vero ad dissolutiõez uel leuitatez vt uẽtositatẽ ꝛ hmõi: vẽiale ẽ.
C De inepta letitia.
Si hũit ieptã leticiã ꝛ vanã i ludis ꝛ iocis: cõit veniale est nisi addat aliqđ vitiuz.
C De choreis.
Choree q̃ fiũt cũ iordinata letitia: sũt mortalia qnque mõis. C Primo caz fiũt ex libidine. C Scđo cũ fiũt i ecclesijs: qꝛ sacrilegium est.
C Tertio cũ fiũt a clericis ꝛ

religiosis cū mulierib⁹ rōe scādali. ¶ Quarto cū fiunt ex inanigloria vel vana leti tia: tā inordinata ꝙ ibi ꝯsti tuat finis. ¶ Quinto cū ta les choreizātes nō curāt de scādalo ꝓximi: est mortale. In aliis āt casib⁹: cōit ē ve niale. Posset tñ qñꝗ esse mortale: nec de facili de hu iusmodi pōt dari iudiciū.

¶ De immunditia.

De imūditia ꝗ pōt itelligi cū qs imūde comedit ⁊ eēt veniale: ꝑcipue si ex h̄ ꝯtur bat alios: vel q2 vomitū fac Et si hoc facit q2 nimiū co medit vl' vt auidi⁹ comedat pctm̄ ē. Sec⁹ si cā medicie. Vel pt itelligi de imūditia pollutiōis: que cū accidit i isōniis ñ iputat ad pcm̄: sȝ pctm̄ pt eē i cā ei⁹. s. si ꝓces sit ex crapula: vl' turpi cogi tatōe ꝑcedēti: vl' ex negligē tia: vel ēt post vigiliā reco lēs de ipa imūdicia hita in sōniis turpib⁹. dlectat': ⁊ si est ꝯsensus rōnis de hmōi turpi delectatōe: est morta le vel veniale: vel nullū si ex alleuatione nature.

¶ De imūditia seu polluti one procurata:

Nota ꝙ si qs qd agit hac itētione ꝑncipalr. vt pollu tionē hēat: siue vigilādo si ue dormiēdo: mortalit' pec cat etiā si facit cā sanitatis. Si āt ipsa pollutio ēt ꝯtin gat in vigilia preter volun tatem ⁊ sine ꝓcuratiōe: nō est mortale.

¶ De luxuria ⁊ habet. c. ij.

Primum capitulū.

Luxuria ē. vij. capita le vitiū. Sȝ q2 supra i ꝑceptis dcm̄ ē satȝ de spēb⁹ ei⁹ in opere: ac ēt in cogitatōe ideo illis ōmis sis: vidēdū est de qbusdam aliis ptinētib⁹ ad ipaȝ luxu riā ⁊ delectatōeȝ morosaȝ: ⁊ prio. ¶ Si tetigit aliquē vel aliquā vel osculat⁹ est li bidinose extra ꝯiugiū: mor talit' peccauit: ēt si nō seqt' turpis act⁹. Nā talia exerci tia in ope ipso pro vno pec cato hñtur cū ope ipso: sed tāto graui⁹ quāto in hmōi ꝯcurrūt plura. Si āt fiāt di uersis tpib⁹: diuersa sunt pctā. ¶ Si scripsit lr̄as vel portauit: vl' misit: vl' rcepit ꝯtinētes amatoria ⁊ ꝓuocā

tia ad lasciuias aduertenter mortalr peccauit. ¶ Si fec cātationes: vel cātaui vel legit: vel audiuit verba lasciuia: vel turpia delectabilit ad puocādū se vel alios ad lasciuiā: mortale ē. ¶ Si associauit aliquē quem sciuit ire ad pcādus. vel turpiter agēdū: vel ad faciēdū serenatas: vl matutinatas: peccauit mortaliter. ¶ Si fuit mediator inter aliquos ad hmōi turpia: vel posuit aliquos mediatores iter se ꝛ iter alios ꝛ hmōi: peccauit mortalit. Itē si recepit ensenium: vel donū qdcunqz: vel misit ex amore libidinis.

¶ De delectatiōe morosa.

De delectatiōe morosa: qd vitium reperitur in tepidis ꝛ multū negligētib⁹. Nam feruidi subito cogitationes expellunt noxias: ꝛ frigidi: desiderijs opis acqescunt. ¶ Si habuit cogitatiōes imūdas ꝛ carnales in quibus trahit morā postq̄ rōne perpendit propter delectationem ipsam cogitandi huiusmōi: peccauit mortaliter. Non solū quādo quis cogitationib⁹ luxurie rōne consensit. deliberans facere malum si adesset cōmoditas: sz etias nolendo op⁹ ppetrare: sed non curando ipas cogitatōes libidiosas expellere postq̄ ppēdit: sz in eis volūtarie imorando: peccauit mortalr: Hec vide in. ij. pte sū. ti. v. c. j. §. v.

¶ De filiabus luxurie. c. ij.

De filiabus luxurie de qb⁹ nō oportet multū iterrogare qr difficile est itelligere nisi cū mixtura alioꝝ vitioꝝ. ꝛ pria est cecitas mentis.

¶ De cecitate mētis.

Si fuit ita mente occupat⁹ circa mūdana ꝛ carnalia: q nesciuit de deo cogitare vl de reb⁹ spūalibus.

¶ De precipitatione.

Si fuit pceps ꝛ subit⁹ i opibus suis sine ꝯsilio ꝛ examinatiōe mētis debita: agēs.

¶ De inconsideratione.

Si fuit icautus in fcis suis nō bene iudicans circa occurrentia.

¶ De inconstantia.

Si in eo qd deliberauit boni ager: fuit iconstās ꝛ mu

tabilis ex passione.
¶ De amore sui.
Si nimis seipz dilexit que
rēdo corpis delectatiōes 7
cōmoditatē 7 hmōi.
¶ De odio dei.
Si habuit deū vel legē ei⁹
i displicentia: quia ꝓhibet.
ↄcupiscētias 7 hmōi.
¶ De amore vite pn̄tis.
Si nimis amauit vitā istā
pn̄tē pp voluptates carnis
qb⁹ est deditus: Ita amarē
vitā pn̄tē ꝙ aliqs vellet hic
ꝑpetuari: ẜm pe. ē mōtale.
¶ De horrore futuri seculi.
Si horrorē hūit ad vitā fu
turā. De aliis vō q̄ ꝑtinent
ad vitiū luxurie 7 circa ↄiu
giū: vide ifra i. iij. ꝑte iter-
rogatorij in. c. de ↄiugatis.
¶ De supbia 7 hȝ. c. ij. c. j.

Superbia scd̄z Gre-
gorīū: ē regina oium
capitaliū vitiop: 7 ē
vitiū multū subtile 7 diffici
le ad cognoscēdū: 7 ↄsistit
i appetitu iordinato ꝓprie
excellētie: 7 hȝ q̄ttuor spēs
siue mōs de qb⁹ potes iter
rogare ꝓut videbit̄ expedi
re si tn̄ penitens intelligat.
¶ Si bōa nālia spūalia: vel
tp̄alia que hūit. sibi attribu
it: 7 a deo nō recognouit.
¶ Si bona ipsa a deo reco
gnoscēs: meritꝫ suis ꝑnci-
palit se accepisse estiauit:
videlicȝ pp sua ieiunia: oōo
nes 7 hmōi. ¶ Si ea bōa q̄
nō habuit sibi attribuit: vl'
plusq̄ hūit euȝ existimat se
hr̄e multū hūilitatꝫ: charī-
tatis: patiētie: 7 hmōi cū n̄
hȝ. ¶ Si reputauit se meli
orē eē cetersꝫ: alios ↄtēnēs:
in quolibȝ bop modop p̄t
esse mortale vl' veniale ẜm
ꝙ rōne cōsentit̄ vel nō. Vi
de diffusius hāc materiam
in. ij. ꝑte. sum. ti. iij. c. j.
¶ De filiab⁹ superbie. c. ij.
7 primo de derisione.

De derisione, que ali
qn̄ ꝓcedit ex supbia
¶ Si irrisit sacra 7
alia diuia. vilipēdēs ea: aut
scōs viros: aut p̄latos: aut
deo huire volētes: vt sic re
trahat eos: peccauit mōtalr
¶ Si irrisit aliquē intēdēs
ex h iiuriaȝ vel vilificatiōeȝ
vel notabilē ꝑturbatōeȝ ei⁹
mortalr peccauit: sȝ si ex le
uitate vel causa ioci secus.
¶ De ābitiōe que ꝓcedit ex

supbia: ⁊ iportat iordinatũ appetitũ honoris: ⁊ multũ repit̃ i platis ⁊ dñis. ¶ Si desideravit aliquã dignita tẽ: vl' bñficiũ curatũ: rõe de liberata: pncipalr̃ pp bono rẽ vl' dignitatẽ vel vtilitatẽ tpalẽ: peccavit mortaliter. ¶ Si ɔ̃siderauit dignitatẽ uel bñficiũ eccl'iasticũ uel se culare ad qδ est idign⁹ uel inept⁹: uidelicʒ qr criminosus ⁊ hmõi peccavit mortaliter. ¶ Si desideravit vel q̃siuit ad hmõi pvenire .s. et faciẽdo ɔ̃ pcepta: mortale est. ¶ Si quesiuit honoreʒ de q̃cũqʒ re ita iordiate qp sibi ɔstituat finẽ: mõrtale est. In alijs vo casib⁹ vẽ veiale.

¶ De presumptione.

Presumptio q̃ pcedit ex supbia: cõsistit in hoc qp hõ ponit se ad ea que sunt supra vires suas: vel nõ pertinẽt ad ɔditõeʒ suã: vt secularis ad iudicãdũ clericos: vel eos q nõ sũt sibi subiecti vel de his de qb⁹ nõ hʒ ptãtem: peccavit mortalr̃. De p̃sumptiõe vide in .ij. p te sum. ti. iij. c. v. ⁊ vj. ¶ Si posuit se ad faciẽdũ ea exercitia ad q̃ non erat apt⁹: vñ pt seq spũale vl' tpale dãnũ alteri: vt medic⁹ ignar⁹ me dicie vl' aduocat⁹ ignar⁹ ad aduocãdũ: iudex ad iudicãdũ: ɔfessõ ad audiẽdũ ɔfessiões ⁊ hmõi peccavit mortalit̃. Sec⁹ ãt si cõpetẽter in arte illa pit⁹ erat. ¶ Si psumẽs de vtute sua: exposuit se picul' pctõꝝ: vt vadẽs ad loca inhonesta: uel frequẽtãs ɔuersationẽ mulierũ leuiũ ⁊ hmõi: vbi de facili pt labi i mortali pcõ: mortale vẽ. ¶ Si nimis de se presumẽs nõ puidet necessitatibus vel piculis occurrẽtib⁹ spũalib⁹ vl' tpalib⁹ expectãs effectũ miraculosum a deo s. vt cũ sanet ifirmuʒ siñ medico ⁊ medicinis: vel ministret ei cibuʒ sine labore: est mortale: ⁊ ẽ tẽtare deum.

¶ De temeraria iudicatõe

Si fcã alteri⁹ que dubia st quo aio fiãt in malã ptẽ interptat⁹ ẽ: scu iudicauit: ⁊ sine signis sufficiẽtib⁹ idicãtib⁹ maliciã alteri⁹: deliberate iudicauit aliquẽ ẽ pcõ mortali: mortalr̃ peccavit. Si vero iudicauit de venia

li venialiter peccauit. Idem si iudicauit de mortali: sed non de libato aio. De curiositate.
Si fuit curiosus circa cognitionem itellectiuam ut querendo scire que sunt supra capacitatem suam. videlicet de trinitate: de predestinatione: uel querendo scire a quibus non debet: ut a demonijs. uel per sortes. uel querendo scire paruum utilia: et dimittendo magis necessaria: uel querendo scire solum ad sciendum. et non ad deum cognoscendum. uel ad aliquam utilitatem: peccatum est: quandoque mortale: quandoque veniale. ¶ Si fuit curiosus circa usus sensuum. scilicet oculis aspiciendo: auribus audiendo: naribus ad odorandum: gustu ad gustandum: tactu ad tangendum sine necessitate uel utilitate: sed solum delectatione sensuali: peccatum est communiter veniale: et quandoque potest esse mortale i. ij. p. sum. t. iij. c. vij. §. xij. ¶ Si repit se i spectaculis ad uidendum. ut torneamenta: palestra: curri et ad brauium et huiusmodi: nam si in hoc sit periculum mortis spiritualis uel temporalis: ut quando sunt spectacula representatiua turpitudinem: uel cum potest recipere nobilem lesionem corporis: est mortale et multomagis in exercente et prebente occasionem in huiusmodi spectaculis: alias est veniale: nisi propter hoc aliquis ita delectatur quod mens eius auerteretur a deo: ita videlicet quod paratus esset trasgredi mandata dei et ecclesie vt illa aspiceret vel faceret: et hoc idem itelligo de quecumque peccato quod de se est veniale quia per hunc modum potest effici mortale. ¶ De ingratitudine.
Ingratitudo reperitur in omni peccato mortali: sed vt circumstantia aggrauans ipsum: quia vbi homo debet seruire deo: eum offendit. Est etiam vnum speciale peccatum iquantum scilicet recipiens beneficia a deo vel ab homine: ea non recognoscit: nec cogitat: et regratiatur et recompensat: sed quod peius est in mente vilipendit: beneficia recepta. uel murmurat de eis: vel iniuriatur benefactori. Communiter autem reperitur mixtum cum aliquo genere peccati quandoque mortali quandoque veniali.
¶ De scandalo.
De scandalo quod quandoque non est peccatum speciale: sed circumstantia aggrauans peccatum: inquantum videlicet ex dicto vel facto alterius non recto: datur alteri occasio ruine spiritualis: et hoc est scandalum: et si hoc

nõ itẽdat est circũstãtia aggrauãs pctm̃ 7 nõ mutans spẽz: vñ ẽ necĩa ↄfiteri qñ ẽ tale qd verisimilit̃ trahens ad ruinã pcti mortalis: 7 p̃cipue cuȝ h̃ sequit̃ Tho. sa se. q. xxxiij. Si aũt h̃ itẽdat s. ducẽ aliquẽ ex dicto vl' facto suo ad aliquã ruinã: est mortale 7 spãle pctm̃: si itẽdat iducere ad mortale: al's veniale. De h̃ vide in. ij. pte summe ti. vij. c. iiij.

¶ De adulatione.

Adulatio q̃ cõit̃ est scãdalizatiua 7 ↄsistit i h̃ ꝙ qs verbis vl' factis suis iordinate q̃rit placer̃ alijs ad beniuolẽtiã captãdã. Et si in malo adulat⁹ ẽ crimiali: puta laudãs aliquẽ de vindicta fcã: vel turpitudĩe 7 hmõi ẽ mõtale. ¶ Si adulat̃ vl' laudat aliquẽ itẽdẽs eũ d̃cipe notabilit̃ i tpalib⁹ vel spũalib⁹ ẽ mortale. Sec⁹ si aliqd iustũ itẽdit ab eo hr̃e vel qd puũ recipe p modũ doni vt histriões. ¶ Si nimis laudauit aliquẽ ex q̃ ille sũpsit occasiõeȝ supbie. vl' inanis glie cõit̃ est veniale: põt eẽ aliqñ mortale. ¶ Si ṽo laudauit aliquẽ ad exercitãdũ eũ magis ad ṽtutẽ. vel ad ↄfortãdũ, eũ i tribulatiõib⁹: 7 tẽtationib⁹ 7 obsuatis debitis circũstãtijs: est virtuosuȝ 7 meritoriũ: alias veniale.

¶ De blasphemia in spũm sanctum.

De blasphemia i spm̃ sctm̃ q̃ pcedit ex malicia: videlicet iquãtũ qs ↄtẽnit vl' refugit ea cogitar̃ mẽti occurrẽtia: p q̃ possȝ retrahi a pctõ 7 hȝ sex spẽs. s. Presũptio. Desperatio: Inuidẽtia fraterne gr̃e: Impugnatio virtutꝭ agnite. Obstiatio. Impenitẽtia. De his ṽo iterrogãdũ ẽ put vr̃: 7 cõiter: non reperit̃ nisi in multũ sceleratis. ¶ Presumptio aũt dr̃ hic: cum quis p̃sumit de dei mĩa existimãs ꝙ parcat sibi ab bñplacitũ suũ vel ꝙ saluet eũ p̃seuerãtẽ in pctõ. ¶ Desperatio aũt cũ credit deũ non posse nec velle sibi pcere: ẽt penitẽti vel volẽti saluari. ¶ Impugnatio veritatis agnite dr̃: cũ quis ↄ̄dicit veritati fidei quã nouit. ¶ Inuidẽtia frat̃ne gr̃e est: cũ dolet qs de gr̃a di 7

glia crescēte in hominib⁹.
¶ Obstinatio: ꝯfirmat volūtatē suā in pctis cōmissis.
¶ Impniaz āt dicit̄ cū qs ꝓponit firmiter ēt in futurum non penitere.
¶ De scismate.
Hoc peccatuz cōmittit̄ cū qs recedit ab obediētia romāe eccl'ie sumēs sibi aliud caput: vel sequēs aliquē canonice nō electū: ⁊ semꝑ ē mortale ⁊ excōicatio ꝯ tales: nisi forte cū essent duo quoꝝ qlibet hētur ꝓ sūmo pōtifice a suis seq̄cib⁹: ⁊ nescitur clare qs sit canonice elect⁹. In hoc.n. vident̄ populi excusari si nō sunt ptinaces s₃ parati illi adherer̄ quē sciēt vere esse electum canōice. ¶ Si initit̄ ordinatiōib⁹ vl' alienatiōib⁹ factis a scismaticis excōicatus ē. Extra de scisma.c.i.
¶ De infidelitate paganorum ⁊ hereticorum.
De ifidelitate paganoꝝ: hereticoꝝ. vl' iudeoꝝ: q̄rū q̄d libet ē grauissimū peccatū: ducēs ad dānationē. Non o₃ hic dicere iter hos. Soli.n. hr̄tici sunt excōicati: s₃ ⁊ cū alijs ꝑcipue iudeis nō o₃ hēri domestica ꝯuersatio: ⁊ ꝑcipue idiote. Potes circa h⁹i iterrogare. ꝑut tibi vi.s. si hūit aliq̄d dubiuz in his q̄ sūt fidei: videl₃ de sacro altaris ⁊ h⁹i. Et si q̄d h̄ hēt displicētiā: nō est curā dū. Si āt volūtarie ⁊ spōte dubitat: cē mortale. Hereticus q̄dē est excōicatus: ⁊ nō pōt absolui citra sedem apostolicā: vt p₃ in ꝓcessu curie. Itē receptor: credēs: vel fautor hr̄ticoꝝ: est excōicat⁹: ex. d̄ her̄.c. q̄cūq₃ li.vi.
¶ Incipit tertia ⁊ vltia ps interrogatorij: i q̄ tractat̄ d̄ mō interrogādi stat⁹ diuersarū personarū: ⁊ h₃.xvij.capitula. ¶ De ꝯiugatis caplm primum.

Nunc vero formā de sūt iterrogatōes ptinētes nō ad oēs sed soluz ad q̄sdā status hoium. Et ꝑmo ad ꝯiugatos. Interrogādi sunt nō oēs de oibus: sed ꝑut videt̄. ¶ Si de facto ꝯtrerūt in aliq̄ casu ꝓhibito: mortale ē q₂ ꝯ ꝓhibitionem: nisi ignorantia facti

pbabilis eos excusaret. Sz e sciēdū q sūt qdā impedimēta q ipediūt mrimoniū 9bendū 7 dirimūt iā 9ctū qz nullū e: qd itelligēdū e qn dicta ipedimēta pus inter eos inueniūt q sit 9ctū matrimoniū: 7 ea 9tinent in istis versibus. ¶ Error: 9ditio: votū: cognatio: crimē. Cult9: dispita s: vis: ordo: ligamē: hoestas. Si sis affinis si forte coire neqbis Nec associāda vetāt. cōnubia fcā rectractāt. Pro horū aliqli breuissima declaratione. nō q error intelligit de psona nō de fortuna vel bōitate: cū. s. quis 9bit cuz Berta credēs eē Catherinā cū q. s. intēdebat cōtrahere. ¶ Conditio intelligit d cōditōe suili. s. cū qs 9bit cuz serua credēs eā eē liberaz. Nā si liber: 9bit sciēter cū serua tz matrimōiū: 7 similiter si 9bit suus cuz libera credēs esse seruā. Idē vi si seruus cū sua. licet credere tur eē libera. Votū. s. solēne p pfessionē tacitā vel expssaz alicui religioni approbate: talis ēt esset excōicat9.

Cognatio q est triplex. s. nālis: spiritualis 7 legalis. Naturalis dr 9sanguitas: 7 hec hz tres lineas. s. ascendētiū: vt pr 7 au9 7 h9i descēdentiuz vt filius nepos 7 h9i: collateraliū. ut fres sorores 7 h9i: 7 hz qlibet linea qttuor grad9 7 exclusiue p̄cipue collaterales. Nā iter ascēdētes 7 descēdētes vr eē ppetua phibitio. Hic e ēt excōicatio. ¶ Cognatio spūalis hz ēt tres gradus: 7 9bit i baptismo 7 9firmatione. Prim9 est inter tenētē ad baptismū l 9firmationē 7 eā psonaz que tenet que dr paternitas vel filiatio. Secūdus est inter patrē 7 mrem carnalē ei9 q tenetur 7 eū q tz cuz vxore ei9: 7 dr cōpaternitas. Tertius e inter filios nāles eius q tz: 7 illā que tenet: 7 dr fraternitas. ¶ Cognatio tertia. s. legalis q fit p adoptionez: hēt tres lineas vel gradus. Prim9 est inter ipm adoptantē 7 filiā quā adoptauit. ac ēt filiā ipsius adoptati. Secundus est inter vxorez adoptātis: 7 ipm adoptatū:

ac ēt vxorē a ͩoptati: ⁊ ipm
adoptantē. Terti⁹ est inter
filios nāles ⁊ legittios ado
ptātis: ⁊ ip̄ʒ adoptatū: ⁊ h̄
tm̄ cuʒ ipsi filij sunt i ptāte
p̄ris. Crimē Istud qd̄ hēt
dirimere ꝯ̄ctum ⁊ impedi
re ꝯ̄hendo: intelligit̄ tm̄ de
duob⁹ criminibus. Primū
est ꝙ cū mulier machinat̄
cū effectu in mortē vxoris
alteri⁹: vt hēat illū in virū.
vel ecōtra. vir in mortē al⸗
terius viri ut hēat illā i vxo
rē ⁊c̄. Secundū cuʒ qs dat
fidē alicui ꝯiugate ducere
eā in vxorē post viri sui mo
teʒ: ⁊ cum ista ꝓmissione se
quit̄ adulteriū. ¶ Cultus
disperitas: ut si fidelis ꝯ̄⸗
hat cū iudea vl̄ pagana per
manēte i infidelitate. Sec⁹
si ꝯ̄heret cū heretica: nam
tunc tʒ: sʒ cohabitare nō de
hēt si esset ei p̄iculū incurrē
di in heresiʒ ⁊ peccauit mō
taliter ꝯ̄hens cuʒ tali. Uis:
violentia. s. absoluta ip̄edit
⁊ dirimit: ⁊ silr̄ violētia per
metū qui pōt cadere incon
stantē virū. ⁊ ꝯtinetur in h̄
v̄su. Stupri: atqꝫ stat⁹ ver⸗
her̄ atqꝫ nescis: nisi postea
de inuito efficiat̄ volūtari⁹.
¶ Ordo intelligit̄ ō ordie
sacro. i. subdiacōatu ⁊ supra
⁊ tal̄ ꝯ̄hēs esset excōicatus.
Greci i sacris: vti p̄nt ꝯ̄to.
sʒ nō possunt ꝯ̄here. ¶ Li
gamē. i. si sit alteri ligat⁹ p̄
ꝯiugiū: ēt p̄ verba de p̄nti
nōdū ꝯsumatū: nā tal̄ nul⸗
lo mō p̄t alteri mr̄imōialr̄
copulari: nisi ille cū q̄ ꝯ̄xe⸗
rat ꝓfiteat̄ in aliq̄ religiōe.
Et si r̄cederet vnus ꝯiugū:
ita ꝙ p̄ multos āños alter
nihil audiret de eo: nō licet
alteri ꝯ̄her̄. nisi sciret ō mor
te ei⁹. ¶ Hōestas. i. publice
honestatis iustitia q̄ orit̄ ex
spōsalib⁹ ꝯ̄ctis cū aliq̄: cum
qua postea nō sequit̄ mr̄i⸗
moniū ꝓpter morteʒ vl̄ aliā
cām. Nā cū nulla cōsangui
nea illi⁹ vsqꝫ ad quartū gra
dū ꝯ̄here pōt. ¶ Affinitas:
est ꝓximitas q̄ ꝯ̄hit̄ per eū
qui duxit vxorē: ⁊ oēs ꝯsan
guineos vxoris vsqꝫ ad q̄r
tū gradū: ⁊ vxorem ip̄am ⁊
oēs ꝯsanguineos viri eius
vsqꝫ ad quartuʒ gradū nec
illa mulier pōt ꝯ̄here cū ali
quo. Et nota ꝙ affinitas ꝯ̄
hitur etiā. per fornicarium

coitu;:ita q̄ ille q̄ fornicat̄ cū aliqua nō pōt ɔ̄bere mri moniū cu; ɔſanguinea aliq̄ eius vſq; ad q̄rtū gradū ne q; illa mulier pōt ɔ̄bere cū aliq̄ ɔſanguineo fornicātis cū ipa:vſq; ad q̄rtū gradū ꝛ sciēter ɔ̄bens i hmōi gra dib⁹ affinitatiſ est excōicat⁹. Itē nota ſicut dixit Pe. d̄ pal. ſuperi⁹ fol.xv.in prima colū.q̄ inceſtus q̄ cōmittit̄ a pueris nō hñtib⁹ vſū rōnis:nō eſt de reſuat; epis. nec pp̄ h̄ tollit̄ virginitas nec cauſat̄ affinitas. Hec ille in.iiij.di.xxx.iij.q.ij.ar. i.ɔclōne.ij. ¶ Si forte coi re neqbis. ¶ In potētia ex excēdi actū ɔiugalē que p̄t ɔuenire: vel ex frigiditate nāli:vl̄ ex maleficio vel i diſ poſitiōe mēbri genitalis vi ri:vel mulier;. De his oi⸗ b⁹ ipedimētis habes plene in.iij.p.ſum.t.j.c.ſj. S; nota q̄ ñ o; nec expedit in terrogare oēs ɔiugatos ſi gillati de his ipedimētis: ſ; de illis tātū de qbus poſſit p̄ſumptio hēri : ꝛ p̄cipue d̄ ipedimto cris: l̄ cognatōis vel publice honeſtat;:ſ; ml̄ tomagis de affinitate. Si tñ qs cognoſcer; ɔſanguie am ei⁹ cū q̄ iā ɔ̄xit p̄ v̄ba d̄ pñti ꝛ multomagis ſi iā cō ſumauit matrimoniū : mri moniū qdē tale nō diuidit̄. ſ; amittit ius petēdi d̄bitū: ita q̄d petere nō pōt abſq; mortali pctō. Tn̄r tñ redde re exact⁹. Idē de muliere q̄ pmittit ſe cognoſci a cōſan guineo viri ſui. ¶ Si vero añq̄ ɔ̄xit per verba de pñti cū aliq̄:cognouit ɔſāguine a; ei⁹ ita q̄ ſemē emiſit itra clauſtra pudor;: ñ p̄t hr̄e il lā ꝛ ſi iā ɔſumaſſ; cū illa.ñ t; mrimōiū: nec in hoc pōt diſpēſari cū illa niſi p̄ papā Vñ ante diſpenſationē ſēp̄ peccat mortaliter exigēs ꝛ reddēs debitū ſciēs dictu; impedimentu;. Alter vero ɔiugū neſciens excuſat̄ de pctō ex ignorātia facti ꝓba bilis. De his ꝛ oib⁹ aliis qñ caſus occurrit: vide pleni⁹ in ſūmis. ¶ Si ɔ̄xit matri moniū clādeſtie: q; mōtale eſt.pp̄ ꝓhibitionē eccleſie. ¶ Si habēs votū ſimplex ɔtinēt e ɔ̄xit mrimōiū: pec cauit mortalr̄:niſi ſit diſpē

fatus a papa ꝑus: ⁊ tūr ad iplere votū vsqꝫ ad ꝯsuma tionē mřimonij. Naꝫ ipso ꝯsumatō. ipotēs fit ad im⸗ plēdū: ⁊ ex c.⁹ oino tūr red dere expsse vel interꝑtatiue petēti: sꝫ exigere nō pōt sīn dispensatione: aliter peccat mortaliter. ¶ Si ꝯxit cū ali qua: vl' mulier cū aliquo ꝑ verba de futuro: post mřimo moniū cū aliq̄ ꝯxit vl' de fu turo vl' de pñti: mortaliter peccauit ꝑꝑ fractā fidē: nisi de cōi ꝯsensu mutuo se ab⸗ soluerit: qđ fieri dꝫ ꝑ iudi⸗ ciū ecclesie. Uel nisi aliqs septē casuū supuenerit: qb⁹ solui pñt spōsalia quos hēs i sūmis: videlꝫ. i. iij. p. sum. ti. j. c. xviij. i. iiij. colū. Diffu si⁹ in sūma. Hosti. ti. iiij. de spo. ⁊ ma. vij. colū. ¶ Si p⁹ mřimoniū ꝯctum ꝑ verba de pñti: ꝯxit cū aliq̄ morta⸗ liter peccauit: nec tꝫ matri moniū ēt si esset ꝯsumatū: ⁊ filios genuisset: sꝫ oꝫ redi re ad ꝑmuꝫ nisi ille cū quo prius ꝯctum est ingressus esset religionē ibidē ꝓfes⸗ sus: vel nisi cuꝫ eo papa dis pēsasset in secūdo in quo tñ ꝭm theologos dispēsare ñ pōt. Sꝫ q2 difficile ē dispu tare de ptāte pape: si sine surreptōe obtēta ē: forsitan trāsiri pt. ¶ Si ꝯxit mřimo niū: vl' filios vl' filias iunxit mřimonio ante etatē legiti mā. q2 ꝓhibitū est. ¶ Etas aūt legitimā ꝭm iura. est in duodecimo āno si ē femia in q̄rtodecimo si ē mascul⁹ s. ad ꝯhēdū ꝑ verba de pre senti. ⁊ ad ꝯsumādū matri moniū. ¶ Si ꝯsumauit ma trimōiū añ bñdictionē nup tiaꝝ: ē mortale: vbi. s. ꝯsue tū ē bñdici nuptias: quia ꝯ ꝓhibitionē ecclesie. Et hic aduertēdū ē q̄uis spōsi nō ꝯsumēt mřimoniū cū spon sis añ bñdictionē: i multis tñ locis mltas turpitudies ⁊ corruptelas faciūt cū eis: illas visitādo: vñ interrogā dū ē đ his vbi ista repiunt. De h vide. p. de pal. i. iiij. di. xxxij. q. i. ar. iiij. i. ij. iij. ⁊ iiij. ꝯclusiōe. Si celebrauit nuptias tpe ꝓhibito ab ec clia: q2 mōtale ē. ¶ Tpa āt ꝓhibita sīt ista. s. ab aduētu vsqꝫ ad epiphaniā: ⁊ a sep tuagesima vsqꝫ ad octauā

⁊ a trib⁹ dieb⁹ añ ascẽsionẽ vsq₃ ad oct. pẽt. exclusiue.

¶ De actu ꝯiugali ⁊ pecca tis cõmissis in eodem.

Sciẽdũ ẽ ꝙ in actu h ꝯiugali aliqua sũt vbi est dubiũ vtrũ sint mortalia an venialia. Aliq̃ vero sũt q̃ sunt manifeste mortalia. Aliqua i qb⁹ ẽ veniali. Aliqua in quibus nullũ pctm̃ est. ¶ Primo qdẽ mortale ẽ: si exerceat tal' act⁹ extra vas debitũ. vl' ẽt si intra vas debitũ: tñ nõ suscipit semẽ ad euitãdũ generationẽ. ¶ Si ex tactib⁹ ĩpudicis extra actũ mr̃imo nij seqt' pollutio i altero ĩpo rũ. ¶ Si exercẽs actũ ꝯiugalẽ: h₃ appetitũ delibatũ ad aliã. ¶ Si se h₃ ad eam ita iordiato affectu in actu cõiugali. ꝙ si ñ eẽt vxor ei⁹ ẽt opus carnale ageret cũ il la vl' alia. Difficile tñ ẽ hoc discernẽ ⁊ cognoscẽ. ¶ Si alter alteri oĩo exigẽti dne gat debitũ sine cã lrĩa: pp qđ exigẽs icurrit incõtinentiã vl' graue scãdalu₃. Esset aũt cã lrĩa: si notabiliter timeret notabile nocumẽtu₃ ꝑsone: vl' ꝯiugis. vel ꝑlis in vtero: vl' qr ex adulterio cõmisso ꝑdidit ius petẽdi đbitũ: vel ẽt si in loco sacro peteret. qr sic locus violaret'. vl' ẽt in publico: qr ꝯ debitã honestatẽ. Nõ ẽ aũt lrĩa cã oĩno denegãdi debitum petẽti i die ieiunioꝝ vel festoꝝ solẽniũ: vel ira quã habẽt ad inuicẽ ꝑ paruu₃ tp̃s. ¶ Dubiũ de mortali qñ qdẽ huat' vas đbitũ s₃ mod⁹ indebit⁹: puta si lateral'r: vl' a ꝑte posteriori accedat' ad vas đbitũ: vel mulier super grediat' viꝝ: i qb⁹ modis: ⁊ ꝑcipue i vltimo. aliq dicũt eẽ mortale vide pe. de pal. di. xxxi. q. iij. ar. ij. ꝯclone. v. Alij võ ut Tho. ⁊ Alber. dicũt ꝙ ñ ẽ mortale đ se: sed ꝑt eẽ signũ mortal' ꝯcupiscẽtie: nec ꝑ hoc ipedit' gnãtio ⁊ si nẽ ita apte ꝓcuret': vñ in h⁹i. noli ꝑcipitare. sententiã: nec denegare absolutionẽ ꝑseuerãti in h⁹i sed detesteris ⁊ ꝓhibeas q̃tũ potes. Quãdo vero hoc ẽt fieret ꝑmo ⁊ scđo modo ꝓpter periculũ aborsus: forte tc̃ eẽt siñ pctõ. ¶ Dubi-

um ēt de mortali ē tpe mē
struo℞: ꝛ p̄cipue in exigēte
sciēte talē defectū: que qdā
ponūt esse mortale: p̄cipue
qñ nō est quasi ɔtinuus sed
ɔsuetus ut mēsatim. Alij di
cūt ɔ̄triū: ut Pe. de pal. ꝛ h
opinio ē cōior: vñ nec pp h
deneges absolutionē ſʒ ꝓ
hibeas ɋtū potes de exac
tiōe: ꝛ exactū admoneas: ut
nō assentiat exigenti. nisi ex
hoc timeat᷑ de ei⁹ incōtinē
tia. ¶ Dubiū ē ēt de exigē
te ðbitū a ɔiuge ꝑmanēte i
adulterio: siue occulto: siue
mãifesto qð ipe nouit. hoc
quidaʒ dicūt eē mortale in
exigēte: qꝛ facit ɔ̄ ɔstitutiōʒ
eccl̄ie: vt not. xxxij. q. i. c. Si
qs vxorē ꝛ hoc firmat᷑ i sū
ma pisana. Sed in summa
ɔfesso℞ ꝛ archidiaconus in
rosario: mitigāt hūc rigo
rem excipiētes casuʒ: vʒ hoc
cū faceret exigens ad ꝓui
dēdū incōtinentie sue. Sed
pe. de pal. multomagis mi
tigat hunc rigorē: vt cū nō
spat᷑ emēdatio ex hoc ꝑma
nētis i adulterio: ſʒ potius
ðterioratio: ñ peccat exigēs
saltē mortalr. ¶ Veniale
aūt est cū exigit᷑ act⁹ ɔiuga
lis: ꝛ si debito seruato vase
ꝛ mō tñ ꝑncipalr itētiōe de
lectatiōis ɔsequēde: ita tñ
ꝙ sistat intētio infra limi
tes mr̄imonij. ¶ Si exerce
atur act⁹ ɔiugalis pp sanita
tē corpalē pctm̄ est: qꝛ non
ad hunc finē ordinatuʒ est.
Vēiale tñ puto eē peccatū.
¶ In solēnitatib⁹ ꝛ ieiunijs
exigere debitū aliqua ifirmi
tate. s. ɔcupiscētie duct⁹: siñ
ɔtēptu tñ sacri tpis. vel ec
clesiastice exhortatōis: veni
ale ē ſʒ Tho. i. iiij. di. xxxij.
ar. v. q. iij. o. ꝛ Ray. ſʒ red
dēs ñ peccat: cū timet ð. in
cōtinētia l' scādalo cōiugis.
Peccaret āt: si negaret oi
no. ¶ In tpe vero p̄gnatio
nis exigere. veniale ē: si tñ ñ
est periculū abortus. Red
dere vero nullū pctm̄ ē. An
te purificationē post partū
exigere: ſuatis alijs circun
stantijs: nō videt᷑ mortale
ſʒ guil. Reddere vero non
volūtarie: nullū. Exigere ēt
vel reddere debitū añ igres
suʒ ecclesie post partū: ð se
nō videt᷑ peccatū: ꝛ pñt mu
lieres intrare ecclesiaʒ ante

q̄dragesimū dieꝫ absq̃ pctō in quo tn̄ est seruāda cōsue tudo patrie. ¶ Act⁹ ipudi- ci q ibi exercētur: nō ptinen tes ad opus: sꝫ ad delecta- tionē exercētis: vt tact⁹ ⁊ os cula: ⁊ h⁹i iordinate: cōiter sunt venialia: q̄uis ibi pos sꝫ eē tāta actuū iordinatio: ꝙ posset eē pctm̄ mortale. Sine pctō aūt exercet̄ act⁹ ꝯiugalis: cū fit cā ꝓlis susci piēde: vel ēt cū sit cā reddē di debitū: s̄uatis tn̄ alijs ꝺ bitis circūstātijs. Dēt tn̄ ex actus oino reddere: ⁊ p̄ci- pue vir vxori nō solum ex- presse: sꝫ ēt per signa petēti nec vir dēt vxorē auertere ne petat: pp piculū. ¶ Fit, ēt tertio modo s̄m aliquos si ne pcō. s. cū sit cā vitāde for nicatōis i se vl̄ in ꝯiuge sua. ¶ Interrogatōes fiēde cir ca statum mr̄imonij.

C Irca p̄dicta sic pn̄t fieri interrogatōes. Et p̄mo si vsus est mr̄imōio extra vas debitū. ¶ Si aliq̄d fec̄ ad euitādū ꝓlem. Si mō idebito: lꝫ in vase debito: ⁊ q̄uo. Si vten do mr̄imōio h̄uit intētionē ad aliā. Si tpe mēstruorꝫ exegit: vl̄ reddidit. Si in di eb⁹ festoꝝ vl̄ ieiuniorꝫ. Si tpe p̄gnatōis: p̄cipue ꝓpe ptū: vl̄ an̄ purgationē post partū. Si exegit: vl̄ reddi- dit a pmanēte in adulterio. Si p̄ncipaliter cā delectati onis: aut alia: ⁊ q̄ cā ⁊ circa h⁹i iudicādū ē de pctō mor tali: l̄ vēiali iuxta p̄dicta: vt pꝫ in sūmis. Si oino nega uit debitū petēti. Si extra act⁹ ꝯiugij p tact⁹ secuta est pollutō i altero ipoꝝ. Si ex cōicat⁹ aliq̄ viculo ꝯxit mr̄i moniū. s. excōicatiōe maio ri: peccauit mortal̄r ⁊ preci pue qn̄ sciuit: ⁊ h̄: q̄r pticipa uit i diuis. s. sacr̄o mr̄imo- nij. Idē videt̄ de minori ex cōicatōe: si eā nouit: q̄r se- parat a susceptōe sacr̄orꝫ: ⁊ mr̄imoniū est vnum ex sa cramētis eccl̄ie. ¶ Si exn̄s in pcō mortali cōtraxit mr̄i moniū: videt̄ mortale, q̄r sa cramentū suscipit in morta li sciēter: precipue vero vi- detur mortale contrahēdo per verba de pn̄ti: q̄r ibi est essentia sacr̄i. ¶ Si ꝯtraxit cū aliqua persona p verba

de pñti vel de futuro: nõ intẽdẽs hẽre illũ vel illã i coiugẽ: sʒ tm̃ copulã carnalẽ extorq̃re: mortalr̃ peccauit: q̃uis nõ sit ibi realr̃ matrimoniũ. Cogẽd⁹ tñ est i foro ɔsciẽ illã ducere: vel alr̃ illi satisfacere. maxie si est secuta copula: in quo tñ casu ecclesia iudicaret mr̃imoniũ: ⁊ cogeret illuʒ, cui obedire tenet. ¶ Si vir non ꝓuidit vxori ⁊ familie d̃ necessariis nõ tñ supfluis. ¶ Si nimis eã exaspauit v̄bis vl̃ factis. ¶ Si zelotip⁹: ⁊ ex h̃ nimis suspectuosus ɔ̃ eaʒ fuit: vel nimis remissius i cura ei⁹. ¶ Si vxor iobediẽs ⁊ ɔtẽtiosa ⁊ sui sensus fuit erga viruʒ. ¶ Si nimis iculta ⁊ negligẽs circa gubnationẽ dom⁹. ¶ Si irreuerẽs ⁊ discola ad soceros ⁊ cognatos. ¶ Si nimis dedit de reb⁹ viri: parẽtib⁹ suis: vl̃ paupib⁹ plusq̃ d̃buit. ¶ Si d̃dit lniam viro coeũdi cuʒ aliis mulierib⁹ cuʒ pegrinaret: ẽ mortale. ¶ Si mulier non vult seq vir̃ trãsferentẽ domiciliũ: ad qd̃ tenet: nisi eã trahẽt ad pctm̃ aut dubitaret de morte sua: aut eẽt vagabũdus. ¶ Si vterq̃ filios educauit i timore dei: ⁊ in obediẽtia mãdatoꝝ ei⁹.

¶ De pncipibus: rectorib⁹ ⁊ baronib⁹. c. ij.

Circa pncipes: rectores: ⁊ barões seculares sic pñt fieri interrogatões: ⁊ ꝓut fuerit expediẽs scd̃ʒ ɔditõeʒ psonarũ. Prio si p vsurpatiõeʒ: ⁊ in iusto titulo obtinuit dignitatẽ: regimẽ: vel dñiuʒ ciuitatis vel castri: q̄r mortalr̃ peccauit: ⁊ semp in ip̄o manet: dũ tenet h̄mõi vsurpationeʒ: nisi postmodũ titulũ iustificasset: nec ibi añ iustũ titulũ p̄t exercere iudicia sine mortali. ¶ Si ãbitiosus fuit ad dignitates ⁊ ad regimẽ nimis aspirãs: ⁊ si itẽ dit negligẽ iusticiã ad acq̃rẽdũ amicos: vt sic in dñio pmaneat mortalr̃ peccat. ¶ Si plat̃s eccl̃iasticis: vel aliis supiorib⁹ suis nõ fuit obediẽs: ⁊ admonitiões: ⁊ correctiões ab eis fc̃as nõ sustinuit patiẽter: ⁊ si ɔtem psit mõtalr̃ peccauit. ¶ Si snias excõicationis: vel in-

terdicti nō curauit. aut sic ligat⁹: diuis: se ingessit: qđ ē mortale. ¶ Si pp crimen ei⁹: ciuitas ē iterdicta: qđ ē sibi ad mai⁹ iudiciū. ¶ Si pp excōicatōez latā in se. iudices vł actores: vel ministros grauauit. q2 vltra mō tale: ē excōicat⁹. ¶ Si đ factis: aut defectib⁹ eccłiasticaꝝ psonaꝝ ad eū ñ ptinēribus se itromisit: vel trahēdo ad suū iudiciū: ꝛ hmōi: peccauit mortalit. ¶ Et si cepit: vł cape fec: vel pcuteř vel icarcerare clericos. vel religiosos ēt deliquētes: ē excōicat⁹: ñ nō hūit pri⁹licētiā a plato suo. ¶ Si electionē alicui⁹. malitiose ipediuit: vel p violētiā aliquē intruserit: ł si grauauit aliqđ mōasteriū: ł collegiuz: eo ꝙ nolebat illū eligere: ꝓ quo rogabaŧ: ē excōicatus vltra mortale. ¶ Si ꝓhibuit subditis ne vēderēt clicis necessaria: ł eis panē coq̄rent ex ꝙ nō hūit ab eis qđ voluit. ¶ Si pՙonat⁹ ecclesiaꝝ de nouo sibi vsurpauit: vł bōa vacātiuz ecclesiaꝝ aut mōasterioꝝ: vltra mortale ē excōicat⁹. ¶ Si posuit talias vel collocās vel alia grauamina clericis vel alijs psonis eccłiasticis sine lnia pape: si nō đsistat post admonitiōez est excōicat⁹. ¶ Si fec statuta vel leges ꝯ libertatez ecclesiasticā: vel iudicauit scđm ea: vel dedit ꝯsiliū ad hmōi: vł nō remouit si potuit: vltra mortale peccatū: est excōicat⁹. ¶ Si noua pedagia istituit nō hñs auctitatez a pncipe super h̄ vel antiqua seu noua pedagia augumentauit: excōicatus est. Sec⁹ si fecit hoc cuz lnia principis ꝛ cā rōnabili ꝛ nō tenuit stratā publicaz securaz: vt debuit. peccauit mortalit: ꝛ teneŧ ad restōnez. ¶ Si a clericis: ꝛ religiosis theloneū. pedagiū seu gabellā accepit. ꝓ bis q̄ đferūt: vel deferri faciūt nō cā negociatōis: grauiŧ peccat ꝛ est excōicat⁹: quāuis aliq vt Jo. cal. hāc nō admittāt q2 nō est r̄cepta: ꝛ papa scit ꝛ tollerat: imo ip̄se facit in tris suis: s3 tuti⁹ est vt obſueŧ. Si publicos vsurarios alienigenas: ꝛ nō inde

oriūdos ad sen⁹ exercendū ī ciuitatib⁹ suis admittit: vl admissos idē ifra certū tp̄s nō expellit: est excōicat⁹. Et idē si ciuis exñs dedit ad h̄ ꝯsiliū vel fauorē. Hoc verū est si talis ē psona ecclesia-stica hñs. s. dñiū tpale. Nā dñs secularis nō ē excōica-tus sed excōicandus. c. vsu rarū: de vsu. li. vi. Tñ epi ꝛ supra nō icurrunt: sed alij. ℭ Si nauigātes idistīcte d̄ p̄datus est: vel dep̄dari fec̄ vel hoc fcm̄ noie suo ratum hūit: qꝛ vt pirata excōicat⁹ est excōicatōe papali. ℭ Si naufragātes expoliauit: uel res eoꝝ ad port⁹ traꝝ suaꝝ a mari delatas sibi appro-priauit: qd̄ ē rapia: ꝛ excōicat⁹ est scd̄z aliq̄s. ℭ Si in cēdia fecit vel fieri fecit: di ruit vel fregit ecclesias vel loca religiosa: ē excōicat⁹. ꝛ si eēt denūciat⁹: esset casus papalis. ℭ Si emūitatē ecclesiaꝝ violauit: videlꝫ faciendo cape hoies in eis pp̄ d̄bita: aut maleficia: in ecclesia: vel locis p̄uilegiatis. sacrilegiū ꝯmittit ꝛ p̄t excōi-cari. ꝛ est mortale. Sec⁹ eēt si cōbustores ecclesiaꝝ illuc fugiētes. uel uiolatores ecclesiaꝝ qꝛ tunc pp̄ hoc non gaudēt imunitate ecclesia-ruꝫ. ℭ Si ecclesias vel pso-nas ecclesiasticas. siue p̄ui-legia eaꝝ violauit. ut multi tyrāni faciūt. ℭ Si fec̄ rep̄-salias vl' p̄misit fieri aut ab antiq̄ cōsuetas extēdi fec̄ ꝯ̄ psonas ecclesiasticas. est ex-cōicatus. nisi illas reuoca-uerit ifra mēsē. Et si pigno ratiōes de iiuriis ꝛ dā. da. li. vj. Utrū aūt liceat facē rep̄salias ꝯ̄ laicos. Uide ī iij. p̄te sū. ti. iiij. c. iiij. ℭ Si ad ecclesias in qb⁹ patron⁹ fuit: nō posuit idōeos. vl' n̄ p̄ntauit. sꝫ ineptos ꝛ idio-tas. vel ꝯcubiarios ꝛ alios malos p̄ntauit. uel subdi-tos suos ecclesiaꝝ p̄sonos tales eligere aut p̄ntare p-suasit. sic mortalit' peccauit ℭ Si r̄cepit pecuniā vt ali quē p̄ntaret. cū eēt patron⁹ uel supplicaretur pape uel ep̄o pro bñficio alicui ꝯfe-rēdo. simoniā ꝯmisit. uel ēt absq; pecunia si porrexit p̄ ces. p idigno. est mortale ꝛ simoiac⁹. ℭ Si fuit fautor.

vel defensor hereticorũ aut etiam scismaticorũ: peccauit mortalr. ⁊ est excõicatus. ¶ Si ipediuit volentes recurrere ad forum ecclesiasticũ super cãs que ad ipm forũ ptinẽt: ne. s. corã ecclesiastico iudice hmõi cãe agitent: vl ad h dans ↄsiliũ: auxiliũ vl fauorẽ: est excõicatus. ¶ Si bellũ assũpsit iniuste: vel fuit adiutor iniuste bellãtis: qa oia mala q̃ inde sequunt ei reputant ad culpã: ⁊ tenet ad restõnẽ oium dãnorum inde sequẽtiũ: ⁊ h nisi ad adiuuãdũ eũ teneret: ⁊ huiendũ: vz qr est miles aut eius vassallus. talis. n. adiuuãs cũ est dubiũ an bellũ sit iustũ: excusat. xxiij. q. j. c. qd culpat. Nõ ãt excusaret: si sciret bellũ eẽ iiustũ. ¶ Si ↄsuluit erñs in offõ cõitatis: q. s. assumat iiustũ bellũ: tenet ad oia mala ⁊ dãna: nisi forte pponeret in ↄsilio mã mõ falso tãq̃ eẽt iustũ. tũc. n. ignorãtes vident excusari. ¶ De mã belli ⁊ qñ iustũ dicat: vide i sũ. i. iij. p te ti. iiij. c. j. ¶ Si idiscretos ⁊ tyrãnos officiales fec: seu pposuit tris suis: tenet de dãnis ⁊ malis eorum: si sciebat eos esse tales. Secus si ignorabat: nisi cũ audisset: nõ remoueret eos si potuit ¶ Si iniustas exactões vel collocãs iposuit: rapinã cõmisit. Et q̃ dicant iiusta talia: vel collecta: ⁊ quõ satisfacere debeat: vide i. ij. p. t. j. c. xiij. ⁊ i. iij. pte. ti. iij. c. iiij. §. iij. ¶ Si posuit iudeos i officijs publicis: qđ phibetur. xvij. q. iiij. c. constituit. ¶ Si ea que sũt cõitatis appropriauit sibi videlicz siluas. s. ⁊ cãpos: ⁊ hmõi mortalit peccauit: ⁊ tenet ad restitutõez. ¶ Si libos hoies in huos sibi subiec. ¶ Christiani. n. nõ pñt redigi i huitutẽ rõne belli: vel ẽt captiuõ pñt licite emi in seruos. vel ẽpti. vẽdi ⁊ emi ab alijs nõ pñt: sed ifideles bñ rediguñt in huitutẽ: ⁊ emi ⁊ vẽdi pñt capti iiusto bello: q si postea efficiant xpiani: ñ tñ ec h liberãtur a huitute: q̃uis sit piũ h facer. ¶ Si a decedẽtibus sine filijs accepit bõa ipsorum nõ pmittens eos testari ⁊ legare ad pla

ctũ: nisi talis p̃ria h̃ret talẽ subiectiões a tpe cui⁹ nõ est meõria i ɔ̃riũ. ¶ Si nimis vidicatiu⁹ fuit. ¶ Si homicidia: mutilationes: incarcerationes: vulnera ⁊ h̃mõi seua: sine iustitia. vel cũ iustitia sed ex odio ⁊ vindicta fecit: ꝓcurauit: vel ꝑmisit ⁊ h̃mõi grauia: sunt mortalia. ¶ Si torniamenta vel duella fieri fecit: uel permisit: uel ludos: uel spectacula periculosa aĩe: vel corpi: vt ꝓiicere lapides ad inuicẽ vel repñtatões turpitudinũ fieri fec̃: vel ꝑmisit: ⁊ nõ ꝓhibuit: si sine graui scãdalo potuit remouẽ. mortalit̃ peccauit di. lxxxiii. c. error. ¶ Si leges statuit q̃s nõ d̃buit uel potuit. q̃r. s. iniquas. mortaliter peccauit. ¶ Si nimis durus fuit ad dispẽsandũ. uel parcẽdũ in q̃bus potuit. uel eɔ̃ nimis facilis ad parcendũ delinquẽtib⁹. in ꝑiudiciũ iusticie ⁊ vtilitatis cõis. ¶ Si feuda vasallis suis absq̃ʒ iusticia denegauit. uel s̃uitiũ indebitũ ab eis exegit. aut fidẽ nõ s̃uauit. ¶ Si ipe existẽs vasallus alteri⁹ nõ fuit fidelis dño suo. ut debuit: scd̃ʒ ꝙ in iuramẽto fidelitatis exp̃mit̃: uel obsequʒ debitũ non ꝑstitit: uel aliquã iniuriã fecit dño. s. alienando feudũ. aut diminuẽdo: uel aliqd̃ h̃mõi mortale ẽ: ⁊ tenet̃ de dãnis. ¶ Si tutelã alicui⁹ sibi cõmissaʒ nõ fideliter egit: sʒ bõa illi⁹ cõsumpsit. ⁊ dissipauit: mortale est ⁊ tenet̃ de damnis. ¶ Si i terra sue iurisditionis sustinuit iniustas mẽsuras: aut iniusta põdera at iniusta precia rerum uenalium scienter mortale est: ⁊ teneri vr̃ si ɔmode p̃t obuiare. ¶ Similiter peccat: si ĩducit uel sustinet malas cõsuetudies aut corruptelas. ¶ Si tollerauit aut sustinuit publicos vsurarios: inde ꝓpter hoc recipiẽs certam q̃tã: uel summã ãnuatiʒ mortale est: ⁊ tenet̃ illud sic acceptũ restituẽ. nõ usurario sʒ creditorib⁹ ei⁹. a q̃b⁹ usure sunt extorte s̃m Tho. in opusculo. xxi. ¶ Si pign⁹ aliqd̃ habuit. cuius fruct⁹ nõ ɔputauit in sortẽ: usura

est. Et de aliis specieb⁹ usu re: si in aliq̃ offendit: uel fu it p̃ticeps: uide in .ij. p̃te sũ. ti. j. c. de usuris. ⁊ hic superi us vз i. vij. p̃cepto. ℂ Si pe nas vl' emẽdas: in pecuniã pp cupiditatẽ uel odiuз: nõ pp correctiões delinquẽtiũ accepit: uel ultra debitũ ex torsit: uel penas corpales aut mortis: in pecuniariaз pp auaritiã. ↄ iusticiã ↄmu tauit: mortale est. ℂ Si p misit in terris suis latrões inualescere: ul' maliciose eis fauẽs: vel ex auaritia nolẽs expẽdere ad securãdã p̃riaз mortale ẽ: ⁊ tenet̃ de dãnis ⁊ rapinis factis si cõmode poterat obuiare. ℂ Si iusti ciã vẽdidit: uel munera ini qua accepit. s. pro administra tiõe iustitie: uel alias iiusti tiã fecit in iudicãdo uel fie ri fecit: mortale est. ℂ Si fi dẽ p̃missaз uiolauit: ẽt ini mico: nisi pri⁹ ille: violasset mortale est. ℂ Si obsides suos nõ liberauit: mortale est. ℂ Si viduas ⁊ pupillos ↄ opp̃ssores non defendit: cũ potuit. ℂ Si treugas n̄ s̃uauit. ℂ Si nimis sũptuo sus fuit ⁊ curiosus in vesti tu: ⁊ apparatu eq̃rũ: ⁊ fami lie cũ canib⁹ ⁊ auib⁹: edifi cijs: ⁊ ↄuiuijs. Nã vt pos sint facere hmõi pompas: emũgũt pp̃los usq₃ ad san guinẽ. faciẽtes multa iiusta. ℂ Si fecit edificari domos suas: ul' laborare i agris su is: uel uineis uel ligna por tari p rusticos uel colonos ⁊ n̄ soluit eis plene d̃ labor suo: nisi ad h̄ ex d̃bito tene rent̃: ul' si dieb⁹ festiuis fec̃ pro se laborare: mortale ẽ: sicut i p̃mo casu: qd̃ tñ mul ti faciũt: ⁊ male nec subditi debẽt obedire. ℂ Si nimis se occupauit i venatiõib⁹ ⁊ aucupijs: uel qd̃ pei⁹ ẽ sub ditos in his grauãdo: indu cẽs ad hmõi ⁊ qd̃ pessimuз in dieb⁹ festiuis ⁊ nõ audi tis diuinis ut missa: pp qd̃ dñs peccat mortalit̃. ⁊ oẽs ⁊ ipse re⁹ est oiuз. ℂ Si pp discursus i hmõi destruxit segetes alioꝝ: tenet̃ eis de dãno: uel fec̃: uel p̃misit ac cipi de blado ⁊ feno alioꝝ a suis pp eq̃s suos: ⁊ tenet̃ d̃ dãno. Idẽ ⁊ d̃ alijs fru ctib⁹. ℂ Si histrionib⁹ sup

ſiue vdit nũmos: vel nimis turpia repñtãtes. i curia nu trinit: vel ↄcubinã: vel ludẽ teſ ad aleaſ ꝛ hmõi: q̃ oia ſt̃ dãnabilia. ¶ Si de caſtita te familie ſue ñ curauit: ſꝫ i honeſte ſe hñteſ cũ femis ꝛ maſculis retinuit, nec corre xit eoſ cũ poſſꝫ mortalr̃ pec cauit. ¶ Si vo ſit ↄiugat⁹ i terroga d his q̃ hñtur i. c. p̃. put videbit̃ ſoꝛ expediẽſ.

¶ De iudicibus. c. iij.

c Irca iudices ſeu quẽ cũqꝫ hñtẽ ptãtez or dinariã. vl̃ delegatã: inquirẽdũ eſt. Primo ſi iu riſditionez aut ptãtem rece pit ſimoniace: vt ſi iudex ec cleſiaſtic⁹. aut vſurpatiue: qꝛ vſurpata ptãs nõ dat au ctoritatẽ: vñ iudicãdo pec caſt mortalit̃. ¶ Si exceſſit fines mãdati ſiue ptãtꝫ ſue peccat mortalr̃ ſi ſcient vel ex ignorantia craſſa. ¶ Si officialis vl̃ iudex ali⁹ timo re: odio: cupiditate vl̃ amoꝛ̃ vl̃ aliq̃ cã: iniquã tulit ſniaꝫ aduertent: mortale ẽ: ꝛ te net̃ ad oẽ itereſſe parti leſe ſ. ſi ille pro quo dedit ſniaꝫ nõ vult ſatiſfacere; vel non põt qm̃ pncipaliter ipe te net̃ Ray. ¶ Si p ignoran tiã craſſaꝫ ipſe tulit iniquaꝫ ſniam in iudicio aie tenet̃ ꝛ peccat vt pri⁹: Ray. qꝛ dbu it ſcir̃ ſe iſufficiẽtẽ: ꝛ ñ iudi care. ¶ Si p negligẽtiã: qꝛ ſufficiẽſ erat, ꝛ ſi laboraſſet ad iqrẽdũ ꝛ legẽdũ: vitatẽ ĩueniſſet: ſꝫ neglexit h̃ aget̃ tenet̃ vt pus. Miti⁹ tñ agit̃ cũ eo qui ex ignorãtia craſ ſa: q̃ cũ eo q ex malitia ꝛ h̃ hꝫ locũ in iudice ordiario ñ dlegato. ¶ Si delegat⁹ iu dex iudicauit bõa fide: ꝛ de ↄſilio pitorum tulit iniquã ſniaꝫ: nõ vr̃ peccare: aut te neri ad reſtõnem leſo: tũ qꝛ necẽitate obedientie iudica uit: tũ qꝛ ſepe ex certa ſcia d legãtis, aſſumit̃ q ẽ ignar⁹ iuris: qꝛ bon⁹ vir: qd ẽ vex niſi iqrẽdo ↄſiliũ fuiſſꝫ ne gligẽſ. aut cl̃pabil̃: tc̃. n. pec cat ꝛ tenet̃ ad r̃ſtõnẽ. Vul. ¶ Si aſſeſſor iducit iudicẽ ad ↄferẽdã iniquã ſniaꝫ: excu ſat̃ qd iudex: ſi ſimplex ẽ ꝛ hꝫ bõaꝫ ↄſciaꝫ. ſ. cr̃ deſ ſniaꝫ eẽ iuſtã. ꝛ ſi ñ fuit i culpa eli gẽdo aſſeſſorẽ: qꝛ bon⁹ ꝛ ſuf ficiẽs cõit credebat̃: ſꝫ aſſeſ

sor peccat mortalit: ꝛ tenet ad satisfactōez leso: siue do lose: siue igꝛant iducat iudicē ad iudicādū iiuste Ray.
¶ Si iudex ignarꝰ iuris: se cū ducit assessorē qui cōiter nō reputat sufficiēs: uel iniquꝰ. si de cōsilio eiꝰ fert iniquā sniaz: lȝ credat iustam uterqȝ mōtalit peccat: ꝛ tenet ad restōnez insolidum.
¶ Si accepit pecuniaz i iudicio qđ p̄t eē. v. modis: ꝛ sp vr̄ mortale. Pꝛio si accepit ut male iudicaret ꝯ iustitiā ꝛ ꝯ ꝯsciam: ꝛ tūc illa pecūia dȝ dari ei i cuiꝰ iiuriā data est. i. q. i. c. iubemꝰ. Scđo si accepit vt bñ iudicaret: l' vt iudicaret ꝛ daret sniaz vel si accepit: vt ñ iudicaret cū debēt iudicar̄: l' vt nō male iudicar̄t. In his. v. casibꝰ dȝ restitui ei q dedit xj. q. iij. c. nō lȝ hec Ray. Et scđȝ Uul. in foro pnie: pōt paupibꝰ erogari: sic̄ ꝛ alia turpia lucra de consilio tñ.
¶ Si iudex nullo mō voluit. ferre sniaz cū deberet: pp hoc aliqs amittit ius suū: mōtale ē: ꝛ tenet illi r̄stituē litis estimatōez. Ray. xxiij. q. v. c. Administratores.
¶ Si iudex accepit aliqd a ptibꝰ.
¶ Uñ nō. q̄. ordinarius nihil pōt accipe: ēt expēsas: nisi moderata ēsenia spōte oblata vt esculētū: ꝛ potulētū di. xviij. c. đ eulogijs. De legatꝰ p̄t recipe moderatas expē. qñ. s. ē paup. l' q ñ opȝ eū exir̄: ꝛ eqtar̄ p examiatione cāe: l' p assessoꝛ ƀȝ glo.
¶ Si āt papa alicui cāȝ delegauit: nō: vȝ ꝙ aliqd possit petere: nec ēt expēsas: si sua sibi sufficiūt. nisi opōteat eū exire vl' plus ꝙ̄ domi expēdē. Ray. ꝛ Uul.
¶ Si iudex eccl'iasticꝰ: oꝛdinariꝰ: vel đlegatꝰ ꝯ ꝯsciaȝ. ꝛ ꝯ iustitiā: ꝛ i grauamē alteriꝰ ptis i iudicio gcꝙ̄ fac̄ p gratiā: vl' p pecuniā: icurrit suspēsionē ab executōe officij p ānū: ꝯdēnādꝰ ad extimatōez lit̄: de q̄ vide i. iij. pte sum. ti. ix. c. ij. ꝛ i. ij. p. t. j. c. xix. §. iiij.
¶ Si iudex eccl'iasticꝰ excōicatōis sniaz: suspēsiōis l' iterdicti. nimis đ facili fulminat: aut sine p̄missa admonitōe vel siñ script̄: l' alias ꝯ oꝛdinē iur̄: grauit peccauit: de his i. iij. pte sū.

ti.ix.c.i. ¶ Si iudex q̄cu̇q̄ȝ. dilatiões aliq̄s ꝯ ius fec̄ : ⁊ ñ ordinē iudiciariū ñ seruauit. ¶ Si p̄tē alterā ꝯ iustitiā grauauit. ¶ Si reo fecit q̄ones: vł pones seu iq̄sitiones ad q̄s rñderē ñ tenebaꝶ. ¶ Si appellatões ltias nō admisit. ¶ Si dolose locuꝫ appellādi ōdit. ¶ Si p⁹ appelatōꝫ ltiaꝫ nihilomin⁹ in cāꝫ ꝓcessit. Si idubijs magnis p̄itos ñ ꝯsuluit. ¶ Si allegatões friuolas admisit. ¶ Si paup̄ib⁹ viduis: orphāis ñ subuēit. ⁊ i aduocatiōe ñ ꝓuidit: i q̄lꝫ istoꝝ vr̄ eē mōtale. cū sciēter deliq̄t. ¶ Si iudex illicite flaxauit penā ōbitā reo: q̄ fit triplr ¶ Uno mō q̄z ñ erat sum⁹ iudex. s. ꝑnceps: nec ei pubii ca potestas est plenarie cōmissa: sꝫ vt iudicet sꝫ leges ⁊ statuta ciuitatꝭ. ¶ Scđo mō q̄z ⁊ si hēt plenariā potestatē is tñ q passus est iniuriā ñ assentit sibi remitti sꝫ vult reū puniri. ¶ Tertio mō qñ ⁊ si iudex hēt plenariā ptātē ⁊ les⁹ vult remittere: tñ ñ ē cā iusta. reip. vtilꝭ sꝫ nociua. s. ꝓhēs incētiuū delinquēdi hec tho. sa se. q. lxvij. ar. iiij. ⁊ in q̄libet horū peccat mortaliter. ¶ Nota q̄ q fingit frauduléter casū aliq̄ue ꝑ quē iudex aliq̄s vadat: uel mittat ad aliq̄s mulierē ꝓ testimonio ferēdo ē excōicat⁹. c. mulieres de iudi li. vi. ¶ Si ōbitā penam auxit: ł minuit cū ñ possꝫ: vł dēret. Quādo possit vel nō vide i. iij. p̄te sum. ti. ix. c. ij. Si ēt mutare possit. vid ibi ti. xxx. c. i. ¶ Si iudicauit secūdū allegata ⁊ ꝓbata ꝯdēnās quē nouit inocētē: q tñ vtꝝ peccet vel ñ: vel excuseꝶ vide in. iij. p̄te sum. ti. ix. c. ij. ¶ Si mister iudicis exīstēs execut⁹ ē iniquā sñiaꝫ ⁊ iniustā: si ꝓ certo scit inocentē: nō excusaꝶ a p̄ctō. Ray. Secus si dubitat: q̄z tūc excusatur p̄p obedientiam. ¶ De p̄tinentibus vero ad iudiciū hēs in. iij. parte. ti. ix.

¶ De aduocatis: ꝓcuratoribus ⁊ notarijs. c. iiij.

Circa aduocatos ꝓcuratoꝛs ⁊ notarios iterrogādū ē. Primo ñ posuit se aduocāduꝫ cū ꝓhiberetꝶ in iure: sciēter

hoc faciēs: vł peccaᷓ. ⁊ Pro
hibeᷓ aūt infidelis ⁊ excōi
cat⁹ excōi. maio. nec nō reli
giosus nisi ꝑ mōasterio ⁊ d̄
mādato sui p̄lati: ſʒ ⁊ clici i
ſacris: uel ēt in minorib⁹: ſʒ
⁊ bñficiati ꝓhibenᷓ aduoca
re in iudicio ſeculari nisi in
cā ꝓpria: ⁊ ꝑ ecclesia sua: vł
ꝑ ꝯiunctis: vel miserabili-
b⁹ ꝑsonis. Sūt ⁊ alie ꝑsone
ꝓhibite: d̄ qb⁹ hr̄. iij. q. vii.
§. iii. Et inter alios ꝓhibeᷓ
ſodomita: p̄cipue notari⁹.
de iure uel de facto. Iudex
uel assessor ēt n̄ pōt esse ad
uocat⁹ in cā in qua ē iudex
nec clicus ꝑ extraneis ꝯ̄ ec
clesiā suā Ray. ¶ Si aduo
cat⁹ uel curator ſcienter de
fēdit cāʒ iiustā: peccat mor
taliter: ⁊ tñr alteri parti de
oi dāno inde habito Tho.
ſa ſe. q. lxxi. ar. iij. nisi ſatiſ-
faciat cliētulus q ꝑncipalr
teneᷓ: ⁊ ſcit iniustitiaʒ qn̄. ſ.
obtiet omneʒ victoriā cāe.
¶ Si vero ignorāter iiustā
cām d̄fendit. ſ. putās iustā
excusaᷓ ſm modū ⁊ ꝯsuetu
dinē regionis: q̄ ignorātia
excusaᷓ p̄t Tho. ubi. s̄. Et ſi
ex igrātia crassa: peccat mō

taliter. ¶ Si in ꝑncipio cre
debat iustā: ſʒ in ꝓcessu cāe
videt iniustā: dʒ decesse: vel
deserere eā: ⁊ nō vlteri⁹ pro
seq: alias. n. peccaret. Et ſi
obtiet victoriā cauſe. tñr le
ſo ad ſatiſſactiōeʒ: nō tñ dʒ
eā ꝓdere aduersario: vel ſe
creta ſue cāe reuellare: ſʒ in
ducē clientulū ſuū ad cedē
dū: uel ꝯponendū cū aduer
ſario ſuo ſine dāno aduer-
ſarij. Tho. vbi. s̄. Dū āt ē
ei dubia usqʒ ad finē licet ꝑ
ſequi ſemꝑ illaʒ ſine pctō.
Vul. ¶ Si i aduocādo vſus
est in d̄bito mō videlʒ ſm
Ray. ſi ꝓduxit falſos teſtes
vel ꝓduci fecit. ł corruptos
ſi iduxit falſas leges: ſeu ali
as ꝓbatōes falſas iuris uel
facti: ſi mētiᷓ ul' mētiri fece
rit: vel docet cliētulū ſuū in
iudicio: ſi dilatōes n̄ neceſ-
ſarias q̄rit i grauamē parti
uʒ: ſi appellat ſciēter ꝯ̄ iu-
stā ſniaʒ in quolibet horuʒ
vr̄ mortale. ¶ Itē ſi nō fide
liter cām foueat ꝯ̄tū iusti-
tia ſuadet ōmittēdo. de cō
tingētib⁹ ex negligētia ł nō
bili ignorātia in q̄ poſſet eſ
ſe mortale. ¶ Si ꝓcacit āt

dñdo ꝯuitia: uł vociferãdo.
¶ Si ꝓdidit secreta aduer
sario suo. Et' si ꝑ ꝓdictũ mo
dũ vicit iniustã cãm: tenet̃
leso de oi dãno inde secuto.
¶ Si amittit iustã cãm ꝑꝑ
suã infidelitatem. uel negli
gentiam: uel ignorantiã: te
netur cliẽtulo suo de omni
dãno. ¶ Si aduocat⁹ ñ ꝓ-
stitit patrocinium iniusta cã
pauperꝝ ⁊ misabiliũ ꝑsõaꝝ
Nã si nouit talẽ cãm ⁊ scit
illũ ꝑ se ñ posse iuuari: qꝛ ñ
bẽt ad soluẽdũ: nec aliuꝫ vi
det q velit eũ iuuare: ꝑꝑ qđ
amittit cãꝫ: tñr gratis iuua
re si põt. alias videtur moꝛ
tale. Tho. sa se. q. lxxi. ar. i.
⁊ Ray. ¶ Si imoderatũ sa
lariũ accipit de sua aduoca
tiõe. Nã moderatũ petere
ꝓt: ⁊ aduocat⁹ ⁊ iuriscõsul
tus ut dic̃ aug. xiiij. q. v. c. ñ
sane: qđ moderatũ iumit̃
ex q̃ttuoꝛ. s. ex quãtitate cãe
ex labor̃ aduocãdi: ex scia ⁊
facũdia aduocãt: ⁊ ex ꝯsue
tudine regiõis: ⁊ ſꝫ hoc ma
gis ⁊ minus ꝓt accipere. ſꝫ
Ray. vł ab initio cũ fac̃ pa
ctũ vel ex post facto ꝯpleto.
Sed ex q̃ cã est incepta nec
dũ finita: nullũ dꝫ facer̃ pa
ctũ cũ litigatore queꝫ acce
pit in ꝓpriã fideꝫ: qꝛ posset
eẽ occasio magni ꝑiculi. iij.
q. vij. §. preterea. Itẽ ñ licet
pacisci đ q̃ta cũ aduocato:
videlicet đcima ł cẽtesima:
sꝫ đ q̃nta licet: moderate tñ
ſꝫ iura. De hac materia vi-
de plene i tertia ꝑte sum. ti.
vi. c. ij. ⁊ i. ij. p. t. i. c. xix. Si
iurisꝑitus existẽs i cã quaꝫ
nouit iiustã. ꝯsuluit quõ ob
tineret̃: mortale ẽ: ⁊ si vicit̃
ex ꝯsilio ei⁹. tñr leso đ oi dã
no. ¶ Si ex ignorãtia cras
sa male ꝯsuluit. ¶ Si ñ cõ
suluit pauꝑib⁹ nõ hñtib⁹ ad
soluẽdũ. ¶ Si nimis petiit.
idẽ dicẽdũ ẽ sicut de aduo
cato. ¶ Si ꝓcurator existẽs
defendit sciẽter iniustã cãꝫ.
¶ Si nõ fideliter ⁊ sollicite
fouet iustã. ¶ Si pauperi
bus nõ ꝓstauit patrociniũ:
¶ Si nimiũ petit salarium
idẽ dñdũ vr̃ sicut de aduo-
cato. ¶ Si notari⁹ exñs ad
uertẽter falsauit istr̃a: pecca
uit mortalr̃ ⁊ tenet̃ đ oi dã
no secuto. ¶ Si malitiose
occłtauit iura alioꝝ seu in-
strumẽta: ⁊ nõ assignauit aut

destruxit vl' alijs ödit: ultra mortale tñr de omni däno ¶ Si ex ignorãtia notabili vel negligẽtia. male dicta- uit instr̃a vl' testamẽta cũ de sectib⁹: vñ oriũt' litigia vl' p dũt' bõa alioꝝ: peccat mortal'r: ⁊ tenet' ð oĩ däno leso exinde. ¶ Si fuit rogat⁹ in testamentis eoꝝ q nõ erãt sui sensus sciẽter. tãẽ vsuz rõis liberꝝ habẽtiũ: mõtale est: ⁊ tenet' ð oi däno lesis. ¶ Si in instr̃is suis nõ est vsus solẽnitatib⁹ legalib⁹: vñ validãt' ꝯctus: qr morta le ẽ: ⁊ tñr de oi däno. ¶ Si fec' instr̃a i fraudẽ vsuraꝝ sci enter: mortale ẽ: ⁊ ẽ piur⁹. ¶ Si notari⁹ i offõ ẽ sala- riatus sufficiẽter a cõitate. ⁊ accepit ẽt ab his ꝓ quibus scribit gr̃as: lr̃as: ⁊ h⁹i: vel ñ salariat⁹ a cõitate. accepit de ꝯsuetudĩe ꝓ labore suo vltra ðbitũ ⁊ eq̃taté: pecca uit ⁊ tenet' ad restitutionẽ. ¶ Si dieb⁹ festiuis sine ne cessitate: ſ3 ex cupiditate fe cit istr̃m: vl' copiauit vel ex- tẽdit scripturas cũ possent differri: mortale vr̃. ¶ Si fuit rogat⁹: vl' dictauit vl' re degit i scriptis statuta ꝯtra libertatẽ eccl'iasticã: mõtali ter peccauit estq3 excõicat⁹. ¶ Si notari⁹ exñs epi pro scribẽdis noib⁹ ordinãdoꝝ vl' litteris ordinationũ acce pit pecuniã: qr si salariat⁹ ẽ ab epo: simoniã ꝯmissit: si vero ñ salariat⁹. satis acce- pit: vt de lucro pticipet or- dinator: simonia ẽ: de q̃ vi de pleni⁹ i. ij. p. sũ. ti. i. c. v. §. xvi. Itẽ i. iij. p. ti. xxi. c. ij.

¶ De doctorib⁹. ⁊ scolari- bus. c. v.

c Irca doctorẽs ⁊ sco lares ingrendũ est. Primo si docẽs publice le ges vel phisicã. admisit ad lectionẽ suã sciẽter: religio sos vl' sacerdotes seculares: vel alios clericos nõ sacer- dotes ſ3 i dignitate ꝯstitu- tos: qr excõicat⁹ ẽ. qñ aliquẽ p̃dictoꝝ aduertẽter admit tit. simul cũ illis. c. sup spe. ext ne. cle. vl' mo. ¶ Si do- cẽs aut legẽs i q̃cũq3 facul tate ẽt i sacra theologia. ad mittat religiosuz exeũtez ð mõasterio cũ hitu ad audiẽ dũ sine lnia p̃lati sui scienf. ẽ excõicat⁹ cũ eo. qr pticipat

i crie. Jdō si cū lnia ꝑlati sui: s; sine bitu ad lec tō;r̄cipit b; Lapū. ¶ Si magr̄ l'scho r; exn̄s bonōie tractat cū ali q̄ ciue bononiēsi ō ꝯductōe hospitij irreq̄sit; iglinis ni si tp̄s ꝯductōis fuerit elap sū: excōicat⁹ ē. ex. ō loca. c. ex rescripto. Et h̄ excōicatio n̄ h; locū nisi bonōie. ¶ Siq̄s ex eo pacto recept⁹ ē i canōi cū vt: scolas teneat. simōia cus ē: vn̄ ⁊ mōtale s; vacāte ꝑbēda ꝑt ei ānecti h̄ on⁹ co cēdi licite. hosti. ⁊ ber. ¶ Si aliq̄d exigat̄ l' ꝑmittat ꝑ li cētia docēdi: ꝙuis b; host. n̄ sit simōia ē tn̄ ꝯ iura: vn̄ ⁊ mortale: qd̄ p; ex pēa ꝑꝑ h̄ iposita: q2 ex actu r̄stituit̄ ⁊ ⁊ debēt exactores officijs ⁊ bn̄ficijs expoliari: ex. de ma gistr; .c. i. ¶ Si magr̄ h; bn̄ ficiū vl' salariū sufficiēs ꝑ do cēdo. si exigit a scolarib⁹: si mōiā ꝯmittit ꝑcipue a cl'ic; ⁊ paupib⁹ exigēdo: q2 vēdit doctriā; ⁊ tn̄r ad restōnē. h̄ hosti. ⁊ ray. ¶ Si ēt n̄ suffi cit salariū ei: ꝑt exigē. si tn̄ sit idone⁹ i docēdo. al's n̄. A paupib⁹ āt n̄ d; exigē. Obla ta v̄o grat; : semꝑ pōt acci pere: ⁊ ml'tomagis si nullū h; salariū. ꝑt recipe collec tā ꝑ labore. ¶ Si magr̄ se stū colendū de iure: vel de ꝯsuetudine. nō vult ꝯceder̄ nisi ꝑ pecūia: vl' ecōtra n̄ co lendo ꝯcedit colēdū ꝑ pe cunia: simoniā ꝯmittit. ray. ¶ Si magisteriū inde que rit ineꝑt⁹ ⁊ valde. ignorās. vel recepit: vr̄ esse mortale ꝑꝑ ꝑiculū qd̄ seq̄tur: q2 rōe magisterij dat̄ fides in q̄b⁹ req̄rit̄: vn̄ nocumētū ꝑrio seq̄tur ex cōsilio malo: ⁊ h̄ ꝑcipue in theologica facul tate: ⁊ admittēs tales scien ter ad magisteriū: ēt vr̄ mō taliter peccare. ¶ Si q̄rit gradus: vel. magisteriu;. n̄ ad vtilitatē aiaꝝ ⁊ dei bono rē: s; ad sui ostētationē ⁊ ho norē: ꝑtinet ad ambitionē. ideo vide de ambitione ⁊ qn̄ mortale ē vel veniale. in ij. ꝑte sum. ti. iij. c. iiij. ¶ Si inde q̄rit ex emptionē vl' di uitias vel libertatē: totū est dānabile ꝑsertī; i r̄ligiosis. ¶ Si docuit publice i theo logia: exn̄s in mortali noto rio: peccauit mortal'r. tho. i .iiij. di. xix. q. ar. ij. q. ij. ¶ Si

sciētias ꝓhibitas legit ul' di dicit: vt nigromātiā ul' artē notoriā ⁊ hꝰi: mortale ē: ul' si notabil'r ignorās se ad do cēdū posuit: ⁊ errores nota biles docuit: est mortale. ¶ Si ñ adhibuit diligētiā ad ꝓfectuȝ scholariū i scia ⁊ moribꝰ ꝙ debuit: faciens nimias vacatiões: vel ñ uti lia sȝ curiosa docens: vel d' moribꝰ eoꝝ nō curās: nec ꝯpescēs in q̄ potuit: in hꝰi negligētiā notabiliter ꝯmit tens: mortale ē. ¶ Si vni- uersitās iuramēta ñ ipleuit: mortale est pctīn. ¶ Si se iactauit de doctrina: l'alijs detraxit se p̄ferendo vel eis inuidit: vel sectas nutriuit inter scholares: vel schola- res alterius doctoris ad se traxit iniuste: vel pōpose in tus ē: de qbꝰ vide supra in pctō ianisgl'ie de hꝰi graui tate. ¶ Si scholar's nō fue rūt obediētes doctori: i his in qbꝰ tenētur. ¶ Si rixas iter se fecerīt. ¶ Si minus aptū elegerūt ad legēdū ex cā iniusta. ¶ Si dimiserūt ieiunia eccl'iastica cū ieiuna re possēt: l' misse auditionē in festis vl' alia sacra. ¶ Si ꝯtendunt i disputatōe ꝯ̄ ve ritatē ne videant' succubē: ¶ Si supbiunt ex scientia. ¶ Si aliquē malū finē iten dūt ex scia sua ut lucra iniu sta: curiositates: ābitiones ⁊ hꝰi. ¶ Si sīt negligētes i studio. ¶ Si ꝓdigi i expen dēdo: ⁊ d' alijs ingrēdi sīt ꝓ ut videbit' expedir' d' dict̄ȝ su pra i p̄ma pte iterrogatorij ⁊ in scđa. ¶ Si nimis ardē ter studuit in libris gētiliū pp ornatū: minus vacans studio vtiliori. vl' necessario vel sacre scripture p̄cipue q̄ ad religiosos: vel in poeti- cis pp materiam turpem: qꝛ istud ē mortale. xxxvij. di. c. ideo prohibetur.

¶ De medicis. c. vi.

a Medico qre si po- suit se ad praticā in medicia siñ sufficiē ti peritia: qꝛ si paꝝ vl' nihil studuit vr' mortale: qꝛ expo suit se p̄iculo occidēdi ho- mines. Si pitus ⁊ sufficiēs existēs ōmisit aliqd de ꝯtin gentibꝰ circa ifirmos quos hēt in cura: ex negligentia: qꝛ ex negligentia notabili

vñ secutū est magnū nocumētū infirmo uel seq potu it: male pt excusari a mortali. Si vero parua negligentia: ē uenialē: ut si nō uisitat īfirmos sollicite ꝛ bꝰi ubi tñ nō ē piculū. ¶ Si dedit medicinā vl ɔsiliū pro salute corporis in periculuꝫ tñ anime. pp que veniat qˀ ad peccatū. i. ɔ̄ pcepta: puta ut fornicet̄ qs. ut euitet certas īfirmitates: l medicinā dat pregnāti ad occidendū puerū p ɔseruatiōe mr̄is: uel potū inebriātē: ꝛ bꝰi mortaliter peccat: ꝛ hoc ꝓhibet̄ in. c. Cuꝫ infirmitas extra ð pe. ꝛ re. Si seruauit p̄ceptū factū medicis. s. q̄ inducāt infirmos qñ p̄mo vocātur ad visitādū eos ad ɔfessionē faciēdā: qꝛ ōmittēdo h. ſm doctores peccat mortaliter: ut di. c. cuꝫ fraternitatˀ de pe. ꝛ re. ¶ Si paupes infirmos q̄s nouit nō valentes soluere. ñ visitauit gratis: qꝛ ad hoc tñr ꝛ ēt soluere p eis medicinas si pōt als mortale ē: di. lxxxiij. c. i. ꝛ i glo. supˀ vbo lferas. Si nimis largus fuit ad inducē dū debiles ad frangēdū ieiunia eccl'ie sine rōnabili cā qð frequēter faciūt nō ē sine pcō. Si vero ēt sanis dissuadet ieiunia eccl'ie dicens nociua eē ꝛ sic iducūt ad frāgēdū ieiuniū sine cā: mortale ē: ð pe. di. i. c. noli. Si dedit medicinā dubiā sanationis vl mortificatōis: vr̄ mō tale. Et ut dic't. c. cū infirmitas ex. ð pe. ꝛ remissiōe potius dꝫ dimitti i manibꝰ di. q̄ exponi piculo medicine. De emulatiōe vero ꝛ detractione quā faciūt medici: interrogandū ē ꝓut habes supra in. ij. p. iterrogatorij videlꝫ i pctō inuidie. Jtē in ꝭa parte sum. ti. viij. c. iiij.

¶ De aromatarijs.

S J in cōponēdis medicinis ñ ponunt q̄ ordinat medicꝰ cuꝫ nō hñt: l ita bōa ut ē necesse in quo offendūt medici nō faciētes añ se cōponi: nā si ex h. sequit̄ graue periculuꝫ infirmo: vl nō opatur sanitatē quā fecisset si bñ fecissꝫ illā: mortale est: ꝛ ēt i medico si h dissimulauit. ¶ Si docēt vel vēdunt ea q̄ ꝓcu

rãt aborsuz ad illud faciendũ: vel vẽdunt venena his q̃s credũt abusuros: mortale peccatũ ẽ. ¶ Si sophisti cãt aromata qđ frequẽter faciunt ponẽtes in eis vnũ ꝓ alio: vel in electuarijs: si rupis spẽbus ⁊ ꝯfectionibꝰ i cereis faciẽtes malas mixturas. ⁊ vẽdẽtes ꝓ puris: qꝛ vltra pctm̃ tenent̃ ad r̃stitutionẽ illis ad q̃s tal's res vẽdũt: seu erogare paupibꝰ cũ incerti sunt. ¶ De nimijs p̃cijs: piurijs ⁊ mẽdacijs ⁊ diminutis põderibus ⁊ alijs pctis q̃ faciũt interrogãdũ ẽ put. s̃. i. c. de fraudulẽtia. i. ij. p. interrogatorij. vz in vij. pcepto i. c. đ fraudulentia ⁊ diffusiꝰ i. ij. p. sũ. ti. i. c. xvi. itẽ i. iij. p. ti. viij. c. iij. §. vi. ¶ De mercatoribꝰ cãpsoribꝰ. ⁊ ꝓsonetis. c. vij.

Mercatoribꝰ cãpsoribꝰ ⁊ ꝓsonetis quere a rẽdũ ẽ: si misit non solũ arma ⁊ lignamia: sz ẽt q̃cũq3 mercimonia ad alexãdriã vel partẽ egypti: vel terras sarracẽoꝝ soldão sb iectas qꝛ excõicatꝰ ẽ excõicatione papali si ñ hũit licẽtiã a papa. Dicit̃ ꝙ veneti hñt. ¶ Si negociant̃ nõ ꝓpter aliquẽ finẽ honestũ: puta sustẽtationẽ familie sue ex lucro moderato: ul' ꝑ ꝑ sustẽtationẽ paupeꝝ. uel ꝓuisionẽ eoꝝ: ꝑ ciuitate: ⁊ hꝰi sz negociat̃ ꝑꝑ auariciã: ⁊ ad thesaurizãdũ: ẽ mortale pctm̃: si i lucro ꝯstituũt finẽ: l' si intẽdũt lucrũ p fas ⁊ nefas si pñt. Nec uide i. iij. p. sum. t. viij. c. iij. ¶ Si ꝯposuit se cũ aliis mercatoribꝰ ꝙ ñ vẽdãt đ aliq: miori p̃cio q̃3 cõuẽtũ fuit iter eos qđ ẽ excessiuũ: vt sic cogãt̃ psõe eme re caro p̃cio: pctm̃ ẽ ⁊ legibꝰ ꝓhibitũ. hosti. ¶ Si vendũt merces ꝓ maiori p̃cio q̃3 ualeãt: ⁊ ex eo ꝙ ñ soluz fecꝫ ei terminũ sz ẽt mutuat ei pecuniã aliq̃3: usurã cõmittit. ¶ Si vẽdẽdo mercãtias suas: puta lana l' pãnos r̃cipiẽdo ꝓ p̃cio alia mercemõia: puta ficũ ꝓ aromãtibꝰ l' alia: ꝙ vulgariter dr̃ barato: mlto maiori p̃cio vẽdit sic: q̃3 si recipet pecuniã pcm̃ ẽ iiustitie ⁊ mortale: nisi ille cui vẽdit ẽt lõge maiõi p̃cio tradat res suas: tẽ pt

vn⁹ excessus ꝯpēsari cū alio
si sꝭ q̄si eq̄les. ¶ Si vendē
do ad terminuz: plus iusto
ꝑcio vēdidit: rōne dilatōis
tm̄. Et de diuersis spēb⁹ cā
bioꝝ ꝛ variis mōis cābioꝝ:
vsuraꝝ ꝛ fraudulēti⁹ i q̄nti
tate: ꝛ q̄litate: ꝛ sub̄a rerū.
Interrogādū ē ꝑut hēs su
pra in. c. de vsurpatiōe rei
aliene i. j. ꝑte īterrogatorij
vz in. vij. ꝑcepto in ꝑncipio
ꝛ in. ij. ꝑte sum. ti. j. ¶ Si
fraudauit vꝭ fraudari fec̄: vꝭ
ali⁹ ꝑ eo: iniusta pedagia seu
gabellas: mortale ē ꝛ teneꝭ
ad restōnē. Sec⁹ de iiustis.
vel cū nō teneꝭ loca illa tu
ta a latronib⁹ (ꝑꝑ qđ hec
soluunꝭ) ꝑpter defectum
dñoꝝ. ¶ Si vdit falsas mo
netas vel diminutas scienꝭ
ꝑ bōis: vel eas diminuit: est
pctm̄ ꝛ teneꝭ ad restōnē. se
cus si accepit monetas valē
tes i loco ꝑ eo qđ valēt ibi
ꝛ mittēs ad alium locū vbi
pl⁹ valēt pl⁹ petit. ¶ Si fa-
ciēs societatē cū aliis ñ fide
liꝭ se hūit: aliq̄ occlta lucra
sibi soli retinēs: tc̄ ad satisfa
ctiōez teneꝭ: nisi cert⁹ eēt q
socij tm̄dē occulte subtra-
xissēt. Si fec̄ ꝑ aliis securita
tē cū fraudib⁹. nā sine frau
de assecurar̄ merces ꝑ mar̄
lꝭ ꝑ trā: ꝛ ide q̄rere emolum̄
tū pl⁹ ꝛ min⁹ ꝭz quātitatē ꝑi
culi: nō vꝫ illicitū. cū substet
ꝑiculo magno. Assecuratio
vo pecunie ꝑ modū satisfa
ctōis: q̄ vulgariꝭ dꝫ scripta:
vbi nullū ē ꝑiculū ꝛ dānū:
nō ē tutū quātū ad ꝯsciam.
Sec⁹ si sibi ē ꝑiclꝫ ibi. Si
accepit pecūiaz aliquaz sub
noie depositi: rn̄dēs sex vel
octo ꝑ cētenario: ꝛ cū illis
pecūijs lucraꝭ ipe mutuan
do: vꝭ alijs illicitꝭ ꝯctib⁹ ad
rōnez. x. pro cētenario ꝛ hu
iusmōi: cōmisit duo morta
lia: vnū est accipiendo: aliđ
mutuādo: ꝛ teneꝭ de vsura
¶ Si se itromisit in baro-
cholis ritrācolis achasinis
q̄ vocabula nō declaro ob
breuitatē ſꝫ de his vide i. ij.
p. sū. ti. i. c. viij. §. v. qd ma
licie sit in eis. Achasinū. dꝫ
qñ qs gerit negocia stipen
diarioꝝ. Idē si dñoꝝ labo-
rās ꝑ eis: ꝛ cū mutuat eis
pecūias cū expēdit. recipiēs
ide certū lucrū vel salariuz
ꝛ quantū mereꝭ labor ꝑ iu

stis causis pōt accipere: vñ pro bellātib⁹ iniuste nō pōt accipere rōne mutui nihil pl⁹alias vsura ē. ¶ Si vsus est piurijs ⁊ mēdacijs emē do ⁊vēdendo q̄ solēt eē his cibus ⁊ pot⁹. Et de his dic vt supra i pria pte iterroga torij.s.in.ij.pcepto.c.i. Et cū stat in tali pposito vtēdi mēdacijs ⁊ piurijs ⁊ dolis qñ occurrēt:sp est i mortali vñ non est absoluēdus: nisi disponat abstinere ab illis vbi est mortale. ¶ Item si emit res raptas vl' furatas p mare vel p terrā: dic vt su pra i scōa pte interrogato rij.c.viij. ¶ Si emit vl' vēdi dit dieb⁹festiuis absq3 neci tate s3 p cupiditate: vl' fecit rōcinia librop: vel fecit fie ri suis discipulis: dic vt sup de obſuatiōe festop. ¶ Si fuit pseneta seu mediator: q dr̄ sensale ɔctuū fraudu lentop scient: mortale est ⁊ tenet leso satisfacer. ¶ Si fuit mediator ɔct⁹vsurarij. itendēs vtilitatē vsurarij ⁊ suā magis q̄ accipiēt s sub vsura: mortale ē: ⁊ si ipse in duceret ad mutuādū alios ad vsuras q hoc nō cogita bāt: vr tenere ad restōnem. ¶ Si mediator extat i alijs ɔctib⁹: vt vēdēdo domos: eqs: ⁊ alia aialia: ⁊ male cō suluit ēptori in ei⁹ dānū: vl' sui vtilitatē ⁊ vēditoris: pec cat mortalit ⁊ tenet leso ad oēs satisfactōes: ⁊ ecōuerso tenet si i dānū vēditoris cō suluit. ¶ Si in fiēdis matri moniis: vtitur mēdaciis ⁊ hmōi in notabile dānum ɔ hētiū: peccat mortalr. Hec vide in.iij.p.sū.ti.viii.c.iiii.

¶ De artificibus ⁊ mecha nicis. Capitulū.viii.

Si fecit artē: cui⁹ op⁹ ē cū pctō: vl' ad pctm̄ mortale: vt plurimū sic facere taxillos: suire vsu rariis i illa arte: militi i bel lo iniusto: nauigio piratop lenocinio.in tenēdo barata riā ⁊ hmōi: op3 q dimittat ex toto artē: alias nō est ab soluendus. ¶ Si artē facit cui⁹artificiū pōt esse ad bo nū ⁊ malū finē ⁊ vsū.vt3 ga dios: balistas: lāceas. vene na: ⁊ hmōi: si verisilr potest estimari q emptor velit ad malū vsu3: nō pōt facere vl'

vēdere facta: vtputa i bello iiusto. sec⁹ si dubitat. ¶ Si qua ēt facit: q̄ sunt ad malū vsuȝ quasi semp vt facer fucos: ⁊ serta ⁊ hmōi debȝ dimittere. ¶ Si mēdaciis vtitur: piuriis: dolis: mal' mēsuris. vl' pōderib⁹. ¶ Si festiuis dieb⁹ laborauit. ¶ Si nō ieiunauit cū possȝ moderando laborē: de qb⁹ dic vt supra i p̄ma pte iterrogatorii. videlȝ in tertio p̄cepto.

¶ De lanificibus.

Si vendidit pānuȝ lane minus p̄ciose: pro panno lane magȝ p̄ciose: ⁊ sub isto p̄cio vel vni⁹ ticture pro alia: vel cū aliquē defectū hn̄tem acsi nō hr̄et. nil minuēs de p̄cio: uel si i festis fecit lanaȝ tēdere sine necessitate. Uel cuȝ nō plene soluit laborātibus ⁊ hmōi: i his. n. mai⁹ ⁊ min⁹ pctm̄ ſm materiam.

¶ De setariolo.

Si textorib⁹ serici. p̄ciuȝ sui laborȝ dat nō i pecuniaȝ sȝ i reb⁹ diuersis: puta: pāno: serico: tritico ⁊ hmōi: ⁊ cū ille nō idigeat illis. oȝ euȝ vēdere miori p̄cio q̄ ille recepit: peccat mortalr̄ ⁊ tenet ad restōnē de dāno nisi a p̄ncipio cū eo sic ɔuenerit q̄ daret de hmōi tali p̄cio. tūc aūt nō vr̄ deceptio.

¶ De tabernario ⁊ hospite

Si vendidit vnā spēm vini p alia: uel limphatū uinuȝ pro puro: ul' ad clarificādū vinuȝ fecit aut misit aliqua nociua corpis vel nō dedit plenas mēsuras: ul' i tabernā tenuit meretrices ⁊ ribaldos: vl' lusores ad taxillos: vl' aduertenr̄ ōdit his q̄s vidit inebriari: peccauit i quibusdā mortalr̄. In aliis vero uenialr̄ ⁊ tenet̄ ō dānis.

¶ De macellario.

Si vendidit carnes corruptas p sanis qō ē mortale. Si unā spēȝ pro alia: ut caprā p castrono: ⁊ hmōi: uel diminutū pōdus: ut. xi. vncias p libra: peccauit mortaliter: ⁊ tenetur de dānis.

¶ De pistore.

Si fec̄ panē nimis pōderosuȝ ex aliq̄ sophisticatōe ita q̄ emētes sint decepti: uel minoris pōderis q̄ dȝ: uel farinā bonā alteri⁹ accepit cui fec̄ paneȝ ⁊ posuit min⁹ bonā: uel cū nimio furfure

peccauit ꝛ tenet satisfacere.
¶ De sutore pannorum.
Si qđ restat sibi đ serico vel panno vel tela: vel alijs sibi datis pro fiẽdis vestibꝰ retinet sibi: furatur illud si sit qd notabile: nisi ille diminute dedisset sibi mercedez laboris ꝛ illud capit sibi ad supplendũ tm̃. vel vbi esset in pacto. ¶ Si noctibꝰ vel diebꝰ solẽnibus absq3 magna necessitate laborat: vel si facit nouas inuentiones vanitatum.
¶ De aurificibus.
Si vtitur: vel si vẽdidit aurũ uel argentũ archimiatũ pro uero: uel aurũ minꝰ purũ pro magis puro: peccat ꝛ tenet đ dãno. ¶ Si emit calices sacros nõ cõflatos pro se: qđ prohibetur.
¶ De cerdonibus.
Si uendidit unã speciez corij pro alia minus bona in sotularibus.
¶ De fabris.
Si ferrũ pro calibe vel malum ferrum.
¶ De locatoribus equorũ.
Si scienter locauit equũ defectuosuz uel periculosuz ꝛ huiõi: quilibz tenetur vltra pctm̃ de dãnis: ꝛ sic discurrendũ est per alias artes.
¶ De histrionibus.
Si histrio fecit repñtatões ꝛ iocos in verbis vel factis turpia ꝯtinẽtes: vel in ecclesijs: uel in diuinis officijs tpibus indebitis: est pctm̃ plus uel minus graue scđz quantitatem.
¶ De citharizantibꝰ.
Si musicꝰ citharizauit ad ꝯgregationes illicitas: uel in ecclesia in organis pulsauit ballatas: puto mortale in pulsante ꝛ ꝓcurante.
¶ De seruitoribus ꝛ laboratoribus.
Si infideliter opati sunt. i. nõ bono mõ ꝛ incuria ꝛ negligẽtia: uel nõ tm̃ quantũ ꝯmode potuerũt. pctm̃ est.
¶ De agricolis ꝛ rusticis capitulũ nonum.

Si credit explicite misteria q̃ cõiter solẽnizat eccl'a: ut icarnatõez: passionẽ ꝛ resurrectiõez. ¶ Si scit dñicã orõnẽ. ¶ De obseruatiõe festoꝝ ꝛ ieiunioꝝ sitñ pt. ¶ De auditõe misse i festis. ¶ De ꝯfessiõe ꝛ cõio

ne semel i ãno fiẽda. ℂ Si recepit sacrm cõfirmatio-nis uel non: qꝛ teneẽ si põt. ℂ Si tenuit ꝓprios filios ad baptismũ uel ꝯfirmatio nez qđ est prohibitũ. ℂ De mẽdaciis uero ⁊ piuriis ⁊ blasphemiis ⁊ ebrietatibꝰ iterroga. ℂ Si ad meretri ces accessit: quod aliqui nõ credũt esse mortale: nec tñ talis ignorãtia excusat euz. ℂ Si dcimas nõ soluit sal tem scđz ꝯsuetudinẽ loci il lius: qa peccauit ⁊ teneẽ sa tisfacere de pterito: si sacer dos nõ remittit: uel ẽt obla tiones scđm ꝯsuetudinẽ lo ci nõ dedit. ℂ Si de excõi-catõe nõ curauit. sed igessit se diuis: uel cõtempsit uita re excõicatos: quod ẽ mor tale pctm̃. ℂ Si nocuit per se: uel per familiã suaz. uel aialia: puta discurrendo ꝑ prata aliorũ. uel mittendo uel permittendo aialia itra re ad pascendũ: uel si muta uit terminos possessionuz: uel arrando adunat de ter ra proximi vicini agro suo: in his peccauit scđm quan titatẽ dãni qđ intendit fa-cere: ⁊ tenetur satisfacere. ℂ Si doluz cõmisit in agri cultura uel notabilẽ negli-gentiã in damnũ patroni: ut nõ firmando terras uel cultiuando: uel seminando uel recoligendo fructꝰ debi to tẽpore ꝓpter qđ deperi erũt: uel bones nimis fati gãdo: vñ destruũtur ⁊ pci-pue ad lucrũ habendũ suũ peccat ⁊ teneẽ de damno. ℂ Si tenẽs possessionẽ ad affictũ male tractauit: uł si partiariꝰ nõ rñdet dñis de quãtitate tota debita: fin-gens se minꝰ recollegisse: teneẽ dñis de dãnis. ℂ Si aialia tenens ad socidã nõ rñdet ex integro dãti de la na. caseo ⁊ fetibꝰ ⁊ hmõi. In his est pctm̃ mortale vł ueniale ꝺz quãtitatẽ dãni: ⁊ tenetur satisfacere. ℂ Si diebꝰ festiuis laborauit ⁊ ꝑ cipue tpe messiuz ⁊ uinde-miaꝝ absqꝫ magna necessi tate: uel detulit ligna uel ui ctualia dñis suis: mortale est. ℂ Si vacauit ludis: cho reis ⁊ aliis uanitatibus. ℂ Si gubernauit familiaz scđm pcepta dei ⁊ ecclesie.

¶ De supstitiōib⁹ ꝛ falsis opionib⁹: q̄ solēt abūdare i eis. ¶ Si hꝫ uota q̄ ipleuit uel nō. De vitijs diuersoꝝ artificū. vide diffusius i. iij. pte sum. ti. viij. c. iiij.

¶ De pueris ꝛ puellis. c. x.

Aquirendū est de i mēdacijs ꝛ piurijs. De votis nō ipletis: que tñ nō obligant si irritā tur a parētib⁹ añ annos pu bertatis. ¶ De missa nō au dita in festis: de ꝯfessiōe ꝛ cōione fienda semel in āno. ¶ De irreuerēᵃ ad parētes ꝛ maioresſ. De rixis. ¶ Si v berauit clericū: qꝛ si ē doli capax excōicat⁹ ē. ¶ De fur tis factꝭ de reb⁹ parētuꝫ vel magroꝝ suoꝝ. ¶ De ōtra ctionib⁹ ꝛ turpib⁹ v̄bis au/ ditis uel dcis libent. ¶ De ꝯtumelijs adinīcē. ¶ De in uidia ꝛ alijs ꝑut vi plus ꝛ min⁹ ſm etatē ꝛ sensuꝫ: p̄ci pue de vitijs carnalib⁹ cuꝫ masculꝭ ꝛ femis. vꝫ p seipos ꝯmissis: ꝫ adīuicē: q̄ hodie a būdat i ipis pp malas so cietates ꝛ occultā. ¶ Inter rogādi sūt cū magna caute la ꝛ a lōge ut nō addiscāt q̄ ignorāt. Multomagis hoc ſuādū est erga puellas. De oib⁹ p̄dictꝭ si credūt tē hūiſ sensuꝫ rōnis: iudicādū ē de mortali aut ueniali. ſm re gulas datas in p̄ma ꝛ scda pte Interrogatorij ō illis.

¶ De clericis in cōi. cap. xi.

Irca clericos in cōi. c A q̄libet clerico pōt i terrogari cū vi expe dire: ut qñ talis clericus est ignot⁹: si accepit aliquē or dinē p simoniā: qꝛ per hoc peccauit mortalit ꝛ ē suspē sus ſm iura antiq̄: nec pōt exeq susceptū uel ꝓmoueri ulteri⁹: nisi pri⁹ p papā dis pēset: qd ne est si ipe fuit ꝯsci⁹ simonie: qꝛ ignorante eo: pōt per aliū etiā dispen sari: als. n. sp peccaret mor talit exequēdo. nec excusat eum iuris ignorātia. Hec Ray. in sum. lib. iij. c. xxix. de lapsis ꝛ dispēsationib⁹. ¶ Si accepit aliquē ordi nē lꝫ nō per simoniā: tñ a si moniaco i ordine uel digni te: siue occulto siue manife sto: ē suspēsus ꝛ idiget dis/ pēsatiōe pape. Sꝫ dū igno rat scīn. s. cū eē simoniacū:

excusat a pctō exeq̄ndo of
ficia sua. s3 cu3 certificat nō
pōt exeq sine dispēsatione.
¶ Si suscepit ordinē a si
moniaco i ordie cōferēdo:
uel bñficio notorio: silr est
suspēsus. Sec⁹ si simonia ñ
est notoria. Du3 vo nescit.
excusat mō p̄dicto: sed non
postea qñ certificat: sed idi
get dispēsatōe pape: alias
nō pt exeq. Ray. ¶ Si re
cepit ordine3 hñs aliquā ir
regularitatē. vt homicidij:
mutilatiōis: illegitimatōis
⁊ hmōi: si absq3 dispēsatōe
peccauit mortalr. nec pōt
exeq absq3 dispēsatōe: alias
peccaret mortalit. ¶ Si re
cepit ordinē exñs excōicat⁹
uel suspēsus: uel iterdict⁹:
peccauit mortalit: ⁊ nō h3
executionē. ¶ Si exequit
offiñ alicui⁹ ordis. ut cantā
do epistolā. uel legēdo euā
geliū ut diacon⁹: in aliq̄ p
dictaꝝ irretitus sñia: pecca
uit mortalit. nisi ignorātia
fci eū excuset: ⁊ irregularis
Ray. ¶ Si accepit ordinē
in aliq̄ pctō mortali scient
peccauit mortaliter. Hec
Ray. in sūma li. iij. c. xxix. d

lapsis ⁊ dispē. Et q̄tiensc̄ū
q3 exequit offiñ alicui⁹ or
dinis i mortali: vt accolita
tū: subdiacōatū. diaconatū
mistrādo aliqd sacr3 solē
nit. vt baptizādo: cōicando
ↄfessiōes audiēdo: ⁊ hmōi:
mortale ē. Tho. i. iiij. di. xx
iiij. ar. iij. q. v. ad. iiij. ¶ Si
extitit public⁹ ↄcubinarius:
vel al's notori⁹ fornicator: ē
suspēsus ab executōe offōꝝ
suoꝝ: p̄cipue a celebratiōe
misse ⁊ si exequit sic suspē
sus: efficitur irregular3 idi
gēs dispēsatōe pape: al's ñ
pt exeq. Ho. ¶ Si ñ porta
uit tōsurā ex leuitate ⁊ lasci
uia: mōtale vī. ¶ Si se exer
cuit in negocijs secularib⁹
negociādo ⁊ hmōi: vel si te
nuit tabernas ibi mistrans
vel si lusit ad aleas ⁊ taxil
los vl' se imiscuit enōmitati
b⁹ vel turpib⁹: vel tripudijs
cū femis. ¶ Si vsus ē offō
ordinū sine debit3 ornamē
tis: vt faciēdo subdiacōatū
sine māipulo: diaconatū si
ne stola: celebrādo missā cū
dfectu alicui⁹ sacre vestis or
dinate. s. cassula: amictu: al
ba ⁊ h⁹i vl' ēt lapide sacrato

aũt ẽt sine lumie vel sine ad
iutorio ⁊ sine missali ⁊ hꝰi:
qꝛ in q̃libet hoꝝ ẽ mortale
pcm̃: si sciẽt dimittit nec ex
cusat iurꝫ igñrãtia. ¶ Si exi
stẽs i sacris. s. i subdiacona
tu: ⁊ supra õmisit horas ca
nonicas: qꝛ i q̃libꝫ die quo
õmisit aliquã horã: ẽt breṽ
ginis cũ possꝫ: peccauit mõ
talit̃: si ex negligẽtia õmisit
Secꝰ si ex obliuiõe: ⁊ tũc te
net̃ dicere qñ recordat̃: aut
õmisit ex ipotẽtia ĩfirmita-
tis ⁊ hꝰi de cã. ¶ Si dicẽ-
do horas: alijs exercitijs se
occupauit mãualibꝰ: vt faci
endo cognã ⁊ hꝰi vĩ morta
le: qꝛ nõ satisfacit p̃cepto ec
clesie. Et si mente circa alia
vagat̃ volũtarie: nõ curãs:
⁊ si q̃si p totuꝫ offm̃: videt̃
mortale. Secꝰ si ꝓponit vel
le attẽdere: ⁊ distrahit̃: sed
cũ aduertit displicꝫ ei ꝑ Pe.
i. iiij. di. xv. ar. ij. q. v. ¶ Si
r̃cipit ordinẽ sacꝝ añ etateꝫ
legitimã. s. subdiacõatũ añ
xviij. ãnos. Diaconatũ añ.
xx. ⁊ sacerdotiũ añ. xxv. (suf
fic̃ annꝰ incboatꝰ) peccauit
mortalr̃: nec dꝫ exeq añ eta
tẽ ꝗltiaꝫ: si tñ faciat offm̃: nõ

efficit̃ irregularis ꝭm cõeꝫ
opionẽ. sed peccat. ¶ Si sa
cerdos exñs ꝯmisit aliquã
simõiaꝫ: puta audiẽdo ꝯfes
siões ꝓ hñdo pecuniã: al̃s
nõ auditurꝰ: baptizãdo cõi
cãdo: inũgẽdo: vendẽdo se
pulturas ⁊ hꝰi mortale est.
¶ Si in cõfessiõe in cõione
vel i collatõe sacr̃oꝝ õmisit
debitã mãꝫ: vel formã: vel
ritũ i q̃libet hoꝝ ẽ mortale:
siue ex certa scia fac̃. siue ex
ignorantia crassa vel nõbili
negligẽtia. Nã i de sequit̃
magnũ p̃iculũ ⁊ irreueren
tia d̃i. ¶ Interrogãdũ ẽ. n.
d̃ formis. s. baptismi: eucha
ristie ⁊ alioꝝ sacr̃oꝝ q̃ sunt
maiorꝫ põderꝫ: si sciũt eas:
q̃s hẽs ĩfra. c. vlt. ¶ Si no-
torijs pcõribꝰ. d̃dit euchari
stiã ł alia sacr̃a. ñ penitẽtibꝰ
¶ Si occultꝫ pctõribꝰ quos
ip̃e sciuit: d̃negauit publice
eucharistiã: vł alia sacr̃a: qꝛ
in vtroq; vĩ mortale: licꝫ ẽt
ipsi peccẽt petẽdo ⁊ sumen
do. ¶ Si celebrauit cũ mõ
tali nõ ꝯfesso: lꝫ ꝯtritꝰ: mor
talit̃ peccauit: nisi. aliq̃ neci
tate ĩstante: ⁊ sacerdotꝫ co-
piã nõ hñte. tũc sufficit ꝯtri

tio:sʒ si sine hac celebrauit
mõtalr peccauit. tho.i.iiij.
d.xvij.q.ij.ar.v.q.i.ad.iij.it
q.iij.ar.i.q.iiij. Jtē pe d pa.
d.ix.q.ij.ar.i.¶ Si celebra
uit ñ dcis matutis:mortale
est.¶ Si dñdo missaʒ ñ cō
secrauit putās ex hoc euade
re pctm̃:mortale ē ⁊ grauis
simū.¶ Si celebrauit ad fa
ciēdū bñficia seu maleficia.
¶ Si ñ dixit ex itegro:sʒ di
misit nōbiles ptes misse ex
igrātia seu festinatione pci
pue canonis.¶ Si dicēs v
ba nō itend t ɔsecrar.¶ Si
ñ sūpsit sacrʒ.¶ Si ñ ieiu-
nus.¶ Si plures missas:i
vna die dixit i cān nō ɔces-
so.¶ Si ñ i azio sʒ fermēta
to accipit.¶ Si cū hostia q̃
si corrupta:vel vino acceto
so.vel q̃si putrido.¶ Si sp
in missa occupatᵘē in variis
cogitatōibᵘ volūtarie. vel ñ
curās de attētiōe.¶ Si nō
possuit aquā cū vino incali
ce ex ignorātia vel certa scia
in quodlibet hoꝶ pdictoꝶ
ē mortale.¶ Si ñ diligēter
suauit eucharistiā sb sera:
pp qd aliqd pdit: vel a mu
ribᵘ deuorar.¶ Si ñ dfert
ifirmis apte:⁊ cū lumie.m
dbito.¶ Si euomuit sacrʒ
pp ebrietatē l ex voracitate.
¶ Si renouauit vt dʒ pp
qd efficit putrida:vl marci
da vl vmes gnānt.¶ Si d
dit ifirmo patiēti vomituʒ
sciēter. Si stilla sanguis ca
dit i terrā ⁊ i his frequēter
ē mortale:sʒ ñ sp.¶ Si ni-
mis raro celebrauit pcipue
si ñ celebrauit i magnis so-
lēnitatibᵘ.vʒ mōtale sʒ tho.
i.iij.p.s.q.lxxxij.io.itē i.iiij.
di.xiij.q.i.ar.ij.q.i.o. Si p
misit alicui dicē missas: rci
piēs elemosynas ⁊ nihil itē
dit facē vʒ mōtale.¶ Si hñs
pollutōʒ nocturnā: die pce
dēti imediate.ex cā vbi fuit
mortale : uel dubita fuisse
mortale:celebrauit ēt ɔfes-
sus:vʒ mortale sʒ tho.i.iiij.
di.ix.ar.iiij.q.ij.ar.ij. Jteʒ
pe.d pal.i.iiij.di.ix.q.iij.ar.
j.vl sʒ eūdē pe.d pal. qñ sic
i ɔtritᵘ accedit ad celebran
dū. Vēiale āt si ex cā vbi fu
it vēiale nisi sbsit necītas.
¶ Si audiuit ɔfessiōʒ alicu
ius:ñ hñs auctitatē ab aliq.
¶ Si absoluit a casibᵘ a q-
bus ñ potuit:vt a resuatio

siue ex certa scia: siue ex igⁿ
rātia crassa. Si itromisit se
de dispēsatione votoꝝ: vel
absoluit ab excōicatōe ma-
iori absqꝫ spāli ꝯmissione.
¶ Si posuit se ad audiēdū
ꝯfessiōes oino igrans ⁊ ne
sciēs discernere int̄ morta
le ⁊ vēiale ⁊ cōia mortalia:
est mortale. ¶ Si absoluit
quē iuenit excōicatū maiori
⁊ a pctis: qꝛ ñ p̄t. ¶ Si ab-
soluit eū q̄ non vult a pctis
discedere. vel satisfacē qbꝰ
dꝫ. ¶ Si r̄uelauit pctm̄ au
ditū in ꝯfessione: cognoscē
ti ꝯfessum illū: sine licētia il
lius: in q̄lꝫ p̄dictoꝝ vr̄ mor
tale: nec excusat ignorātia.
¶ Si nimis festinauit i au
diēdo: nō sufficienter inter
rogādo. ¶ Si i pplexis ca
sibꝰ peritiores nō consuluit.
¶ Si incautꝰ in iniūgēdis
penitētijs. qꝛ vel nimis gra
ues. vel nimis puas dedit.
¶ Si iterrogauit ō bis de
qbꝰ nō debuit: videlꝫ nomē
psone cū qua peccauit: vel
incaute i turpibꝰ. ¶ Si p̄
dicauit i pcō mortali exñs:
peccauit mortalr̄ ⁊ totiens
q̄tiens sic predicat Tho. in
iiii. di. xxiiij. q. i. ar. iij. q. v. o.
¶ Si p̄dicat aduertēt̄ mē
dacia mortale ē Tho. Idē
vr̄ si scandalosa: vñ ꝯcitat se
ditiōes in populo. ¶ Si p̄
dicauit idulgētias idiscre-
tas. ¶ Si p̄dicauit pp̄ pecu
niā sibi pmissaꝫ vel dādaꝫ:
simonia ē: vnde ⁊ mortale.
¶ Si p̄dicat pp̄ inanēglo
riā ibi ꝯstituēdo finē: mor
tale ē. ¶ Si p̄dicauit siñ li
cētia. ¶ Si dixit nimis cu
riosa allegando poetas ⁊
ph̄os frequēter. ¶ Si fabu
losa ⁊ puocātia ad risū. Si
ab hꝰi se ñ s̄btraxit cū possꝫ
⁊ pecauit. Itē si s̄btraxit se
a p̄dicādo cū possꝫ ⁊ iniūgē
tur ei: peccauit. ¶ Si nimis
familiarizē cū ml̄ierībꝰ ꝯuer
sando: visitando eas extra
necītatē: pp̄ qđ ml̄ri scādali
zāt̄: ⁊ ipse nouit: hoc posset
eē mortale. ¶ Si visitauit
mōasteria: ⁊ q̄ de cā. ¶ Si
cognouit carnalr̄ illā quam
audiuit i ꝯfessionē: vl̄ q̄ꝫ su
scepit ad baptisimū vl̄ ꝯfir-
matiōꝫ: vl̄ cōmatrē qđ ma-
ximū ⁊ grauissimū ē scelus:
cōiter r̄seruatū epis. ¶ De
alijs vero ihonestatibꝰ iter

roga,put videbit expedire. ¶ Si vestes sacras: calices extersoria et alia ptinētia ad cultū diuinū: nō tenuit mūda et dcēter aptata: pp magnā irreuerētiā. poss3 eē morta le. ¶ Si bñdictioné mēse et gratiaꝝ actōes nō dixit: qd dicere d3. xliiij. di. c. non li ceat. ¶ Si nō fuit bñ mode stus i aspectu aspiciēdo hic inde mulieres et vana. qd multū scādalizat psonas: si mil' in icessu: statu: bitu: au ditu et b⁹i actib⁹. ¶ Si non obediuit mādat3 iusti3 suoꝝ supiorū et sniis et si ɔtēpsit mortale ē. ¶ De aliis vero peccatis mortalib⁹ de qui-b⁹bēs supra in pma et secū da parte interrogatorii in-terrogandū est,put expedit secūdū qualitaté psonarū.

¶ De beneficiatis et canonicis. Capitulum. xii.

Beneficiati et canōici de oib⁹ iā dictis in c. pcedēti pñt iterro gari,put credi pt ipsos in il lis eē iuolutos: et ēt d nota tis i hoc. c. ¶ Si bñficium simplex siue curatū obtinu it p simoniā: cuius ipse fuit ɔscius. nō pōt nisi p papā dispēsari q retineat. ¶ Si vero igrāte eo siue sciēte: si moniā ɔmisit: talé o3 renū ciare tale bñficio si nō dispē sat: al's furtiue tenet: vnde ɔtinue stat talis in peccato mortali postq̄ h sciuit: qui q3 renūciet: nec facit fruct⁹ suos. s3 tñr restituere dedu ctis expēsis factis i vtilita tē bñficii: et hoc maxime de simōia p mun⁹ a māu. ¶ Si āt ignorāte eo: poss3. p aliū dispēsari nō tñ p eū cū q̄ cō missa ē. ¶ S3 si simōia est notoria ē ēt suspēsus q̄ ad executioné ordinū: s3 dispē sari pt p epm si cū eo nō est ɔmissa simonia. Si āt est oc culta: nō est suspēsus q̄ ad ordines: sed dū tenet tale bñficiū ē suspensus quo ad se: q2 sine mortali peccato nō exequi pōt. ¶ Si rece-pit bñficiū simplex vel cura tū p pces carnales. i. p in digno porrectas: cū eēt ma le vite et b⁹i. vel p obsequū ipa le fatū epo l' alii ɔferēti pec cauit mōtal'r. ¶ Si bñficiū curatū p pces suas recepit ēt si al's dign⁹ fit: q2 tal's pces

estimāt̃ ꝓ idigno. tāq̄ ābi
tioso ꝛ ꝑsumptuoso: cōmisit
simoniā: vñ mortale est ɓm
Tho. ʃa ʃe. q centesima ar.
v. ad tertiū forte tñ ñ tñ r re
nūciare. Pro bñficio autē
simplici licet porrigē p̃ces
ꝓ se: si alias est dignus: uel
ēt ꝓ bñficio in generali ꝛ ħ
intēdens ad sui sustētatiōez
nō ad curā: nec magis cura
tū petēs q̄ aliud. ¶ Si q̄
rit vel hz bñficiū nō intēdēs
clericari sz vxorari: et inten
dens gaudere de fructibus
bñficij: vr̃ vsurpatio rez ec
clesiaꝝ ꝛ ꝯ intētionē dotan
tiū ecclesias: ꝛ iō graue pec
catū est. Si nō fuit electos
a p̃onis: vl' a collegio: ꝛ cō
firmat⁹ ꝑ superiorē ad quē
spectat: siue ꝑ epz institut⁹
sz de mādato vl' manu dñi
tpalis. vel ꝑ potentia acce
pit ꝛ dr̃ intrusus: qz fur est
ꝛ latro: nec p̃t aliqd dispōe
re i tpalib⁹ vel spūalib⁹: vñ
nec absoluē nec sacrā p̃t da
re procbiāis illi⁹ ecclesie: sz
in quolibet h⁹i actu: peccat
mortaliter. Si renunciauit
alicui bñficio qđ hēt: eo pa
cto q̄ det ꝯsanguineo: vel
ꝑꝑ pecuniā sibi ꝑꝑ hoc da
tā: simonia ē. ꝛ mortale in
vtroqz: nec p̃t ipse sibi reti
nere tale bñficiū hc sibi col
latū. Si ꝑ mutationē sui bñ
ficii vel ecclesie fec̃: cū bñfi
cio alteri⁹. ꝯueniēdo iter se.
absqz iudicio supioꝝ ad q̄s
spectat collatio bñficioꝝ: si
mōia reputat'. De his. vide
pleni⁹ i. ii. p. s. t. i. c. iiii. ꝛ. v.
Si recipit bñficiū exñs ille
gittim⁹ absqz dispēsatōe: qz
ꝯ iura: iō tenē ñ p̃t Por: āt
cū eo dispēsar̃ đ simplici bñ
ficio ep̃s. De curato. vō vel
dignitate sol⁹ papa. Si fuit
elect⁹ ꝑ simoniā: qz ñ valet
electio: vl' si ip̃e aliquē ele
git ꝑ simoniā: vel ad ep̃atū
vel canonicatū: vel ad aliaz
ecclesiā. vt clericis collegiata
rū ecclīarū. vel si alias indi
gnū. igrantē ꝛ publice ma
lū elegit ad ꝑlaturā ex ami
citia ꝛ h⁹i. mortale ꝛ grauis
simū est ꝛ oīa mala q̄ sequū
tur ei imputātur. Si male
tractauit bñficiū seu ecclīaz
ꝑmittens ecclesiā vel edifi
cia ruere. vel possessiōes in
cultiuari. ꝛ alias res đꝑire
mortalr̃ peccauit. ꝛ tenetur

ad restitutionē: seu satisfac
tionē si ꝯmittit notabilē ne
gligētiā. ꝛ dānū sit nobile.
¶ Si fructus bñficij nō bñ
expēdit vȝ ultra subuentioȝ
suā subueniēdo paupib⁹. sȝ
dilapidauit i ꝯuiuijs ꝛ tur
pibus: vel ēt dedit ꝯsangui
neis nō indigētib⁹ mortale
ē. Secus si ꝯsanguinei indi
gent: qꝛ tūc potēst dari eis.
¶ Si plura bñficia bñtia
curā tȝ absqȝ dispēsatione:
fur ē ꝛ latro. Nā bñs bñfici
um cū cura: si recipit ħȝ cuȝ
cura: ipso iure vacat pmū:
c. De mſta. ext. d pbē. ꝛ hoc
postq̄ bñit pacificā posses
sionē scdi: vel bēre potuit ꝛ
fruct⁹ ei⁹ pcepit: alias nō va
cat pmū videlȝ si fruct⁹ scdi
bñficij ꝯcedūt alteri p papā
p illo tpe nō vacat pmū: ex
tra d pbē. li. vi. c. Si tibi cō
cesso. ¶ Si bñs pbendā ha
bēte dignitatē. ꝛ si nō curā
aiaruȝ: si recipit secūdā siſr
vacat pma. ext. de pben. c.
de multa: ꝛ in isto casu ꝛ in
pori tenet ad restitutione,
fructuū: si recipit. ¶ Si ha
bens bñficiū vnū violenter
occupat scdm: vl si scieter i
tendit retiner siſr pdi pmū
ꝛ si aliqd bēat ius in scdo:
ēt pdit ꝛ vacat illud secūdū
de pben. c. eū qui. li. vi. Itē
nō pōt quis bēre dignitatē
cū pbenda absqȝ dispensa-
tione pape. ¶ Quicūqȝ reci
pit psonatū: vel dignitateȝ
vl officiū: vl bñficiū cui cura
aiaꝝ sit ānexa: si aū obtine-
bat simile: cū sit priuat⁹ pri
mo vt dictū est: si nō dimit
tit primum absqȝ mora in
man⁹ ordinarij in cui⁹ epa
tu ē: ipso iure ē ēt puatus se
cūdo: ꝛ ē ihabilis ad sacros
ordies ꝛ ad qdcunqȝ aliud
bñficiū p extrauagātē Ioā
nis. xij. ¶ Itē absqȝ dispen
satiōe. nō pt qs tenere plu
res ecclesias vel pbendas.
q̄tū non habeant curā aia
rum nisi in quinqȝ casibus.
¶ Primus quando sūt ita
tenues ꝙ neutra illaꝝ suffi
ciūt ad sustentationē. ¶ Se
cundus si vna depēdet ab
altera. ¶ Tertius pp rari-
tatē clicoꝝ. ¶ Quartus si
ecclesia ē annexa prebende
vel dignitati. ¶ Quint⁹ si
bēt vnā intitulatā ꝛ aliā cō
mēdatā. Sed talis cōmen

da de parochiali ecclesia fie ri nō pt: nisi ei q attingerit vigesimū qntū ānū ⁊ sit sacerdos. ⁊ tali nō pōt cōmitti nisi vna ⁊ ex euidēti necessitate vl' vtilitate: ⁊ nō durat nisi p sex mēses: ext. de elec. c. nemo li. vi. Si habet plures ecclesias vel pbendas habētes curā aiarū absq dispēsatione pape: fur est ⁊ latro: ⁊ ptinue i mōtali: nec eps pt dispēsare i hoc. Si ēt hz p dispēsationē pape sed surrepticie. puta qz petēdo vnū: tacuit d alio qd hēbat: vel dixit se habere legitimā etatē cū nō hēret ⁊ h'i idē iudiciū ē. Si p dispensationē epi habet plura beneficia sed simplicia: sed ad superfluitatē. vel ēt per dispensationē pape simplicia vel curata cū vnum sibi sufficeret secundū statum suū: nō videt tutus in psciētia sua: qz dissipatio ē: ⁊ ñ dispēsatio. Si accepit ecclesiā prochialē a quocūqz cū nō attigisset. xxv. ānū absqz dispēsatiōe pape. Citra etatē nulla ē dispēsatio ⁊ nullū ibi ius hēt. c. licet canon. de elec. li. vi. ¶ Si ifra ānū cōputādū a die assignati sibi regiminis eccl'ie nō fecit se ad sacerdotiū p moueri: ē ipso iure pūat'. e. c. licet canō. Itē tenet psonaliter residere. In residētia: pōt tñ eps cā rationabili dispēsare ad tps tātū. Sed de pmotione ad sacerdotium infra annū: nō extēdit ad eccl'ias collegiatas hñtes curā: nec ad assumptos ad earūdez regimē de elec. c. statutū li. vi. ¶ Possunt ēt epi dispēsare cū ipsis q habēt vel habebūt ecclesias prochiales vt vsqz ad septeniū litterarū studio isistētes. pmoueri ñ teneat: nisi ad ordinē sbdiacōat': quē nisi ifra ānū suscipiāt sunt ipso facto pūati tali bñficio: ⁊ medio tpe p vicarios illis ecclesijs puideat. d elect li. vi. c. cuz ex eo. ¶ Si bñs qdcūqz bñficiū simplex: ⁊ qtūcūqz puū nisi dicat horas omni die: peccat mortaliter ōmittendo ex negligētia: ēt si ñ sit i sacris ostitut'. ¶ Si canōicus vel aliuf clericus rcipit qtidianas distributiones q

danť ĩteressentib⁹ boꝛis cũ
ñ iterfuerit furtũ ꝯmittit: ꝛ
teneť ad restitutioñé. ¶ Si
cũ nõ possit ꝑ se curã exerce
re eccľie: nõ posuit ibi loco
sui idoneũ qui bene officia
ret: sed malũ ꝛ ignoꝛãtez q
ex suo malo exẽplo scãdali
zat: vt notoꝛi⁹ foꝛnicatoꝛ ꝛ
luxoꝛ ꝛ h⁹i: vel q nescit mi-
nistrare debite sacr̃a ꝛ ꝯfes
siones audire: peccat moꝛ
taliter: quoniaz oĩa mala q̃
sequũť ei iputãť. ¶ Si ve-
re nõ p̃t inuenire idoneuz. ꝑ
se exerceat: vľ si nõ p̃t aliter
ꝓuidere: renũciet. ¶ Itẽ ñ
licet p̃lato sub p̃cio vľ ãnuo
censu ꝯcedẽ vices suas seu
iurisditionem: q2 spũale ẽ.
Extra ne p̃lati vices suas. c.
i. ij. ꝛ. iij. vz si diceret ꝯcedo
ꝙ exerceas vices meas. vel
talẽ iurisditõz: ꝛ totũ lucrũ
sit tuũ: ꝛ dab inde mihi tm̃
illicitũ est. Sz ꝯmittẽdo pu
re vices suas licet ꝯstituere
ei salariũ. xij. q. ij. c. charita
tẽ tuã vz dicẽdo dabo tibi
tm̃ pꝛo salario tuo: ꝛ totuz
lucrũ erit meũ. Hec Ino.
¶ Si alienauit res eccľia-
sticas: videlicet mobilia bo
na vt res sacras: vľ imobilia
vt possessiones sine necessi
tate vel maioꝛi vtilitate: vel
non s̃uata foꝛma iur: ꝛ hu
iusmõdi grauiter peccauit.
¶ Itẽ ꝺ exercitio cure aĩaꝝ
qñõ se hũit i audiẽtia ꝯfes
sionũ: in collatõe alioꝝ sa-
cramẽtoꝝ: in visitatiõe in-
firmoꝝ: p̃cipue ne deficiãt
eis sacr̃a cũ expedit. In ad
monitiõe subditoꝝ: i coꝛre
ctõe vitioꝝ: p̃cipue quo ad
notoꝛios pctõꝛes: ꝯcubina
rios. tenẽtes inimicitias ꝛ
h⁹i. ¶ Si admonuit nõ cõ
fitẽtes ꝛ nõ cõicãtes ãnua
ti quãtũ potuit. significãdo
ep̃o cũ nõ potuit: ꝛ h⁹i. Nã
oues ex negligẽtia ꝑdite: ab
eo regrẽť: de qb⁹ ꝛ alijs su
pꝛadictis ꝛ hmõi habes sa
tis in. iij. p. sum. ti. xv. c. i.
¶ Si alienos pꝛochianos
audiuit nõ hñs auctoꝛitatẽ
specialẽ ipse vľ ip̃i: q2 ñ põt
eos absoluere. ¶ Si emit
aliq̃s res imobiles ꝺ fructi
h⁹ ecclesie: q2 tales debent
remaneř ecclesie: vñ si emit
noie alteri⁹: vt sic possz dař
ꝛ legare cui vellet: fra⁹ est ꝛ
furtũ. ꝛ ad restitutionẽ tene

tur. ¶ Si indulgētias p̄ se vedit cū nō posset: vel p̄ls dixit hēre ecclesiā suā q̄ hē bat ob q̄stū: ē mōtale. ¶ Si religas nouas exhibuit po pulo venerādas: nō appro batas ab eccl'ia. ¶ Si ni mis facilis fuit ad dispēsā dū i ieiūijs eccl'ie. ¶ Si ele mosynas extorsit a ppl'o ꝛ a s̄bditis ad q̄s ñ tenebātur. ¶ Si questores dicē mēda cia in eccl'a sua p̄misit: ꝛ qd̄ pei⁹ē si fecit pactū cū eis d̄ quota. ¶ Si secūdas nup tias bñdixit. ¶ Si permisit xp̄ianas nutrices fuire i do mo iudeoꝝ. ¶ Si sustinuit sortilegas: ꝛ diuinatrices i sua p̄rochia. ¶ Si p̄misit ludos l' malas ꝯsuetudīes nō obuiādo q̄stū potuit.

Clerici vero q̄ manifestis vsurarijs alienigenis: aut al's ñ oriūdis de terris ip̄o rū ad fen⁹ exercēdū domos locāt: vl' alio titulo ꝯcedūt: ip̄o facto sunt excōicati nisi sint epi de vsuris. c. vsuraꝝ li. vi. ¶ Cl'ici: arcbidiaconi: plebāi: d̄cani: p̄positi: cāto res: ꝛ alij cl'ici p̄sonatū bñ tes: ac etiā sacerdotes qui audiuit i scolis leges l' phy sicā: post duos mēses si nō dimittūt h⁹i lectiones sunt excōicati. c. Sup specula. ex tra ne cle. vel mo. ¶ Cl'ici ꝛ religiosi q̄ inducūt aliquez ad vouēdū: l' iurādū: vl' fide iterposita seu alias p̄mittē dū: vt sepulturas apd̄ eos eligāt: vel iā electā nō mu tēt: sunt excōicati: nec p̄nt absolui nisi p̄ papā: nisi in mortꝫ articulo. i cle. c. cupiē tes d̄ pēis. It d̄ sepul. li. vi. c. i. ¶ Cl'ici q̄ sciēter ꝛ spōte p̄ticipauerit cū excōicatis a papa: ꝛ ip̄os i officijs rece perūt sunt excōicati: ꝛ abso lutio pape reſuat̄. c. signifi cauit. ex. de sen. excō. Falsan tes l'ras pape: vel falsis sci enter vtētes. uel remouētes ēt vnā litterā de bullis pa pe: sunt excōicati. ꝛ absolu tio p̄p̄ reſuat̄. ¶ Cl'ici sepe liētes i ecclesijs vel cimite rijs eoꝝ excōicatos a iur̄: ul' vsurarios manifestos ul' no minati iterdictos tp̄e inter dicti in casib⁹ ñ ꝯcessis: sūt excōicati. i cle. d̄ sepult. c. i. Eos. Hec vide i. iij. p. sum. t. xxv. c. xxxij. Sepelientes

vero: se occidētes: vel i tor niamētis moriētes ⁊ hmōi peccāt mortalit: nec tamen sunt excōicati.

¶ De religiosis. Cap. xiij.

Circa religiosos ⁊ religiosas. Si sūt clerici vel ordinati. iterrogari pñt de his de qb⁹ supra dictū est i. c. de clericis in cōi, put erit expediēs. Si vero sunt bñficiati in ecclesijs curatis: de his hēs i. c. pcedēti. Sȝ etiā vltra pdicta: et de infrascriptis q̄ sūt ppria eorꝫ. dicendū est ⁊ pmo. ¶ Si fuit receptus ad monasteriū p simoniā mortale ē. Si vero fuit simonia mētalis tm̄ pnia abolet. Si vero pactiōalis (q2. s. mōasteriū exegit tm̄: alias nolebat eū recipe: ⁊ igrediēs vl' ppinq ei⁹ tm̄ dederunt uel min⁹ pro ipso ingressu: nisi forte cū monasteriū ē ita tenue q nō sufficit illi puidē nā tūc oblatis spūalib⁹ gratis. i. igressuȝ: lȝ petere ⁊ pacisci de tpalib⁹ de qb⁹ debeat viuere. vel dicere illi: porta tecū si vis comedē mecū fȝ Hosti. ⁊ aliqs alios. Secus si monasteriū ē pingue ⁊ pt illi puidere: nō pt fieri aliq̄ pactio vel exactio absq̄ vitio simonie) tūc vltra pctm̄ recipiēs: vel recept⁹: vel recepta: debēt expelli d illo mōasterio. Extra de simonia. c. qm̄. Pōt tñ eps i h⁹i dispēsare. s. vt nō expellant de monasterio. Ray. ⁊ Gul. Precipue repit talis simonia i monialib⁹ vbi qȝ trax. Nō sic vero est de viris religiosis. ¶ Si igressus ē religiōeȝ nō pura itentiōe. s. suiendi deo: fȝ alia d cā: vȝ nō laborādi: vel si est monialis q2 nō potuit nubere: ⁊ q2 posuert parētes ipaȝ inuitā lȝ malefecerint tñ pōt ⁊ dȝ mutare intētōeȝ s. vt ibi manere velit ad seruiendū deo ⁊ sic erit in bono statu: alias erit i mōrali. Sed si repit se in monasterio dissoluto si viuēte regulariṫ: qrat si pōt mutare locū cū dispensatōe si idiget: qd tñ i moniali erit difficile: qd si nō pt: nō sequatur turbā. i. alios vel als i malū: sed suet ipa ordineȝ suū si ad bonū nō pōt reducere

alios vel alias. ¶ Si ingrediés mõasteriũ reticuit ipedimẽta que hẽbat ad illud scienſ: vz qꝛ erat fuꝰ. vel habebat occultã ĩfirmitatẽ: vl' alteriꝰ religionis ꝓfessus: ꝯiugatꝰ: debitoꝛ in multꝭ: ꝛ hmõi peccauit moꝛtaliſ: ꝑcipue si sciebat tale ipedimentũ ꝛ per illud nõ posse recipi ad religionem vel de his iterrogatꝰ mẽdaciũ dixit ꝛ p̃t ꝛ dꝫ de monasterio expelli si aliſ ꝓuideſ nõ p̃t. ¶ Si hꝫ votũ religiõis artioꝛꝭ: anteq̃ꝫ itret larioꝛẽ. ꝑus dꝫ q̃rere dispẽsatiõeꝫ si etiã esset bõa: ꝛ mlto fortiꝰ post ꝓfessionẽ i vna religione nõ p̃t ad aliã trãsiſ eq̃lẽ vl' larioꝛẽ: ꝛ õ mẽdicãte oꝛdine ad mendicãteꝫ: vel de mendicãtibꝰ ad monachalẽ trãsire nõ põt sine dispẽsatiõe pape: nisi ad chartusiẽses. ¶ Si idurit aliquẽ ad religionẽ per simoniã vel ꝑ fraudes: puta asserẽdo ibi obſuari regulã: qꝺ non fit: vel dicẽdo se ad nihil obligari: ꝛ reticẽdo austeritates religiõis q̃s ille nõ itendit ſuaſ ꝛ hꝰi: peccauit mõtalr

¶ De his q etiã volẽtes ingredi religionẽ aliquã in q̃ bñ viuiſ auertũt: vt trahãt aquã ad suũ molẽdinũ: isfamãtes illos ꝛ cria iponentes: suas aũt vsq ad tertiũ celũ extollẽtes: nõ euadere dãnationẽ certuꝫ ẽ: qꝛ ꝯtra charitatẽ agunt: ꝯ iustitiaꝫ ꝛ ꝯ sacrã scripturam.

¶ De voto paupertatis.

Si in religiõe existẽs obſuauit pauꝑtatis votuꝫ nihil retinens vel retinẽ deliberãs: qꝛ est moꝛtale ꝓpꝛiũ hẽre ꝛ totiens q̃tiens illud pꝛoponit. ¶ Diciſ aũt ꝓpꝛium qꝺ celaſ supioꝛi suo: vt si hẽat ꝛ teneat pecuniã vel vestẽ nesciẽte ꝑlato: vel si sciat: tñ ꝯ volũtatẽ eiꝰ ꝛ absq licẽtia vel de lnia eiꝰ ꝛ voluntate: tñ nõ paratꝰ sibi tradere ad petitiõeꝫ eius: sꝫ recusare si posset de facto: ꝛ multo peius si nõ soluꝫ mobilia sꝫ ẽt de imobilibꝰ vt redditus ꝛ possessiões retinet vt ꝓpꝛia dãs: vendẽs: ꝛ dissipãs vt placet nec ꝑlatꝰ põt dare licentiã sic retinẽdi: nec papa põt in ꝓpꝛio dispẽsare.

extra de statu mōachoꝝ.c. cū ad monasteriū. ¶ Si dedit bōa mōasterij siue ꝯuētus: absq; supioꝝ lnia habita. vł ꝑsumpta. ¶ Si ali qd occulte recepit vel tenet mortale ē ꝛ ꝓprietas. ¶ Si reperiēs se in loco vbi nō vinitur in cōmuni ꝓpter qd̄ opꝫ eū sibi ꝓuideri de necessarijs. hꝫ aliq̄ vestimēta vel pecuniā: ꝛ aliqd hmōi: cū bona lnia ꝛ beneplacito ꝑlati: aduertat diligēter. qꝛ quattuor adhuc obseruare dꝫ. ¶ Primo qdē vt p eūꝫ nō stet quin oīa velit poneꝛ in cōi: si alij vellēt: ꝛ ad hoc opereꝛ quantū pōt. ¶ Secūdo si h nō pōt: sp sit paratꝰ simpliciꝛ ponere oīa ꝛ dimittē in manibꝰ prelati. ¶ Tertio vt de hꝰi ꝯcessis nihil det sine lnia supioris sui: generali vł spāli: ꝛ i elemosynis. nisi i extrema necessitate. ¶ Quarto vt ū thesaurizet nec supflua teneat: nec delitiosa q̄rat: nec multū inquerēdo sollicitet: nec hēat iordinatum affectū in hꝰi. ꝛ sic poterit trāsire si in alijs bñ se hēat. Secꝰ agendo nō religiose: sꝫ laicaliꝛ viuit. Sꝫ cū p̄dictis: si posset locū inuenire vbi in cōmuni viuiꝛ: melius ei esset.

¶ De voto castitatis.

Si fuauit votū castitatis: nō solum ab oī carnali ope ꝛ ꝯtactu venereo se abstinēdo: sꝫ ēt ab oī locutiōe turpi ꝛ amatoria: ꝛ ab oī cogitatiōe immūda deliberata: ꝛ dlectatiōe morosa: qꝛ i q̄libꝫ hoꝝ est mortale vt dictū est supra circa sextū ꝛ nonū p̄ceptuꝫ. Est etiā sacrilegiū qd̄ grauiꝰ ē. Et qꝛ ad ista deueniꝛ ꝑ ꝯuersationē ꝛ familiaritatē: iō inquirēdū est si hꝫ domesticitatē cuꝫ aliquo si monialis: vł cū aliqua si religiosus: ꝛ si hoc reperiꝛ eē extra casuꝫ necitatis ꝓhibēdus est: alias nō absoluēdꝰ qꝛ quasi ipossibile est ꝙ talis nō incidat in ruinā: di. xxxij. c. hospitiolū: ꝛ di. lxxxi. ꝑ totū. Scādala ēt multa ꝛ oblocutiōes sequunꝛ in populis ꝛ hmōi: ꝛ ideo ꝓhibēdus est ꝛ cōsanguineoꝝ ēt rarus sit accessus.

¶ De voto obedientie.

Si fecit cõ votũ obedientie qđ est sp mortale. Et nota q̃ nõ semp qñ qs agit aliqd cõ regulã suã: vel transgredit̃ regulã, vel cõstões: facit cõtra p̃cepta cõtenta in regula ⁊ cõstitutionib⁹ suoꝝ superiorũ: vel qñ aliqd trãsgredit̃ ex cõtemptu quantũcũqꝫ illud sit minimũ. ¶ Quãdo vero p̃latus uel p̃lata iniũgit aliquid fieri, p̃cipiendo uel mandãdo in uirtute sancte obedientie uel spũs sctĩ ut facias hoc uel sub pena excõicationis ⁊ hmõi: illđ dr̃ p̃ceptũ: cui⁹ trãsgressio est mortale pctm̃. Idẽ esset qñ p̃latus aliqd mandaret subdito quõocunqꝫ loqueretur declarãs sibi q̃ intẽdit obligare illũ sub pctõ mortali ad faciendũ illud. ⁊ itellige si mãdat qđ nõ sit illicitũ: ⁊ tale qđ q̃ teneat̃ subditus ei obedire. Silr̃ qñ in regula uel cõstõnibus est aliqđ p̃ceptorie mandatũ: uel sub pena excõicationis uel sub pena carcerꝭ ul' sub pena grauioris culpe: uel p̃ similẽ locutionem: cõiter censet̃ obligare ad mortale. Alias aũt faciẽdo cõ cerimonialia: ut frãgere silentium: tarde uenire ad chorũ ⁊ hmõi: est ueniale. nisi qs faceret ex cõtemptu: q: tunc mortale. ¶ Cõsuetudo aũt q̃uis nõ sit ipse cõtempt⁹: est tñ inductiua contempt⁹ ⁊ ideo caue ne assuescas alicui transgressioni.

¶ De officio diuino.

Si dixit horas canonicas ⁊ offiñ defunctoꝝ qñ dꝫ dici. Nã religiosus ẽt, si nõ hꝫ ordinẽ sacꝝ: tenet̃ ex p̃cepto ad offiñ: p̃cipue si est, pfessus: vñ õmittẽdo aliquã horam peccat mortalit̃ ⁊ omni die qua õmittit ex negligentia. Nõ aũt ex p̃cepto tenet̃ dicere istud: ul' illđ q̃uis nec debeat ad placitũ suũ mutare offiñ: sed dꝫ dicere s̃ꝫ ordinẽ suũ. Si nõ fuit cum alijs i ecclesia: ⁊ nimis tardauit ad dicendũ officium. ¶ Si somnolenter: uel ibi dormiuit: redicat uel aliqd loco eius dicat. Sed si pro maiori pte dormiuit totuꝫ reiteret. ¶ Si ibi icõposit⁹

suit: ⁊ oculis vagis. ¶ Si
risit vel ridẽ fecit vel aliquã
leuitatẽ vel locutionez fecit
nõ necessariam. ¶ Si men
te distract⁹: precipue etiam
qñ aduertit. ¶ Si male le-
git. vel cantauit: ve inclina-
uit ex negligẽtia: in quolibz
horũ est peccatũ veniale cõi
ter. ¶ Si elegit prelatũ ꝑ si
moniã: vel ẽt ⁊ si nõ simõia
ce: tñ indignũ sciẽter. ¶ Si
nõ illũ quẽ iudicauit melio
rẽ ad offm̃ illud: sed aliũ rõ
ne amicitie vl' alia intẽtiõe:
mũdana: mortale est. ¶ Si
accusauit calũniose prelatũ
vel sociũ de aliquo crimina
li: vel testificat⁹ est: vel desi
stit ab accusatiõe iniuste: vl'
alias ifamauit ꝑlatũ vl' sub
ditũ dicẽdo crimialia ꝺ eis:
ẽt si eẽnt vera intẽtione ifa
mãdi: mortale ẽ. ¶ Idez si
secreta sui ordis reuelauit si
ne cã iusta ⁊ rõnabili: ⁊ qũo
gs teneat ad restõnem fa-
me in summa in secũda pte
diffuse ti. ij. c. ij. §. iiij. Itẽ ibi
superi⁹ i. x. ꝑcepto: ⁊ hĩc in
fra in tractatu de restõne.
¶ Itẽ si in visitatiõe ꝑlato
rũ nõ reuelauit dicẽda: que
sũt ꝯ honestatẽ religiõis: ꝺ
ꝑlatis ⁊ socijs: ⁊ ꝑcipue quã
do cõiter sic huat: ⁊ sit ꝑce-
ptũ a visitatore: vt dicãt: q̃
idigẽt correctõez: tũc. n. om
mittẽ aduertent q̃ dicenda
sũt: ẽ mortale pctm̃. Dẽt tñ
itelligi ꝑceptũ huato ordie
frñe correctõis: vñ oio ocłta
de qb⁹ pt ꝑsumi emẽdatio:
dici ñ debẽt. Ubi ãt nõ spa
tur emẽdatio: ⁊ ꝑsumit re
cidiuatio: vel aliqꝺ magnũ
scãdalũ: dici dz. nõ tñ accu
sando si sufficient ꝓbare nõ
põt: qꝛ tũc grauit peccaret:
sz simplicit denũciãdo ꝑla
to vt pri: si sperat ꝙ ide ꝓui
debit. ¶ Si fecẽ vl' coopat⁹
est ad aliquã ꝯspiratiõez ꝯ
ꝑlatos. vl' iuenit: aut sectat⁹
ẽ ptialitates ⁊ sectas i mõa
sterio: aut ꝯuẽtu aut diuisi
ones: qꝛ mortale est: ⁊ cria
mũdanoꝝ vl' ꝺmonioꝝ po
tiusꝗ religiosoꝝ. ¶ Inter
rogãdis ẽt sũt de. xij. abusiõi
b⁹ claustri sz ray. q̃ sz Ugo
nẽ sũt iste. Prelat⁹ negligẽs
Discipul⁹ iobediẽs: Iuuẽis
ociosus: Senex obstinatus:
Monach⁹ curialis: Mõach⁹
causidic⁹: Habit⁹ ꝑciosus:

Libꝰ erqſitꝰ: Rumoꝛ ī clau
ſtro: Js i caplo: Diſſolutio
in choꝛo: Jrreuerētia circa
altare. Jn his qn̄qꝫ eſt moꝛ
tale qn̄qꝫ veniale: ſm̄ quali
tatē facti ⁊ itentionē. Ma
gna ēt eſt abuſio religioſo-
rū iurare ī cōi locutiōe: ēt ſi
dicāt v̄itatē: ⁊ etiā maledi
cere ⁊ blaſphemare: ēt ſi ex
leuitate. ¶ Jnterrogādū ēt
eſt precipue de cerimonijs
p̄ncipalibꝰ: ⁊ de eſu carniū
extra īfirmitatē. De lineis n̄
vtēdis ad carnē: ꝯlectis nō
plumeis de ieiunijs regule
vel ꝯſtitutionū: de obſuan
tia ſilētij in certꝭ hoꝛis ⁊ lo
cis. ad q̄ oia obligant̄ oēs
monachi: ⁊ ēt plures religi
oſi ⁊ monachi ſcti Bn̄dicti
extra de ſtatu mo. c. cum ad
mōaſteriū: ⁊ plures religio
ſi alioꝝ oꝛdinū ex ꝯſtōibꝰ
ſuis. Et lꝫ i his p̄latꝰ poſſit
diſpēſare: nō tn̄ pōt diſſipa
re. qd̄ ē ſm̄ Ber. qn̄ ſit abſqꝫ
cā rōnabili ⁊ vꝛgente: alias
pctm̄ eſt diſpenſati ⁊ diſpē
ſato. plꝰ ⁊ minꝰ ſm̄ trāſgreſſi
onē. ¶ Si i obediēdo. ma-
le ſe hn̄it: videlꝫ qꝛ obediuit
i malo: puta dicēdo menda
ciū: vel ex negligētia dimi-
ſit cōe mādatū. vel tardꝰ fu
it ad obediendū vel nō affe
ctuoſe ſꝫ q̄ruloſe: vel diſſo-
lute ⁊ non cum maturitate.
¶ Si irreuerēs circa maio
res: egre ſuſtinēdo rep̄hen
ſiones: ⁊ cū idignatiōe: cōi
ter veniale. ¶ De exercitio.

Si vacauit ocio qd̄ eſt
ſentina oīū maloꝛū.
⁊ quātū. ¶ Si inuti
lit̄ expēdit tp̄s: faciendo ea
q̄ ſūt nulliꝰ valoꝛꝭ. ¶ Si fe
cit exercitia mundanoꝝ: vt
faciēdo burſas: veſtes ope
polimito: recamatōes vel li
nea reticulata ⁊ hmōi: vl̄ cō
fectiōes nimis p̄cioſas: vel
alia guloſa qꝛ magnū pcm̄
⁊ abuſio ē ac occaſio multo
rū maloꝝ: ⁊ iō p̄hibēdū eſt
Hoc malū etiā reperit̄ in
monialibꝰ modernis. ¶ De
ꝯuerſādo cū alijs. ¶ Si cō
uerſādo fuit nimis leuis: vl
alios iducēs ad leuitatē: vl
riſu: v̄bis: geſtibꝰ: vel ſola
cijs. que licꝫ aliqn̄ ſine pctō
fieri poſſint ad recreatiōes:
vel ſubleuādū ſe vl̄ alios ab
accidia: raro tn̄ decet hmōi
religioſos. ¶ Si aliqn̄ irri

sit vel gestiuit: qđ simijs cõ
gruit ⁊ histriõib⁹. ñ religio
sis. ¶ Si murmurauit cir
ca victũ ⁊ vestitũ. ¶ Si ipa
tienť tulit ꝑues mores alio
rũ. ¶ Si se grauẽ alijs red
didit. ¶ Si singularitatẽ q̃
siuit ĩ cibo: vestitu: dormitu
⁊ alijs vñ freq̃nť oriť ĩ ipsis
supbia ⁊ ĩ alijs murmuratio
⁊ idignatio. ¶ Si frẽm deli
quentẽ nõ frñe admõuit: vľ
defect⁹ aliorũ: p̃lato ñ signi
ficauit. vt adhibẽt remediũ
ꝑuato tñ ordĩe frñe correcti
onis: in his cõiť est veniale.
¶ Si murmurauit ↄtra si
bi cõmittente tanq̃ idiscre
tum. ¶ Si ipatienter se ha
buit. dure loquẽdo cũ qb⁹
se nõ h̃z intromittere. ¶ Si
nõ diligenter tractauit res
monasterij. ¶ Si nimis te
nax fuit ĩ dãdo: vel si nimis
ꝓdig⁹ vľ acceptor ꝑsonarũ
sine cã rõnabili: dãs magꝫ
vni q̃ȝ alteri de reb⁹ cõibus.
¶ Si dedit qb⁹ nõ potuit:
vꝫ q2 nõ hẽbat lĩcĩaꝫ. ¶ Si
ꝑmisit res ꝑire ex negligen
tia. vľ nimis sollicit⁹ fuit. ꝑꝑ
hoc parũ vacãdo sibi ꝓpter
iplicationẽ rerũ tpaliũ: qđ
vitiũ hodie multũ regnat.
¶ Si nõ fuit sollicit⁹ ad adi
scendũ ea ad q̃ teneť ꝫm re
gulã ⁊ ↄstitutiones peccat.
Ex ignorãtia ṽo etiã trans
grediẽs nõ excusať a pctõ.
¶ Si est sacerdos dꝫ q̃re
re scire: q̃ ꝑtinent ad debite
celebrãduꝫ. ¶ Si ↄfessor q̃
ꝑtinẽt ad illud offm̃. ¶ Si
ĩ his est negligẽs: ꝑcipue cũ
põt. grauiť peccat. Debꝫ ẽt
frequẽtare ⁊ legẽ scripturã
vel doctores exponẽtes: vľ
alios libros d̃uotos ⁊ vtiles
vñ instruať ⁊ ↄforteť ad bo
nũ. ¶ Si legit curiosa ⁊ inu
tilia: ꝑꝑ qđ retrahiť a ma
gis necessarijs. vľ doctores
gentiliũ: vel fictiones poeti
cas ⁊ hmõi q2 pctm̃ est cu
riositatꝫ. ¶ De ꝑtinẽtibus
ṽo ad religionẽ hẽs diffuse
in tertia ꝑte sum. ti. xvi. c. vi.
¶ De oratione ⁊ cõfessiõe.

Si nõ orauit vltra offi
ciũ diuinũ priuatim
pro se pro alijs ↄsan
guineis: bñfactorib⁹ viuis ⁊
defũctꝫ: ꝑcipue recõmẽda
tis vt dꝫ sollicite. ¶ Si nõ
freq̃ntauit ↄfessioneꝫ ⁊ cõio
neꝫ scdꝫ regulã suã ⁊ morẽ

Monachis vo nigris: pce
ptū est q cōmunicēt semel
in mēse. in cle. ne in agro de
statu mona. ¶ Si nō voca
uit meditatiōi: q pmaxime
īducit deuotōez. ¶ Si fuit
tepid9 in dilectōe dei ꝛ pxi
mi nō ardēter affectās ho-
norē dei: ꝛ salutē aīarum vt
decet. ¶ Si igrat9 ad reco-
gitādū ꝛ cognoscēdum sua
bñficia ꝛ recōpēsandū duo
te ipsi do fuiēdo. ¶ Si nō
pparauit se ad diuina vt de
buit. Hec sūt pctā in qbus
quotidie ofñdit de9: ꝛ impe
ditur pfect9 religionis.

¶ De amore parentum.

Si nimis carnalit di-
lexit ɔsanguineos: ni
mis affectās eoꝝ p
speritatē: vel gaudēs de ea
aut ɔtristat nimis d aduer
sitate. ¶ Si nimis eos visi
tat vel qrit vel gaudet visi-
tari. ¶ Si cū eis loqt de se
cularib9 q nō expediūt: vel
et cū alijs d guerr ꝛ hmōi
frequēter iterrogat ꝛ audit.
¶ Si pro eis pcurat bñfi-
cia eccliastica vel tēporalia
nō aptis bñficijs in qb9 pos
set eē mortale. De alijs vo
vitijs cōib9. s. ira: supbia: inui
dia ꝛ hmōi vide supra i pri-
ma ꝛ i scda pte iterrogato-
rij. De his vero que perti
nēt ad regulaꝫ suā: ipsemet
videat p se ꝛ dicat. ¶ Si pe
nas aut pnias taxatas vel i
iūctas a regula. vel ɔstituti
onib9: vl a plato nō fec: pec
cauit, si ex negligētia. ¶ Si
nullo mō esset parat9 facer.
et plato pcipiēte: est morta
le. ¶ Si nō intēdit pficē in
vita: sꝫ que fuat. inuit9 fac:
ꝛ male ɔtent9, est eē in reli-
gione: hypocrita ē ꝛ in sta-
tu dānatiōis. Tho. ha he. q.
lxxxiiij. ar. v. ¶ Qui vacant
ad dirigēdas mōiales i ele
ctionib9. nisi abstineant ab
his p q posset oriri discor-
dia iter eas: sunt excōicati.
¶ Religiosi ꝛ clerici īducē
tes ad vonēdū: iurādū: vel
pmittēduꝫ de eligēdo apd
eos sepulturā: vel vt cāvlte
ri9 nō mutēt iā electā: sūt ex
cōicati. excōicatōe papali in
cle. c. cupiētes d pe. s. ¶ Re
ligiosi q absqꝫ spāli lnia p
prij sacerdot solēnizarent
matrimoniū: aut mistrarēt
sacrm eucharistie: vel extre

me vnctiōis:excōicati sūt ex
cōicatiōe papali i cle. ꝑma
ꝺ ꝑui.religiosi. ¶ Religio
si q excōicatos a canone ab
soluūt in casib⁹ nō ꝯcessis:
aut q absoluūt a sentētijs ꝑ
statuta synodalia.vel ꝓuin
cialia ꝓmulgatis aut absol
uunt a pena ⁊ a culpa:sunt
excōicati excōicatiōe papali
ꝑ.ꝺ.cle.ꝑmā ꝺ ꝑui.religio
si. ¶ Inqsitores hereticoꝝ
q odio:gratia vł lucro:ꝯ in
stitiaȝ ⁊ ꝯsciētiā ommiserit
ꝯtra quēpiā ꝓcedere:vł ip
sam heresim alijs iponere:
aut iponerēt qꝺ offiñi eorū
impediret:sunt excōicati ex
cōicatione papali in cle.c.
multorū de hereti. ¶ Reli
giosi mēdicātes ꝓfessi. trā
seūtes ad aliquā religionē
monachalē excepto ordine
cartusieñ.⁊ similiter recipiē
tes sūt excōicati excōicatiōe
papali ꝑ ꝯstitutionē. Mar
tini quinti factā Constātie.
¶ Clerici sciēter ⁊ spōte cōi
cātes cū excōicatis excōica
tione a papa in diuinis sūt
excōicati excōicatiōe papali
scꝺȝ Hosti. Ista excōicatio
hȝ dubiū. ¶ Participātes
in crimine ꝑꝑ qꝺ aliqs ē ex
cōicatus aliqua ꝑdictarū ⁊
aliarū excōicationū:sunt ex
cōicati ꝑ papā.c.si cōcubi-
ne de sen.excō. ¶ Absoluē-
tes aliquē ab aliq̄ predicta
rū excōicationū citra sedeȝ
aplicā ꝑterq̄ in mortis ar
ticulo:q talit absoluti si nō
se repñsentat ei a quo pñt ab
solui q̄ citi⁹ pñt:vel mittāt
ꝓ absolutiōe.reincidūt i eā
dē.s.excōicationē papalem
.c.eos de sen.excom.in.vi.
¶ Sepeliētes corpora i ci
miterijs tpe interdicti i ca
sibus nō cōcessis a iure:sūt
excōicati ꝑ excōicatiōeȝ epa
lem in cle.c.eos ꝺ sepultu.
¶ Sepelientes excōicatos
publice:aut noiatiȝ iterdi-
ctos.vł vsurarios manife-
stos:sciēter i cimiterijs:sūt
excōmunicati:dcā cle.eos.
¶ Clerici locantes domos
māifestis vsurarijs ad fen⁹
exercēdū seu alio titulo ꝯce
dētes:sūt excōicati.c. Usu
rarū de vsuris.li.vi. ¶ Nō
elect⁹ a duab⁹ partib⁹ car-
dinaliū ⁊ se gerēs ꝓ papa
ē excōicatus.c. licȝ de elec.
¶ Monachi ⁊ canōici re-

gulares: archidiaconi: deca ni ppositi: plebani: cãtores et alij clerici psonatũ habẽtes aut quivis psbyteri qui audiũt leges vel physicam sũt excõicati. c. nõ magnope. ne cle. vel mõachi se rebus secu. imisceant li. vj. c. i. ¶ Religiosi dimittentes vbicũqz habitũ sue religionis et accedẽtes ad quis stu dia litterarum sine licẽtia plati aut cõuẽtus sui: sũt excõicati etc. vt piculosa. ne cle. vel mo nachi li. vj. ¶ Religiosi q decias dbitas ecclesijs sibi appropriãt vel vsurpãt. siue q nõ pmittũt solui ecclesijs dcias d aialibus familiariũ et pastorum suorum tales si nõ habẽt admistrationẽ et beneficia sũt excõmunicati: si habẽt sunt suspẽsi: nisi requisiti destiterit infra mensem: in cle. c. religiosi d dci. ¶ Mõachi et cãonici regulares nõ hñtes admistrationẽ et se cõferẽtes ad curias pricipũ: vt damnũ mõasterijs iferãt: aut prelatis sine licẽtia suorum prelatorum: siue q tenẽt arma ifra septa mo nasterij: sũt excõicati. in cle. ne i agro d statu mõachorum ¶ Religiosi nec nõ moniales pfessi cõhẽtes mrimoniũ et alij clerici cõstituti i sacris: d fcõ sũt excõicati. cle. eos de cõsan. et affi. ¶ Inqsitores hereticorum q ptextu officij iqsitõis qbusuis modis illicite pecũiã extorqnt vel sciẽter bõa ecclesiarum ob delicta clericorum fisco ecclesie applicãt. sunt excõicati: nec absolui pñt nisi plene satisfecerit illis a qbus extorserũt: cle. nolẽtes extra de hereti. ¶ Religiosi nõ seruãtes iterdictũ qd fuat matrix siue chatedralis ecclesia: cle. ex frequẽtibus d sen. excõicatio. ¶ Religiosi q cõfitẽtibus sibi nõ faciũt cõsciẽtiã sciẽter de dcimis soluẽdis: tales ab officio pdicatiõis sũt suspẽsi donec cõfessis eisdẽ si cõmode pñt. faciãt eis cõsciẽtiã: et si iteri pdicãt sunt excõicati. ¶ Sili et religiosi q dicũt aliq vba vt retrahãt audiẽtes a solutiõe decimarum sũt excõicati: i cle. c. cupiẽtes d penis. ¶ Religiosi mẽdicãtes q domos ad hitãdũ vel loca d

nouo recipiūt aut mutāt vl' alienāt d' nouo recepta abs q3 licētia pape: sūt excōicati de pēis. c. cupientes in cle. ¶ Fres miores q tpe iterdi cti recipiūt ad diui. i. fres vl' sorores de tertio ordie scti. francisci: sunt excōmūicati. c. cū ex eo. d' sen. excō. i cle. ¶ De platis in cōi. c. xiiij.

Prelatis in cōi ing a rēduz est. Primo si legitime assecutus ē dignitatē seu platōez: an vi delz aliq irregularitate vel snia fuit irretit' cū fuit assū pt' ad platurā in qua non fuit dispēsat' vel absolutus videlz si fuit bigam': si ope rat' est i causa sanguinis: si illegitimus: si excōicat': vl' suspensus vel notori' ɔcubi nari' in quolibet hoꝝ. hoc sciēs: r3 platurā furtiue: vn ē cōtinue in mortali. ¶ No ta qd illegittim' ad dignita tē vel bñficiū curatū: vl' po ratū in religiōe qui creatur per electōez. sine dispēsatio ne pape pmoueri nō pt. ex pulegio tñ magister ordi nis cū his pōt dispēsare ad platuras i ordie pdicatoꝝ: de hoc habes i. iij. pte sum me ti. xxix. c. iiij. ¶ Si rite et absq3 vitio simōie fuit ele ct': ɔfirmat': et ordinatus. ¶ Si iterposuit pces p se vl' pcurauit q3 ali' porrige ret pces: simōia ē: et si fuit simōia pactiōalis idiget di spēsatōe pape: et añq3 sit di spēsat' tenet furtiue digni tatē. De h in scda pte sū. ti. i. c. v. §. iiij. ¶ De simōia et d' oib' q habes. s. i. c. i. d' bñ ficiatis. et i. c. d' clericis i cōi potes iterrogare put expe dit. Et si ē plat' religiosoꝝ iterrogādus ē de his q sūt in. c. pcedēti et de alijs q se quunt. ¶ Si aliqd manife stum pctm in subditis dissi mulauit et ñ correxit: aut si nō manifesta q tñ ad ei' no titiā aliqliter puenerūt vlte rius nō qsiuit: si mere ex ne gligentia dimitteret: puto mortale: q ad crimiali. Si aūt ex aliq rōne. vt ad mai' scādalū vitādū sec'. ¶ Si in. c. equus iudex non fuit. ¶ Si d' reb' monasterij di lapidator fuit. ¶ Si supio rib' suis nō obedinit. ¶ Si causas sibi a supiorib' cō

missas nō scđm ꝯsiliū peritoꝝ: sꝫ scđm acceptionē psonaꝝ determinauit. In oibus his ē pctm̄ mortale. vel veniale ẜm quātitatē excessus ꝛ malitiā negligētiam. ¶ Si idignos ꝛ nō ydoneos i officijs posuit: ꝛ marie ad curā aiarū: ꝛ male videt̃ talis posse excusari a mortali: si eos quos scit malos: ꝛ in mortali ꝑseuerare ponit ad curā aiaꝝ cū pt repellere nec credo ꝙ excuset paucitas. s. qꝛ nō inueniunt̃ alij: ꝛ ēt si iste alias sit industriosus multū ꝛ bene officiet ecclesiā i exteriorib⁹. ¶ Idēꝫ cū sustinet tales si illos pōt iuridice remoueř. ¶ Si posuit ad audientiā confessionum notabiliter ignorātes ꝛ ineptos: vel criminosos mortaliter peccauit ꝑ regulā. Qui causaꝫ damni dat. ¶ Idē si tales tollerat cuꝫ possit remoueř: nisi forte a supiori sint ad h̃ positi. Sꝫ quaꝫ curā de ipsis habebit cū ad sui dānationē exerceant tales offm̄ audiendi cō fessiones. Quomodo āt dicat̃ ineptus: vel notabiliter ignorās: hēs hic supra. vꝫ in scđa pte đ scia ꝯfessoris. ¶ Si fuit nimis pōposus ꝛ curiosus i edificijs eccłie vł monasterij: i ornamētis ꝛ hmōi qđ ē contra sniam Hieronymi: ꝛ ābrosij. xij. q. ij. c. auꝝ ꝛ. c. gloria epi: ꝛ ēt Bernar. Et tñ a modernis fiūt hodie młte supflui tates ꝛ curiositates: ꝛ pallatia ꝯ exēpla oium sanctoꝝ: ꝛ in his amittit̃ multū tps ꝛ deuotio: ita vt ꝯpletꝫ edificijs exhaustus videat̃ ois spūs ꝛ paupes iterea moriunt̃ fame: quos đ supfluis eorū tenent̃ sustētare. xij. q. i. c. eps eccłiasticaꝝ. ¶ Si nimis fuit solicit⁹ circa tpalia: ex hoc min⁹ debito vacans spūalibus in se ꝛ i subditis vt lectiōi. orōni: admonitiōi: vtiqꝫ peccatū ē plus ꝛ minus scđm quātitatē excessus. Principalis. n. ei⁹ cura dꝫ esse de spūalibus. ¶ Si per curias nimis discurrit litigādo cū scādalo hoium: cū posset ꝑ aliū modum magis pacificū sua repetere ꝛ si nō tm̄. ¶ Si iura ꝛ priuilegia sue eccłie nō

ſuauit ⁊ defendit vt ōbuit. ¶ Si in diſpēſādo: idiſcre te ſe habuit: vel qꝛ nimis ō facili ⁊ ſine cā ratiōabili i ie iunijs diſpēſauit. In eſu car niū i retinēdis reb⁹ adverſuz in penitētijs taxatis ſcd͛z re gulā vl̃ ꝯſtōnes ⁊ hmōi: qꝛ peccauit iducēdo relaxatio nē ⁊ rigorē regionis ener- uādo. Vñ beat⁹ Benedi- ctus in regula dicit ꝙ ō oi diſpēſatiōe hꝫ reddere rō- nē. ¶ Si fuit nimis dur⁹ in diſpēſādo cū ōbuit ꝑcipue cū debilib⁹ ⁊ ifirmis ⁊ hu- iuſmodi nō prouidens eis. ¶ Si fuit exēplaris i iceſſu moderato. habitu ñ ꝑcioſo. i modeſtia geſtus. In locu tiōe rara: graui ⁊ fructuoſa cauēs diſcordias pacē nu- triēs: oēs patiēter vidēs ⁊ tollerās: ſingularitates vi- tās cōia ſequēs cū pōt: ne- mini blādus: effabilis cū- ctis: ſuſurratōes: detractio nes: irriſiōes: ꝯfabulatōeſ: maledictiōes: ꝯtētiōes i ſe ⁊ in ſuis eliminās: circūſpe ctus in oibus: nō delectat⁹ de preſidētia: ſed timēs de negligentia: cū de ſingulis hēat reddere rōnem ſibi cō miſſis. Ita curā alioꝝ ha- beāt ꝙ ſui nō obliuiſcāt: vt docet gre. i paſtorali. ¶ Si i corrigēdo fuit nimis remiſ ſus vl̃ nimis regid⁹: vtrūqꝫ cauēdū ē vt docet Greg. i moralib⁹ ⁊ hꝛ. xlv. di. c. di- ſciplina. Nā facilitas venie icētiū ꝑbet delinquēdi. Am bro. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta ⁊ aſꝑitas nimie icrepatiōis: nec correctionē recepit nec ſalutē. Leo. di. xlv. c. cū btūs ⁊. c. licet plerunqꝫ. ea. diſt. ¶ Precipue vō circa ſēio res dꝫ ꝑlat⁹ in corrigēdo ſe hꝛ. hūani⁹: vt dꝛ i illo. c. niſi eſſent habituati in malo: qꝛ tūc duri⁹ ſꝫ Gre. vt di. c. di ſciplina. ⁊. c. lꝫ plerūqꝫ ⁊. c. cū btūs. ⁊. c. penitudis tꝑa xxvj. q. vij. ⁊. c. tāta. lxxxvi. d. ¶ Si nō iduxit q̄tū potuit vbo ⁊ exēplo ad obſuādūz oia cerimōialias ordis ſui: ¶ Si malas ꝯſuetudines ſeu corruptelas: regnare ꝑ miſit. ſ. ꝯ regulā ⁊ decētiaꝫ religiōis. ēt q̄s inuenit iā idu ctas nō abſtulit q̄tū potuit vt vitiū ꝓꝑetatis: diſcurſuꝫ fratꝝ ad placitū: familiari

tatē cū mulierib⁹ vl̄ viris si ē mōacha: collatōēƺ rex ami cis ⁊ ꝯsanguineis sine licē tia ⁊ rōnabili cā. esuƺ carniū vnū nō debēt comedi qđ ē vniuersale oī monacho de ꝯse. di. v. c. monacho ⁊ pre cipue q̄ sūt ꝯtra essentialia vota religiōis nullo mō dƺ ꝑmitteř. nec ēt ad receptio nē simōiacā monialiū sicut hodie fit q̄si vbiqꝫ. Quod si nō p̄t talia remouere: nec ē spes in futuꝝ dimittat cu ram exēplo sancti Bn̄dicti vij. q. i. aduersitas circa fi. . m. c. fi. ea. q. als ne qeté su am amittat: ⁊ tandē cū eis dānationē incurrat: qcūqꝫ sit ille abbas. vl̄ abbatissa. ꝓ or vel ꝓorissa: vel alias quo cūqꝫ noie cēseař. Nec suffi cit ꝙ p̄latus corrigat vitia q̄ iā nosce cōtingerit: sƺ dƺ diligent agnosceř vultū pe coris sui ꝯsiderādo vias ei⁹. ¶ Caueat aūt ne crimina si bi delata i foro ꝯscie vel i se creto ꝓdat vl̄ iudicet d̄ illis in foro ꝯtētioso: seu i. c. vbi . n. tm̄ manifesta sūt puniē da nec foro miscēda sūt iu dicali. ¶ Si habƺ sub cura monasteriū monialiū: de q̄ materia diceř i. c. s. ¶ Si i discrete fecit p̄cepta i q̄bus multū dƺ cauere nisi sit res ardua. Et si cogeret p p̄ce ceptū vel sniaƺ ad aliqd fa ciēdū vl̄ dicēdū i quo nō eēt ei subdit⁹: vel nō deberet ei obedire: vt reuelando pcm̄ occultū oio eēt ei mortale. ¶ In iq̄sitiōe v̄o criminū: receptiōe accusatiōis: vl̄ de nūciatiōis: vel ꝓlatiōe sen tētie excōicatōis: ⁊ hmōi nō sit p̄ceps. Nō ꝓcedat p su spitionē: sƺ p probatiōes ⁊ modos iuridicos: al's icur rerunt graue pcm̄: ⁊ aliqn̄ sniaƺ excōicatiōis: de his in iij. pte sum. ti. ix. q̄si p totū. ¶ Si p̄latus recipit aliquē in ordine mendicātiū ad ꝓ fessionē an̄ annū cōpletū ꝓ bationis seu nouicat⁹ ē su spēsus a receptiōe aliorum ad ꝓfessionē: ⁊ debitor pe ne grauioris culpe: vn̄ mor taliter peccat. Extra d̄ regu laribus. c. nō solum. lib. vi.

¶ De epis ⁊ prelatis supe rioribus. c. xv.

Circa ep̄os ⁊ alios su periores prelatos sic

pñt formari interrogatiões nisi sit talis litterature ꝛ sci entie ꝙ ꝑ se sciat explicar̃ q̃ ds: ad qđ tñ tenet̃ cuꝫ hẽat alios sup his iformare ꝛ di rigere. Nã si bonus cõiter ab hoibus reputat̃ ꝛ suffi- ciens: nõ eẽt necessariũ nisi eũ audire. Et si đ aliquo ne gocio nõ itelligit eũ ꝯfessor vel dubitat: põt de illo loq ꝓ sua serenitate. Et si tale qd eẽt in quo variant̃ opi- niones vel nõ põt dari cer ta sñia: relinquẽdũ ẽ sue cõ sciẽtie. ¶ Idẽ dicẽdũ circa alios clericos. religiosos p̃ latos: ꝛ laicos pitos ꝛ timo ratos: q sciũt dicere sufficiẽ ter facta sua. ¶ Si võ nõ ẽ talis: sꝫ idiget adiutorio i- terrogãtis: inquãtũ cleric⁹ ẽ ingri ab eo põt ꝓut expe- dire vr̃ de his q̃ hẽs. supra circa clericos i cõi: vt đ offõ diuino: de celebratiõe: ꝛ ad ministratõe sacroꝝ ꝛ mõ: ꝛ hmõi. ¶ Si assumpt⁹ ẽ ad epatũ ex religiõe: interrogã dũ ẽ de his q̃ hẽs i. c. circa religiosos q̃ ad multa. Nã adhuc tenet̃ seruare ordinẽ suũ. nisi in his que nõ patiũ tur offiñ pastorale: vt silen tiũ: sollitudo ꝛ vigilie ꝛ hu iusmõi. Hec vide in. iij. ꝑte sũ. ti. xxi. c. ij. Itẽ Thomas scđa scđe. q. clxxxv. ar. viij. i ꝗtũ võ hñficiat⁹ seu curat⁹ ẽ ꝛ p̃lat⁹: interrogãdũ ẽ de his q̃ hẽs. supra i. c. circa hñ ficiatos. Et si recepit digni tatẽ seu epatũ hñs aliꝗ ir regularitatẽ: vl̃ ꝑ simoniaꝫ vel ꝑ itrusionẽ dic vt i. c. ꝓ- cedẽti in ꝓn. Deinde iterro ga de his q̃ sequunt̃: q̃ sũt spãlia cure ꝛ officij pastora lis. ¶ Si ꝯtulit ordines sa cros idebite: qđ ẽ vnũ i quo multũ offendũt. ¶ Si cõtu lit per simoniã sed occulte: mortalr̃ peccauit: nõ tñ ẽ su spẽsus ex hoc quo ad alios: sꝫ ꝑ simoniã notoriã: ẽ su- spensus ẽt quo ad alios. Sꝫ in vtroqꝫ casu ordinat⁹ ab eo: ẽ suspẽsus ꝛ idiget di- spẽsatiõe. ¶ Si ꝯtulit sciẽ- ter nõ hñtib⁹ legitimã eta- tẽ: mortale ẽ: nec põt ipe di spẽsare de etate. ¶ Si ꝯtu lit ordies ꝑ saltũ sciẽter: vl̃ duos sacros simul: vel q̃t- tuor miores cũ subdiacona tu peccat mortalit̃. ¶ Si cõ

tulit ordines sacros ex tpa
ordiationuz: mortale ē: nisi
ex dispēsatiōe pape: ⁊ ordi
nat⁹ ē suspēsus. Minores
aūt ordines ꝯferre pōt die
bus festiuis. ¶ Si i ordina
tiōe ommisit aliqd faciēdū
⁊ si ommisit aliqd ď substā
tialib⁹ in qbus ipꝛimit̄ ca-
racter oz totū iterare i alia
ordinatione qttuor tēporū
Si vero ē qď nō ē substātia
le: sz de simplici solēnitate.
nō dz iterari: sz suppleri tm̄
ommissū i ordinatiōe alia:
nec pri⁹ aū suppletionē iste
ordinat⁹: dz exercere offm̄.
Peccat epus in hmōi si ex
certa scia vel crassa ignorā
tia hoc facit. Idē vz si ex no
tabili negligētia. ¶ Si or-
dinauit aliquē sine scia sui su
perioris sciēter: mortale ē. ⁊ ē
suspēsus p annū ab ordinū
collatiōe. ¶ Si nō fecit fie
ri examinationē de ordinā
dis. de scia: etate ⁊ morib⁹
⁊ hmōi ſꝫ iura: peccat mor
talit̄. Idē si fec̄ fieri exāina
tionē p ieptos ad hmōi or
dinādos. Idē si fieri fecit p
tales: quos estiabat pp ma
lā eoꝝ ꝯsciaz ꝙ admitterēt
idignos: si ad eū spectat p
uidere ď talib⁹ vel remedia
re. ¶ Si sciēter admittit in
dignū quem iuste repellere
pōt: vt ꝯcubiariū: illiteratū
⁊ hmōi. ¶ Si nō ꝯtulit sa-
cramētū ꝯfirmatōis qñ de
buit. Soli eniz epi pñt illud
ꝯferre ⁊ oi anno semel de-
berēt ꝯferre: ⁊ extra illud tē
pus solitū: oi tpe anni ⁊ ho
ra. morituris pñt ꝯcedere:
ne sine hoc moriant̄ q̄uis
sine hoc saluent̄. Cōmittē-
do g̃ magnā negligētiā: vt
p multos annos credo esse
mortale. ¶ Si nō dedit sa
cramētū scďz debitā formā
materiā ⁊ locū mortale ē.
¶ Quod aūt sit ieiuni⁹: nō
ē necesse ⁊ si dicēs ⁊ ď iure.
¶ Si bis alicui dedit scien
ter: peccauit mortalit̄. Vñ
i hoc dz eē caut⁹ ne iteret: ⁊
ēt dz aduertē ꝙ aliqs chris
matus teneat chrismāduz:
nō ꝯsanguineus sed alius.
¶ Si in cena dñi nō ꝯsecra
uit chrisma ⁊ oleū sanctū vt
ďbuit: qꝛ inouāda sūt talia.
⁊ si nō ſuauit debitā mām
⁊ formā ⁊ ritū eccl'ie: mor
tale ē. ⁊ hmōi. ¶ Si ꝯsecra

tiones eccłaꝝ. vel altariū: ⁊ calicū ⁊ patenarū ⁊ bñdictiones vestiū sacraꝝ: nō fecit vt debuit scđm formā ⁊ ritū eccłie: vel si qd horū feċ ꝑ simoniā mortale est. Idē de bñdictiōib⁹ abbatū ⁊ abbatissaꝝ. Idē de recōciliatione eccłe violate. ¶ Moniale quā nouit esse corruptā nō de facili dꝫ ꝯsecrare ī virginē: nec tñ manifestare crimen si est occultū: sꝫ mutare nomē virginis in castā vt nō ꝓpēdat. ¶ Si ꝯtulit bñficia per simoniaꝫ: mortale est: ⁊ si ꝑ notoriā est suspensus: ēt quo ad alios. Sec⁹ si per occultā q: nō est suspensus. ¶ Si ꝯtulit scient idignis bñficia siue simplicia siue curata: mortale ē. Idē si acceptauit a ꝑonis: ꝓñtatū ineptū. Idē si ꝯfirmauit īdignū. ¶ Si cōtulit plura bñficia ī casu nō ꝯcesso vni: vł plura officia aut ꝓbēdas. aut dignitates: vel si ꝯsanguineis min⁹ aptꝭ ꝯtulit rōne ꝯsanguinitatꝭ postponēdo aptiores: mōtale ē. ¶ Si admisit ad bñficia bñtia curā aiarū. seu ipsa ꝯtulit non agentib⁹ annū. xxiiij. mortale ē. ¶ Si ecclesijs de iure vacātib⁹ nō ꝓuidit de rectore sic vacant curata bñficia data absqꝫ dispēsatōe pape his q nō attingūt annū. xxv. vel si īfra annuꝫ nō faciūt se ad sacerdotū ꝓmoueri: nisi cā studij 'sit ommissuꝫ. de q̄ vide i. c. circa bñficiatos supra. ¶ Si eniꝫ infra sex mēses prio post hoc nō ꝓuidit nō pt postea se intromittē: alias vsurparet qđ nō pt: q: mortale ē: ⁊ nō tenet tał collatio ⁊ sic teneret errorē suum manifestare. Idē qñ recepto scđo bñficio vacauit ꝓmū vel scđa ꝓbenda vacauit pria: de q̄ hēs supra sed plene i. iij. ꝑte sū. ti. xv. c. j. §. xv. ¶ Si ordiauit aliquē clericū ad ordinē sacrūꝫ sine titulo vel bñficio: vel saltē p̄rīmonio sufficienti: q: vltra pctm̄. teneṫ ei expēsas facē q̄usqꝫ de bñficio sit ei ꝓuisuꝫ: nisi aliqs eṗs hoc ei cōmisisset determinādo ꝑsonaꝫ q: tūc ille ꝯmittēs teneṫ ad id de hmōi de qbus vide in iij. ꝑte sum. ti. xxj. c. ij. ¶ Si in visitatione nō diligenter

q̄sinit de qb⁹ debuit ⁊ mari me de vita ⁊ hōestate sacer dotū officiātiū: ⁊ quō se ha beant in admiistratione sa cramētoꝝ. ⁊ de forma coꝝ: si bn̄ ꝓnūciāt. precipue ba ptismatꝫ qđ est magis ne cessariū. ¶ De audientia cō fessionū quō se habeāt: quō populuꝫ admoneant ⁊ in re b⁹ eccl'e p̄cipue altarꝫ qđ te neat mundas. Si aūt inue nit in hmōi notabilit̄ exce dere ⁊ piculose: si nō punit ⁊ ꝓuidet ꝙ illi se emēdet: vl' de alio si iste est icorrigibil' ⁊ oīo inept⁹: granit̄ peccat ⁊ oīa mala ⁊ dāna aīaruꝫ q̄ inde sequunt̄ ei imputātur si potest obuiare: ⁊ nō facit lxxxiij. di. per totū. ¶ Si nō visitanit ep̄atū suū vt d̄buit ¶ Si invisitatiōe nimis sū ptuosus fuit: ⁊ cuꝫ nimia fa milia ⁊ eqtaturꝫ nimijs vl tra p̄scriptū nūeꝝ: vel si ip̄e vel familia ei⁹ munera acce pit: sup quo est sp̄alis pena de qb⁹ plene in. iij. pte sum. ti. xxi. c. iiij. ¶ Si sustiet i of ficijs ⁊ bn̄ficijs. notorios cō cubinarios: q̄s dꝫ post ad monitōeꝫ: si n̄ dimittāt etiā beneficio priuare: graniter peccat. ¶ Si pro alijs ma lis ⁊ scelerib⁹ manifestis nō pūit vt vsurꝫ vacātes: ludis: tabnis: aleis: negocijs secu larib⁹: venationib⁹: ꝓditio nib⁹ ⁊ hmōi. In his. n. non puniēdo: videt̄ male pos se excusari a mortali: nisi ex hmōi punitionib⁹ sequeret̄ scisma vel magnū scādaluꝫ di. l. c. Ut ꝯstitueret̄. ¶ Si laicos sibi sb̄ditos notorios pctōres q̄s per se nouit: vel sibi p̱ parrochianos eorum denunciatos: vt adulteros: vsurarios: inimicitias māi festas exercētes nō corrigit p̱ cēsuras ⁊ alios mōs. gra uit̄ peccat: nisi ōmittat q2 n̄ sp̱at̄ emēdatio: sꝫ d̄terioꝛa tio ei⁹. Sed tn̄ hoc nō vꝫ suf ficient̄ excusare: sꝫ hoc aliđ: si timeret̄ graue scandaluꝫ i alijs. di. xliiij. c. cōmessatio nes. ¶ Si malas ꝯsuetudi nes q̄s repit in sua diocesi nō vtit̄ auferre quātū pōt: vt vēdē: laborare ⁊ hmōi in dieb⁹ festiuis non cōicari se mel i āno: ⁊ ꝯfiteri ⁊ hmōi: tripudiare i ecclesijs: pmit tere violari eccl'iasticā liber

tatē: vt ꝙ clerici ꝯueniant̄ ꝑ delictꝭ vel pro dbitꝭ i iu dicio seculari: vel eccl'iasticā imunitatē: vt ꝙ extrahant̄ dbitores vel malefactores ꝑ violentiā de locꝭ sacris: ⁊ hmōi i casib⁹ nō ꝯcessis. De bet. n. prohibē ⁊ si post ad monitionē nolunt desistē excōicare: ⁊ pro cōmissis iā punire: alias peccat grauit̄ omittendo ex timore: vl' ne gligētia. di xliiij. Sit rector vel doctor. De hac imunita te ⁊ libtate eccl'ar̄: vide dif fuse i. iij. ꝑte sum. ti. xij. c. iij. ¶ Si fruct⁹ vel reddit⁹ epa tus sui male expēdit. dādo ꝯsanguieis suis: vel alijs ñ idigentib⁹: peccat grauit̄: ⁊ si disticta sūt ea q̄ deputāt̄ ad mensā ei⁹ ab alijs. Et si ea que errogare dꝫ clericis vel ad repationē eccl'ie. vel paupib⁹: dat cōsanguineis vel alijs amicꝭ sine ꝓbabili idigentia: tenet̄ restituē illa q: rapinā facit: ⁊ siľiter reci pientes ab eo. Si vero non sūt disticta hec bona (cū in telligātur oia cōmitti fidei sue) ea que supflūūt ad vsū sui ⁊ familie sue cōuenient̄. dꝫ pauperib⁹ errogare: al's nō dādo: pauperib⁹ subtra hit. xij. q. ij. c. aux. ⁊. c. gloria epi. Tho. ſa ſe. q. clxxxv. ar. vij. ¶ Si ḡuauit suos sub ditos in idebitis collectis. ¶ Si fec̄ clericos suos soluē collectas: talias positas a dño tpali: vel gabe las ad ei⁹ istantiā. ¶ Si spōte ipse dedit absq̄ lnia romani pō tificꝭ: q: ꝓhibet̄. ¶ Si deli cta clericor̄: vt blasphemā tium deū. vel sctōs: suffocā tiū puulos ex inaduertētia: ⁊ hmōi puniuit magꝭ pena pecūiaria ex auaritia: ⁊ ma gis pp lucrū q̄ pro salute eor̄ ⁊ nō magis ad refrenā dū. ¶ Si visitauit diocesim vel visitari fec̄ magis pp lu crū: q̄ ꝓpter animarū salu tē. ¶ Si alienauit bōa epa tus sui sine lnia pape in ca su idebito: in q̄lib; horū est mortale. ¶ Si iura al'iarū eccl'arū nō ſuauit. ¶ Si bo na vacantiū ecclesiarū sibi vsurpauit cum debeant suc cessori ſeruari. ¶ Si iusta debita a predecessorib⁹ cō tracta ratione ecclesie non soluit. ¶ Si fruct⁹ alicuius

bñficij ad tēpus accepit: vl'
ꝑtē ab eo cui dedit vult hr̄e
in qōlibet horū est rapina.
¶ Si nō ſuauit formā iu⸗
ris circa manifestos vſura⸗
rios: ſed de certa quātitate
ꝯtent⁹. nō facta debita reſti
tutiōe remittit ſibi: ⁊ ad ſa⸗
cramēta ⁊ ad ſepulturā ad
mittit. ¶ Si icerta pauperi
b⁹ diſpēſanda: in vſuꝫ ſuuꝫ
ꝯuertit ſine neccitate. ¶ Si
ſnias excōicatiōis de facili
ꝓpter lucrū ꝓfert: vel abſo
lutiones. ¶ Si ꝑmiſit que
ſtuarios vel alios ꝓnūciare
idiſcretas indulgētias ⁊ fal
ſas: qōlibꝫ ē mortale ⁊ gra
ue. ¶ Si exēptos: vt frēs p̄
dicatores: Minores: Here
mitas ſci Aug. Carmelitas
Seruitas: Ciſtercinēſes: ⁊
alios hn̄tes ꝓuilegia exēpti
onis iiuſte moleſtat nō ſuā
do eoꝝ ꝓuilegia. vel ꝓ audi
entia ꝯfeſſionū: ñ admitten
do ſibi pñtatos ydoneos: ſꝫ
cle. dudū d' ſepul. vel ſibi re
tinēdo nimios caſus: vel in
ꝯſuetos vt q̄tidie hēant ire
ad ipꝫ: vel ad aliū cogendo
ad q̄rtā: quātū ad id i q̄ ſūt
ꝓuilegiati. vl' eos ad iudiciū
trahendo cū in nullo poſſit
eos cōuenire niſi ꝓ hereſi:
peccat grauit. ¶ Si mona
ſteria monachoꝝ vel mona
charū nō exēpta nō honeſte
⁊ diligenter viſitauit: ⁊ eos
vel eas ad ſuandū regulaꝫ
iduxit: deponēdo abbates
vel abbatiſſas ꝓ relaxatiōe
cū expedit: hn̄do curam de
honeſtate earū ⁊ ꝙ nō ha⸗
beāt familiaritatē cū cleri⸗
cis: religioſis. vel laicꝭ ꝓui
dendo de diligēti clauſura
⁊ de ꝯfeſſore ſecuro: docto.
⁊ bone ꝯſcie: ꝓhibendo in
greſſuꝫ ſimoniacū: ⁊ ꝯuiuia
feminarū q̄ ibi fiūt: ⁊ feſta
vana in cōſecratiōe earum.
¶ De iudicādo i foro ꝯten
tioſo.
I nō tenuit ſ vicariū ꝑitū ⁊ bonū:
ꝓcipueq̄n ex ſe ñ hūit
d'bitā ſufficiētiā iurꝭ. ¶ Si
nō ſuauit debitū ordineꝫ iu
diciariū. ¶ Si fuit acceptō
ꝑſonaꝝ. ¶ Si d'dit iniquas
ſnias dic vt. s̄. i. c. circa iudi
ces. ¶ Si nō ſuauit debitā
formā iurꝭ i ferēdo ſnias ex
cōicatiōis: ſuſpēſiōis ⁊ iter
dicti: q꞉ vltra pctm̄ mōtale:
icurrit certā penā de q̄ i. iij.

ꝑte ſu͞. ti.xxv.c.lxiiij.ꝓcipue
in cauſis m͞rimonialib⁹ op3
eſſe cautiſſimu͞: ⁊ ꝑōderoſu͞
circa diuortia. ¶ Si ꝺdit li
centiā dn͞o tꝑali vel iudici v
berādi: uel ponēdi in pati-
bulo: vel icarcerādi. uel al's
puniēdi clericos ſuos: niſi
in caſu in quo eſſent icorri-
gibiles per eu͞: q2 efficit cu3
ꝑdictis excōicatus. c. Ut fa
me. extra ꝺ ſen. excō. ¶ Ne
minē tn͞ d3 v̄berare manib⁹
ſuis: nec tn͞ cu͞ expedit ꝑ lai
cu͞: ſed ꝑ clericu͞ d3 facē uer
berar͞ clēicu͞. ƀ3 iura: ⁊ a cau
ſis ſanguinu͞ d3 abſtinē ope
ꝯſilio ⁊ mādato. ¶ Si her͞
ticos diligent͞ nō iq͞ſiuit in
dioceſi ſua: ⁊ puniuit ƀm iu
ra. ¶ Si teſtam͞ta ⁊ vltias
uolu͞tates nō fec͞ implē: ꝓci
pue legata ſcā ad pias cās.
¶ Si diſpēſauit i uot⁊ ⁊ iu
rament⁊ i qb⁹ nō potuit. uel
ſi potuit tn͞ idiſcrete ⁊ ſin͞ cā
rōabili. pcm͞ ē graue. ¶ Si
abſoluit a ſentētijs a qb⁹ nō
potuit. ut pape reƀuat⁊: l' di
ſpēſauit i irregularitate de
q̄ nō potuit. ¶ Si exēplar⁊
fuit i ħitu nō ꝓcioſo ul' pō-
poſo ſupellectilib⁹ n͞ argēte
is. ⁊ curioſus in apꝑatu do
m⁹ ⁊ ornatu nō ſeculari: i ui
ctu ſobrio nō ꝯuiuali niſi ꝓ
pauꝑib⁹: i uiſitādo eccleſiā
itereſſendo diuis: ⁊ ꝓcipue
i dieb⁹ feſtiuis: hec d3 facē
ƀ3 iura: i ſolēnitatib⁹ ꝓcipu
is cātādo miſſā: dicēdo offi
ciu͞ ꝺuote nō curſi3: ordinā
do ꝙ dicat͞ i eccl'a ſua ꝺbite
freq͞ntādo orōnes ꝑuatas:
vacādo lectōi. di. xxxvj. ꝑ to
tu͞ ꝑdicādo ſi ſcit: ſi neſcit ꝓ
uidēdo gregi ſue ꝺ ꝑdicato
rib⁹ vtiliorib⁹ nō curioſis. ⁊
de ꝯfeſſorib⁹. tenēdo bone
ſtā ⁊ ꝺuotā familia3: ſollici
tus de ei⁹ ſalute: uitādo mu
lieru͞ ꝯuerſatiōe3 ſic͞ peſte3.
¶ In exitu ꝺ domo raro ni
ſi ad eccl'ia3: ſepe ꝯferēdo: ⁊
q̄rēdo ꝯſilia a ƀuis dei q͞uo
poſſit ſuo gregi ꝓuidē. Adu
latiōes ut uenenu3 abhorre
at. ꝓ ꝑi viduaru͞: paupeꝝ or
phanoꝝ ⁊ oppreſſoru3 exi-
ſtat: ⁊ cās eoꝝ ſine expēſis
expediri faciat. ¶ In iniu-
rijs ꝓprijs n͞ ſit vidicatiu⁹:
ſed patientiſſim⁹. In v̄bo ⁊
geſtu nō ſubit⁹ ⁊ iracund⁹.
Nemini multu3 familiaris
niſi ſeruis dei. Suꝑiorib⁹

obediens: equalib⁹ nō inuidens: nō gaudēs de dignitate ꝛ honore. sꝫ lugens ꝑ exteriori occupatione ꝛ plebis offensiōe: ꝛ si in oīb⁹ diligēter se habuerit nil deo acceptabili⁹. ¶ Si vero ꝑfunctorie ꝛ male nil miseri⁹ ꝛ dānabilius epī dignitate vt dicī Aug. di. xl. c. ante oia ¶ De platꝫ hēs multa i. iij. pte sum. ti. xx. c. si. per totuꝫ ¶ Epi ꝛ supra cōcedentes aliquā domū vsurariis manifestis alienigenis ad fen⁹ exercēdū: sunt ipso facto suspensi: extra de vsu. c. vsuraruꝫ li. vi. ¶ Siliter si ꝑmittūt q̄ hmōi vsurarii alienigene exerceāt fen⁹ in terris coꝝ subiectꝫ iurisditiōi: nisi īfra tres mēses expullerint eos: suspēsi sunt: vt i dcō. c. vsurarum de vsuris lib. vi. ¶ Qui se gerit ꝑ papa electꝰ a minori pte q̄ȝ a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū: est ipso facto excōicat⁹. ¶ Et silr cardinalis qui p̄sumpserit nominare talē papaꝫ: ꝛ siliter oēs alii q talē reciperēt pro papa: extra de elec. c. licet. ¶ Oēs clerici ꝛ religiosi ac laici siue familiares curie siue alii: q aliqđ pactū fecerit vel aliqd magnū vel puuꝫ ꝑmiserit: vel ꝑmissionē receperit ex pacto: vel ꝑmissione occulta vel manifesta: dederit: vel receperit quid magnū vel puū: ꝑ aliq̄ iusticia vel gr̄a pro se vel alio in causis iudiciariis vel litterꝫ apostolicis: ꝛ quibuscunqꝫ modis ab apl̄ica sede obtinēda: ipso facto sunt excommunicati. In extrauaganti Bonifacii octaui: cui⁹ absolutio pape reseruat. Hec hñt locū i curia rōana. Ioā. an. Anto. de butrio eā allegāt. ¶ De absolutione ꝛ pnie iniunctione. c. xvi.

Postq̄ȝ vero penitēs dixit ex se siue ex interrogatiōe ꝯfessoris interrogātis pctā sua vt debuit: tādē ꝯcludat. In istis peccaui: ꝛ i multꝫ aliis cogitatiōe: delectatiōe: locutiōe ope: ꝛ ōmissione. uel aliqđ hmōi: de quib⁹ dico meaꝫ culpā. ¶ Cōfessor v̄o interroget eū (nisi sit tal' de q̄ in hoc nō dubitet q2 tunc superfluū ꝛ irrisibile) si ip̄e dols

de oibus pctis venialib⁹ ⁊
mortalib⁹ ꝯfessis: ⁊ si ꝓpoīt
firmit in futuꝝ ab illis ab-
stinē.s.ab oib⁹ mortalibus.
Jtē q̄rat si tal'b; aliq̄ resti-
tuē: vel famā vel res: vel ꝑ
iniuria satisfacē ⁊ hmōi: ⁊
si ē pat⁹ facē q̄ꝫ citi⁹ pōt abs
q; dilatōe aliq̄. Que restitu
tio qūo faciēda sit: ⁊ q̄ ordi
ne: q̄ ad certa ⁊ icerta vide
hic ifra in tractatu de restō
nib⁹ per totum. Quod si di
cat se nolle istud facē vel nō
posse: cū tn̄ possit: nō est ab
soluēd⁹ Tho.i opusculo.xx
ij.c.iij.in fine ⁊.xj.q.iij.c.tūc
vera.pt tn̄ sibi dici. miserea
tur tui. ⁊c. sed nullomō. ego
absoluo te. ¶Pōt etiā ei iniū
gi aliqd̄ bonū faciendū: nō
tn̄ in pniaȝ: declarando sibi
hoc ꝙ ifructuosa sit talis cō
fessio ei ⁊ sine remissiōe pec
catoꝝ de pe.di.v.c.falsas.
Sȝ si parat⁹ est facere om-
nia ad que tenet: tūc si esset
aliqua excōmunicatiōis sen
tentia ligatus: si non potes
eum absoluē ab illa: remit-
te eū ad epm: seu ad alium
qui possit absoluē: vel tu va
das ad ꝓcurandum absolu
tionē ꝑ eo. Et cum est ab-
solut⁹ ab excōicatione: po-
stea tu eū absolue a pctis ⁊
nō pri⁹ Tho.i.iiij.di.xviij.q.
ij.ar.v.q.j.ad.ij. Jteȝ di.xix.
q.j.ar.iij.q.ij.ad.ij. ¶Si āt
potes euȝ absoluē: hn̄do in
hoc spālēȝ auctem: si nō ab
soluisti euȝ in principio qd̄
decenti⁹ fuit nec tn̄ ē multa
vis si fiat i fine ꝯfessionis:
dūmō fiat an̄ absolutiōeȝ a
pctis. absolue eū ꝑ hūc mo
dū vt ifra. ¶De mō absol
uēdi ab excōicatiōe maiori.
¶Prio exigēduȝ est ab eo
iuramētū vt sit parat⁹ stare
mādatis eccl'e: q̄ illi fient ꝑ
illa cā: q̄ iuramento p̄stito:
iniūgat ei h.s. si incidit faci
endo ꝯ aliquē canonē pro-
ponat nō amplius facē con
tra illū. Si vero pro offensa
vl' dāno fcō i aliuȝ: ꝓmittat
satisfacē q̄ꝫtū pōt. Et hoc fa
cto denudatꝭ humerꝭ: ꝯfes
sor seu absoluēs: cū discipli
na vl' v̄ga ꝑcutiat euȝ dicen
do p̄s. Misere mei d̄s: vel
aliū psalmū pnialē. dandū
ictū pro q̄lib; versu: postea
vero gl'ia patri: ⁊ sicut erat
initꝭ subiūgat Kyrieleison.

xpeleison. Kyrieleisō. Pater nr̄. Et ne nos. v̄. Saluū fac s̄uū tuū. respō. De⁹ me⁹ sperantē in te. uers. Esto ei. dn̄e turris fortitudis. respō. A facie inimici. v̄. Nihil ꝓficiat inimic⁹ i eo. resp. Et filius iniqtatis nō apponat nocē ei. v. Dn̄e exaudi orōnem meā. respō. Et clamor me⁹ ad te ueniat. ver. Dn̄s uobiscū. respō. Et cū spū tuo. Orem⁹. Deus cui ꝓpriū ē miseri sp̄ ⁊ pcere suscipe deprecationē nr̄am: ⁊ hūc famulū tuū quē sn̄ia excōicationis ligatum tenet: miseratio tue pietatis absoluat. p xp̄m do. no. Aucte oipotentis dei ⁊ beatoꝝ apostolorū Petri ⁊ pauli ⁊ dn̄i pape. vl' archiepi vl' epi mihi concessa. ego absoluo te ab h̄ vinculo excōicatiōis quā incurristi. pp iniectōem manū violentā i clericū. vel religiosū. vl' pp igressum i mōasteriū monialiū in casu nō ꝯcesso ⁊ hmōi. Et si plurib⁹ sentētiis est ligat⁹: est dicendum totiens ego absoluo te ab excōicatione quā incurristi pp talē ⁊ talē cām: ⁊ si pluries pp eandē cām dicendū est totiens q̄tiens icurristi totiens ego absoluo te: ⁊ restituo te scis sacris ecclesie ⁊ cōioni ⁊ vnitati fideliū. In noie p̄ris ⁊ filii ⁊ spūs scti amē. Verberādo eum vsq3 amē. ¶ Nota tamē q̄ ista forma cōuis debeat obs̄uari: vt extra de sen. excō. c. nup. nō tn̄ est ita necia qn simplici v̄bo fieri possit s̄m Pe. de pal. ⁊ Jo. de lig. Sicut g̃ excōicatio fieri pōt simplici v̄bo cōuis nō debeat fieri. sit ⁊ absolutio. extra d̄ reg. iu. c. ois res. Sz qn̄ fieret hmōi absolutio i publico: vt erga mulieres: forte tc̄ eēt ommittēda hmōi v̄beratio ne denudet̄ pcn̄i. Si v̄o qs pp rē ablatā alteri eēt excōicat⁹ cōuis restituerit: nō tn̄ ē absolut⁹ nisi iudex q ꝯtulit sn̄iam eū absoluerit. ⁊ h̄ declarādū ē psonis post absolutōem ab huiusmōi excōicatōe (vel si nō est aliq̄ sn̄ia ligat⁹) si hz aliquos casus pctōꝝ epo resuatorū de qb⁹ nō potes absoluere: nihilomin⁹ absolue eum ab illis a quib⁹ potes sub hac forma. ¶ Si teneris

aliquo vinculo excõicatiõis minoris ego absoluo te ⁊ restituo te sanctis sacramẽtis ecclie. In nomie patris ⁊c. Misereat tui ⁊c. filius dei p suã misericordiã te absoluat: ⁊ ego auctoritate q̃ fungor. absoluo te ab oib⁹ peccatis tuis: a qb⁹ possũ te absoluere. In noie pr̃is ⁊c. Peccata vero a qb⁹ non p̃t eũ absoluere: exp̃mat. ei imponẽs vt hẽat recursum ad ep̃z vl ei⁹ vicariũ pp hmõi absolutõez. ⁊ dicat ea sibi i ɔfessiõe. Uel si eẽt simplex ⁊ nesciret ita bñ exp̃mere factũ: suũ: scribat cõfessor i cedula illo vel illa si sũt plura vt illã portz penitẽs ep̃o vl ei⁹ vicario sub hac forma vl simili. Latorẽ vl latricẽ p̃sẽtiũ p homicidio vl icestu talis gradu ⁊ hmõi ɔmisso absoluẽdũ vr̃e p̃nitati transmitto: vt absolutõis bñficiũ ĩpẽdẽdo ⁊ ei salutarẽ pniaz iiũgẽdo ip̃m: vel ip̃am sancte ecclie reconcilietis. Qd si ep̃s vl vicari⁹ remittat eũ ad ɔfessorẽ ip̃m auctoritate illi⁹ iterꝫ absoluat ab oib⁹: ⁊ iponat pniaz p illo p quo nõdũ iposuerat ⁊ cautũ reddat illũ ne illã cedulã alteri legẽdã tradat: vl ẽt ip̃e ɔfessor si p̃t vadat p eo ad ep̃m pro auctoritate si sibi velit dare. ¶ Si v̄o ille nõ hꝫ casũ ɔ̃ res̃uatis: vl si hẽt: ⁊ cõfessor p̃t ɔ̃ oib⁹ absoluer̃ (p̃missa absolutiõe ab excõicatõe miori: ⁊ aliis vt supra. s. Misereat ⁊c. filius dei ⁊c.) dicat ego auctoritate qua fũgor absoluo te ab oib⁹ peccatis tuis. In noie pr̃is ⁊c. ⁊ faciat tũc signũ crucis cuz dicit i noie sup illũ. Nec ẽ necessaria man⁹ ipositio super penitẽtẽ: imo nec ɔ̃cẽs scõꝫ Tho. i opusculo. xxij. c. iiij. itẽ i. iij. p̃te. q. lxxxiiij. ar. iiij. ꝯ Pe. ɔ̃ pa. i. iiij. d. xxij. q. iij. p̃cipue sup mulieres magis. n. ɔ̃cet signatio crucis ⁊ postea addat. Passio dñi nr̃i iesu xp̃i: ⁊ merita beate Marie v̄ginis ⁊ oiuz sãctorũ ⁊ sãctaꝝ dei ⁊ qcq̄d bõi feceris vl p̄põis facer̃ ⁊ mala que sustines ⁊ sustinebis sint tibi i remissionẽ oium peccatoꝝ tuoꝝ: q̄ v̄ba non sũt õmittẽda. q2 sũt magne vtilitatis vt. s. oia hmõi po

ftea bēant viz satisfactōis ex ẜtute clauiū ⁊ nc magis valēt Tho. i qōlz. iij. ar. xxviij. ¶ De pnia iiūgēda pēitēti. Iniūgendo ꝟo pniaz penitēti hoc maxime attēdēdū ē ꝑm oēs. vt. s. talē des ꝙ credas euz oīno pficere ꝗ̄tuncūq; sit magnus peccator. ⁊ scdm Chris. meli⁹ ē in hmōi reddere rōnē de nimia misericordia ꝗ̄ de nimia iustitia xxvj. q. vij. c. alligāt dādo ēt libertatē ꝙ cū vna die ōmittit .s. orōnē iniūctā vl' ieiunium: possit i alia die supplere. ¶ Si ꝟo dubitat de aliquo: ne faciat pniaz: puta ieiuniū: dicas ꝙ faciat loco ieiunij elemosinam vl' aliud. ¶ Orōnes ꝟo psonis q̄ de facili solēt recidiuare i mortali: raro dāde sūt vl' p paucos dies dāde sūt. ¶ Ieiunia ꝟo: elemosyne. ⁊ pegrinatōes ⁊ hmōi pñt dari p plures dies: q2 hmōi ēt si fiant i mōtali. ñ sūt reiterāda q2 valēt ꝗ̄tū ad effectū quē post se reliquūt post expletionē i satisfaciēte cū qs reuertit ad grām Tho. i. iiij. di. xv. ar. iij. q. iij. ad tertiū. Itez nō ꝙ h quotatio valet ad supradicta folio. xxxiiij. i pria col. ad pniaz iterādā i mortali factam vbi allegat Tho. ⁊ Alb. ¶ Querēdū ē ēt a penitēte si ꝑtvl' dubitat facere pniaz sibi datā: quia tūc nō eēt dāda: vel ꝯmutāda vel remittēda eēt. ¶ Declarādū ē ēt peccatorib⁹ magnis ꝑz Hosti. ꝙ ꝑm regulas ecclesie taxatas. xxij. q. j. c. pdicādū p q̄lib3 mortali eēt septēnis pnia iiūgēda: ⁊ iō si credat peccata sua leuia: q2 pua dat ei pnia: q2 hoc fit ne eā dimittat: qḋ eēt ei mortale: ⁊ oporteret ei ꝯfessionē iterare si eēt oblit⁹ ei⁹. Pōt ēt admoneri ꝙ faciat aliqḋ memoriale de pnia sibi iniūcta: vt melius illius recordet: ⁊ si obliuiosceretur ꝙ ad te reuertatur vel si nō potest benefacere illam: tu commutabis eā sibi. ¶ Si vero postea recordat ḋ aliq̄ peccato crimiali quo tūc fuit oblitus: si pōtui haber copiā reuertat ad te. ꝗ̄uis nō sit ei necessariū vel vadat ad aliū: nec tenet

nisi tm̄ illō dicere. ¶ Si ha bet vota q̄ nō pōt iplere vel dubitat: si tu habes i hō spā lē auctoritatē dispēsa: vl' po ti⁹ i aliō piū cōmuta: si vo nō hēs auctoritatē: remitte eū ad epm vel ei⁹ vicarius. ¶ Caue ēt ne iiūgas pnias p quā fiat pindiciū alieno iuri: aut p quā detur occasio ruie spūalis alicui. aut p q̄s possit māifestari alteri⁹ pec catū occultū. ¶ Cōfessū aūt q̄tū potes studeas ad ɔtri tōez iducere uerbis siue an te siue i pcessu: siue post cō fessionē. ut non dicat pctā sua q̄si fabulas: s₃ cū dtesta tōe: ⁊ ut ait Aug. Caute ⁊ a stute aliqn̄ iterrogādo que credit illū ex uerecūdia oc cultare. ¶ Circa vo turpia ⁊ carnalia peccata nō dicē das nimis ad pticulares cir cūstātias post q̄s hētur spēs sufficiēs peccati ⁊ i hmōi a remotis iterrogādo: ne adi scāt hoies malicias ⁊ pecca ta q̄ nesciūt. Tho .i. iiij. di. xix. ar. iij. i fine. Admōe eū sup oia vt uitet malas socie tates: freq̄nt ɔfessionē: au diat sepe v̄bū dei: q̄rat ofo nes ⁊ pticipatōes bonoꝝ q̄ fiūt i religiōib⁹ ⁊ idulgētias

¶ De infirmis. c. xvij.

Circa ifirmos sic agē dum ē. Aut enim ta lis ē in periculo mor tis: aut nō. Dico aūt piculū mortis: n̄ solū q2 i extremis ɔstitutus: s₃ q2 frequēter cō tigit hoies mori ex illa ifir mitate: ⁊ medici dubitāt. in tali casu. pōt quil₃ absolui a quolibet sacerdote: de quo l₃ pctō. ⁊ a q̄libet snia absq₃ alia licētia: cū piculū est in mora. ¶ Talis. n. ifirm⁹ aut iā amisit loquelā vel vsū rō nis (puta q2 frenetic⁹) aut nō. i primo casu: si bene vi uebat: vt bōus fidelis: ⁊ fre quētabat ɔfessionē: cōionē ⁊ hmōi q̄uis nō petierit sa cramēta q2 ex i sperato talia acciderūt. vl' ēt si mal⁹ ⁊ ob stinatus. diu pseuerās i pec catis: ⁊ diu nō ɔfessus: si pe tiit sacerdotē. vt ɔfiteret ⁊ ōñdit se velle facere oia q̄ d bet: ⁊ iterea factus ē mut⁹ vel freneticus ⁊ periculū ē in mora: debet psuppōi cō tritus. ⁊ faciēte aliquo ɔfes sionē generale₃ p eo sic sic

in populo: sacerdos faciat absolutionē ab oī sñia pec-cato: ⁊ pt iniūgere circūstā-tib⁹ aliqd ꝓ eo faciēdū: vł heredib⁹ aut cōsanguineis ꝓ ei⁹ aīa: si volūt acceptarē. Deīde dꝫ dari eucharistia a ꝓpō sacerdote seculari: cū-uis nō sit ꝯfessus qꝛ nō po-tuit: vł ab alio sacerdote se-culari nō āt religioso si nō habuit licētiā a ꝓpꝛio sacer-dote vł epō: alr ipe religio-sus icideret i excōicationē papalē i h casu: ⁊ hoc verū ē nisi timeret ꝺ expuitōe vel vomitu ei⁹. qꝛ tūc nō deberet sibi dari eucharistia: sꝫ ex-trēa vnctō tm̄. imo ēt si ñ po-tuit cōicare. Si pp frenesiꝫ nō pmitteret se vngi: pōt li-gari ⁊ sibi violenter dari. A-stantib⁹ aūt infirmo: dꝫ cre-di si perhibēt testimoniuꝫ ꝙ petierit ꝯfessionē ostēderit signa cōtritiōis. ¶ Si autē nō ē diu ꝯfessus: vel qꝛ no-tori⁹ peccatoꝛ. icurrit subito amētiā ⁊ mutitatē vel ifir-mitatē: nec pꝛi⁹ nec post ostē-dit signa ꝯtritiōis: nil ei da-ri dꝫ nec sacramēta: nec ec-clesiastica sepultura. Si vō nec loquelā amisit nec amē-tiā icurrit. dꝫ ab eo exigi pu-ra ꝯfessio peccatoꝝ plus ⁊ min⁹ scdꝫ ꝙ patiē tp̄s. Nā si ē i extremis: de pncipali-bus ē iterrogādū. ꝑ maxie iducēdo eū ad ꝯtritionē cū spe venie. Sꝫ si nō ē ita i ex-tremis: ⁊ vellet facere gene-ralē cōfessionē de tota vita sua sicut multi ifirmi sancti fecerūt (cūuis nō sit neces-sariū ꝺ hīs qrite alias ꝯfes-sus ē iterare ꝯfessionē) ad-mittēda ē: ⁊ tādē absolutio ipendēda ab oī sñia excōica-tionis ⁊ ab oī pctō: modo supradicto in. c. p̄cedēti: ita tñ ꝙ si ligatus esset aliq̄ ex-cōicatione a qua ꝯfessoꝛ ex-tra illud periculū nō potuis-set absoluere: dꝫ ei iniungi: ꝙ si euadat infirmitatē cū-citius cōmode pōt p̄sentet se ei ad quē oꝛdinarie spe-ctabat absolutio illi⁹ excōi-catiōis: alias si nō faceret: reincideret in eandē excōi-cationē. extra de sen. excō. c. eos li. vi. Sꝫ si erat detētus aliquo pctō ꝺ casib⁹ epō re-seruatis: nō oꝫ ꝙ iniungat ei ꝙ post sanitatē ad epꝫ va-

dat ꝑ absolutiõe: q2 ad illud nõ tenet: sȝ sufficit sibi ꝑma absolutio. ¶ Nota tñ ꝙ si talis eẽt vsurari⁹ publicus: nõ põt talis admitti ad ꝯfessionẽ: cõmunionẽ: ⁊ ad alia sacramẽta: nisi facta ꝑ us cautione de restitutione vsurarũ: vł ꝓmissiõe ab heredibus de hmõi in casu ꝙ amisisset ipse loquelam: vel vsuȝ rõnis post signa ꝯtritionis ſm formã iuris q̃ habet in. c. Qꝫ de vsu. li. vi. His pactis nõ ẽ penitentia infirmo iniũgẽda: q2 eaȝ facere nõ posset: sȝ innotescẽda: vt dicitur. xxvi. q. vij. c. Ab ifirmis: declarãdo sic. Talẽ tibi darẽ penitẽtiaȝ si esses sanus: Quis deberes facere multo maiorẽ scd̃m regulas eccłie: sȝ q2 nõ potes mõ: cuȝ eris san⁹ facies hoc vel illud: vel venies ad me ⁊ tibi dabo. Istud tñ vltimũ nõ videt securũ: q2 raro reuertunt ꝓ penitentia. ¶ Si vero deus aliter d̃ te disponeret: dimittas ꝓ aia tua tm̃ ꝓ pnia. Põt ẽt iniungi amicis vel cõsanguineis aliqd ꝓ pnia: si vterqꝫ acceptat ⁊ si credat ꝙ satisfaciẽs ꝓ eo sit i statu gratie. Sup oĩa. n. auisandus ẽ: vt si dȝ aliqd alicui: vel rõne maleficij vel ꝯctus: vel depositi: vł aliter: declaret bñ vt nõ discedat cũ alieno ab hoc seculo: ne i eternũ dãnet. Et de restitutiõe ⁊ legatis ad pias cãs. ꝓ aia sua ita disponat ꝙ cito cogant executores expedire ⁊ nõ ꝓlõgare sic sepe ⁊ quotidie faciũt. Qd̃ si nollet sufficiẽter disponere de restõne fiẽda nõ ẽ asolnẽdus. ¶ Exortãdus ẽ ãt ad ꝯtritionẽ simul ⁊ ꝯfidẽtiã diuine mĩe: exẽplo latronis meritis passionis xp̃i. ¶ Si ãt haberi nõ possit copia sacerdotis: Quenis bonũ fit i hmõi piculis sinꝰ mari vȝ: bello vel i ifirmitate: vel morte violenta: laico ꝯfieri: tñ nõ ẽ necessariũ. Qd̃ si fiat: ⁊ qs euadat: tenet talis iterũ de oib⁹ illis peccatis ꝯfiteri: q2 nõ habebat ille claues eccłie. ¶ Si ṽo ifirmus nõ ẽ in periculo mortis si hȝ casuȝ excõicatiõis: vel peccata reseruata epo: dȝ ꝯfessor ire vł mit

tere ad epz si pt p auctoritate hmōi: tñ mōtali q non pdat peccatorē: nisi prius ille sibi ōderit lniaz nominādi eum. ¶ Si vero infirm⁹ hēt indulgētiā in articulo mortis a papa appropiquante morte sic potest fieri absolutio post omnia supradicta p victa idulgētia.

¶ Forma absolutionis i articulo mortis. habentib⁹ tātum indulgentiam plenariam a papa.

Misereať tui ⁊c. Auctoritate dñi nostri iesu christi ⁊ beatoruz apostolorū Petri ⁊ Pauli ⁊ dñi nr̄i pape. N. ⁊ sctē romane ecclesie. i hac parte tibi ɔcessa specialiť ⁊ mihi ɔmissa: ɔcedo ⁊ do tibi plenariā idulgētiā ⁊ remissionē oiuz pctōꝝ tuoꝝ ð qbus ore cōfessus es: ⁊ corde cōtritus: que non cōmisisti sub pretextu istius idulgētie inquantum claues ecclesie se extēdunt: que qdez plenaria indulgētia sit tibi i augmētuz virtutis ⁊ gratie ⁊ acquisitiōis vite eterne. in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti Amen.

¶ Forma absolutiōis ab excommunicatōne minori.

Ego te absoluo a vinculo excommunicationis quam incurristi participando cū excommunicatis i casu nō cōcesso in loqlla in cibo: vľ potu ⁊ huiusmodi: ⁊ restituo te: sanctis sacramētis ecclesie. In nomie patris ⁊ filii ⁊ spiritus sancti. Amē. ¶ Nota vero q in absolutione ab excōmunicatiōe maiori debet primo exigi iuramentū vt scilicet iuret stare mādatis ecclesie q̄ scilicet fient ei ab absoluente pro tali materia: quo facto imponi ei debēt mādata rationabilia: vt satisfaciat ei quē lesit: vľ dānificauit si pōt si tamē pro huiusmodi ē excommunicatus. Precipue ei iniungendum est: ne āplius vēiat cōtra illū canonem: vel si fuit excōmunicatus propter verberationem clerici: nō amplius verberet. Secūdo exutis humeris: absoluēd⁹ debet verberari cum virga dicendo. psalmum. Miserere mei de⁹: vel alium psalmū penitētialez ad quēlibet ver

sum dādo vnum ictū. Po stea subiūgat. pater noster Et ne nos. Saluū fac seruū ₇c. ꝑut paulo āte supra no tatuȝ est. Deus cui propriū est misereri ₇c. tamē dn̄s au ctoritatē absoluat sic dicen do. Auctoritate oīpotentis dei: ₇c. ꝑut supra plene di ctū ē. ¶ forma absolutiōis excōicatōis mioris. ₇ a pec catis. Si teneris aliq̄ vicu lo excōicatōis vł ꝑticipatio nis a q̄ possū te absoluere ego absoluo te ₇ restituo te sctis sacramētis ecclesie. in noie patris ₇c. Dn̄s nr̄. Je sus xp̄us te absoluat: ₇ ego auc: ōitate' q̄ fūgor absoluo te a peccatis tuis. In noie p̄ris. Oia bōa q̄ feceris vel facies ₇ qcq̄d pateris. vel patieris sit tibi i remissiōeȝ peccatorum tuorum omni um ₇ in augmentū gratie ₇ premium vite eterne. Amē. ¶ forma sacri baptismi. Ego te baptiȝo. In noie pa tris ₇ filii ₇ spirit⁹ scti amē. Tho. i iiij. d. iij. ar. i. Ego ₇ amē n̄ sūt ꝺ s̄bstātia sacri. tn̄ dici dn̄t ex statuto ₇ ꝯsuetu die eccl̄e. Sȝ si dubitat̄ tūc sic dicat si es baptiȝat⁹ n̄ te baptiȝo. Si nō es baptiȝat⁹ ego te baptiȝo. In noie pa tris ₇ filij ₇ sp̄us scti amē. ¶ forma sacri ꝯfirmatiōis seu chrismatis dāde ꝑ ep̄ȝ. Cōsigno te signo crucis ₇ cō firmo te chrismate salutis. In noie p̄ris ₇ filij ₇ sp̄us sancti. amē. In frōte dex̄. ₇ cū chrismate consecrato ab ep̄o. Tho. i. iiij. di. vij. q. i. ar. iij. ¶ Absolutio a pctis Ego absoluo te a pctis tuis. In noie p̄ris ₇ filij et sp̄us sancti amen. Oia vero alia sunt ad bene eē. Tho. i opu sculo. xxii. c. iiij.

¶ forma sacri extreme. Vnctōis: ₇ prio ad oculos. Per istā vnctionē: ₇ suā sā ctā ac pijssimā mīam idul geat tibi deus qcq̄d ꝑ visū deliq̄sti: ſm ordinē fratruȝ p̄dicatoꝝ. Vel sic ſm cleri cos seculares: qcq̄d vitioꝝ oculo deliquisti. ¶ forma alia q̄ dr̄ eē. Ambrosiana. Prior aūt forma Grego riana ē. Inungo oculos tu os isto oleo sāctificato. In noie p̄ris ₇c. Tho. i. iiij. di. xxiii. q. i. ar. iiii. sȝ ſuāda ē ꝑ

or.s.gregoriana. ⁊ fieda est vnctio i sex locis corpis ad min⁹. ¶ Primo in vtrisq3 oculis dicēdo vt sup. ¶ Secūdo i vtrisq3 aurib⁹ dicēdo. Per istā ⁊c. vt supra vl q3 ad illud qcqd: ⁊ exinde sic. deliqsti p auditū vel auriū vitio deliqsti. ¶ Tertio i narib⁹ dicendo. Per istā ⁊c. qcqd deliqsti p odoratū vel nariu3 vitio deliquisti. ¶ Quarto i ore clauso dicēdo. Per istā ⁊c. qcqd p gustū deliqsti; vl qcqd oris vitio deliqsti. ¶ Quito i vtrisq3 manib⁹ ab itro i palmis dicēdo. Per istā ⁊c. qcqd deliqsti p tactū: vel tact⁹ vitio. ¶ Sexto i pedib⁹ ābobus in pte supiori dicēdo. Per istā ⁊c. qcqd deliqsti p gressu3 vel icessu3. vl recessu3 vel taliū vitio deliqsti. Clerici seculares addūt. vij. ad lūbos ⁊ q̄ fieri d3 vbi est ɔsuetudo; l3 nō vtat ordo pdicatorū erga fratres: ⁊ fit in renib⁹ dicēdo. Per istā ⁊c. qcquid lumboꝝ vel per carnis vitiū deliqsti ⁊ dum fiunt vnctiones dicant hec verba semel tm̄ s3 Pe. de pal. i. iiij. di. xxiij. q. j. ar. ij. cōclusione. iij.

¶ Forma cōsecrationis corporis christi.

Scdm Tho. i. iiij. di. viij. q. ij. Hoc est eni corp⁹ meum. Enim tn̄ nō est de substātia consecrationis: nihilomin⁹ nō debet ōmitti alias peccaret mortaliter.

¶ Forma ɔsecrationis sanguinis hec est.

Hic est eni3 calix sanguinis mei noui ⁊ eťni testi mysteriū fidei: qui pro vobis ⁊ p multis effundet. in remissione pctōꝝ. Omnia eni verba hec sūt de substātia ɔsecrationis pter. n. s3 Tho. i. iiij. di. viij. q. ij. ar. ij.

¶ Forma ordinum.

Qui cū sint. vij. sm. Tho. in iiij. di. xxiiij. q. ij. ar. j. q. ij. o. qlib3 h3 formā suā. ¶ Sciendū ē sm Tho. in. iiij. di. xxv. q. i. ar. i. q tūc iprimit charaēter. seu recipit ordo: cum porrectū instrm illius ordis tangit mā3 (ab epo dicente formā illius ordis) tangit mānu ordiatū ad illū ordinē

¶ Forma ostiariat⁹.

Illis qui ordinant ad hūc

ordinē. tradit ep̄s claues ecclesie sic dicēs. Sic agite q̄ si reddituri deo rōnē ꝓ his reb⁹ q̄ his clauib⁹ recludūt̄. Archidiacon⁹ vero ostiū ecclesie fac̄ illis tangē di. xxiij. ostiari⁹.

¶ forma lectorat⁹.

Huic tradit ep̄s codicē de quo lectur⁹ est: vbi. s. sint ꝓphetie: vt missale: vel ep̄la-riū dicēs. Accipe ⁊ esto verbū dei lector: habitur⁹ (si fidelr̄ ⁊ deuote iplenerꝭ officiū tuū) partē cū his q verbum dei ab initio mistrauerūt. di. xxiij. lector.

¶ forma exorcistat⁹.

Huic tradit ep̄us libellū in quo scripti sūt exorzisini: vl̄ illum vbi exorcizat̄ aq̄ bn̄dicta vel aliū dicēs. Accipe ⁊ cōmēda memorie: ⁊ habeto ptātē ipōnēdi manū super energumenos siue baptizatos: siue cathecuminos: di. xxiij. §. Exorcista.

¶ forma acolytat⁹.

Huic tradit ep̄s ceroferarium. i. cādelabrū dicēs. Accipe ceroferariū cū cereo ⁊ scias te ad accēdēda lumiaria ecclīe mācipari. Accipiat ēt vrceolū vacuū ab archidiacono dicēte ep̄o. Accipe vrceolū ad effundendū vinū ⁊ aquā i eucharistiā sanguinis xp̄i. In datiōe vrceoli: i primit̄ character ſm Tho. in. iiij. di. xxiiij. q. ij. ar. iij. in fine di. xxiij. Accolitus.

¶ forma subdiaconatus.

Huic dat̄ calix vacu⁹ cū patena ab ep̄o: ⁊ vrceolus cū aq̄ ⁊ manilli. i. bacili ⁊ manutergio ab archidiacono: dicēte. Uide cui⁹ misteriū tibi tradit̄: ⁊ iō si vsq3 nunc fuisti tard⁹ ad ecclīaz: amodo debes eē assid⁹. Si vsq3 nūc fuisti sōnolent⁹: amō vigiles. Si vsq3 nūc ebriosus amō sobri⁹. Si vsq3 nūc inhonest⁹: amō cast⁹. Oblationes que veniūt in altari panes ꝓpositōis appellantur De ipsis oblationib⁹ tm̄ d3 poni i altari: q̄tū possit populo sufficē: ne aliqd putridū i sacrario remāeat. Palle vero que sūt i substratorio altarꝭ in alio vase debēt leuari: i alio corpales palle Ubi aūt corpales palle lote fuerit: nullū3 aliud linteamē d3 lauari: De cō. di. i. c.

Nemo per ignorantiã. Ipsa aũt aq̃ debȝ i baptisterio mergi. Ideo admoneo vt vos exhibeatis ita: vt deo placere possitis.

¶ Forma diaconat⁹.

Huic tradit eps librũ euangelioꝝ dicẽs: Accipe ptãtẽ legẽdi euangeliũ in ecclesia dei taȝ pro viuis q̃ꝫ ꝓ defũctis. In noie dñi: amẽ. Itẽ ꝫm Tho. in. iiij. di. xxv. q. i. ar. i. ⁊ dist. xxiij. diacon⁹: episcopus ponit manuȝ solus sup caput ei⁹ dicẽs. Emitte in eum quesum⁹ spũm sctm̃ ⁊c̃. Item dat ei stolam dicens: Accipe stolã: vt patet in põtificali: In datione tãtũ libri euãgelioꝝ ꝫȝ Tho. in. iiii. disti. xxiiii. q. ii. ar. iii. character iprimitur.

¶ Forma presbyterat⁹.

Huic eps tradit calicẽ cum patena ꝑparata idest cuȝ vino in calice ⁊ hostia in patena (alias nõ reciperẽt characterem ꝫm Tho. si nõ eẽt ꝑparata) dicẽs: Accipe potestatẽ offerre sacrificiũ deo missamq; celebrare taȝ pro viuis q̃ꝫ pro defunctis: In noie dñi Amen. Item ꝫm Tho. in. iiii. di. xxv. q. i. ar. i. ab episcopo iponitur manus super ordinandũ. ⁊ omnes sacerdotes cũ eo ibi presentes: dicente ipso episcopo Orem⁹. Dilectissimi dñi ⁊ cetera: vt i põtificali Pe. de tarantasio dixit q̃ in impositione manuuȝ iprimat̃ character: Primuȝ tamen verius est ⁊ cõmunius ꝫm Tho. in. iiii. di. xxiiii. q. ii. ar. iii. scilicet in porrectione calicis preparati: Item iniungunt̃ man⁹ sacerdotis cum ordinatur: ab epo dicente. Consecrare ⁊ sctificare ⁊c̃. Item aptat sibi stolam sup humeros dicẽs: Accipe iugum dñi: ⁊c̃. Item vestit eũ cum casula. idest planeta dicens. Stola innocentie ⁊c̃.

¶ Nota ergo q̃ si primuȝ fuerit ommissum. i. porrectio calicis ꝑparati: totũ dȝ iterari quasi nihil sit factuȝ. Si vero istud fuerit obseruatũ ⁊ aliq̃d de ꝑdictis aliis fuerit õmissuȝ nullo mõ dȝ iterari ordinatio: sed q̃ ommissuȝ est debȝ suppleri ab epo in alia ordinatiõe: ⁊ interim nõ celebret.

¶ Forma sacri mřimonii. Nō est determiata. Est aūt forma illa expressio consensus per verba vni⁹ in alterū cōiugū: vt accipio te in vxorē: vel accipio te in virū vel cū iterrogat̃ si vult talē in vxorē vel virū ⁊ rńdet q̄ sic vel si loq nō pōt. per scripturā: vel alia signa exp̄mentia ꝯsensum. De sacris ⁊ sacris ordib⁹: diffuse hēs i.iii.pte sū.ti.xiiii. ¶ Explic̃ tria ps ⁊ p ꝯsequēs tot⁹ tractat⁹ siue summula ꝯfessionalis cū iterrogationib⁹ fiendis Reuerēdissimi fratris Antonini archiepi florentini.

¶ Incipit tractat⁹ eiusdem de restōnib⁹ in genere i quo ponunt̃. xx. man⁹ rapientiū quarū quelibet habet. v. digitos seu modos: ⁊ sic sunt centū modi in quib⁹ fit restitutio vel errogatio: vt p₃ in secūda parte sum. ti. ii. c. i.

Epi ma mān fe neratōia p̄t itelligi illō quod habetur. Apoc. x vij. Vidi mulierē sedentē sup bestiā cocineā. i. diabolū hñtē in manu ei⁹ poculū aureū. Hec mulier ē cupiditas: q̄ in manu. i. in ope vsure. h₃ diuitias q̄s sitit. s₃ nō extingui̇t̃ ei⁹ sitis: s₃ solū delectat̃ in vidēdo. H₃ aūt. v. modos sicut man⁹ h₃. v. digitos. ¶ Et prim⁹ est in pignorib⁹ qñ. s. q̄s pro mutuo alteri facto recipit pign⁹ ab eo rei mobil̃: vt vestimentū seu lucrū eq ⁊ hmōi aut immobil̃: vt possessionē. ex q̄ capit fructū seu lucrū nō coputās in sortē: q̄d vsura est nisi i casu cū gener a socero q̄usq₃ hēat ab eo dotes sustinens onera mřimonij accipit possessionē ab eo in pign⁹: extra d̄ vsu. c. salubrit̃. Et de hoc diffuse i scđa pte sū. t. i. c. vi. §. ij. ⁊ ti. ij. c. i. §. iij ¶ Secūdus digit⁹ seu mod⁹ est in depositionib⁹: cū. s. q̄s deponit pecuniā apud mercatorē vl̃ cāpsorē: vt vtatur ea: saluo tñ capitali suo: ⁊ cū intentiōe p̄ncipal̃r aliquid p̄cipiendi vltra sortem nulla tñ facta pactiōe super hoc. etiā vsura est. xiiij. q. iij.

si feneraueris. et de hoc i scda parte sum. ti. i. c. vij. §. xv. ¶ Tertius modus in emptionibus et venditionibus cum. s. vendit merces vltra iustum preciu ratione dilationis tpis in soluendo preciu et h nisi re illa intendebat suare in futurum qn tm quatu vendit vel plus sperabat valitura. Similiter qn rez emit minus iusto precio eo q anticipat tps solutionis precij anteq recipiat merce vtputa tpe veris triticu recolligendum: et hoc nisi dubiu esset vtru plus minusue sit res illa valitura. De h extra de vsuris. i. c. i ciuitate. et. c. nauiganti. Et h diffuse i. ij. p. sum. ti. i. c. viii. ¶ Quartus i capsionibus: affictis et assecurationibus: vt in cambiis que dicunt p venetias: et cambiis que fiunt i romana curia pro bullis: que fiut vere mutua cu vsura et cum ipemet fit satisfator simulatus et verus mutuator est ar. xiiii. q. iii. c. plerique. Et de h. i. ii. pte su. ti. i. c. vii. ¶ Quintus in mutuis cum expssis lucri pactionibus siue in pecunia siue i opibus siue in aliis q precio pnt estimari ar. xiiii. q. iij. c. putat. et de hoc i. ij. pte sume. ti. i. c. vi. et vij.

Manus raptoria e que manifeste rapit aliena. De manu violenta. i. raptoria eripit pauperez. s. deus. Thobi. xv. Et het v. digitos seu mos. ¶ Primus consistit i vsurpatis dominijs ciuitatu: castrorum: et villarum: ex qbus oe emolumetum qd inde pcipit rapina e. ¶ Secundus e i talis iniustis quado s. dns ciuitatis ipoit collectas vltra debitu psuetudis vel statuti: seruitia i debita operarum exigit: et no soluit eis de labore: vel si ciuitas e libera qn no pro rata imponit ciuibus: sz nimis aliqs grauat. Hec vide i. ij. p. su. ti. i. c. xiij. ¶ Tertius e i pedagiis et gabellis illicitis: qn. s. iponut dni terrarum vel ciues noua pedagia sin licetia pncipis: vel et si atiqua vel noua cu licetia: no suant vias tutas cu tm possent. ¶ Quartus i latrocinijs terrestribus vel maritimis. vel piratis. q discurrunt p mare pdando et naufragio et in mare piecta sibi accipe: ad rapina p

tinet. Hec vide i.ij. pte sum. ti.i.c.xii.§.v. vel et. De rep salijs illicitis: vide in.iij. pte ti.iiij.c.iiij. ¶ Quint⁹ i pso nis capiẽdis ⁊ vendẽdis q̃ libere sunt seu xp̃iane. Naz ⁊ si pagani vel sarraceni capti i bello iusto efficiant̃ s̃ui capiẽtiuz: vñ ⁊ vendi pñt vt s̃ui ⁊ emi: nõ tñ xp̃iani. Debent g̃ ista restitui si pñt: vt dic̃ Aug.xiiii.q.vi.c. Si res De his hẽs in.ii. pte sũ.ti.i. ¶ MODVS furatoria ẽ cũ quis accipit occulte aliena nesciente dño. ad Ephe. iiii. Qui furabat̃ iã nõ furetur: sz magis opet̃ manib⁹ suis. fur videt̃ opari mani b⁹ alienis i quãtũ accipit lucrũ de mãib⁹ alienis. Et hec man⁹ hz.v. digitos. ¶ Primº ẽ de iuẽtoꝝ retentõe: qñ s. qs res alteri⁹ iuẽtas q̃ nõ hñtur ꝓ ɔ̃relicto sibi retinet xiiii.q.v.c. Multi. Et de h̃ hẽs in secũda pte ti.i.c.xv. §.ii. ¶ Scd̃us est in illicita p̃scriptiõe: qñ.s. qs p̃scribit aliena mala fide: sciẽs.s. illa eẽ aliena: nec aliq̃ iusto titu. hũisse.c. possessor de re. iu. in.vi. De hoc hẽs in secũda parte sum.titu.i.c.xv.§.vii. ¶ Terti⁹ est in rei pignorate: cõmodate: vel deposite vsu.s. qñ dñs rei nõ cõsentit ⁊ tenet̃ de vtilitate ide hita ⁊ si amitteret ex culpa sua: tenet̃ reddẽ. Ray. De hoc vide in scd̃a pte sũme ti.i.c. xv.§.iii.iiii.⁊.v. ¶ Quart⁹ in occulta rex vsurpatõe: siue hoc fiat a filijs de rebus parẽtũ siue ab vxoꝛ de reb⁹ viri ipso nesciẽte: siue a s̃uis de reb⁹ dñoꝝ suoꝛuz: siue a dispẽsatoꝛib⁹ de reb⁹ pꝛonorũ suoꝝ siue a discipulis de reb⁹ magroꝝ suoꝝ: siue ab extraneis de reb⁹ alioꝝ: ẽt si hoc facerẽt dãdo inde elemosynas paupib⁹: nisi i extrema necessitate ɔ̃stitutis. xiiii.q.v.c. forte. De h̃ i secũda pte sũ tit.i.c. xiiii.§.ii. ¶ Quĩt⁹ in religiosa appꝛopꝛiatõe: qñ.s. religiosus aliq̃d recipit vel nesciẽte p̃lato suo: vl̃ alteri dat ꝓpinquo: vel extraneo. vl̃ cũ occultat: ⁊ vt ꝓpꝛia retinet acq̃sita ꝑ euz: vl̃ data nõ parat⁹ supioꝛi libẽ assignar̃. xii.q.i.c. nõ dicatis. Et de hoc hẽs i.iii. pte sũme ti.xvi.c.i.§.viii.

¶ MANUS bellatoria est ubi .l. repiunt' et furta et rapine et sacrilegia. Manum suam misit hostis .s. bellando ad omnia desiderabilia. Desiderabilia autem sunt blada: pecunie: et edificia: vasa aurea templi: et alia ornamenta: ornatia ipsius templum ad quod misit manum exercitus. Nabuchodonosor. bellans contra hierosolimam rapiendo incendendo et destruendo. Et hec manus habet .v. digitos seu modos ¶ Primus est cum dominus vel communitas aliqua assumit iniustum bellum. Nam qui ad hoc concurrunt adiuuando: consulendo: cooperando de omnibus dampnis illatis ad uersariis etiam si nihil perueniret ad eos tenentur satisfacere .xiiij. q. v. c. non sane i fi. ¶ Secundus est quod tenetur de omnibus dampnis. et expensis quas patiuntur subditi sui qui inuoluntarij sunt: et coacti. Nam ultra expensas quas faciunt aliquando ad aduersariis debellantur et capiuntur ipsi et bona eorum. Varius est enim belli euentus: ut c. si culpa extra de iniu. et dam. da. ¶ Tertius est quia qui habet iniustum bellum ea que capit et destruit: vel hoc facere permittit a suis: sicut communiter faciunt: satisfacere tenetur .xxiij. q. i. c. militare. Bona autem capta iuste ab inimicis que dominus condiuidi: occultando et retinendo sibi: furantur .xxiij. q. v. c. dicat. ¶ Quartus est cum iniuste bellans rapit bona ecclesiarum non incastellatarum: aut bona clericorum contra iure ptis uel etiam uiatores: peregrinos et alios innocentes: di. lxxxvi. c. In singulis ¶ Quintus est quando dominus iustum bellum ex sua inertia et crassa negligentia non defendit suos cum posset: precipue cum est conductus mercede ad belladum et fingit cum posset debellare inimicos et sic finem facere guerre: sed ut plus lucretur ex duratione plus: uel quia corruptus ab aduersariis. non fideliter gerit negocium: tenetur: extra de iniuriis et damnis datis. c. Si culpa: et de his omnibus habes in . iii. parte . ti. iiii. c. iii. de bello.

¶ MANUS damnificatoria dicitur prouer. xvi. Si manus ad manum fuerit non erit innocens manus. Et quando una manus non sufficit ad unum opus. alia iuuat: sicut aliquando si unus non sufficeret ad rapiendum uel furandum uel damnificandum alium: et tunc ad

hibet adiutoriū alter. ⁊ hec
est man⁹ ad manum adiun
cta. Et talis quāuis non sit
ꝑncipalis uel nil proueniat
de rapina uel dāno ad eū:
tamen tenet: quia nō est in
nocēs: sed in cā. Et hec ha-
bet quoq; digitos: qui ꝯtinē
tur in hoc versu. ¶ Iussio:
consiliū: consensus: palpo
recursus. ¶ Prim⁹ est cū
quis mandat fieri rapinam
furtum: usuram: uel aliud
damnū: ⁊ ex hoc sequit ef-
fect⁹ damni: quod alias nō
fuisset factum: talis tenetur
insolidum: etiā si nil ꝑuenit
ad eū. Sic ⁊ tutor: curator:
ꝓcurator ⁊ factor: q ꝓ pu-
pillis uel pro aliis faciūt ꝯ
ct⁹ usurarios tenēt: si illi ꝓ
qb⁹ fecerūt ñ satisfaciāt: cū
sint principaliores. ¶ Se-
cund⁹ qñ ꝯsulit ita ꝙ ex illo
seqt dānū qđ als nō fuisset
fcm̄: talis ēt tenet insolidū.
ēt si nil ꝑuenit ad eū. Si āt
fuisset fcm̄ ēt sine illo consi
lio sꝫ aliqd plus factū ē: ad
illđ pl⁹ tenet. Inno. ⁊ Ho
sti. ¶ Terti⁹ est ꝯsensus. s.
coopationis: nō mētis tan
tū: puta qñ un⁹ ul' plures fa
ciūt aliqđ furtū uel dānū si
mul ita ꝙ vn⁹ ñ faceret sine
altero: tenet qlibet isolidū.
Sec⁹ cū etiā sine illo factuꝫ
fuissꝫ: tñ cū aliis se repit ad
dānificāduꝫ: tūc. n. tenet so-
lū de dāno illato ꝑ eū. Qui
ēt ē mediator sciēt alicui⁹ ꝯ
ct⁹ fraudulēti: ut sensales te
net tales đ dānis. ¶ Quar
tus ē palpo. s. cū qs adulā
do seu laudando aliquē de
furto: ul' đ dāno. s. ꝙ sit stre
nu⁹ ⁊ ex hoc iduc eū ad faci
endū malū qđ als nō fecissꝫ
⁊ idē si detrahēdo: eū ad h
iducit vtputa tu es pusilani
mis ul' nihil uales ⁊ timid⁹
⁊ hmōi. ¶ Quint⁹ est recur
sus. i. cū qs receptat fures ⁊
dānificātes: ⁊ ex hoc sequūt
dāna: uel ēt raptā rem cū q̄
rit ⁊ ipe occultat: ꝓpter ꝙ
nō pōt recupare. Officialis
ēt qui pōt sine sue ꝑsone ꝑi
culo obstare ne fiat dānum
ul' rapia: uel manifestare fu
res ⁊ ablata ⁊ ñ fac: tenet.
Hoc tho. ša še. q. lxii. ar. vii.
Itē i. iiii. di. xv. q. i. ar. v. q.
iij. alb. pe. i. iiij. di. xv. q. ij. ar.
iij. Ric. in. iiij. di. xv. Inno.
Ray. ⁊ Gul. De his i. ij. ꝑ

te.sume ti.i.c.xij.§.xij.7.xiij.
CMANUS pticipatoria.s.ð re furata vl' vsuraria 7 de h pt itelligi illð Jone.iij. Recedat vnusquisq3 ab iniqtate q̃ in manu sua est. Et hec h3.v.digitos. Prim⁹est pticipãdo de hmõi p donatões. Talis.n.cui donat:cũ hoc scit: d3 reddere dño eius rẽ ablatã:donum aũt datũ ab vsurario cũ omnia bõa sua sint obnoxia restitutioni:tenet etiã reddere vel sibi vel his poti⁹ quib⁹ vsurari⁹hẽt restituẽ. CSecũdus est p victitationẽ.familia.n.raptor3 vl' vsurarij: vel vxor 7 filij qui nõ hñt nisi de rapinis vel vsur3:tenẽtur satisfacere de cõsumptis sed hñdo ẽt alia bõa: comedendo vel vtendo reb⁹male ablat3 in ppria specie.te net de eo q̃ ɔsumit. Ray. CTertius est p dotationẽ filia eni que dotatur p eu3 qui nõ h3 nisi de vsuris vel al's male ablat3: marit⁹qui hoc nouit nõ põt recipe dotẽ.7 receptã3 tenet restituẽ creditorib⁹soceri:7 ipa ẽt filia mortuo marito tenet restituẽ dotes. Ray.de h in ij.pte sũ.t.j.c.xij. CQuartus ẽ pticipãdo de re rapta vel furata p emptionẽ. Qui eni emit talia scient:vl' ignorãtia fci crassa: tenet restituẽ cũ iuenit dñ3 rei vl' pauperib⁹errogare si illũ ignorat. Si ẽt talia emit pbabilit estimans esse vẽditor:s: postea sciẽs fuisse ablata.tenet nihilomin⁹ dño reddẽ si cognoscit:vel pauperib⁹: rẽ:vl' pciũ errogare.si nõ inuenit. Ray. Et de h in.ij.pte sũ.ti.j.c.xij.§.xvj. CQuitus p legatũ vel hereditationẽ. Intelligit.n.hereditas deducto ere alieno. Heres ergo vel legatari⁹ ei⁹ cuius bona sunt obnoxia restõni: vl' ex ɔctu vl' q̃si ex maleficio furti fraudis 7 vsure 7 hmõi vel q̃si oia: tenet restituẽ q̃ rcipit ð tali hẽditate vl' legato.extra de vsu.c. michael.
CMANUS sacrilega: videl3 vsurpatio circa sacra 7 eccl'iastica. Job.xv. Tetẽdit aduersus deum manu3 suã.i.sacrilegã. Hec ẽ man⁹ sacrilegi. Michanoris quã extẽdit ɔ tẽplu3 di ɔminat⁹

ipsuz fudit' ɔstruere. sz ipso occiso suspēsa ē man' ⁊ lingua ei' a Juda Machabeo cōtra tēplū ꝺm Macha. xv. Et h bēt. v. digitos. ¶ Primus ē cū auferunt sacra vt calices ⁊ paramēta: crucis: relique ⁊ alia hmōi. ¶ Secūd' est qn̄ auferunt aliq̄: ⁊ si nō sacra: tn̄ de loco sacro vt i eccl'a: ⁊ ꝺ vtroq3. xvij. q. iiij c. qsqs. ¶ Terti' ē qn̄ fit icēdiū l' effractō i loco sacro. i. iniuriose: tenet ēt satisfacer vl' ēt iferūt alia dāna ecclesijs vl' p̄sōis ecclesiasticis: vt exigendo gabellas ⁊ pedagia. extra ꝺ cēsi. c. q̄q̄ i. vi. aut i ponētes collectas: extra de imūitate ecclesia. c. aduers' aut faciēdo repsalias ꝫ psonas eccl'iasticas. c. si pignoratōes. extra ꝺ iiur. ⁊ dāno da. li. vj ¶ Quart' ē cū clerici male tractāt bōa eccl'iaꝝ dilapidādo. idebite alienādo: i pōpas ⁊ lasciuias expēdēdo: ɔsāguieos ditādo. xij. q. ij. c. nulli. ⁊ bōa ꝺdita pau pib': vl' clericis: vl' repatiōi eccl'ie sbtrahēdo: dn̄t restituere. ¶ Quit' cū subtrahū tur legata fctā ecclijs. xvi. q. ij. c. q oblatōes. vl' nō soluū tur decie vbi ɔsueuerūt sol ui: vl' cū n̄ ē legitie i bn̄ficio ɔstitut': sz p itrusionē vel p simoniā: vl' hēt aliqd ipedimētū irregularitatis: tenet. n. fruct' pceptos restituer ꝺ re. iu. li. vj. c. Bn̄ficiū de his in. ij. parte sum. ti. i. CAMAMUS iiuste iudicatoria. Beat' q excutit ma n' suas ab oi muner. Jsa. xxxiij. s. obsegi pecūie ⁊ laudis. Per mūera. n. frequēter p uertit iudiciū. Et hec man' hz. v. digitos. ¶ Prim' ē qn̄ iudex seu qcūq3 officialis dat iiustā sniaz ex certa scia q̄cunq3 ꝺ cā. siue odio: siue amoꝛ siue coꝛruptōe pecūie ⁊ talis tenet ꝺ oi dāno ⁊ interesse pti lese Ray. xj. q. iij. c. q̄ttuoꝛ. ¶ Scōs est qn̄ ex ignoꝛātia crassa pfert iiustā sniaz Nō. n. ꝺbebat se ponē ad id ad qd n̄ erat idōe' cū piculis alteri'. Sec' si ꝺ cept' ɔsilio assessoris q putabat idone' ex malicia vel ex ignoꝛātia crassa male cōsulētis: tūc tenebit assessoꝛ pti ꝺ expēsis. hz Ra. ¶ Terti' ē qn̄ ex notabili negligen

tia ꝓtulit iiustã sniam: puta qꝛ noluit laborarẽ ad legendũ i libris qḋ potuiſſꝫ inuenire: ⁊ vr̃ ẽt teneri vt.c.ſi culpa extra ḋ iniur. ¶ Quart⁹ qñ accipit pecũiã ꝑ iudicãdo. vł ñ iudicãdo: aut bene aut male Ray. ẽt talẽ pecuniã: ſibi retinẽ ñ p̃t ſꝫ paupibꝰ dare. vel reddere danti. ¶ Quit⁹ cũ ñ vult iudicarẽ ⁊ darẽ sniaꝫ ꝑut p̃t ⁊ dꝫ ne diſpliceat bñti iiuſtitiã: aut vt dãnificet ius bñteꝫ: ⁊ talꝰ tenetᷣ ſi ps poſtea amittat iuſtã cauſaꝫ: vel ſi remittat penas: vł diminuat iiuſte cũ nõ poſſit: tenetᷣ cõitati. Si auxerit penã iiuſte: tenetᷣ ei q ſoluit. Tho. ſa ſe. q. lxvij. ar. iiij ⁊ Ray. De his in. ij. parte. ſum. ti. i. c. xix. Item in. iij. pte ſũ. ti. ix. c. ii. ⁊ ti. xxx. c. i.

¶ MANUS i iudicio in iuſte aſiſtoria. De h̄ ne iungẽs manũ tuã: vt ꝑ ipio dicas falſuꝫ teſtimoniũ. Exo. xxiii. ⁊ Iſa. xxi. Eruite oppͥſſũ ḋ mãu calũniantis. Et h̄ hꝫ. v. digitos ſm ꝙ quinqꝫ gña hoiuꝫ ibi ↄcurrũt. ſ. aduocat⁹ iuriſcõſult⁹: actoꝛ: ⁊ procuratoꝛ: teſtis ⁊ reus.

¶ Prim⁹ ẽ ḡ aduocat⁹ q ſi ſciẽt aſſumit adↄ̃ſeniaꝫ. i iuſtã cãꝫ: obtinẽſ victoriã cãe de oĩ dãno tenetᷣ aduerſario ſi cliẽtulus non ſatiſfecit Tho ſa ſe. q. lxxi. ar. iij. Si ṽo nõ obtinet. tenetur cliẽtulo de expeñ. qñ vꝫ dixit ſibi cãꝫ eẽ iuſtã: cũ al's ille nõ litigaſſet. Sꝫ ſi aſſumit cãꝫ iuſtam ⁊ ex craſſa ignorantia: vel notabili negligentia ꝑdit: vr̃ teneri cliẽtulo ḋ dãno ſuo. c. ſi culpa extra de iur. ⁊ dã. ¶ Scḋs ẽ iuriſcõſult⁹: ſi ſciẽter p̃ſtat malum cõſiliũ: vel fraudulẽtũ: vnḋ ius hñſ. ꝑdit cãꝫ: ſiue ſit ille cui ↄſuluit. ſiue alt: tenetᷣ ḋ dãnis iđe ſecutis. Si ṽo ſi delitᷣ ↄſuluit vt ſcit: ñ tenetᷣ vt. c. Null⁹ ex ↄſilio ḋ regu. iu. lib. vi. ¶ Terti⁹ ẽ actoꝛ ⁊ ꝓcuratoꝛ: q accuſat aliqueꝫ ḋ falſo crie: vł petit idebitũ ſcientᷣ: tenetᷣ de oĩ dãno qḋ iđe recepit aduerſus ẽt ḋ expeñ. Tho. ſa ſe. q. lxviij. ar. iiii. ¶ Quart⁹ ẽ re⁹ ſi negat ṽitatẽ ḋ q̃ iuridice iterrogatur negãdo ḋbitũ pecũie tenetᷣ actori. Negãdo ãt crimẽ vñ ſeqtᷣ accuſatori morſ

vl mutilatio. vl alia pẽa: vel fatigãdo scient appellatiõi b⁹ vl dilatõib⁹: tenet ad ar bitriũ boni viri. ¶ Quitus testis: si ex falso testimonio ei⁹: scient facto: actor: vl re⁹ icurrũt aliqđ dãnũ iiuste. te net talis isolidũ. Extra đ i iur. c. si culpa. Et si accipit pecuniã ꝓ testimõio ferẽdo ẽt vere: tenet illã paupibus errogar. xiiii. q. v. c. ñ sãe. ⁊ đ bis oib⁹ i. ii. pte sũ. ti. i. c. xix. ¶ MANUS fraudato ria Job. xiii. In mãib⁹ meis ñ adhesit macula. s. fraudis. Et h. hz. v. digitos seu mõs ¶ Prim⁹ ẽ i rex qđditate dũ. s. vna sbstãtia vendit ꝓ alia: vt vinũ lipbatũ ꝓ puro aux vl argẽtũ archimiatuz ꝓ puro ⁊ hmõi. ¶ Scđs ẽ i ꝗtitate: vt cũ dant dimi nute mẽsur vl põdera. puta vncie. xi. ꝓ libra: vl i vasis đ vio: oleo tritico ⁊ hmõi: vl i cãnis đ pãno lãeo: lineo: ⁊ hmõi. ¶ Terti⁹ ẽ i ꝗlitate vt cũ vẽdit res đfectuosas: vt vinũ: vl caro corrupta ꝓ bo na: aial viciosũ ⁊ claudicãs ꝓ são: ñ diminuẽdo đ ꝓcio ⁊ mlto graui⁹ eẽt vẽdẽdo rez nociuã ⁊ piculosam homi. ¶ Quart⁹ ẽ i pcii i eqlitate. vt cũ vẽdit res pl⁹ iusto pre cio ꝙ valeat scient: vl cum mlto miori ꝓcio emit q2 vẽ ditor ñ cognoscit rẽ: l q2 du cit maxia necitate. ¶ Qui tus ẽ i gabelle đbite: vel pe dagij sbtractione: vz q2 oc culte itroduc rẽ ad ciuitatẽ vel asserit vnũ eẽ ꝓ alio: vel mioris quãtitatis vt min⁹ soluat. hi oẽs tenent satisfa cẽ fz Tho. scđa scđe. q. lxxv ii. ⁊ Ray. De his oib⁹ hẽs in. scđa pte sum. ti. i. c. xvii. ¶ MANUS falsificato ria Job. v. Qui dissipat co gitatões malignox ne pos sint man⁹ eox iplere qđ ce perũt mãifestãdo. s. falsita tes eox: ⁊ h hẽt. v. digitos vl mõs. ¶ Prim⁹ ẽ in pon derib⁹ ⁊ mẽsuris faciẽdo vl vtẽdo falsis. i. diminutis mẽ suris in vẽdẽdo: ⁊ emendo mẽsuris excessiuis: tenet ẽt talis de dãnis ide secutz il lis talib⁹. ¶ Secũd⁹ ẽ i fal sis monetis: fabricãdo eas falsas: vl icidẽdo: aut falsa tis ⁊ diminutis ꝓ legitimis sciẽter vtẽdo: vltra pctm̃ te

nec̃ de dãnis lesis. ¶ Tertius ẽ in bullis apostolicis falsatis.: vel p̃ surreptionẽ obtẽtis: cũ. s. expssum ẽ falsuꝫ i supplicatiõe: vel õmissum illud exprimẽdo. q̃ exnarrato nõ obtinuissꝫ. Bñficiuꝫ. n. vł grã sic obtẽta ñ valet vñ tenet̃ satisfacere de emolumẽto p̃ ipas obtẽto. ¶ Quart⁹ ẽ in instrumẽtis ꝛ scripturis falsificatis vt testamẽtis in qb⁹ scribuntur legata: aliter q̃ disponat̃ a testatore: vel scriptore vbi apparẽt obita ꝛ cassãt̃ ꝛ huiusmõi. ¶ Quĩt⁹ ẽ in falsis partub⁹ vt cũ mulier ꝯcipit p̃ adulteriũ vel supponit sibi alienũ partũ: que tenet̃ d̃ omnibus q̃ ꝯsumit fili⁹ putatiu⁹ de bonis mariti: ꝛ de bis que vt filio legitio sibi de hereditate reliquerẽt. c. si culpa: extra d̃ iiur. ꝛ d̃ bis in scd̃a p̃te sum. ti. i. c. xviij. ¶ MANUS ꝓditoria de qua Christ⁹ Luce. xx. Ecce man⁹ tradẽtis me mecũ ẽ i mẽsa. Nõ. n. fit proditio nisi p̃ familiares. Et hec hꝫ v. digitos. ¶ Prim⁹ ẽ i castris: populis: ꝛ terris. qñ. s. qs aufert a legitimo dñio ꝛ dat ꝓditorie alteri qui ibi ius nõ hẽt. talis tenet̃ d̃ omnib⁹ dãnis ide secutis. ¶ Secũdus ẽ in p̃sonis: qñ quis tradit dñm suũ: vel amicũ i man⁹ inimici occidẽdũ: vel redimendũ: vel ipediendũ a negocijs suis: tenet̃ illis ad oẽ interesse. ¶ Tertius in reb⁹ qñ pecũias vel alia bona sui dñi vel amici ꝓcurat deuẽire ad man⁹ inimicoꝝ. aut cũ associat se cũ aliquo vt ducat ad locũ vbi spoliet̃ ¶ Quartus ẽ qñ secreta reuelat sui domini vt dãnificet̃: vel aduocat⁹ secreta cãe quã defẽdit: aduersario pãdit: vt se possit offẽdere: tenet̃ d̃ dãnis. extra d̃ iiur. c. si culpa: ꝛ d̃ bis i scd̃a p̃te sũ. ti. i. c. xxij. ¶ Quĩt⁹. s. cũ qs vtit̃ insidijs nõ seruãdo pacta ꝓmissa: ẽt si esset hostis dũmodo ꝛ ipse ei s̃uat fidẽ ꝛ nõ alias: vt. xxiij. q. i. c. noli.

MANUS simõiaca. Et d̃ hac iiij. Regũ. c. xiij. Quicũqꝫ volebat iplebat manũ suam. s. pecunia quã dabat ꝛ fiebat sacerdos. Et h̃ hẽt. v. digi-

tos. ¶ Primus ē accipere
pecunia inuel alia tꝑalia ꝓ
sacramētis aut bñficijs con
ferēdis uel collatis ꝑ mo-
dū precij nō per modū ele
mosyne: ⁊ talē pecuniā reti
nere nō pōt: sed pauperibꝰ
debet errogare. uel ecclesie
in cuius iiuriā data ē. Tho.
scđa scđe. q. c. ¶ Secūdus
accipere pecuniaʒ appciati
ue ꝓ alijs rebꝰ sacris: ut ec
clesijs: altaribꝰ ꝯsecratis: aq̄
baptismali cōsecrata: oleo
sancto: ⁊ reliqīs sāctoꝝ: se-
pulturis loci sacri: iure pa-
tronatꝰ. īgressu religiōis ⁊
huiusmodi: talis pecūia nō
pōt retineri. ſʒ oʒ eā paupe
ribꝰ errogare ul' ecclesie ꝓ
q̄ ē cōmissa simōia. ¶ Ter-
tius ē pro spiritualibꝰ exer-
citijs: ut pro p̄dicādo: oran
do uisitādo: eligēdo: cōfir-
mādo: a correctōe đsistēdo
curā aiaꝝ excedēdo. conse-
crando: ⁊ hmōi alia recipi-
endo pecuniā exactiue: uel
pactiōaliter: uel appreciati
ue tenet paupibꝰ errogare.
uel ecclesie i cuius iīuria da
ta ē. Sʒ si ꝑ modū elemosy
ne sibi retinere pōt sibi da-
ta. ¶ Quartus ē qñ accipit
bñficiū simplex: uel curatuʒ
aut dignitatē simoniace: qꝛ
tenet resignare: ⁊ fructꝰ in
de ꝑceptos restituer̄ ēt con
sūptos deductis expeñ. fa-
ctis i utilitatē bñficij illiꝰ ēt
pro fructibus colligendis.
¶ Quītꝰ ē đ mediatoribus
ad ꝓcurādū officiū uel bñfi
ciū eccl'iasticū vl' aliqđ spūa
le hi tenētur pecuniā ꝑꝑ h
receptā paupibꝰ errogare.
Hec oia tho. scđa scđe. q. c.
Ray. ⁊ Inno. De hiſ i scđa
pte sū. ti. i. c. v. per totum.
¶ MANUS ipeditoria
Eccle. xii. Ve duplici corđ
⁊ māibꝰ malefaciētibꝰ. i. im
pediētibꝰ bōa alioꝝ. Et hec
hʒ. v. digitos. ¶ Primus
est qñ qs ipedit aliquem a
cōsecutōe alicuiꝰ officij uel
bñficij: ⁊ si iā illud erat ꝯse
cutꝰ ⁊ possidebat: ⁊ iiuste ꝓ
curauit auferri sibi: tenetur
satisfacere i totū. Si vo nō
dū erat ꝯsecutꝰ ſʒ i uia habē
di: tenet ad arbitriū bōi ui
ri Tho. scđa scđe. q. lxij. ar.
iiij. ⁊ Richar. in. iiii. d. xv.
¶ Scđs ē qñ ipedit fructꝰ
ꝓ uēturos alicuius agri ul'

vinee videlicet effodiendo femina: destruendo vineas arbores ⁊ huiusmodi qui tenebitur ad quantum esti mabũtur fruct⁹ in illo dubio valituri. Tho. scda scde vbi supra. Itẽ i. iiij. di. xv. q. i. ar. v. q. ij. Tenẽdo ẽt colũbarias ⁊ nõ sufficiẽter pascẽdo colũbos vñ dãnum infe rũt seminib⁹ vel fructib⁹: tenetur ꝺ dãnis. Pe ꝺ palu. in. iiij. di. xv. q. ij. ar. i. i fine. ¶ Terti⁹ ẽ de his q faciũt statuta vl' capitula ne vsure solute possint repeti: vel ꝙ possint hoies cogi ad soluẽdũ. Et q iudicãt ƀ ea. vel ẽt sine statutis dãt sñias ꝙ soluant vsure vl' solute nõ repetant: hi tenent ad restituẽdũ ea si vsurarij ñ restituãt. Impediũt. n. restitutõez. xi. q. iij. c. q ꝯsentit. ¶ Quart⁹ ẽ de his q dãt litteras emunitorias ꝺbitorib⁹ iiuste: ne possint cogi a creditoribus ad soluẽdũ eis cũ possit. hi tenent illis de illis dãnis. ¶ Quit⁹ ẽ ꝺ iiuste ipediẽti b⁹ ne qs possit exeq negocia sua hõesta: occultãdo istrumenta vel scripturas ꝑ que mãifestat ius suũ: vel ipediẽtes ne qs accedat ad iudicẽ ecclesiasticũ in causa ꝗ põt vbi sibi fieret iusticia: vl aliter iiuste ⁊ malitiose ipediẽs iter suũ ad iudiciũ uel ad negocia sua: vnꝺ recipit damnum: ⁊ ꝺ his tenetur. ¶ MANUS lusoria: de ꝗ põt itelligi illꝺ Job. xxxi. Si. i. nõ osculat⁹ suꝫ manuꝫ meã in abscõdito. Lusor. n. cũ vincit: attribuit man⁹ industrie. Vñ aliqñ osculat eã vt cãm lucri. Et ƀ hẽt. v. digitos. ¶ Prim⁹ cũ decipit i ludo: videlꝫ ꝑ falsos taxillos: aut chartas dicẽdo mẽdaciũ ⁊ sic vicit tenet enim restituere decepto. ¶ Secũdus ẽ qñ uincit alijs q alienare nõ possunt: vt sũt serui filij familias ꝑcipue pupilli vxores: religiosi: ⁊ hmõi. Hec oꝫ restituer illis q hñt curã illoꝝ. ¶ Terti⁹ qñ vincit ei: quẽ iduxit ad ludẽdũ multa iportunitate: cũ non vellet ludere vel volẽtẽ a ludo recedẽ invitũ ꝺtinet: tenetur restituer. ¶ Quart⁹ qñ vicit i loco vbi ꝓhibet lud⁹ ⁊ ꝑ leges mãdat fieri resti-

tutio: q̃ nec per dissuetudi- né sunt abrogate ⁊ tũc ẽt te neṫ restituẽ pdẽti ƀ; Tho. scđa se. q. xxxij. ar. vij. Ric. i iiij. di. xv. circa finẽ Ray. in no. ⁊ alios. ¶ Quit⁹ ẽ qñ vi cit i locis vbi nõ ꝓhibeṫ lu dus vel si ꝓhibeṫ: leges sũt abrogate p̃ ꝯriã ꝯsuetudie; ⁊ tũc d; paupib⁹ errogare. Utrũ vo de necessitate vel de hõestate: vide in. ij. p. sũ. ti. i. c. xxiij. ð ludo. ibi plene.

¶ MANUS locatiõis ⁊ ꝯductõis vitiatoria. De hac deuṫ. xxxij. Uidebit q̃ isur- mata sit man⁹. i. ðficiẽs op⁹ i locãdo ⁊ conducẽdo. Et ħ h; v. digitos. ¶ Primus qñ qs locat alteri rẽ vitiosã sciẽs: ut equũ claudicãtẽ ut domũ ruituraz: q teneṫ de damno inde secuto illi tali. ¶ Scđs ẽ qñ nimis nota- bilr exigit p̃ciũ de re locata domo agro ⁊ hmõi uel qñ aufert ab eo rẽ locatã sine cã rõabili añ tp̃s ꝯuẽtũ: te- neṫ. n. ei de damno Ray. ¶ Terti⁹ qñ ꝯducit qs aliũ ad opandũ nimis pũo p̃cio nõbilr: uel ðbitã mercede; nimis tardat dare cũ p̃t uñ ille recipit dãnũ vel loco pe cunie ðbite: dat sibi res q̃s oportet. eu; uenderet mi- nori precio q̃ꝫ debet habe- re. ¶ Quartus si cõductus ad operã ex festinantia uel negligẽtia non fideliter est opatus ⁊ bene: unde sequi tur dãnũ ei. ¶ Quit⁹ qñ ma le tractauit rẽ sibi locatã. ut domũ uel agx: pmittẽdo ð struere: uel eq̃s boues ni- mis fatigãdo ⁊ hmõi teneṫ talis ð hmõi dãnis ad ãrbi triũ boni uiri. Ray. i sum. ¶ Uasallus ãt q bona que hẽt i feudũ a dño male tra ctat ex malicia uel negligẽ tia: teneṫ ð dãnis: ⁊ ð his i secũda pte sum. ti. i. c. xvij. ꝭ. viij. ⁊ in. iij. p. ti. viij. c. iiij.

¶ MANUS turpit lu- cratoria: de q̃ Isa⁹. primo dñs ait. Man⁹ vestre plene sunt sanguie. i. turpibus lu cris. Et hec hẽt. v. digitos. ¶ Prim⁹ ẽ lucru; ex opere carnali: vt meretrico: lenoci nio: cõcubinatu adulterio ⁊ hmõi. ¶ Scđs ẽ ex arte uł actu ꝓhibito lucrari vt ex ar te mutuãdi ł faciẽdi taxillos chartas: fucos torneameta

histrionatu:turpi: fuiendo vsurario i numerãdo pecuniã ad vsurã :7 scribẽdo 7 hmõi i faciẽdo idiuinatões icãtatões:7 hmõi i scribendo istrumẽta i fraudẽ vsurarũ. ¶ Tertius ẽ lucrãdo tẽpore ꝓhibito:vt dieb⁹ festiuis vẽdẽdo. 7 emẽdo sine necessitate:scribẽdo:vł alia opera ob lucrum faciendo. ¶ Quart⁹ ẽ negociari in locis ꝓhibitis:vt i ecclesijs vẽdẽdo vel emẽdo vł ẽt mittẽdo ad terras sarracenoꝝ vł portãdo arma vł ligamina uł uictualia 7 quecũq3 mercimõia sine licẽtia pape:tenet illud qđ lucratus est 7 tãtũdẽ de suo mittere i subsidiũ terre sãcte. ¶ Quitus ẽ ex intẽtione mere cupiditatis vacare negociatõi.uel itẽtione introducẽdi caristiam:hi oẽs debẽt acquisita pauperib⁹ erogare:magis tamẽ ex hõestate 7 ꝯsilio q̄ ex necessitate.xiiij.q.v.c.qui habetis:7 de his in secunda parte summe ti.j.c.xxiij.

¶ CLAMANS detractoria ps. Erue.s.de⁹ đ manu cãis.i.detractoris aia3 meã i.uita ꝑuer.xviij. Mors 7 uita i mãib⁹ detractorie lingue. Et habet.v.digitos.

¶ Prim⁹ est cũ qs accusat aliquẽ de falso. 7 ꝯuict⁹ de crimie ꝯdẽnatur:talis ei tenetur satisfacere:nõ quide3 detegẽdo falsitate3 postq̄ est punitus reus:q2 sibi imineret periculũ ꝑsone. 7 illi iã punito nõ satisfaceret: s3 aliter ad arbitriũ boni viri. Anteq̄ puniat:debz detegere falsitatẽ uel desistere ab accusatõe. ¶ Secũd⁹ ẽ qñ extra iudiciũ ifamat aliquẽ đ crimie.sciẽs nõ eẽ:ue rũ uel nesciẽs si ẽ veꝝ q2 tenet illis quibus dixit.declarare se falsũ dixisse:nisi sibi ex hoc imineret magnũ periculũ uite 7 hmõi. Nã tũc aliter ꝓut põt:d3 satisfacere uł cũ libellos famosos sup crimine de eo ꝯponit:uł cãtilenas:qđ peius ẽ. ¶ Tertius qñ aliqđ crimẽ cõmissum vere ab alio:auget aliqd aliđ notabile qđ ẽ falsũ ut cũ dicit se uel aliũ turpia colloqa uel gestus habuisse cũ aliq̃.sed ẽt carnalẽ copulã:uel ẽt cũ alij dicũt de eo

turpitudinē cū aliq agē. tacet studiose: vl aliq signa facit vt credāt veꝝ esse qꝺ nō est: ꝛ talis teneť ad declarādū falsuȝ esse. ¶ Quartꝰ est cū dicit aliquod crimē alterius referens se audisse quod occultuȝ est: ꝛ ignoraŧ si est verū: ꝛ talis quomō satisfacere debeat hēat in se. c. para. iij. videlicet de ṫtia dānificatione. ¶ Quintꝰ est cum dicͭ crimen alterius vere ꝑpetratū: sed occultū ꝛ talis dȝ ēt famam restituē provt pōt. vel ēt cū dicͭ cōtumeliaȝ in pn̄tia alioꝝ. ꝛ talis debet petere. veniā vel aliter secū ei reconciliare.

¶ MANUS ꝑsone lesoria. Mich. vij. Vir frēȝ suū venaŧ ad mortē: malū manuū suaꝝ dicūt bonū ꝛ hec hȝ. v. digitos. ¶ Primꝰ est auferēdo vitā: occidēdo aliuȝ iiuste. i. extra iudiciū ordinariū: ꝛ talis teneŧ ꝑ vt dicer i. c. se. §. ij. de dāno inde secuto. ¶ Scꝺs est mutilādo mēbrū iniuriose: ꝛ teneŧ de expēsis i medicis: ꝛ medicis: ꝛ de lucro ꝑdito si ex mutilatōe nō pōt laborare. ¶ Tertiꝰ ē vulnerādo: vl ꝑcutiēdo iiuste scitvt tollēdo sospitatē ꝛ teneŧ ad dāna i de secuta. ¶ Quartꝰ icarcerādo ꝛ sic tollēdo ei libertatē: qꝺ faciēdo absqȝ rōnabili cā: teneŧ de dāno qꝺ ide seqŧ. Secꝰ si faciat q2 ei ꝺbitor vt sibi citiꝰ soluat. ¶ Quitus cū mittit in exiliū vel cōfinia iniuste ꝛ ꝑ hoc aufert ei ꝑꝛiam: ꝛ oē dānū qꝺ ide recipit qꝺ cōiter est multuȝ teneŧ ei satisfacere.

¶ MANUS aiaꝝ ꝑdatoria: ꝛ de hac sap. i. Impij manibꝰ ꝛ v̄bis mortē accersiūt. Et hȝ. v. digitos seu modos. ¶ Primꝰ est qn̄ volētes igredi religionē adꝟui endū deo aliqs reuocat: vl iaȝ igressum ꝑsuadēdo educit: teneŧ hic illuȝ reducere quātū i eo est: vel se: vl aliū ponē in religionē ꝭm Pet. de pal. i. iiij. di. xv. q. ij. ar. ij. ¶ Scꝺus qn̄ quis ꝑsuadet alicui aliqꝺ crimiale blādiēdo vt decipiat: ꝛ multo magis qn̄ qs aufert alicui v̄gi nitatē. extra mꝛimoniū: ꝛ dꝫ eā ducē in vxoreȝ: uel eā dotare si pōt: de hoc infra i. c.

sequēti. ¶ Terti⁹ est qñ qs suo ſmone trahit ad errorē fidei: vt faciūt heretici disseminātes falsam doctrinā: & hi tenenť reuocare. ¶ Quartus est cū plati vel patresfamilias ex sua negligētia pmittūt suū gregez pire non corrigētes & admonētes: & multo pl⁹ cū suis malľ exemplis eos ad mala puocāt: tenenť.n.eos corrigē.ij.q.i.c.scel⁹. ¶ Quit⁹ cū hoies suis prauis actib⁹.alios scādalizāt: vt mulieres suis ornatib⁹: & alijs tripudijs: alij ludis: rixis ac blasphemijs & hi dñt satisfacē pnia & bonis actib⁹ edificādo: qs prius scādalizauerant.

¶ Capitulū ſm de restōnibus in quo ondītur quid & quantū sit restituendum.

Circa aūt ipsaz restōnem sunt.viij. videnda que i hoc versu cōtinenť. Quis: qd: vbi: per qs: cui: cur: qūo: qñ. Et qz de primo dictuz est supra i.c. pcedēti: iō pmo ōmisso: vidēdū est de alijs. Quantū igiť ad ſm.s.qd sit restituēdum & quantū. Sciendum qp ablatū si pōt.xiiij.q.vj.c.si res. Et si est aliqd fructificans.etiā fruct⁹ ei⁹: vel aliť satisfaciendu3 qñ id restitui nō pōt. Sed pro huiusmōi declaratione sciendū qp dāmnū pōt qdruplicit inferri. ¶ Primo quo ad animā. auferēdo ei virtutes ifusas & mortales. ¶ Scdo quo ad corp⁹. iferēdo ei lesiōes corpales. ¶ Tertio quo ad honorē & famaz per vituperationes vbales. ¶ Quarto quo ad subām: p actiōes criminales. ¶ Quantū ad pmū: notandu3 est qp quis nemo possit esse cā sufficiēs pcti alterius: nec per consequens ei auferre vtutes directe: & efficacit (qa voluntas cogi nō potest. vbi cōsistit peccatu3. propter quod dicit Ambrosi⁹. Non est qp cuiqz nostram ascribam⁹ erumnam. Nemo eni3 tenetur ad culpam: nisi propria volūtate deflexerit.xv.q.i.c.nō est) pōt tñ aliqs esse alteri occasio magna pcti. & decretalľ dic. Qui occasiōes damni dat. dānum dedisse videť.c. Si culpa.extra de i

hec om̃ia in 2 parte sum. tit. 2. cap. 2.

siur. ⁊ dā. da. ¶ Potest aūt aliqs esse occasio dāni alterius quadruplicit. Primo v̄bo suo: iducēdo alteꝝ ad pctm̄ scd̄o a meliori bono retrahendo. tertio malo exēplo scādalizādo. quarto virginē seductorie deflorādo. ¶ Quantū ad primū inducit quis alium ad peccatuz verbo suadendo: cōsulendo p̄cipiēdo id qd̄ est mortale ⁊ tūc est occasio ꝑditōis illius q₂ per hoc auferunt̄ illi grā ⁊ virtutes ab aīa. Unde August. Si frī tuo male ꝑsuades: occidis̄. s. illū q̄ ad aīaz. De pe. di. i. c. noli. Et talis dānificās ſm Sco. in iiij. di. xv. q. iij. tenet̄ restituē dānū mō sibi possibili. s. inducēdo eū efficacit̄ ad penitentiā ⁊ ad virtutes siue actus v̄tuosos. Et si sola iductio per v̄ba nō sufficit (q₂ facili⁹ est peruertere q̄ conuertere) tenet̄ q̄tū potest per orōnes suas ⁊ ab alijs procuratis: ⁊ per aliorū suasiōes efficaces: dū tn̄ illis nō ꝓdat pctm̄ occultū p̄dicti. ¶ Quantū ad ſ₃. s. reuocā do aliquem a meliori bono

fit hoc dānū alteri cū reuocat euz a religiōe in qua ꝑfecti⁹ viuit̄ q̄ in seculo: ⁊ talis dānificās tenet̄ ipm̄ reuocatū ab eo. reducē ad igressuz vel reuersionez ad religionē. Nā ſ₃ pe. de pal. i. iiij. di. xv. q. ij. ar. ij. nō solū ille q̄ iduc̄ ꝓfessū ad egressuz religiōis tenet̄ ad iducēdū ip̄z ad igressuz religiōis vel ad reuertendū: s₃ etiā q̄ trahit illū q̄ volebat igredi nec tn̄ itrauerat: tenetur illū iducere ad ingrediendūz. Q. d̄ si ille nollet itrare: tenet̄ aliuz eq̄ idoneuz ꝓcurare. Q. d̄ si nō possit: tenet̄ ip̄e intrare: qd̄ itelligens Ray. postea magr̄ ordis p̄dicatoꝝ qui auerterat q̄dā ab ingressu religiōis: ꝓ eo itrauit. Ratio est q₂ abstulit dño ſuū suuz nouitiū vel intraturū. Hec Pe. vbi sup̄. Sed Sco. dic̄ hoc eē veꝝ d̄ obligato ad religionē obligatiōe ꝓfessiōis nō aūt de eo q̄ erat dispositus ad itrandū nec tn̄ intrauerat. Ratio diuersitat̄ est q₂ interest iter hēre ⁊ prope esse hēre. Unde nō tenet̄ ad tantam restōnem religioni:

ad quātā teneret̃ si iuisset i religionē. s; tenet̃ ad aliq̄lē restōnem. s. aliq̄lem iductio nem illi⁹ vel alteri⁹ equalen tis ad igressum religionis. Hec Sco. i. iiij. di. xv. q. iij. i fine. Idē v3 dicendū de eo q auertit nouitiū religionē iā ingressum aio pmanēdi: sicut de pfesso. Nam talis obligat̃ religioni saltē in ge nere. Et h itelligendū est: si retraxerit illū itentōe dānifi cādi religionē: tūc. n. tenet̃ religiōi. Si aūt hoc fec̄ in tentiōe ɔsulendi pprie vtili tati sue sine fraude: n̄ tenet̃ religioni: q̄ ad eū qui nōdū itrauit: s; ipsi psone quā re traxit: psuasionib⁹ ⁊ alijs bo nis spūalib⁹ ad equalentiā eoꝝ in qb⁹ dānificauit. Hec Sco. vbi supra. ¶ Si āt qs auerteret aliquē a religiōis igressu: nō simpl'r sed ab ea vbi dissolute viuit̃ itendēs puidere saluti illi⁹: in nullo tenet̃. ar. xxiij. q. v. c. de occi dēdis. Et ex his p3 h3 Jo. d rip. in q̄dā tractatu de ɔcti b⁹. Quid dicēdū sit de his q scholares retrahūt ⁊ sub trahūt doctorib⁹ cū qb⁹ au diūt: q2 aut h faciūt i odiū3 doctoꝝ vel volētes sibi pui dē. vl' alijs puidē. vl' volētes scholarib⁹ puidē. Si pmo mō: aut subtrahit scholare3 q iā itrabat scholas: ⁊ tc̄ te net̃ doctori ad restōnē sala rij ⁊ honoris sibi subtracti. Si ēt doctor cui tal' subtra hit̃ sit melior q̄ ille cui cu3 pcurat: tenet̃ tali p quāto utilitate3 scie sibi subtraxit. Si āt nōdū scholas itrauit: sed itrare disponebat: nō tn̄ tenet̃: l3 obliget̃ scholarē in ducē vt redeat ad pmū. Si āt h facit nolēdo sibi puide re: puta ē doctor ⁊ vult sibi de scholarib⁹ puidē: si h si ne fraude fac̄: ⁊ scholar; nō dū se dderit alij doctori: nō credo eū in aliquo obligari cū cuilibet sit licitū modo li cito ⁊ debito pcurar̃ vtilita te3 suā. Aliter nō credo sibi licē. Si aūt hoc facit volēs alijs puider̃. sicut qn̄ scho lar; alicui⁹ doctor; sbtrahe re conat̃ scholares alij9 do ctorib⁹ ut itrent cū doctore suo: i hoc solū honorē ⁊ vti litatē sui doctor; intendēs si subtrahat itrantē cu3 alio

doctore: credo ip̄z obligari
nisi forte illi⁹ doctorꝫ cui sb̄
trahit. eū i sufficiētia ⁊ scho
laris aliq̄ ip̄alis cura q̄ sibi
tenetur excuset. Si āt retra
hat itrare volētē cū ex h̄ nul
lū ius doctori sit acq̄situm
⁊ h̄ fac̄ sine fraude: si credo
eū doctori in aliquo obliga
ri. Obligat̄ autē scholari: si
eū retrahat ne audiat meli
orē. Si aūt hoc fac̄ vtilitati
scholarꝫ volēs ꝯsulē: ⁊ sup
hoc a scholare req̄sit⁹ ꝯsulit
ꝙ audiat aliū doctorē meli
orez: bn̄ fac̄. Et dicta in his
casib⁹: sunt ceteris paribus
itelligenda. Iste. n. casus ē
ita variis modis circūstātia
lis: ꝙ vix p̄t dari certa regu
la. Hec ille. ¶ Quantū ad
ttiū. s. dānificādo alios suo
malo exēplo sic scādalizant
p̄lati subditos suos: pōpis
⁊ lasciuiis ⁊ aliis malis mo
rib⁹ suis: mulieres suis sup
fluis ornatib⁹ ⁊ fucis: ⁊ tri-
pudiis: ⁊ alii manifeste pec
cātes ⁊ p̄cipue qn̄ hoc iten
dūt vel ꝯtēnūt seu paruipē
dūt scādalum alioꝝ: ꝑꝑ q̄d
alii ruūt i diuersa vitia: de q
h⁹ in euāgelio. Ve mūdo a
scādalis: tales tenent̄ ad sa
tisfaciendū bōis exēplis ma
nifestis. Nō aūt tenent̄ ob
h̄ ad aliquā publicaz p̄niaz
vt dic̄ Alb. sz ad edificandū
alios bōis exēplis māifestis
sic scādalizauerūt per mala
māifesta. ¶ Quātū ad. iiii.
s. de seducente virginē ⁊ cor
rūpente extra m̄rimoniū d̄r
Exo. xxii. Qui seduc̄ v̄gines
⁊ dormit cū ea dotabit eā:
⁊ habebit eā vxorē aut red
det ei iuxta modū dotꝫ quē
virgines solēt accipe. Dam
nificauit eni talis illā in ca-
stitate v̄ginali: auferēdo ei
saltez ad restōnem castitatꝫ
ꝯiugalis: accipiēdo eam in
vxorē vel dotādo. Et siq̄dē
ꝓmisisset eā ducē in vxorez
tenet̄ ad hoc ēt rōne ꝓmis
siōis nisi eēt nimis disparꝫ
ꝯditionis: vn̄ fraus potuit
dep̄hēdi: ⁊ tc̄ satisfaciat ad
arbitriū bōi viri. Et idez for
ti⁹ qn̄ violētauit eā. Quāuis
aūt p̄ceptū legis mosaice al
legatū: sit iudiciale: ⁊ ic̄ctū
ad hoc nō obliget: tn̄ ic̄ctuz
sumptuz est ꝑ statuto ab ec
clesia vel aliq̄ ciuitate obli-
gat: sic p̄z extra de iniur. ⁊

q

dā.da.c. Si culpa.c.j.⁊.c.
se. ¶ De scđa dānificatiōe
que.s.fit.corꝑi ꝑ lesionē. Ad
uertēdū ē ꝙ q̄ttuor modis
ↄtigit.s.ꝑ occasionē:ꝑ mu-
tilatiōez:ꝑ ꝑcussiōez: ⁊ ꝑ in
carceratōez. Si g̊ fiat dānū
ꝓmo mō ɓz Sco.in.iiij.di.
xv.q.iij.pōt satisfacer̄ susti-
nēdo penaz taliōis a iudice
non a se: nec ēt tenet̄ iudici
se offerre:sz captū nō licz se
defender̄:aut carcerez ifrin
gere.sz iuēta opportunitate
lz fuger̄: ɓz Tho.ɓa ɓe.q.lx
ix.ar.iiij. Hen.⁊ ↄdemnat⁹
dz patiēt mortē ferr̄. ¶ Est
⁊ ali⁹ mod⁹ ɓm Sco.vbi su
pra sibi vtil̄ ad satisfaciēdū
ꝗuis ad h̄ nō teneat̄ neces
sario:vt.s.expōat uitā suā i
cā iusti belli:vel ↄ̄ inimicos
fidei ⁊ eccl̄e pro restōne seu
satisfactōez fienda illi : cui⁹
vitaz abstulit. Sz si nec hoc
vult facer̄:tenet̄ ad satisfa-
ctionez spūalez,ꝓ aīa occisi:
vt ad faciēdas elemosynas
ꝓ eo: ul̄ ad sumēdā aliquā
ꝑegrinatiōez ad limia apl̄o
rū:uel sci Jacobi ⁊ hmōi ꝓ
aīa ei⁹:⁊ ꝓcurādo aliorum
orōnes inꝗtuz pōt. Nec h̄
suffic̄. Sz si iterfect⁹ habuis
set aliq̊s.vt pr̄ez ⁊ matrem
filios ⁊ hmōi : q̊s opib⁹ ma
nuū suaꝝ sustētabat:tenet̄ i
terfector oīb⁹ illis ad tm̄ ꝗ
tū illis abstulit subsidij.per
occisionē ei⁹. Insuꝑ occisor
tenet̄ placar̄ lesos ꝗtū pt̄.
Hec Sco.i.iiij.di.xv.q.iij.
¶ Quātū ad ɓm.s.de muti
latōe dic̄ idē Sco.ꝙ ꝓ h⁹i:
n̄ ē statuta aliq̄ pena i eccl̄a
nisi pecūiaria: ⁊ ista dz rn̄-
dere nō solū dāno qđ itulit
ꝓ mutilatōez,ꝓ toto tꝑe fu
turo q̄ vsur⁹ esset qs mēbro
abscisio:sz ēt expēsis apposi
tis i curatōe,ut h̄r ex.de iiu.
⁊ dā.da.c.j. Et ultra hoc te
net̄ ad placatōez lesi quātū
in ip̄o est.⁊ ↄsolatiōez ipsi⁹
afflicti q̄ afflictio ꝑpetua ē.
Plus ēt pōderāda ē muti
latio pauperis ꝗ̄ diuitꝫ : si
magꝫ egebat ꝑte abscisa ad
victū necꝫ:puta si abscisa
esset man⁹ dextra scriptori
de illa arte uiuebat : tūc.n.
magis tenet̄. ¶ Quātū ad
tertiū:vꝫ deuz optie iposuis
se satisfactiōez.s.i lesiōe: vel
ꝑcussiōe:vel vulneratōe cor
porali. Ex.xxj.vbi dꝫ. Si ri

rati fuerint uiri ꝛ pcusserit alt̄ ꝓximū suū lapide ul' pugno ꝛ ille mortu' nō fuerit: sꝫ iacuerit i lecto: si surrexerit ꝛ ābulauerit sup baculū suuꝫ: inocēs erit q pcusserit s. a mortꝭ pena sustinenda: ita tñ ꝙ opas ḡs iterim sic neglexit ipedit' pcussura: ꝛ ipēsas i medicos restituat: cui pene addēda ē recōcilia tio quātū i eo est. ¶ Quantū ad satisfactiōeꝫ de. iiij. lesione. s. icarceratōe: uel detentiōe. sciēdū ꝙ ultra recōciliatōeꝫ: ꝛ ueniā petitā leso fiet satisfactio iiurie: ꝓut sapiēs determinabit. Et si leſus plus vellet exiger̄ ꝙ deberet: ad illō pl' nō tenet̄ lēdēs: vt illū reconciliet. Hec Sco. Sꝫ btūs Tho. ƀa ƀe. q. lxij. ar. ii. ꝛ i. iiii. di. xv. q. i. ar. v. dic̄ ꝙ i oib' dānis: vbi nec i se nec inequalēti ṗt fieri restō: vt mutilatōe mēbri ꝛ h'i satisfactio fiet p recōpēsatiōeꝫ ad arbitriū bōi viri. Idē Uul. Et qz exiliū reputat̄ vt qdaꝫ carcer i iure: iō q mittit aliquē i exiliū. vl' ꝯfiniū ꝙ est exiliū ad tṗs iniuste: tā ipse ꝙ oēs h'i dā

tes auxiliū aut consilium est ficar ad hoc: tenent̄ exulāti de oi dāno ide secuto ꝛ hoc ad satisfactōeꝫ. ar. ex. de homi. c. sic̄ dignū: ꝛ. xi. q. iii. c. qui ꝯsentit. ¶ De tria dānificatiōe. s. in fama ꝛ honor̄ sciendū ꝙ. iiii. modis pōt ꝯtingere. s. per ꝯtumelie illationē: p detractiōeꝫ: p detractōis ab aliis facte recitationē. per veritatis negationem cuꝫ quis accusatur iuste. ¶ Quantū ad primū dr̄ quis contumeliari: alteri: seu ꝯtumeliam inferre cum priuatim ei vel coram aliis in faciem dicit ꝯtumeliā importāte notabileꝫ defectū culpe: vocando euꝫ latronē: leuonem: proditoreꝫ adulterū: ꝛ hmōi vel cuꝫ dicit v̄ba exp̄mētia defectum nature: vt cū dic̄ intēdens iniuriari: vt vocādo istra bonē: vel illegitimū ꝛ hmōi qd̄ ꝓprie dr̄ ꝯuitiū. Qñ igr̄ qs hoc fac̄ aio iiuriādi: vltra offensaꝫ mortalē: tenet̄ satisfacē ꝓrimo sic leso: ꝛ ip suꝫ placare ꝙtū ṗt petēdo veniā: vel alio mō: ꝛ h vel i ꝑuato vl' publico: ƀꝫ ꝙ ipse

puatiꝫ vel publice iniuriã intulit seu ↄtumeliã. Nã si in publico ↄtumeliã itulit ⁊ h ↄtumeliat⁹ reqrit: vt i publico veniã petat: tenet ad h. Et si in ipa ↄtumelia aliqd criale falso expssit: tenet coraꝫ illis q hoc audierũt expmẽ se falsum dixisse. Augu. Ubi pcm̃ ortũ fecit: ibi moriatur. ii. q. i. c. si peccauerit. Uex si plat⁹ subdito: pr̃ filio: vir vxori magr̃ discipl'o dñs suo dic vba ↄtumeliosa. faciẽs h ex correctõe: ñ tenet petẽ veniã a tali: sꝫ Augu. i regula dicẽte de plat. Si ipsi modũ vos excessisse sentitis nõ a vobis exigit vt a vob subditis veniã postuletꝭ ⁊c. Sꝫ si hoc facẽt multũ iiuriose ⁊ liuore vidicte: tũc tenent plati subdito petere veniã ⁊ recõciliare lesũ sm Ray. Ideꝫ tꝫ glo. in. c. qñ. lxxxvi. di. Uex si ↄtumeliã recipiẽs in vbis: post cõtumeliã domestice ↄuersat cũ ↄtumeliãte ⁊ familiarit. vl̃ ondere sibi remissaꝫ iniuriã ⁊ recõciliatũ fore ⁊ ↄsequẽt ñ teneri al's ad peteñ. veniã sm Durã. in summa.

¶ Quãtũ ad sm dãnũ. s. p detractiõeꝫ: hoc ↄtigit fieri pncipaliter duob⁹ modis. ¶ Pⁱmo iponẽdo alicui falsũ crimẽ vbo: cãtilena: vel famoso libello. Et tal tenet illis corã qb⁹ dtraxit: declarare se falsũ dixisse: qñtũcunqꝫ exide exurgat erubescentia ⁊ ↄfusio: nisi ex hoc imineret ei magnũ piculũ vite vel aliqd magnũ icõueniẽs seqret. Et si nouerit qd his cui⁹ famaꝫ abstulit scinerit detractorẽ ipꝫ: tenet detrahẽs cõponere cũ ifamato p eũ. de iiuria sibi fcã ⁊ veniã postulare in ppria psona si audet. vel p aliũ si p se apte nõ põt. Sꝫ si ignorat diffamat⁹ detrahẽteꝫ: recõciliet ei: tacito noie suo. ¶ Scdo mõ ↄtigit fieri drractio: dicẽdo aliqd criale de alio inductiuũ ifamie corã aliis sꝫ vere ppetratũ: occultũ tñ: sꝫ mõ iiusto ꝯ dbitũ ordinẽ talis tenet famã restituẽ ifamato qñtũ pt sine mẽdacio tñ. vt. s. ñ dicat mẽdaciose se illũ ifamasse: sꝫ dicat se male dixisse ⁊ iiuste diffamase: vl alio ↄgruo mõ: vt nõ cre

datis ips eē talē: male dixi. & stulte locut⁹ sū & hmōi. Addit Hostien. & dicit h̄ p̄uan dū: nisi ex tali publica reco gnitōe: ille ifamatus: āpli⁹ ifamaret̄. Et Gul. ad h̄ ēt addit q̄ non tenet̄ qn̄ peri culū sibi imiet ex potētia ad uersarij. Ul̄t ilsuper & h̄ ser uādū. qn̄ crimē qd p̄i⁹ erat occultū: post ɔ̄tractōez: fa ctū ē māifestū p̄ aliū modū q̄ p̄ verba illi⁹: nō tenet̄ ad hmōi restitutōez. Quādo ēt nō p̄t qs famā restituere s̄m Tho. sa se. q. lxij. ar. ij. dz p̄ aliū modū recōpensare dā nū illd. Uex si qs crimē ali cui⁹ occultū reuelat: non ex odio l' ex loq̄citate: s3 ex cha ritate l' iusticia: l' ex necessita te: puta dicit ecclesie s̄m or dinē fraterne correctōis. vl' accusat eum corā iudice: vl' dicit cōfessori cū n̄ possit ali ter pctm̄ suū sufficiēt̄ decla rare. vl' ēt vt cōfessor oret & admoneat illū: vl' p̄lato vt meli⁹ sibi p̄uideat & gregi suo: talis nō tenet̄ ad fame restitutōez s̄m Pe. d tarā. Ray. & Umber. ¶ Quātū ad tertiū dānū. s. ɔ̄citādo d tractōes auditas corā alijs n̄ exp̄sse afferēdo: nec tanq̄ certū dicēdo s3 q̄ audiuit ta le ul' tale crimē d aliq̄ quod nescit̄ ab auditoribus. dicit Sco. i. iiij. di. xv. q. iiij. ar. i. q̄ talis icaute sic loquēs de alio falsū crimē: dicēdo for te ille fecit h̄ certe pōt eē qd fecerit: aut dicēdo ego audi ui q̄ ille h̄ fecit. nisi ille oñ dat aliquā certitudinē ma iorē q̄ ex relatōe cōi: n̄ au fert ex nā act⁹ illi famā i opi niōe audiētiū: q2 si illi firmi ter ɔcipiūt & credūt illū d q̄ est sermo crimiosum: leues sūt: q2 q̄ cito credit leuis est corde. Eccle. xix. Uerūtn̄ q2 a scādalo pusillo℞ cauer̄ oz (iuxta illud Math. xviij. Qui scādalizauerit vnū de pusillis istis q̄ i me credunt expedit ei suspendat̄ mola asinaria i collo ei⁹ & demer gat̄ i profundum) & multi sūt tales pusilli & leues: iō periculosū3 ē corā eis talia audita referre. Et si h̄ fiat i tētiōe mala. s. ledēdi famaz eius: nō facile pōt excusari a mortali. Si aūt fiat coraz pusillis & leuib⁹ ex iconside

ratione: dux ē dicere q̄ sit mortale. Et dicunt aliq̄ q̄ siquis ex tali relatōe alicui⁹ notam icurrisset infamie tenetur famā restituere coram illis qbus locutus est de illo. Sed si ñ ē secuta ifamia non tenetur. ¶ Quantum ad quartū damnum cōtigit hoc qñ qs accusatus i iudicio de crimie quod cōmisit sed occulto: ꝛ non sufficient ꝓbabili: negat se cōmisisse: ꝛ sic idirecte crimen iponit accusatori: ostendens eum i hoc eē mendacē. ꝛ notat eū de calūnia. Ubi dicit Sco. in iiij. di. xv. q. iiij. q̄ negās sic nō tenet retractare negationem suam qñ negauit i publico verū crimē. Tenet tñ per q̄dā verba sobria restituere famā illi accusati: quē idirecte notauit de calūnia dicēdo. Nō habeatis eū ꝓ calūniatore. Credo q̄ habuit bonā itentionem in accusando: ꝛ hmōi. Econtra cum qs accusat ab aliis falso d̄ aliquo crimine ꝛ ex dolore torture confessus est crimē q̄ nō ꝯmisit: cū se ifamauerit: tenetur iquantū pt. d̄clarare se falsū dixisse. Magis eni tenetur qs diligere se cōsequēt cōseruationē vite sue ꝛ fame q̄ alios. Et si ex hoc sequeretur ifamia. imo ēt mors accusatori: non ei i putat: sꝫ malitie ipsi⁹ accusatoris si aduertēter h̄ fecit vl' isipiēte: si ex errore hoc fecit. Si ibi ergo iputet. qꝛ ad hoc idebite se posuit cum piculo alteri⁹. Item nota sꝫ ¶Pe. de tarā. q̄ ex iiuriis illatis qbuscūq̄ mōis solent tria oriri per ordinem i leso ¶Primū ē rācor in affectu. Scdꝫ ē signū rācoris in effectu. Tertium ē actio cōtra iiuriantē. ¶Prium. s. rācorem stati d̄bet dimitterre iiuriāti. s. nūq̄ hrē. Secundū dꝫ dimittere cū iiurians petit veiā. Et ista dimissio exteri or nō ē aliud nisi quedā acceptatio satisfactiōis: vl' indicatio recōciliatōis: verbo vel facto expressa: vt cū offēsus offendētem eleuat genu flexū añ eū vl' cū dicit domin⁹ parcat vobis ꝛ hmōi. tertiū āt. s. actōem d̄ iniuria nō tenet dimittere nisi facta satisfactōe. Sꝫ aduertēdū est

circa signa rācorīs. ꝙ q̄daꝫ sūt remota ⁊ q̄dā ꝑpinq̄ q̄ īgerūt ꝓbabilē suspitōēꝫ de rācoꝛ. vt cū aliqs nūꝗꝫ vult īiuriāti loq: vl̄ obuiās ei di uerti ab eo: aut toꝛuo vultu sp aspicit eū ⁊ hmōi. Et ista signa nulli lꝫ retineṙ nec añ nec post satisfactōēꝫ sibi fa ctā: qꝛ ab oī spē mali absti- nēdū ē. ꝭꝫ aplꝫ. Vñ talis nō dꝫ talia signa faceṙ: ꝑ q̄ cre daṙ ꝓbabilṙ eē i odio. Si- gna v̄o remota sunt q̄ non īgerūt de odio argumētuꝫ lꝫ odiū sequereṙ: vt sūt sub tractio familiaritas ⁊ ſuitio ruꝫ aliquoꝝ ⁊ familia. Et il la lꝫ retinere oīb⁹ siue post satissactōēꝫ siue ante dūmō nō fiat malo aīo ſꝫ. ꝑ maio ī sui ⁊ alteri⁹ pace. Nō āt tenetur iiuriatus q̄rere pa- cē vl̄ recōciliatōēꝫ iiuriātis ijo nō penitēte. nisi i casu. s. cū crederet ꝓbabiliter ꝙ ꝑ per h liberaret aīam eius a moꝛtali odio. ⁊ nō eēt oc caio mali: puta qꝛ ex hoc i iurās suphiret vel audaciā sumeret similia faciendi: vñ oñdere ex hoc iiuriatū alijs offēdisse ⁊ hmōi. Hec om- nia Umbertus i expositio ne regule. Debꝫ āt fieri satis factio l̄ restitutio fame ꝗꝫ ci ti⁹ p̄t: ⁊ ad ē opoꝛtunitas si ne alijs piculis. ¶ De q̄rta dānificatōe. s. rerū exterioꝝ Notandū p̄io ꝙ restituē da est res rapta vel furata: vel alio mō vsurpatiue hita i ꝓpꝛia spē imo i indiuiduo si ipsa habetur. Nec p̄t da ri alia pꝛo ea eiusdeꝫ bōita tis (nisi foꝛte pecūia cōtra voluntateꝫ domini ipsi⁹ rei iij. q. j. c. Reitegranda sunt omnia spoliatis. Et h verū nisi in casu cum vsurpatio rei aliene eēt occulta: ⁊ ex restitutōe eius in sua specie detegeretur raptoꝛ. vel aliđ īconueniens sequereṙ: tunc enī sufficeret dare precium eius. ¶ Secūdo notāduꝫ ꝙ si ipsa res male ablata pe rijt moꝛte: vt animal: vel si hi auferṙ: nihilomin⁹ resti- tuere teneṙ ſm Ray. ⁊ alio. Si autem deterioꝛata est ī bonitate. vel diminuta in p̄ cio: supplendum est pꝛeciū qꝛ debꝫ restitui eiusdē boni tatis ꝭꝫ Ray. Nā si equus vel bos ablat⁹: est penes ra

prioȝe debilitat⁹, ita vt existi
mek. v. florenoꝝ q pri⁹ va-
lebat. x. restituet. x. ñ. v. Si
milr ſi furat⁹ e ſextariũ fru-
mẽti valẽtẽ tunc ſolidos. xl.
cũ vo restituitur valet. xx.
dno ſextaria teneẽ reddere
vl. xl. ſolidos. nec ſufficeret
reddere ſextariũ ẽ Ray. ⁊
alios Immo ſi illo iterme
dio. ſ. iter uſurpatões ⁊ re-
ſtitutões plus valuit ꝙ̃ tpe
uſurpatiõis. illo pluri pcio
restituet ẽ aliqs. Teneẽ ẽt
raptoꝛ post restitutões dã
ni petere remiſſioné ð iniu
ria ſaltẽ p iterpoſitã pſonã
vel p ſe expreſſo noie furis
vel tacito: ẽm q ꝗlitas ne-
gocii reqrit. ſ. ſi eſt maniſe
stũ vl occultũ. ¶ Tertio no
ta ſi e res fructificãs: teneẽ
restituere rem cuȝ omnib⁹
fructib⁹ ide pceptis ⁊ q per
cipi potuiſſẽt a diligẽti poſ
ſeſoꝛe: puta uſurpauit agrũ
alterius: ex ꝗ non pcepit de
fructib⁹ niſi. xx. ſextaria fru-
mẽti qꝛ male fecẽ cultiuare:
ubi. xxx. pcepiſſȝ diligẽs cul
tiuatoꝛ ãnuati: talis rẽſtitue
re tenebiẽ ñ ſolũ. xx. pcepta
ȝ. xxx. Similiter ſi equũ fu
rat⁹ e cum quo lucratus eſt
menſati florenũ unum: ubi
dñs lucratus fuiſſet unũ cũ
dimidio: tenebiẽ restituere
ad rõeȝ unius floreni cum
dimidio p mẽſem: ⁊ itelli-
giẽ hoc deductiſ expẽſis fa
ctis i utilitatẽ ⁊ ꝯſeruatões
ipſius rei neceſſarijs (ñ tñ
ſupfluis) ⁊ expenſis factis
gr̃a colligẽdoꝝ fructuũ. hu
iuſmodi. n. ꝺducũẽ tã a ma
lefidei ꝙ̃ a bõefidei poſſeſ-
ſoꝛe ẽm Ray. ⁊ Tho. ſcða
ſe. q. lxxviii. ar. iii. Dãna ẽt
q̃ paſſus e dñs carentia rei
ſue: teneẽ ſatiſfacẽ: extra de
iiur. ⁊ dam. da. c. Si culpa.
Tho. ubi ſup ⁊ Ray. ¶ Itẽ
q̃rto nõ q ſi plures ꝯcurre
rẽt ad furtũ. vl ad dãnũ al
qð faciẽdũ ita q vn⁹ ñ fac
ret ſine altero glȝ teneẽ iſ
lidũ. i. ad totũ dãnũ restituẽ
dũ ꝗuſqȝ ſit illi ſatiſfactũ
tegre. Illo ãt reſtaurato p
vnũ illoꝝ teneẽ poſtea gl
bet eoꝝ pro pte ſua ſatiſfi-
cere ei q totuȝ restituit. ẽm
Tho. Ray. Inn. Ho. ⁊ al.
Extra ð ho. c. ſiẽ dignũ pu
ta cũ duo vl plures valunt
ad furãdũ aliqd: ita q un⁹

non fret vl' facet sine altero: seu cū mlti stipēdiarij bellāt iiuste: ita ꝙ vnus nō faceret sine altero p̄cipue i p̄ncipa lib⁹: multi ꝯsiliū p̄stant ad faciēdū extorsiones: vl' expoliandū iiuste aliquē ciuē: ita ꝙ sine assensu eoꝝ ñ potuisset fieri: oēs tenent̄ isolidū De hoc tñ plene hēs i scd̄a parte sū. ti. j. c. xij. ¶ Quito nō. ꝙ cū duob⁹ l' plurib⁹ exi stētib⁹ heredib⁹ vsurarij vel raptoris. si alter factus ē ñ soluēdo. si vnus ē. tenet̄ isolidū. Si plures sunt quilibꝫ tenet̄ pro p̄te sua ad restituendū q̄ vsurarie ⁊ vsurpatiue sit accepta ab illos. s. vsqꝫ ad quātitatē q̄ p̄uenit ad illos de hereditate. Nā oēs res hereditarie obligate sūt extra d̄ vsur. c. tua. Concor. Ho. Ger. ⁊ Gof. ⁊ Jo. an. Ad vltra āt q̄ p̄cepit de hereditate p̄dicti vsurarijs vl' raptoris ñ tenet̄: q̄uis nō esset p̄ illa satisfactū i totuꝫ creditorib⁹ vsuraꝝ vl' rapie. ¶ Sexto nō. ꝙ r̄cipiēs a religioso ꝯ volūtatē superioris sui: tenet̄ illud restituē. nisi i extrema necessitate illud recipisset: ar. xij. q. j. c. Nō dicatis. Et recipiēs ab ipso p̄lato religioso sine cāuōabili sꝫ ex parētela l' turpitudie. tenet̄ ad restitutōem mōasterio. filia religiosi ēt abbatis. dotata notabilr̄ d̄ bōis mōasterij: tenet̄ restituē dotes. ⁊ vir ei⁹ ēt si hoc scit. nisi p̄ modū elemosyne moderate dotasset. ¶ Sꝫ q̄rit̄ vtrū oē lucrū quod quis fecit ex re rapta: furata: vl' p̄ fen⁹ acq̄sita: teneat̄ restituere: l' paup̄ib⁹ erogare? Ad hoc r̄ñdet̄ per distictōnem Aut. n. talis res ē ex se fructificās que ēt sui vsu nō ꝯsumit̄ nec distrahit̄ vt ager: vinea: plāte: pratū: dom⁹ instrumētū ⁊ hmōi: ⁊ de hmōi re dꝫ restitui omne lucruꝫ ide perceptū s̄m Tho. s̄a s̄e. q. lxxviij. ar. iij. ⁊ oēs alios. aut talis res nō est ex se fructificans: ⁊ ei⁹ vsus ē ꝯsumptio vt granū: vinū: oleū ⁊ hmōi aut distractio: vt pecūia numerata: ⁊ circa hmōi res: ē triplex modus dicēdi. Naꝫ q̄dā dicūt ꝙ omne lucrum ide perceptū dꝫ restitui vel paup̄ib⁹ erogari: q: radice

ĩfecta nullus bonus fruct⁹ seq̃ pt: vt dicit. i. q. i. c. fertur. cũ ergo radix illi⁹ lucri sit vsura vł rapina: videt q̃ fruct⁹ vel lucrũ exĩde sit ĩfectum ⁊ obnoxiũ restitutiõi vel errogatõi. Alij dicũt q̃ ⁊ si pecuniã raptam vł fenebrẽ teneat in dubie restituere: ac ẽt damna que passus est is q̃ soluit vsurã ex carentia ipsi⁹ pecunie solute (puta q2 oportuit eũ accipe ad vsurã p̃ suis necessitatibus vł vẽdere res suas mlto minori p̃cio q̃ valerent) lucrũ pceptum ex pecunia fenebri p̃ licita negocia: nõ tenetur restituer. vł errogar paupib⁹. Et hoc tenẽt. Tho. sa se. q. lxxviij. ⁊ Ric. in. iiij. di. xv. ⁊ Pe. d̃ pal. i. iiij. di. xv. q. ij. arti. v. Jo. an. ⁊ Jo cal. ⁊ Ab. i. c. si. d̃ vsuris. Et ad rõnẽ alioꝝ dici pt. q̃ radix iusti lucri nõ ẽ rapina vel fenus: s3 ĩdustria vtẽtis ea. ex se. n. illa pecunia nihil lucri attulisset ⁊ sic ñ ẽ tradix ĩfecta: q2 ĩdustria de se est bõa S3 si illa pecunia male acq̃sita vsus fuisset in fraudib⁹ ⁊ ĩ alijs illicitis acq̃sitionibus: tunc radice ĩfecta teneret. Alij dicunt vt La. de ridol. ĩ sup2adicto tractatu de vsuris: q̃ lucrũ ex tali pecunia acq̃sitũ trifarie diuidet ⁊ vnã q̃dẽ partẽ habebit vsurari⁹ ipse: v3 tm̃ quantũ debet expẽse labori ⁊ industrie: q̃d bõi viri dirimet arbitrio: partẽq3 aliã restituet creditori suo: q. s. sibi d̃dit vsuras habito respectu ad dãnũ q̃d ille sustinuit ĩ bonis ex carẽtia illi⁹ pecunie vt dicũt Tho. vbi supra ⁊ seq̃ces. Residuũ tãq̃ in certũ dabit paupibus. Quod sic probat. Penes vsurariũ ñ d3 remanere. ne. s. ex h̃ paretur via vsuris. ⁊ iuitent homines ad peccãdũ: nec d3 creditori restitui: q2 tũc reciperet vsuras d̃ sorte sua: g̃ paupib⁹ est errogãdũ: q2 regula ẽ q̃ q̃ñ aliquid est errogãdũ ⁊ nõ apparet cui: illd̃ ẽ paupib⁹ dãdu3. ar. xiiij. q. v. Nõ sane Ray. ẽt cõsuluit q̃ post restitutionẽ solũ vsure rcepte: petat vsurari⁹ absolutõe3 ab eo d̃ alijs si teneret: ad cautelã. Magne eq̃tati vr̃ initi ista vltima opi

nio tñ sufficere vĩ absolutio que dr̃ a btõ Tho. cuꝫ alijs ĩ sua opi. ¶ Item queritur vtꝝ manifesto usurario prestãte cautõem de vsuris restituendis: si ad p̃ces eiꝰ aliqs fide iubeat ꝓ eo teneat̃ ip̃e fideiussor creditoribus usuraꝝ. vl' ep̃o. vl' paup̃ibꝰ. ad restitutõeꝫ oiuꝫ vsurarũ extortaꝝ certaꝝ ⁊ icertaꝝ. At qd̃ rñdet Lau. vbi sup̃ dicẽs: ꝙ Lapꝰ cũ pluribꝰ alijs doctoribꝰ d̃termiauit talẽ fideiussorẽ nõ teneri vltra vires hẽditatis p̃ncipalis .s. usurarij. ẽt si se p̃ncipalẽ cõstituisset. Et addit. Hãc ẽt qõnẽ disputauit. Pau. de leaꝫa. ⁊ d̃termiauit ꝙ ñ obligat̃ fideiussor vltra facultates vsurarij. hito respectu ad tp̃us cautionis: qꝛ si tp̃e cautõis p̃ncipalis erat solvẽdo (dato ẽt ꝙ facultates sint postea exhauste ñ restitutõe vsuraꝝ nec erit aliẽi sꝫ ꝑ alios mõs) fideiussor remãebit ad oia obligatꝰ lꝫ. n. exceptio iopie ꝓsit p̃ncipali: ñ tñ fideiussori. Sꝫ si tp̃e cautõis p̃ncipalis ñ erat solvẽdo: non tenet̃ vltra vires p̃ncipalis. Idẽ tñ Paulus distiguit int̃ fide iubentẽ ꝓ cavẽtẽ: ⁊ se obligãtẽ ad r̃stitutõeꝫ usuraꝝ ex alia cã. in p̃rio. n. cãu nõ tenet̃ fideiussor vltra vires. qꝛ nec ultra uires restituẽ uel cauẽ tenebat̃ p̃ncipalr̃. In s̃o cãu secꝰ: qꝛ p̃ncipal' ẽ obligatꝰ iso lidũ. lꝫ hẽat exceptõẽ iopie vel simile: q̃ exceptio vtpote ꝑsõalis ñ dirigit̃ ad fideiussorẽ. ¶ Itẽ nõ s̃ꝫ Ric. i. iiij. di. xv. q. v. ar. iiij. i fine ꝙ qui dãnificat aliq̃ꝫ iiuste ⁊ i sua libertate. s. iiuste ꝓcurãdo eũ redigi i s̃uitutẽ: tenet̃ se facẽ s̃uũ ꝓ eo: si ñ p̃t eũ alit̃ restituẽ libtati: nisi forte talis eẽt ꝯditio ꝑsone q̃ h̃ dãnũ itulit: ꝙ nõbilr̃ redũdaret i p̃iudiciũ bõi cõis: in q̃ casu nõ tenet̃ se facẽ s̃uũ: sꝫ tenet̃ ad oẽ aliđ iteresse ad arbitriũ bõi viri. Quãtũcũ qꝫ qs dãnificar̃t aliquẽ i alijs possessiõibꝰ nũq̃ tenet̃ ꝓ restõe se facẽ s̃uũ eiꝰ vel alteriꝰ qꝛ vt dĩ. ff. đ re. iu. libtas iestimabil' res ẽ. Q đ aũt dr̃ Exo. xxij. si ãt ñ hũerit vñ r̃ddat venũdet̃ iudiciale p̃ceptũ fuit vñ mõ ñ obligat nec

ille ubi.§. ¶ Jtē q emit ī bū ł ācillā q ab initio cū fuit captꝰ ībello iusto erat xpianꝰ ł xpiana (ꝙuis bētica) liberū dimittē dꝫ: nē pt peteř ꝑciū ab ipo seruo sꝫ ab eo a q emit. si iuenit: alias sibi imputet. sic ꝛ q emit rē alienā ignorant ꝯperta vitate dꝫ restituē dño eiꝰ: vł si ignorat dñꝫ: paupibꝰ errogare ñ sibi retinere. Si āt nō erat christianꝰ: sꝫ sarracenꝰ turchus: vel tartarꝰ ꝛ hmōi talē in seruū emptū: vendere pt ꝛ postea baptizatū. Piū ē certo tpe ꝯueniēti ex bui tio bito: eū libere dimittere si tñ bñ vtiř libertate: nō tñ necessariū. ¶ Jtē siqs ipedit aliquē iiuste: ab offō: vł bñficio iā obtento puta procurās sibi auferri ex aliq̄ sinistra cā ł falsa: teneř ad satisfactōeꝫ de toto bꝫ Tho. ba be. q. lxij. ar. iiij. ꝛ Ric. i iiij. di. xv. Secꝰ si iuste hoc ꝓcurat: qꝛ mereř ꝓuari ex defectu suo. Sꝫ si ipedit a bñficio ꝯseq̄ndo: ñ teneř ad tm̄ quātū ē bñficiū: sed ad arbitriū bōi viri bm Tho. vbi supra: ꝛ Ric. qꝺ intelligēdū videř qñ hoc facit ex odio vł malicia. Nā si faceret ut sibi uel amico suo magis ꝓuideret ꝙ illi puta testator aliqs uult legař ti. c. ꝛ ego rogo ꝙ magis leget mihi: ł cuidā ꝑsōe mihi magis dilecte: ꝛ ille sic fac: talis bm Pet. ꝺ pal. i. iiij. di. xv. q. ij. ar. j. nulli teneř quia nulli aufert ius suū. Nā illi nullū ius erat acq̄situ: ꝛ nemini facit iiuriā q utiř iure suo. Cuilꝫ. n. lꝫ se. alteri cōmēdare: vt donet sibi: uł leget ꝑcipue cū idiget. ¶ Jtē q̄riř utꝝ clerici teneāt restituere illos fructꝰ q̄s uoluptuose ꝯsumūt nō faciētes bruitiuꝫ i ecclesia. s. ñ officiātes uł officiādo: Rñ. bꝫ Archi. di. xliiij. §. i. utiqꝫ teneř ꝛ h triplicit. Prio ratione dati. Scꝺo rōne sacrilegii Tertio rōe odii. Prio rōne dati. Nā illa bōa tali ecclesie: iō data sūt ut offerēt ꝑces ꝛ sacrificia ꝓ ipis qui dederūt. ꝛ ex residuo aleř paupes. Ad qꝺ facit vbiuꝫ Hieronimi dicētis. Tibi o sacerdos ꝺ altari uiuere. ñ luxuriari ꝑmittiř di. xliiij. §.

j.⁊ q hoc nõ facit infideliter agit. Scdo rõne sacrilegij: q2 defraudãt totã ecclesiaʒ quã suis pcib⁹⁊ officijs iuuare deberent ei ⁊ pdesse: Vñ Alexãder pp. Ipi sacerdotes pro pplo iterpellant ⁊ pctã populi comedũt. q2 pcib⁹suis ea delent.j.q.j.c. Ipsi. Tertio rõne odij q2 pnocant irã dei ꝯ populum. Greg. Cũ is q displicet ad itercedẽdũ mittit: irati ani m⁹ pculdubio ad deteriora puocat. di.xlix.§.j. qd vex est qñ pplus est in cã malitie sacerdotꝫ. ¶ Sed qd si facit buitiuꝫ eccl'ie ſʒ in mortali pseuerat: Rñ. Nõ vꝫ teneri de fructibus. Et rõ est. q2 ẽt mali mistri orationes cões. vt offm̃ ⁊ misse: psunt viuis ⁊ defunctis ƀm Tho. in.iiij.di.xiij.q.i.ar.i. q.v. Itẽ i.iij.q.lxxxij.vi. ¶ Sed qd de bonis õmissis: nũqd tenet restaurare totũ: Rñ. ƀm Archi. Ex eqtate debe ret sibi iniũgi in pnia si posset: sed nõ est necessariũ. Sʒ in hoc est pnia arbitraria sicut in alijs. Et idẽ vꝫ sentire Pe. de pal. in.iiij.

¶ Capitulum tertiũ vbi sit fienda restitutio.

Quantũ ad tertiũ pncipale. s. vbi fiẽda est restõ. Circa hoc distinguendũ: q2 aut psona cui fienda est restõ scit: aut inquirendo sciri pt: aut oĩo ignorat. Si aũt scit: aut inquirẽdo sciri põt ipse: vel heres ei⁹ (ipo mortuo) i loco vbi facta ẽ rapina: vsura. vel dãnũ restõ fiet: si vterqꝫ ibi ẽ: vel vbicũqꝫ adinuiceʒ se cõueniunt creditor ⁊ debitor. Si aũt alt est absens a loco vbi fcã est vsurpatio: vl' dãnificatio: mittet expẽsis ei⁹ q se absentauit de loco. Si igit est abñs is cui fienda ẽ restõ: puta q2 mutauit domiciliũ. mittet sibi reʒ ablatã vel pecuniã ipse q abstulit expensis illi⁹ cui bꝫ restistituer. Si vo absentauit se a dicto loco is q reʒ vsurpauit: ipse suis pprijs expensis trãsmittet rẽ: vel pecuniam ƀm Hosti. ⁊ Jo. an. ⁊ S per talem modũ ꝙ nõ detegat pctõr si peccatũ est occultũ: ar. ij.q.i.c. Si peccauerit: vl' etiã põt creditori si

gnificari:ꝑcipue qñ est mul
tuꝫ remot⁹ a debitoꝛe occul
te vel manifeste: scđm ꝙ ex
pedit ꝛ ſm ꝙ creditoꝛ oꝛdi
nat vel de mittenda illa re:
vel reſuāda: vel alit̃ danda
sic agat đbitoꝛ: ꝛ liber erit.
Si āt suo ꝓpō motu rē illā
destiaret: seu pecuniā debi
toꝛ: ꝛ i via ꝑiret ꝉ auferret̃:
sibi ꝑiret: qꝛ adhuc teneret̃
ad satisfaciēdū. ſꝫ Jo. i glo.
vꝉ ēt si spat̃ cito vētur⁹ ad lo
cuꝫ: pōt sibi rē ſuare Et ſm
Tho. ſa ſe. q. lxij. ar. v. ad.
ij. Iteꝫ. in. iiij. di. xv. q. j. ar.
v. q. iiij. Host. Jo. an. in edē
sacrā deponē: ꝉ alio tuto lo
co. Aut si res ē ꝑui valoꝛꝭ:
ꝛ creditoꝛ distans multū ꝛ
abūdās fuerit. ꝑt ēt ſꝫ Vul.
ꝓ aia ei⁹ pauꝑib⁹ erogari.
Idē tꝫ glo. i c. Cū tu. ext. de
vsu. Si vō ignoꝛat̃: nec per
quirēdo iueniri ꝑt: cui restō
fieri dꝫ: tūc erogāda est res
ablata vel ꝓciū ei⁹ pauꝑib⁹
pꝛo aia illi⁹ i loco illo vbi fa
cta ē vsura: rapia: vꝉ dānū:
vel i loco i quo ibitat is cui
fiēda ē restō. ꝛ h̃ iō. qꝛ meli
us est ꝙ vicini ide sentiat cō
modū ꝙ̃ extranei. tū etiā qꝛ
verisile est ibi reꝑiri dānuꝫ
passuꝫ vel hēdeꝫ ei⁹. Ita no
tat Hosti. Jo. an. ꝛ Jo. de
ligna. vel saltē fiat tal̃ eroga
tio: ad arbitriū diocesani lo
ci vbi fcm̄ est dānū: vꝉ rapi
na ſm Rav. Si tñ nō ꝯmo
de fieri possꝫ i dcō loco: cuꝫ
hoc nō sit necīū: ꝑt tūc ꝛ dꝫ
alibi fieri ſꝫ Vul. Sꝫ ꝛ bea
tus Tho. vbi supꝛa i h⁹ i ca
su: nil dic̃ de loco determia
to sed pꝛo aia illi⁹. cui⁹ res
erat: dꝫ pauperib⁹ erogari.
Vñ ꝛ. M. Vgo. perit⁹ i vtro
qꝫ iure ꝛ. fr̃ Clar⁹ dicebant:
ꝙ cū pauꝑes sint vt vnū mē
brū in coꝛꝑe ecclesie: nec ab
hac vnitate seq̄strent̃ ꝑꝑ lo
coꝝ distātiā: sufficit si restō
incertoꝛū detur q̄buscunqꝫ
pauꝑib⁹ etiā alteri⁹ ꝓuincie
ꝙ̃ vbi facta est rapina vꝉ dā
nū: ꝛ maxime q̄ magis sunt
pauꝑes xp̄i: ꝛ vtilioꝛes ec-
clesie dei: ꝛ saluti aiaꝝ: ꝛ ex
hoc apꝑet ꝙ loc⁹ nō est de
necītate restōnis: sed de cō
gruentia. Idē tꝫ ſede. de se
nis. c. xxxij. operis sui Vsure
tñ icerte: extoꝛte ꝑ manife-
stos vsurarios: quō đbeant
restitui: ꝛ i q̄ loco: ꝛ ꝑ quem

diocesanū: hēs i.ij.p.sū.ti. j.c.x. ¶ Quāuis.n.qd̄ habetur i isto.§.nō ptineat ad vbi s3 mag3 ad qd: tn̄ hic nō bilr̄ q̄rit vtrū fideiussor possit repetē a d̄bitore vsuras: quas p eo soluit creditori: penes quē p ipso d̄bitore itercessit Ad qd̄ rn̄det Lau.de ridol. q Jo.an.i q̄onib⁹ mercuria lib⁹ sup regula. Dānū: d̄ re. iu.i.vj. hāc q̄onem explanat notabilr̄. et ex ei⁹ dict3 elicit. xi. q̄clones: q̄rū p̄ria est tal̄. ¶ Non recipit fideiussor a d̄bitore obligatōe3 sciente: et 3dicēte vsuras suo solutas debitori: nec ēt sortem. nec qd aliud iutiliter ipensu3. Plus est.n.3dicer̄: q̄ non q̄sentire.ext.de simo.c. Sic̄ tuis. ¶ Scd̄a q̄clo est. Nō repetit a debitore sciēte et patiēte: s3 nō mandāte obligatione3 fideiussor vsuras vel indebitū solutas vl̄ solutū creditori: et sibi iputet q se obtulit.ex.de re.iu. c. Bōa fides i.vj. Repetit tn̄ sortē idebitu3: qd̄ soluit. ¶ Tertia q̄clo est. Nō repetit a debitore sciēte: et mā dante ipm obligari p sorte tn̄ fideiussor solues vsuras tū q2 fines mādāti excessit: tū q2 ad illas obligat⁹ non erat. ¶ Quarta q̄clusio est. Nō repetit a debitore fideiussor vsuras sciēte et mandāte ipm in oēm casu3: vel simplicit̄ obligari siue fideiubē. Ps3: q2 i generali mā dato nō iclusit in debitum: de quo verisilit̄er in spē nō mādasset.c.i gn̄ali de regu. iur.in.vj. ¶ Quita cōclusio est. Repetit a debitore sciēte et mādante ipm pro vsuris: cū sub noie sortis iclusit eas: vt ē moris obligari siue fideiubē ipse fideiussor vsuras: qn̄ iuste credē potuit. illā sortē totū debitū: nec p̄sumere debuit illud indebitū sub noie sortis pmittere.ex.de p̄sūp.c. q2 verisimile. ¶ Sexta q̄clo ē. Repetit a debitore. sciēte et mā dāte nolati3 pro vsuris fideiuberi ipe fideiussor creditori solutas: si iurauit illas soluē. Et ista ē cōis opio ex.de fideiusso.c.ij. Et istā opi. approbat Jo.an. P3 tn̄ fideiussor optōe3 soluēdi vel ab solutionē petēdi: sic̄ h3 d̄b i

tor. ¶ Septima ꝯclusio est
Repetit a debitore et noia
tim mãducãte ꝓ vsuris fide
iuberi: ipse fideiussor vsuras
creditori solutas: et si nõ iu
rauit creditori illas soluẽ si
ipsi fideiussori debitor indẽ
nitatem iurauit: dũmõ al' ꝓ
pter pignora data: vel aliaȝ
cãm debitori fuerit expedi
ens vsuras solui. c. peruenit
extra de fideius. ¶ Octaua
ꝯclusio est. Nõ repetit a de
bitore sciente: ꝛ mandante
nominatim pro vsuris fide
iuberi ipse fideiussor credi-
tori spõte solutas: si nõ iu-
rauit creditori illas soluere
nec debitor iurauit fideiusso
ri idẽnitatẽ: nec expediebat
debitori ꝑꝑ pignora data
vel aliã cãȝ ipsas vsuras sol
ui: ꝛ hoc de iure fori. Sȝ opio
theologoꝝ que sm Jo. an.
multũ fauet eqtati. est ꝙ vr
geat debitor ad soluẽdũ in
foro ꝯscie. de re. iu. c. Scien
ti li. vi. ¶ Nona ꝯclo ẽ: nõ
repetit a debitore sciente ꝛ
mãdãte noiatiȝ ꝓ vsuris fi
deiuberi ipse fideiussor vsu
ras creditori coacte solutas
si nõ iurauerit creditori il-
las soluẽ: nec debitor iura-
uit fideiussori idẽnitatẽ: nec
expediebat debitori ꝑꝑ pi-
gnora data vel aliã cãȝ vsu
ras solui: si fuit ipse fideius
sor i culpa: vt qr nõ excepit.
Sec' si ñ fuit i culpa. ¶ De
cima ꝯclo est. ꝙ in oi casu ꝗ
põt a debitore fideiussor vsu
ras repetẽ: dȝ itelligi si nõ
iteruenit fraus ꝑsone ad ꝑ
sonã. s. ꝯstituentis ob hoc fi-
deiussorem extra de pri. c.
Quãto. ¶ Undecima ꝯclo
est. ꝙ i oi casu quo põt a de
bitore vsuras repeterꝫ: fide
iussor poterit illas repetẽ a
creditore: cui soluit. ff. man
dati. l. si fideius. §. in oib'.

¶ Capitulũ qrtũ per quos
debet fieri restitutio.

Quantũ ad quartum
s. ꝑ quos fieri dȝ resti
tutio. Prio dicẽduȝ
est de icertis: scõo de certis.
¶ Queritur ergo vtruȝ restõ
icertorũ debeat fieri ꝑ eum
qui hȝ restituẽ vel per aliuȝ
cui cõmiserit: aut soluȝ per
diocesanuȝ. Rñ. Circa hec
sunt varie opiniões ꝛ dñie.
Hosti. sup. c. cũ tu. extra de
vsur. ꝛ i. c. cũ sit. extra de iu

de.7 in sum. sua de pe.c.si. iuxta finē tenet q vnꝰ de ca sibꝰ ptinētibꝰ ad epm est re stitutio male ablatoꝝ icer=toꝝ. Qd' ēt tenet Jo.an.ex. de pe.7 re.l.c.si eps.in glo. li.vj.7 in.c.pctm̄.de reg.iu. li.vj. Ad qd vī̄ facer̄ qd bī. xij.q.j.c.ꝑcipimꝰ. Adducit ēt aliquos q tenēt hāc rōnē Cū hmōi bona incerta: sint pro aiabꝰ eoꝝ quoꝝ fuerūt fidelit dispēsanda: ac ꝑ ɔse quens sint ad diuinū cultū eo ipso 7 sustētatōez paupe rū ordinata: solus aūt eccle siasticꝰ platꝰ sit rector 7 mo derator diuini cultus: 7 pī paupeꝝ 7 dispēsator reruz diuino cultui ordinādaruz: vt pz di.lxxxvij.c.diuie 7 in multis alijs.c.iō scd̄m iudi ciū eiꝰ debita incerta sunt ꝑ eū dispēsanda. Archi. autē in quadā q̄stione disputata per eaz 7 in rosario.xiiij.q. v.c.nō sane tenet ɔ̄triuz 7 di cit sniaz. Hosti.circa hec.su pradicta eē verā in casu vbi nullus deputatus est a te=statore: qui hoc exequatur. vt.xij.q.ij.c.de laicis. Ubi vero certa persona deputa ta est a testatore: illa ꝑsona debet exequi: vt in.d.c.de laicis ex.de te.ca.tua. Jm=mo credo q ipē raptor icer ta que dn̄t pauperibꝰ erro=gari: pōt ipse pauperibꝰ er rogare absqz inia vel auc̄te epi: vel alteriꝰ iudicis eccle siastici vt satis colligit i.d. c.cū.tu. Et hoc innuit ēt clare glo.j.c.sic dignū de homi. §.eo. Nec obstat illa decre talis.c.cū sit extra de iude. ꝑ quā ꝓbat Hosti. suā opi nionē. Naz illud.c.loquit de iudeo nō de xp̄iano: cuiꝰ actꝰ vel dispensatio merito habet suspecta ab eccl̄a quo ad xp̄ianos: iō iuste 7 bn̄ di cit ibi scd̄m ꝓuidentiā dio cesani: que suspitio cessat in xp̄iano: 7 sic non dubito q eps nō hz se itromittē de ta libꝰ. Hec Archi. Jo.an.de ligna.idē sentit: 7 post ad=ducit hāc rōnē. Qui indebi tum extorsit.obligatꝰ est ex maleficio: vel q̄si illis qbus extorsit si extāt: alias paupi bus. Et regula hēt: q debi tor pōt se per solutionez li=berare. Insti.qbꝰ mo.tol. oblo ꝑ totū. Tu qui dicis ɔ̄

riū: da mihi casū expssuz ꝯ regulā. Nec ē verū ꝙ sit in dicto. c. cū sit: qꝛ nō loqtur in xpiano sed in iudeo: vt di cit Archi. Hāc opinionē se quūt Pau. ⁊ zēze. sup cle. i. de priuilegijs. Hoc ēt con sulerūt. Jo. cal. ⁊ recuperꝰ. Sꝫ dñs Ugo vtriusqꝫ iurꝭ peritꝰ. ⁊ frater Clarus: vt habetur in quadā summu- la: cōcordauerunt in hoc ꝙ nullum ius expssuz hoc dicē nec in decretis: nec alibi ni si ꝙ eps ē pcurator paupe rū. Jllud vero adaptatur ꝙ pōt pcurare de suo pprio si hēt. vel de bōis ecclesie. i. fructibꝰ vel alijs modis. sꝫ qꝛ sacerdotes simplices: sūt imperiti p maiori pte. epi vero reputātur sufficiētes in scientia. hinc inoleuit ꝙ hmōi restitutiones remittū tur ad epos. Unde si ꝯfes sor peritꝰ sit ⁊ sciat in hmōi sufficiēter ꝯsulere: nō est ne cesse remitteř ad epos. hec ibi. Et in hac snia ē. Jo. mo. Hoc ēt innuit. Jnno. extra de immuni. ecclesie. c. qꝛ ple riqꝫ. ar. xxiiij. q. ij. c. siquis romipetas. Ad rōnem supe riꝰ inductā pro alia opiniōe posset rñderi: ꝙ ꝗuis epi ⁊ plati sint dispēsatores rerū datarū eccłijs. ñ tñ seqtur ꝙ sint dispēsatores oim ꝗ bm deū sunt i diuinū cultū ⁊ in paupes erroganda: sꝫ solū i diuinū cultū iā ordina- ta: vt redditus ecclesiarū ⁊ hꝰi. Nā si eēnt dispēsatoꝛs errogādarū oium: secundū hoc eēnt ēt dispēsatores oiꝫ supfluorū que diuites ex di uino pcepto dbēreňt paupe ribus errogare. qđ a nullo ꝯcediť. Sed ⁊ Tho. ba he. q. lxij. dicit ꝙ si ille cui debꝫ fieri restitutio sit oino igno tꝰ: dꝫ ei restitui sicut pōt. s. dādo i elemosynas p salute eiꝰ. siue sit mortuꝰ siue viuꝰ pmissa tñ diligēti inqsitiōe eiꝰ: ⁊ de auctoritate epi ni- hil dicit. Sco. i. iiij. di. xv. di cit si queras p cuius manꝰ debeāt talia dispēsari. s. in certa. Rñ. ꝙ nō inuenio qs necessario sit determinatus mediator i ista paupibꝰ di spēsādū. Uř aūt mihi ꝙ. p se ipsum (cōsilio nihilomi nus boni viri) pōt hoc pau pibꝰ errogare. qꝛ tali media

tori ad dispẽsandum tribui
posset: de cuius fidelitate p̃
sumeret: ⁊ tñ iste sibi appro
priaret. vel in alios vsus cõ
uerteret ꝙ deberet. Uñ vbi
lex diua vel ecclesiastica nõ
ligat ꝑsonã: sequenda ẽ rõ
naturalis. Illa ãt dictat. ꝙ
qui teneť restituere: magis
hoc faciat ꝑ se: ꝙ ꝑ alium:
nõ excludẽdo tñ hoc ꝯsiliuꝫ
boni viri: sꝫ icludẽdo. Hec
Sco. vbi supra. ¶ Quidaꝫ
alij faciũt circa h̃ distictõeꝫ
videlicet ꝙtũ eorũ i qbus
ꝯpetit repetitio: vt furto: ra
pina: vsura: fraude: ⁊ hꝰi di
spensatio incertorũ ꝑtineat
ad epm. Sꝫ aliorũ vbi non
ꝯpetit repetitio. ⁊ si erroga
tio fiẽda est paupibꝰ: vt in
ludo. ⁊ iniuste acceptis a iu
dice. ꝓ iudicãdo: vl' a teste. ꝓ
testimõio a meretrice ꝓ for
nicatione ⁊ hꝰi: qlibet ꝑ se
possit dispẽsare: vel cũ cõsi
lio ꝯfessoris. Ego credo se
cũdã opionẽ. s. archi. ⁊ seq̃
ciũ omnino verã ⁊ simplici
ter excepto vno casu. videli
cet in icertis publicorũ vsu
rarioꝝ: quẽ casum nõ dubi
to oẽs illos excepisse itende
re qꝛ ibi expssẽ ⁊ clare sus ꝓ
uidit: vt. s. ꝑ dispositionem
diocesani talia icerta deter
minẽtur ⁊ dispẽsetur: extra
de vsuris. c. ꝙꝙ lib. vi. ibi
traditur forma de hmõi. de
qua habes i. ij. parte sum.
ti. j. c. x. In hoc ergo casu tñ
põt intelligi illud qđ diciť
per tertiam opinioneꝫ. s. in
vsuris publicis incertis.
Et si queratur vtrũ ep̃s pos
sit ꝑ sua synodalia hoc sta
tuere. vt. s. sibi retineat dis
pẽsatioẽ incertorũ ⁊ alius
ñ possit se itromittere. Dic
in h̃ casu Jo. an. de ligna.
super. c. cũ sit iudeis: ꝙ quic
qd dicit Jo. an. dubium est
an possit. Et. Jo. cal. i quo
dã ꝯsilio dicit expssẽ ꝙ non
põt Ugo ⁊ frater Clarus di
cunt ꝙ nõ põt ep̃s excõicaꝛ
de iure sacerdotes: q se in
tromittũt đ dispẽsatiõe in
certorũ. ¶ Quãtũ ad p̃m. s.
ꝑ quos dꝫ fieri restitutõ cer
torũ bonorũ ad qđ rñdetur
ꝙ per eũ qui abstulit seu re
cepit vsuras. seu male abla
ta. Potest ẽt ⁊ per quãcũ
qꝫ personam aliam facere.
In h̃ an. vera est regula iu

ris:q per alium facit.p ide est ac si per se ipsuz facē vi deat de re iu.li.vi. Si tñ vi tiū vsure:furti:rapie:vel al terius dāni ē occultū:ꝛ rsti tutio occulto mō p se vel p aliū fiēda ē: vt nō detegat persona.ar.ij.q.j.c.si pecca uerit. Caueat ēt diligēter ꝙ cū per aliū facit:ita caute fa ciat vt recipiat qui debet ꝛ nō ille sibi retineat:qꝛ si eēt ber hoc liberatus nec confi dat de cōfessoꝛib⁹: nec pdi catoꝛib⁹: nec qstuariȷs q q rūt pecūias nō animarū sa lutē. Et si his.qui rapinam vsurā vel fraudē fecit si resti tuat:cū heres teneat ad oia onera dfuncti iquātū suffi ciat hēditas: tenet ꝛ ipe fa cere dictā rstitutionē:dr vsu. ca.michael. Et eadez rōne heres hēdis:ꝛ sic in ifinitū: cū sciat ab eis hēditas obli gata ad restōnē pp vsuras ꝛ rapias ꝛ dāna a pꝛoꝛib⁹ fa cta. Et vbi ñ sufficeret hēdi tas ad satisfaciēdū:tñr lega tarij ꝛ dōatarij qꝛ nō legari nec dōari pt alienū. Nec ex cusarēt heredes sciētes vel dubitātes:vel merito dubi tare debētes: ex publica fa ma.vel ex scripturis: vel ex fideli statu: testatoꝛē illici tos fecisse ɔctus.vel vsurari os:ex hoc ꝙ nullus pōit q relā sup h.vel postulat ali quid ab eis vt dbitū. Sz de bēt diligēter inqrere verita tē ɔtū psit. Et si iueniūt sic eē notificēt: vl notificari fa ciāt illis qb⁹ debēt: se offe rētes ad restitutionē. Et si nō inuenirēt aliq: pauperi rib⁹ ē errogādū. Alias esset in eis ignoꝛātia crassa q nō excusat. di.xxxvij.§.si. Et ɔ̄ uis defunctis nō pꝛosit illa restitutio si decesserint ipe nitētes: pdest tñ:imo neces saria ē ipsis hēdib⁹ si volūt saluari:qꝛ ñ remittit pecca tū ꝛc. de re.iu.li.vi. ¶ Qui aūt licitā artē exercebat:vel pīmonialia tantū hēbat te statoꝛ:nec apparet ex fama vel scriptis de illicitis ɔctī bus:seu alieno: pꝛesumere debēt eū iuste acquisisse: qꝛ nemo iudicādus ē imemoꝛ ppꝛie salutis ꝛ diui timoris i.q.vii.c.sancim⁹.ꝛ pcipue i moꝛtis articulo. ¶ Itē nota ꝙ dicit Hosti.in sum.ti.de

vsu. q si aliqua honesta pso
na puta sacerdos vl eps tra
ctet iter debitore et credito
rem satisfaciendo. et dicat cre
ditori talis mediator tantum
faciam tibi reddi si ex corde re
siduum remittas: non decipias
me: quia mediator sum: nec de
bitore: cuius aie salute quero
et rndet creditor se ex toto
corde liberare ipsum: debitore
quare non dicam ipsum liberatum:
non video: nec curo qualiter cum
q sit satisfactum dummodo sit
satisfactum ei. Si q moueant
in contrarium: hoc faciunt in odium
vsurariorum. Si quis enim ex alia
causa alij iniuriet: eqde hoc ad
mittit qlibet theologus: q
concordia iter ptes possit tra
ctari: et ps eius qd deberet
ex pacto remitti alias titul
de trasactoib inutilis esset.
Et quare non idem de vsura:
Dicendum g et tenendum q pci
b possit vel iussu iudicis vl
pactoe ptium remissio fieri: et
sic dicam vsurarium absolutum.
Hec Hosti. Que gde intel
ligo vera esse in foro contentio
so: non i foro cosciētie. vel et
i foro conscientie quantum ad ea que
dubia eent: vtpote deberet da
ri vl non: quia rationes sunt ad
vtraque pte: vel cum dubium est
quantum debeat satisface pro dā
no dato. Et ad h faciunt ro
nes quas facit ipse. Hosti. Sed
vbi certum vel clarum est de
bitum: vl rone vsurarum: vel
alterius vsurpatois: nisi de
bitor liberaliter remittat illud
q remittit: et si d mille tan
tum decem remitteret: si hoc fa
cit quia putat se alit residuum
non posse habe: nil valet illa
remissio facta et publico pa
cto q ad aiam. Unde cum
mercator ifortunia passus fal
lit: et occultas multa d bois
suis mobilib vt non perueniat
ad man creditorum quaerit com
positione cum eis de minori
quantitate quam dbeat (puta co
uenit rndere singulis credi
torib ad rone .xv. solidorum
pro libra cum tn posset totum da
re vl cede bois) cui composito
ni assetiunt creditores: et ita
recipientes liberant eum d resi
duo: certum e: quia q ad deum ad
huc tenet de residuo cum illi
non spote sed coacte fecerit illam
remissione: volentes illa p
te poti carere quam toto. Qui
imo et si cederet bonis tota

lit. nihil sibi reseruãdo: ꝛ ñ sufficiũt bõa illa ad satisfaciendũ. si postea puenerit ad pinguiorẽ fortunã tenetᷣ de residuo. extra de soluti. c. odoard⁹. ¶ De dãnis datis tpe guerre ad inicẽ iter ciuitates quõ ꝛ p q̃s potest fieri relaxatio seu remissio: q̃ñ faciũt pacẽ cũ certis pactis ꝛ capitulis. ¶ Nota ꝙ i q̃dã sũmula sic dicitᷣ ꝙ Quis sint pupilli multi ꝛ absẽtes q nõ assentiũt: ꝛ forte ẽt alii qui ꝯdicunt ex ꝓuectis q receperũt dãna iiuste: nec eis ẽ satisfactũ: nichilhominus tantũ est bonũ pacis: ꝙ qui habẽt rẽ publicã gererᷣ possunt cũ ꝯsensu: maioris partis subiectoꝝ sibi: pactis pacis subdẽ ꝛ licite relaxare inicẽ dãna data: ꝛ si fiat rᷣlaxatio ꝑdicta: tenet ꝛ valet. Nã ꝛ i hoc modo pñt ꝓ bono rei publice sibi talias iponẽ ꝛ hmõi: quas gabellas vocãt. De bõis vero clericoꝝ ꝛ religiosoꝝ: nõ possunt laici facẽ relaxationez: qꝛ non sunt eorũ foro subditi: nec de bõis ecclesiasticis ꝑmittitur eis aliq̃ dispõ. vt di. lxxxxvj. Bene possũt tñ hoc facẽ ꝑlati spũales terrarum ad inicem: de consẽsu ꝛ ꝯueniẽtia clericoꝝ ꝛ religiosorũ q dãna receperũt i guerra. Hanc ãt relaxationẽ quo ad laicos vel clericos itelligas de dãnis da. de reb⁹ ꝯsumptis. Nã res extantes: vt eq̃s: pannos ꝛ hmõi q habent ꝛ sciunt sua nõ eẽ: vt puta qꝛ bellũ iustũ nõ fuit ex pte suoꝝ. vel si iustũ ab eis acceperũt a qbus nõ poterãt: ipsa tenere nõ pñt. Vñ si dominos ꝓprios iuenire pñt: eis reddere tenẽtur: alias si nõ inueniũt paupib⁹ errogare. Idẽ videtur: si de iusticia belli dubitatur. Nã vbi clare bellũ iustũ est: res accepte efficiuntᷣ capiẽtiũ (di. j. c. Jus militare) q̃ tñ dñt inter eos ꝓportionabiliᷣ distribuit per duces belli: vt. xxiij. q. v. c. dicat: nisi ꝑ publicũ editũ datũ sit vnicuiq꜡ qd capit. Paupu꜡ aũt ꝛ inocẽtũ nõ vrᷣ tutũ bõa auferre cũ sint sine culpa: nisi subsit cã: cu꜡ sit aliqs puniẽd⁹. de re. iur. li. vj. Pẽa tñ tpali frequen

ter punit vnus pro altero diuersis de causis: vt.j.q.iiij.per totum. ¶ De tutoribus: curatoribus negociorum aliorum gestoribus filijsfamilias et huiusmodi qui extorserunt vsuras: vel fecerunt rapinas: fraudes et dana nomine alieno.s. pro pupillis: patronis. vel patribus suis: nil tamen eorum peruenit ad eos: sed ad pupillos: dominos vel patres eorum: queritur vtrum per eos possit et debeat fieri restitutio ipsis pupillis: vel patribus seu dominis nescientibus et inuitis de bonis eorum ad quos peruenerunt taliter extorta. Responso. dicunt quidam indistincte: quod sic in foro conscientie: dummodo non immineat inde periculum vite: conscientie. vel fame: si deprehenderetur aut scandalum sequatur puta quia aliquis crederetur furatus fuisse illa qui innocens est et huiusmodi. Tales .n. vt dicunt illi non committunt furtum occulte illa recipientes cum pecunia fenebris: vel per rapinas et fraudes habita non sit eorum. Et ratio est quia cum per efficacem causam predictorum.s. tutorum: curatorum et huiusmodi: et per inter medium illorum tale iniustum lucrum deuenerit ad manus pupillorum patronorum vel patrum: et ad restitutionem sint obligati isti mediatores iustum esse videtur vt quam cum illorum iniuste ablata sunt: nunc iste iniuriam habeant illa satisfacere ne ipsi de proprio satisfacere teneantur ar. ad hoc de re.iu. vbi dicit Chrisostomus. Omnis res per quascunque causas nascitur per easdem dissolui tur. Propterea ad hoc agendum predicti tenentur: et in hoc gerunt vtilem curam sui: et illorum qui iniuste detinent aliena. ¶ Alij autem perfectius et equius respondent per distinctionem videlicet: quia aut tales adhuc habenti in manibus administrationem rerum illorum: aut non. In primo casu: possunt et debent restituere de bonis illorum ad quos peruenit lucrum quod habent per manibus si noluerint remanere ipsi obligati ad satisfaciendum de suo. Et hoc siue occulte siue manifeste: cum sufficienti cautela: aut ab ipsis non possit postea repeti. Et ad hoc videtur facere ratio prime opinionis cum regula, prima. Omnis res. Si autem non habent amplius administrationem: tunc sub distinguendum est: quia aut predicti tutores: procuratores et

hmōi: ñ pñt illa restituē de suo (puta qꝛ paupes sūt) aut pñt: ⁊ si ñ pñt: sufficit ꝙ denūciēt ꝑncipalibꝰ ꝓ qbꝰ fecerunt vsuras: fraudes ⁊ hmōi q ignorāt quō fecerūt ꝓ eis talia illicita lucra q̄ ad eos ꝺuenerūt: vñ ⁊ obligati sūt ad restitutōez. Et si nō satisfaciūt ipi ꝑncipales hēant ꝓpositū satisfaciēdi ꝺ suo cū poterūt. Ad accipiēdū āt occulte a p̄dictis ad h̄ nō tenēt̃ nec ꝺñt: ⁊ rō ē qꝛ q̄ ad se excusati sūt a restitutōne ipotētie. vt. xiiij. q. vj. c. si res. Quo ad illos ꝓ qbꝰ fecerunt vsuras vel fraudes: auferēdo ab eis occulte. ꝓ h̄ nō ꝓuidet̃ saluti eoꝝ cū remaneāt obligati i cōscia: ex q̄ sciūt talia fore facta: nec velit satisfacē: ⁊ sic nō dissoluit̃ peccatū: vel obligatio q̄ ad estimatōez eoꝝ. Sꝫ nec potest qs a priuata ꝑsona cogi ad restitutionem male ablatorum nisi ꝑ iudicez ecclesiasticum: vel ciuilez nec videtur bene posse excusari a furto cum cōtratet rē alienam inuito domino: cū in vsura transferatur domini um. Per hoc ēt exponit se multis ꝑiculis. Si āt tales mediatores ꝺ qbus dictuz est pñt restituere (cum illi ad quō extorta peruenerunt nolunt restituere: q principaliter obligantur) possūt petere humiliter non ꝑ coactionem vel fraudem a creditoribus vsurarū vel fraudum remissionez: cū penes eos nō remanserit pecunia fenebris: ⁊ illi q eaꝫ habuerūt remaneāt principaliter obligati: qꝛ remissiōe obtēta libere ⁊ sponte: āplꝰ non tenebunt̃: sꝫ tm̄ ꝑncipales: nisi ⁊ eis fiēt remissio. Quō si remissionē facē ñ vellēt tenet̃ satisfacere ꝺ suo ⁊ tunc vsqꝫ ad q̄ntitatē solutā ꝓ illis. poterūt occulte accipere ꝺ bōis eoꝝ: si alias ꝑ viā iudicij hēre ñ pñt: ita tñ ꝙ nō sequat̃ scādalū vel periculū q̄ semꝑ vitanda sunt. vbi āt mediator talis sic satisfecit: dꝫ ꝑ aliquē modū cautū declarare illi q sciebat se obligatū ad illud āplius nō teneri: vt puta: si dicat se nō curare ab eo illa recuperare q̄si ac si dōasset vl ꝺclarare

hẽdib⁹ suis: ꝙ ñ recipiãt a tali ꝑsona aliqđ vt debitū ꝓ tali cã ⁊ hmõi. Gõa.n.ñ des non patiť vt semel exa ctũ bis exigať: ꝺ re.iu.li.vj.

¶ Capitulum quintum cui fienda sit restitutio.

Quãtuȝ ad quintuȝ.s. cui fiẽda ẽ restitutio seu datio rei ablate ł alias illicite acq̃site. Pro fũdaméto notanda ẽ distin ctio quã ponit Tho. ꝭa ꝭe. q.xxxij.ar.vij.dicẽs. ¶ Tri plicit p̃t eẽ aliqd acq̃situȝ. ¶ Uno mõ q₂ id qꝺ acqri tur illicite: detur ei a q̃ acq̃si tũ extoꝛtũ ẽ: ⁊ siue ñ transfe rať dominiũ illi⁹ rei in acci pientẽ vt i furto ⁊ rapina: si ue trãsferať: vt ivsura: tñ cõ petit repetitio. Scđo mõ dř aliqd illicite acq̃sitũ: ita ꝙ ille q illicite acq̃siuit ñ p̃t illꝺ retinẽ: nec tñ detur illi a q̃ acq̃siuit q₂ ille ꝯ iusticiã dedit: ⁊ ille contra iusticiaȝ accepit: vt i simonia ⁊ simi lib⁹ in qb⁹ ipsa datio ⁊ acce ptio ẽ ꝯtra legẽ. Tertio mõ dř illicite acq̃sitũ nõ ꝙ ipsa acq̃sitio sit illicita: sȝ illꝺ ex quo acquiritur ẽ illicituȝ: ex quo transferť dominiũ nec cõpetit repetitio: vt i mere tricio ⁊ hui⁹. Nã meretrix turpiter agit ⁊ cõtra legẽ di fornicãdo: sed ipa acq̃sitio, vel datio pecunie ꝓ hmõi illicitis: non ẽ illicita nec ꝯ legẽ dei: ⁊ ħ ꝓprie dicitur turpe lucrum. De illicitis ergo isto tertio modo acq̃si tis ꝭȝ Tho. vbi supra ⁊ ray. põt dari elemosyna: ⁊ põt ẽt retineri nisi sup̃fluum ꝑ fraudeȝ vel dolũ mulier ex torserit: q₂ illud eẽt restituẽ duȝ. Et ad ħ pertinẽt lucra facta ex histrionatu illicito: ex duello ex toꝛneaméto: ex sertis factis de floꝛib⁹: ⁊ ali is hmõi: quoꝝ vsus est cõiť ad lasciuiaȝ: ex decijs factis ex mathematica seu arte di uinatoꝛia: ex lucro negocia tionis: aduocationis vł me dicine i casu nõ ꝯcesso quo ad clericos. In his dixerũt aliq nõ posse fieri elemosy na: q₂ vt diciť ꝓuer. tertio honoꝛa deũ ꝺ tua substãtia ⁊ iteꝝ honoꝛa deũ ꝺ tuis iu stis laboꝛib⁹: ⁊.xiiij.q.v.c. elemosyna.⁊.i.q.i.ñ ẽ pu tãda. Sȝ ħ ñ ẽ veꝝ ꝭȝ Tho.

vbi supra. ꝛ Ray. ꝛ alios cōiter. Predicta aūt capitula allegata hoc intēdūt: ꝙ nō licet dare elemosynā de male acq̄sitis: q. s. debēt certis personis restitui: vel ꝙ non dꝫ aliq̄s aliq̄d facere illicitū vt det elemosynā. Et ꝙ̄nis q̄daꝫ distiguāt vt dicit Vul. ꝙ in his que ꝓhibita sunt: qꝛ mala ꝛ non puniuntur a iure nisi in famia: vt meretricū duellum: ꝛ hmōi talia posunt retineri. Sed q̄ mala sunt qꝛ probibita a iure vt torneamēta: ꝛ negociatio quo ad clericos: ꝛ hmōi: ꝛ talia ñ pñt retineri ad vsum suū: sꝫ dñt paupib⁹ errogari. Lꝫ hec distictio videat eē ꝓbabil̄ tñ: (qꝛ pene sūt restrigēde ñ āpliāde ꝛ q̄ nimis emūgit elicit sanguinē) credo ꝙ i p̄dict̄ oib⁹ casib⁹ ꝛ similib⁹: bonuꝫ ē ꝛ salubre. ꝙ penitēs iducat̄ ad errogādū paupib⁹ nō tñ cogēd⁹ ad h̄: nec si non velit: i hoc est iudicādus ñ eē in statu salutis si ñ velit huiusmodi pniaꝫ agē: vel accipē. s. ꝙ hmōi lucra paupib⁹ erroget: nisi i casib⁹ a iur̄ expressis vt i symonia ꝛ idē d̄ eo qd̄ dat̄ iudici ad corrūpēdū eū ꝛ hmōi: vt ifra dicet̄. Scd̄ꝫ ergo Tho. Vul. Ray. ꝛ Inno. d̄ hmōi debꝫ dari elemosyna debito hōestatis ꝛ ꝯsilij: ñ d̄bito necessitatis salut̄. Et sic itelligit̄ illd̄. xiiij. q. v. q̄ hētis. Non ē ergo illud acceptū sic r̄stituēduꝫ ei a q̄ acceptū est: qꝛ i turpi causa: melior est ꝯditio possidētis. ff. de ꝯditōe ob turpē cāꝫ. l. fi. ob turpē. ¶ De illicite acq̄sitis. scd̄o modo videlꝫ cū illd̄ sic acq̄situm non debetur ei a quo sic est acq̄sitū: nec tñ acquirēs p̄t pro se retinere. Illd̄ pōt ꝛ dꝫ de necessitate salutis nō solū de ꝯsilio ꝛ honestate paupib⁹ errogari: ꝛ hu i⁹ rō ē s̄ꝫ Tho. scd̄a scd̄e. q. lxij. ar. v. qꝛ ipsa datio ꝛ acceptio ē lege ꝓhibita: vt i symonia. Quidā tñ extendūt istū s̄m modū ad oē lucrū i q̄ cōmittit̄ pctm̄ in dante ꝛ recipiēte nō solū in symōia sed ēt in pecūia accepta ex adulterio ꝛ pro vsura: cū q̄s accipit mutuū sine cā rōnabili puta vt āpli⁹ ditet̄ ꝛ in

de soluit vsurā. Illā vsuraz
vt dicūt: q accipit retinē n̄
p̄t nec tn̄ ei dz reddē: quī de
dit: qz turpit̄ opatus est dā
do mutuū ei quē nouerat n̄
idigere. Sz Tho. vbi sup̄ n̄
dicit hoc. sz cū datio ē ꝯtra
legē. In dicto aūt casu da-
tio pecunie ꝓ mutuo non ē
peccatum: sz accipe illo mō
vsurario mutuuz ē pctm̄: qz
dat illi occasionē mali. Un̄
lz peccet mortaliter sic mu
tuū accipiendo: dz tn̄ poti⁹
reddere illi a q̄ accepit ꝙ̄
pauperibus errogare: nisi
vbi non inueniretur ille a q̄
accepit: vel etiā si vellet illā
vsuram reddere non vsura
rio: sz his a quibus extorsit
ipse vsurarius vsuras: pro
eo satisfaciēdo pro illa par
te. 7 tūc dz vsurario signifi
care ne iterū illi restituat: 7
p̄cipue dz hoc facere cum
lnia epi. vt si dict⁹ vsurari⁹
vellet ab eo repetē. eps co
gat illū desistere a receptōe
7 ex quo vtil̄r gestū est nego
ciū eius ratū hēre dz. Non
tn̄ tenetur ad h̄. s. inquirere
vel dare his qbus debitū ē
vsurari⁹: sz sufficit ꝙ rstitu
at a q̄ recipit. Paupib⁹ au
tē errogare nō dz: cū nouit
eum a quo accepit 7 pōt ei
dare. Q. d̄ expresse oñdit au
gu. dicēs. Nolite facere ele
mosynas de fenore 7 vsuris
xiiij. q. v. Nā cum dat pau
pib⁹ qd̄ debet̄ certe p̄sone:
nō liberat̄ a restitutōis obli
gatōe ad illā p̄sonaz: vt h̄z
extra d̄ homi. c. sicut dignū
circa finem. Sed in symo-
nia ipsa dactio 7 acceptio
pecunie pro spūalibus ē ꝓ
hibita. Un̄ dicitur. i. q. i. c.
Placuit anathema danti
anathema accipienti. Et iō
nec sibi retinē valet: nec illi
reddē q dedit: sz dz d̄ neces
sitate salutis pauperib⁹ er-
rogare si p̄t: vl̄ illi ecclesie i
cui⁹ iniuriaz data ē pecunia
applicari. vel alit̄ prouideri
prout habes in ha p̄te sum.
ti. i. c. v. Simil̄r i iudicio: ꝓ
hibitū ē iudici vel assessori.
cū hn̄t certū salariū: accipē
aliqd a p̄tib⁹ pro iudicādo:
vl̄ nō iudicādo. vl̄ iudicādo
bn̄ vl̄ male. Et testi ē ꝓhibi
tum accipe pro testimonio
ferendo: Un̄ Augu. Iō nō
dz vendere iudex iustū iudi

ciuz: aut testis vex testimonium: qz vēdit aduocat⁹ iniustū patrociniū: ⁊ iuriscōsultus vex ɔsilium. Illi.n. inter vtrāqz ptem ad examen adhibenť: isti in vna pte cōsistunt. xiiij.q.v.c.Nō sāc. Qđ ergo recipit iudex pro hmōi vel testis: pro se retinere nō pt: sʒ dʒ illi restitui q ddit: si iuste ddit puta vt iuste iudicaret: itedēs redimere q̄modāmō vexationē suā. Vñ Aug.i.d.c.nō sane Ille solet malet sibi ablatā pecuniā repetere: q iustū iudiciū emit: qm̄ vēale eē nō debuit: Sʒ si pecunia data fuit iudici ad eū corrupēdū vel testi ad falsum testimoniū dicēdū: vel alicui ad falso accusādū: l' aduocato ad iiustitie aduocādū: illi datori reddi ñ dʒ qz turpiť ddit nec sibi retinē dʒ sʒ pauperib⁹ elargiri vel illi i cui⁹ dā nū siue iniuria data ē: ⁊ p̄ci pue si ex h amisisset iustam cāz. Pētur h i.d.c.nō sane put ibi nō. Jo.an. ⁊ Archi. ⁊.ij.q.iij.c.Qui recte. ⁊ Inno. extra d imu.ec.c.qz plerīqz. Ray. ⁊ Ho. i sū. Silr iferiores officiales; vt nūcij missi: ⁊ hmōi si aliqd extorquēt p iprobitatē: vt denariū puuʒ ⁊ hmōi tenēť pauꝑibus errogare: ⁊ hoc vbi certum salariū recipiunt: vt dicit gl.i.c.Nō sane. Nam cū salariū sufficiēs recipiūt si q̄ ex torq̄nt. dñt restituē si ē qd nōbile. Et idē vr̄ dicendū d nōrijs camerarijs: ⁊ hmōi q offō suo exercēdo: exigunt aliqd a ꝑsonis. Si .n. hñt sufficiēs salariū tenēťur ad restōnē eox q̄ accipiunt. Nec vr̄ excusar̄ ɔsuetudo: cuʒ sit irrōabil'. ar. xxiij. q.i.c.Militar̄: vl' paupibus errogar̄ si d facili ñ pt ineniri. Si vo salariū ñ hērēt: vl' nō sufficiens: credo ꝙ ɔsuetudo excusaret: qz nemo cogiť suis stipēdijs militare. ¶ Insup d his q accipiunt pecuniā ab accusatis l' icarceratis añq̄ ꝓferať snia ɔ̄ eos vt itercedant ꝓ eis ⁊ liberenť. ¶ Sciendū ꝙ si accusati. l' icarcerati sūt culpabiles: vñ ⁊ merito ɔdēnādi illā pecuniā nec reddē dñt datorib⁹ qz turpiť dderunt nec sibi retinē pñt: qz turpi

ter acceperũt impediẽte in
ſtitiã: ſ; dꝫ pauꝑibꝰ erroga
ri. ar. xiiij. q. v. Qui hẽtiſ. Si
vero ſunt inocẽtes: ⁊ ad re
dimẽdã ſuã verationẽ dede
rũt ⁊ ꝓcurãdã ſui liberatio
nẽ (ſi itercessores eoꝝ ſunt
officialꝭs ſalariati alias) pe
cuniã ꝓ h̃ receptã. reddẽ de
bẽt vl̃ pauꝑibꝰ errogarĩ: niſi
data fuiſſet ꝑ modũ doni ⁊
liberalitatꝭ: ⁊ ꝑcipue poſt li
berationẽ: q̃ tũc retieri poſ
ſet ar. i. q. ij. c. Sicut epꝫ. Et
ſilr ſi itercessores nõ ſũt of
ficiales ſalariati: ſ; ꝑuate ꝑ
ſone: laborãdo ꝓ hꝰi iuſta
liberatiõe. iuſte faciũt: ⁊ qꝺ
eis datr̃: iuſte retinere valẽt
¶ Itẽ de pecunia data pro
adulterio cõmiſſo vl̃ ꝯmittẽ
do: Quis qdaꝫ dicãt ꝙ dꝫ
dari nõ ei q̃ ꝺdit: nec ſibi re
tineri: ſ; ei dari in cuiꝰ iiuriã
data ẽ. ſ. marito (ſi vxor eiꝰ
cõmiſit adulteriũ: ex q̃ pecu
niã habuit) vr̃ ꝙ potiꝰ ꝺbe
at pauꝑibꝰ errogari: niſi ille
maritꝰ eẽt pauꝑ: q̃ ꝑꝑ pau
ꝑtatẽ poſſ; ẽt ꝯfeſſor ipi mu
lieri tanq̃ pauꝑi dimittere
Et ſimiliter de viro cõmit-
tente adulteriũ quo ad vxo
rem caſte viuentem ⁊ videt̃
eſſe in hmõi quaſi idem ius
ſicut ⁊ i turpi lucro. vt i me
retricio qꝺ ẽt poteſt retine
ri ſic acq̃ſitũ niſi q ꝙ leges ꝓ
hibẽt adulteria ⁊ puniũt nõ
aũt ſimplicẽ fornicationẽ ⁊
meretricia. Nihilominꝰ de
pecunia data pro adulterio
nil ſtatuũt ſic̃ de pecunia ſi
moniaca ⁊ aliis huiuſmodi
vñ pauꝑibꝰ errogari potius
inducẽdi ſunt. xiiij. q. v. c. nõ
ſane. ¶ De acq̃ſitis per lu-
dos fortũe. extra illos caſꝰi
quibꝰ dꝫ acq̃ſitũ pro hmõi
reſtitui debẽt pauꝑibꝰ erro
gari: q̃ñq; ẽt poſſet ſibi reti
nere. S; de hoc i. ij. ꝑte ſũ.
ti. i. c. xxiij: ¶ De illicite acq̃
ſitꝭ ꝑmo mõ. i. cũ debet̃ illꝺ
acq̃ſitũ ei a quo acq̃ſitũ eſt:
vt in furto: rapina: vſura ⁊
hꝰi. Regula ẽ: ꝙ hꝰi ſunt re-
ſtituẽda ſpoliatis. ſiue ſint
dñi illaꝝ reꝝ: ſiue ad eos
ſpectet dñiũ nõ cõſtet rẽ non
fuiſſe ablatam: vt accidit in
pignore. depoſito: cõmoda
to: et huiuſmodi. Licet. n.
tales qui habent pignora.
depoſita: ⁊ hꝰi non ſint dñi
illarum rerum: tñ ex hone-

sta cā. illa tenēt. iō bis dēnt restitui talia ablata nō dñis ipaꝝ reꝝ. Et sic itelligo illō iij. q. i. c. Reitegrāda ſt oīa spoliatis. Ext. de resti. spo. p totū. Si āt: res: ablata est ab eo q iniuste hūerat: puta p furtū. vel p rapinā: restitu enda ē dño illius rei: nō illi furi. Quāuis āt malefaceret talis restituēdo furi a q̄ ipe acceperat: ꝛ ñ dño rei ipius quē nouit: tñ hʒ Gnil. libe ratus est ad obligatōe resti tutōis: q2 reposuit rē i pristi num statū ꝛ gradū. ¶ Qui dā tñ dicūt: ꝙ illud qḋ acq rit ex vsura mētali tm̄: non dʒ illi restitui q dedit: q2 id a se volūtarie abdicauit. nec tñ sibi dʒ retinere: q2 ꝯ legē accepit. ex. ḋ vsu. c. ꝯsuluit: sed debet paupib⁹ errogari ar. c. sic dignū. ext. ḋ homi. De vsu. c. cū tu. Sʒ ista iura iducta: videnť eē ꝯ talē opi nionē. Nā ibi dr̄ ꝙ debēt ablata restitui eis quoꝝ. fue rūt si reperiūť: vel eoꝝ he redib⁹. Nec aliqḋ ius: nec aliqs doctor solēnis: fac istā distinctionē inter vsurā mē talē ꝛ pactionalē: vt pma ḋ beat restitui ei q dedit. scḋa aūt nō sʒ paupib⁹ errogari. Sʒ sic indistincte dic Aug. (de acceptis p furtū ꝛ rapi nā: ꝙ debēt restitui nō dari paupib⁹ (sic iquiēs. Qui ꝯ ius societatꝫ humane: furtꝫ: rapis. iuasionib⁹: oppssioni bus: aliq̄ abstulerint. reddē da poti⁹ q̄ donāda cēsem⁹. exēplo zachei. xiiij. q. v. c. nō sane. Ita ꝛ indisticte dic idē de vsurꝫ. Nō lite elemosy nas facē ḋ vsur. q. ea. c. Nō lice q̄si dicat hec reddēda sť ñ paupib⁹ dāda. cū. s. iueni unť q ḋderūt ipsas vsuras. ¶ Et cū dī ꝙ q dedit vsu ras volūtarie: illḋ a se abdi cauit. Rñ. ꝙ si dedit ex libe ralitate ꝛ p modū dōi verū eēt: ꝛ tūc recipiēs h sciens nō tñr restituere nec paupi b⁹ dare. Sʒ si ḋdit rōne mu tui pncipalr. non abdicauit illud volūtarie (supple) sʒ ꝯditiōate: nēc mutuās spu taret se grauatū: ꝛ istū igra tū: ꝛ sic alia vice ñ inueniret mutuū. Et ideo sibi debet restitui vsura. Si aūt nil ac cepit vltra sorte (q̄uis hoc nō intenderet): in nullo te

netur:nec illi nec paupibus
Ad hoc facit qd dicit i dire
ctorio iuris. Ibi.n.dr q vsu
rari⁹ mētalis inducēdus ē
in foro penitētiali.vt restitu
at p.c. Cōsuluit de vsur. Et
subditur infra q in foro ec
clesie vsurarius mētalis in
dicādus ē male agere.⁊ est
inducēdus nō cōpellendus
vt sic accepta restituat. nec
tā vsurarius est punien-
dus in foro iudiciali. s3 quo
ad deū re vera vsurari⁹ est.
⁊ tenetur restituere sic acce
pta.⁊ sic intentio cū effectu
facit vsurariū.vt in.d.c.Cō
suluit.⁊.xiiij.q.iij.c. Si fe-
neraueris. hec notat Ber.
Inno.Host.⁊ gof. ¶ Pro
h⁹ aūt maiori declaratiōe
sciendū q in re q̄ d3 restitui
se aliqs tripl'r p̄t hr̄e q2 aut
est verus dn̄s:aut heres ei⁹
aut solū est dispēsator circa
ipsa3 rē. ¶ In p̄mo cāu:cū
s.est verus dn̄s rei ablate:
d3 sibi restitui si pōt.iij.q.i.
c.reitegrāda. ⁊ fere p totā
qōnem.⁊ hoc nisi iusto bel
lo:vl' iusto edicto iperiali:
vl' ecclesiastico: ille cui res
sublata ē:p̄uaretur iure re
habēdi simpl'r:vl' ad tēpus
Na3 cū ɔtingeret hoc:pu-
ta q2 tā heretic⁹ cōdēnat⁹
est dn̄s rei:vl' de crimine le
se maiestatis ɔuictus in qui
bus casibus oia ɔfiscāt post
sniam sup hoc:nō sibi s3 fis
co debēt oia sua applicari.
ext.d here.c.Excōicam⁹. In
sup si dn̄s rei ablate nō hēt
admistratiōē bonoꝝ suoꝝ
vt pupillus: d3 illud reddi
tutori vl' curatori. ¶ In se
cūdo vo casu.s.cū legitim⁹
heres ē sibi debēt ablata re
stitui:sed cū tali distinctiōe
ꝑm Ray.q2 si heredes sunt
plures:vnicuiq3 scdm ꝓpor
tiōnes sue hereditarie ptis
restituendū est. Si āt heres
in aliqua determinata quā
titate ɔstitut⁹ sit:puta in.c.
vl' in domo ⁊ nō plus:tunc
restitutio nō fiet heredi:sed
illi vel illis qbus testator cō
misit dispēsationē bonoru3
suoꝝ. Si vero dfunctus in
morte sua:oia bōa sua lega
uit pauperib⁹ ⁊ pijs locis:q
b⁹ illa legata sunt. acqritur
ius i bōis defūcti p̄ntibus ⁊
futuris:vn̄ ⁊ eis d3 restitui.
¶ In tertō cāu.s.cū ē dispē

ſatoꝝ reꝝ:vt epi ⁊ aliȷ̄ plati
eccliaꝝ ⁊ gubernatores hoſ
pitaliũ.ē diſtiguēdũ. Quia
cũ dāt aliq̄ aliȷs. aut dāt de
reb⁹ſuis ꝓpriȷs: puta patri
mōialib⁹:vel ꝑ induſtriā ac
q̄ſitis:ſicut ſcriptur̄:doctri
ne: ⁊ h⁹i ⁊ de hmōi dando
quibuſcũqꝫ ēt malis vt me
retricib⁹ ⁊ hiſtriōib⁹ (Quis
grauiter peccēt: vt illō.lxxx
vi.di.c.dōare) tñ nō tenet̄
ad reſtitutionē:nec illi q hu
iuſmodi recipiũt ab eis ſm
Ray. ⁊ Guil. Aut dāt ď fru
ctib⁹ eccliaꝝ ſuaꝝ: ⁊ locoꝝ
pioꝝ ad mēſaꝫ eoꝝ ſeu vſuꝫ
ſpāliter deputatꝭ ⁊ tũc etiā
male vtēdo ⁊ dādo male fa
ciũt:nō tñ tenēt̄ ad reſtōnē
ipſi:nec qui recipiũt ab eis.
niſi reciperēt ꝑ extorſiones
fraudes: ⁊ violentias ⁊ h⁹i
tũc tenerēt̄: ⁊ hoc ſm tho.
ſcďa ſcďe.q.lxiȷ.ar.v. Item
q̄ſtione.clxxxv. ⁊ ſm Guil.
Aut dāt de bōis eccľie ďpu
tatis ad cultũ diuinũ:vel.c.
diſtribuendis aut pauperi
bus errogandis ſpāliter:vł
cũ ēt ſimpliciter cōmittunt̄
diſpēſationi ſue ſine diſtin
ctione ſibi deputatoꝝ ad

vitā ab aliȷs: ⁊ tunc ſi dant
cauſa neceſſitatis ſeu elemo
ſyne bñfaciũt: nec ipſi tenē
tur. nec q recipiũt ad reſti-
tuendũ:niſi darent de his
q̄ ſunt diſtincte ďputata cle
ricis:q2 tũc tenent̄ eis ď eo
qď abſtulerũt ab eis: qa nō
dāda ē elemoſyna de alie-
no.xiiiȷ.q.v.c. Neqꝫ. Si dāt
ꝑſonis honeſtis ꝓ patroci
nio ⁊ labore quē īpēdũt ec-
cleſiȷs:ēt laudabil̄r faciũt: ⁊
ħ ſꝫ q̄titatē laboris ⁊ idu-
ſtrie. Eccleſiaſticis.n. vtilita
tib⁹ ſeruientes: eccleſiaſtica
oꝫ remuneratione gaudere
xiȷ.q.iȷ.c. Quicũqꝫ ſuffra-
gio. Nec ğ plati dātes nec
recipiētes ꝓ h⁹i tenent̄ i ali
quo reſtituere. Sed ſi dant
rōne parētele:cũ tñ nō indi
geāt:vel cā fauoris humāi
erga pncipeſ niſi facerēt ad
redimēdā vexationē quo ad
tyrānos ⁊ ſimil̄s:vel ſi dāt cũ
turpitudinis vt meretricib⁹
h⁹i:tenētur ad reſtituēdũ q̄
ſic male dederũt: nō quidē
de bonis eccleſie:ſꝫ de bo-
nis patrimōialib⁹ ſi hñt:vel
ꝑ induſtriā acq̄ſitis. Illi ēt
q ſic talia que aliȷs debeba

tur male accipiũt: tenẽt re stituere. nisi ipse q̃ dedit satisfecisset. tho. vbi. s. Debẽt aũt dare. vel successori ei⁹ q̃ dedit: vl' in vtilitatẽ ecclesie conuertere cũ licentia superioris: vel pauperibus erogare: si illa paupib⁹ debebãtur. ¶ Qui aũt recipiũt a religiosis pp iniustã cãm vel sine licentia supioris debent restituere plato ipsius monasterij: vel ↄuentui: vel alias in vtilitatẽ mõasterij conuertere vel expẽdere: p̃cipue si ipse platus fuit qui male dedit. ¶ In oi autem casu ex supradictis: debet fieri ita q̃ peccatũ qd ẽ occultum nõ manifestet: ⁊ ita q̃ nõ sequat maius scãdalũ: ar. di. xiij. c. duo. ¶ Qui aũt tenentur alicui ecclesie vel loco pio: debẽt illud dare gubernatori seu rectori ei⁹ loci: nisi ille rector nõ haberet iustum titulum sz vsurpatum: vel probabiliter credat male vsurũ. tũc. n. posset in vtilitatẽ illi⁹ loci ↄuerti vel successori reseruare.

¶ Capitulũ sextũ cur hẽda sit restitutio.

Quantũ ad. vi. s. cur sit hẽda restitutio. Ad h̃ dicendũ Tho. secunda secunde. q. lxij. assignat rõnẽ videlicet qr restitutio ẽ actus iustitie. Ad iusticiã aũt habendã ⁊ exercẽdã: qlibet tenet. ¶ Cõsistit aũt iustitia i q̃dã eq̃litate: que tollit p vsurpationẽ ⁊ detẽtionẽ aliene rei: ⁊ reparari nõ põt: nisi p iteratã datiõz seu p assignationẽ rei: ei cuius erat si⁹ p̃t ⁊ iõ tenet restituere. ¶ Sz nota q̃ sicut q̃libet q̃ ẽ sui iuris p̃t dõare rẽ suã: ita p̃t ẽt remittẽ rẽ sibi debitã gratis ⁊ relaxare suo dbitori. Que remissio siue dõatio liber facta sine fraude: ⁊ coactione postq̃ facta est p pniam nõ p̃t reuocari. vt dicit Ray. ar. vij. q. j. c. q̃ piculosum. ¶ Sz sciẽdũ q̃ illi q̃ ponũt se i manib⁹ creditorũ pmittẽdo seu offerendo se ad dãdum qd peterẽt: rogãtes tñ q̃ totum vel p̃tẽ dimittãt sz nõ intendũt restituer: imo sperãt q̃ p nihilo vel modico q̃etabuntur: alias non se ponerent in manibus eorum: a peccato quidem rapine: vsu

te:seu alteri⁹ male vsurpatō
nis nō sunt absoluti:qꝛ pec
catū p̱ pniam ꝛ ꝯfessionem
dimittit̃ quā̃ illi vere nō ha
bēt. ¶ Sed vtruꝫ absoluti
sint a debito:seu obligatiōe
restituēdi:distiguēdū scd̃m
Egi:in q̃libet. Quia si cre-
ditoꝛ ꝓp̃a volūtate ꝛ libera
litate dimisit ꝛ dōauit non
curans qcq̃d debitoꝛ inten
deret:nō tenet̃ ipse debitoꝛ
ampli⁹ restituere. si ei clare
ꝯstat. Secus ā̃t si creditoꝛ
decept⁹ vel coact⁹ vel despa
tus.i.ꝙ nū̃q̃ spabat se illō
debitū ab eo posse hr̃e : vel
nō posse hr̃e totū:ꝛ iō poti⁹
voluit hr̃e pt̃ē q̃ nihil:du-
bitās ne nihil haberet si to
tū vellet hēre. Talis .n. re-
missio ñ valet:ꝛ adhuc obli
gat̃ ad restituēdū. Sed qꝛ
hec mā̃ ē multū vtilis ꝛ ne-
cessaria sciri. ꝛ ifrequēti pꝛa
tica:iō serosius ꝛ pleni⁹ tra
ctā̃da:ꝛ q̃d sentiant docto. i
hoc referēdū. ¶ Cū ergo q̃
rit̃ vtꝛ̃ vsurario vel cuilibꝫ
alteri qui hēt aliena suffici-
at in foꝛo ꝯscie remisio sibi
facta ab his qb⁹ extoꝛsit vsu
ras vel alia male ablata: vl
ab hr̃dibus eoꝝ: si illi nō vi
uūt respōdetur diuersimo-
de a diuersis:vt pꝫ in. §. se
quētib⁹. ¶ Girar. ō senis.
oꝛ. here. asserit ꝙ hn̄s male
ablata. nisi reddat aut suffi
ciētē faciat cautionē. ñ p̄t li
berari a sua obligatōe p̱ ali
uꝫ modū cū p̄t aliq̃ mō resti
tuere. Nec. n. p̄t de obliga
ri p̱rio p̱ viaꝫ remissiōis : se
cundo nec p̱ viā satisfactōis
tertio nec p̱ viā liberatiōis:
quarto nec p̱ viā trāslatōis:
quinto nec p̱ viā donatōis:
sexto nec p̱ viā renūciatōis:
septimo nec p̱ viā cōuenien
tie ꝛ discretōis. ¶ Inducit
ad hoc has rōnes q̃ nō vi-
dētur multum vꝛgere. sꝫ si
ne multa difficultate solui
pn̄t p̱ eos q̱ tenent ꝙ absq̃
actuali restōne. p̄t tolli obli
gatio male ablatoꝝ ab eo
q̱ obligatur p̱ quēlibet hoꝝ
modoꝝ:dūmō nil fiat i fra
udē:vl̃ p̱ metū vl̃ p̱ despatō
nē. s. nō rehabēdi. sed libere
pōte grat̃ ꝛ sciēter. Si eniꝫ
ffraudulēter. coacte : vl̃ h⁹i
fieret tal̃ de obligatio: locū
habet qō dicit:ꝛ nō aliter.
¶ Qō nō possit tolli talis

obligatio ꝑ viã remissionis nisi restituatur: probat sic. Nullus ẽ capax remissiõis nisi a peccato pri⁹ desistat: sȝ hñs rem male ablatã ꝗ̃diu remanet obligatus ad reddendũ nõ dr desistere a peccato: ergo nõ ẽ capax remissiõis: ꝛ ꝑ ꝯñs obligatio illa tolli nõ põt ꝑ viã remissionis. Ad qd̃ facit regula Peccatũ de re.iu.li.vi. Restitutio.n.ꝑ quã obligatio tollitur: est preuia remissioni. Unde nõ videtur remissio fieri: nisi ꝑ restitutionẽ tollaṫ pri⁹ obligatio. Sȝ ad hoc rñdetur. Maior põt intelligi dupl'r. Uno mõ vt itelligatur d̃ remissiõe debiti rei ablate ꝛ sic vꝛ falsa. nã p̃t alicui remitti d̃bitum: si vult creditor liber ꝛ sponte: ꝗ̃uis ille d̃bitor ñ itẽdat dare ẽt ñ sibi ãplius obligabiṫ ff. Egi. Scd̃o mõ vt intelligat d̃ rẽissiõe pcti: ꝛ tc̃ ẽ vera maior ꝛ mior falsa. Naȝ hñs male ablata si nõ p̃t restituẽ vllo mõ: remãet obligat⁹ ad restõnẽ cũ poterit. ext. d̃ solu. c. odoard⁹: ꝛ tñ d̃sistit a pctõ si penitet ꝛ ꝓponit restituere in futurum. Sed ꝯ si põt restituere sed male: ꝛ hoc itẽdit facere si creditor ñ remittat. talis ẽt adhuc remanet obligatus ad restituendũ: ꝛ tñ desistit a peccato penitẽdo: Et qd̃ subdit ex regula. Aug. pcm̃ de re.iu.li.vi. ꝙ restitutio ẽ p̃uia remissiõi: verum ẽ de restitutione nõ solũ actuali sȝ ẽt mẽtali ꝛ i ꝓposito ꝛ in eq̃lẽti. ¶ Qd̃ nõ tollatur ꝑ viã satisfactiõis ꝓbat sic. satisfacere ẽ pctõꝝ cãs excidere ꝛ eoꝝ sugestionib⁹ aditũ nõ idulgeṙ. d̃ pe. di. iii. c. satisfactõ: circa pri. Cũ g̃ ablatio ꝛ detẽtio rei aliene sit cã pcti nisi ipa cã pcti excidaṫ qd̃ fit ꝑ oppositũ suũ. s. rstõnẽ: nisi rstituaṫ ñ vꝛ posse satisfaceṙ ꝗ̃tũcũqȝ acceptet creditor. Insup cũ ꝑ satisfactionẽ ñ solũ repareṫ amicitia: sȝ ẽt eq̃litas iusticie que ablata erat ꝑ vsurpatõẽ ꝛ d̃tẽtiõẽ alienoꝝ: nisi tollaṫ cã iniusticie ꝛ ineq̃litatis q̃ sit ꝑ restõnẽ subtractorũ: dum creditori reddi qd̃ min⁹ hẽbat ꝗ̃ debat ab ipo vsurpatore: g pl⁹ hẽbat ꝗ̃ debat: si

re ꝑabit̃ iuſtitie eq̃litas: ⁊
ſic ñ fiet ſatiſfactio niſi red
dat ablata. Satiſfactõ.n.fie
ri dꝫ ꝑ ipꝫ debitorẽ q̱ vola-
uit iuſtitiã vſurpãdo aliena
nõ ꝑ creditorẽ. Ad hoc rñ-
deri põt.ꝙ vtiqꝫ peccati cã
excidi nõ p̃t.niſi ꝑ reſtitutõ
nẽ: ſꝫ reſtitutio nõ ſolũ fieri
põt actu: ſed ẽt mẽte ⁊ ꝓpo
ſito: al's q̱ nõ põt reſtituere
cũ nil hẽat: ſeq̃retur ꝙ non
poſſꝫ ſatiſfacere ꝓ pctis qđ
eſt falſuꝫ. Similiter ẽt eq̃li-
tas iuſticie reparari põt.nõ
ſolũ ꝑ actualẽ reſtitutionẽ:
ſed ẽt ꝑ aliũ modum ꝑ quẽ
ſibi creditor vel iniuriã paſ
ſus reputat ſibi ſatiſfactuꝫ.
Fit quoqꝫ in h'i remiſſione
ſatiſfactio: ꝑ debitorẽ q̱ vio
lanit iuſtitiã dñ hẽt aiuꝫ pa
ratũ ⁊ ſe offert ad reſtituen
dũ: ſi nõ remittit. ❡ Tertio
ꝓbat ꝙ nõ tollatur ꝑ viam
liberatiõis ſic. Chryſo. dicit
ext. de re. iur. c. Ois ois res
ꝑ q̃ſcunqꝫ cãs naſcitur: per
eaſdẽ diſſoluitur. Sꝫ obli-
gatio talis iniuſti detẽtoris
naſcitur ꝑ ſolã eius depra-
uatã volũtatẽ.ſ. rapiendo.
vel tenendo: vel detinendo
rẽ alienã. ergo diſſolui ñ po
tuit niſi ꝑ volũtatẽ.ſ. rectifi
catã.ſ. in reſtituendo ablata
⁊ ſic vꝫ ꝙ nõ ſufficiat volun
tas ei' cui fieri dꝫ reſtitutõ
ad tolleñ. obligationẽ cũ ñ
fuerit cauſa ipſi'. ❡ Ad qđ
rñderi põt: ꝙ volũtas ꝺpra
uata vſurpatoris rectificari
põt. nõ ſolũ ꝑ actualẽ reſti-
tutionẽ: ſꝫ ꝑ intẽtionẽ volũ
tariã reſtituẽdi: ſi ille ſpõte
noluerit remittere. Et ſic nõ
ſolũ volũtas creditoris: ſed
⁊ debitoris volũtas: q̃ fuit
cã obligatõis ꝯcurrit ad li-
berãdũ obligatorẽ dũ ſe of
fert ad ſatiſfaciẽdũ credito
ri ad placitũ. ❡ Quãtũ ad
q̃rtũ.ſ. ꝑ viã trãſlatiõis ⁊ ac
q̱ſitionis dñi ꝓbat ꝙ nõ poſ
ſit tolli obligatio ſic. ❡ Pre-
ſuppoſito ꝙ in vſura ñ trãſ
feratur dominiũ ſm̃ quoſ-
dã: tũc aſſumit̃ tal' regula.
❡ Nullus põt in re detinẽ
da iuſtus titulus aduenire
niſi pri' iniuſtus auferatur
titulus. Nã iniuſt' titulus
auferri ñ p̃t abſqꝫ h ꝙ iuſt'
titul' acq̃rat̃, ⁊ ecõuerſo: ⁊ ic
circo erit alia actõ p q̃ iniu
ſt' titul' tollit̃, ⁊ ꝑ q̃ iuſtus

titul⁹ acqritur. Nulli ergo
aduenire poterit iust⁹titul⁹
p aliquā actōez:nisi ei aufe
rat̄ iiust⁹titul⁹p aliā actōez
Sz illis q acqrūt dominiū
i re detinēda:aduenit iust⁹
titulus p dominij acqsitōez
Ergo si pri⁹ hūit iiustū titu
lū p rei aliene vsurpatōez ⁊
detētionē:opz q dict⁹titu-
lus iniust⁹auferat̄ p eiusdē
rei restitutionē ãte dominij
acqsitionē ⁊ sic nō est capax
dominij āte restitutionez:⁊
mlto forti⁹ i furtis ⁊ rapinis
i qb⁹hz oēs si trāsfert̄ dñiū.
¶Sz ad h rñdet̄: q ut di-
ctū ē:restitutio p q̄ aufert̄
iiust⁹ titul⁹ i foro ɔscie:fieri
pt nō solū manualiter sz ēt
mētalit̄ dū.s.est parat⁹red
dere realiter si non vult di-
mittere:⁊ sic ablato iniusto
titulo per spontaneaz ⁊ libe
ram remissionez creditoris
acquirit̄ dominiū. ¶Quā
tuz ad quintum q non pos
sit tolli per viam donatio-
nis: pbat sic p has ppositi-
ōes. ¶Ille cui restitutō fie
ri dz:dōare nō pōt ṗusq̄ sit
restitut⁹. Et ipe iiuste deti-
nēs aliena anteq̄ restituat
ablata:certificari nō pt d ta
li dōatione vtz sit vera do
natio. Priam sit pbat. Do
natio nisi sit libera:nō ē do
natio vera.ff. d adimē.le.l.
rē legatā. Iste āt q talit̄ do
nat.s.añq̄ sit restitut⁹ nō li
bere dōat:qz nō libere illd
hēt cū nō actualr hēat: Et si
dicat̄ q restituēdus liber̄ pt
hēre ⁊ p ɔñs libere pt dōa
re:qz detētor bonoꝝ suoꝝ
parat⁹ē reddere:talis istā
tia nihil valet qz restituēd⁹
certificari nō pt. q talis ha
bēs sua male ablata: sit pa
rat⁹ad ea restituēda:nisi ea
stati cū pōt reddat: vel pro
eis reddēdis sufficiētē cau
tionē faciat: qd ptinet ad se
cundā ppositionē. Nā ⁊ si
videant̄ aliq signa:qbus se
patū ad satisfaciēdū oñdat
nō pbant̄ esse sufficientia:
cū illis vti possit:ita ille q h
bz intentionē restituendi: h
cut ille q habz. Et talis alie
noꝝ detētoꝝ iiustus:cui do
natio sit ante restitutōez:nō
pt eā: vt verā donatōez ac-
ceptare vel accipere:cū hōa
conscia. ¶Ad qd rñdet̄: q
dōari pñt nō solū res habi

te: sꝫ ēt iura ⁊ actiones ⁊ q̄ sperāt̄ h̄ri. Nec ꝓpterea p̄t dici ꝙ n̄ sit dōatio libera: qꝛ res actu nō h̄etur. Et cuꝫ h̄ negociū agat̄ ⁊ discutiatur ſm forū cōſcie vbi credēdū ē cuilibꝫ ꝓ ſe ⁊ ꝯ ſe: ⁊ nemo ſit arbitrādus imemoꝛ pro prie ſaluti: vt dr̄. j. q. vij. Sā cimus: ex q̄ debitoꝛ offert ſe paratuꝫ ad reſtituendum ſi vult. rogat t̄n vt donet: nō coactus nō deceptus ſꝫ ſpō tane⁹ p̄t ſibi pſuadere ⁊ cre dere liber̄ dōaſſe: p̄cipue ſi nō egeat multū: nec. n. p̄ſu mit̄ d̄ facili q̄s ꝓijcere ſua ⁊ dōare. ¶ Quātū ad ſextū ꝙ n̄ poſſit toli p̱ viā renun ciatōis ꝓbat ſic. Ubi renū ciatio nō h̄et locū obligatō tolli nō p̄t p̱ viā renūciatio nis: ſꝫ an̄ꝙ̄ fiat male abla⸗ toꝝ reſtitutio: nō p̄t ille cui reſtitutio fieri dꝫ renunciar̄ ergo nō pōt tolli obligatio detinētis aliena iniuſte per viā renūciationis. Maioꝛ ē nota. ¶ Mioꝛ probat̄. Nā renūciatio illa, que fit a ſpo liato anteꝙ̄ reſtituat̄: ipſa ꝺcernit̄ eē nulla ſicut pꝫ. iii. q. j. c. epiſ. ⁊ extra d̄ r̄ſti. ſpo. c. Sollicite: ⁊ h̄ iō qꝛ p̄ſumi tur n̄ libē fieri: qꝛ nō ē viſi⸗ mile ꝙ ſpōte iuri ſuo renun ciauerit: qui renunciat ſpo liat⁹. Sic. i ꝓpoſitio vr̄ dicē dū ꝙ renūciās creditoꝛ: nō reſtitutus nō vr̄ ſpōte renū ciare: ſꝫ vt coactus ⁊ h̄mōi. ¶ Ad qđ reſpōdet̄ ꝙ ea q̄ ꝯtinent̄ i dictis capitulis: h̄nt locū in foro cōtentioſo vbi ꝓcedit̄ p̱ p̄ſumptioneꝫ Sꝫ i foro conſcie: ēt ſpolia tus p̄t renūciare iuri ſuo. vt in ꝓpoſitio. Preterea eo ſpō ꝙ offert ſe ei ad reſtitu tōeꝫ ſi vult: iā reueſtit ⁊ re⸗ ſtituit eū iuri ſuo. ¶ Quātū ad. vij. ꝙ nō poſſit tolli p̱ vi aꝫ ꝯueniētie ⁊ diſcretōis: ꝓ bat ſic. Suppoſitio dicte re gule pctū. li. vj. Obligatio illa q̄ iiuſt⁹ detētoꝛ alienoꝝ eſt obligat⁹ ad reſtitutioneꝫ neceſſe eſt ꝙ tollatur per vi aꝫ reſtitutionis: vel aliā eq pollētē. Et q̄rendo q̄ ſit via eqpollēſ reſtitutōe: ſi dicat̄ ꝙ ſit remiſſiōis via vel do⸗ natōis: ſeqtur iter alia iſtud icōueniēs: ꝙ p̄t dici reſtitu tio: ⁊ t̄n i poſſeſſiōe minime poſit⁹ quod pꝫ eſſe falſuꝫ p̱

illud qd habet. ff. de vbo. signi. l. plus e. Dicit. n. ibi. q restituere e no solu psentia rei pbere: sz et possessore facere fructusqz reddere. Qua pp: nullus pt dici restitut nisi i possessione fuerit costitut. Si ergo reissio q fit ate restitutoem eqpollet restitutoi ipsi: seqtur h incouenies q et no posit i possessioe dicet restitut. Sed ab hoc rndetur: q in foro ocie et ab augu. non sumit ita stricte restitutio: sicut in foro ptentioso secudu iura. Na quocuqz ipleatur volutas creditoris a debitore di restitutio facta. Et cu qs cedit bois: et anqz ponat eos i possessione restituit q ad co sciaz. Qd ergo dicit pfatus Girar. s. q no sufficit remissio: nec pt liberari nisi restituat si pt: vr here locu qn remissio fieret n libe et since. sz remittes iduceret ad h vi. fraude vel timore seu dispatoe. s. nil inde consequendi. ¶ Hac eade qstionem formas Laureti d rodul. i tractatu d vsuris: prius recitat opinione doctor dic g glo. scda in regula. pctm. tenet. q sic Sed dicim ibide contra. s. q n sufficit nisi pecuia sit restitutoi parata. ¶ Aliqru vo theologor opinio fuit: q et n sufficit q res sit parata restitutioni: sz et opz q offerat. ¶ Jo. an. ibidem sup glo. demu assumit viaz media dices: q aut gerit in mete vsurari restitue: et remissio sufficit aut n: et tc sec. ¶ Sz fede. d senis i ope suo: firmat idisticte opinione dicte glo. sic dices. Si is cui dnt rstitui pecuie vl male ablata no coact: vl decept: n circuuet et omni dolo et vi et calliditate et metu: cessatib et pcib: vl huitior exhibitoe iductus: debitam sibi pecuia n oblata. nec restitutoe pata vsurario dimittat: liberat e vsurari a restitutoe: no tn a pcto qd pxit exercedo vsuras: nisi et d illo pcto pniaz agat. ¶ Pot et dici q pl e: q si vsurario pseuerate i crie et no disposito ad aliqua restitutioez: nisi q dz recipere vsuras remittat illas pprio motu vl ad petitoez vsurarij: liberat d

vſurarius a restitutiōe rei ⁊
ſi nō a pctō: qꝛ de h̄ opʒ ſa
tiſfacē deo ꝑ pniam. Hec il
le. Hāc opinionē vr̄ firmar̄
hoſti. i ſū. ⁊ Archi. i. c. ij. de
vſuris li. vj. ſup v̄bo ſatiſſa
ctū: dicēſ. Satiſſactū accipi
mꝰ: qūocūqʒ volūtati credi
toꝛiſ ſatiſſiat. Idē lapꝰ ō ca:
Idē Goſ. ⁊ Gnil. Et demū
idē Lau. ſic ꝯcludit. Ut tol
lar̄ oio ois dubitatio an ſit
vel nō ſit liber aius remittē
tis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s clara ꝯſcia vſu
rarij: ⁊ vt facilius iducātur
hoies ad ꝯtritionē: ⁊ ōcete
ro a talibꝰ abſtineāt: cautū ē
ꝑdicar̄ ꝙ n̄ ſufficit remiſſio
facta: ꝙ̄uis ſe diſpōat ad ſa
tiſſaciēdū: ſi nō remitteret
creditoꝛ: ⁊ cautiꝰ ꝙ oʒ ꝙ pe
cunia ſit reſtitutōi parata: ⁊
cautiſſime ꝙ offerar̄ pecu-
nia. vel ꝙ plus ē ꝙ ponar̄ i
mātbꝰ creditoꝛis. Sʒ de iu
re ⁊ i foro ꝯſcie puto illā gl.
cuiꝰ opinionēʒ ſequir̄ fede.
vt dcm̄ ē eē v̄iſſimā: ⁊ ad h̄
iducit ip̄e fede. plr̄es rōes.
¶ Et pꝛia ē talis. In maio
ribꝰ criminibꝰ ſicut ē in crie
furti: vel rapine: vl̄ violētie:
re furtiua vel rapta remanē
te apō furē vl̄ raptoꝛē de vo
lūtate dn̄i: purgar̄ vitiū fur
ti vel rapine ſine aliq̄ reſtitu
tōe: vt. l. ſi fur. ō vſuri i. pꝛi:
⁊. ff. ō p̄cario. l. ſi certe. er-
go purgar̄ vitiuʒ vſure re-
manēte vſura apō vſurariū
de voluntate dn̄i. Et ꝙ illa
ſint maioꝛa cria: pʒ ex ma-
ioꝛitate pene: ſiue agar̄ ciui
lit̄ ſiue criminalit̄. Grauiuſ
ē āt pctm̄ qō grauiꝰ puni-
tur. vt. xxiiij. q. j. c. nō affera
mꝰ. ¶ Scōa rō ē qꝛ i crimie
vſuraꝝ ⁊ i alijs maioꝛibus.
ſufficit facē ꝯdignā ſatiſſa-
ctiōnē l̄ emēdationē. extra
de rap. c. j. vt ſit qs liberatꝰ
a pctō. c. ꝙ̄to. extra ō vſu. ſʒ
ſatiſſactū itelligir̄: qūocūqʒ
ōſideriū creditoꝛis iplear̄.
ēt ſi nō ſoluar̄. ff. q ſatiſda.
co. l. j. ¶ Tertia rō eſt: q̄ vr̄
ꝑʒ eū iſolubilis. Sūt qdam
ſpāles cāus i qbꝰ obligatis
ad reſtitutōeʒ: n̄ ſufficit re-
miſſio: vt. c. exigit. ō cēſi. li.
vj. ⁊ ibi ō h̄ g: i ſalijs caſibꝰ
ſtabit regula. ꝙ ſufficit re
miſſio. ¶ Idem tʒ P̄e. de
pal. in. iiij. di. xv. q. ij. ar. j. q
dic̄ ꝙ obligatꝰ reſtitutiōi ex
cuſar̄ ꝑꝑ r̄miſſionē credito

ris:qꝛ ꝑ acceptationez tolli
tur.Et hoc nisi sit talis ꝑso
na:q̄ nō hēat administratō
nē:vel q̄ nō pōt dōare: nec
ꝑ ꝯn̄s remittere qꝛ rēittere
ē dare. Itē qn̄ i iure cautuz
ē ꝙ remissio nō valeat: tūc
non excusat:sicut i iudice ꝺ
legato qui munera ⁊ expen
sas recipiēs vel extorquēs:
tenet̄ reddere:nulla ꝑtium
remissione sibi ꝓfutura :ex
tra de rescriptis.c. Statu
tū.li.vi. Idē de visitāte iur̄
ordiario recipiēte mun⁹ ad
cuius duplū restituēdū te
net̄ extra de cēsi.c.exigit li.
vj.hec Pe.vbi.s̄.Qꝺ sigs
obiiceret̄ regulā. Nō remit
tit̄ pctm̄ ⁊c̄.quod est verbū
Aug.⁊ restituē ē rē in pre-
stinū statū repōere vn̄ n̄ vr̄
satisfacere rēissio.Ad qꝺ rn̄
dēt ꝑdicti. Pe.Lau. post
Fede.ꝙ Aug .i dicta regu
la n̄ hūit respectū ad strictā
significatōez v̄bi:sȝ ad men
tē ei⁹q̄ v̄bis ꝓferēda est.ex
tra ꝺ v̄bo.sig.c. Intelligen
tia v̄boꝝ fuit:ꝙ si offēdisti
ꝓximū tuū rapiēdo: furan
do vsuras extorq̄ndo : recō
cilies te cū ip̄o.Et cōit̄ quia
hoies n̄ iactāt pecūias suas
sed volūt sibi restitu ires ab
latas: ꝓpterea Aug.se retu
lit ad v̄bū restituat̄. Quod
āt sic itellexerit Aug. on̄dit
mltiplr̄. Hec ille.Qꝺ āt di
cit Lau.s̄.s.eē ꝑdicādū nō
sufficē remissionem nisi fiāt
ea que dicūt diuersi non vr̄
tutū vel cautū. Nā ex tali ꝑ
dicatōe:ita ꝑt sequi pericu
luȝ aiaꝝ:sicut cautela. Sic
.n.ꝑdicator dȝ sibi cauere a
ꝑdicādo ea q̄ hn̄t hoies idu
cere ad malū:⁊ ab aleuiādo
mala:ita dȝ cauere a ꝑdicā
do scrupulosa ⁊ ardua qn̄
cōis opinio ē in ꝯriū. Hoc
.n.eēt inijcē laquȝ aiab⁹ qꝺ
fieri n̄ dȝ.xxvij.q.j.c. Vidu
as. Audiēdo.n.talia ⁊ non
ꝑuādo (cū ex auditꝭ format
sibi ꝯscia) h̄ sibi necessario
fiēdū. Qui habuit hmōi re-
missionem:⁊ ex difficultate
nolit ponē se ad faciēdum:
erit i malo statu rōe ꝯscie si
bi facte sup eo:i q̄ hn̄ pote-
rat trāsire cū bōa ꝯscia. pre
terea si ꝑdicator h̄ dicat in
ꝑdicatōe.s.sibi nō sufficē re
missionē nisi ⁊c̄.⁊ postea in
audiētia ꝯfessiōis faciat ꝯtr̄

bꝫ ⁊ dicat illi sufficẽ: nonne
ex h̃ ꝑt seq magnũ scãdalũ
ꝯ doctrinã ꝑdicatõis? Ex h̃
.n. poterũt credẽ hoĩs sic es
se ꝺ multis alijs. q̃ ꝑdicato
res dicũt. s. ꝙ nõ sīt simplr
ṽa: sꝫ ad terrorẽ dicta: ⁊ sic
ꝑiclitabit̃ fidei doctrĩa. non
video ẽt cũ bõa ꝯscia ꝙ abs
ꝗ sui magno pctõ possit h̃
dicẽ i ꝑdicatõe. si sẽtiat ꝯꝛi
uꝫ: qꝛ h̃ cõit tenẽt doctoꝛes.
Sꝫ ⁊ si tenẽt aliquã aliam
opinionẽ cũ ille sint scrupu
lose: ñ dꝫ velle iducẽ hoĩes
ad suos scrupulos. Nõ ḡ ꝑ
dicãdo dicat ꝙ sufficiat re-
missio: ne idncat occasionẽ
mali: ⁊ apiat̃ via vsuris: ne
ꝗ dicat ꝙ ñ suffic. ne dicat
mẽdaciũ: vl̃ scrupulos ⁊ la
q̃os inijciat auditoꝛib⁹. Sꝫ
dicat qꝺ dic̃ Au. ꝙ oꝫ resti
tuat si ꝑt. xiiij. q. vj. c. Si res:
⁊ i restitutõe. icludit̃ remis
sio. ¶ Sꝫ qd si post remis
sionẽ libẽ fcãꝫ ⁊ ṽe vsurario
vsurari⁹ mandat i testõ suo
r̃ddi vsuras nũqd qꝺ semel
remissũ ẽ dꝫ restitui his qui
b⁹ tenebat̃ ꝑus. Dicẽdũ ꝺꝫ
Fede. ꝙ i h̃ distigueẽdũ est
Qꝛ aut talis tenoꝛ locutus
est ꝑ ṽba transferẽtia se ad
factũ: vt puta qꝛ iubet vsu-
ras restitui his qb⁹ ꝺbebat
eas restituẽ: ⁊ ꝓbarent eas
soluisse: ⁊ tũc nõ obstãt re-
missione tenebit̃ satisfacere
heres. Et hoc cãu loquit̃. c.
Ad vestrã ꝺ iureiur. Aut lo
quit̃ ꝑ verba transferẽtia se
ad ius ñ ad factũ: vtputa qꝛ
iubet ea r̃stitui qb⁹ dꝫ: ⁊ tũc
secus dicendũ est. Hec ille.
¶ Itẽ sciẽdũ ꝙ cũ alicui fit
remissio libẽ ⁊ sine fraude:
nõ tenet̃ talis illꝺ qꝺ sibi re
missũ ẽ paupib⁹ dare. Sibi
.n. acqrit̃ illꝺ ius siue debi
tũ ñ paupib⁹: sicut ne qs te
net̃ paupib⁹ dare qꝺ sibi do
natũ ẽ. ¶ Hostiẽ. i sum. ti.
ꝺ vsuris dicit ꝙ si feneratõ
ꝑtẽ pecunie fenebꝛis restitu
at ei a quo habuerat vel hẽ
di suo ⁊ de volũtate ei⁹ ꝑtẽ
retineat: dicũt theologi idi
stĩcte ꝙ nõ ẽ liberat⁹ nisi to-
tũ offerat. Tu dicas ꝙ si ex
pacto fit: nõ ẽ liberat⁹: arg.
c. Veniẽs: extra ꝺ simo. Si
ãt vsurari⁹ ꝑtẽ sin e pacto li
beralit̃ soluat: ⁊ offerat. ⁊ ꝺ
altera ꝑte misericoꝛdiã pe
tat: ⁊ creditoꝛ liberalr̃ r̃mit

tat liberat⁹ ē debitor: nec te
netꝫ vlteri⁹ad restitutōez: sic
nec tenetꝫ si gratis accepis-
set grat̄ꝫ oblatū ꝫ Gof. hic
tñ bon⁹ iudex. ex cert̄ꝫ ꝯiectu
ris: motū sui animi īforma
bit. Nā si creditor ē paup
ꝛ inops: ꝛ vsurari⁹ diues ꝛ
potēs: ñ p̄sumo ꝙ creditor
ipsū vsurariū spōte ex corde
libēt. sꝫ h̄ faciat qꝛ vltra re-
cuperare nō p̄t: vt illud tan
tillū qꝺ offert recuperaret:
ꝛ nō amitteret. Si vō credi
tor sit diues ꝛ potēs (q̄ ēt
ꝯsueuit histriōib⁹ ꝛ iocula-
torib⁹ tātū dē de suo dōare.
vel plus frequēt) p̄sumi p̄t
ꝙ ex corde h̄ faciat. Nec il
le. ¶ Itē in q̄daꝫ summula
dr̄: ꝙ si vsurari⁹ offert liber̄
totā summā pecunie credi
tori: ōndēs plenariā volūta
tē cū nō hēat (qꝛ si credere
tur ꝙ aliq̄d accipet nō offe
ret) creditō nihil pēit⁹ vult
accipē: sed liberalit̄ dimitte
re totū: iste plenarie satfecē
proximo: sꝫ nō deo: ꝛ ideo po
stea sufficit sibi sola ꝯtritio:
vt satisfaciat dō. Vñ ꝯsulen
dū ē ñ ꝯtritis vt haud min⁹
hāc liberā satisfactionē faci
ant primo. ¶ Itē sunt aliq̄
vsurarij q̄ nitunꝫ decipe de
um: q̄ numeratā pecuniam
ꝛ acceptā tūc exponūt credi
toribus: credētes ꝙ illā nō
accipiāt (qꝛ si crederēt ꝙ il
lā reciperēt: nō illā rep̄sēta
rēt) at ille timore vel vere
cūdia duct⁹: nihil vel parū
recipit: residuum dās: ꝛ sic
isti tales dicerēt se satisfecis
se: qꝺ nō ē vꝫ. ¶ Itē nota
ꝫ q̄sdā ꝙ sunt q̄nqꝫ modi
satisfaciēdi. ¶ Prius mo
d⁹ ē cū pecūia libere offertꝫ.
¶ Secūdus mod⁹ ē cū pe
cuniā non hēt. offert pigno
ra. ¶ Terti⁹ mod⁹ est cū pe
cuniā ñ hēt nec pignora cō
gruētia: facit tñ istr̄m: vt he
redes cōpellanꝫ ad satisfa
ctōeꝫ ꝛ ēt ipsemet. ¶ Quar
t⁹ mod⁹ ē cū mediāte sacer-
dote vel aliq̄ alio religioso
fit volūtaria ꝛ liba ꝯcordia
iste tñ mod⁹: dꝫ semp osten
dē creditori: velle ꝛ posse li
bēx. d̄bitoris. ¶ Quit⁹ mo
dus. ē cū ꝯsensu ꝛ misericor
dia creditoris pōit debitor
aliquā possessionē in manu
alicui⁹ honesti viri: ex cuius
fructib⁹ soluāꝫ p ip̄s debi-

ta: vel de possessio ad hẽdes
reuertat: vel ita d3 ꝑmane
re: ꝓ icertis. Hec ibi. ¶ Itẽ
Archi. i rosario. xiiij. q. v. c.
nõ sane. dicit ꝙ Hos. dice-
bat ꝙ i hıs i quibus ẽ pcm̃
mortale s3 legẽ diuinã: vt i
furto vł rapina: dispensare
nõ pt eps: imo nec ẽt papa
vt aliq dicũt: q̃ minꝰ pniam
agat ⁊ restitutio fiat si põt
extra de vsur. c. cũ tu. In his
ṽo i quibꝰ ẽ. pctm̃ mortale
s̃m ius positiuũ: ⁊ cũ epis
seu iferioribꝰ pape iterdicta
ẽ dispẽsatio. Nullꝰ dispẽsa
re vel dilationẽ p̃stare põt:
nisi solus papa. iij. q. i. c. rei
tegrãda. vel hi qbus spãli-
ter cõmiserit. Si ṽo nõ est
interdicta poterit Hec ibi.
¶ S3 ꝙ dꝛ papã nõ posse
dispẽsare i his restitutiõibꝰ
vbi ẽ pctm̃ mortale ꝑpetrã
tũ in vsurpatione ꝯtra legẽ
diuinã facta vt furto: rapia
vsura: ⁊ hm̃õi quo minꝰ re
stitutio fiat si põt: vł intelli
gẽdũ quo ad restitutõez cer
toꝝ si sciunt ꝑsone vel quo
ad icerta: ⁊ cũ dispẽsaret abs
ꝙ cã rõnabili: vel saltẽ du
bia ꝓ libito volũtatis. Nõ
.n. p̃t tollere q̃ sunt ꝓpria
hoium ⁊ dare alijs sine cã.
S3 cũ cã rõnabili põt: puta
ꝑ modu3 pene: vt cũ aufert
regnũ vel iperium alicui ꝓ
pter demerita sua: qꝛ esset
inimicus eccle. hereticꝰ vel
scismaticus nec se vellet cor
rigẽ: vł cũ facẽt mouere bel
lũ ꝯ aliquẽ dñ3 vel ciuitatẽ
ꝑsequẽtẽ ecclesiã: vł fauẽtẽ
hereticis vł d̃tinẽtẽ bona ec
clesie: ⁊ traderet alijs digni
tatẽ iura ⁊ bona illoꝝ sic fa
ctũ ẽ pluries. Nec p̃t papa
cũ bõa ꝯscia q̃ pauꝑibꝰ d̃be
ret dispẽsare. dare diuitibꝰ
sine cã rõabili: s3 cũ cã rõa
bili p̃t talibꝰ obligatis re-
mittere: seu vt pauꝑibꝰ da-
re ea q̃ acqsierũt ꝑ furta: ra
pias ⁊ vsuras: cũ sũt icerta
s̃cd̃3 oẽs al̃ cũ sit supremus
⁊ vniuersalis pater paupe
rũ magis ꝙ̃ epi: q i hm̃õi so
lẽt dispẽsare: vt. lxxxviij. di.
c. eps. extra de or. Qꝛ ẽt hẽt
plenitudinẽ ptãtis i dispẽ
satõe bonoꝝ ecclesiasticoꝝ
⁊ plenã iurisditõe3 i terris
ecclesie: forte d̃ hm̃õi hõis
.s. ecclHaꝝ: ⁊ coꝝ q habitãt
i terris ecclsie: posset remit

leret debita ex furtis: rapi-
na: ⁊ vsura: etiã cũ sciũtur p
sone sine eoꝝ consensu: ⁊ ex
aliqua cã rõabili. Nã quot
tidie hoc fit vt iura vni⁹ ec-
clesie ⁊ fruct⁹ auferat: ⁊ det
alteri ꝗ curato illi⁹ eccle. cũ
cã. tñ vt credit rõnabili. Et
sic multo magis in hmõi pt
dare dilatione: q2 plus est
remittere debitũ: ꝗ dilatio
nẽ dare ad soluẽdũ. ¶ Que
rit vtrũ sup incertis cũ epo
q est pr pauperũ: possit fie-
ri cõpositio vel trãsactio. rñ
det Lau. de ridol. Sciẽdũ
ꝙ Pau. i cle. ij. de pe. ⁊ re.
hũc passum examinat: ⁊ fi-
naliter determinat ꝙ nõ: p
illũ tex. ⁊ per. c. licet de of.
vica. li. vi. Uult. n. ꝙ sifi mã
dato aplico id facẽ nequeãt
epi: nisi ꝯponerẽt de tãta ꝗ
titate quãta ẽ illa ad ꝗ ascẽ
dũt: ⁊ nõ de minori. Ꝯtrium
huat: lʒ facta ꝯputatõe fera
tur demũ snia taxatiua ipo
rũ icertoꝝ. Et si vera sunt q̃
fat⁹ ẽ pan. qð vr de iur: nec
vr ꝯtria ꝯsuetudo valere mr
toꝝ aie illaqaret. Ter. tñ il
li vidẽ meo: ñ ꝓbãt ita clar.
Uñ forte possʒ rñderi ꝙ nõ
ẽ credẽdũ ꝙ papa q ꝓficit
epos pres paupeꝝ idistincte
nõ ꝯcessisset eis i specie ꝙ ex
cã possʒ cũ talib⁹ trãsigere.
Et isti hñt maiorẽ ptãtẽ. q
illi qb⁹ lĩba admistratõ ꝯces
sa ẽ. Itẽ ñ simplr donãt. itẽ
ꝑp scit hãc ꝯsuetudinem: ⁊
diu tollerauit. fiũt tñ taxa-
tiões p snia3: h. Lau. forte
possʒ dici ꝙ q̃ ad ecctiã mili
tãtẽ valʒ dcm Lau. ⁊ ẽt q̃ ad
deũ ⁊ ecctiã triũphãtẽ cũ ex
cã rõnabili facit ꝯpositione
de minori quãtitate ꝙ sint i
certa: puta q2 rsiduũ dimit
tit ei vt paupi: cũ alias non
possʒ viuere sine indecẽcia
sui stat⁹ nõbilr. sʒ vbi absq3
hac cã eps scienter ꝯponat
de minori ꝗtitate notabilr
valet. d. Pau. in foro dei.
Nõ. n. credẽdũ est papã fe
cisse epos dispẽsatoꝛs bono
rũ paupeꝝ vt possent ꝓ li-
bito volũtatis remittere vł
ꝯponere sup icertis: vt de
postmodũ hoies põpose vi
uant. Nec ipse papa posset
cũ bõa ꝯscia absq3 aliqua rõ
nabili cã facere hmõi taxa-
tiones lõge min⁹ ꝗ sit de-
bitũ incertoꝝ: ⁊ residuũ sciẽ

ter illis ꝺbitorib' ꝺar̄. cum
oia bñ ⁊ plene possint resti-
tuere. Sec'cū dubitat̄: vtꝝ
restituē possit debitor. ꝑ in
certis. Nā i dubio: ē semꝑ
interp̄tandū factuȝ pape ꝑ
maxime: i bonū. vt dist. xl. c.
Nō nos. cū glo. ¶ Papa
n. ⁊ si hēat plēitudinē pote
statis: errare p̄t vt hō. Et in
ter cetera sue ptātis: ñ aufe
ret̄ sibi ꝯditio ista cōis ho-
minū: qn possit peccar̄ mor
taliter: ⁊ descēder̄ ad iferos
⁊ grauius ceterꝭ puniēdus
si deliquerit. vt dz di. xl. c. si
papa ⁊ in glo. ¶ Insuꝑ cuȝ
restitutio certoꝝ dēat p̄ce-
dere restitutionē icertoꝝ: ꝙ
ep̄i circa vsurarios publicos
vt licētient ad sacr̄a eccl̄ie ⁊
sepulturā: prius ꝯponāt su
per certa quātitate ꝑ incer
tis: quā sibi solent iburſare
magis ꝗ̄ pauꝑibus dare: ⁊
de certis nō ꝑuideāt suffici
enter vt reddāt̄ integraliter
min' bñ faciūt. Quinimo si
nō sufficerēt bōa q̄ remanēt
vsurarijs vel heredibus co-
rū tenēt̄ q̄ acceperūt ꝑ incer
tis ꝯtribuere ꝑ restitutione
certoꝝ: al's fures sunt ⁊ la-
trones auferētes q̄ debētur
certis ꝑsonis ex. ꝺ vsu. c. cuȝ
tu. xiiij. q. vi. Si res. Sed cō
suetudo in hoc nō excusat:
q̄ poti' dicēda ē corrupte
la: qz cōtra ius diuinū. Di.
viij. c. que cōtra mores. xxx
ij. q. vij. c. flagitia.

¶ Capitulū septimū de mo
do ⁊ ordine restituendi

Quantū ad septimū
scilicet ꝺ mō restitu
endi seu ordine. cir
ca qꝺ cōsiderāda sunt tria.
Primū est ꝙ restitutio cer
toꝝ: ꝑponēda est restitutiōi
incertoꝝ. ¶ Sciēdū igitur
ꝙ certa oia obligata restōni
i. cū sciūtur ꝑsone qbus ē fa
ciēda: pri' ⁊ integraliter sol
uēda sunt. ꝗ̄ soluāt̄ incer-
ta: qñ. s. scit̄ vel dubitat̄ bōa
restituētis non sufficere ad
vtrūqȝ. Nā tūc restituenda
sunt plene prius ⁊ integralr̄
certa. Et hoc triplici rōne:
Primo rōne successionis.
Secūdo rōne obligatiōis.
Tertio rōne similitudinis.
¶ Quantū ad primā rōnē
s. successiōis: aduertēdū di
ligēter ꝙ nō succedit i pau
ꝑib' ipse christus: nisi qñ nō

repiunt psone certe quibus restitui debēt certa: vt q̄si p substitutionē succedē videatur ac si diceret testator dimitto meos hēdes tales ꝛ tales qb⁹ debeo: vl' ēt si non debeo. Sꝫ si eos n̄ repiri cōtigat: substituo mihi xpꝫ cū paupib⁹ suis. ¶ Quātū ad scdām rōnēꝫ obligationis: pbat hoc sic. Nā paupib⁹ nō tenent hēdes dare. s. pro restōne dictoꝝ incertorū nisi vnica rōne. s. in foro dei: sꝫ creditorib⁹ certꝭ tenēt duplici rōne. s. i foro dei ꝛ i foro mūdi: qꝛ heredes possūt a creditorib⁹ i iudicio ꝯuēiri. ¶ Quātū ad tertiā rōnē s. similitudinis pbat id a simili de voto simplici ꝛ solēni. Nā votū simplex: nō ita obligat sicͬ id qd̄ ē solēne. nā q̄ ad deū: simplex obligat: ꝛ solēne q̄ ad deū ꝛ mūduꝫ i. foꝝ mūdi. Vn̄ simplex votū ipedit mrīmoniū ꝯhēdū sꝫ nō dirimit ꝯctū. Solēne aūt. ipedit ꝯhendū ꝯctū dirimit: vt pꝫ di. xxvij. p totū. Et rō hui⁹ ē: qꝛ in voto simplici: ē vnū vinculū ligans: in solēni duplex. ¶ De restitutione vero certoꝝ: sciēdū ē q restō ēt fieri dꝫ cum quodā ordīe. ¶ Pro cui⁹ declaratōe sciēdū: q scd̄m triplicē volūtatē creditoris: cōtigit debitorē hr̄e substātiā ei⁹. ¶ Prima ē violēta. Scda ē ꝯditiōata. Tertia ꝯformata. ¶ Prima reperit in furto rapina: ꝛ similib⁹. Secūda i vsura. Tertia i ꝯctib⁹ licitꝭ sine iustis. Et scd̄m hūc triplicē volūtatꝭ gradū: varie pri⁹ ꝛ posteri⁹ hō restituere obligat. Cū igit pma volūtate. s. violēta d̄bitor hr̄: vt puta qꝛ abstulit p furtū ꝛ rapinas: ꝛ h⁹i violētias: talia pus restituēda sūt q̄ vsura ꝛ alia debita. Et h̄ pp tria s. pp offensionē: ppter expꝛiationē ꝛ ppter ꝯpulsionē. ¶ Propter offensionē grādē. Nā maior in eis fertur iniuria. qꝛ illa penit⁹ sūt involūtaria. s. rapina: furtū ꝛ h⁹i Vsura vero: aliquo mō ē volūtaria. s. volūtate ꝯditiōata: ppterea d̄ sui nā minorē iiuriā i. primum sapit. alia v̄o d̄bita sine iiuria sūt qꝛ iūt volūtaria: puta id qd̄ debet rōne emptiōis facte

alicuius rei:vel rōne mutui
liciti:⁊ hꝰi. Et ideo rapina ⁊
furtū priꝰ restitui ðbēt ꝙ̄ ip
sa vsura:⁊ alia debita licito
mō ꝯ̄cta:⁊ eadē rōe ꝑus ra
pina qꝛ grauioꝛ ī ea sit vio-
lētia ⁊ iniuria: ꝙ̄ in furto.
¶ Secūdo dꝫ ꝓuari talꝰ oꝛ
do ꝓpter expropriationē.
Nā in rapia ⁊ furto ꝓꝫ oīs
dñium nō trāsfert̄:⁊ iō ta-
lia nūꝙ̄ totalr̄ hn̄t possidē
tiū. In vsura vero dñiū trāſ
ferri videt̄. ¶ Tertio ꝓuādꝰ
est talꝰ ordo ꝑꝑ ꝯpulsionē.
Magis.n. debitoꝛ ꝯpellit̄ ⁊
artat̄ a iure restituē:q̄ extoꝛ
sit ꝑ furtū ⁊ rapinā: ꝙ̄ que
hn̄it per vsurā. Nā ad resti
tutionē vsure ꝯpellit̄ diuino
⁊ eccl̄iastico iure:sꝫ ad resti
tuēdū rapinā:cōpellitur vl̄
artatur iure diuino:eccl̄iasti
co ⁊ ciuili. Ex qbus seqt̄ ꝙ
debitoꝛ si n̄ pōt in solidū re
stituere:qð extorsit ꝑ rapi-
nā:⁊ furtū:⁊ ēt qð hn̄it per
vsura tn̄r insolidū restitue-
re prius quod habuit per
rapinā ⁊ furtū: ꝙ̄ qð huit ꝑ
vsurā:⁊ hoc tū rōne volūta
tis ꝯcurrentis:qꝛ in soluēte
vsurā:aliquo mō voluntas
eiꝰ ꝯcurrit ad illā expoliatio
nē vsure. Sꝫ expoliatis per
furtū seu rapinā:ꝯ̄ oēm suā
volūtatē expoliat̄:tn̄ ēt rōe
iuris coartāt̄. Nā a iur̄ ciuili
hō ꝯpellit̄ ad restitutionē
rapie ⁊ furti insolidū:ēt si n̄
hēat ad restituēdū vsuras.
Et hꝰi snie ē gerar. oꝛ. hēmi
tax:q̄ videt̄ rōnabl̄r dicta:
hoc excepto.s. ꝙ dn̄t priꝰ re-
stitui rapia: furtū:⁊ vsura:
ꝙ̄ alia ðbita mō licito ꝯ̄cta
Hoc.n. eēt offerr̄ holocau
stū ð rapia. Sic.n. iniuste
accipet̄ ab aliquo diuite:vt
daretur elemosyna paupe-
ri vt dic̄ Aug. xiiij.q.v.c. foꝛ
te:ita ⁊ iiustū vr̄:ut ð eo qð
iuste debet̄ alteri:puta ho
nesti mutui:vel ēptiōis: vl̄
alicuiꝰ liciti ꝯctꝰ r̄stituat ali
ena. hoc.n. eēt rapet̄ alienū
vt reddat alienū:⁊ n̄ sūt fa
ciēda mala:vt eueniāt bōa
ait apl̄s ad Ro. Ad h̄. ar.
xiiij.q.v.c.neqꝫ.n. ¶ Quan
tū ad secūdā volūtatē q̄ dr̄
ꝯditionata:q̄.s. cadit ī vsu
ra. dic̄ Ale. lōbardꝰ:ꝙ priꝰ
tenet̄ qs restituē q̄ hn̄it ꝑ
vsurā: ꝙ̄ q̄ hn̄it ꝑ alios ꝯ-
ctꝰ factos volūtarie. Et hꝰi

rõ ẽ:q2 ĩ restõe debitoꝝ: so
lũ ꝓuatur iusticia:sed ĩ restõ
ne vsure:ꝛ male ablatorũ:ñ
solũ iustitia ꝓuat̃.ſʒ ẽt iniu
ria deo facta ꝛ ꝓximo:ãmo
net̃. Et iõ restitutio vsure ꝑ̃
ferẽda ẽ. ❡ Si tñ ꝯ̃triũ ob-
ꝓuet̃ q2.ſ.talia iusta d̃bita ĩ
satisfactiõe ꝑ̃ponent̃ male
ablatꝭ aduertẽdũ ꝙ ĩ dupli
ci cãu h̃ fieri p̃t.ſ.qñ debita
sũt clar̃ mãifesta:ꝛ restõ ma
lꝫ ablatorũ ñ sic:ſʒ obscure
sic igrẽdo. Scd̃o qñ res q̃
debet̃ est determiata. puta
50.vl̃.100.ꝛ male ablata in
determiata. Nã clarũ ſꝑ ꝑ̃
cedit obscurũ ĩ iur̃: ꝛ deter
miata rẽ ĩdetermiatã.ſʒ illd̃
cõiter ñ obꝓuat̃:ẽt ĩ ꝑ̃dcõs
duos casus:qd̃ ẽt vr̃ rõna-
bilr̃ fieri:q2 indecẽs vr̃ vsu
rã d̃bere r̃stitui d̃ re iuste al
teri obligata. Nã ꝑ h̃ non
tollit̃ iniuria fcã ꝓximo ꝛ d̃o
ſʒ addit̃ nouã:q2 alienũ au
fert̃: Nec.n.tenet̃ deo ꝛ ꝓ
ximo rõe vsure ꝑpetrate vel
alteri⁹ male ablati: nisi icꝫ
tũ p̃t d̃ iure:ar.ex.d̃ re.iur.
Nemo ad iposſibile obliga
tur. Si g̃ ñ p̃t restituer̃ vsu
rã nisi subtrahẽdo ius alte
ri⁹:ꝓ tũc excusat̃ a restõne.
¶ Propterea h̃ magis erit
violẽtũ: seu ꝯ̃ volũtatẽ ei⁹:
cui dẽtur aliq̃d rõne ꝯ̃ct⁹ iu
sti siue liciti.ſ.subtrahet̃ suũ
creditũ:q̃ꝫ fuerit accipe vsu
rã ab alio: ¶ Propterea ñ vr̃
rõabile vt de iusto obsequo:
qd̃ fec̃ ꝓximo.ſ.ei mutuãdo
seu expectãdo ꝑ̃ciũ rei vẽdi
te:r̃porteret ĩ ꝯmodũ ꝛ dãnũ
qd̃ ꝯtigeret h̃ ꝓuãdo: cũ q
dedit vsurã r̃cepit iã ꝯmo-
dũ magnũ ex mutuo sibi fa
cto:ꝛ iõ dʒ sibi sufficẽ:vt vsu
rari⁹ restituat sibi cũ poterit
de suo:ꝛ ñ alieno:q2 ꝓʒ r̃gu
lã:nemo dʒ locupletari cuʒ
alteri⁹ iactura vl̃ dãno d̃ re.
iu.li.vi.ꝛ h̃ nisi iura cõia vl̃
mũicipalia alr̃ disponerẽt:
q2 in h⁹ĩ seruãda st̃. Nã iur̃
hũano possessiões ꝛ alia vt
ꝓpria possidẽt̃:vt patet di.
viij.c.quo iure. ❡ Quãtuʒ
ad tertiã volũtatẽ:q dĩ con
formata:repit̃ in ꝯ̃ctib⁹ lici
tis:vbi volũtates ꝯ̃hentiuʒ
ꝯformat̃ in sil̃. ❡ In restitu
tiõe ẽt taliũ aliq̃ ꝑ̃us r̃stituẽ
da st̃. Nã p2i⁹ restitui dñt q̃
cũqꝫ certa debita:q̃ꝫ q̃cũqꝫ
ad pias cãs relicta atqꝫ do

q3 donata. Cui⁹ rõ ē q2 do-
natio ꝛ ad pias cās largitõ
sunt ex sup erogatõis cõsi-
lio. vel sunt forte bõa incer
ta. Restõ aũt male ablato-
rũ : seu alioꝝ debitoꝝ certo
rũ: sunt ex obligatiõe ꝛ pce
pto. Pri⁹. n. restitui dñt q̄
sunt ꝫm necessitatez pcepti
q̄ que sunt sup errogatio-
nē ꝯsilij. Huic snie ꝯcordat
Archi. i. c. nõ sane. xiiij. q. v.
Huic ēt Ray. ait ꝙ si credi
tores vł legatarij sił venerãt
ad hēdē: pmo satisfaciēduz
ē creditorib⁹. Sz si veniũt
sepatiz: liberabit heres sol
uēdo p ordinē cuilibz veniē
ti: siue creditorib⁹ siue lega
tario. dũ tñ nil i dolo vł i fra
ude opet. Veꝝ tñ si legata
rij puēiãt creditores: ꝛ acci
piũt vł posteriores credito
res. pores ꝛ potiores i iure
puēiunt. Creditores p⁹ mo
dũ veniētes hēdē ingetare
nõ dñt: nisi tm̃ de hēditate
remãsit ei: vñ possit adhuc
satisfacer illis: sz hñt tãquã
potiores ius suũ saluũ ꝯ le
gatarios q pmo acceperũt
¶ Simił ꝛ creditores an
teriores ꝯ posteriores qui
acceperũt pmo. Idē quoqꝫ
Vul. ait ꝛ addit ꝙ si heres
scit vel credit hēditatē vltra
debita ñ extēdi: siue ex ꝯctu
vł q̄si: seu ex maleficio vel q̄
si: nihil legatarijs dēt dare
¶ Si vero q̄ntitatē dbitoꝝ
nescit: dz creditorib⁹ satisfa
cer pmo. Et si legatarij pus
vel simł cũ creditorib⁹ lega
ta petãt: creditorib⁹ potiori
b⁹ pmo soluēdũ ē. Si autē
de hēditate nil remanet p⁹
solutis debitis : legatarijs
nõ tenet. Si vero hũc ordi
nē mutauerit heres: pmo. s.
soluēdo legatarijs seu secũ
darijs creditorib⁹: priorib⁹
i foro ꝯsciētie minime liba
tur: nisi h faciat ignorãter
reputãs. s. hēditatē sufficer
ad oia soluēda: vel nesciens
hũc creditorē esse potiorez.
his ãt cõcor. hosti. ¶ Item
nota ꝙ ceteris pibus ꝫuan
da ē regula. Qui por ē tpe.
prior est in iure de regu.
iur. in lib. vi. Ubi autē sunt
priuilegia paria scilicet per
sonarum ꝛ actionum. insi-
milis ꝛ equaliter satisfaci-
endum est: nisi de aliquo il
lorum probetur ꝙ alteri p

ferendus sit s3 legē pacti: vł
scripti: vł vsus ꝓbati. Hec
āt notari solēt. C. ð bon. au.
iudi. pos. l. ꝓ debito: Cū ğ
mercator vł ali⁹ frāgit. vł vt
vulgariter dī fallit: ñ suffici
ens satisfacē creditorib⁹ cū
ctis. vt sibi satisfaciat. ħ or
do seruat̃ s3 bal. in. l. ꝓ ðbi
to. C. de bo: aucto. iu. pos. ꝑ
mo d3 satisfieri dñis rerū.
Verbi grā: deponētib⁹ si ð
posita erāt sibi facta: vt. ff. ð
ꝑui. cre. l. si. ⁊. l. vete. ¶ Se
cūdo sat᷑ fit merciū vēdito
ri. si extāt merces. ħ est ipse
merces r̃stituūt̃ tāꝯ̄ singu
lariter ꝓ p̄cio obligate. Si
āt pl⁹ valerēt. id plus reddi
tur ad ꝯmodū creditoꝝ: vt
ff. de ac. vē. l. iulian⁹. Si āt
ip̄e merces ñ extāt: s3 vendi
te sūt: ⁊ loco eaꝝ alie s̄b̃ro
gate. tal̃s s̄b̃rogate non red
dūt̃ loco eaꝝ: q2 nō sunt ꝓ
p̄cio obligate: vt. ff. de i re3
ver. l. quidā. Hmōi rō assi-
gnat̃: q2 p̄ciū ex re illa reda
ctū: obligatū nō erat ğ nec
ēt res: que emit̃: ⁊ bī ex. eo.
Idem quoq3 in permuta-
tionem dicendum est: quia
vbi species in obligatione
est: non succedit loco al-
teri⁹ altera: vt notat̃. ff. ð v̄
bo. signi. l. labeo. ¶ Tertio
ceter᷑ ꝑtib⁹ p̄fert̃ vxor. q2 hy
pothecā hēre cēset̃ ⁊ iō p̄fer
tur ne dum p̄tendētibus ꝑ
sonalē obligationē: s3 ēt p̄tē
dētib⁹ tacitā hipothecā vt. l.
assiduis. C. q po. i pi. ha. nō
tñ p̄fert̃ creditorib⁹ anteri
orib⁹ hñtib⁹ hypotecas ex-
p̄ssas: ⁊ tacitas. fiscus quo
q3 simile hēt ꝑuilegiū cum
muliere. C. ð ꝑuile. fisci. l. ꝯ̄
uis. Et ð ħ ēt hēs: ex. ð. pig.
c. ex lr̃is i gl. quoniā. Quar
to post hypothecas veniūt
ðponētes. s. si nō extat ðpo
sitū. ff. depositi. l. si hois. §.
fi. Hoc. n. ꝑuilegium datur
cause ðpositi ꝑꝑ frequētiāt
ꝯctuū depositoꝝ. T̄ñ sic i. l.
p̄dicta p3: tali ꝑuilegio non
gaudēt q sub noie depositi
mutuāt ad vsurā. Hypothe
ca āt ē potior: q2 ptinēt ad
ip̄a3 rē. ff. de pac. l. Reptū.
¶ Quinto veniunt simpli
ces ꝑuilegiati. i. habētes ꝑ
uilegia ꝑsonalia: nō realia.
¶ Sexto ⁊ vltio veniūt chi
rographarij ꝓ rata: nō ob-
tenta ꝑoritate ꝯctuū: q2 lici

tū est d̄bitori, p cumulo cre ditor⁊ facē deteriorē cāz cre ditor⁊ p̄orū nō habētiū dñi um nec hypothecā: nec p̄ui legiū habētiū. vt. ff. de sepa ra. l. j. §. c̄rio. ¶ Et ista ē rō qr in chirographariis cre⸗ ditorib⁹ nō attēdif tps. hoc ille. Verū vbi lex mūicipal: seu statutū ciuitatis alit dis poneret: illi ē standū: et i fo ro cōscie: si nō sit expresse c̄ deū: qd nō de facili iudicā dū ē: qr nemo ē arbitrādus immemor diuini timoris: ⁊ sue salutꝫ. j. q. vij. c. Sanci⸗ mus nisi euidēter appare⸗ at c̄riū. Vñ in aliqbus ciui tatib⁹ vt florētie: fallēte mer catore. p sindicos istitutos a cōitate sup h⁹i vbi nō suffi ciūt bōa d̄bitoris fallētꝫ, ad plene restituēdū omnibus satisfit vnicuiqꝫ. p rata s̄m facultatē bonor⁊ illi⁹: ⁊ non prius vni q̄ alteri: nisi aliq bus psonis p̄uilegiatis in hoc: vt in mulierib⁹. p doti bus rehabēdis ⁊ h⁹i. qbus ad plenū satisfit anteq̄ cui q̄ alior⁊. ¶ Itē p̄mo nota. qꝑ hi q tenēt restituere: si oi no nō p̄nt soluē vl' restituet sufficit ꝯtritio ⁊ p̄positum restituēdi: qñ cōmode pote rūt. xiiij. q. vj. c. si res. Qd ve rū ē cū nota sit pauptas. ta lis. n. ñ d̄et excōicari: vt d̄r. ex. de solu. c. odoard⁹ nec ali q̄ pēa mlctari. ex. d̄ vsu. c. cū tu. Et d̄r nota pauptas: q̄ do cedit bōis. Jdqꝫ tali dꝫ ꝯsulere sacerdos: si d̄ paup tate dubitat qꝑ cedat bonis. ¶ Nota tñ qꝑ ñ sufficit hec cessio (ita qꝑ nō sit ei aliqua pnīa iniūgēda) qr nec solutō nec satisfactō plēaria suffice ret. Nā licet cessio seu solu tio q̄ ad satisfactōꝫ hoi suffi ciat: adhuc tñ nō ē ecclesie satisfactū. Ergo iudex eccle siastic⁹ seu sacerdos: p vsur patōe rei aliene: iiūgat sibi pniam. In hoc offendunt plimi peccatores delinquē tes: q putāt sufficē qꝑ satisfa ciāt. nec trāsgressionē q̄ fe cerūt postmodū ꝯfitentur. Hec Hosti. i sum. tit. d̄ pe. ⁊ re. ¶ Scdo nota qꝑ si tal' puenerit post ad pinguiorē fortunā: tenet satisfacere et si cesserat bonis: qr p h̄ nō sūt libati. Sꝫ talis cessio ad hoc eis prodest ne iudicati

trahēt i carcere. C. q bo. ce. pos. l. q bōis. Ubi ēt dic gl. ꝙ cessio i h ēt ꝓdest: ꝙ postea ñ poterūt ꝯuēiri nisi in quātū facer pnt. ⁊ sic hētur rō ne egeat. Et ꝓpterea cō uēiri ñ dꝫ. nisi tm̄ sit id qd acqsiuit ꝙ merito uideat̄ ħ bere ꝯueniri. Hoc i glo. Sꝫ q hnt restituere: si ꝯueniātur ex maleficio si ñ sūt soluēdo ṽberādi sūt ꝓ ꝺbito. C Sꝫ si ñ ꝯueniūt ex maleficio: ñ dnt tales ṽberari: sꝫ sufficit ꝙ cedāt bōis. Arch. xiiij. q. vj. si res. C Nō ttio ꝙ si is q aliēa abstulit pt restituer ⁊ nō restituit. ñ ē i statu salu tis. xiiij. q. vj. c. si res. C Dic āt Ray. i sū. sua ꝙ dñs ali cui' tre tenet̄ restituere ide bite exacta a se vl' a suis: di recte vl' idirecte glo. supra. Indirecte: vt qñ ꝯnegat ei iusticiā vl' ñ defendit eos vt dꝫ ⁊ vt sic extorqat aliquā. C Si tali dño ex aliqb'. cir cūstātijs appareat multuꝫ difficile vl' ipossibile talis re stitutio: satis v̄r ꝙ possit cō suli hmōi ꝙ i ꝯpēsatōe: vl' re mittat eis cōiter cū eoꝝ cō sensu: ⁊ libera volūtate ali quā ſuitutē vl' annuā pstan tiā i ppetuū vl' ad tp̄s ita ꝙ plenissime videat̄ eis satis factū: vl' ēt faciat i remissio nē pecatoꝝ illoꝝ qb' tenet̄ aliqd hospitale. vl' aliqd si mile opus pietatis cū ꝯsen su tm̄ eorūdē si potest req ri. Hec ibi. C Quarto no ta ꝙ is qui habet aliena re stituere ⁊ certis personis: si pōt in totuꝫ vel in partē: sꝫ nō cōmode sed cū multa sui incōmoditate tunc cōponat vel cōueniat cū ipso leso: vl' spoliato amicabilr: de red ditibus suis moderate (ita ꝙ vict' sibi remaneat) assi gnādo sibi quisqꝫ fuerit ple narie satisfactū: vl' paulatiꝫ singulis. annis vl' mēsibus vel alijs tpib' emendet qd pt h cū voluntate illi' cuius satisfacere. Quia si nullā in ueniret misericordiā apud eū: absqꝫ dilatōe tenet̄ satis facere vl' bōis cedere: qꝛ ta lis peccator sp est in mora. Hostien. ⁊ Ray. Sed hoc melius declarabit̄ in vlti. §. se. C Si āt pdictus iue niat grām apud creditores suos: faciētes sibi rmissiōeꝫ

vel dilatõez:tũc p̃t ea vti: ⁊
ẽ i bono statu aĩe:si tñ hẽt i
ꝓposito faciẽdi qd̃ debuis
set:si ñ potuissz obtinẽ ip̃az
remissionẽ:vel dilationem.
¶ Quito nota ꝙ vbi essent
plures creditores alicui⁹ ⁊
d̃bitorũ petẽti dilationẽ ali
q creditores volũt dare ali
q nõ.sz ꝙ cedat bõis:stabit̃
maiori ꝑti creditoꝝ:⁊ itelli
ge maiorẽ ꝑtẽ.vbi ẽ maius
⁊ forti⁹ debitũ ẽt si vn⁹ esset
cui plus q̃ oibus debeat̃.
¶ Si ṽo par sit debitũ stã
dũ ẽ maiori numero credi
toꝝ.¶ Si ṽo sũt paria:eli
gẽda ẽ clemẽtior sñia .s. di
latio dãda.C.d̃ cessi.bo.l.fi.
Ray.¶ Nõ hic ꝙ io.an.
suꝑ.c.q̃q̃ d̃ vsu.li.vj.mo
uet q̃stionẽ.An heres vsura
rij qñ hereditas ñ sufficit oi
b⁹:d̃beat satisfacere prio ve
niẽtib⁹.fert se dixisse ꝙ ñ.
Immo fiet eis ⁊ alijs satis
factõ ꝓ rata vnũ quẽqz ↄti
gẽte:ar.suꝑ d̃ testa.c.relatũ
i fi.¶ Sz dic̃ ip̃e Jo.an. sa
tis vr̃ i h̃ casu hr̃i debere cõ
sideratõ tꝑis:vt ille q pri⁹
soluit vsuras recipiat qd̃ su
uz ẽ itegralr̃:⁊ sic de singu
lis hz regulã ifra de re.iu.
q prior.cũ istoꝝ ꝑ sit cã:vt
dixi ibi ⁊ i hypotheca h̃ cõ
siderain⁹.C.q po.i pi.ha.l.
Sz si fundus.Et bona vsu
rarij:vidẽtur eẽ hypotheca
ta de vsur.c.cũ tu.Multi tñ
docto:tenẽt ↄ̃triuz in h̃ .s.ꝙ
bona vsurarioꝝ sint hypo
thecata:vt Ho.Ar.fe.gof.
Et Jo.an.ẽt dicit ꝙ de hac
hypotheca ñ hẽmus textuz
exp̃ssum.¶ Sexto nota:ꝙ
vbi aliqs istitut⁹.ẽ heres:⁊
nõ sufficit hereditas ad sol
uẽdũ oia legata ⁊ debita di
cit Ray.ꝙ credit i iudicio
aĩe:ꝙ nõ teneat̃ nisi iquan
tũ hereditas se extẽdit vel
sufficit:ẽt si ñ fec̃ iuẽtariuz.
Idẽ Jo.an.⁊ fede. Sec⁹ i
iudicio ↄtẽtioso:si ñ fecissz
iuẽtariũ.Sz si fecisset:ñ te
net̃ nisi durãte hereditate.
¶ Distiguit tñ inter legata
⁊ d̃bita:q: d̃bita sine dimi
nutõedz ꝑsoluere durãte.s.
adhuc hereditate. De lega
tis ṽo:si tot sũt ꝙ nõ r̃ma
neat legitia p̃t d̃trahet̃ suã
legitiaz ⁊ iteꝝ q̃rtã hz quos
dã:si fuit institutus heres.
¶ Et nõ ꝙ heres p̃t d̃duce

re ante omnia expēsas fune
ris: ⁊ alias necessarias q̄s
fecit cū hereditat(vt i testō
⁊ hmōi. ¶ Expēsa s tñ q̄s fe
cisset supfluas ad honorez ⁊
pōpam mūdi: nō posset cū
tuta ꝯsciētia trahere de ere
alieno: sꝫ facere intelligere
tur de suo. Pe. ꝺ pal. i. iiij.
¶ Si aūt sūt plures here=
des ad debita vel legata re
gulaŕr teneť qlꝫ pro heredi
taria parte. C. de here. ar.
¶ Excipiunť. v. cāus hꝫ ipꝫ
Ray. ¶ Prius est si aliqꝺ
opus idiuiduū ē i obligati
one faciēdi vel ñ faciēdi tūc
n. qlꝫ teneť isolidū. ff. ꝺ v.
ob. i executiōib⁹. §. ij. Glo.
pōit h̄ exēplū: vt si testator
ꝓmisit aliqꝺ op⁹ facturū:
vel ꝓmisit p se vel hēdē suū
nō fieri quo min⁹ p fundum
suū tibi ire liceat: ad h̄ qlꝫ
heredū erit isolidū obliga
t⁹. ¶ Scōs casus ē: si res:
q̄ dꝫ restitui: ab vno isolidū
possideať. C. ꝺ acq. vl' here.
vē. l. iij. §. nemo. ¶ Terti⁹
ē i alimētis legatis q̄ ꝑ vo
lūtate defūcti vl' iudicis: vl'
ab vno isolidū: vl' a pluri=
b⁹ ꝑ ptib⁹ designatis petū
tur. ff. ꝺ ali. e. l. iij. ¶ Quar
t⁹ ē: si testator ab vno here
dū: legauerit creditori hēdi
tario: aio ꝯpēsādi. Tūc. n.
hēs ille: vsqꝫ ad q̄titatē le
gatōnus illi⁹ debiti sustine=
bit. ff. de le. ij. cum ab vno.
¶ Quito ē i expēsis vxoris
q̄ ñ tñ astrixit hēdes ꝑ hēdi
tarijs portiōibus: sꝫ ēt vix
proportione q̄ ꝑuenit ad
eū de dote vxoris sue: puta
si ad eū ꝑuenerit. 100. ⁊ i he
reditate sint. 200. ipse vir te
nebiť ꝑ tertia pte: ⁊ hēdes
p duab⁹ ptib⁹. ff. de reli. ⁊
sū. fune. q̄tiēs: ⁊. l. velu. hec
oia. hosti. ¶ Quomō debe
at fieri restō vxore ꝯcipiēte
filiū p adulteriū: quē vir re
putat suū ꝺ hīs q̄ ꝯsumitipe
fili⁹ spuri⁹ ꝺ bōis pr̄is puta
tiui: ⁊ ꝺ hēditate tota vl' pte
ad eum ꝑueniēte. ¶ Prio
vidēdū ē ꝺ ipsa vxore adul
ta qūo teneať ad qd. ¶ Se
cūdo ꝺ ipo filio spurio: si te
neť ⁊ qūo. ¶ Tertio vo de
ipo pr̄e q ex adulterio talē
filiū hūit qūo ⁊ ad q̄tū tñr.
¶ Similes casus videť q
pōiť. extra ꝺ pe. ⁊ r̄mis. c. of
ficij. ꝺ muliē supponente fi

dí alienū ptuȝ: quē vir ei⁹ re putās suū nutrit: ꝛ heredē i stituit. Vñ idē vr̄ dicenduȝ quantū ad restitutioneȝ de ipa mulier: ꝛ filio suppposi to ꝛ huic fraudi dātib⁹ opā efficacē: ꝛ ď muliere adulte ra. Querit pͥo si ďbebat re uelare marito. ¶ Ad h̄ dicē duȝ: ꝙ aliqñ ñ aliquādo sic ¶ Nā vbi imīeat aliqď bo rū piculoꝝ: nō dȝ reuelare marito. ¶ Primū piculuȝ ē ifamie. s. mulieris: qꝛ h̄ ta lit̄ reuelādo: cū eēt ātea bo ne fame. seipāȝ pessime ac turpissime diffamaret: qď qdē magnū piculū ē mulie ri. ¶ Nā qď pͥuer .xxij. scri ptū est: meli⁹ est bonum no mē ꝙ̄ diuitie multe: lȝ ītel ligat̄ ď viris: tñ turpi⁹ ꝛ pi culosi⁹ in honestis infamie mulierib⁹ igerit notā. ¶ Se cūdū ē: piculū scādali. s. viri ꝯsanguineoꝝ ꝛ amicoꝝ ei⁹ ñ illis h̄ inotescēt malū: nā nō solū apď se turbarēt̄ ex eo: sȝ vir ex tūc possēt cuȝ ea amiciciā ꝛ pacē ac cōcordeȝ societatē hr̄e: imo forte eāȝ marit⁹ dimitteret: ꝛ iď ñ va lētes forsitā ꝯtinere: vterqȝ adulteriū: ppetraret. ꝛ sic i numerabilia ꝛ irrectuabilia int̄ eos oꝛrēt̄ mala. ¶ Ter tiū ē piculū mōꝛ͛. s. ꝛ vxoris ꝛ sue spurie ꝓlis atqȝ adul teri sui. ¶ Nā ꝓbabilr̄ ti mere posset ꝙ ei⁹ marit⁹ seu qcūqȝ ali⁹ dū occidere aliū qͤreret: necaret̄ ſm Sco. in iiij. Cōcurrētib⁹ p̄dictis pi culis q̄ vidētur valde ꝓbabi lia: ꝛ i plurib⁹ euēiētia: ñ dȝ talis mulier suo ꝯiugi reue lare: ꝛ pp bōuȝ icertū resti tuēdi hēditatē: talib⁹ peri culis se exponē manifeste. ¶ Quātū pp piculū impro babilitatis. Nā nec vir nec fili⁹ nec ēt public⁹ iudex: h̄ mulieri reuelāti credē obli gāt̄: nisi ꝓbet dicta sua per ifallibilia signa aut p violē tas ꝓbatōes. siue per testes idōeos. Nā ex solo ei⁹ dicto nō p̄t exheredare talē filiuȝ marie i terris in qbus pͥo genita ex ꝯsuetudine i toto vl̄ i pte succedūt. Insup ſȝ Sco. i talib⁹ terris si pater crederet vxoꝛi sue in h̄: ta mē nō posset a spurio aufer re hēreditatē. nisi in publi co foro cū pͥobaret talē. Et

tunc oportet mulierem non
tm̄ apud maritū: sꝫ apd̄ to
tā patriā diffamari: ꝛ isto
p̄supposito: s. ꝙ nō debeat
reuelare. rōe malorum gra
uiorum exinde ꝯtingentiū.
¶ Quō d̄beat talis mulier
satisfacē: dr̄ ifra. Ubi tn̄ ñ i
mineret aliū piculū vel ma
lū nisi ifamie ipi adulte: vel
mortis sue vt̄ ꝙ si p̄moriat̄
viro suo. d̄bebat āte mōtē
ordiar̄ cū ꝯfessor suo vl̄ alia
psona matura: ꝙ si moriat̄
postea r̄uelet ex pte sua viro
qñ. s. ex h̄ pt obuiari ne pu
tatiu⁹ fili⁹ hēbat hēditatē to
tā vl̄ ptē. ¶ Aliqñ v̄o h̄ ma
rito vl̄ alijs psonis extra cō
fessionē tenet̄ mulier reue-
lare videlꝫ si h̄ tria ꝯcurrūt
simul. Primo si apd̄ maritū
ꝛ alios sup hoc fortis ꝛ gra
uis suspitio ipressa eēt ꝛ oc
casio suspicādi totalr̄. secū-
do si ex certꝭ ꝛ sufficiētibus
cāis. pt ꝛ dꝫ vehemēt̄ ꝛ val
de pbabilr̄ credi: ꝙ nihil d̄
primis piculis supradictꝭ h̄
subsequeret̄ aut cresceret sꝫ
poti⁹ minueret̄. Tertio si fir
mit̄ p̄sumat̄: ꝙ filius bonis
mariti volūtarie crdet. Sꝫ
si puul⁹ ē fili⁹ cessat ista rō:
qꝛ mittē pt illū marit⁹ ad ho
spitale: cū non teneat̄ alere
alienos nisi i extrema neces
sitate: cū alij desunt q pui
deant. Nisi āt trib⁹ ꝯcurrēti
b⁹ reuelari debere ꝛ posset.
Sꝫ vix ista ꝯcurrūt: ꝛ rarissi
me p̄sumēdū ē ꝙ ꝯcurrāt
¶ Insup dici possꝫ h̄ guil.
ꝙ ēt reuelare posset. si nō ti
meret maritū: vl̄ aliud imi
neret piculū. Sunt qdā vti
ꝙ viri sciēter vxorū adulte
riū sustinētes: vel ēt ꝯsentiē
tes: imo qñqꝫ vxores suas
ad h̄ hortātes: vel qꝛ ppri
os filios ñ pñt habē: vl̄ alia
q̄cūqꝫ pudēda occasiōe. fa
cta ēt hac notificatōne ante
quā vir eius pro educatiōe
talis filis expēdat: vr̄ d̄ obli
gari a restitutōe aliqua fien
da: qꝛ fecit qd̄ i se fuit: vt dā
nū euitaret viri: expēsarū in
educādo: ꝛ hēditatōis quo
ad alio: argu. extra d̄ iiu. ꝛ
dā. da. c. si culpa. Nec tn̄ dꝫ
māifestar̄ adulteriū pp pi
culū psōe. ꝛ ifamie d̄trimen
tū: ꝛ odiū ad eū euitādū. Et
si āte māifestatōē iā aliq̄ cō
sūpsisset hmōi putatiu⁹ fili

ls tenebit ipsa mater iquã
tũ pt satisfacẽ: si aliqd vt su
uz possidet. Et si magn⁹ exi
stẽs: qñ h notificat nollet
ipe fili⁹ credẽ h nec cedere
bõis putatiui pris petẽs sal
tẽ legitimã q̃ sine causis ex
pssis a iure auferri ñ dz vt
legitimus fili⁹: nec ꝯriũ pt ꝓ
bari tenebit nihilomin⁹ ip
sa mulier hẽdib⁹ d portiõe
illa ablata sibi: d eo tñ ꝙ pt
ꝛ ñ pl⁹. Extra d re. iu. li. vj.
c. nẽo: ꝛ h qꝛ fuit i mora ad
notificãdũ: qñ potuit ꝓuid
ri. ¶ Sz nũqd mulier talis
dz reuelare crimẽ suũ filio
suo spurio: ꝛ iducere eũ ad
dimittẽdũ hereditatẽ vero
heredi? Ad h dicẽduz fm
Sco. vbi. s. ꝙ aut fili⁹ crede
ret matri: aut nõ. Si ãt cre
deret: ñ ãt ꝓbabile ẽ: ꝙ pp
dictũ dimitteret heredita-
tẽ. Nã paucos reperire cõ
tigit ꝙ ita pfecti sint ꝙ pro
pter ꝯseruãdã iusticiã i fo-
ro di dimittãt magnas pos
sessiões: qs retinere pñt iu
re exteriori ꝛ vellẽt spurij re
putari. Nec hic mater psu
mere pt nisi anthea multũ
fuisset excepta d bõa volũta
te filij sui. Nõ g dẽt se expo
nere piculo certo diffamati
onis apd filiũ pp icertã cor
rectionẽ illi⁹. Si vero ñ cre
deret: tũc sequeret ide du-
plex malũ. ¶ Primũ, qꝛ ipsa
diffamaret. Secũdũ qꝛ ab
illo sic antea hẽditas possi
deret. Si qs ãt istet ꝙ tali
filio debeat reuelari: ne. s.
ignorant forte copularet p
matrimõiale ꝯiugiũ sue so
rori aut alteri sue ꝓpinque
seu aliq̃ alia faceret: q̃ a iur
spurijs ꝓhibita sunt: dicen
dũ ꝙ talis ignorantia: duz
pseuerat. oino excusat: cuz
sit ignorãtia facti. Si qñ tñ
fcm veiret ad lucẽ tale mri
mõiũ dirimẽdũ eẽt. Si vo
q̃rat: an dato ꝙ talis filius
ex vbis mris se spuriuz cre
dat teneat reddere bona q̃
hũit a marito mris. ceteris
filijs atqz heredib⁹ alijs p
dicti mariti: dicẽdũ ꝙ si h i
idubitant creditũ: ꝛ rõez il
ld credẽdi hz: tenet fz deũ
ñ tñ hũano iure. Si tñ ñ hz
sufficientẽ: cãz: ꝛ rõez credẽ
di illud tunc reddere nõ te
netur: ex quo p se vel per al
tez sibi claret. ꝙ nõ hẽt suf

ficientē cā3: seu ꝯdignā3 ratiōnē credēdi. ¶ Sunt aūt inter cetera. iiij. signa q̄ reddūt suspectā talē matrē ita ꝙ ei de facili nō debet credi. Prius ē amor. i. si ꝑdiligit aliā ꝑlē viri sui. Scd̄3 ē odiū: videl3 si ꝑsumitur ipm vel vxorē odire. Tertiū est stulticia: q2 mulier fatua ⁊ leuis: ꝑtinacis est sensus. Quartū est incertitudo: cū nō ꝯstet ipsam esse vel fuisse certā: ꝙ hunc concepit de adulterio: nō de viro. Nō eni hoc potest omni adultere esse certū. ¶ Sed qd̄ remediū tali mulier debet adhiberi? Dicit ꝙ ei (f3 Sco. vbi supra) triplex imediu3 dari pōt. Primū ē ꝙ inducat filiū intrare religionē: ⁊ tamē talē ꝙ possit professionē suam seruare ne. s. incidat i syllā3 volēs vitare caribdi. Scd̄m est ꝙ clericus fiat: vnde valeat tamē scd̄3 deu3 ecclesiastica beneficia acceptare: ⁊ his q̄si sufficiētibus merito iā ꝯtentus: dimittat hereditatē alteri fratri laico i seculo remanenti. Si tamen ꝑ nullam persuāsionem honestā cor talis filij mater flectere. pōt vt hereditatē dimittat: nō videt̄ ꝙ debeat se prodere illi: cū certa nō sit ꝙ talis ab eo: ipsuasibilis i alijs tā licitis ⁊ honestis flecteret̄ ex illo imo forte tenacius retinēt ne spurius putaret̄: cū talē non tā multi caueāt multi nati. ¶ Tunc demū tertiū remediū addendu3 est. s. ꝙ saluo iure humāo ⁊ absq3 ifamia sua pt ⁊ dēt de sua dote cu3 eā habebit in potestate: vel de pafrenalibus si habet: ⁊ ceteris bōis ⁊ laboribus ⁊ sudoribus suis: indēnē facere virū ⁊ legitimā eius prolē. Obligat̄ eni satisfacere viro de cōsumptis ab illegitimo filio. S3 talis filius nō tenetur satisfacere q̄ consumpsit q̄diu hōe fidei fuit. de hēditate aute3. mulier obligatur hēdibus viri ab intestato vel hēdibus scriptis: vl' qbus verisimiliter creditur ꝙ reliquisset hereditate3. Qd̄ si nescit̄: debet paupibus erogari. Tenet̄ in ꝗ: secūdū correspōdētiā iusticie. Nō .n. dico ꝙ teneatur ad resti

tuendũ equiualẽtis heredi tati: q2 vt superius dictũ ẽ plurimũ quidẽ differt inter habere ⁊ ꝓpe esse. Sʒ quia iste legitim⁹ hẽs nũꝗ hũit hereditatẽ: licet ẽm iusticiã fuerit ꝓpe: ꝓpterea min⁹ꝗ̃ equalẽs hereditati: sufficit sibi pro hereditate hẽda Il lud ãt minus: determinet̃ ẽʒ arbitriũ boni viri. Qđ si nec hoc fieri põt: pro tunc non obligat̃. Tenebit̃ tñ cũ puenerit ad piguiorẽ fortu naʒ. extra de solu. c. Odoar dus. Si ṽo talis mulier nũ ꝗ̃ hʒ vñ possit restituere: tũc ex ipotẽtia excusat̃. si hẽat la tisfaciẽdi ꝓpositũ. xiiij. q. vj. Si res. De adultero ãt cu ius ẽ fili⁹: dicẽdũ vr̃. si scit vel credit ṽisimilit̃ illuʒ esse su um; vbi mat̃ sua satisfacere nõ valeat; videt̃ q teneat̃ đ expensis patri putatiuo: q2 efficacẽ dedit tali dãno. ex tra đ iiur. ⁊ dã. da. c. Si cul pa. hʒ tñ possibilitatẽ suam. Et si mitteret ipa adultera ad hospitale. vl̃ quia finxit mõtuũ pepisse: vl̃ q2 noti si cauit sine suo piculo ñ eẽ fi liũ suũ: tenebit̃ hospitali đ nutrimẽto ⁊ alijs expñ. nisi nõbilis pauptas excuset eã cũ de iure nãli ad h̃ teneat̃ di. i. c. Jus nãle: ⁊ hospita lia ꝓpter paupes nutrien dos sint fcã: ñ pp diuites. sʒ ⁊ de hẽdirate vel dote si do taret̃ a patre putatiuo tene ri vr̃ ad arbitrium boni viri ri attẽta sua facultate. q̃ tñ satisfactio occulte fieri dʒ cũ sine piculo mãifestari ñ possit: ar. ij. q. i. c. Si pecca uerit. Si aũt dubitat adult̃ ex eo q mulier leuis ẽ. ⁊ cũ alijs adulterat̃: vl̃ ẽt q2 ipa adultera dubitat vtꝝ sit ei⁹ vl̃ mariti: reliquat̃ iudicio đi cui oĩa nuda sũt ⁊ apta: ⁊ grauari nõ vr̃ đ ꝛ̃stitutõe De hmõi mã. s. de muliere ꝯcipiẽte per adulteriũ: vid diffuse in sum. Hostien. de peni. ⁊ re. §. Quib⁹ ⁊ qualr ṽ. Quid đ muli. Itẽ Sco. i. iiij. di. xv. ar. iiij. ad argu mẽta. Indecens ẽ. n. vt i re dubia certa detur snĩa: ait Greg. di. xxxiij. Habuisse. in nullo tñ cãu ad obuiãdũ hmõi piculis l̃ malis: dʒ ad ultera l̃ adult̃ q̃rẽ aborsũ vl̃ mõtẽ puuli. xxij. q. ij. c. faciãt

¶ Capitulum octauū.s. qñ debeat fieri restitutio.

Quantū ad octauū.s. q qñ dȝ fieri restitutō. dic̄ Tho.scd̄a scd̄e. q.lxij.φ statiȝ:q2 sic̄ accipe rē alienā ē ꝯ iustitiaȝ: ita ⁊ detinē eā. q2 ꝑ hoc φ aliqs detinet rē alienā iuito dn̄o ipedit eū ab vsu rei sue.⁊ sic facit ei iniuriā. Manifestuȝ est aūt φ nec ꝑ modicū tp̄s licet alicui i pctō morari. sȝ quilibet tenet̄ statim pecca tū dimittere vel deserere. Vn̄ dicit̄.quasi a facie colu bri fuge peccatū. Et ideo q libet tenet̄ statim restituer̄ vel dilationē peter̄ ab eo q pōt vsuȝ rei ꝯcedere. Et sic q dē teneant̄ de incertis (cū illud eēt erogandū i pias causas cū cōsilio ecclesie. si h⁹i ꝑsone hn̄tes restituere remaneāt ita paupes cū fi- lijs ⁊ familia φ ñ hēant vn̄ viuat) fiat dic̄. Ray. vt di xi i cāu sixt.ō.i ti.de d̄cimis Ibi aūt sic dic̄. ¶ Si qs r̄ti nuit decias lōgo tp̄e. ⁊ nūc venit ad satisfactōȝ:⁊ postu tat iuitu dei ⁊ eccl̄ie (maxi me q2 hȝ ꝑuā substantiā) si bi remitti φ accepit tp̄e p̄te rito (cū al̄r oporter̄t cū sua familia mēdicare) q̄uis ec clia oēs decias possȝ peter̄. si viderit istū ꝯtritū ⁊ p̄ces ei⁹ inniti veritati: dȝ ei tāq̄ pau pi dimittere vn̄ viuat. cum h̄ eēt ei datura postea.xvi. q.j.c.Qm̄ Hoc Ray. Qd̄ i eligendū vr̄:vbi dāt̄ d̄cime de more.put est de iure cōi Nā sec⁹:vbi d̄ more ñ dāt̄: vel valde diminute: vident̄ excūsari. De h̄ tn̄ plene hēs in.ij. parte sum.ti.iiij.c.iij. Et dic̄ ibi glo. Vul.φ illi q resignāt in manu pniarij q hoc nō facerēt nisi penitēti rij restituerēt eis ꝑ pte vl̄ ꝑ toto (qū nescit̄ cui fienda ē restō) φ nō credit eos esse in statu salutis. Dicit ēt pau lopost φ nō ē necesse: φ fiat h⁹i restō in manu penitētia rij: dūmō tn̄ sit paratus ad arbitriū ei⁹ vel alteri⁹ boni viri: satisfacere. Dicit ēt φ i hoc casu: ep̄s q est dispēsa- tor paupeꝝ: pōt dilationeȝ dare vel p̄tē dimittere. vel ēt totū. si viderit ei expedi- re ad necessariā sustentatio neȝ illius tanq̄ alicuius al

terius paupis: ita tamē q̄ quātū vtilius potest. gerat negociū illius: cui facienda est restō: si persona ei⁹ esset nota: videlicet exponēdo illa que erant restituenda in vsus tal's: q magis ei possēt pficere quo ad deū. hec ibi Guil. sup Ray. li. ij. c. d' raptorib⁹. ¶ Si tñr certē pso nis q̄ nolūt dare dilationē dz ad petiōz ipsoꝝ absq̄ dilatiōe satisfacere vel cedere bonis: q: fur ꝛ raptor semp sunt i mora: ꝛ ideo semper augent peccatū. ff. de cōdi. fur. l. i. re furtiua vbi lesiegēt ꝛ fame peunt: ne iteruenie te paululū mora: iueniri nō valeant qui redimant di. v. c. baptizari. Sp. n. est vitanda morā vbi est periculum di. xxviij. c. De siracusane. ꝛ hoc ēt si oz ipsum mendicare. Unde nō dico habitō respectu ne egeat. ¶ Maz cō tra hoc. notat extra de vsur. cum to. Tamē Uul. addit sine culpa pōt accipere vite necessaria. s. extreme ray. moderate sibi vita retenta quousq̄ plene sibi satisfaciat. ¶ Hosti. vero sic. dic. Sed quid si nō imineat tale piculū necessitatis: ꝛ his qui tenet restituere non potest induci ad restōnem statim faciendā: puto q̄ discretus sacerdos pōt consciam suā informare: ex eo q̄ intē dit vtiliter gerere negociuz creditorē. Nā si videt q̄ aliter nō potest recupare im ppetuū: vel nō ita cito: vel ita ɔmode: pōt (recepto iuramēto vel alia sufficiēti cautione si hēre pōt) dilatōez ɔcedere: ꝛ sub hac ɔditiōe si hoc ad ipleuerit infra talē diem peccatorē absoluere: vt sic creditor qd̄ ei debet. recuperet: ꝛ peccator nō recedat a p̄sbytero desperatus. hec ille. Sz q̄ i fine huius. §. s. q̄ absoluat sub ɔditiōe: ɔtrariū asserit Uul. dicēs q̄ absolutio a pctis nūquaz debet fieri sub cōditione ꝛ ideo pōt dici. q̄ absoluat simpliciter si ē absoluēpus sz declaret q̄ nō valebit absolutio: nisi adipleat ꝓmissum. Uul. ¶ Arch. vo sup c. Si res. xiiij. q. vi. qritvtꝝ habēti restituer: debeat haberi respect⁹ ne egeat. Et di

eit videt quod sic.ff.de iiur.l. incōdēnati.ff.de cessi.bo.l. is q.Et sic notat p.B.ext. de solu.c.Odoard⁹.Et facit ad h qđ habet.xvi.q. vij.Quicūqz.Sed Inno.p notata i.c.cū tu ex.de vsur. sec⁹credit scđm canões vbi: ibi notat.Ale.B.⁊ host.quod in solidūz tenet detentores vsurarum:⁊ non solū inquantū facere pñt. Qui hostié.i sum.dicit quod q habent restituere:paulatiz singulis mē sibus soluāt creditorib⁹: si aliter ñ pñt sine magno sui detrimēto prout poterunt vel ꝯponāt se cū expoliatis Qđ si nullā possunt inueni re misericordiā apđ eos:absqz dilatiōe tunc tenet satis facere.vel bonis cedere.qr peccator sp est in mora.ff. de ꝯdi.fur.l.i re furtiua.extra đ simo.c.cū in ecclesie. Multi tenent dictū precedens tanq̄ equū.s. quod tenētur soluere q̄tū possūt retē ta sibi vita ꝯmoda ar.d.cō. di.v.c.discipulos extra de fur.c.siqs.Sed Archi.ꝯtra sup verbo reddere eiusdem c.Et ibi dicit quod stati debet reddere totū qđ pt:allegās Tho.ßa ße.q.lxij. qui dicit quod stati ē fienda restō.Dictuz tñ Tho.pt dici:ñ eē ꝯ: si sane intelligat.vt infra dicet ¶ Sed in quadam summa dicit quod q habent restituere vsuras ⁊ male ablata:⁊ pponūt firmiter reddere:⁊ ñ possūt stati (qr nolūt cū familia egere vel mēdicare:⁊ tñ incipiūt iuxta posse satis facere) vtrū tales possint absolui ⁊ ꝯmunicare: Respō. aut sciūt psonas certas aut nō.Si sciūt ipsi habentes male ablata:⁊ ipsi ēt qbus debēt h⁹i volūt.tutū est:quod ꝯscia eorum stēt ad terminuz ⁊ voluntatem. Si vero tales nesciunt damna sibi data.⁊ reuelatio posset eē periculosa illis q volunt restituere:tunc nō est reuelādū illis:sed presumendū quod cō fessor causam illorū vtiliter agat.⁊ ꝯfitens itendat ⁊ pmittat satisfacere q̄ cito potest (qr hic habet locū ratihabitio de bono ⁊ equo) ⁊ tūc ꝯfitēs absolui ⁊ cōmunicare pōt:qr est in via salutis. Si vero omnino nescian-

tur psone quibus est restitutio fienda. tūc ē libere in potestate plati vel discreti confessoris dare. ⁊ cōstituere terminū confitenti: sicut viderit necessitatē ⁊ ꝯtritionem eius: ⁊ voluntatē promptā restituendi: ⁊ infra istū terminū: talis potest absolui ⁊ cōmunicari. Itē. vbi maior est contritio: ibi maior misericordia ⁊ venia ē fienda ⁊ remissio. Et qa totus mundus fere ⁊ inuolutus i rapinis: sic p posse tuo curre p mediū: ne nimia securitas vl remissio. pire faciat quos discreta eqtas poterat reuocare. Itē semp iniurians ⁊ spolians. vel cōplices eorū debent humiliter postular veniā ab eis quos offenderūt. ne illi remaneāt in rancore ⁊ mala volūtate. Quid aūt debeat facere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vsurarij ⁊ huiusmodi: qui nō habent nisi de obligatis restitutioni habes in secunda parte sum. ti. j. c. xij. in fi. ¶ Nota ꝙ Ray. ⁊ Hosti. circa istaz māin restōnis dicūt. Hoc notēt sacerdotes ⁊ retineāt ꝙ scdm ꝙ maior vel minor fuerit fraus vel dolus vel violētia maior vel minor. debet eē discretio iudicātis: ⁊ fm hoc in vsuris que fiūt i deposit3 vt dictū ē in. ij. p. sum. ti. j. c. de vsura. q oio st restituēde. Tamē quia minor ē ibi violētia ꝙ in ceteris: poterit confessor etiam cū scitur persona cui fienda est restitutio: magis moderare tps restituendi. retenta sibi vita cōmoda ⁊ familie sue. ¶ Quidā circa materiā istā dicūt ⁊ meo iudicio sat3 rōnabilr: ꝙ in certis casibus non tenet quia ad stati restituendū actualiter. etiā si hēt modu3 aliquale3 ad restituēdū. ⁊ ab eo cui tenet inuenire non possit nec dilationē nec remissionē: s3 subitā velit fieri sibi restitutionē. qñ videlicet ex restituendo sequeret inde euidēs vel pbabile dānu3 spirituale vel tēporale notabile. ipsius restituētis: vel aliorū. in qō preponderaret damno eius q debet hēre ex carentia illius rei. ¶ Pōt aute3 tale dānum esse triplex. sci-

licet periculū mortis: infamie grauis: seu scādalū notabile: vel damnū et periculum probabile mortalis culpe Ratio autē huiusmōi est quod scilicet talis restitutio possit differri: quia secūdū Sco. li. iiij. distin. xv. ar. iiij. creditor. idest qui debet hēre: magis dz velle in huiusmōi casibus: vt maximū incomodū seu dānū eius qui hz restituere euitetur imodica restōnis dilatione quam suū modicū in cōmodū. vel dānū ex carētia ad tps sue rei. ¶ Et si obijciatur quod restituere ē actus negatiui pcepti. quare reducitur seu explicatur per hoc quod ē. non retinere alienū: sed pceptū negatiuum obligat semper et ad sēper Rñdetur sm. Sco. vbi supra quod alienum iniuste et inuito dño retinere simpliciter prohibetur: propterea semper et ad semper isto mō necesse ē saluti alienū nō retinere. Sed quādo quis habet volūtatē et propositū restituēdi alienū pro tempore opportuno: ex tunc tenetur dño rei volente idest velle debēte. Uult autem hoc dñs rei. et si nō actu elicite: tamē actu debito et honesto: quia velle debet dñs quod quisquis suū habet. retineat quousqz potuerit opportune reddere. Et si dicas dñs rei hoc agit inuite: qa nō vult quod per quātūcunqz tēpus: suū retineatur. Dicendū sm Sco. vbi supra quod dño ēt inordinate volēte statim re hēre suū: et per consequens dñs contra rectā rōnem nolente primū retinere suū: tūc tenēs non est detentor iniustus. Nam et depositū debet redditione strictissima reddi: cū repetitur: vt. C. depositi. l. fi. tñ inuito dño: volūtate iordinata cū repetit: vt cum eo malū faciat sibi vel alteri: pōt retineri. Et Augu. dicit quod multa bona prestantur inuitis: dum eorū potius vtilitati quā volūtati consulitur. di. lv. q. c. Et qui emēdat: et exēplū pōit. xxiij. q. iiij. c. ipsa pieta. de co. scilicet qui cōtra voluntatē suam extrahitur de domo ruitura qđ laudabiliter fit. ¶ Est ergo vnus casus cū iminet ex huiusmodi restitutione subdita periculū dāni incomparabiliter

ꝑualētis damno quod inde habet creditor ex carētia rei sue: puta cū ipse creditor impugnaret bonum cōmune: ⁊ habendo illā rem seu pecuniam quā quis de suo retiet. magis poss; ipugnare ⁊ preualere contra bonū ꝯmune. Nam tunc scdm Richar. i. iiii. di. xv. ar. iiii. q. iii. ad tertiū argm nō tenetur illud restituere illō. s; fideliter reseruare vt restituat sibi vl hr̄dib⁹ suis: quādo h̄ fieri poterit sine p̄iudicio bōi ꝯmunis: vel depositar̄ illud ordinādo ⁊ prouidendo ꝙ tēpore suo restituat̄. Idē vi ōō: cum quis male vteret̄ re sua r̄habita: puta gladio ad occidēdū se vl aliū vel h⁹i. ¶ Idem vi ōō cū ex subita restōne: ille qui restitueret rē ablatam per furtu; vel aliud vitiū: detegeret̄ ⁊ inde infamaret̄. cū fama sit qd notabilius substantia tpali. Unde graui⁹ reputat̄ peccatū detractionis: ꝙ̄ furti ceteris paupib⁹ b; Tho. ſa ſe. q. lxxiii. ar. iii. ⁊. vi. q. i. c. Deteriores. Cū ergo ālibet debeat ꝓuidere ꝯseruationi fame sue ar. xii. q. i. c. nolo. pōt talis differre restōnē vsq; ad tpꝯ quo nō deprehēdat̄ i crimie ⁊ infamet̄. si aliter ꝓuideri nō pōt. Idē ōō est cū id qō debet restitui nō possit restitui nisi faciēdo magnas expēsas admittēdū sibi: qr i remot; ē creditor. Tūc. n. qd agēdū: hēs hic supra ēt in eo tractatu. c. iii. Et ide; ōō qn mulier h; filiū p adlteriū nesciēte viro: vl suppo suit sibi alienū ptū: qui nutrit̄ ō bōis viri: vl ēt heres dimittit̄ vt ꝓprius fili⁹: cū teneatur mr̄ talis. de oībus bōis q̄ pcipit filius ille. s. putatiui pr̄is. Nō tn̄ d; reuelare factū: qn ex h̄ sequeret̄ vel sequi ꝓbabiliter posset mors sua vel ꝓlis talis: vel ēt notabilis ifamia seu alia ḡuia scandala ſm Ray. le. ii. c. de raptorib⁹. ⁊ Io. neapo. in ālibet. de quo habes hic supra plene eo. ibi vide. ¶ Alius casus ē quādo ex h⁹i restōe subita posset seq mors spiritualis: seu peccatū mortale ꝓbabiliter in restituēte vel familia eius: pu

ta restituẽdo q̃ habet aliq̃
ad tãtã venit paupertatem vł
miseriã φ nõ pt viuere. vel
ꝓuidet filiis suis ð victu ⁊
vestitu: ⁊ cũ sint alicui⁹ no-
bilis ꝯditionis mendicare
nimis erubescũt: ab amicis
ad sufficiẽtiã nõ inueniunt
laborare nesciunt vel si pos-
sunt: quia puuli vel infirmi
⁊ sic restituẽdo exponit̃ pi
culo ipe cũ familia sua furã
di vł ꝑstituẽdi al's: vł ðspa
tionis: vbi retinẽdo qð hñt
alienũ cum ipo ⁊ industria
sua ꝓuidet ⁊ parce sibi ⁊ fa
milie sue ⁊ disponit̃ ad sa-
tisfaciẽdũ paulati. ¶ Hoc
sẽtire vi͂ Sco. in. iiii. vbi su
pra. Hen. in q̃libet. vi. q. xx
iiii. Et idẽ videt̃ dõ cũ qs
hꝫ instr̃a artis sue vnde ex
labore suo gubernat se ⁊ su
os: ⁊ vẽdendo vel tradẽdo
ea vt restituat suis credito
rib⁹ non poterit laborare ⁊
inde lucrari: puta libros q̃
ad iurisperitos ⁊ medicos
feramẽta q̃ ad artifices. La
borãdo aũt cũ predictis: vł
tra sustentationẽ suã. pote-
rit in futurũ paulatim satis
facere. Nec credo esse con
tra hoc qð dicit Tho. scða
secũde. q. lxii. s. quod statiꝫ
restituendũ est alienũ sim-
pliciter. ¶ Nõ eni ita ama
re verba recipiẽda sunt dic
lex: sꝫ ciuiliter. Et in sacra
scriptura statim dr̃ fieri: qð
in ꝓlixo tpe: vt patet Ma-
lachi. iii. Stati veniet ad tẽ
plũ ⁊c. ⁊ p̃cipue cũ ex cã ita
vrgenti differt̃ vt dictũ est.
Põt ẽt multipliciter capi
in iure: ⁊ nõ solũ ꝓ potẽtia
facti: sꝫ iuris ⁊ cõmoditatꝫ
vt pꝫ. xxii. q. ii. c. faciat i gl.
Hec tñ non sunt predican
da ne paret̃ via detentioni
alienorũ ad quod nimis ꝑ
sone sunt inclinate: sꝫ cũ ma
gna discretione in ꝯfessione
⁊ ꝯsiliis tractãda: ⁊ cũ mul
tis circũstantiis considerã
da que honestent factũ. Ad
hoc ẽt facit quod dicit Jo.
neapoli. in quolibeto. ix. q.
xxii ⁊ Rich. in. iiii. ⁊ Pe de
palu. ¶ Itẽ patẽti restitue
re male ablata stati: vtrum
sufficiat relinq̃re i testamen
to vel instr̃o φ heredes re-
stituant. Respõdet ad hoc
Jo. neapoli. in. ix. q̃l hꝫ. q.
xxii. φ h sufficit i duob⁹ ca-

sibus tm̄. ¶ Primꝰ ē quā do habēs male ablata: credit vere ꝛ ꝓ certo vel quasi ꝓ certo: ꝙ talis retentio nō sit ꝯ voluntatē dn̄i. Tales enim retētio. non ē iniuriosa vel iniusta. Nullus enim patit̄ iniustitiam volens: vt dicit̄. v. ethicorū. ¶ Secundus casus est quando talis retentio rei aliene est cōtra voluntatē domini sꝫ in ordinatā: puta cū non redditur gladius furioso cum repetit ipsuꝫ in furia. Hoc eniꝫ iuste fit vt. xxij. q. ij. c. Neqꝫ ꝛ similiter hoc est quando vult rem suā statim habere quam retinēs non pōt dar̄ sine notabili damno suo: ꝛ ecōtra ille cuius est. potest sine damno ꝛ icōmodo carere ad tp̄s. Extra istos casus non sufficit ad salutem nisi statiꝫ restituat. Ratio ē quia de necessitate salutis ē vitare peccatū mortale: sꝫ non solū auferre alienum: sed ēt detētio rei aliene extra predictos casus ē mortale: quia ꝯ iustitiam cū faciat iniuriaꝫ proximo. Et hoc cum potest restituere. Vn̄ nō sufficit ad salutē tali relinquere in instrumēto: vel ꝑ testm̄ ꝙ heredes restituāt: sed de necessitate salutis ē. stati restituē si pt. Sꝫ si ille cuius ē res vel cui obligat̄. n̄ pōt illa re carere sine icōmō suo ēt ad tp̄s: oꝫ ꝙ restituat ēt cū magno incōmodo suo: nec sufficeret dimittere ꝑ testm̄. ¶ Tertius casus excusans a restōne subita ē: cū ex hoc imineret periculū mortis corporalis. ¶ Et nota ꝑꝫ rica. i. iiij. di. xv. ꝙ si ille q damnū itulit. habet aliquid vltra necessitatē sustētatōis nature (ꝗ̄ nis sibi necessariū ad victū secūdū decētiā sue ꝑsone) restituere tn̄r. ¶ Nō. n. licitū ē de alieno viuere cū seculari honore. Si āt nō hēt nisi necessaria ad sustētatōꝫ nature: tūc subdistinguēdū ē: qꝛ aut iste q ē passus dānū nō indiget ad sustentationeꝫ nature: eo quod ab eo ablatū ē. ꝛ tunc ille qui abstulit potest retinere: ꝛ restituere nō tenetur: quia ex iure nature. elicitus est vniuiqꝫ vsus possessionis ne-

cessarie a sustētatōe nature. Extrema.n. necessitas facit oia cōia.ff.ad legē rhodiaꝫ de iactu.l.ij.§.prio cum in eadē in tex.⁊ glo. Aut indiget ad sustētatōē nature eo ꝙ ablatū ē.⁊ tc̄ subdistiguo q: aut prius.i. dn̄s ipsius rei idiget ista re ad sustētatōeꝫ sue nāe:priusq̄ƺ fuit necessaria ad sustētatiōeꝫ nāe illi⁹ q abstulit:aut eodē tpe vtqꝫ idigēs factus ē ista re ad sustētatiōeꝫ sue nāe:aut iste q abstulit fact⁹ ē idigēs re ista ad sustentatōem sue nāe priusq̄ƺ iste a quo ablata ē: Primo modo ⁊ secundo:potest dici sine preiudicio:ꝙ iste qui abstulit rem istam teneatur restituere illi a quo abstulit:quia nunq̄ƺ fuit res illius qui eā abstulit:sed semper remansit istius de iure. ¶ Postquā eni sum in statu in quo res mea necessaria ē mihi ad sustētatōem nature: non pōt fieri alterius me contradicēte. Si tertio modo. tūc ille q abstulit restituere nō tenet quia ab isto tēpore quo facta ē necessaria sibi ad sustentationem nature (cum tunc illi a quo ablata est nō esset necessaria) acquisitū fuit ius i illa re illi q abstulit. Et ideo quamuis damnum passus: veniat postea ad statū in quo res sibi ablata.esset sibi necessaria ad sustentationē nature non ꝓpter hoc habet maius ius i ista re q̄ƺ iste qui eā abstulit nisi iste qui eā abstulit deuenisset ad statum in quo amplius res ista non esset sibi necessaria ad sustentationē nature. ¶ Idem. Pe. de pal.in.iiii.⁊ Sco.in.iiij. di.xv.ar.iiij.ad argumēta. Et predictis horū patet:ꝙ tales q habēte restituere.⁊ si retineāt sibi quodammodo necessaria ad sustentatōneꝫ sui ⁊ familie:ad vitanduꝫ multa pericula anime ⁊ corporis q̄ verisimiliter sequi possent bōis suis cedendo ⁊ oibus se expolian do pro restitutione fienda (quod forte tutius esset restituere ⁊ in deo confidere etiā si oportet mēdicare ꝫ Ray.)ad hoc ñ vidētur teneri ð necessitate salutis. Ta

mẽ nõ debent tales ita lau
te viuẽ ꝛ põpose vestiri cuꝫ
familijs: ꝛ filias suas cum
magnis dotibꝰ nuptui tra
dẽt: sicut si ñ eẽnt obligati
restitutõi: sꝫ ꝑce viuẽ ꝛ par
uas dotes tradẽ. Et si non
possunt nobili vl' mercatori
nuptui dar̃. debẽt artifici ꝛ
plebeo trader̃ : ꝛ alia super
flua resecare. ¶ Cuꝫ multa
ergo prudẽtia hoc negociũ
agendũ est. Cũ efficacit' vi-
dent facere qð possunt ad
restituendum : ꝛ in alijs se
bene habere cũ timore dei:
credo ꝙ possũt absolui ꝛ cõ
municari. ¶ Qui ãt ꝛ ð eo
qð possũt ꝗ procastinãt: ꝛ
annuatim reperiuntur pro
mittere ꝯfessoribꝰ restitutõ
neꝫ facẽ ꝛ postea nõ faciũt:
non videntur absoluẽdi : ni
si prius faciãt vt disponãt
efficaciter negociũ vt habe
at executionẽ. ꝛ multominꝰ
ei ꝑmitti dꝫ cõio sumi: ꝗ-
tũ dico spectat ad consiliũ
cõfessoris. ¶ Nã quãtum
ad sacerdotẽ q hꝫ cõicar̃: cũ
ille se i manifesto ad h̃ ige
rit: qd iuris. hẽs supra i. iij.
ꝑte ð bonitate ꝯfessoris fo.

xxxvij. eo. ¶ De vsurarijs ãt
manifestis quomõ agẽduꝫ
sit cũ eis in restitutiõe ꝛ col
latiõe sacramẽtorũ habes i
ij. p. sũ. ti. j. c. x. ꝛ ꝗ Pe. ð pa.
i. iiij. di. xv. q. ij. ar. vj. ð vsu.
ꝗ Possent ẽt tales petere re
missionẽ a creditoribꝰ quaꝫ
si sine fraude ꝛ sponte obti
nẽt: nõ ipsis ãplius obligã
tur: nec ẽt paupibus illa re
missa eis dare tenent̃. Nõ
tñ decẽs eẽt. vt diues a pau
ꝑe ꝛ idigẽs paꝝ a multũ in
digente peteret remissionẽ.
¶ Querit̃ vtrũ episcopꝰ cla
psis. xxx. vel. xl. annis possit
agere cõtra heredes vl' pos
sessores bonorum quondã
illius: qui in testamento re
liquit mille libras soluẽdas
nomine vsurarũ incertarũ:
cũ de extorsione dictarum
vsurarũ nõ appareat nisi ꝑ
ꝯfessiõe dicti restatoris : rñ
det Lau. de rido. i tractatu
de vsuris post Federi. ꝙ cũ
actio q̃ cõpetit ex testamen
to: vel conditio que ꝯpetit
epõ p. l. Nulli. ꝛ. l. sigs ad
declinandã sint ꝑsonales ꝛ
spacio. xxx. annorũ claudãt̃
ꝑ cõsequẽs. L. de prescrip.

xx.vel.xl.annoꝝ:ideo ꝯtra hẽdes bona fidei possidẽtis (que sẽper presumit) nõ cõpetit actio ad dictas mil le libras nisi ꝓbaret herede malã fidẽ habuisse: ⁊ sciuis se vitiũ ⁊ crimẽ defuncti: q̃ casu dz itelligi.c. Tua nos cũ si extra.ð vsuris. Et idez si de extorsione appareat ꝑ aliud: q̃ ꝑ testamẽtũ. ¶ Quo ãt ad possessores bonorum in quos ꝑ testatorẽ vel eius heredẽ bona sunt alienata nõ: ẽ aliqð dubiũ si possede rũt spatio.x.ãnorũ: q: actio ꝑsonalis.nõ cõpetit contra successorẽ singularẽ vt.l.j. §.Si hẽs.ff.ad trebel. nec ob.ꝑmo dicta.s.actiões epõ cõpetẽtẽs durãt.iiij.annis: q: itelligitur hoc de actõib⁹ ꝯpetẽtibus episcopatui vł ecclesijs collegiatis: sȝ hic si ꝯpetit actio epõ: vt epõ: sȝ vt iconomo ⁊ aministrato ri bonorũ pauperũ. ¶ Que rit vt quid si premisso gene rali edicto: ꝙ q̇cunq̄ȝ dede rit vsurarũ nomine aliqd ta li: vẽiat ĩfra tot dies ⁊c̃. Si nemo veniat.nec etiã aliq̃s vsuras certas vsurari⁹ assi gnauerit: infra terminũ sibi ad id statutũ: iatq̄ȝ est sentẽ tia per episcopũ declarãs il las esse incertas: vtrũ vsura rius sit tutus si postea ap pareant ꝑsone certe: qb⁹ est restitutio fiẽda. Federi.ð se nis sentit ꝙ sic: ẽt quo ad il los: q̃ tunc erãt extra dioce sim fatet̃ tamen ꝙ talibus cõpetit remediũ cõtra epm̃ vel paupes. Sed cogita di cit Lau.ð Rido.i.q.cix.an sit verũ. Et cõtrarium prati catur qñ non est determina tũ ꝙ oĩa veniãt sub nomie icertorũ hoc est quando nõ sit taxatio vere ⁊ secũdũ q̃n titatez ad quã ascendunt: sȝ minor: ⁊ secũdũ ꝙ inter eos conuentũ est: de hoc indi cit (pro cuius sñia alio nõ dato p̃sumit̃) cõstat legiti me. An autez talis pratica sit iuris cõsona: tu ipse ui de. Prõpti sun tñ episcopi ad eius obseruationẽ: q: ꝑ seipsis icerta i bursant; nec ad illorũ volunt restitutões vẽire vel teneri: sȝ fit certa taxatio secundũ ꝯuentionẽ. secundũ qð moris ẽ quetñ an possit de iure: fieri vidẽ

dnz est. ¶ Querit et Archi. xiiij. q. vj. c. si res qp sigs dece dens: relinquat sibi hedem ex testamento vel ab itestato. et ordinauit quēdā executorē tātū ad emendādum sua foris facta: q decedens tempore mortis sue creditoribus tenebatur et iā termini solutōis sue fluxerant. Dicit respōdendo qp iste executor debita hmōi soluere tenet: et pt cōueniri: qr elapsis terminis solutōis defunctus cepit iniuriari creditoribus: in nō soluēdo. Et precepto āt domini ē solutō faciēda: ar. xj. q. j. c. magnū. xxiij. q. vltima. c. Tributū: qr peccat i termino nō soluēdo: tum qr frangit pmissū extra de pac. c. j. et. iij. tū qr illo elapso: inuito dn̄o detinet alienum. ff. de excep. doli. l. ij. §. circa. et h tenēt qdā. s. vt nomine foris factorum contineātur hoc casu debita: quorū terminus solutionis: tpe mortis elapsus erat. et p illis agi possūt Secus de debitis quorū terminus non aduenerat. Et ita notat. Spe. i rubrica: qualiter scripta i iudicio profera tur. §. Nunc vo. ¶ De eo vo demum cui datū est aliqd per errorē: dicit. Jo. de rip. i tractatu de cōtractibus qp i tali datiōe: aut est error psone. vel fortune. vel alterius conditiōis apposite. Si primo modo: puta intēdo dare petro et do. Martino tūc Martinus tenetur acceptū restituere vel dāti. vel illi cui itēdebat dare: ar. xxix. q. j. §. j. Si vo error fortune: puta intēdo tibi dare vt paupi. et tu es diues: dr qp sic acceptū tenetur restituere dāti vel alicui paupi nisi recipiens iteri effectus fuisset pauper. Si vero sit error alicuius alterius cōditionis puta credo te sanctū cū tu nō sis. et iō dono tibi vel credo te celebraturū missas et iō do tibi. dr qp si recepto ri pstat de pcisa itētōe dātis. s. qr alias nō daret nisi ista cōditio subesset talis error obligat ad restituēdū receptū: aut ad sufficient supplēdū p se vel p aliū itētiōem dātis: quorum ratio est: qr cū res i istū nō trāseat nisi eo mō quo vult dans transfer

re si non exigat conditio in ipsum res non trasfertur. ¶ Alij autem dicunt: quod ad talem restitutionem. talis error non obligat: nisi ipsa conditio circa quã erratur esset causa motiua et finalis talis dationis. Quod probant per simile. Do tibi libras centum: quia credo te esse amicũ meum (dato quod accipiens non sit amicus meus) nõ obligatur ad restitutioné. ¶ Si autem amicitia sit causa propter quam do tibi centum libras (.i. si sis amicus meus) et nisi amicus fueris: obligatus es ad restitutionem. Ex his patet quod questores sancti Antonij: vel alij quicunque: nullo modo possunt sibi retinere ea que illis pauperibus: vel locis pro quibus petũt dantnr: quia hic est error persone. ¶ Verum tamen quia nullus tenetur proprijs stipendijs militare. nec causas aliorum agere ad suas expensas: dico quod tales possunt viuere super questus quos faciunt: et potest eis moderatum salarium dari Hec ille. Illa vero que dantur eis ex mendacijs eorum questorum: videlicet quia asserunt quod dicent multe misse pro dantibus vel habebunt talem indulgentia vel absoluentur a votis eorum vel a casibus reseruatis: vel quod fient lectisternia in hospitali de huiusmodi (pro quibus illi dant alias non daturi) cum nec talia fiunt vel vera sun: totum est rapina et restitui debent dantibus ea: vel pauperib9 erogari: ar. xiiij. q. v. c. ñ sane.

¶ Explicit tractatus de restitutionibus beati Antonini archiepiscopi florentini ordinis fratrum predicatorum.

¶ Incipiũt alique ꝯclusiones ⁊ decisiões i foro ꝯsciẽtie. collecte per eundẽ Reuerendissimũ fratrẽ Antoninũ ordinis fratrũ predicatoꝝ: quondã Archiepm flo. ad instantiaꝫ fratris dominici de Chatalonia

Euerẽde pater post recõmẽdationeꝫ in christo yesu dño nr̃o. Recepi literas vestras a diu cũ pluribꝰ inquisitiõibꝰ de diuersis materijs: nũero. lxix. Sꝫ ĩfirmitate lõga fatigatꝰ graui ac multiplici occupatõe: nõ valui rñdere Sꝫ ⁊ multitudo tãta qõnũ tediũ pigritie me ñ paꝝ administrauit vix vidẽdo qñ finẽ attingere. Non minꝰ vero ignorãtia mea si mihi vl̃ ɋ̃quaꝫ ignota: me retraxit In balneis v̄o ꝯstituto: cũ mihi aliqđ tp̄us vacaret curaui foliũ istud iplere vt satisfaciã đsiderio vr̃o. Et quibus nulla ẽ auertas dicẽtis illis adherete ad que ratio prudẽtie vr̃e iclinat. Alie q̃ non placent dimitte.

¶ Utrũ scolares extra suã diocesiꝫ ꝯstitutꝰ tpe cõionis possit ꝯfiteri: absolui ⁊ cõicare i locis vbi se iuẽit ꝑ tc.

Espõdẽdo g̃ ordine retrogrado ad q̃sita vr̃a. Quãtũ ad vltimũ dico. Qđ cũ nulla consuetudie itroduci possit: vt valeat qs alteri ꝯfiteri ⁊ absolui nisi a curato suo: vl̃ đ licẽtia sua exp̄ssa vl̃ iterpretatiua. extra đ pe. ⁊ r̃mis. li. vj. c. Ois vtriusqꝫ sexꝰ idcirco opior. ꝙ ꝑegre ꝯstitutꝰ nõ valeat ꝯfiteri nec ꝑ ꝯñs bñs necessario ꝯfitẽda cõicare i pasca: nisi licẽtiã habuerit suꝑ hoc ab eo q dare p̄t: vel ipse audiẽs hanc hẽat potestatẽ: sicut qbusdã ex priuilegio cõcessuꝫ ẽ: ꝙ ex oi diocesi audire possint aduẽiẽter simpl̃r Alijs cũ limitatõe. s. dũmõ nõ venerit p̄cise ad illaꝫ ciuitatẽ vl̃ patriam hac đ cã. s. vt cõfiteant̃ extra suã diocesim: Quã auctoritatẽ sic limitata: nr̃i frẽs habuerũt a dño Martino papa. v. ⁊ hñt ab eo q nũc viuit ⁊ regnat dño

Eugẽio. ℭ Licẽtiã ãt Int ꝑtatiuã. videnť hẽreq deli cẽtia suoꝝ curatoꝝ iter as sumũt. sicut illi q de licẽtia dñi pape vel sũmi pẽitẽtia rij accedũt ad sepulchrum dñi. quod alr̃ ñ possunt fa cere. s. ire illuc sine icursiõe ex cõicationis. Casus neces sitatis: ⁊ piculi mortis pro piqui: in hoc sp excusat qr tunc cuilz sacerdoti lz audi re ⁊ absoluẽ non tñ cõmu nicare vl̃ extremã conferre vnctionẽ quo ad religiosos. Sec⁹ quo ad clericos secu lares: quibus non ẽ facta il la ꝓhibitio fulminatoria. Si tñ eẽt discurẽs ex proposi to per plures ãnos vt pos set iudicari vagabũd⁹: pos set vtiqz talis vt vagabun dus vbicꝫ cõfiteri ⁊ cõmu nicare: non tñ a religiosis quo ad cõionẽ. ℭ Presup posito ãt ꝺ tali ꝑegre ꝯsti tuto ꝙ ñ possit ꝯfiteri ⁊ cõi car̃ (si h̃ ñ faciat i pasca qr ñ ꝑt) idẽ iuris ẽ, sic ꝺ ñ hñ te copiã sacerdotis: q ñ pec caret illꝺ õmittẽdo cũ ñ ꝑt. paratus supplere ꝺfectum cũ prio poterit Sz ñ facilit potuit preuidere talẽ defe ctũ futurũ ibi: tũc peccauit. Sic a simili: iste cũ ñ petijt licẽtiã ꝯfitẽdi ⁊ communi cãdi vl̃ licẽtiã itinerãdi qñ potuit: nisi ꝓbabilis igno rãtia eũ excularet. Presup posito ãt ꝙ talis posset ꝯfi teri vl̃ ex lnia bita expss̃e su ꝑ hoc vl̃ ex ptãte ꝯfessoris. tũc ñ facerẽ multã difficul tatẽ ꝙ sumẽt talis cõionez: non qdẽ a religiosis qbus hoc ẽ ꝓhibitũ: sz a clericis secularibus qui hoc excedẽ tes: non incurrũt sniam ex communicationis. Hec vi de in. iij. ꝑte sũ. ti. xvij. c. iij. ℭ Utꝝ mulier peccet ⁊ in currat sniaz excõicatõis pcu tiẽs clericũ ipsaz ipetentez.

a D pẽultimũ dico: ꝙ cũ ꝺ iure naturali sit vim vi repellẽ. vt di. i. Jus nãle: cũ moderamie tñ i culpate tutele ħz glo: si itẽdit mulier hec solũ ꝺfen sionẽ sue pudicie: ⁊ casu cle ric⁹ ipetẽs moriať: puta ir ruens in gladiũ quẽ illa te net ad sui ꝺfẽsionẽ: nõ incl dit i sniaz: nec peccatum in currit. Sec⁹ ñ fecit ob vindi

ctã:puta post faciũt:vł si ex
cessit moderamẽ inculpate
tutele puta cũ posset clama
re vł fugere vel alio mõ il-
lũ repellẽ:fuste vel gladio
euz impetijt:ñ euitaret mõ
tale nec excõicatõez ẽt mu-
tillãdo vel graue vulnus in
ferendo. Hec in.iij. parte
sum.ti.xxv.c.primo.

¶ Utrum religiosi possint
in extrema necessitate secu
lares communicare ⁊ in vn
gere.s.i articulo mortis qñ
alij presbyteri non sunt.

D.lxvij.iam rñsuz est
a i prima.s. ꝙ nõ euita
rẽt religiosi excõica-
tionẽ ministrãtes i extrema
necessitate eucharistiã ⁊ ex
tremã vnctiõem sine licẽtia
curatoꝝ:ẽt si õsit ali⁹q mi
nistret;q2 simpliciť eis ꝓhi
beť i clemẽ.de ꝓlic.⁊ exces.
ꝑla.c.Religiosi. Nec illa
sunt sacramẽta necessitatis
vt baptism⁹⁊ pnia;q in his
casibus pñt ab oĩbus mini
strari. ¶ Debet tñ scire ꝙ
dñs noster papa: concessit
auctoritatẽ vicarijs genera
libus cõuentuũ reformato
rũ nũc nouiter:absoluendi

subditos suos ab his sẽten
tijs: si sine malicia ⁊ certa
sciẽtia h facerẽt. Hec vide
in.iij.p sũ.ti.xiiij.c.xiiii.§.v.

¶ An debeat dici officium
beate virginis in die aĩaꝝ.

D.lxvi.rñdeť per de
a claratiõnẽ factam in
quoddã ca.generali
videlicet ꝙ non dicať offĩij
beate virginis i die anima
rũ.neq3 i vigilia natiuitatis.

¶ Utrum aliqui excusen-
tur a ieiunio ecclesie.

D.lxv.qñ qs excuseť
a a ieiũio;satis bẽtis d
claratũ in sũmis. Si
.n.cultores terraꝝ vel artifi-
ces artiũ multi laboris nõ
pñt minuẽ opa vel dimittẽ
siñ dtrimẽto sui stat⁹ ⁊ fami
lie nõbilr:⁊ cũ labore quez
o3 tollerare ñ pñt ieiunare
sine piculo visimlr ifirmita
tis corporalis videť s3 do
ctores excusati.tales.hec vi
de i.ij.pte sũ.tit.vi.c.ij.§.v.

¶ Utrũ ille qui dicit se nõ
posse ieiunare;quia non est
assuetus possit absolui.

D.lxiiij.Siqs dič se
a nõ posse ieiunar.s3 ñ
vult se ad h disipo-

niere ⁊ clare h̄ dic̄ ꝯfessori:
q̄ʒ vr̄ sibi laboriosuꝫ: nō vi-
deo qūo possit absolui. cuꝫ
nō sit paratus obedire mā-
datis ecclie nec ꝑ ꝯñs ꝯtri-
tus. Secus si diceret se nō
velle ieiunare: q̄ʒ credit se ñ
posse siñ icursiōe īfirmitatꝭ
⁊ hoc q̄ʒ vl'ē ǒbilis: ⁊ sic hʒ
eām dubitādi: vel ñ ē assue-
tus: ⁊ sibi. vr̄ ꝙ multū dēat
nocere ꝯtinuare. xl. dies ⁊
h⁹i: tales. n. nō puto oio re-
pellēdos: sʒ exhortādos vt
expiant̄ ⁊ incipiāt. Et si pñt
bene q̄dē. si nō pñt: q̄ʒ icur-
rūt aliq̄ꝫ infirmitatē: hēant
recursuꝫ ad supiorē si est ti-
moratus: vel ad ꝯfessoreꝫ si
est peritus.

¶ Utrū ornat⁹ viroꝝ ⁊ mu-
lierū sit mortale peccatum.

a D. lxiij. Circa orna-
tū vestiū ⁊ excessū.
seq̄stratꝭ his tribus
casib⁹: ꝑmo cū q̄s vel q̄ or-
nat se intēdēs iducere ad la-
sciuiā ex. statū mr̄imōij. seu
ad amorē turpē ⁊ si nō ad
actō. Scd̄o cū ꝯstituit ibi fi-
nē i tali vanitate vel inani
gl'ia īde sumpta. Tertio ⁊ si
scirt ide ex tali ornatu alios

scādalizari. i. trahi ad ꝯcu-
piscētiā sui: nō curās ǒ salu-
te ꝓximi: ñ vult ōmittē ēt si
ꝯmode posset. i q̄b⁹ morta-
le arbitror. In alijs. multū
hʒ excusare vel minuē pcm̄
mus pr̄ic. nō solū de cibis
⁊ potib⁹ itelligēdū ē: qǒ dic̄
Augu. di. xli. q̄sq̄s. s. ꝙ ꝯfor-
mar̄ q̄s se dʒ morib⁹ cū qui-
b⁹ ꝯuersat̄: cū ꝗ. nō hʒ se sūt
mala vl' ꝯ̄ sua vota vel regu-
lam: sʒ ēt de vestib⁹. vñ non
iudicarē tales ornat⁹ exces-
siuos vl' supfluos de se mō-
talia: nisi eēt nimis notabil'
excessus. Nō āt credo ǒ fa-
cili. i. h̄ posse dari mēsuraꝫ.
Et iō detestāda sunt ista in
p̄dicationib⁹ ⁊ ꝯfessiōib⁹: ⁊
q̄ꝫtū bono mō fieri pt. rsecā-
da. Nō tñ illis fiēda ē ꝯscia
i h̄ de mortali. q̄ʒ oē qǒ ē ꝯ̄
ꝯsciaꝫ edificat ad gehēnā. xx
viij. q. i. c. oēs. §. ex his nc̄ ē
ǒnegāda absolutio. nec ri-
gēdao ꝓmisso ad h̄ dimittē-
da. he diffuse i. ij. p. s. t. iiij. c.
v. ¶ Utꝝ p̄ceptū ǒ cōione
intelligat̄ ꝙ oio fiat in die
pasce ⁊ nō ante nec post si-
ne causa ⁊ licentia.

D.lxij. q̄ est duplex
a Quo ad p̄mā p̄tem
rn̄deo: ꝙ cū p̄ceptū
determiet die. s. pasce. i. dn̄i
ce resurrectōis s̄m doc. solē
nes theologos ⁊ canōistas
sup illud ois vtriusqꝫ. d̄ pe.
⁊ re. anticipare nō licet: nec
ēt plōgare tp̄s nisi d̄ ꝯsilio
ꝯfessoris p aliquos dies vl̄
ebdomada cōio differatꝰ ve
rū qꝛ illi tres dies q̄ ad offi
ciū suū sīle p vno cōputātꝰ
nō facere viꝫ nec ꝯdēnareꝫ:
q scd̄a vl̄ tertia feria pꝰ diē
resurrectōis cōionē ipaꝝ re
ciperet. Simplices ēt q ex
doctrina suoꝝ p̄latoꝝ: vl̄ p̄
dicatoꝝ: vl̄ ꝯfessoꝝ q piti
in hoc estimātꝰ: in cena dn̄i
vl̄ sabbō sctō vel in pascevue
h facerēt: nō ꝯdēnarē d̄ mō
tali: q̄uis mihi displiceat
talis opio: ⁊ multo magis
hoc in pp̄lis seminarꝰ psua
derē ꝯtrū ⁊ p̄dicare quo ad
fiēda. Audiui tn̄ a frē digniss
dn̄ꝫ Eugeniū: nō facē diffi-
cultatē sup his q̄situs: ēt in
anticipādo ifra ebdomadā
sctāꝫ sumēdo. Et sic facilꝰ
pōt i hoc trāsiri: cū. ḱꝫ iura
eiꝰ sit iterp̄tari cuiꝰ ē ꝯdere
⁊ multo magis dispēsare.
hec vide. in. ij. pte ti. ix. c. ix.
¶ Utruꝫ p̄sbyter nō cele-
brās i die pasce peccet moꝛ
taliter. Ad secundā partē. s̄
celebrās in die resurrectio
nis ex aliqua cā ⁊ si non suf
ficiēti: sꝫ die sequenti vnde
mortale debeat iudicari nō
intelligo.
¶ Utrū clicus nō attēdēs
mēte ad officiū quod dicit
peccet mortaliter.
D.lxi. scilꝫ circa eua
a gationē mētis i offi
cio: triplicē moduꝫ
dicendi recolo me legisse.
¶ Primus est ꝙ attentio
actualis in officijs sit i p̄re
cepto: s̄m ea que habētur. d̄
cele. missaꝝ. dolētes. vbi p̄
cipitꝰ ꝙ officiū nocturnū pa
riter ⁊ diurnū dicatꝰ studio
se ⁊ deuote. Sed qꝛ durꝰ ē
hic sermo: ⁊ vix aliqs pōt
audire eum vt impleat: nec
est vere simile ꝙ ecclesia ꝯ
dictuꝫ apostoli velit suis fi
lijs laqueū inijcere. xxvij. q.
j. viduas. ¶ Secūdus mo
dus dicēdi cōmunioꝛ ⁊ hu
manioꝛ est: ꝙ p̄ceptū illius
decretalis dolētes. referatꝰ

ad integritatē officij seu ho rarū canōicarū. et nō ad attē tionē. Et hoc eliciūt ex modo loquēdi. s. Quātū deus dederit studiose dicat̄ pariter et deuote. ¶ Tertius mod' dicēdi q est theologorū bti Thome in. iiij. di. xv. q. iiij. ar. ij. q. iiij. et. v. et aliorū medi' ē iter p̄dictos: videlz q nō reqrat̄ de necessitate actualis attētio nec suffic̄ habitual' sola q̄ hz q dormit: sz reqrit̄ et sufficit virtualis q̄ otinuatur ex p̄mo pposito cū. s. qs al's. disponit se ad dicendum officium cuz intentione attendendi. vel saltem soluendi debitū suū. s. dicendi officiū. Et si frequēter infra ipm offm̄ distrahat̄: nō solum imperceptibiliter sz ēt ex q̄daz negligētia: dū tn̄ ōria intentio si interueniat. s. nullo mō volēdi attēdere ex p̄dictis vos eliciatis oclusionē de mortali: Uerū. cū qs dñdo offm̄ per magnā partē ei' occupat se aliq̄ exercitio manuali distractiuo: non satisfacit ecclesie precepto. Idem vr̄ dicendum de missa: nisi q diuinius ideo maior attētio. Hec vide in. iij. pte sū. tit. xiij. c. iiij. §. viij.

¶ Utrū iurare per corpus et sanguinez xpi: et hmōi sit mortale.

a D. lx. Circa iuramēta distinguendū ē si iurat quis iniuriose p mēbra xpi et scōrū vt p culum et vuluā: et hoc ēt verū dicēdo mortaliter peccat: pp iniuriā ibi ōprehēsa. xxij. q. i. Si qs p capillum. Si aūt per verba vel mēbra honesta: vt per corpus et sanguinez xpi et sctōrū et h'i si verū iurat. sz ex leuitate qr sine vlla necessitate non tn̄ ex ōtemptu: venialiter peccat. Sed si iurat mēdaciose. aduertēs de mēdatio et de iuramēto mortaliter peccat quātūcunqz neminē ledat: imo ēt si vtilitatē magnā inde procuret: fm btm̄ Tho. scōa scōe. q. xcviij. ar. iij. ad. iij. Et glo. Jo. in decretis. xxij. q. ii. c. p̄mo. Hec vide in secunda parte sum. ti. x. c. iii.

¶ Utrū bñficiati teneant̄ diuidere fructus beneficij et quibus et quomodo.

a D.lix. De bñficiatis: qr pmo ē grādis 7 iterptabilis ad dicēdū: ɔdicētib⁹ sibi inuicē dictꝭ sanctoꝝ cū factis bñficiatoꝝ: breuitati vacās. tribꝰ ɔclusiōibꝰ positis: sequētē qōnē igrediar. ¶ Est igit̃ pma ɔclo: ꝙ bñficiatꝭ ex fructibꝰ bñficioꝝ viuere ɔgruit nō tñ luxuriari ꝑꝫ Jero. di. xliiij. §. i. Qui. n. altario deseruit: ð altario dꝫ viuē. de iure diuo 7 nāli. reliquū qð eis supfluit pauperū ē: vt i canoñ. xvi. q. i. vel ꝓ repatione eccľie sue cū idiget. xii. q. ij. Quattuor. 7 in alijs. c. vel in ornatu moderato tñ eccľie. xij. q. ij. Auꝝ 7. c. glīa ¶ Scða ɔclo ē. ꝙ si ɔsāguinei bñficiati sīt idigētes etiā extra necessitatē extremā: ñ erit ɔ: sꝫ ꝑm ordinē caritatꝭ vt illis ꝓuideat ad exēpluꝫ Aug. ñ tñ ita vt illos diuites faciat vt docet. Ambro. di. lxxxvi. c. Nō satꝭ. Nā si de pr̄imonio crucifixi penitibꝰ 7 amicis sūi idigētia dōat vel alijs psonis ñ laborātibus ꝓ ecclesia sua: mortalr̄ peccat: qr qð pauperꝫ ē rapit: 7 in aliq̄ casu tñr eccľie illi satisfacere 7 ipse si pt 7 illi q receperūt sine cā rōnabili: videlꝫ cū sīt disticta ðputata ad mēsaꝫ suā: seu vitaꝫ ab his q̄ dꝫ vľ clieis suis vľ repationi eccľie: vel pauperibꝰ erogar̄. de his. r. tribꝰ portōibꝰ tenet̃ vltra pctm̄ ad restitutionē: 7 qui etiā vt dictū ē receperunt. Et ideꝫ si bōa eccľie sue sint simpliciter ɔmissa sue dispēsatōi ꝑm btm̄ tho. scða secūde. q. clxxxv. 7 alios. ¶ Tertia cōclusio: ꝙ duo bñficia curata sine dispēsatiōe pape qs tenere nō pōt de iure cōmuni: alr̄ fur ē: 7 latro. Et si plura curata vel simplicia bēt ex dispēsatione: tenet̃ facer̄ deseruire vbi nō residet ꝑ sufficiētē: alʼs sibi imputantur oia mala q̄ inde seqountur. Hec vide in. iij. parte summe ti. xv. c. i. in fine 7 in secunda parte ti. ij. c. v. in fine. item in. ij. parte ti. ij. de resti. c. v. in fi.

¶ Utrꝫ clericus vel religiosus. comedēs i. xl. āteq̄ȝ dicat vespas vľ nonā i ieiūijs ecclesie: peccet mortaliter.

Agressus .lviii.
i cã expedio. qꝫ tẽ pore q̃dragesi- mali vespe dicãt ante prãdiũ canõ insinuat. de ꝯsecra. dis. i. Solẽt ples Sꝫ qꝛ istõ loqui videt de officiatiõe ecclesiaꝝ: ideo si quis pͥuatiꝫ vesperas dicat post ꝯmestionẽ in q̃drage sima: nõ condẽnarẽ ð mor tali: quia nõ reperio scriptũ Nulli tñ consulerem hoc agere qꝛ videt esse de com muni more timoratorũ nõ prãdere ante vesperas dic tas. Illud ẽt decretũ ma- gis ibi ponit rõe temporis ꝯgrui obseruãdi in cõme- stione ieiunij q̃dragesimal: ꝙ rõne officij. Et de nona dicẽda ante prandiũ in ie- iuniis ecclesie extra q̃dra- gesimã mlto minus: qꝛ nil sup h̄ repit determinatum ¶ Utꝝ secularis. vel mõia lis: vel accolitus dicens in missa eplãꝫ: peccet mortali ter ꝛ sit irregularis

Quinq̃gesimũ septi
q mũ est ð accolitis. monialibꝰ ꝛ laicis dicentibꝰ in missa eplam si peccant. Circa qð: occurrit mihi talis rñsio. Dicẽvel cã tare eplam in missa: nõ vr̃ pͥncipal actus: subdiacona tꝰ sꝫ ip̃pare mã ꝯsecrãda in vasis debitis vt pꝫ ex ordia tione. Nec tunicella videt principalis vestis eius: sed mãipulus. Propter qð in miorib ꝰꝯstituti si dicãt epl stolã i missa sine manipulo ꝛ p̃patione materie: ꝛ obla tionũ dyacono reseruãt nõ credo peccare: nec irregula ritate icurrere. ꝛ p̃cipue cũ ẽ ð more p̃rie. Nõ tñ sinerẽ illð agere: qñ p̃ñs ẽ ẽt aliqͥs sb̃dyaconꝰ. Sꝫ mĩstrando cũ oĩ ea solẽnitate ꝛ ornatu vt sb̃dyaconꝰ tũc mortalr peccat: ꝛ forte irregularita tẽ icurrit. Allegatões dimit to pp breuitatẽ ꝛ ne errẽ in quoatiõe cũ libros nõ ha- beã. Laicus simpliciter sic vt nũc imediate mĩstrans: multo magis. Sꝫ ẽt sñ di cta solẽnitate: ñ credo pcm̃ euadere. Mõialis aũt cũ in ꝙtũ femĩa habeat irregu- laritatẽ p papã ẽt idispẽsa bilẽ nllomõ pt i missa eplaꝫ cãtare sic nec mĩstrare: ais

nõ euadit pctm̃ rõne ꝯsue-
tudinis: q̃ i hac pte potius
corruptela dicẽda est.

¶ Utrũ dicere mendaciuȝ
in p̃dicatione sit mortale.

R. lvi. potius audi
i re vellẽ q̃ docere.
Q ð sentio tñ refe-
rã. Or. q2 mẽdaciũ maxime
ꝯriaẽ actui p̃dicatiõis: per
quẽ fides in scripturis sctõ
rũ fundata. gigniẽ roboraẽ
atqȝ dilatatur: sicut arguit
Aug. di. ix. Si ad scriptu-
ras. Qð ex vno mẽdacio ẽt
offõso qð ð se minimũ ẽ: si
ibi fuerit reptũ: tota nuta-
bit nilqȝ ea rẽanebit auctis
Si repto a fidelib' q mẽda
cia studiose ibi dicaẽ: ð do
ctria fidei occasionẽ sumẽt
vtrũ vera sit scriptura sctã.
Et iõ rõe scãdali qð ide seq
possȝ. ⁊ act' maxime repu-
gnãtis: mortale existimo: si
ex deliberatione. nõ surrep
tione loquele quis mẽdaci
um dicat p̃dicãdo q̃tũcun
qȝ offõsum. MDec. in. iij. pte
ti. xviij. c. iij.

¶ Utrũ peccet mortaliter
qui dicit mendacium in cõ
fessione.

R. ꝯfessiõe vero ve
i nialiũ cũ s3 beatuȝ
Tho. i. iiij. di. xv. q.
ij. ar. ij. q. iij. ⁊ alios nõ sint
de necessitate ꝯfiteãda: nõ
credo mortale. sed graue ve
niale ⁊ p̃iculosũȝ: ⁊ multuȝ
detestabilẽ. Quo aũt ad ea
q̃ sunt de necessitate ꝯfiten
da vt mortalia: Mortalia
esse p se qlibȝ aduertere p̃t.
Et sic itelligo dicta sctõꝝ i
hac pte. In. ca. ãt: cũ ibi so
rus exerceaẽ contentiosus:
quodãmõ in quo proprie ⁊
p̃ncipaliter circa crĩalia iu-
risdictio oñdiẽ: ꝓcedẽdo p
viã iquisitionis ⁊ accusatio
nis ⁊ huiusmodi mẽdaciuȝ
circa hoc. cũ legitime quo
fuerit iterrogat': erit mor-
tale ẽt si nulli inferaẽ dãnũ
de leuib' ãt de qb' ẽt p̃rsa-
milias ⁊ seniores solẽt cor
rigere. ñ vĩ mẽdaciũ in hoc
mortale: nec vĩ p̃lat' ad eũ
itẽdere obligare. Et idẽ i iu
dicio seculari vl ecclĩastico.

¶ Utrũ cũ q s pp negligẽ
tiã ñ fac̃ p̃ceptũ ad qð tñr
illa negligẽtia sit sp̃ale pcm̃
mortale: distinctum a trãs-
gressione precepti.

C.lv. Interrogetis d potius speculatiu' vacātes. Ego āt nō abscōdā ignorantiā meā: ⁊ in hac. vt docear ipē. Sunt pleraqʒ pctā: q̄ mālit er vel large accepta: in oi actu vitioso repiunt: vt supbia. inobediētia: igratitudo. ⁊ h'i singula tñ hñt suā spēʒ malicie: vñ a ceteris distinguūtur. Nec ē icōueniēs plura vitia ɔcurrere ad actū vitiosuʒ: sicut econuerso plures virtutes ad actū virtuosuʒ vna electiue. alia impatiue: alia suffragatur. Inter illa vñ negligētia: vt aliqñ sit circūstantia aliqñ spāle pctm̄ verbi grā. Scit aliqs ex p̄cepto ecclie dēre ɔfiteri cōicare: audirē missaʒ h'i itēdit ñ facer: vel ñ itēdit seruare: iobediētia formalr incurrit. Aliu sciēs se ad hec obligatū itēdit huar. sʒ a do iplicat se negocijs seculari h' hic añ distract' ⁊ sine necessitate vrgēte: q̄ paulatiʒ trāsit tps aptū ⁊ sic ōmittit iste vr. mālit er iobediētiā i currere: ⁊ formalr negligētiā mortalē. In p° āt cāu: ē negligētia mālit er de timiditate ex qua icurrit pctm̄ Ex dcis vos trahat ɔclusionē. Nimis cito iplea foliū hec vide in. ij. parte summe ti. ix. c. iij. ⁊. iiij.

C Utrū ars recamantiū. ⁊ frappātiū vestes possit sine peccato mortali exerceri.

D e. liiij. de poluni a tarijs ⁊ frappatarijs. Cātat canō de pnia di. v. falsas ⁊. c. negociū: q̄ penitētē opʒ. reliq̄re artē q̄ sine pctō exerceri nō p̄t. s. mortali hʒ gl. ⁊ doc. vt in plurib'. Portare āt vestes polimitas ⁊ ligulatas seu varie icisas: ñ video q̄re sit mortifex ð se. cū ñ sit mlt tū lasciuie puocatiuū: sʒ mlto magis fucus: q tñ nō ponit ð se a btō Tho. ha he. q. clxix. ij. ad. ii. mōtale: vñ nec p ɔñs iudicarē artē illā fiñ mortali exercer ñ posse: nec ðnegarē absolutionē: sʒ monerē supfluitates ⁊ vāitates minuendas. Et q̄ vanitati plimuʒ seruit: ñ aliā posset artē facere vnde viueret psuaderē. Hec in. ii. pte sū. ti. i. c. xxiii. §. xiii.

¶ Utrū stipēdiarii q sequū
tur capitaneos ꝯtra terras
ecclesie sint excōmunicati.
q Uia iuadere ꝛ occu
pare alienū ē ꝯ iuſ
dinū ꝛ naturale: cu
ius ignorātia neminē excu
sat. i. q. iiii. §. vlti. Jō hñtes
vsū rōnis iuadētes: detinē
tes: discurrentes hostiliter
terras ecclesie ꝛ dāna infe
rētes: ñ excusarē a mortali
nec ab icursiōe snie excōica
tiōis: q2 dāt opaꝫ rei de se
ꝓhibite ꝛ h̄ est soko. liii.
¶ Utrū cābia sint licita.
m Odo seqꝛ. lij. s. d̄ cā
bijs i q̄ forte meliꝰ ē
ōmitteꝛ ꝙ paꝝ di-
cere: p̄cipue cū hāc māꝫ dif
fuse hēaꝫ ex alioꝝ snijs. Et
vob̄ scripsi latissime i regl'a
petrū. aut se i repetitꝫ: ꝓcu
iꝰ copia mittē potestꝫ: ꝛ ego
calamo pctā cū scribā ñ ha
beā ꝛ manꝰ lasseꝛ cū stoma
cho in scribēdo. Uocabula
tñ seu termios d̄claro. Cā-
biū tripler poniꝛ. ¶ Pri-
mū dr̄ Minutū cū. s. aurus
cābio vl' pmuto i monetam
argēteā: vel eneam: aut ecō
uerso cū aliq̄ lucro campso
ris. ¶ Cābiū. ij. s. p l'ras ꝛ
reale cū. s. do mercatori vel
trapezite. xxx. florenos: cu-
ius vt ipos faciat mihi vel
alteri ꝓ me dare florentie
vel alio loco ꝛ d̄ hoc pcipit
aliqd̄ emolumētū. ꝛ vtrū ꝙ
ē de se licitū: nisi addāꝛ fra
udes ꝛ excessus lucri. qd̄ ēt
in qbuscūqꝫ ꝯctibꝰ pōt con
tingere. ¶ Cābiuꝫ tertiū dꝛ
siccū ꝛ p venetijs ēt ad li-
bras grossoꝝ nūcupaꝛ. Et
idem est. Et fit isto mō. In
digēs pecunia florētie exi-
stēs: accipit a mercatore cē
tū florenos restituēdos sibi
inde ad mēseꝫ. sꝫ cū valore
quo valebūt ide ad. x. dies
a tp̄e dicte pecunie accepte
Uenetijs illi cētū florēi ali
qñ valēt plus: aliqñ minꝰ ꝛ
valō raro. Hoc arbitror vsu
rariū ꝯctū: q2 hic est mutuū
ꝛ sub spe lucri: quorum pri
mū est mā scōm vt forma
in peccato vsure. nec excusat
dubium vt in dec. Nauigā-
ti. ex. de vsu. hec vide i. ij. p
sū. ti. i. c. vij. §. xlvij.
¶ Utrū cū symoniaco i bñ
ficio possit dispēsari absqꝫ
renūciatione bñficij.

Ebñficiatus p viã symoniacã. vtrũ retẽtis bñficijs: possit licite dispẽsari cũ eis qd qritis. li Dico q Guis Ray. dicat. si bñ rcolo: q oz q pri° rnũciet: ñ drogãdo nec sctitati: nec auctoritati scie tãti viri i iur doctissimi: c°ego vix vidi coopturas: mihi sat rõabile r rctibile iuste vr: qd q̃tidie pcticat vt. s. absqz rnũciatõe rctã i actu: dũmõ cã bẽat i pposito si obtiner li cito modo non possz: si secum dispẽsatur cum bona consciẽtia teneat: psupposito q in circunstantibus factum. faciat dbitum suum puta rstituẽdo fructus ãtea pceptos vl componẽdo cũ curia: aut remissionez petẽdo r obtinẽdo. r si incidit i irregularitatẽ vl suspẽsionez añ dispẽsationẽ abstinẽdo ab exec. of. suor r hmõi.

¶ Utr rligios° dponẽs bitũ vt ludat r h°i sit excõicat°.

Temeraria dimissio bit° q̃ sit a doctorib° i grite. Existio. n. q religios° dimittẽs bitũ ad iaciẽdũ palũ: vl ludẽdũ ad pilaz vel saltandũ: vel tripudiãdũ: vel discurrẽde d nocte cũ talia nõ dceat religiosos agere: r siue dimissione bit° fieri pñt: icideret in canonẽ pp temerariã bitus dimissiõez. Sz balneãs se: vl natãs: vl piscatõi itẽdẽs vbi sunt aq̃ pfunde cũ hoc nõ ddeceat religiosos: r cũ habitu fieri ñ vulcãt: ñ mihi vr q habitũ temerarie dimittat: nec per 9ñs icidat i canonẽ. qd ptinet ad qnq̃gesimam. Hec vide. in tertia parte sum. tit. xxv. c. liii.

¶ Utrum vti lineis ad carnem sit mortale religiosis.

Queritur. xlix. d religiosis vtẽtib° lineis ad carnẽ: si mortẽ ex h aie incurrãt. Processus ordinatos qõnũ r ear arg. pro r 9tra vito: vt fastidiuz mihi r legentibus tollam. Hoc si quidẽ phibetur monachis ex regula sua. Et si bene recolo. in decre. extra de sta mon. Nobis vero ex 9stitutõib° nris. Et beatus Tho. i q̃dã qõe d quodlibz ql3. i. ar. xx. q̃ ad esuz carniũ dtermiat mõachis ñ eẽ mõ

tale hoc: nisi fieret ex ɔtem
ptu vel ɔtra p̄ceptū supio-
ris. In quibus casibus in-
telligit penaȝ carceris posi
taȝ mōachis hoc faciētib⁹.
in. c. Carnē ꝺ ɔsecra. di. v.
Cū igitur nō sit magis stri
cte prohibit⁹ vsus lineoruȝ
q̄ carniū: sȝ potius ecōtra.
ideo nec vsus lineoꝝ mihi
mortale vr̄. nisi ꝓpter ɔtē
ptū vel preceptū exp̄ssum:
qꝺ nullibi adhuc legi quo
ad mōachos ⁊ nos. Nā de
minorib⁹ taceo: quoꝝ regu
la plena ē preceptis. Verū
q2 ɔsuetudo: ⁊ si non sit ip
sa cōtēptus: vr̄ tn̄ ꝓpinqua
ɔtēptui: ⁊ ad ip̄ȝ dispone-
re: ideo cauere dȝ sibi quili
bet ab his in eis ꝑmanēdo
¶ Utꝝ peccet mortalr̄. nō
r̄fert enormia vicia visitato
ri n̄ p̄cipiēti sȝ simplr̄ q̄rēti.

Q. E. visitantib⁹ ɔuēt⁹
sine formatōe p̄cepti
An visitati peccēt cri
minalr̄. non ei referendo
enormia ⁊ p̄iculosa: i lequē
ti q̄ritis. Si talis distictio
sufficiēter ꝺclarat dubiū vel
vr̄m: prudētia vr̄a diiudi-
cet. Aut. n. talr̄ ē visitator q̄
credit visitatus v̄isimiliter
ip̄m nescire mature ⁊ sine
scādalo procedere in nego
cio: aut ēt dissimulare ⁊ nō
curate de ipso fctō: ⁊ tūc nō
peccabit. Aut ē talis q̄ cre
dit. aut hȝ credē visitatus:
q̄ prudenter se hēbit vt bo
nus pr̄ ⁊ rect⁹ iudex adhibē
do ɔgrua remedia: ⁊ tūc oc
cultās ex mala ɔpassiōe vł
negligētia ⁊ hmōi. ⁊ preci-
pue in his q̄ p̄n̄t hēre reci-
diuationē ⁊ de facili trahi i
eré. aut v̄gi in magnū scan
dalū: peccat mortalr̄ q2 ɔ̄
caritatē boni cōis. Et locuȝ
habet ibi regula iur. in. vj.
Qui tacet consentire vide-
tur. ⁊ di. lxxxiij. Error.
¶ Utrū eligēs ineptuȝ ad
prelationē peccet mortalr̄.

Quadragesimā septi
mā ꝓponitis multū
itricatā: ad quā extri
candā aliquas ɔclusiōes po
nā: residuū vobis ruinādū
dimitto. ¶ Pria videlȝ. q̄
q eligit aliquē in aliqua p̄-
latura vł ponit quē nouit es
se male ɔscie. vel oino ine-
ptū ex negligētia vł ignorā
tia: ita q̄ dubitat vł credit

religionē sub ei⁹ cura pi‍cli-tari ꝛ pati iacturā: vł pp‍lꝫ male regi: mortalr̄ peccat. di.lxi.c. Miramur ꝛ extra ꝯ dā. ꝛ iniur. c. vlt. ¶ Se-cūda ꝯclō: ꝙ ille q̄ q̄rit ab-solutionē alicui⁹ p̄lati quē reputat cōpetenter idoneū sed motus principaliter ex īdignatōe ꝯ eū. vel q̄ secū nō dispēsat vt vellet: morta-lr̄ peccaret: q̄ ꝯ iustitiā ꝛ caritatē: nisi itēderet ꝛ spe-raret melius ide posse pro-uidere conuentui: ꝛ ex hoc principalius duceret̄: ꝛ sīse cūdario ex idignatōe ꝯ illū non tñ mortifera. ¶ Teria conclusio ē. Cū sit nimis di-fficile mediū tenere i regi-mine leuitatis ꝛ seueritatis ꝑut dr̄ di. xlv. c. Disciplina Excessus i altero horꝫ duo-rū qđ cōīt accidit i p̄latis: q̄d sit magis expediēs sub-ditis: oīb⁹ ꝯputatis ñ facile dixeri: nisi ꝙ ex iur̄ diuino hēm⁹. Iudiciū siñ mi‍ſicor-dia fiet illi: q ñ fec̄ mi‍ſicor-diā. Et q̄ benignū oꝫ hoies eē ꝛ humānū ꝛ mittē ad oēs ꝛ q̄ dirigit dom⁹ māsuetos i iudicio: pp qđ pri⁹ a dño electus moyses mitissimus erat oiūꝫ: sup terrā: Ex iure nāli loquit̄ ep̄s cordubens̄ dicēs. Meli⁹ iperat: qui re-missius nupat: ꝛ leuit̄ casti-gat⁹ reuerētiā exhibet casti-gāti. Asperitas āt nimie in-crepatōis: nec correctionē recipit nec salutē. Et cicero ad cesarē: Nulla de virtuti-bus ei⁹: pietate maior ē. Ex iur̄ canonico sniaꝫ q̄ miseri-cordiā vetat: nō solū tenere sꝫ audire fugite. q̄ mi‍ſicor-dia potior ē cūctis holoca-ustomatib⁹ di. l. pōderet Et Chris. Meli⁹ ē reddere do-mino rōeꝫ ꝯ nimia mia: ꝙ de nimia seueritate. xxvj. q. vij. Alligāt. vñ in h̄. nō. faci-le ē aliqs ꝯdēnād⁹. Et iō si q̄rit aliqs absolutōeꝫ alicu-i⁹: q̄ vr̄ nimias auster⁹ (ꝛ si bon⁹) vel cū tractat̄ ꝯ eli-gēdo: q̄rit: ꝯsuluit eligit mi-tiorē sibi: ꝛ al's credēs hñ p illū gubernari ꝯuētū hꝫ ꝯū ꝛ meli⁹ ꝙ p aliū austeriorē ꝙuis i qbusdā videat aliū excelē: tñ oīb⁹ ꝯputatis miti-orē putat meli⁹ se hr̄e ꝯ mō-tali ñ arguerē sꝫ nec ꝯ vēia-li: nisi passio idignatōis i h̄

se miscẽt ꝛ linotis ꝛ vidicte
¶ Utrũ accipẽ certum nu
merũ missarũ sit peccatuꝫ.

D priaꝫ ꝑtẽ.xlvj.di-
a co ꝙ si cõstitutio po
nit istõ amittãt siñ õ
clare loqᷓ.s.ꝙ ñ amittatur
nũerꝰ missaꝝ q̇ ibi statuunt
dici sb certo nũero ãnuati i
cõi ꝛ i pticulari.si võ admit
tãt scriptum sit cũ .d.vt cõi
ter repit:lꝫ aliqui intelligãt
õ missis quottidianis ppe
tuis ego simplr intelligo ꝙ
misse non sumantur sub nu
mero puta.xxx.vl.xl.vl cẽtũ
vl mille vt petuntur quotti
die a laicis:ꝛ tũc dicẽ oꝫ:ꝙ
õrogatum est illi ꝯstitutiõi
ꝑ contrariam consuetudinẽ
quasi gñalẽ:saltẽ in ytalia.
De alijs ptibus nescio sicut
ꝛ õ vna campana solum:ꝛ
õ calice nõ subleuãdo post
consecrationẽ:ꝛ õ ecclesijs
curatis.non suscipiẽdis.:ꝛ
alias hoc derogatum est.
Et qꝛ ad h ꝙ consuetudo
tollat ius ẽt gñale:requirit
ꝙ sit rõabilis.ꝛ pscripta.ex
tra õ ꝯsuetudine.c.vlt. Qõ
pscripta sit h ꝯsuetudo õ se
pꝫ.qõ sit rõabil q̇ ad mode
ratã acceptõeꝫ piã ꝛ vsitatis
simã.s.missas gregorianas
vl ipositas.ꝓ peccatis:ꝛ hoc
satis vꝫ nõ additis supstitõ
nibus.Accipe ãt cẽtum vel
cc.ꝓ vice siñ vrgẽtissima cã
idiscretũ vr idiscretissimuꝫ
nulle. ¶ Ad tertiã partẽ rñ
deo. Qõ cũ valor misse sit
finitus: Quis deus in sacro
sit virtutis infinite: finite tñ
opat q̇ ad effectũ sacri ex in
tẽtõe celebrãtis:vl sui supio
ris. Valor ille applicet ad
hũc vl illũ:si tñ capax ẽ.ꝛ fi
nitũ i plura distributũ mi-
nꝰ fit ad singula. Fides võ i
licitis.i.obsuatio ꝓmissoꝝ
obsuãda sit.xxij.q.j.c. No
li.ꝛ.xxij.q.v. Iuramẽti. hic
arbitror eũ q.ꝓmittit sim-
plr vl aceeptat missas gre
gorianas dicẽdas.ꝓ aliq̇ vl
alias missas plures vl pau
tiores ꝓ vno acceptas:non
õbere ad alios simul cũ illa
valorẽ pncipalis sacrificii ex
tẽdẽ:als vr ifidelr agẽ.quo
ãt ad orõnes q̇ ibi dñr. cuꝫ
eccla itẽdat.ꝓ oibꝰ viuis ꝛ
defũctis orare:h auferre ñ
dꝫ nec pt ꝛ similr q̇ ad orõ-
nes puatas q̇ i silẽtijs itpela

tus ad placitum dñr in miſſa: liber eſt quilibet quo ad oēs. Si aũt ſolum dicit illi ꝙ faciant pro eo orari i.xxx. vel centũ miſſis vel partici pē fieri: tunc puto pro pluribus ſimul poſſe offerri ⁊ ſi ſigillatim fuerit promiſſũ .ſ. de orando. Hec vide in. i. pte ſum. ti. x. c. ij. §. iiij. v.

¶ Utrum diebus dominicis. dicere vł audire miſſaꝫ que ñ ē illius diei ſit pctm̃.

Circa. xlv. Quãuis ex c tra ð celebra. miſ. c. Quidã: reprehēdaꝛ ꝗ audire miſſas ad q̃s hñt ð uotõeꝫ: puta beate virginiſ vł ſcti michaꝛ: ⁊ hoc dimiſſis ꝓprijs occurrentibꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs ⁊ qui eas dicũt vel cantãt: nõ tñ credo illð ꝑcepto rie poſitũ. Certo. n. certiꝰ ē: nõ eſſe ſub precepto oē qð i iure canonico habeꝛ. Quã do ãt ꝑceptoria ſit ordiatð aliq̃: nõ ē ꝑñtis rñſalis edi ſcẽ. Unde ex iuſta ⁊ vrgēte cã ꝓpꝛtaꝫ miſſam dimittẽ. puta ē i loco vbi non eſt ſcri pta i miſſali miſſa ꝓpꝛia vł ē ꝑñs funus in feſta: vel in dñica: vbi in patria ꝯſuetuꝫ ē ꝓ illo celebrari. ⁊ hoc i nullo credo peccare. Sed ſine cauſa vrgēte puta ob duotionē (vtinã nõ fatuã) alicuius pſone: vł ad ſeruãdũ morē alicuius ſocietatis. q volũt miſſam ꝓ mortuis ſꝑ in dñicis ⁊ hoc puto nõ eua dē pctm̃: ita leuiꝛ dimitteꝛ rationabiles ordinationes eccłie vł ordinis. Hec við i. ij. parte. ſum. ti. ix. c. x. §. j.

¶ Utrum habēs votum ð artiori religione: ⁊ ſine diſpēſatione ingreditur rłigionē lariorē peccet ⁊ teneatur exire.

b Habēs votum ð igreſſu ad rłigionē artiorē: ſi ingreditur latiorē ſine diſpēſatione papa ſi hoc agit intēdēs ante ꝓfeſſionē petē diſpēſationeꝫ: ⁊ eſtimans obtinē: alias paratus ad artiorē vt vouit i traꝛ: non vꝛ peccaꝛ. Si antē intrat cum propoſito profitēdi ibi abſq; diſpēſatione: vł actu profiteatur non habita diſpenſatione: puto vt voti tranſgreſſorē ð mortali iudicandum: niſi ita ſimplex ſit ꝙ ignorantia iuris

videaſ eū₃ excuſare: credēs
hoc licite poſſe facere: ⁊ p̄
cipue ſup̱ hoc conſulens ab
hiſ. q i hoc periti credebāſ.
¶ Uerum poſt profeſſio-
nem emiſſam in laxiori: ibi
debet remanere nec ampli
uſ idiget diſpēſatōe: ſ₃ pnia
de voti trāſgreſſione extra
de vo. ⁊ vo. re. li. vj. Et ſic
expediſ. xliiij.
¶ Utrū magr̄ ordis poſſit
diſpēſare cū monialibꝰ nr̄i
ordinis i pena quā icurrūt
itrādo mōaſteriū ſimōiace.

E pēa quā icurrit in
d igredienſ monaſteri
u₃ ſymōiace. ſ. ꝙ dēt
expelli ⁊ ad aliud tranſfer
ri. extra d̄ ſymo. c. Quū ſy-
mōiaca qs valeat diſpēſa-
re q̄ritis. xliij. vbi q̄dā ſcin
tilla rōnis ⁊ eqtatis: talem
ſuggerit rn̄ſionem. Cū ean
dē videāſ hēre auctoritatē
i abſoluēdo ⁊ diſpēſādo p̄
lati ordinis: erga ſubditos
ſuos. ſm p̄uilegia ordinis
ipſius: quā hn̄t dioceſani i
ſibi ſubiectis ⁊ magr̄ ordis
⁊ p̱uicialis hēant ptātes in
mōaſterijs mōtaliū i ſp̄ūa-
libꝰ p̄cipue eq̄lē i fratribus
⁊ cōuētibꝰ ſicut ep̄os. credo
poſſe cū monialibus in illa
pēa diſpēſare in mōaſterijſ
ſibi ſubditiſ: ita magr̄₃ gn̄a
lē ⁊ forte p̱uincialē in nr̄is.
Et q₂ papa ſcit ⁊ tollerat
hmōi corruptelas: potiuſ-
q̄ꝫ conſuetudines: de doti-
bus que danſ ⁊c. iō quo ad
illa₃ pena₃ ēt puto poſſe p̱
tranſiri. Secus de peccato
h vide i. ij. p̱. ſ. ti. i. c. v. §. xx.
¶ Utrū cū qs vult aliđ le
gare alteri ſi aliꝰ ip̱edit ne-
ſiat: tenetur ad reſtituenda.

Equitur. xlij. In qua
ſ ōmiſſa inqſitōis nr̄e
exp̄ſſione: vt in pluri
bꝰ aliis: dico: ꝙ ſi aliqſ aliū
volētē mihi legare cētū vel
eccleſie: iducit vt det ſibi vł
alteri eccleſie vel laico: ſi h
agit itēdēs illi meliꝰ ꝯſuleſ
ſ₃ deū i nullo teneſ nec pec
cat. Si āt hoc facit intēdēs
nō illiꝰ dānū principalr̄ ſed
potiꝰ ſui vtilitatē. vł alteriꝰ
amici: cū adhuc illi n̄ ſit ali
qđ iꝰ acqſitū: n̄ credo teneſ
illi: p̄cipue ſi eget. Si āt ab
odiū illius moueſ: itendēs
pricipaliſ dānū illiꝰ: ⁊ mor
taliſ peccaret: ⁊ teneretſ ad

arbitriū boni viri. Hec vide in secūda p. sum. ti. ij. §. vi. itē. ti. i. c. xij. §. penultio.

¶ Utruz existens in sacris non habens aliquod bñficiuz teneat dicere officiuz.

e Xistens in sacris quicūqz: ⁊. si nō sit bñficiat⁹: tñr ad horas: als peccat mortalr. nec dū reperi ɔ̄riū dicētē. In mioribꝰ ā̄t ɔ̄stituti: si ñ sūnt bñficiati: nec ꝺ iure cōi: nec ꝺ cōsuetudine generali: tenētur ad aliquod officium vel ꝑs. Sed si sint beneficiati ēt simplici beneficio ⁊ tenuissimo: tenenť ad oēs horas alias peccāt mortaliter: vt notant cōiter doc. sup dolētes de cele. mis. Et hoc sufficit pro solutione. xli. Hec vid i. iij. pte ti. xiij. c. iiij. §. j.

¶ Utrū ñ dicēs offm̄ beate vͥginis. peccet mortalr.

p Er saltum subdo. xxxij. propter idemptitatem materie: que multiplex est. Dimittens horas de beata virgine qñ dici debent: peccat mortaliter: qꝛ ⁊ hoc est ꝺ precepto ecclie: frāc. de za. Hec vide i. iij. p. s. t. xiii. c. iiij. §. iij.

¶ Utrū non dicens totuz officium mortuorum cū dici debet: peccet mortaliter.

d Imittens nouem lectiōes seu totū officiū ꝺfūctoꝝ cū dici dꝫ īfra ebdomadas: peccat mōtalr: ħ itelligēdo: qñ ex negligētia vł aduertēt. nec i ħ excusat ignorātia iuris. Hec in. tertia vbi supra.

¶ Utrum clericus professus non ordinatus teneatur dicere officium.

c Leric⁹ professus ꝺꝫ Pe. ꝺ palu. i. iiij. di. xv. q. i. ar. i. ⁊ Ber. dimittēs offm̄. mortalr pecat Que opinio: ⁊ si ex iure nō trahať tñ ex rōe: q̄ mihi plꝫ hec vbi. s.

¶ Utrum monialis professa teneať dicere officiū.

m Onialē ꝑfessā silr puto obligari ⁊ eadē rōe ꝙ ob breuitatē dimitto.

¶ Utrum nouicij teneantur ad officium.

n Ouiciuz obligari ad ħ duꝫ mihi vr̄ dicere: vel credē: nec mēs mea huic agescit ē si aliqͥs dicat.

¶ Utrum conuersus pro
fessus teneatur ad officiuȝ.
Onuersus ꝓfessus te
c neri vꝫ ad dd offm̄.
Sȝ i ꝯrriū eē vꝫ: q2 ꝑ
tꝑalib⁹ assumūt̄ ꝛ exercitiis
corꝑalib⁹ vescūt̄ pāe suo h
vi.i.iij.p.s.t.xiij.c.iiij.§.i.i fi.
¶ Utrum ad tres lectiões
mortuorum teneatur quis
ex precepto.
Res lectiones defū
t ctorū dicē: q̄ ad cleri
cos seculares cuȝ de
feria faciūt ꝓceptū ē. Fatri
b⁹ āt nr̄is notatis ꝑ tablaȝ
ad h.s.ministerijs altaris.ꝛ
q bȝ missaȝ pro dfunctis.d
bitū ē dicere cū in choro d:
Utrū autē ex precepto du
biū ē mibi. Et meli⁹ ēpie du
bitar̄: ꝛ tutiorē viā i ꝑuādo
illud tenere: q̄ȝ temere diffi
nire Hec in .iij.p.s.t.xiij.
c.iiij.§.iij.
¶ Utꝝ liceat baber̄ plura
beneficia cū dispensatione.
E babētib⁹ plura be
d neficia: qd iuris quo
ad peccatum ꝛ q̄ ad
restitutõeȝ q̄ritis ꝯn̄r. Pro
lixitate idiget mā ista: cū tn̄
ad finē ei⁹ ꝛ aliaꝝ qōnū festi
nē. Si sine dispēsatõe ꝯtra
iura qs tenet bn̄ficia: vnuȝ
vel plura: dubiuȝ nō est qn
mortaliter peccet. ꝛ ad re-
stitõeȝ fructuū tn̄r deductꝭ
expēsis factis i vtilitatē bn̄
ficioꝝ illoꝝ. Si āt cū dispē
satõe tenet plura bn̄ficia vl
tra ꝯueniētiā sui stat⁹: ꝛ si i
foro ꝯtētioso eēt excusat⁹ tn̄
i foro ꝯsciē ꝛ di: nō puto ip
sū tutū d salute sua. Si ve
ro cū dispensatiõe ꝛ sine ex
cessu sue ꝯditõis: nec fac̄ il
lis exclesiis ad sufficientiaȝ
per alium deseruire: vbi ip
se personaliter nō potest: si
securus binc erit. ego non
sum securus. Sed si faciat
per alios deseruire: presup
posita ēt dispēsatiõe: ꝛ ab-
lato excessu multitudis bn̄
ficioꝝ si de fructibus bn̄fi-
cii sumptis ide ꝯgruis ex-
pēsis: de suꝑfluo ꝓdige sꝑ
git: puta i aleis ꝯuiuijs eq
taturis vl̄ donando amicis
vl̄ ꝯsāguineis vl̄ tirāis sīn i
digētia rōabili nescirē a mō
tali excusar̄: cū pauꝑib⁹ sua
subtrabat. nō.n. dn̄i istituti
st. i p2imonio crucifixi. Hic
iā q̄rit̄ vt fidelis qs iuēiat̄.

¶ De restōne āt quō tales teneāť iā sup̄ bitū ē i.q.lv.

¶ Utrū restitui debeat pecunia data symoniace.

I Manib⁹. xxxviij. tenem⁹: q̄ querit̄ qd de pecunia data symoniace.s.renūciāti bñficio vt renūciet. Ad qđ dicunt doc.btūs Tho.ſa ſe.q.c. ar.vi.ad.iiij.ꝛ Ray.ꝛ alij: ꝙ nec sibi recipiēs retinerē dz: nec danti restituere.pp turpitudinē vtriusq3 in ipa datōe: sz dz paup̄ib⁹ erogari: vel illi ecclie applicari in cui⁹ iniuriaz data ē.s. circa q̄ ꝯmissa ē talis symonia (ita tñ ꝙ nō reportet aliqs illoꝝ cōmodū) puta in aliquā reparationē tal' ecclie si īdiget: vl' ornatū necessariū ꝛ decētē ꝛ h⁹i. Sic aūt accipiēs bñficiū symōiace: vt dictū ē.s.q.li.retiere nō pōt. hec i.ij.p.sū.t.i.c.v.§.vij.

¶ Utrū dicere missaz ante primam sit peccatum.

E Xpediēs.xxxvij. dico ꝙ cū dicer̄ p̄mā añ misse celebratione si repiat̄ statutū i iur̄. neq3 generali ꝯsuetudine introductū qđ eādē vim ligaminis h3: iō celebrās añ p̄mā dictā (nisi in sua regula vel ecclia sit p̄ceptū) nō credo pctm̄ aliqđ ꝑpetrar̄. Nā de ꝯsuetudine ꝑticulari: difficile est iudicare vel ipsas cognoscē. Et iñ cuilibet suaderē (nisi vrgēs necessitas imineret) p̄mā prius dicer̄: qđ sp̄ facere conat⁹ sum. Hec in.iij.p.s.t.xiij. c.iiij.§.iiij.in fine.

¶ Utrū homicidiū sit casus pape reseruatus.

C Onsequēti qōni rñdeo.s.đ hōicidiorz ꝙ in corꝑe iuris nūq̄ adhuc repi: nz i extrauagātib⁹ q̄s vidi. homicidiū ēt notoriū aut aliqđ aliud enorme (q̄ ad pctm̄) p̄cise pape reſuatū. Et ſm regulā canonistarū cōiorē qđ ñ repit̄ pape reſuatū: itelligitur epis ꝯcessuz.ex.đ sē.ex. c. Nup. Uerū ē: ꝙ pp horrorē facti: ꝯsueuerūt epi homicidas mittere ad curiā si ire pñt Casus.n. vt nostꝫ est vn⁹ et reſuatꝫ. Ex q̄ ēt pz ꝙ ipsi pñt absoluere: alias frustra diceret̄ eis reſuari.

Quo ad excõicationẽ vl' ir- regularitatẽ: aliud ẽ: sȝ d' his nõ est inqsitio vr̃a. A q̃dam iurisperito: a diu recepi sub cõmodato qstões q̃sdã cõ stãcie factas sub Martino v. et p legẽdo. et aliqs vtilio res trãscribẽdo nihil d' hac ma ibi inueni. ℂ Utruȝ symoniaci sint excõi.

d Emõbo cãcroso symõie agit. xxxv. Eq dẽ i corpe iuris nõ credo alicubi hẽri: q excõi- catio icurrat pp alicȝ symo niã. Nã q. i. q. i. c. qcũqȝ a gre. dr anathẽa dãtis: ana thẽa recipiẽtis. s. symonia- ce: exponit a doctorib' sic: fiat. i. q tal' dȝ excõicari. s. cũ puicit. Et tal' expõ hȝ di. xxx. p totũ. Qd ãt dic Amb. in. c. repiũt. i. q. i. exponit d' suspẽsiõe q̃ ad alicȝ symo- niã. In extrauagãtib' vero secus ẽ. Nã p°. ex bonefaci na q allegat Jo. an. et Jo. de li. In lecturis suis. excõi cam' q̃ ad symõias q̃ pmit tũt i curia romana q dãtes vl' accipiẽtes p aliq̃ grã vel iusticia vl' eccl'iastica vel bñ ficio obtinẽdo: extraordina rie intelligatis' nõ de taxis et aliis h'i. Et pape reser- uat absolutio taliũ. Quidã tñ dicũt illã reuocatã fuis- se. ℂ Per vrbanũ vero fu it lata sñia excõicatõis q dã tes aliqd: vel accipiẽtes p igressu monasterij. In ex- trauagãti. Ne in vinea: au diui q papa Martin' dixit q nolebat illã ligari. Per martinianã vero extraua- gãtẽ ptra oẽs symoniã oc- cultã vel manifestã terribi- le fulgur in terrã cecidit et sibi reseruauit absolo: sȝ pau lo añ mortẽ martini: p eum reuocata ẽ: vt audiui ex ore cardinalis bononieñ. cũ su per hac mã aliqd a dñatio ne sua q̃rerẽ. ℂ Constitutio aũt pcilij pstantieñ. ptinet vtiqȝ: et ifert excõicationẽ q symõiacos in ordine. Sed mihi dubiũ extat si ẽt reuo cata fuerit: qd et ille Cardi- nal' videbat' dicer. Nec ad huc mihi clare pstat: quãti robor sint' pstiões facte in dicto pcilio. ℂ Demũ q nc ẽ Eugenius reuocauit mar tinianã supradictã de mã symo. modicũ añcȝ de vrbe

discederet. Et cū florētie q̄
dā idesurgētia dubiā petere
rē declarari: rn̄dit mihi ex
pte seu ꝯmissiōe ipsi⁹ Euge
nij: eps triuisinus. s. dn̄s io.
bn̄dicti de venetis ordi. no.
fr ꝙ dn̄s nr̄ intēdebat solū
de symonijs q̇ ꝯmittūt in
curia sua. Hec vide i. iij. p.
sū. ti. xxv. c. lxv. lxvi. ⁊. lxvij.

d E supēsione que incurrit ꝙ aliq̄s symōias. de hoc q̄ n̄
q̄rit nihil dico. Tn̄ si vult
vidē. hēt i. iij. p. s. t. xxviij. c.
ij. ¶ Utꝝ ille a q̄ cōitas
vel dn̄s accepit aliq̄d ⁊ ðti
net vl̄ dānificauit iiuste pos
sit ð bōis illorū accipere.

r Euerēde in xp̄o pr̄ post recōmēdatōe3 Circa q̄situ vr̄m in
littera positū fr̄i gaspari di
recta. absq3 reuolutione li-
broꝝ ex his q̄ aliq̄n legi: ta
lis mihi occurrit rn̄sio. Cū
q̄rit vtꝝ ille a q̄ cōitas. dn̄s
vel ali⁹ q̄cūq3: accepit aliq̄d
vl̄ ðtinet iiuste. vl̄ dānifica-
uit: possit ð bōis p̄dcōꝝ ac
cipe vl̄ cū ad man⁹ suas vēi
unt retinere sine pctō ⁊ re-
stitutiōe? Dicēdū ꝙ talis q
aufert a p̄dict dcō mō: aut
est certus ꝙ cōitas. vl̄ dn̄s
vel ali⁹ hēat tātūdē de suo.
aut nō ē cert⁹ sed dubitat:
seu suspicat̄ siue credit: si n̄
est cert⁹: nō excusat̄ a mor-
tali. cū expōat se p̄iculo fur
ti a restōne. Si āt ē cert⁹: tē
aut illud p̄t i iudicio repe-
tere i quo admistraret̄ sibi
iustitia: aut nō p̄t: ⁊ in p̄mo
casu peccat mortalr̄: q̄ vsur
pat sibi iudiciū qð spectat
ad iudicē: ⁊ b3 iura dēret il
lud amittere. Si tn̄. nō p̄ce
dat̄ ꝯ eū: nec ex inde dānū
alteri seq̄t̄: nō credo teneri
ad restōnē. In scðo casu. s.
cū deficiūt ei p̄batōes: vl̄ n̄
admistrat̄ ei iustitia pp po
tentiā alteri⁹: tūc aut ð bo-
nis illi⁹ detinētis sua acci-
pit p̄ modū q̄ orit̄ scādalū
vel dānū alijs: vt q̄ hr̄ su-
spicio vehemēs ꝙ alter ab
stulerit: vel accepit ab eo q
habeat in deposito vel com
modato: ⁊ huiusmodi: ⁊
tunc non l3: q̄ nemini licet
locupletari cum damno al
terius: aut sine scandalo
vel damno cuiusquam ac
cepit: vel venit ad ma-

nus ei⁹ de bōis illi⁹. ⁊ tunc
absqꝫ pctō pōt acciper̄: nec
restituere tenet̄ vsqꝫ ad tā
tūdē qđ ille hēbat de suo.
Verū si illi est notū se p̄di
cto obligatū (ne contingat
bis fieri restō) significet ali
quo modo coopto: ꝙ illi re
mittit ⁊ h⁹i. valete ⁊ orate
ꝓ me in festinātia in festo
inocentū. Anno dn̄i. 1438.
frater Antoninus đ flo. vi
cari⁹ ⁊c. De h⁹i mā viđ i. ij.
pte sum. ti. ij. c. iiij. §. iij. It
hic superius in tac. đ resti.
fo. cxxvij. §. de tutoribus.

¶ Sequūtur. xxi. dubia de
clarata p Reuerēdissimuꝫ
frem Antoninū de florē. ar
chiepiscopū florētinū ordis
fratrum predicatorum.

¶ Utrū liceat tenere Co-
lumbaria.

r Euerēdissime pa-
ter placeat rn̄dere
ad dubia sequētia.
Pmo si p̄t qs hr̄e colūbaria
i comitatu: vl' tenet̄ restitu
ere ⁊ destruere. Scđꝫ Pe.
de pal. i. iiii. di. xv. q. ij. ar.
ij. in fi. tenet̄ de damno. Ad
hūc casum rn̄det̄: ꝙ si dn̄s
colūborū: ipsos sufficiēter
pascat eo tēpore q̄ solēt fa
me cōpulsi legumia ⁊ alia
grana semiata cōeder̄: effo
dere: ⁊ đstruere: absolui po
terit sine lesione consciētie:
q̄ꝫ tuti⁹ foret talia colūba-
ria ad terrā deijcere ⁊ i ali
os vtiliores vsus ꝯuerter̄.
Hec in secunda parte sum.
ti. primo. c. xij. in fine.

¶ Utrum daciarij possint
emere quedam dacia.

s Ecundo si daciarij
pn̄t saluari: q² da-
cia i his ptibus sūt
triplicata q² si dn̄s nō pōt
vendere nec ipsi emere nec
exiger̄ Rn̄deo hec dubita
tio q̄ꝫuis seip̄aꝫ soluere vi-
deat̄: q² dn̄s nō pōt ⁊c̄ tn̄ i
hoc resoluēda videt̄: an vi
delꝫ dn̄s possit talia dacia
siue gabellas duplicare vel
triplicare. Quia igit̄ dubiū
nō est qn dn̄s possit talias
ponere subditis suis ⁊ ex-
actiōes pecuniarū in ipsos
facere: iusta cā regrēte: pu-
ad expugnandū inimicos
siue ad defensionē patrie ⁊
conseruationeꝫ subditoruꝫ
⁊ hmōi: poterit etiam per
viā indirectā exigere: puta

dacia duplicando ꝛ huiuſ modi. Emēs igiť tales ex actiones ſiue poti⁹ taliū ex actionum executionē pecca re nō vr̄ alio nō obſtāte. Et ꝙꝫ vt frequēti⁹. dñi ex cu piditate improba iſta req rāt: videtur tñ tales emen tes poſſe excuſari rōe dubij ſic dicim⁹ ꝺ ſƀditis beliā tibus ad mandatū dñoꝛū.

De venditōe rex alteri⁹.

Tertio dediſtis mi bi librum vł veſtez vt vēderē.p.x. vēdi di.p.xij. an poſſꝫ teneř duo vł ꝺbeo voƀ vł ēptoꝛi reddē

Itē vultis mihi librū vē dere.p.x. ꝛ ego ñ itēdo eme re niſi ꝑus inueniā q emat a me.p.xij. poſtꝙ vēdidi alteri emo a voƀ. do vobis x. ꝛ ego teneo duo: an poſ ſim: vł cui teneo. vel qd ſi ꝑ mo volebā emeř. Ad pri mū dī ꝙ vēdēti ſufficere dꝫ lucrū qꝺ inde ꝯſequiř: pu ta tātū.p libꝛa ꝛ hmōi. Vñ iſte medi⁹ vēdēs: cū purum miniſteriū gerat pꝛimi tra dētis qui ſibi ꝯſtituit certā mercedē.p exercitio: qcqd ſupuēdat rē ſibi traditā: vt librū veſtē ꝛ h⁹i: tatū tradē re ſiue reſtituere dꝫ ꝑmovē dēti ꝛ nō ementi: niſi forte plus iuſto ꝑcio vendidiſſet quoniaꝫ tūc reſtituere tenē tur emptoꝛi: ꝛ nō ꝑmo ven ditoꝛi. Ad ſecundū. Rñ deo qꝛ iuſtū ꝑciū rerū ñ cō ſiſtit in idiuiſibili: ſꝫ in qua dā latitudine conſiſtit: iō ſi emēs librū.p.x. eūdē vēdat p.xij. iuſto tñ ꝑcio vt quot tidie ꝯtingit: nō videř ꝯdē nādus. Quinimo ſi al's nō erat ēpturus niſi ꝑmo certi ficat⁹ de lucrādo duo fuiſſꝫ dūmō vt iā dictū ē iuſtū ꝑ ciū nō excedat: ꝺ iduſtria vř laudād⁹: ñ ꝺ vicio ꝯdēnād⁹.

Utrū famuli ſtipēdario rum teneātur quādo nihil ad eos deuenit.

Quarto famulus ſti pēdiarij ꝺ mādato dñi ſui i gñali: vł ſpe ciali: vel de cōſuetudine qꝛ ſic alij ſaccomani faciunt: capit hoies: ꝑdař i iniuſto vel dubio vello nihil ad eū tñ deuenit ſed ad dominū: an famul⁹ teneatur. Simi liter de famulis mercato rum: qui fraudant alios in

numero pondere: ⁊ mēsura ⁊ nihil ad eos deuenit. Rñ sio de famulis mercatorū qui defraudāt ⁊c. Et stipendiarijs siue saccomānis ⁊c. vt preferṫ: nō est dubiū qn insolidum teneātur defraudatis: siue dānificatis: vbi dñi eoꝝ mercatores ⁊ hꝰi. ad q̄s lucrū d̄uenit: restituere nō velint vel nō possint.

¶ Utrū bona facta in mortali: reuiuiscant.

q Uinto dicit beatus Tho. i. iii. parte. q. lxxxxi. ar. vi. in. c. ꝙ bona facta i mortali non reuiuiscant ꝑ pniam sequētē. Et tñ in. iiii. di. xv. q. i. ar. iii. q. iii. ad. iii. dicit ꝙ ieiunia ⁊ elemosyne iniūcta in cōfessione ⁊ explecta i mortali valēt ⁊ nō dñt iterari: ratione effectus q manet: ergo eadē rōne quelibꝫ alia bōa q̄ spōte quis facit in mortali: quorum aliquis effectꝰ manet. Ad hoc dicēdū est: qd̄ non videṫ negari quin bona que quis facit i pcō mortali absqꝫ iniūctiōe sacerdotis: valeant ratiōe effectꝰ remanētis post peccatū mortale. Alia tamē ratione valent ista ⁊ illa: que fiūt ex iniunctione sacerdotis. Nā illa que fiunt ꝓpria spōte. eo modo valent quo dicimus valere alia inflicta a deo, vel hominibꝰ. Nā scdꝫ Tho. i iiii. di. xv. q. i ar. iiii. q. ii. valēt ista inquantū fiunt patiēter: puta eis patienter vtendo ⁊c. Ibi videatis illaꝫ vero que fiunt exiniunctione sacerdotis: valent etiam rōne sacramenti penitentie.

¶ Utrū ante. xxi. annū teneaṫ q̄s ad aliqd̄ ieiuniū.

l Exto an q̄s teneaṫ ex p̄cepto ad aliqd̄ ieiuniū ecclie añ. xxi ānū puta semel ł bis i ebdomada i. xl. vł hꝰi: cū sit. xii. xv. vł. xx. ānoꝝ ⁊ hꝰi rñsio. Circa h̄ varie sunt opiones doctorū. Nā pe. de pal. in iiii. di. xx. q. iii. ar. i. dicꝫ hoc reliquēdū arbitrio boni sacerdotis: qñ q̄s ⁊ q̄tū ieiūare teneaṫ: cū lex eccliastica annos etatis nō p̄figat. Sanior tñ doctria ⁊ cōior opio est illa scti tho. ŝa. ŝe. q. cxlvii. ar. iiii. videlꝫ ꝙ nēo obligetur ex precepto ecclesie.

lfra tertiũ septẽniũ ieiũar.

¶ Utrũ sit mortale i festis legere ⁊ studere in legibus ⁊ artibus ⁊ huiusmodi.

Septimo si peccant mortalr q legũt i triuio vel q̃druuio. vl leges vl canões diebus festiuis ꝓ ꝑcio siue sine ꝑcio vel cã exercitii vel ocii vitã di i se vel in aliis ⁊ similr: õ bis q legũt dãtẽ in ꝑdictis dieb⁹ ⁊ an liceat studer̃ his dieb⁹ festiuis. Rñdeo studẽ dieb⁹ festiuis in lege ciuili vel sacris canonib⁹ de se illicitũ eẽ nõ videt̃. Eodẽ mõ legere dãtez. cũ moral poe tã extiterit. Legere vero artes: aut leges ꝓ pecũia diebus festiuis: nõ videt̃ vsq̃quaqꝫ licitũ. Si tñ fieret cũ dispẽsatione epi: satis de facili possit pertransiri.

¶ Utrũ dño alicui⁹ ciuitatꝭ possit mutare mensuras.

Octauo si dñs põt ãtiq̃s mẽsuras mutare ad libitũ. Rñdeo: dñdũ ꝙ dñs ꝑt ãtiq̃s mẽsuras mutar̃: minuẽ vel accrescẽ: dũ mõ h̃ faciat ꝓꝑ bonũ cõe. si võ sec⁹ faceret puta vt sue cupiditati ꝯsuleret vtiqꝫ peccaret pl⁹ ⁊ minus ſm sue cupiditatis rõnẽ.

¶ Utrũ pignora ꝑdita apud vsurarios possint emi.

Nono si licet emere ab vsurario: libros: vestes ⁊ h⁹i q̃ ꝑdũt ⁊ dimittũt apud eos: ⁊ qño i vsura transit dñiuz. Rñdeo an in vsura trãsferatur dñiuz: varie sunt opiniones doctoꝝ. Nã plures tã theologi q̃ iuriste. ꝑdicatoꝛs ⁊ minores dicũt in vsurã dñium nõ trãsferri. Sanctus thõas quẽ plures alii theologi ⁊ iuriste sequũtur: dic̃ ꝙ trãsfert̃ dominiũ i vsura. Quid aũt sit dominiũ trãsferri i vsura põt ꝑ ꝯ̃riũ videlꝫ: vꝫ ꝑ furtũ ⁊ rapinã. in q b⁹ dominiũ nõ trãsfertur. fur nãqꝫ siue raptor. nõ solũ tenetur dãnificato satisfacere: imo si dãnificatus petit rem in specie restitue̾ obligatur. ¶ Et quia quod suum non est: non potest quis iuste in alium transferre. hinc est ꝙ raptor ⁊ fur. rem raptam siue furatam: alienare ñ ꝑt: puta venden

do: donãdo.ꝛ h᷒i: q̄nimo de mãu ei᷒ recipiẽs ꝑ viam emptiõis: dõationis: ꝛ h᷒i restituere obligaꝝ vt raptoꝛ ꝛ fur. Usurari᷒ aũt sup posito ꝙ i vsura dñiuꝫ trãi feraꝝ: ꝗ̃ ꝗ̃ ei a quo extoꝛsit vsuras satisfacere teneatur tñ ei rẽ i specie: puta librũ: vestẽ: ꝛ hmõi acq̄sita ꝑ vsuras: restituere non tenetur. Ratio aũt differentie ẽ: qꝛ in furto ꝛ rapina ꝛ si q̄ sunt similia: i volũtariũ oio concurrit. In vsura vero: volũtariũ mixtũ. Uult.n. poti᷒ accipiẽs mutuũ sub vsuris: vestẽ ꝑdere: ꝗ̃ mutuo carere. Ex quo patet q̄d sit discẽdũ ad ꝓncipale q̄situ. nã ẜm opinionem illoꝛum qui dicũt dominiũ in vsura nõ trãsferri: nõ licebit emere libros: vestes: ꝛ hmõi q̄ ꝑdũtur vt ꝓmittitur. Secũduꝫ vero ꝯtrariam opinionem licebit. Sufficit.n. ꝙ vsurari᷒ ex hoc ipotẽs nõ sit: ad soluẽdũ vsuras. Hec vide i. ii. ꝑte. sum. ti. i. c. viii. §. xxi.

¶ Utruꝫ q̄s possit soluere debitũ alteri᷒: accipiẽs furtiꝫ de bonis eius.

d Ecimo. vos debetꝭ mihi decẽ: nõ vultꝭ soluere: nec ministratur iustitia: alius aufert a vobis clam. x. ꝛ dat mihi: vtrum peccet. an teneaꝝ restituere vobis. Et vꝝ ꝙ nõ: qꝛ soluit debitũ vestrũ: ꝛ vtiliter egit negociũ vestrum. Rñdeo dicẽdũ ꝙ ñ videꝝ bñ posse excusari iste terti᷒ auferẽs: nõ dico a pctõ (qꝛ certũ ẽ ꝙ peccat) sꝫ a restõne. Nã ꝗ̃uis forte excuseꝝ rapiẽs ab eo q̄ sibi dꝫ: non tñ ita excusandus ẽ: qui nõ hꝫ actionẽ i eũ quẽ nõ dãnificauit. Iste quoqꝫ prius creditur qui suscepit debitũ suum a non suo d̾bitoꝛe: restituet ei a quo suscepit ꝛ ita res redibit i gradũ ꝓstinũ Credo tñ ꝙ possent se mutuo absoluere: ita ꝙ nõ tenereꝝ ad restõnẽ ille d̾ q̄ q̄rebat. ¶ Utꝝ mercatoꝛ possit lucrari de re empta: ꝗ̃ in nullo melioꝛauit.

v Ndecimo. Mercatoꝛ emit aliq̄d pro x. i eadẽ ciuitate vꝝ domo absqꝫ vlla traiectiõe merciũ vꝝ modica ꝛ siñ ali-

qua melioratōe rei empte ⁊ hmōi vendit.p.xij.an h̄ lice at. R̄nsio dō ē q̄ sic dum mō iustū preciū nō excedat.

¶ De bōis certꝭ r̄stituēdis.

Undecimo. Si confitens dicit se habere bōa certa restituēda. ⁊ dicit se velle restituere an possit absolui anteq̄ restituāt vel cōponat cū vēditore. itē si in veritate cū effectu vult restituē ad libitum creditorum. ⁊ tñ creditor ex corde sibi remittit ñ timor̄ nunq̄ habēdi an sit d̄bitor absolut⁹ aut oꝫ vt dicūt qdā q̄ p̄mo sibi det pecūias vel ondat Ad p̄dicta: aliter nō r̄ndet̄ q̄ dictū est in tractatu de restitutionib⁹.c.vj.q̄ꝫ alias papie scribi fecistis.

¶ Utꝝ de lnia pape possit qs audire diuia ⁊ suscipere sacramenta a scismaticis.

Tertiodecimo. Si de licentia pape potest quis audire diuina ⁊ suscipere sacramenta: celebrare ⁊ hmōi a scismaticis excōicatis: hereticis: ⁊ hoc in terris eorum. Respōsio dicēdū q̄ nūq̄ lniaꝫ dart̄ p̄dicta faciēdi. Si tñ dart̄: ñ est dubiū quin audiri diuina ab eis possent. de susceptione vero sacrorū: distinguēdū ē: q̄ recipe sacrꝫ baptismi ⁊ eucharistie: maxie tēpore generalis siue pascalis cōionis: nō vr̄ aliqđ p̄iudiciū suscipiēti: cum licētia gñali. Sacramētū vero ordinis: adhuc cū lnia pape posset ab hereticis. scismaticis: ⁊ h⁹i suscipi. Nā q̄uis executionē ordinuū nō conferant tales: sacramentum tñ verum ⁊ integrum ꝯferunt. vt habet̄ in decretis.i.q.i.per totum. Cōcurrente aūt lnia pape: ecclesiasticum illud impedimentū tolli videt̄. Qđ vero qs ꝯfitētur scismatico ⁊ hmōi vt a peccatis absoluat̄: papa cōcedere nō possit cum ei auctoritas absoluendi a xp̄o deriuet̄: in sacerdotem per papam: Qua auctoritate queso absolueret a capite ecclesie p̄cisus?

¶ Utrū t̄pe scismatis possit qs eē neutralis:

Quartodecio. Si tē pore scismatꝭ p̄t qs

e͠e neutralis:⁊ q̲d ꝺ bn̄ficia
tis i obediētia pseudo pa-
pe.q̲ n̄ ad berēt mēte: tn̄ ex
teri⁹i mstis parēt vł saltez
soluūt ⁊c̄.an icurrāt aliquā
cēsurā.Ul q̲d si i bn̄ficio lo
co sui:ali⁹fuit ⁊ obedit scis
matico.Ad h̄ dubiū triful-
catū rn̄deo.' Pro prio mē-
bro:ꝺr̄ ꝙ articul⁹ iste.s.esse
neutralē tp̄e scismatis:alias
fuit disputat⁹ ⁊⁊ ꝯclusuz est
ꝙ talis neutralitas hēsim
sapit.Nā sic credē:est quo
dāmō ecclesiam sine capite
estimare:quod erroneū est.
Simplices vero q̲ credunt
pseudo papā esse veruz pa
pam:⁊ per hostiū intrasse:
quo ad deū excusanẗ.Quo
ad secūdā.Tales omnino:
scismatici cēsētur.Corde.n.
creditur ⁊c̄.⁊ sententiā ex-
cōmunicatiōis icurrūt ipo
facto.Quo ad terciū dicen
dū ꝙ male agit qui loco sui
illum ponit:quē nouit pseu
do pape obedire paratum.
Prebet.n.ei incentiū pec-
candi:cū ratione bn̄ficij ⁊c̄.
de huiusmodi materia vi-
de in.ij.parte.sū.ti.iij.c.xj.
¶ Utrū possim facere fru
ctus meos de possessiōe ipi
gnorata sub spē vēditiōis.

Uitodecimo.Susce
q pi i pignore sub spe
cie vēditōis ⁊ empti
onis aliquā possessiōez ego
sūo fruct⁹:ali⁹ vtiẗ meis pe
cunijs:duct⁹ ꝯscia volo sibi
daȓ possessionē ⁊ peto p̄ciū
datū itēdēs fructus ꝯputa
re i sortē: vel cū eo; pacisci:
ali⁹ n̄ vult nec curat:an ego
possim isto medio facē fru
ct⁹ meos.Ad istuz casum q̲
q̄ttidie ꝯtigit dicitur:ꝙ iste
debet detegē vsurā p̲ signa
vt p̲ diminutionem ad pos
sessionē:⁊ hmōi ⁊ suffragiū
curie spiritualis inuocare vt
hmōi vendicio 'fraudulēta
rescindaẗ.Qꝺ si nullo mō
possit se iuuare:sibi iputet:
⁊ fructus deiceps nō p̲cipi
et nisi forte i sortē cōputan
do ex q̄dā tn̄ nāli eq̲tate pos
set dici ꝙ vbi nullo mō pōt
se iuuare puta q̲ mutuauit
cōitati:vt ianue ⁊ saōe sepe
ꝯtigit ⁊ h⁹i posset aliq̲d vl
tra sortē recipē rōe iteresse.
¶ Utrū teneatur;quis rece
dē ab illa p̲sona cui cohabi
tādo vix p̄t vitare mortale.

Extodecimo. Non. s potest quis vitar pec catum mortale pro pter fragilitatē suā habitan do cū marito vel vxore vel patre: vl matre: vel filio: vel filia: an teneatur recedē ab illa persona: vel pōt de do mo eijcē sine pctō. Dicēdū q₃ quāq₃ iste casus ō facili cō tingere nō possit: tū vbi ɔti geret nulli dubiū q₃ a tali p sona ob cuius p̄sentiā a mō tali abstinere nō pōt: disce dēdu₃ esset. Et in hoc casu multa dicēda forēt: puta q₃ si ab vxore marit⁹ discederēt quo ad thori ɔiūctionē ea₃ pascat ⁊ hmōi. Que discre tioni vestre ac prudentie cō sideranda relinquo.

¶ Utrum bn̄ficiatus tenea tur dicere officium qn̄ alius seruit pro eo in beneficio.

Ecio septio. bn̄ficiat⁹ d p alium seruit bn̄ficio ponēs aliquē q loco sui dicat offm̄ diuinū: an ip se ēt teneat̄ dicere offm̄. vr̄ q₃ nō q₃ p aliū fuit ⁊ dici fa cit. Rn̄deo bn̄ficiat⁹ i sacris siue hēat bn̄ficiū siue n̄: siue fruct⁹ bn̄ficij ip̄e pcipiat siue alteri p se ecclesiā officiāti eosdē assignet: nō absolui tur ab onere dicēdi horas canonicas nisi ifirmitate vr gēte. Si vō si h₃ breuiariū vel clare n̄ videat ⁊ hmōi di cat horas suas put p̄t: sup plēdo psalmis ⁊ orōne dn̄i ca: qd̄ i libro dicere nō. Ua let Cleric⁹ vō simplex bn̄fi ciat⁹: siue bn̄ficiū sibi retine at. siue alt̄i p se officiāti fru ct⁹ oēs resignet: tn̄r dicere officiū: nec valet si dicat̄ qr bn̄ficium dat̄ pp̄ter officiū ⁊ hic dicit officiu₃ ergo ⁊c. Na₃ isto mō clericus sim plex bn̄ficiatus nō hn̄s bn̄fi ciū pro sufficiēti sustentatio ne sui: non teneretur dicere offm̄: qd̄ tn̄ falsum ē: qr quā tūcūq₃ sit bn̄ficiū modicū: tenetur cleric⁹ q illud h₃ in titulū dicere officiū. fm do ctores. Hec i. iij. parte sū. t. xiij. c. iiij. §. primo.

¶ Utrum gener possit acci pere a socero tantum pro centum quando non dat si bi dotem nec pignus.

Ecio octauo. Socer d nō dat dote₃ genero sustinēti onera matri

monij: nec possessionē pro pignore: an possit ab eo aliquid recipere pro centenario: puta .x. vel a quolꝫ alio habēte dotē vel si possessionē pignoratā sibi: pōt genero tradere ꝑ certo fictu annuo. ſm Jo. an. dicendū est ꝙ nō. Paul v̄o de Mari is dicit ꝙ sic. Jstū casuꝫ videre potestis in secunda. p. sum. t. i. c. vij. §. xxvij.

❡ Utrum donatio non libere facta valeat.

Ecimonono. Creditori meo feci publicā donationē .x. florenorū: qr nihil inde sperabā habere: vel ne icurrerē dānū: vtrū post hāc donationem possim aliud de bōis ei⁹ inuētis vel ab alio oblatis accipeꝛ. Et si accepi an tenear eidem restituere. Dicēdū ē ꝙ sic: ꝙ possit accipe. De ratione eni donationis: est liberalis ꝛ voluntaria trāslatio donantis: qd̄ nonꝯtigit in casu posito: ꝛ ideo sibi licebit satisfacere de bonis illius inuentis: quemadmodum licet aliis damnificatis. quasi non donasset.

Jcesimo. Emo ꝑ iusto precio cētuꝫ florenorum possessionē: ꝛ inuestio vēditorēꝫ pro sex saccis frumenti: vel itendo emere fictum sex sacorūpro centuꝫ florenis: emēdo ꝛ locādo aliquā possessionē ei a quo emi. Ad istum casuꝫ ꝑ pria pte sui dicēdū ē. ꝙ casus ē honestissimus dūmodo ibi pēsio iusta siue fictū statuatꝛ: qd̄ quandoqꝫ non cōtingit. Nam vt plurimū tales vēditōes cū locatōne sequēti eidem vendenti facta: ob pauptatē fieri solet. Quod aduertētes ēptores granāt cōductores iniusta pēsione. ❡ Quātū ad secūdam partē dubij: dicēdum ſm Jnno. ꝙ si reditus p̄dictorū saccoꝝ frumēti sit cōstitutus ante cōtractū: ꝯtractus erit licitus. Si v̄o cōtract⁹ cōstituatur de nouo: dicit idē Jnno. cūctis fidelibus esse cōsulendū ꝙ a tali ꝯctu se abstineant. ꝛ Jo. An. dicit ꝙ ē illicit⁹ ꝛ vix videt quomō talis cōtractus possit sine fraude fieri. iste ꝯct⁹ multum practicatur in

qbusdã partib' lombardie. ⁊ vt frequẽtius sit i fraudẽ vsurarum: qꝛ nec ille intendit proprie emere: nec iste liberalr vendere: vnde ⁊ fit pactũ de rescidẽdo ɔctum. Puto ꝙ pratica istius casus: satis sit vobis nota. Ut refert tñ Inno. aliq dicunt talem ɔctũ esse licitũ. Et Hostiens. expresse dicit casum eẽ licitũ ⁊ veraꝫ venditionẽ dũmodo non fiat i fraudẽ vsurarum.

¶ Utrũ medicis liceat vti mortuoꝝ ossib': ad sãitatẽ.

Vicesimo prio. qrit. vtrum medicis liceat vti mortuoꝝ ossib' ad sanitatẽ viuoꝝ procurandam prout realis medicine disciplia requirit scilicet semotis qbuscũqꝫ supstitiosis obseruãtijs. Ad h frater Pe. de armino ⁊ fr Anthoninus de florẽtia interrogati respõderũt dicẽtes. ꝙ nunꝗ potuerunt reperire alquẽ textũ vel doctoreꝫ hoc probibentẽ. vel illicitũ affirmãtẽ: ⁊ ideo cõcludunt ꝙ licituꝫ ẽ medicis vti ossibus mortuoꝝ ad sanitatem viuentium hominum prout natura ⁊ simplex disciplina medicine requirit.

¶ Notent hic cõfessores: qđ beatus Tho. dicit i questionibus đ quolꝫ: qlꝫ. ix. q. vij. ad. ij. in. c. Qđ ois questio in qua de peccato mortali queritur: nisi expsse veritas habeatur: periculose determinat: qꝛ error quo ñ credit esse peccatũ mortale qđ est peccatũ mortale: cõsciẽtiã nõ excusat a toto licꝫ forte a tãto. Error vo quo credit esse mortale qđ non ẽ mortale: ex cõsciẽtia ligat ad peccatũ mortale. Preci pue aũt periculosum ẽ: vbi vitas ambigua ẽ. Hec tho. vbi supra. Sꝫ illđ priuꝫ (ꝫ Arcbiepm flo. (videt sane intelligendũ: quãdo. s. erraret ex grassa ignorantia. Secus si ex probabili: puta qꝛ consuluit peritos in tali materia: a quibus sibi dicit illud tale non esse mortale.

Laus deo.

¶ Incipit tabula materia
rum principaliũ que ĩ hoc
libro continentur.

Ractatus de con
fessore q̃ hic prio
ponit̃: diuiditur ĩ
tres partes q̃rũ
prima ẽ de ptãte seu aucto
ritate confessoris: ⁊ habet.
xv. capitula.

¶ Expliciunt capitula hui⁹
prime partis.

¶ Incipit tabula huius ẽe
ptis: que erit de sciẽtia con

FINIS.

¶ Explicit vtilissima pfes sioalis sũmula cu3 tractatu de Restitutõibus: nec non qbusdã questionib⁹ in foro cõsciẽtie. Reuerendissimi bti Antonini Archiepiscopi florentini ordinis pdicato rũ et ibi versus decem pre ceptorum ac septem pecca toru3 mortalium. Uenetiis Impressum per Petrum Jo. de q̃rẽgiis Bergomẽ se3 die. 15. febrarii. 1499.

¶ Uersus decem preceptorum.

¶ Primum preceptum.

¶ Qui colit extra deum: vel sanctos: quoqꝫ creatum:
Articulos fidei negans: si spemqꝫ relinquit
Uoti trāsgressor: vel qui mortalia vovit:
Et tardans nimium: spernens implere promissum
Sine malo vouens: ac per se vota refringens:
Incantans: faciens fieri breuia ꝛ malefactor:
Inuenit atqꝫ docens: adiscens: medius extans:
Aut orans obseruat somnia: sortibus vtens.
Blasfemansqꝫ deum: qui murmurat: vel maledicit
Uel nō posse refert: sed dispicit: accipit ipse:
Libās vt faciat mala: prauus preterit iste
Unū cole deum: si sic mortaliter egit:

¶ Secundum preceptum.

¶ Qui cantans: fabulans: truffans vel turpia dicens
Despiciendo deum nominat sanctos sacra spnens.
Judicio iurans mendax: inductor ad illud:
Periurans: dubium iurans: mortalia iurans
Iurans cunqꝫ tamen nolit seruare promissum
Per crucem: atqꝫ sipem: sanctos: animamqꝫ: deūqꝫ
Adiurans: dicens mendaciter: atqꝫ iocose
Et per membra dei: sanctorum euangeliorum.
Inducens falsum iurantem quisqꝫ scienter
Aduertens frangit: Ne iures vana per ipsum.

¶ Tertium preceptum.

¶ Qui non confessus dimittens ꝛ sacramentum.
Infestis missam sine culpa: inductor ad illud.
Qui manuale facit: vendens: emens non edenda:
Jeiunium frangit. qui tertia comedit hora.
Impletum in festo peccatum: grauius extat.
Assumens crisma: sacramentum: vel mulierem
Si peccator erat mortali fune ligatus
Ecclesie vetito qui contradicit tempore sacro

Corizans: ludens: veneri mortaliter egit
Sabbata sanctifices: violat reus atqꝫ superbus

¶ Quartum preceptum.

¶ Qui precepta dei: cōtēnit iussaqꝫ legis.
Vel qui noluerit parere parentibus atqꝫ
Alere si possit miseros: inopes ⁊ egenos.
Irridensqꝫ patrē vel matrem vel maledicens
Verberat: opprobriās: blassemans: aspere turbans
Moritur aspernēs habeas in honore parētes.

¶ Quintum preceptum.

¶ Occisor verbo: facto: vel corde: suasor
Incitat ⁊ causans: cupiēsqꝫ: procurat aborsum.
Verberat ⁊ mandans faciens vel torneamēta
Si iudex caperit ex sacro limite prauum:
Sacrilegus factus ac ledens: vel mutilator:
Non sis occisor frangens: mortaliter egit.

¶ Sextum preceptum.

¶ Quisquis non nuptus miscebitur ac poluetur
Per se: mollis erit: si nuptus fiet adulter.
Atqꝫ solutus fornicator erit: sodomita.
Incestumqꝫ parens: ⁊ cum virgine stuprum:
Cui moniali: scelus magnum ⁊ sacrilegus extat.
Erigit in sacro: qui semine polluit illud.
Vi rapiens raptor: cum brutis bestia fiet.
Qui clam contraxit: vel sponsam preuenit actu
Spondens contrahere, mendax: vt misceat illi
Et qui contraxit maiori fune ligatus.
Quinque modis peccat vxore maritus abutens.
Actibus illicitis sequitur cum semen: ⁊ extra
Vas operans: prolem deuitans: semen emittens
Exercens aliam cupit: arcens firmo petentem.
Inuitans: tangens: inductor. medius extans:
Lubrica verba refert: iactans se: mechus habetur.

Septimum preceptum.

¶ Si quis furatur: raptor: vel participator.
Iussio: consilium: consensus: palpo: recursus:
Participans: mutus: non obstans: non manifestans:
Reddere cuncta debet: qui ni sint officiales.
Atque non in causa primus pro parte tenetur.
Fortune lusor: cupiens spoliare sodalem.
Ac fraudans ludum: retinens inductor ad illum.
Hic dare perdenti censebitur: si non: egenti.
Iusta etiam fraudans pedagia: siue gabellas.
Ledens monetas: mensuras: fur malus extat.

¶ Octauum preceptum.

¶ Qui mendax fuerit in damnum proximitatis:
Uel mala qui dicit bona: narrans vel bona praua
Accusans falso: iurans: est testis iniquus.
Detractor odio: mendaxque relator occulti
Uel diffamator: diuulgans et manifesta.
Cedula si fiat detractrix: cantio ledens.
Secretum: ratumque sigillo: littera clausa
Proditor: et laudans: inducens ad mala supra.
Illa reportari gaudens: est testis iniquus.

Nonum preceptum.

¶ Qui cupit alterius sponsam: noscatur adulter
Affines etiam desiderat et moniales
Incestum scelus simul: et cum virgine stuprum
Et cupiens: marem sodomitamque bestia bruta:
Et quotiens: cupit: aut etiam si sit filocaptus.
Qui deletatur cogitando lubrica: vel qui
Se somno poluit causans: vel postea gaudens:
Ut placeat multis ornatur: sic gloriatur
Absque viro proprio: cui facit vt sic ametur.
Uel si ruinam perpendat vel prouocando.
Alterius sponsam cupiens: moritur lubricando.

Decimum preceptum.

¶ Qui cupit alterius rem in damnum proximitatis.
Si per vim raptor: per oculum fur malus extat.
Super auaritiaʒ cupiat: dicetur auarus.
In rapiendo male vel fallere queqʒ paratus.
Hic cupiens contra: mandata cetera: frangit
Denum mandatum: Nec reʒ cupies alienam.

¶ Expliciunt versus decem preceptorum.

¶ Incipiunt versus septem peccatorum mortalium.

Superbia

¶ Ambit superbus: ridet: presumptio: index.
¶ Curius: ingratus: blanditur: scandala reddit.
Blassemat: dubius: non fidus: scisma probanus.
Inanis iactat: contemptio: non obedire.
Ipocrisis: discors: durus: se diligit, audax.

¶ Inuidia

¶ Inuidus affligitur bonis: letatur inique.
Detrahitq;: exaltat: susurrat: murmurat: odit.

¶ Ira

¶ Iratus tumet: clamat: conuicia: rixat.
Blassemat: prelium parat indignatio surgit.

¶ Accidia

¶ Tristis maliciam parit: blassemat ꝛ odit.
Desperat: torpet: piger: ꝛ pusilanimis extat.
Undiqʒ vagatur, pertractans molia mente.

¶ Auaritia

¶ Auarus fallit: perquirit turpia lucra.
Usuras torquent: proditio vel simonia
Periurus: sequitur furtum: nec mense quiescit.

¶ Gula

¶ Gula nimis laute, prepropere: vel studiose.
Leta nimis: ꝛ inepte loquar: scurilia fouet.
Ebrietas, ebes mentis, pollutio feda.

¶ Luxuria

¶ Luxuriam sequitur for: stuprum: raptor: adulter
Incestus sacrum mollit: sodo: contra iumenta.
Est cetus: est audax nimium: inconstans ⁊ amator.
Incautus. preceps: contemnit iussa diuina.
Atqꝫ simul ventura bona: presentia prefert.
His qui seruierint perpetua damna subibunt:
Et qui suppeditant celestia regna triumphant.

Registrum Operis

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. Omnes sunt quaterni: sed z qui est ternus.

BIBLIOTECA
XV
NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

